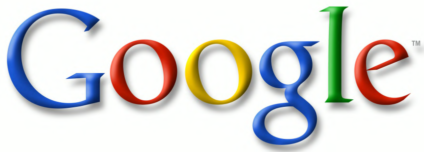

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

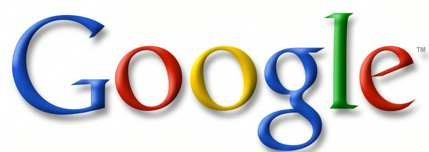
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

A 798,683

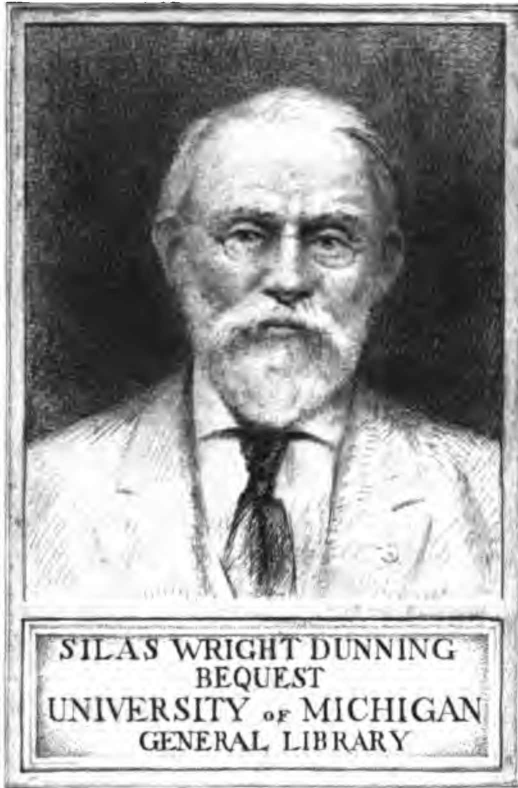

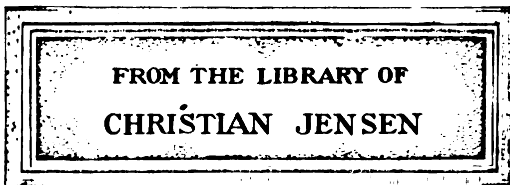

EX LIBRIS
C·J·A·O·JENSEN

PN
6484
.A2
1892

EX LIBRIS
C·J·A·O· JENSEN

PN
6484
.A2
1892

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

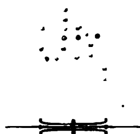

FROM THE LIBRARY OF
CHRISTIAN JENSEN

Danske
ordsprog og mundheld,
skjæmtsprog,
stedlige talemåder, ordspil og samtaleord.

Samlede af

Evald Tang Kristensen.

Trykte med offentlig understöttelse.

Kjöbenhavn.
I kommission hos Gyldendalske boghandel.
Trykt hos Sjodt & Weiss i Kolding.
1890.

DUNNING
HILL
12-14-39
39883

Til læseren!

Det tykkes mig nødvendigt helt kortelig at meddele læseren, hvorledes jeg har turdet driste mig til at udgive den foreliggende ordsprogssamling, og hvad der har givet stødet til, at det kom så vidt. På omslaget til 1ste hæfte omtalte jeg med et par ord, at jeg i sin tid, da pastor E. Mau havde udgivet 1ste hæfte af sin »Dansk ordsprogsskat«, havde ført et lille brevskifte med ham. Det gik saadan til, at jeg i »Viborg stiftstidende« skrev en lille bitte anmældelse deraf, hvilken blev oversendt Mau. Han kunde ikke udgrunde, hvem E. T. K. var, og sendte da en lille forespörgsel til redaktionen, hvilket da gav anledning til forbindelse imellem Mau og mig. I det brev, jeg nu sendte ham, gjorde jeg nogle bemærkninger til flere af ordsprogene i 1ste hæfte og anførte en del varianter, samt fremkom med min undren over ikke at finde et og andet; endelig udtalte jeg en beklagelse over, at han ikke havde udstedt et almindeligt opråb til folk i landet, der monne sidde inde med småsamlinger af ordsprog, som de selv havde samlet efter folkemunde, ti derved mente jeg, der vilde være fremkommet adskilligt, som endnu ikke var optegnet eller kjendt af bogmennesker. Af erfaring vidste jeg, at der virkelig var meget i folkemunde, som endnu ikke var nået frem til optegnelse. Nogle af disse talemåder har betydeligt værd og nogle bærer præg af ælde, så de fortjente, således mente jeg, at komme med i en samling, der jo var anlagt efter en temmelig stor målestok. Man betænke, at det er med ordsprogene som med de øvrige folkeminder, det har knebet med optegnende hænder. Vel samlede P. Syv og mange flere, men slige flygtige fugle som ordsprog og mundheld er det temmelig vanskeligt at få fangede, og det vil ej være mærkeligt, om en del af dem undslipper fuglefangeren og endnu en tid flyver videre, ja, at enkelte endog aldrig bliver indfangede.

Kort efter skrev jeg atter en anmældelse af hæftet, som senere blev trykt i »Husvennen«, og deraf ønsker jeg her at indføre følgende:

Vi ejer som bekjendt i vort modersmål en stor mængde af fyndige og korte udsagn, som bruges i daglig tale og ligesom krydrer den, ja giver den en forunderlig fynd og klem.

Mange af dem er rimede, ja, ikke få er endog af så höj ælde, at der er tydelige bogstavrim i dem, således som de findes i den oldnordiske poesi. Der findes også mange fyndige bonderegler og vejrregler, og nogle overtroiske forestillinger har fået en lignende kort bestemt afpræget form. Præsten fra Hellested, Peder Syv, samlede, hvad han kunde overkomme af sådan billedlig tale i folkemunde, og frembragte derved den udførligste samling, vi hidtil har haft. Af og til er der senere udkommet större og mindre ordsprogssamlinger, men en stor del af de deri værende ordsprog er gjentagelser og uddrag af Syv med tilföjelser af noget senere indsamlet, og ingen af dem bærer udførlighedens præg. Ikke en gang Molbechs »Danske Ordsprog«, der udkom 1850, udmærker sig ved fyldighed. Det vilde alligevel være rart en gang at få samlet på ét sted, hvad der kan opdrives af danske ordsprog fra trykte og utrykte kilder. Med den vågnende sans for folkeminderne og lysten til at indsamle dem, fremkommer endnu meget, der viser sig at være lige

så godt og gammelt som det, Syv har givet, ikke at tale om, at nyere talemåder også må påagtes, og der må lægges mærke til, at de ældre får nyere tilsnit, eller at der fremkommer variationer, eftersom tanken giver sig ny klædning; fremdeles må der agtes på, at særlig stedlige former, der forhen oversåes, nu tages med. Om også brugen af ordsprogene er i mærkelig hensygnen, kan der den dag i dag endnu gjøres en rig höst.

Jeg glædede mig derfor höjlig, og jeg er vis på, at mange deler denne glæde med mig, da pastor Mau påbegyndte udgivelsen af sin »Dansk ordsprogsskat«. Da professor Svend Grundtvig, der som bekjendt er en ubetinget kyndig mand i sådanne sager, betegner dette arbejde som et overordentlig omhyggeligt arbejde, der fortjener at modtages med interesse af den læsende almenhed og indeholder et rigeligere udvalg af Syvs store og blandede samling, end hvad der hidtil er offentliggjort, så har jeg intet videre at tilföje til arbejdets ros, blot et par bemærkninger, der dog ikke må tages for dadlende.

Den foreliggende samling bliver endnu ikke fuldstændig, men den danner et udmærket mellemled og forarbejde for den, det i fremtiden er forbeholdt at fremkomme med en sådan fuldstændig samling. Visse egne af Jylland er særlig rige på billedtale og ikke mindst de, der er forholdsvis fattige på andre folkeminder. Det er, ligesom fattigdom i én retning afføder rigdom i en anden. Den yderste vesteregn bærer prisen med ordsprog, og bindeegnen med viser, men i det midterste Jylland findes der igjen mange ordsprog. Hvorledes skal disse sidste nu bedst kunne samles? Det nytter ikke at ville fremtvinge dem. De er komne frem som umiddelbare fostre af fantasi og vid og bruges kun, når talen sprudler uhildet og naturlig frem, og bedst må det da være at gribe dem i flugten, altså at have sin lommebog ved hånden og deri på stående fod — dog så ubemærket som mulig — optegne, hvad man hører. På denne måde har jeg samlet over 1500 talemåder hos forholdsvis få personer. Mange sådanne småsamlere findes rundt om i landet, og godt var det, om alle kunde komme på én hånd, da ellers meget igjen vil gå tabt. Derfor kunde jeg ønske, at pastor Mau havde udstedt et almindeligt opråb, hvilket hans beskedenhed dog vel har afholdt ham fra.

Jeg taler nu nærmest som Jyde for Jyllands vedkommende. Heldigst vil det være for samleren af alle vore ordsprog, at han er hjemme i oldsproget, og at han er kjendt med de nuværende landskabsmål, da mange af ordsprogene nødvendig må beholde den provinsielle klædning, hvori de fremtræder. Nogle få exempler er oplysende nok.

Hæg og læg er af ét læg (o: vrøvl og sladder er af én oprindelse).

Du er ikke kjendt med verdens knabrede handel (o: med modgang).

Der kommer smalrimpe efter ramrutte (o: efter ödselhed kommer smal tæring).

Dernæst skal han også være tilbørlig kjendt med folkets levevis för og nu, de huslige indretninger og folkeskikkene o. s. v. Exempler:

Han er født godt af æ kalvebøvl (om en tyk, velnæret dreng).

Hun giver ikke hendes helgenost hen (om en nærig).

Han er god til at tage levelam ud (om den bøvlbenede).

Han har nok gjort hans klukæg (kan ikke gjøre det længere).

Hun kan ikke synke brudebenet (er endnu ikke giftefærdig, brudebenet sidder i kalves og färs lår).

Sådanne talemåder trænger åbenbart til forklaring, der bör medgives dem. Dersom en og anden kunde føle sig opfordret til at give pastor Mau bidrag, var det unægtelig ikke så meget at gjøre ham en fornöjelse ..r tjeneste som at tjene sit fædreland.

Således omtrent skrev jeg 1879, og det er i grunden det samme, jeg endnu vilde have skrevet, hvis bogen nu var udkommen, dog med nogle yderligere tilföjelser og betragtninger, som det fulde overblik over dens anlæg og indhold kunde give anledning til, da jeg jo havde taget fejl af Maus plan og ikke tænkt mig værket afsluttet.

På min skrivelse til E. Mau, svarede han blandt andet, at hans samling langt fra at gjøre krav på at være fuldstændig nærmest måtte betragtes som en ny omordnet udgave af Peder Låle og Peder Syv, hvortil han havde knyttet, hvad han efterhånden havde samlet fra forskjellige sider, hvad enten det var trykt i forvejen eller ikke, og en smule læsning i det samlede værk overbeviser en strags om, at disse ord er sandhed. Men de nedslog næsten alle mine forhåbninger, jeg blev yderlig skuffet, og det mere og mere, eftersom værket skred frem. Jeg troede jo, at vi nu endelig. da der var sat saa stort et apparat i bevægelse, og der blev kostet så meget derpå, ej at tale om, at 10 år af et flittigt menneskes liv var brugt dertil, skulde få en samlet udgave af vore ordsprog, for så vidt som de var forfatteren tilgjængelige. At han ej havde udstedt det af mig antydede opråb, var jeg meget kjed af, og jeg kunde ikke forklare mig denne gåde på anden måde end ved at udlede den af en vidt dreven beskedenhed. ti jeg kunde ikke tænke mig, at manden ingen anelse havde om de mange småsamlinger, der lå eller kunde tilvejebringes rundt omkring fra landet. Vel havde det f. ex. vist sig, at selve Sv. Grundtvig ingen anelse havde om den mængde viser, der endnu blev sungne i Hammerum herred, men netop mine opsamlinger måtte belære Mau om, at der sandsynligvis endnu kunde gjøres en hel del på ordsprogenes område ligesom på visernes, æventyrenes, sagnenes o. s. v., og det var utænkeligt andet, end at han måtte kjende lidt til, hvad der blev gjort netop i vor tid for indsamlingen af folkets minder, og måtte vide, at der endnu levede adskillige mænd og kvinder, som havde hjærte for den sag og vilde gjøre noget for dens fremme. Han kunde ikke være så snæversynet, at han ikke så det skjönne i, at der endnu levede minder på folkemunde, og at disse minder nok fortjente at påagtes lige så fuldt som dem, der allerede var optegnede, da det forhen optegnede trænger til at udfyldes og belyses, forklares og jævnføres lige så meget som det, der den dag i dag endnu ikke er nået til optegnelse. Hele folkemindernes verden er jo dog kun kommen til os i store og små brudstykker, og dette måtte han vide. Men hvor påfaldende var det mig så ikke, at han for ikke mere end 10 år siden ikke en gang havde gjennemgået, hvad S. Grundtvig havde fået bragt til veje, og jo mere jeg tænkte derover og bed mærke i den kjendsgjerning, at jeg meget sjælden fandt, hvad jeg søgte, når jeg kastede op i samlingen, jo mere stod det mig klart, at jeg også her kunde og vilde tage en gjerning op.

Jeg havde tilbudt Mau mine optegnelser til afbenyttelse, men han svarede: Det vil være vanskeligt at finde et nogenlunde passende sted til dem, efter at ordsprogene er blevne nummererede, og der er sket tilsvarende henvisninger fra begyndelsen til enden. Det måtte jeg fuldstændig give ham ret i, han kunde godt have sagt, at det vilde være helt umuligt, når man har at gjøre med en samling på 1500 nummere. Nogle af de ham af mig meddelte ordsprog skrev han vel, at han ikke syntes om at medtage, endskjönt jeg syntes godt om dem, eller i alt fald mente, at de burde med. Her var altså en væsentlig uoverensstemmelse imellem os, både hvad hans eget værk angik, og hvad fremtidsarbejdet for ordsprogsudgivelsen angår. For mig stod det som hovedsagen, det eneste, der nu burde gjøres, at få samling på, hvad vi havde

af ordsprog, så kunde der endda senere gjøres passende uddrag, der egnede sig for almene læsekredse, ja, endog til skolebrug, men en materialsamling måtte nu skaffes til veje, og en sådan havde Mau altså aldrig tænkt på.

Han skrev fremdeles, at han med ganske enkelte undtagelser kun havde benyttet bogmålet i samlingen, og jeg havde sendt ham en hel del, som han slet ikke kunde læse, ja, han vidste ikke en gang, hvad »en meldmad« var. Da jeg fik den mundfuld, var jeg på det rene med, at her var intet mere for mig at gjøre, og dermed sagde jeg Mau farvel.

Så kom det, at jeg fik Folkemindesamfundet i virksomhed, og at der strömmede en hel del ordsprog og mundheld ind til mig. I førstningen optog jeg en del deraf i »Skattegraveren«, men endelig stod det klart for öjet, at dette blad ikke kunde rumme dem, der kom ind og burde trykkes. Så besluttede jeg at slå dem sammen med mine optegnelser, og når tiden kom, lade dem udgå som et hele i en særskilt bog, hvilket jeg da nu har udført efter et par års arbejde, idet jeg dog samtidig har haft fat på mange andre ting.

Mit materiale bestod da oprindelig af mine egne indsamlinger, der i årenes løb havde formeret sig så meget, at de løb op til henved 3000 nr. Dertil kom optegnelser fra forskjellige af Folkemindesamfundets medlemmer, hvis navne meddeles her nedenfor. Endelig gjennemgik jeg hele det i Svend Grundtvigs samlinger liggende materiale og tog alt, hvad jeg ikke i de to foregående kilder havde fundet. Til sidst faldt det mig ind, at der i Hans Bröchners håndskrift, der nævnes i fortalen til C. Molbechs ordsprog, måske kunde være noget at agte på, og jeg gjennemgik det da fuldstændig under et ophold i Kjöbenhavn. Min forventning blev ikke skuffet, derimod betydelig overtruffet. Jeg fandt ej alene at dette håndskrifts indhold passede udmærket ind i min plan, men også at störsteparten af indholdet endnu henlå unyttet. Vel havde Molbech brugt håndskriftet og taget en del deraf til sin samling, men det var dog en forsvindende mindrepart, og Mau havde måske slet ikke set i det. Så tog jeg tröstig fat på værket, afskrev hele håndskriftet og indlemmede det i mit materiale, så godt det kunde ske, men trykningen var da så fremskreden, at störste parten måtte have plads i tillæget og en del (nemlig i de første bogstaver) slet ikke kunde komme med. Det er da min agt om et år eller to at udgive et andet tillæg, som på det nöjeste skal slutte sig til hovedværket.

Under min syslen på bibliotheket med ordsprogene så jeg af nysgjerrighed også lidt på de ældre håndskrevne samlinger, som gjemmes der ovre, men da det ikke lå i min plan at afbenytte dem, fik jeg blot slået fast, at der i dem var en hel del stof, som endnu aldrig har været draget frem for lyset, ligesom der også var en hel del variationer til her og andensteds trykte ting. Exempelvis skal af Moths samlinger, gl. kgl. saml. 771 og 772 anføres om fisk:

At føre fisk til Island.
Han er som gjedden den störste fisk i sin egen sø.
Små fiske ædes af de store.
Her leves på fiskemaner (de mægtige fortrænger de ringere).
Store fisk fanges kun med store kroge.
Bløde sin fisk op igjen (om det, som første gang ej er gjort tilgavns).
Fisk og gjæst tre dage gamle er ej længer kjærkommen.
Han er hverken kjöd eller fisk.
Det er en fiskemund (om den, der holder meget af fisk).

Af Peder Syvs Paralipomena de proverbiis anføres blot:

Der er bedst fiskning i dybt vand.

1 lagsehoved er bedre end 1000 sildehoveder (om en stor general i krigen mere end 1000 menige).

Der tabes af flyttegods, tabes der ej andet, da tabes sengehalmen.

Bedre at kjøre omkring en dag end drukne en time, sagde en bonde, der holdt på Avedøre mark, og vandet med is var inde.

P. Syvs forsøg på at skrive et jysk ordsprog er ej alene morsomt, men og påskjönnelsesværdigt:

Naar mand mister si kvon, er, som hand gik ud a e dar og tog si hat af. Mister e kvind si mand, er, som hun tabt si synaal (sorg).

Af Hans Thomissöns håndskrift vil jeg blot anføre:

Nærgangen höne faar enten knep eller korn.

Nu er der en død i Helvede, og det ringer for en anden.

Kvak, sagde Blak.

Sild er selffskifft mad.

Slagger slip, sagde drengen, fader kommer.

Stat op, søsling, lad skilling sidde.

Rid du dig i rosenslund og bed du der din hest, tro så skal du hvermand bedst, men tro dig selver bedst.

Rawnen han fluer om Afftenen, om dagen han icke maa, den skall haffue den krancke lyckke, den gode kand icke Naa.

Det har altså endnu ikke været vor tid forbeholdt at tilvejebringe en nogenlunde fuldstændig samling af danske ordsprog og mundheld, og heller ikke min samling gjör i mindste måde fordring på at løse denne opgave. Jeg har kun villet fremdrage, hvad der netop i vor tid lever i folkemunde, og derfor er alle mine hjemmelsmænd enten nulevende eller nys afdøde personer. En enkelt undtagelse er R. Gjellebøl, der er noget ældre, men da hans optegnelser blev mig sendte til afbenyttelse ligesom alt det øvrige, turde jeg ikke lægge hans manuskript til side, idet jeg gik ud fra, at det sandsynligvis ikke senere fik så nemt for at blive trykt eller komme i selskab med ligemænd. Disse hans optegnelser, om de end er noget ældre, vanpryde dog ikke samlingen eller i nogen måde virker afstikkende. Med den nævnte plan for öje og med mine egne optegnelser og mange andres i hænde gjaldt det da om for mig at få mere af samme tønde. Jeg dristede mig da til at udstede et opråb, der stod at læse i Höjskolebladet 1888. Frugten deraf var, at nogle enkelte sendte mig optegnelser, således især herredsfoged H. Nygård i Kjöbenhavn, der var i besiddelse af et exemplar af N. F. S. Grundtvigs ordsprog, gjennemtrukket med hvide blade, hvori da var indskrevet en stor del ordsprog, som F. Fenger i sin tid vel havde benyttet nogle af, og da ladet trykke, men af hvilke en hel del dog var utrykte. Endelig viste professor H. V. Rasmussen sig så særdeles forekommende og selvfornægtende, at han stillede sin store samling af »Stedlige talemåder«, som han selv i en lang årrække havde samlet på, til rådighed. Det var altså ikke trykte sager, jeg vilde bruge, i alt fald har jog ikke taget noget af en eneste trykt kilde, alt har ligget for mig i manuskript. Det har dog ikke kunnet undgåes, at et og andet er løbet med, som også findes i de trykte ordsprogsbøger, og dette har i og for sig da heller ikke haft så særdeles meget for mig at betyde. Jeg vilde blot ikke, at nogen af mine meddelere skulde føre mig bag lyset og tage og afskrive af trykte kilder, sådan som enkelte prøvede på at gjøre, rigtig nok i god tro, men dog ikke fremmende det satte formål. En prokurator sendte mig således en mægtig samling, med ønske om at jeg vilde afbenytte den, og så viste det sig, at hvert eneste ord deri var skrevet af efter trykte bøger. Nogle var endog så venlige at sende mig de ordsprog,

der er aftrykte i P. Hjorts danske Börneven, for at jeg kunde bruge så mange af dem, som jeg havde lyst til! Læseren vil nok forstå, at det vilde kræve et altfor uforholdsmæssigt stort og tidsslugende arbejde, om jeg nöje skulde have gjennemgået alle vore trykte ordsprogsböger og så uden nåde strøget alt, hvad der smagte af tryk.

Det var tillige min plan at give alt, hvad der var. Jeg har dog udeladt alle usædelige ordsprog — og af dem var der just ikke få — hvilke jeg nu vil overlade til et af vore bibliotheker, hvis det vil have dem, for at en enkelt muligvis lysthavende kan se på dem. Derimod har jeg ikke udeladt en del noget grovkornede ordsprog. Dermed mener jeg dem, der ikke just kommer til os med pyntelig tale og zirlige vendinger, men tager bladet fra munden og siger lige ud, sådan som den almene almue endnu gjör det den dag i dag. Den ligefremme bondemand fører jævnlig sådan fyndtale i munden, ti han er endnu hverken forfinet eller snærpet, hvad han muligvis kan blive; og hvad der i de finere kredse ikke kan siges, lyder endnu helt naturlig i hans mund. Da nu disse kraftsprog er hentede netop fra de lavere kredse, kunde jeg ikke tage i betænkning at fremstille den jævne bonde, som han er, og som han taler, ønskende, at man ej alene vil holde mig dette til gode, men også håbende, at man vil se dette som et fortrin ved min bog. Her har man den naturlige sandhed, her bliver tegnet et tro og sikkert billede af, hvad der i den senere tid har været oppe i det egentlige folk i åndelig henseende. Også de ældre håndskrevne samlinger går i samme fodspor, eller rettere sagt har gået forud og vist mig vejen. Et par exempler kan være nok. Hr. Iver, den lystige præst i Boslunde, har:

Man kan ikke ligne lort ved æggekage, er de end ens bløde, så er de dog ikke ens søde;

Peder Syv i Paralipomena har:

Hoveriet er aldrig så strængt, at pissende er jo langt strængere,

og de nyere samlere har da heller ikke kunnet holde sig så pæne og afslikkede, at der jo af og til er løbet noget temmelig slemt med for dem. Endog Mau har taget et ordsprog med, som jeg ikke havde kunnet bære over mit hjærte at forbarme mig over, og derfor vilde jeg have smidt det i skarnkisten. Der kan være en særegen fynd, en aldeles mærkelig kraft i et mundheld, der taler rent ud af posen, og det kan være så træffende, at man ikke kan forsvare at smide det bort. det rammer sömmet på hovedet, og ret og betimeligt anvendt skal det nok gjøre sin nytte.

Meget af det, der forekommer i min bog, hører just ikke til det mest ophøjede, det poetiske i livet. Det stiler altså ikke höjt, det har ikke nogen himmelflugt, og mange tanker drejer sig blot om livets nærmeste behov. Man må ej undre sig over, at det er sådan, når man vèd, hvordan den store flerhed af folket sidder i det. Kampen for det daglige brød står i første række, og talen om ens næring og bjering er altid først oppe. Mundheldene, hvor de haves, må da formes eller indrette sig derefter. Folket er i åndelig forstand synkende, og dets ordsprog må da også være det. Vil man ikke tro mig på mit ord, kan man jo give sig i lag med min bog og vil da snart blive overbevist. Naturligvis er det ikke altsammen lavt og drejende sig om æde og drikke, og hvordan man skal begå sig, der er guldkorn iblandt de mange slakker, der er virkelig höj livspoesi, som træder en i møde af og til, og det viser jo, at vi endnu ikke er helt vanslægtede fra fædrene, at vi endnu om end med stækkede vinger en gang imellem kan vove at se op ad og give et sving höjt op over alt kjævlet og roderiet her nede. Se, det var altså nærmest det, jeg vilde; også i den retning give et pålideligt billede af nutidens folkeånd og almuens tanker om både det ene og det

andet. Man kan sige så meget om folket, både sandt og usandt, men her har det tegnet sig selv af, og her er givet uomstødelige beviser for, hvordan det egentlig forholder sig.

Det meste i bogen er dog gammel tale, måske hist og her lidt omformet og lempet, og folket er da også i sin rod endnu af gammeldags tankesæt. Holder det nye tankesæt først tilfulde sit indtog, så er det også forbi med brugen af de gamle kjærnesprog. Denne brug er da også for öjeblikket i mærkelig aftagen, og man hører kun sjældent ordsprogene i virkelig brug, om end der endnu er mange, der kan nogle af dem. Vi må altså være forberedte på i en temmelig nær fremtid at se de gamle ordsprog forsvinde. De afløses ikke af nye, des værre, ti folket er ikke åndskraftigt nok til at støbe ordsprog af ægte malm. Der dannes i ny og næ et mundheld, som en tid er på moden, og jeg har i bogen også taget adskillige med af dem. Ligesom der er kjöbenhavnske gadeudtryk og slagord, der så at sige fanger folks interesse og tvinger dem til at anvende disse — folk vil jo krydre deres tale — således har landalmuen sine, og kjöbstedborgeren sine. Undertiden, ja, jeg må sige meget tit, er disse mundheld næsten meningsløse, så det er ubegribeligt, hvordan de har kunnet fange interessen og komme på moden, men kjendsgjerningerne er der. Et exempel er: Godnat, Ole, pengene ligger i vinduet, der er udbredt over det hele land. Alle sådanne gadeord er selvfølgelig af noget ny oprindelse. Og dog er der adskilligt, der er ældre, end man skulde tro.

Da jeg ikke har villet benytte nogen som helst trykt kilde, vil jeg blot her gjøre opmærksom på, at en hel del ordsprog og stedlige talemåder m. m. allerede var blevne trykte i »Skattegraveren«, inden min plan for denne bogs udgivelse modnedes, da de ellers selvfølgelig vilde være blevne medtagne. Jeg må da her nöjes med at henvise til dem. Af samme beskaffenhed er en del tidligere trykte mindre mundhelds-samlinger, spredte i blade og tidsskrifter. Jeg vil blot pege på, at der i 7de årgang af bladet »Fylla« tryktes en samling på 148 nr., af hvilke nogle er ret gode, i »Nordisk månedsskrift«, årgang 1882, har Jens Kamp ladet trykke en samling på 225 nr., og i »Fiskeritidende«, årgang 1889, er også trykt en del rigtig gode ting. Lidt er trykt i min bog »Jyske folkeminder X.«, andet er spredt i börneblade, ja endog i aviser.

Samlingen er ordnet sådan, at man først finder de egentlige ordsprog og mundheld o. s. v., dernæst kommer skjæmtsprogene. Man vil sikkert finde det berettiget, at disse findes for sig selv, deres natur er en anden, og alene i deres ydre skiller de sig derfra, idet de viser sig som en enetale, og den talende føres frem for os. Forhen er udgivet Fr. Snedorff-Birchs 250 skjæmtsprog, men denne min samling er, som man ser, meget mere righoldig. Jeg har benyttet et manuskript ved præsten Herm. Bruun, som velvillig tilstilledes mig af cand. C. Bågø i Testrup, og som Snedorff-Birch også har nyttet til sin samling, uden dog at opgive sin kilde. En slags modsætning til skjæmtsprogene danner den afdeling, der fører titelen »Samtaler«. Igjennem skjæmtsprogene går der et temmelig ensartet præg, her boltrer uensartetheden sig ret. Ved titelen har jeg villet betegne, at der altid skal være mindst to personer foruden tilhørerne, men disse behøves dog ikke, hvorimod dette altid skal finde sted, når alle andre talemåder m. m. fremføres. Enetalen fordrer en tilhører, samtalen ikke. Forud er gået en herlig lille samling ved professor H. V. Rasmussen, trykt i »Skattegraveren«.

Dernæst har jeg en afdeling, som jeg kalder ordspil. Det er en leg med ord, hvad enten nu denne går ud på at fremstille dobbeltheden i visse ords brug eller betydning, eller den — hvilket hyppigst er til-

*

fældet — bygges på ligheder i lyde eller er hårtrukne spidsfindigheder, altså folkelige kjældermænd. Jeg fandt det morsomt, at sligt fik en afdeling for sig. Dette, kan jeg sige, danner et mellemled mellem skjæmtsprog og samtaler.

Temmelig enligstående (isoleret) er afdelingen »Stedlige talemåder«. Jeg har forhen samlet ikke lidet på dette område, og det er aftrykt i mine bøger »Jyske folkeminder« VI og IX. Desuden er trykt en del lignende i »Skattegraveren«. Til disse forudgangne samlinger slutter da denne sig.

Med hensyn til ordningen af samlingens hovedbestanddel: de egentlige ordsprog, mundheld og talemåder, må jeg sige, at det ikke har været mig muligt åt gjøre ret skjel imellem disse betegnelser, og jeg har da ladet dem løbe med imellem hinanden. Jeg har, så godt jeg har kunnet, udpeget hver enkelt talemådes slagord og efter disse ordnet samlingen, men da jeg ikke tör sige at have anvendt al mulig omhu derpå, og min tid har været knapt tilskåren, så har der indsneget sig nogle fejltagelser og gjentagelser, som jeg gjærne vilde have undgået. Hvis alt skulde have været i orden, måtte jeg have anvendt endnu et år på udarbejdelsen. Med alle skrøbeligheder tror jeg dog nok, at ordningen er sådan, at man kan bruge bogen, og skulde et ordsprog forekomme to steder med forskjelligt slagord meddelt fra forskjellige kilder, er ulykken da ikke stor, man kan så meget lettere finde, hvad man søger. Værre er det, hvis et og samme ordsprog fra samme kilde forekommer to steder, Men også her er jeg tildels undskyldt, da mine meddelere har sendt mig optegnelser i ny og næ og ikke en gang altid selv har kunnet huske, hvad de forhen har sendt mig, men sendt pány, og jeg har haft meget ondt ved at kontrollere dette, da det forud modtagne allerede var indordnet i samlingen.

Dertil kommer, at jeg under arbejdet har været optaget af mange andre forskjellige gjøremål, flytning og rejser, ja, under trykningen af bogen har jeg måttet læse den meste korrektur på rejse så hist og så her uden noget som helst literært hjælpemiddel, ja, ej en gang havde de forud trykte ark. Derfra skriver sig også visse mærkelige trykfejl.

De forekommende dialektord er enten forklarede eller lette at forstå. Man har opfordret mig til at give en ordliste over sådanne ord med forklaring dertil. Det har jeg ikke fundet fornødent. Man bör i vor tid have noget kjendskab til vort lille lands dialekter, og da intet mere særegent er uforklaret, vilde dette være et unyttigt påhæng.

Jeg har gjort mig det til en regel at tage slagordet i selve talemåden. Derved må absolut bogen vinde i brugbarhed. Hvis man f. ex. tager ordsproget: Strænge herrer regjerer sjælden længe, vil jeg sætte det under stræng, og ikke under hård (som Mau), Alt for skarp gjör skåret, under skarp og ikke under hård. Er der to tanker, som er sideordnede i talemåden, og der da kan tales om to stikord, retter jeg mig altid efter det først forekommende, f. ex.: Degne og duer gjör skidne stuer, skal sættes under degn og ikke under due (som Mau).

At sigte mit stof har jeg aldrig påtænkt, det kunde ikke falde mig ind. Jeg kunde vel have haft lyst dertil og sagtens også have gjort det ret ordentlig, men tiden dertil er endnu ikke kommen. Stofindsamlingen er for mig endnu hovedsagen, og om jeg end tit længes efter at være kommen over den periode, må jeg nedtrykke min længsel, til samlerarbejdet er gjort. Da, og først da kan sigtningen begynde.

Et og andet ser ud til ikke ret at stamme fra almuen eller at have været på det egentlige folks mund. Ja, her er det ikke let at træffe det rette skjel. Meget har jeg strags udeladt, men noget har fået lov

til at løbe med, da man må sige: hellere dog noget med af tvivlsom beskaffenhed, der altid kan skydes ud, end stryge noget virkelig folkeligt, som så uigjenkaldelig er tabt.

Hvor der ved et ordsprog er anført to navne, angiver det sidste, at jeg selv har optegnet det efter den første persons, hvilken dog også har givet optegnelser og selv sendt mig. Fra sådanne meddelere har jeg da både selvstændige skriftlige meddelelser og mundtlige, optegnede af mig selv.

Dialektens tonehold er tit betegnet: den lange tone ved fordobling af selvlyden, og rulletonen ved fordobling af medlyden, men stødtonen ved kursiv-bogstav.

Herefter følger så listen over dem, der har ydet stof til samlingen. De kilder, der er fra S. Grundtvigs samling, står med spærret skrift. Ordsprogenes omtrentlige hjemsted er stadig antydet, og er de ikke fra meddelerens hjemegn, så er de fra hans opholdssted.

---

1. Lærer A. Brun Albrektsen, Svendborg.
2. Lærer N. A. Ammentorp, Vejle-egn.
3. Andreas Andersen, Kjöbenhavn. Fyn.
4. Lærer Anton Andersen, Havrehed, Fyn.
5. Lærer G. P. Andersen, Lörslev. Vendsyssel.
6. Lærer Hans Andersen, Sinding. Fra Vestjyll.
7. Lærer J. Andersen, Ødsted v. Vejle.
8. Huslærer M. G. Andersen, Mesinge v. Kjerteminde.
9. Bødker Anton Andreassen, Agersted v. Aså.
10. Lærer N. C. Andreassen, Ørslev. Fra Skjern-egn, Sjælland.
11. Anne Andresen, Snogbæk. Sundeved.
12. Gartner M. Balle, Sønder herred v. Grenå.
13. Præst V. Bang, Bækbølling.
14. Forfatter F. Barfod, Kjöbenhavn.
15. Seminarist Kristian Bavn. Fra Ty.
16. Lærer Bech. Haderslev amt.
17. Frøken L. Begtrup, Astrup v. Århus..
18. Lærer Valdemar Bennike, Vallekilde. Tildels fra Vendsyssel.
19. Lærerinde Ane Birgitte Berg, Odder-egn.
20. Lærerinde Juliane Bergo, Hovby. Fagse-egn. Gjern herred.
21. H. A. Bering. Mariager-egn, Ty, Tyholm.
22. Lærer Poul Bjerge. Ølgod.
23. Forpagter Carl Bjerregård, Pandum. Viborg-egn, Nibe-egn.
24. Student Chr. Blinkenberg, Kjöbenhavn. Varde- og Ribe-egn.
25. Lærer J. Andersen Bo, Testrup. Fyn.
26. Lærerinde Maren Bonde, Vedersø. Ringkjöbing-egn.
27. Lærer O. Chr. Boye, Vejen.
28. T. V. B. Bredsdorff, Feldballe. Ribe-egn.
29. Fru Karoline Brummer, Egtved. Fra Grenå-egn.
30. Johan Bruun, Sprague, Amerika.
31. Præst Herman Bruun. Skanderborg-egn.
32. Snedkersvend S. Brun, Anst.
33. Præst H. Bröchner, Gangsted v. Horsens.
34. Anne E. K. Buhl, Skanderup.
35. Ungkarl J. P. Bønding, Hvidbjærg, Salling.
36. Apotheker J. Bågøe, Næstved.
37. Nis Callesen. Sønderjylland.
38. Præst C. M. Carstensen. Sønderjylland, Væsø.

39. Lærer A. H. Christensen, S.-Tranders.
40. Chr. Christensen, Lake, Amerika.
41. H. P. Christensen, Egnen v. Tis sø.
42. Student Nik. Christensen, Åby. Sydv. Vends.
43. Student N. P. Christensen. Vejle amt.
44. Lærer P. Christensen, Kvols. Mors, Salling m. m.
45. Lærerinde Ingeborg Christiansen, Ribe.
46. L. F. B. la Cour, Lyngby. Sjæll.
47. Lærer K. P. Dalin, Åle. Fyn.
48. Lærer Sören Ditlevsen, Elsted. Ty.
49. Kjöbmand Martin Dyrholm, Brudager. Fyn.
50. Dr. F. Dyrlund. Holbæk amt.
51. P. Eberlin.
52. Ungkarl N. Ehrenreich, Avning v. Randers.
53. Lærer Morten Eskesen. Varde-egn.
54. Gårdmand J. A. Favrholt, Munklinde. Herning-egn.
55. Møller Jörgen Fausbøl. Haderslev amt.
56. Cand. V. Fausbøl. Vestjylland.
57. Præst H. F. Feilberg, Darum v. Ribe. Nordslesvig.
58. Lars Findsen, Rold, Himmerland.
59. Fru N. Formann, Vandborg v. Lemvig.
60. Gårdmand Lars Frederiksen, Ryslinge. Fyn.
61. Provst R. Gjellebøl.
62. Frøken Katrine Glud, Jebjærg. Salling.
63. Seminarist M. K. Godskesen. Fyn.
64. Lærer A. Gommesen.
65. Höjskoleforstander C. Grove. Sjælland.
66. F. L. Grundtvig. Forskj. steder.
67. Svend Grundtvig. Forskj. steder.
68. Lærer A. C. C. Grön, Hellum. Vendsyssel.
69. Lærer Anton Gårdboe. Vendsyssel.
70. Th. Hammershöj.
71. Lærer Hansen, Borbjærg.
72. Præst Aleth Hansen. Angel.
73. Lærer H. Hansen, Hjallese. Fyn.
74. Lærer H. Hansen, Örridslev. Fyn.
75. Skomager H. A. Hansen, Hoven v. Skjern.
76. Ungkarl Hans Kr. Hansen, Løgsted. Himmerland.
77. Ungkarl H. P. Hansen, Halskov. Falster.
78. Ungkarl I. B. Hansen, Dørup v. Skanderborg.
79. Seminarist Hansen, Cedar Falls, Amerika. Sundeved.
80. Præst John Hansen, Viby. Sjælland, Jylland.
81. Friskolelærer Jörgen Hansen. Sjælland, Jylland.
82. Lærer Karl Hansen, St.-Fuglede.
83. Lærerinde Lovise Hansen, Hurup. Fra Vendsyssel.
84. Mette Katrine Hansen, Plovstrup v. Ribe.
85. Ungkarl Ole Hansen. Roskilde-egn.
86. Lærer Povl Hansen, Vallekilde.
87. Lærer P. Chr. Hansen, Langø v. Nakskov.
88. Husmand Sören Hansen, Skjold v. Horsens.
89. Ungkarl J. P. Harbo, Mors.
90. Redaktionssekretær C. C. Hedemann, Slagelse.
91. Lærer Th. Helveg, Neenah, Amerika. Fra Gadbjærg v. Vejle.
92. Lærer U. N. Henneberg, Skals. Fra Nörup v. Vejle.
93. Enkefru Heyde.

94. Ungkarl Kristoffer Holm, Sønderhå, Ty.
95. Huslærer Ole Bork Holm, Kjærgårdsholm v. Skive.
96. Vilhelm Holst, Kolind brohus. Tyholm.
97. Boghandler Hans Kr. Hovmøller, Mors.
98. Fru Kathrine Høeg-Höyer, Hjörring.
99. Cand. P. Jacobsen, Kjöbenhavn. Vejle, Fyn.
100. Friskolelærer A. E. Jakobsen, Vendsyssel.
101. Lærer J. Jakobsen, Vesterbølle. Himmerland.
102. H. M. Iversen. Varde-egn.
103. Annette Jensen, Møen.
104. Ungkarl Anton Jensen, Lyngå v. Randers.
105. Lærer Chr. Jensen. Nors v. Tisted.
106. Hanne Jensen, Odense.
107. Ungkarl Iver Kr. Jensen, Gudum v. Lemvig.
108. Lærer Jakob Jensen, Hunderup.
109. Seminarist Jens Jensen, Nordrup. Vendsyssel.
110. J. A. Jensen. Östjylland.
111. Ungkarl J. Jensen, Refshale v. Silkeborg.
112. Ungkarl Jeppe Jensen, Fly v. Skive.
113. Lærer J. D. Jensen, Vindblæs. Himmerland.
114. Realskoleelev J. P. Jensen, Herning.
115. Lærer J. P. Jensen, Fåborg. Fra Stevns.
116 Jörgen Jensen.
117. Lærer Kr. Jensen, V.-Vedsted v. Ribe.
118. Ungkarl Karl Kr. Jensen, Gudum v. Lemvig.
119. Ungkarl Kr. P. Moesgård Jensen, S. Felding. Vestj.
120. Seminarist M. Jensen, Jelling. Nordfyn.
121. Møller N. A. Jensen, Skjærbæk v. Rödding. Sønderjylland.
122. Ungkarl Ole Jensen, Höjerup. Stevns.
123. Dyrlæge P. Jensen, Kværndrup. Fyn.
124. Peder Jensen, Drongstrup. Herning-egn.
125. Friskolelærer P. Kr. Jensen, Åsted, Salling.
126. Skomager P. V. Jensen, Stige v. Odense.
127. Møllersvend R. Randlev Jensen, Gjedved v. Horsens.
128. Ungkarl S. Jensen, Vole v. Silkeborg.
129. Lærer Theodor Jensen, N.-Åby. Møen.
130. Lærer Thomas Jensen, Vrads.
131. Gartner H. C. Hansen Jeppesen, Refsvindinge.
132. Ungkarl Mads Jepsen, Bræstrup. Fredericia-egn.
133. A. Jessen, Almind v. Kolding.
134. H. Jessen-Hansen, Kjöbenhavn. Ribe-egn.
135. Ungkarl Niels Johannessen, Væggerløse, Falster.
136. Friskolelærer Diderik Johansen. Fyn.
137. Marie Johansen, Bøffelkobbel, Sønderjylland.
138. Lærer K. J. Juhl, Bjærge v. Skjelskør.
139. Lærer P. L. Juhl. Sjælland.
140. F. Jörgensen, Skrydstrup. Sønderjylland.
141. Ungkarl Jörgen Jörgensen, Samsø.
142. Redaktør Lavrids Jörgensen, Odder.
143. Niels Jörgensen, Kistrup. Fyn.
144. Niels Kjær. Han herred.
145. Trine Kjær. Bornholm.
146. Præst P. Kjølhede, Amerika. Fra Bövling v. Lemvig.
147. Huslærer Peter Kousgård. Horsens-egn, Sjælland.
148. Ungkarl J. Kr. Krabbe, Skyum. Ty.

149. Ungkarl H. Kr. Kristensen, Torsted ved Ringkjøbing.
150. Huslærer Jens Kr. Kristenson, Rakkeby. Mors.
151. Lærer K. Kristensen, Hesselballe v. Uldum.
152. Cand. M. Kristensen, Lystrup v. Århus.
153. Marie Kristensen, Döjringe v. Sorø.
154. Lærer P. Kristensen, Sønder-Omme.
155. Ungkarl Parmo Kristensen, Vesløs på Hannæs.
156. Lærer T. Kristensen, Rönslunde.
157. Ungkarl Th. Kristensen, Skallerup. Hjörring-egn.
158. Höjskolelærer J. P. Kristensen-Randers, Ollerup. Jylland.
159. Lærer C. M. C. Kvolsgård, Ajstrup. Vendsyssel.
160. Fru Marie Langhorn, Kristiansminde. Horsens-egn.
161. Lærer C. M. Larsen. Langeland, Ærø.
162. Maler H. P. Larsen, Otterup. Fyn.
163. Ungkarl Karl Larsen, Kornerup v. Roskilde.
164. Ungkarl Kristian Larsen, Finderup v. Slagelse.
165. Lærer L. E. Larsen. Horsens-egn.
166. Lærer A. P. Lauritsen, Strandby v. Løgstør.
167. M. Lauritsen, des Moines, Amerika.
168. Lærer Th. Leth. Sejrø, Holbæk amt m. m.
169. Fru Anne Ludvigsen, Døstrup. Sønderjylland.
170. Seminarist F. P. J. Lund. Horsens-egn.
171. Frøken Sofie Lund, Stövring v. Randers.
172. Gårdejer V. Lund. Nordsjælland.
173. Lene Lyndgård. og
174. N. Hansén Lyndgård, Sabula, Amerika. Haderslev-egn, Ribe amt.
175. Ungkarl Niels Lynderup, Brejning v. Ringkjöbing.
176. Ane Marie Madsen, Hestbæk. Himmerland.
177. Lærer H. Th. Madsen, Thyregod. Ringkjøbing-egn.
178. Lærer Jens Madsen. Fra Sønderjylland og flere steder.
179. Seminarist P. Kr. Madsen, Staby. Holstebro-egn, Sydsall., Fyn.
180. Vilhelm Madsen. Vestjylland.
181. Seminarist N. Madsen-Vorgod, Lovrup. Vestjylland.
182. Student Fr. Melbye, Kjöbenhavn. Jylland.
183. Student L. Moltesen, Kjöbenhavn. Ribe-egn, Sønderjylland.
184. Frøken A. Moltke. Östjylland.
185. Gårdejer Sillas Mortensen, Allerup v. Varde.
186. Maler J. C. Munch, Torsager. Östjylland.
187. M. Munch, Ålsø. Sønder herred v. Grenå.
188. Præst F. Mygind, Hodde v. Varde.
189. Gårdejer Chr. Møller, Ringive v. Vejle.
190. Cand. Fabricius Møller.
191. Lærer Josef Møller, Særslev v. Jyderup.
192. Lærer M. Møller. Holstebro-egn og Salling.
193. Seminarist N. Kristensen Møller, Fårup v. Viborg.
194. O. Møller, Bredeløkke. Sjælland.
195. Joh. Neve. Hjörring-egn.
196. Ane Nielsen, Lisbjærg Terp v. Århus.
197. Anne Marie Nielsen, Eskildstrup. Fyn.
198. Forfatter Anton Nielsen. Sjælland.
199. Høker J. Nielsen, Lille-Brænde, Falster.
200. Jens Nielsen, Hannerupgård, Hobro.
201. Ungkarl Jens Kr. Nielsen, Års.
202. Lærer Jens Kr. Nielsen, Grindsted. Vestjylland.
203. Lærer Joh. Nielsen, Randrup. Ty.

204. Ungkarl Kr. Nielsen, Egsgård. Vejle-egn.
205. N. P. Nielsen, Amerika. Fra Stevns.
206. Ungkarl Joh. P. Nikolajsen, Bjaruplund, Silkeborg.
207. Herredsfoged H. Nygård, Kjöbenhavn. Sjælland.
208. Lærer N. Nörgård, Lem v. Skive.
209. Sören Olesen, Galtrup, Mors.
210. Cand. A. Olrik. Forskj.
211. Seminarist P. Olsen. Svendborg-egn.
212. Lærer N. P. Olsen, Samsø.
213. Lærer P. K. Overgård. Viborg-egn.
214. Kontorist Henrik Pedersen, Maribo. Sydsjælland.
215. Stationsforvalter Herman Pedersen. Fyn.
216. Lærer Joh. Grönborg Pedersen. Sydvestl. Vendsyssel.
217. Lærer J. Martin Pedersen, Rudme. Fyn.
218. Lærer J. P. Pedersen (Illerup). Skanderborg-egn.
219. Lærer Kristen Pedersen, Hals.
220. Niels Pedersens kone, Vejleby. Ods herred.
221. Lærer N. Kr. Pedersen, Grynderup. Himmerland.
222. Lærer H. Petersen, Fårbæk. Fra Ods herred.
223. Lærer R. Petersen, Hvejsel v. Vejle.
224. Lærer J. G. Pinholt, Hove v. Lemvig.
225. Lærer A. C. Poulsen. Hindsholm m. m.
226. Seminarist A. H. Povlsen. Sydl. Jylland, Nordslesvig.
227. Gartner Frederik Povlsen, Samsø.
228. Seminarist Jörgen Prest, Jelling. Birkholm, Sydfyn.
229. Ungkarl R. P. Randlev, Täning, Skanderborg.
230. Christian Rasmussen. Korsør-egn.
331. Sergeant C. L. Rasmussen, Horsens-egn.
232. Professor H. V. Rasmussen, Kjöbenhavn. Forskj. steder.
233. Gårdmand Jacob Rasmussen, Stensby, Fyn.
234. Karen Marie Rasmussen, Linde v. Randers. Hadsund-egn.
235. Præst J. Richter, Ringive v. Vejle.
236. M. Rosenkjær, Kjøng. Fyn.
237. Marie Sandal. Vestjylland.
238. Kjöbmand A. H. Schade og Provst C. Schade. Mors.
239. Lærer B. H. Schak. Fyn og Drejø.
240. Præst J. Schjörring. Vestjylland.
241. Joh. Schrøder, Kjöbenhavn.
242. Lærer Joh. Skjoldborg, Öster-Han herred.
243. Lærer Kr. Skovmand. Bornholm.
244. Höjskolelærer Krist. Skovrup, Jandrup, Varde.
245. Lærer E. Smith, Jordløse. Fra Vejle-egn.
246. Friskolelærer K. R. Stenbæk. Fra Møen, Langeland, Sjælland.
247. Lærer H. C. Strandgård, Selde. Nordsalling.
248. Lærer K. Sörensen. Horsens-egn.
249. Fisker C. Sörensen og Th. Jörgensen, Anholt.
250. D. P. Sörensen, Tingerup. Sjælland.
251. Lærer J. Sörensen, Caroline Amalies skole v. Nyborg.
252. Ungkarl Mikkel Sörensen, Samsø.
253. Ungkarl Niels Sörensen, Bendstrup. Nord for Århus.
254. Økonom R. K. Sörensen, Kjöbenhavn. Varde-egn.
255. Kromand Karsten Thomsen, Frøslev. Sønderjylland.
256. Friskolelærer Karl Timmermann, Allesø. Nordfyn, Sønderjylland.
257. Forfatter C. A. Thyregod. Midtjylland.
258. Karen Toxværd. Falster.

259. Höjskoleforstander E. Trier. Sjælland.
260. Lærer S. Mikkelsen Tønning. Vestjylland.
261. C. Wad. Öster-Han herred.
262. Lærer S. Weiersøe. Holstebro-egn.
263. Lærer Chr. Weiss, Tingerup. Sjælland og Bornholm.
264. Kontorist F. Wennerwald, Maribo.
265. Gårdmand Kr. Larsen Vestergård, Ulfborg v. Holstebro.
266. Kr. Vilstrup. Vestjylland.
267. Lærer P. G. Winding, Kjöbenhavn. Fra Midtjylland.

Af disse meddelere har H. Bröchner ydet 1464 nr., P. Jensen, P. Kr. Madsen, H. Nygård, H. V. Rasmussen og Chr. Weiss har ydet mellem 500 og 600, A. E. Jakobsen mellem 400 og 500, M. Møller, A. H. Schade (og C. Schade) og C. A. Thyregod 300—400, Lars Frederiksen, C. Grove, F. L. Grundtvig, Ane Nielsen, J. G. Pinholt, A H. Povlsen og K. R. Stenbæk 200—300, Nik. Christensen, Morten Eskesen, Jörgen Fausbøl, H. F. Feilberg, R. Gjellebøl, H. Hansen, Hj., H. A. Hansen, Lovise Hansen, Herman Bruun, P. V. Jensen. Mads Jepsen, Anne Ludvigsen, J. Madsen, Anton Nielsen, Karen Marie Rasmussen, M. Rosenkjær, B. H. Schak, Karsten Thomsen og C. Sörensen (Th. Jörgensen) 100—200, Marie Kristensen 95 og de øvrige under 100, flere kun et enkelt eller et par. Jeg har selv ydet 3208 nr. Af S. Grundtvigs indsamling er der omtr. taget 2500 nr. Nogle har ydet bidrag både til S. Gr. og til mig (Ane Nielsen, Anton Nielsen, Lars Frederiksen, P. Jensen, John Hansen og C. Weiss).

Det langt overvejende antal ordsprog er fra Jylland, men der findes forøvrigt fra alle landsdele undtagen Lolland. På denne temmelig store ø har der aldrig været indsamlere, og det har derfor ikke været muligt at få noget. Måske dog enkelte af Henrik Pedersens og de fleste af Joh. Schrøders optegnelser stammer derfra.

Forholdet imellem C. Schade og sönnen A. H. Schade er således, at C. S. efterlod sig et manuskript med ordsprog, som A. H. S. afskrev, og med nogle tilföjelser sendte han det til S. Gr. Senere har jeg fået C. Schades manuskripter overladt og deri fundet ej alene, hvad sönnen afskrev, men også en del mere, hvilket nu er kommet med.

Pastor Th. Jörgensen i Tvede sendte mig nogle optegnelser, som han havde fået på Anholt. Han opgav mig senere som sin kilde fisker C. Sörensen der. Ham har jeg siden flere gange henvendt mig til og på den måde fået meget mere. Hvor altså Th. J. er opgivet som kilde (i førstningen af bogen), er det egentlig C. Sör.

R. Gjellebøls optegnelser blev mig sendte af kapitain E. Flindts hustru Elise Gjellebøl i Kjöbenhavn. Han døde 1803 som provst i Stavanger.

$^9/_{11}$ 1890. E. T. K.

A.

1. **A.** Der står ikke B, at du skal se, men der står A, at du skal holde næsen derfra. H. N.

Abekat. Småfolk med store hatte gjøre sig til abekatte. A. E. J.

Det var vel den gang, da æ mennesker endnu var abekatte, og æ dyr kunde snakke. M. J.

Han kvæler abekatten. Drikker over tørsten. H. N.

Ad. Han er alle steder ad ligesom enden af sækken. M. B.

Han er alle steder ad lige sådan som en skiden skovisk. E. T. K.

Du er alle steder ad ligesom onde penge. H. K. K.

Hvem der er alle steder ad å fåår, di får enten fisk eller reven *går*. P. Kr. M.

Adam. Vi er alle Adams börn undtagen Niels Tyrk, for han åd alle Adams höns. Henr. P.

Vi er alle Adams og Evas börn, vi holder alle meget af pandekager. M. B.

11. Ja, vi er alle Adams börn og gider gjærne have pandekager. Når der tales om et begået fejltrin. H. H., Ø.

Adelig. De adelige kjendes på, at de er sorte i r..en. Henr. P.

Af. Det er ikke af huset for det. H. C. Str.
Om noget, der falder ned.

Af sig selv. Der er ingen ting, der kommer af sig selv, andet end lus. E. T. K.

Det kommer nok af sig selv ligesom lus og lange negle. E. T. K.

Det kommer nok af sig selv ligesom æ mands armod. E. T. K.

Af sted. Nok af sted, men ikke for fast (så fort). E. T. K.

Du rolter af sted som en træt (mæt) and. J. G. P.

Du skal ikke græde, det er mig, der skal af sted.
Når man rejser. E. T. K.

Af vejen. Jen aa æ vej, en aan i æ stej. H. F. F.
21. Af vejen, bonde, jeg er fra en herregård! A. E. J.
Afgnavet. Det er så afgnavet, te en kan jage en flok lus over det med en stage. Eller: .... te en kan se at pisse en lus på den. Om et afgnavet ben. E. T. K.
Afprire. Hvad en kan afprire, er nemmest betalt. P. Kr. M.
Eller: Hvad der er afprutet, er først betalt. B. H. S.
Afsat. Den må du rejse længere ud på landet for at få afsat. Siges i Københavns omegn om en løgn. Henr. P.
Afsides. Han bor skrås over for afsides. Eller: Det er .... P. J.
Aften. En kan gjöre middag og melmaddags, hvitter en vil, men æ aften kommer sjelböjen. E. T. K.
En kan række æ aften vei en pris og æ nat ved et tællelys, sagde æ mand i Andrup. A. H. P.
Det er længe til aften, og siden står månen op. L. F.
Stræb kun, aftenen kommer af sig selv. P. J.
Om aftenen er alt gamle baarer. A. E. J.
Man kan frit færdes over alt, for hele marken går i et.
31. Det er nok snart aften, hönsene er allerede flöjet op.
Til börn, der kravler op. Henr. P.
Aftenregel og morgenregel sæder ikke. J. F.
Aftægt. Han sidder på aftægt ved dig. E. T. K.
Til den, der kun har et hjörne eller en kant af en stol eller bænk at sidde på.
Age. Han vil op å åag seld (ɔ: sild). A. H. S.
Om den, der slår stort på og sagtens kommer galt fra det.
Man skal age, mens vognen er hel. Joh. S.
Du tror, du er oppe at age, og ved ikke af, du løber langt æbag efter æ vogn. E. T. K.
Han er kommen op at age med hans svoger. E. T. K.
Når en er kommen i med sin overmand.
Dersom du gjör det, så kommer du op at age med din svoger til barsel. E. T. K.
En lempelig agen er bedre som en storhjærtet gåen. K. T.
Agerum. Han har vist sat et aggerum-hönsehus. E. T. K.
41. Han har sat en aggerum-lade og en hyvverom-sals. P. K. M.
Agte. Ajjt du det, Per Bang, der smut æ gris! E. T. K.
Eller: Agtede du det, Peder Bank, der .... P. Kr. M.
Når noget falder fra en eller pludselig bliver væk.
Agter. Atter og fram er lige langt. E. T. K.
Agt. Blot du havde magt, som du har agt. P. J.
Akkordere. Man skal akkordere nöje og betale rele.
Se: prire, prutte. E. T. K.

Akkordarbejde det lider bedst. A. N.
Akkurat. Han er akkurat, han törrer röven, för han skider. E. T. K.
Albue. Han står på æ albu for hende. E. T. K.
Er rede til at gjöre, hvad hun ønsker.
Albuestød. Det er et albuestød at miste sin kone. A. L.
Albuestød og kjærestenød svier vel hårdt, men svier kun kort. F. B.
51. Albuestød og kjærestenød, det går til hjærtet. M. K.
Albuestød og kjærestenød (kjærestesorg) det er to hårde ting. Eller: .... to hårde poster. Eller: .... det er lige hårdt. Eller: .... går snart over. E. T. K.
Enkemands nød og albuestød er snart forvundne. S. P. J.
Kjærestesorg og albuestød de er at ligne ved havsens nød. K. R. S.
Albuestød og pølsetörst, kjærestesorg og havsnød det lignes ved den hårde død. P. K. M.
Alder. Det er ondt at samle alder og ikke samle forstand. P. Kj.
Aldrig. Om ikke för så aldrig. E. T. K.
Det bliver nok aldrig, om det bliver så. E. T. K.
Aldrig er bedre end sildig. H. N.
Det lille skind, der går ude og kommer aldrig ind! P. J.
61. Den, som aldrig gjorde ilde, gjör aldrig vel. C. A. Th.
Aldrig sulten og aldrig mæt, aldrig hvilt og aldrig træt. J. G. P.
Alen. Hun lagde for mange alen op til det stykke.
Havde for store forventninger. P. J.
Hvad koster en alen af det stykke? J. G. P.
Siges om en sang, man ikke gider høre.
Alle nøgler hænger ikke ved én kjællings side. R. G.
Hvo, som er alles ven, er ingens ven. R. G.
Alle vil have mad, ingen vil hjælpe til. M. J.
Alle hånde. Det er alle hånde, ligesom kvinder kommer i pølse. L. F.
Alle slags er godt i pølser. B. H. S.
Alle steder. Han er alle steder undtagen i hundens röv, for der kan han ikke komme. J. G. Ped. E. T. K.
71. **Alle vegne.** Han er alle vegne ligesom de onde penge.
Se: ad. Stevns. J. P. J.
Alt. Man kan få alt for penge. R. G.
At vide alt, gi'r hovedpine. H. N.
Alle. Hun aller sig i æ ryg som nogen ovsen ko. E. T. K.

[illegible]. [illegible] A. W. [illegible]
[illegible] Eller: [illegible] er god
[illegible]

At [illegible]. [illegible] P. J.
[illegible]
At [illegible] [illegible] M. M.
[illegible] [illegible] J. F.
[illegible] E. N.
[illegible] **[illegible].** [illegible] E. N.
[illegible]. [illegible] Eller: [illegible]?
A. N. E. T. K.

[illegible]. [illegible]
[illegible] E. T. K.

[illegible] [illegible] A. H. P.
[illegible] J. P. R.
[illegible] A. H. S.
[illegible]

[illegible]. [illegible] E. T. K.
[illegible] P. Kr. M.
[illegible]. [illegible] E. T. K.
[illegible]. [illegible] med. M. J.
[illegible] Madsen. A. G. P.
[illegible]. [illegible] en [illegible]? E. T. K.
[illegible] P. J.
[illegible] J. Sch.
[illegible]

Andre. De andres er svinene. P. J. Eller: Ved du, hvem de andre er? J. N. Han.
En skal være andre god, men sig selv bedst. K. T.
Om han ikk ander kan ramm, så får han wal den samm. A. H. S.

Angest. Uti min angest og nød koger jeg en pott søde grød. E. T. K.
Han var så angest, han turde ikke bevre. E. T. K.
Angre. Ingen angrer, at han har spist for lidt. H. N.
161. **Annamme.** Det onde med det gode må annammes, så det knager. M. M.
Ansigt. Du har et skred ansigt, når du kom af med din næse. A. N.
Han har et ansigt som Fanden havde tærsket ærter på det. Sagtes brugt om en koparret mand. Præsten Ch. W.
Du havde et dejligt glat ansigt, når du bare ikke havde den næse. M. D.

Hun blev i hendes ansigt, som hun var slaget op til en kalket væg. F. D.
Ansigtet i det purrede hår som en kat i en høstak. C. A. Th.
Det kan sagtens ske, at det kan stænke os i ansigtet, når det stövregner. P. J.
Han er så lang i ansigtet, at man kan lægge klaptræer på ham. M. M.
Det er fornöjeligt at klare ansigter med småpenge. H. N.
Anstalt. Det er en snild anstalt til en gris. P. J.
Ironisk bemærkning om forskjellige ting.
111. **Apothek.** Æ apothek er en sölle sparekasse. Eller: Æ apothek er tit fattigfolks sparekasse. M. J.
Kan det ikke hjælpe, så er der ingen ting på æ apothek, der hjælper. S. B.
Menneskesved og muldvarpeöjne kjøbes på apotheket til höj pris. Man mener, at muldv. ingen öjne har. A. E. J.
Apotheker. Han er en apotheker. E. T. K.
En slyngel, der giver sig af med fine kjæltringstreger.
Enhver apotheker maa kjende sine krukker. K. Th.
Det gjör ikke noget, om apothekerens brønd er dyb, han skal nok få betaling for vandet. P. J.
Arbejde. Evindeligt arbejde gjör evig prakker. Kr. S.
Evigt arbejde gjör evig stodder. P. J.
Evig arbejdere det er evig stoddere. J. F. Eller: Evigheds arbejde gjör .... H. A. H.
Den, som vil have noget, må arbejde for det. R. G.
121. Nu er det nok bedst at smide tröjen, for nu skal vi arbejde for os selv. Når der skal spises. K. R. S.
Når en kan arbejde sig træt, spise sig mæt og sove sig let, så har en godt. P. J., Dr.
Det er godt at arbejde sig træt og sove så let og spise sig mæt. E. T. K.
Hellere arbejde sig til skade end til skamme. E. T. K.
Arbejde strængt og ikke få af det, det er et strængt liv. A. H. P.
Arbejde skal vi jo, det ved vi vel, men ikke overile os. J. F.
Den må arbejde sig selv til døde, som vil andre øde. A. A.
Det er pigen en fest, når arbejdet går bedst. E. T. K.
Det er ikke det meget arbejde, man bliver fed af. N. L.
Idel arbed, de gjör kunde mester. E. T. K.
131. Strængt arbejde, det fortrer å føo. A. N.
Det er et strængt arbejde at arbejde. A. E. J.
Driv på dit arbejde, at arbejdet ikke skal drive på dig! M. R.

Hvor de lægger djer arbejd, der skal de tage djer mad. N. A.
Det er et skident arbejde, men det giver en ren skilling. C. Gr.
Uvant arbejde (også bondearbejde) trykker bønder. P. J.
Det er snart mere arbejde end kunst. A. H. P.
Herrer og narre skal man ikke vise halvgjort arbejde. S. H.
En skal ikke vise börn og gamle folk halvgjort arbejde. P. Kr. M.
Liggende arbejde kan ikke stå sig for os. K. R. S.
141. Hun har så meget siddende arbejde at gå med. P. J.
Man smörer sig ikke paa sine egne hænders arbejde. F. L. Gr.
En skal være sit arbejde lig. E. T. K.
Det arbejde er lot at se på. K. R. S.
Det arbejde, tjenestefolkene udretter den dag, de skal flytte, er for skosmörelsen. P. J.
Når solen går ner, er arbejdet ikke mer. N. Chr.
Tungt arbejde giver let sövn. A. E. J.
Arm. Når armen krøger, så gaber munden. P. J.
Nær æ arm begynder å boww, sa begynder æ mund å gååv. H Th. M.
De ser all' min' bold' arm', men de ser ikke min' slunken tarm'. E. T. K.
151. Du har et par gode arme til at synge med. O. J.
Han har lange arme, men hænderne sidder éndda uden for. E. T. K.
arm. Mange dötre og mange höns gjör en arm bonde. J. Sch.
Armé. Han er rejst til den store armé (ɔ: død). H. A. B.
Armod. Man kan også slide flöjel af armod. H. N.
Armod og ståkelsdom det går verden rundenom. A. H. S.
Armod er ikke så kjær, som den holder sig nær. F. L. Gr.
Der er ingen ting, der glæder sig så meget til armod som et nøgle. M. R.
Når armod går ind ad dörene, løber kjærligheden ud af vinduerne. J. G. P.
Armstærk. Han er armstærk i lårene. Henr. P.
Har dårlige kræfter, men vil gjærne slås.
161. Du er armstærk i lår og ben ligesom rylen.
Til den spinkle og vege. P. Kr. M.
Arrig. Han er så arrig som en tornhække. C. A. Th.
Hun er så arrig som en tane (ɔ: tærne). Eller: Hun er en rigtig arrig taan. A. E. J.

Hun er så arrig som en moppehund. A. And.
Han er så arrig, som han var overnappet eller overstukken med en knappenål. J. M.
Arrigt barn gjör glad mo'r. Hun må synge for det. A. B. B.
Ars. Det skinner som en bar as i en dör. Al. H.
Der er flere ars til end præstens. Somme föjer til: Degnen har en også. H. H., Ø.
Art tyder art, om det så er hunde. H. N.
Art tyder (slægter på) art, om det så er en rakkerart. P. Chr. H.
171. Art tyder art, og trold føder djævle. Lærer H.
Artighed. A ler af min egen årtehied (ɔ: artighed). A. N. E. T. K.
Arvegods. Arregods er narregods. P. Kr. M.
Ase. Den asende kommer lige så vel frem som den rasende. Ch. W.
Askegrav. Du må vide, jeg er ikke født i askegraven og törret ved kakkelovnen. A. E. J.
Atten. Fem og tretten det gjör atten. A. E. J.
Atten hunder å treblæjer, de er hverken waar heller bæjer. På spörgsmål om, hvad år det var, altså lig: 1800 og hvidkål. P. Kr. M.
Av. Sig »av« for dig selv og ikke for Fanden. C. Gr.
Heste, hunde og mænd er til at ave, men køer, søer og kvindfolk er der ikke noget at gjöre ved. M. R.
Hvor der er ingen ave, der er ingen ære. A. H. S.
181. Hvad en syndede, skal ave (börnene) gjöre godt. H. N.
Avet. Han tygger nok avet om ligesom fårene. P. J.
Aviser. Du holder nok de grå aviser. A. E. J. Til den, der ved alt bynyt.
Awle. De war hverken awle (hawle) heller tawle for ham. Ikke tilpas i nogen måde. J. M.
Avner. Hvem, der sår avner, höster ukrud. E. T. K.
Avre. Han avrer som en drukken gjæsling. P. V. J.

B.

Badstue. Gamle badstuer giver og godt bad. C. A. Th.
Bag. En kan nemmere sin bag forgylde, end en kan sin bug fylde. E. T. K. L. H.
Höj, nu faldt Bokmand på æ bag! M. J.
De skal heller ikke æde hele bagen af mig. M. M.
191. **bag.** Det er ikke stort bedre at være efter end bag. Ch. W.
Den ser snarest bag dören, der selv har stået der. Jeppe J.
A har da også været bag min faders lade. Eller: .... vesten nede. ɔ: været ude i verden. E. T. K.
Det er omme bag Gud ske lov og takke. P. J.
Du er ikke tabt bag af læsset. M. E.
Han er ikke tabt bag af en vogn, så længe han hænger på hammelen. H. H., Hj.
Han gik åbag af æ töj. P. Kr. M.
Bag efter er man klog nok. H. F. F.
Han kom bag efter ligesom koens hale. E. T. K.
Den, der kommer bag efter, skal spise, hvor fadet har stået. K. R. S.
201. Den, der er bag efter, når vi render, skal foran, når vi vender. A. E. J.
Lav dig et sæde bag efter vognen, der er plads nok. K. R. S.
Bag fra. Du er ikke tabt bag fra. A. N.
Han er ikke tagen æ bag fra. A. H. S.
Han er nok ikke taget bag fra for ingen ting. J. G. P.
Bag ind. Han går bag ind, for han har ingen penge. C. L. R.
Bag over. Han (hun) går bag over, ligesom Nublekjællingen, når hun ikke havde tobak. N. J.
Bag på. Det kom bag på ham, ligesom juleaften på konen (manden). E. T. K.
Bag ved. Han er gået om bag ved degnens. H. P.
Om den, der er falden i sövn.
Vil du kjøre med, så må du sidde bag ved vognen. A. A.
211. Han stod nok bag ved en sæk vand og hørte det. L. F.
Bagest. Den bager ko kommer og til by og som tid allerbedst. Om den, der er noget langsom. E. T. K.
Den bageste ko kommer ogsaa til vand. M. Sör. E. T. K.
Den bageste er den bedste af alle vore grå heste. J. F.
Bagben. Han fæster med sine bagben ligesom hesten. C. A. Th.

Bagbetændt.* Du er nok bagbetændt af kompild.
Til den, der har snue. P. Kr. M.
Bagdel. Du har nok ingen bagdel at komme i værtshus med. A. H. P.
Bagatel for en kurfyrste. H. N.
Bage. Du ved ikke andet, som du bager, da har du havre i ovnen. J. F.
Det er ikke uden én gang at bage det, men det er mange gange at smage det. E. T. K.
Om brød at få godt lavet.
221. Han kommer i ovnen nogle gange, inden han bliver bagt. Man løber ikke med ham. P. J.
Do æ it ret bagt, do æ nok kommen ud mæ æ kaag.
Til den, hvis ord er noget uforstandige. Kr. J.
Den som i by la'r bag', risikerer at mist' æ kag'. M. J.
Den, der går i by at bage, mister både kul og skrabekage. J. Sch.
Hvem der går i by at bage, mister både kul og kage. F. L. Gr.
Er du ret bagt? Til den, der siger noget meningsløst. A. H. P.
Der skal noget til, når man bager. B. H. S.
Bager. Bliv ikke bager, hvis du ikke kan tåle heden. A. E. J.
Man må hellere føde bageren end apotheket. E. T. K.
Bagerbörn. Det er synd at give bagerbörn hvedebrød. H. N.
231. **Baggavl.** Herre Gud, søster Hans, er det vort hus, der er revnet i baggavlen? P. J.
Baglænds. Han er baglænds født og krængen kommen til verden. Om den, der slipper bagvendt fra noget. P. J.
Han er nær ved at gå baglænds over af bar vigtighed. H. A. H.
Han gik baglænds af töjet. ɔ: fallit. M. M.
Han er kommen baglænds i tröjen. Mart. K. E. T. K.
Bagrede. Der er lille glee o æ bagree. E. T. K.
For der støder det.
Bagslag. Han er kommen i bagslag med det. E. T. K.
Er i bagstand.
Bagsmæk. Var dig for bagsmækket! M. E.
Han har hareskind til bagsmække. Er bange. E. T. K.
Bagstand. Én bagståend rækker den anden æ håend. H. F. F.
241. **Bagvande.** Det går i bagvande for ham. P. Kr. M.
Mislykkes.
Bagvendt. Hvad der bliver bagvendt begyndt, får lang vej til målet. A. E. J.

Bakke. Nu skal det være, enten det så går i bakker eller hulveje. E. T. K.
Bal. Det er aldrig så lille et bal, det er dog godt at være to. A. A.
Ballingsyret. Han blev godt ballingsyret. E. T. K.
Ilde behandlet.
Bande bider ikke i skindet, uden næverne følger med. M. M.
Kan du stå på dit hoved og be' Fanden gål' i din röv tre gång' uden å band'. J. P. P.
Det er ingen synd at bande, når man bander redt. M. E.
Den som bander, han beder. C. G.
Det var bands, Kjesten, er den pægl nu awe. T. V. B. B.
251. Det var bands, Kjesten, kan du drikke brændevin og ikke snakke? P. Kr. M.
Bange. Du er ikke bange for en gal kok. M. J.
Han er ikke bange hverken for katten eller den lille hund. H. P.
Han er så bange, at han ej tör ryste. H. P. Eller: Jeg er så bange, at jeg ikke tör vove at ryste. Ant. N. Eller: Jeg blev så bange, at jeg kunde ikke ryste. P. J.
Du er ikke bange for at løbe, når det kniber. M. K.
Du tror måske, du er bange for mig. P. J.
Er du bange for skrald? Ch. W.
Han er ikke bange for sin egen skygge. J. G. P.
Det er ikke godt, når man skal være bange, så snart hunden begynder at gjø. Chr. W.
Om folk, der har mange rykkere.
Bank. Rig (eller sikker) som banken. H. N.
261. **Banke.** Jeg er fra den egn, hvor man må banke börnene med en törv, for det der ingen ris gror. N. C. A.
Man skal ikke banke på, hvor man ikke vil ind. F. L. Gr.
Bar. Han ligner en bar röv i en gadedör. R. R. J.
Han ligner en bar röv i en allerhelvedes afstand. R. R. J.
Går du te Helled med din bare ars, så brænder du ikke dine bugser. J. M.
Barmhjærtig. Han er af de barmhjærtige, han koger æg og giver de fattige suppen. E T. K.
Barn. Lidt kan fornøje et barn og mindre kan bedrøve det. E. T. K.
Der er et barn i din skjorte. Siges til et barn. S. H., S.
Barnet er endnu i hans ærme. R. G.
Börn gjör barnegjærning. H. N.
271. Når du sender börn i by, må du gå efter på ly. R. G.

Man kan tvinge et barn til at lukke öjnene, men ikke til at sove. J. G. P.
Så mange börn, så mange velsignelser. H. N.
Jo flere börn, jo större lykke. Langel. K. R. S.
Små börn små sorger, store börn store sorger. H. N.
Når börnene er små, træder de på knæet; når de er store, så træder de på hjærtet. E. T. K.
Hvad börn ser, det lærer de. J. Sch.
Börns henfærd er, som de er hjemme lært. K. H.-H.
Börn er, som man selv vil have dem. Ch. W.
Så er barn i by bært som hjemme lært. H. N.
281. Du har nok barn i svøb. E. T. K.
Til den, der har en ombunden finger.
Skidt er æ bår, og lis' er en lullet. A. H. S.
Om en snavs kone.
Ethvert barn er ikke sin davre lig. E. T. K.
Når barnet det græder, og vuggen den går, da du er min kone fornöjet og glad. M. E.
Den, der har et lille barn, har en holdekrog og noget at törre sine hænder på. A. N.
Det mindste barn, det störste skarn. M. E.
Det er et godt barn, der kan fornöje sig selv. A. N.
Når barnet er dödt, er fadderen skudt ud. F. L. Gr.
Barnet siger nok, det har fået hug, men ikke hvorfor. F. L. Gr.
Det er med vilje gjort, at barnet har ingen fader. A. N.
291. Den, der vil se barnet, skal gå til vuggen. A. N. E. T. K.
Villigt barn har brød i hånd. E. T. K. Eller: Villigt barn har gjærne brød i munden. N. C. Eller: Villigt barn fejler aldrig brød. A. M. N.
Det kunde jo ske af en hændels', te et barn kund' dø af betændels'. Eller: ... en gammel kone ... E. T. K.
Vi kan ikke tage et barn og gjøre til et gammelt menneske. E. T. K.
Det er bedre at være ene barn end at være ene hest. E. T. K.
Det kan aldrig blive dag, når barn skal til gilde. A. G.
Det er for silde at rive i æ röv, når æ barn er gjort. E. T. K.
Det er morsomt for æ börn i æ jul, da må de selv tage sukker. H. F. F.
Æ barn ligger og bøder for en tutten. E. T. K.
Truer med at græde.
Du er god til at bære börn i kirke. E. T. K.
Om den, der siger ja til alt.

301. Det er æ börn, der vinder i förstningen. E. T. K.
I kortspil.
Sådan går det med börnenes penge, og så spörges der endda om, hvor de bliver af. A. E. J.
Det er en fornöjelse at se sine börn i sådan en velstand, de to i slaveriet og det tredje i rasphuset. K. R. S.
Siges af de gamle, når ungdommen danser.
Gammelkloge börn lever sjælden længe. M. E.
Vil du hjælpe mig at føde mine börn op? P. Kr. M.
Til den, der ved bordet tager af en andens brød.
Skal jeg have skyld for alle de sorte börn, der bliver gjort?
For alle gale streger. E. T. K.
Små börn leger også med. P. Kr. M.
Börn kan huske tre dage, inden de bliver født. A. N.
Det er gode börn, der aver dem selv. L. Fr.
Det er simple börn, som slet ingen gavtyvestreger kan hitte på. M. E.
311. Börn vil helst gjøre det, de ikke kan. M. E.
Börn sætter ingen i armod, for det, de skal have, det gror i æ agerfurer. E. T. K.
Börn kan gå endelangs ad deres moder. J. M.
Man skal ikke lade börn og gamle folk høre mere, end man vil høre igjen. V. H.
Man skal have visning af bör og gale folk. N. C.
Hvem, der skikker börn i by, må selv hente besked. B. H. S.
Du er den bedste af alle mine börn, ven alle de andre er væk. Se: bedst. J. F.
Man kan lære at kjende forældrene af börnene. M. E.
Små börn kan frys', hvor smör kan bre's. E. T. K.
De skal have megen varme.
Det arme, bedrøvede barn med de bare arme, der så sin moder rendte löbsk. Se: arrig. P. J.
321. Et strængt barn gjör en glad moder. E. T. K.
Hun skal synge for det.
Barndom. Han går i barndom ligesom Per Vejmands vædder. M. M.
Du går nok i barndom lissom Knud Færgemands kat, den bed kyvlinger i sted for mus. E. T. K.
Börnesorger er småsorger. Chr. R.
Barnetå. Nå, har du været henne at gnave en barnetå?
Til den, der kommer fra et sted, hvor der ligger en barselkone.
Eller: Du har nok spist en barnetå.
Siges, når man kommer ind et sted, hvor et barn nys er født, og får en bid brød. E. T. K.
Börnevrede og börneskrål er sjælden af lang varighed. N. C.

Baron. Han sidder som en baron i en støwt mog. J. Kr. N., G.

Barsel. Det slog til og gik til ligesom til skrædderens barsel, der åd de tåen af barnet med. Eller: Det.... levnede de ikke uden én klumpe, og den gav de hunden. Eller: ... ved skrædderens barsel, der åd de hovedet af barnet. E. T. K.

Det gik til og slog til ligesom ved skrædderens barsel, der åd de barnet med, og det var af hvedebrød. C. L. R.

Det slår til som ved skrædderens barsel, de åd barnen med. Barnen betyder på fynsk skoverne. A. O.

331. Det gik til som ved skrædderens barsel, de åd bagernet med. B.: Skrabekagen, den skove, der sidder på bunden af ovnen og kun bruges, når alt andet er spist op. J. Baagøe.

Barselgilde. Det er jo snart ligesom til et lille barselgilde. Når traktering har et festligt anstrøg. A. H. P.

Bas. Du er en bas ligesom smedens röv. E. T. K.

Bede. Må jeg be om Per Lavsen (om forladelse), Per Nielsen ligger i rendestenen. P. O.

Han beder med krum hånd. R. G.

Bedekone. Hvad æ bedekone beder, det falder gjærne i hendes egen pose. J. F.

Bedrage. Gammel venner å gammel væjj plejer int å bedræjj. J. H.

Bedre. Den jænn ska et bæjer, hwa den åån bryer. I ægteskabs- og venskabsforhold. E. T. K.

Bedre er bedre! A. H. P.

Bedre at gå fri på grön eng end stå bunden ved en tornebusk. C. A. Th.

341. Bedre er lidet med ro og rette end meget med uro og trætte. A. E. J.

Det er bedre at levne end revne. Chr. R.

Det er bedre at få lidt om morgenen end at bie hele dagen, når det da ikke er prygl. Chr. R.

Bedre fat, så kommer blodet. A. H. P.

Det er bedre at være lysestage om aftenen end om dagen. J. G. P.

Det er bedre at høre noget end at være døv. A. A.

Det er bedre at høre noget end rent at være døv. Når man hører det, man helst vil være fri for. A. E. J.

Bedre vel hængt end slet gift. H. N.

Et lod gjerning er bedre end et pund præk. H. N.

Det er bedre at kjøre en times omvej end at sidde i bløde i to. A. E. J.

351. Det er bedre at sige »kom« end at sige »gå«.
Om den mand, der selv går foran ved arbejdet. H. F. F.
Det er bedre ved en gammel og sk*u*l som ved en ung og h*u*l. K. Th.
En gammel og en god er bedre end en ung og en ond. A. M. N.
Bedre er en god ven nær ved end en broder langt borte. E. T. K.
Det er bedre at være abag med noget end afor med ingen ting. K.-R.
Bedre selvejerhus end gjældbunden gård. A. E. J.
Jo længere man går, desto bedre man får. N. Chr.
Din fader har været bedre ved dig end din moder.
Om den, hvis underskjört hænger for langt ned. L. H. E. T. K.
Det er bedre at blive godt lokket end skidt gift. L. H. E. T. K.
Bedre mager mad end tomt fad. N. C.
361. Det er bedre, det man kan række til, end det, man ikke kan nå. Th. L.
Det er bedre at vende om end at kjøre vild. M. E.
Den, som bedre kunde haft og ikke vilde, kan ikke klage, når det går ilde. E. T. K.
Bedst. Den leder bedst, der lægger. E. T. K.
Det bedste er det bedste. J. G. P.
Du er den bedste, hvor der ingen bedre er. M. K.
Du er den bedste af alle mine höns næst efter æ kok. T. V. B. B.
Du er den bedste, jeg har kjendt, du skal have en kone alene, når man får syv for skillingen. P. Kr. M.
Du er den bedste af dem alle syv, men du er ikke endda så god, som den, der drak fløden. N. Chr.
De går i det bedste, de har, og det andet hænger de om dem. E. T. K.
371. En sætter gjærne det bedste ben forrest. J. M.
Det vilde jeg ikke have haft for den bedste af mine höns. Eller: . . . . for en gammel mark. C. L. R.
Vi tager først det bedste og bliver ved det bedste, så har vi al tid det bedste. M. E. Eller: Når man først tager det bedste og igjen det bedste, så har man al tid det bedste. N. L.
Det er bedst at gjemme det bedste til sidst. M. E.
Han gjord' hans bedst'. Eller: Lad os gjör' vort bedst' ligesom æ barn i æ vugg'. E. T. K.
Den er bedst faren, der er først henne. Lærer S.

Bedstemoder. De drikker bedstemoders skål. J. Sch.
Bede. Ofte bedes dyr, hvor intet var i vente. E. T. K.
Begjærlighed. Tager du mere end en næsefuld, så er det af begjærlighed. J. Kr. N., G.
Efter begjærlighed kommer der skidt. A. N.
381. **Begynd,** som du slap, så hitter du ed knap. A. H. S.
Lad os begynde på en frisk lige sådan som æ tyv på nytårsmorgen. E. T. K.
Det er det værste at få begyndt. P. J.
Begyndelse får én gang ende. E. T. K.
En god begyndelse får sjælden en ond ende. B. H. S.
En god begyndelse det er halve arbejdet. Kr. S.
Begyndelse til strid er, som når man åbner for vand. A. E. J.
Behag. Tag efter behag, men tag ikke for meget. J. G. P.
Behandle. Folk er gjærne, ligesom de bliver behandlede til. J. G. P.
Behængt. Hun var så behængt med dingeldangel, at hun lignede en guldsmedbutik. Ch. W.
391. **Behov.** Det gjøres vel ikke »behøfs«, tre kroner for en and. M. M.
Bejler. Hun får flest bejlere. E. T. K.
Ender, når man spinder hör.
Bekjende. Jeg kan lige så godt bekjende her som i stokhuset. K. R. S.
Vel bekjendt er halvt forladt. F. L. Gr.
Bekjendt. A tøkkes, do sier mæ så bekj*æ*nd *u*d, ka do *e*t læsøn mæ tr*ej* mark? M. M.
Ben. At bryde et ben gjör lige så ondt på en spurv som på en staldstud. E. T. K.
Hans ben går som trommestikker. E. T. K.
Du sætter det lange ben æfor. Når en går rask. E. T. K.
Jeg satte det bedste ben foran. Ch. W.
Han sætter det lange ben tilframme. J. P. H.
401. Tag nu benene på nakken og så afsted. P. J.
A går på de sidste ben. Bliver gammel. E. T. K.
Det er godt at have ben i næsen og hår på tænderne. H. N.
Der er ikke mange ben i det. En ligefrem ting. H. A. H.
Han skjærer smörrebrød med det ene ben og lægger det på med det andet. Er skjævbenet. H. N.
Han skjærer hakkelse med det ene ben og hypper kartofler med det andet. M. K.

Han skjærer hakkelse med det ene ben og træder melgrød med det andet. A. And.

Han hugger løs med det ene ben og river sammen med det andet. E. T. K.

Når en höstkarl fører sine ben på en egen måde.

Han skjærer smörrebrød med det ene ben og lægger ost på med det andet. Om den hjulbenede. H. P. L., O.

Han slår lyng med det ene ben og graver törv med det andet. E. T. K.

Om den, der har en apartig gang, går og skejtrer, svinger med det ene ben og brækker med det andet. E. T. K.

411. Hans ben er gjorte af grönt træ, som har slået sig. Den skjævbenede. Ant. N.

Han skjær törv med det ene ben og triller fra med det andet. Den overhånds dygtige. J. H.

Hans ben slår til væds om en pægl. P. J.
Den, der er fuld.

Brug dine ben (hænder), det har du dem til. M. E.

Spar dine ben, de bliver ikke yngre, end de er. A. E. J.

Du skal ikke være så hør over dine ben, du går aldrig på ungre ben end i dag. Ane N. E. T. K.

Han går, som benene var ovre paa ham. Den dovne. M. D.

Han smider benene, som de så var maskrådne. J. C. M.

Han gjör stiv ben, ligesom skrædderens bede. S. D.
Om den, der er lidt tvær.

Stå ben, i morgen skal du ha' brændevin! L. F.

421. Det er ikke godt, når benene sidder i vejen. C. G.

Han falder nok over sine egne ben. M. M.

Han kiger til sine ben, om han har sine lår. Kr. N., E.

Han står ud på benene ligesom store Anes potte. N. Kr. M.

Han går og slår ud på æ ben som en mager so i en sandet vej. H. F. F.

Den sætter ud på æ ben som nogen mager so. E. T. K.

Han står ud med benet som et magert får i frost. T. Kr.

Nu skal vi nok have det lille ben æfor. P. J.

Det koster ben at ride på stav. F. L. Gr.

Det er æ ben, der har båret æ kjöd til by. E. T. K.
Når man laster et stykke kjöd, der er for mange ben i.

431. Hvad vil du med dine kolde ben i mine vestlommer? Ch. W.

Bliver du således ved, slider du benene af til knæerne, inden du kommer til vejs ende. M. M.

Gud ske lov jeg er da kommen på benene igjen. Ch. W.
Om den, der sædvanlig er kjørende, men for en tid har solgt hesten.

Han har kjørt så længe, te han er kommen på æ ben ved det. J. F.
Han er kommen på benene. Ch. W.
Om den, der er kommen i trykkede kår.
Du kan ikke gå på ét ben (på én snaps). E. T. K.
Han har sure ben. Om den, der ikke bliver soldat. H. P. L., Ott.
Man gnaver noget af et ben, og intet af en sten. M. M.
Jeg lægger mine ben, hvor der falder ingen kjøren.
I sængen. E. T. K.
Du må ikke bryde ben efter marv, så kommer du til at bryde vægge efter kvinder. H. H., Ø.
441. Hun har nok smaa ben i maven. M. E.
Din moder har faaet ben i halsen. P. Kr. M.
Bendrejer. Det en rigtig drejer-ben den bendrejer. H. H., Hj.
Benhus. Han er solgt til Kjæn Dorrets benhus. U. N. H.
Kirkegården. Om den, der ikke kan klare sig ud af en vanskelig stilling.
Berejst. Han er vidt berejst, han har været én gang til mølle og to gange til smedje. E. T. K. Eller: . . . . været i to møller og én smedje. A. E. J. Eller: Du er vidt berejst, du har både været til mølle og til smedje. E. T. K.
Han er vidt berejst i hans moders askekrog. Eller: . . . . i hans moders grødpotte. C. A. Th.
Han er vidt berejst og ilde berygtet. E. T. K.
Besked. Besked er en god ting. H. N.
Den ved besked ligesom Tomas Vidtkjendt. A. L.
A skulde hilse fra beskæjn, te beskidt er død. P. Kr. M.
Eller: Der kom bud fra beskejn, te beskidt var død.
Om en stræng og hurtig ordre. E. T. K.
451. Jeg har fået besked fra beskeden, at beskidt er død. H. N.
Du skal hilse med beskedning, at beskidt er død. P. J.
Det er en lille beskjæjens jen (om et barn). M. B.
Beskide. Han render over to og beskider den tredje. P. Kr. M.
Beskidt. Ja, hun er da ikke så beskidt, te en kan slå hende op til en væg, hun kan blive siddende. E. T. K.
Bestille. Det er mig det samme, hvad jeg skal bestille, når jeg må stå med hænderne i lommen og være fri for at trine ler og gå baggang. M. R.
Har du ikke andet at bestille, så kan du pille skindet af din næse. K. R. S.

Du skal da bestille noget for føden og den store lön. P. J.
Somme holder ved for dem, der intet bestiller. C. Gr.
Bestilling. A kunde få höjest bestilling ved det gilde og sidde paa loftet og kylle törv ned. E. T. K.
461. A skal ha den höwest bestelling te gilldt siger én, der ikke er buden til gilde, når man spörger, om han skal med. Når han skal med, men ingen bestilling har fået ved det, tilföjer han: a ska sed epå hàånbjælken å slå töre nier. K. M. R.
Besyv. Han skal også have hans besyv med. E. T. K.
Bet. Der bliver beter denne gang (når kort spilles). E. T. K.
Han har beter så store, at han skal have dem på låret for at holde dem. M. M.
Det famler til en bet. P. J.
Du kunde snart bleven bet på æ es. A. H. P.
Til den, der sparer paa trumferne.
Nu stiger beten. B. H. S.
Betale. En majmånedsregn betaler det. H. F. F.
Når a betaler det, a får, og lukker æ dör, når a går, så er a ikke mer skyldig. A. H. S.
Når man betaler, hvad man får, har man lov til at slå en skid, når man går. O. J.
471. Han sidder, ligesom han ikke vil betale. H. P. L., Ott.
Når du betaler kontant, behøver du ej at sætte pant. C. A. Th.
Betryk. I betryk er småkager gode. L. H. Eller: .... småskiver gode. C. Gr.
Betænke. Mens bruden betænker sig, betænker brudgommen sig også. E. T. K.
Hastigt betænkt bliver langsomt fortrudt. Eller: ... snart fortrudt. E. T. K.
Betænkning. Lang betænkning er aldrig god. J. G. P.
Bevare. Bevar os Gud fra mus og tyve og onde kvinder. R. G.
Hvem Gud vil bevare, han er udenfor fare, selv om han står på den yderste revle i storm. J. G. P.
Bibel. Det er hverken en bibel eller en salmebog, så må det være en katekismus, sagde drengen, han så en bog. E. T. K.
Den er for lille til en bibel og for stor til en katekismus, så må det være en salmebog, sagde drengen. E. T. K.
481. **Bi.** De hvide bier sværmer (når det sneer). P. J.
Hans bier er nok flöjet væk (om den, der ser höjt). F. L. G.
Du er klog på bier, de store kalder du bremser. N. J.
Bid. Bid byder anden og drik lige så. H. N.

Der er aldrig så lille en bid, den fører jo æ arm til æ mund. E. T. K.
Hvor der er en fed bid, der er også gjærne en kjærtel. E. T. K.
Der er aldrig så fed en bid, der er ikk' en kjærtel ved. P. Kr. M.
Lille bid brød, men stor bid fisk, siger fiskerne. A. E. J.
Bide. A glæder mig ved, vi har noget at bide og brænde.
Når vejret er strængt. E. T. K.
Han bider mig over næsen. H. N.
491. Den bider alt det, den ser (om en døv kniv). E. T. K.
De bider og slænger (fra sig) ligesom ræven. A. M. N.
Du bed den over, du har nok skarpe Tænder. A. E. J.
Om en snaps.
Kan du bide mig den krum? Eller: . . . spids paa den? H. F. F.
Bid mig ikke, gespenst, jeg er ingen djævel! Lærer H.
Bid mig ikke, kjære hr. Djævel, jeg er selv et gespenst. Ch. W.
Enten skal det græs bid' eller do. A. H. S.
Ær pææer snææer, vil du bid'? T. K.
Bidrag. Små bidrag modtages med taknemlighed, store med begjærlighed. Ant. A.
Bidsk. Han er så bidsk som Fanden selv. Ant. A.
501. **Bie.** God lang bie det får aldrig ond ende. E. T. K.
Om Gud end bier længe, kommer han dog. R. G.
Vil du ikke bie, kan du ride. H. N.
Man kan også bie sig til lykken. K. B.
Ven der kun kan bie, kan omsider få hele verden i eje. A. L.
Når man kan bie, til den sidste er død, så kan man få hele verden til arvepart. E. T. K.
Har du lært at bie, kan du blive konge i Sveriges rige. P. O.
Har du lært at bie, kan du blive konge i Sverig, og har du ikke, kan du blive rakker i Tårs. V. B.
Bi lidt, til godtår falder til. H. N.
Man får tak for at bie, men ikke for at indhentes. M. M.
511. En kan ligeså snart bie sig til sin lykke som løbe sig til den. P. J., Dr.
Det er bedre at få lidt om morgenen, end at bie hele dagen. K. R. S.
Den, der bier for længe i æ by, skal enten lyve eller løbe. H. J.-H.

Det er ingen kunst at bie, når man ikke kan få. K. T.
Bi en gråend, dær ka kom ålld hååd i snak, de ka væær, do ka blyww hær. M. M.
Bi lidt og ta' skikkelige folk med. F. L. Gr.
Å, bi lidt, te Per får skidt, så skal du fo warm te di dåwer. E. T. K.
Bi-lidt er død, bjærg-ved har aldrig været til. J. J., Refsh.
Bi længe er en god urt på mad. H. H., Ø.
Bikube. Hun binder bikuber (om en frugtsommelig). Lov. H.
521. Det er ikke moderne at spejle sig i bikuber, endskjönt de ofte har glasvægge. A. E. J.
Bikurv. Hvad nytter det, en har en stor bikurv, når der ingen bi' er i den. K. Th.
Bil bal. Det bliver til bil bal og ormstukken tysk. Når læsning løber ud i ét. P. K. M.
Bilde. Du skal ikke bilde mig huller i hoser ind. A. E. J.
Du vil nok bilde os huller i hovedet. K. R. S. Til den, der vil lyve.
Det kan du bilde æ gjæs ind, for de har hoved til at bære det i. Til den, der fortæller noget utroligt. E. T. K.
Det skal en bilde börn ind, te ræven lægger æg i støvleskafter og ruger unger ud deraf. E. T. K.
Det skal man bilde bønder ind, at ræven lægger æg og ruger unger ud. C. A. Th.
Mon du ikke snart vil bilde mig ind, te æ himmel er gjort af pandekager, og æ måne af en sur ost. J. G. P.
Nu bildes der for en død ælling. A. N. Siges, når man ikke rigtig véd, hvad det er, man kan høre.
531. **Billig.** Hvad der er den ene billigt, er den anden ret. K. Th.
Binde. Du har bundet hunden ved en pølse. R. G.
Han er bunden som en hund ved en pølse. O. Chr. B. Eller: .... hund i en lænke. E. T. K.
Den er nok god at binde på små kalve for lus. En lögn. N. L.
Han binder selv sin buggjord. C. A. Th.
Birkeris. De pisked' hende med birkeris, for hun var gal og aldrig vis. E. T. K.
Bismerklump. Sikken en bismerklump. P. J. Om den, der er tung i sig.
Bisp. Han sidder som en bisp i et skidehus. E. T. K.
Han sidder som en bisp paa en hönserane. E. T. K.
Bisse. Å, vil du ikke bisse (skide). E. T. K.
541. Å, vil du ikke bejjs, men du må ikke løbe hen. E. T. K.
Bissevejr. Sikken et himmerigs bissevejr i dag. A. A.

Bisser. Bevar os vel for bisser og basser og røde myrer og andre skadelige dyr. Ch. W.

Bitte. Han er kun bitte, men han er vitte. M. E.

Den bitte kan ligeså snart ta' en sten fræ æ jord, som den stor' kan ta' en stjærne fræ æ himmel. A. H. S.

Bjengjærd. Det var en slem bjengjar hend. E. T. K.

Du er et godt bjænngjæd. E. T. K.

Bjærg. Den skal stå på et höjt bjærg, der skal se sin skjæbne til ende. E. T. K.

De store bjærge vil de alle bære til. K. Th.

Bjærge sig det er sulteføde. Eller: . . . . det er halvt at sulte. E. T. K.

551. Bjærge sig er hundeføde. P. Kr. M.

Bladder. Han (hun) piner bladderen. A. E. J.
Siges, når en går i fladbundede træsko.

De wa en blaer, om æ båer fæk en krengel, når æ gjoor en sjæl. J. G. P.

Blande. Bland ikke mere sammen, end du kan selv æde af. E. T. K.

Blank. Blank foruden og krank forinden. E. T. K.

Hun er så blank, at vi kan se at spise både nadver og davre ved hende (om en pyntet pige). P. J.

Nu begynder det at blanke (se bedre ud). E. T. K.

Bleg. A tykker, du bliver så bleg imellem dine skuldre. J. B.

Blege. Nu har Fanden hans moder ude at blege. Karl T.
Siges, når det regner og skinner sol paa én gang.

Blind. Det kan en blind da føle op med sin kjæp. P. J.

461. Det er noget, en blind kan føle paa en væg. A. E. J.
Til den, der har döje med at fatte et og andet.

Det er så tydeligt, at en blind kan føle det på en væg. Lov. H.

Eller: . . at man kan føle det op på en lervæg. E. T. K.

En blind mand er god at lyse. K. Th.

En kunde godt tåle at være blind, var det ikke for et syns skyld. Mads J.

Kan du ikke se, dit blinde asen! M. J.

A ser ligeså godt som en blind hund om natten. M. J.

Blisset. De er ens blissede. Ch. W.

Du er ikke blisset, for det katten er mager. A. N.

Blod. Når huden er hel, skal jeg stille blodet. E. T. K.
Til en, der har stödt sig lidt.

Blodsdråbe. Der er ikke en ond blodsdråbe i ham. E. T. K.

571. **Blæde.** En skal blæde sig til det. E. T. K.
Anskaffe tingene lidt efter lidt.

Blændes. Vil du have mere, skal det blændes. M. J.

Bly. Du skulde have en skefuld smæltet bly, så gik den dårlighed nok over. Ch. W.
Til en, der al tid klager over sygdom.

Blæse. Det vil bedre blæse. A. N.

Jo vist blæser det. Ch. W.

Ja vist blæser det, halvanden storm fra nordvest. A. Andr.

Det kan blæse bjærge og bakker sammen, men det kan ikke blæse store rövbalderer sammen. E. T. K.

Der blæser store höww sammen, men der blæser ikke store röww sammen. Joh. Neve.

Det blæser, så femten kjællinger ikke kan holde en syl i vejret. P. H., Vallekilde.

Blæst. Det er sådan en blæst, at to mand ikke kan holde den tredje på jorden. A. H. P.

581. Det er så stærk en blæst i dag, te atten kjællinger kan ikke holde den nittende æpå stævnebakket. J. Jak.

Han blæser nok en fin klarinet. P. G. P.

Blæsevejr. Du har nok været ude i blæsevejr. P. J.
Har fået håret klippet.

Blåklokkerne ringede langs vejen. C. A. Th.

Blåner. Der går blåner for mine öjne som nogle tællekniv-skafter. Eller: .... så store som tintallerkener. Eller: .... så store som blårgarnslagener. E. T. K.

Bo. Han bor paa hjörnet af Alpegaden og Glastrappen, hvor manden hedder Maren. H. F. F.
Når börn spörger, hvor en bor, og man ikke gider svare.

Spör de mig efter, hvor a boer, så siger a, a boer åpå sydost-hjörne af Syrövbakke. Lov. H. E. T. K.

Bod. Hun fik bod for æstjammer. P. Kr. M.
Om en altfor let pige, der lokkes.

Bog. Han var tilfreds, te æ bøger var brændt, og æ skolemester var hængt. Om en doven dreng. E. T. K.

Bogfinke. Han er ingen bogfinke. E. T. K.

591. **Boghvede.** Han hå wan i æ booget. Joh. B., Sprague.
Om en, der enten er sær eller fuld.

Bold. Hun går bold til fold og so til kirke. Eller: .... skiden til kirke. E. T. K.

Man er bold på sin egen boldgade. H. N.

Bollemælk. Æ bæ bollemælk! A. H. P.

Bonde. Når bonden bliver herremand, kan ingen tjene ham. R. G.
Bønder er bæster, og husmænd er hornkvæg. Ch. W.
Stammer sandsynligvis fra kjöbstaden.
Bønder, bæster og hornkvæg det er ét. Vilh. H.
Han ser lige så mildt som en bonde, jorden nylig er brændt for. Ch. W.
Han er ligesom en bonde at få i tale. Tyholm. Vilh. H.
Bonden er ikke gås, for det han er grå. H. N.
601. Alle bønder er ikke gjæs, fordi de er grå. Th. J.
I mangel af mennesker tager man bønder. C. A. Th.
Dét er ikke bedre end til bønderne. M. R.
Det kan du bilde bønder ind. Ch. W.
Om noget usandsynligt.
Han glor ligesom en bonde på en nys malet port. H. P. L., O.
Det er grov, alt det de bønder de kan æde. L. H.
Det er stakket siden store herrer og narre fik nok. L. H.
Bønder kan sagt, når de sår én skjæppe, får de to igjen. H. F. F.
Ilde måtte bonden plöje og så, når han aldrig en glædelig stund kunde få. J. P. B., Hvidbjærg.
Bonden plöjer ikke en fure des mindre, fordi han opsender en bön til Vorherre. P. Kr. M.
611. Bonden er al tid rig ad åre. K. L., K.
Du sætter æ bonde oven på æ herremand. E. T. K.
Om grovmeldmad efter sigtem.
Det er bedre at være bonde på benene, end herremand på knæerne. L. F.
Hvis bonden kjendte sin ret, og hesten sin styrke, skulde pokker være herremand. M. Sör. E. T. K.
Pas på, at bondemanden gjenner ikke herremanden ud.
Börns træsko fulde af snavs. P. Kr. M.
I ved ikke, hvad æ små bønder de lider, ven de har afædt, så skal de fram og skiid. J. F.
Enten vi er bonde heller gröww, når vi et ka skiid, så ka vi ik heller löww. A. H. S.
Det er bønderne, de skal leve af alle sammen. Mort. E.
Det er ved æ tid, æ bønder skal af æ by. P. Kr. M.
Ved gilder.
Bondearbejd er et farligt arbejd, men så giver det og en samlet skilling, når hun kommer. L. Fr.
621. Det bondearbejde er et uhyre slid, men det giver også uhyre penge. M. R.

Bondearbejde er dog trældomsarbejde. P. J.
Bondestand. Det er dog en bitte udenfor bondestanden, hendes fader er tækkemand. P. J.
Bondevogn. Af vejen med de bøndervogne! R. K. S.
Væk med de bøndervogne, her kommer en kalesche. M. G. A.
Bondrik. Er det ikke dig, de kalder æ bondrik, der tog æ bolle af æ gryde og tog æ smör? J. Kr. N., G.
Bord. Den, der kan svare part både ved bordet og diget (på naturens vegne), ham kan man ikke jage af tjenesten. M. M.
Bordet vinder. H. N.
Bordende. Når manden ikke er hjemme, sidder katten fǫr bordenden. P. Kr. M.
Det er østenvind i dag, siden skidtet er røget til bordenden. H. N.
631. Det skal have blæst stærkt, når det har blæst æ moghakke for æ bordende. E. T. K.
Om en, der ikke duer stort og er kommen höjt på strå.
Når manden ikke er hjemme, sætter de æ mogkrog for æ bordende. (Mogkrog: til at læsse møg af med). E. T. K.
Det bliver nok uroligt vejr, skidtet ryger for bordenden. H. P. C.
Skatten er betalt, du kan gjerne råde for bordenden. M. B.
Den, der sidder for bordenden, skal betale skatten. Eller: Du skal ikke være ræd for at sidde for bordenden, for æ skat er betalt. Eller: A sætter mig for æ bordende, men a vil ikke betale æ skat. E. T. K.
Borg gjör Sorg. M. E.
Borge og bie hjælper folk op at ride. L. E. L.
Bort. Han løber ikke bort (om den dovne). Ch. W.
Bort' og væk er ét. K. Th.
Det er ikke borte, hvad man giver sin gris. F. L. G.
641. Det har »borte« taget. F. L. Gr.
Borte har taget det. H. N.
Boskab. En forsult kat og en forhadt kone er to grimme boskaber i et hus. Jeppe J.
Brad. Det sker ikke i bråå daww (ɔ: ikke så snart). E. T. K.
Det ser så brajle (ɔ: fælt) ud. Eller: Han blev så brajle vred. E. T. K.
Brand. Én brand kan ikke brændes, og én kjælling kan ikke skjændes. F. L. Gr.
Gamle brande de tænder let. E. T. K.
Om gamle folk, der för har været kjærester og kommer i andre forhold, men nu atter får lyst til hinanden.

Når gamle brande de tænder, så brænder de stærkt (så kommer der hede). E. T. K.

Brandkasse. Han kunde trænge til at få hans næse i brandkassen (når en går med en lille pibe, kridtpibe). E. T. K.

Brandsted. Han går og tigger til brandsted. E. T. K.
Siges om den, det er brændt for, og som går og tigger lidt i den anledning.

651. **Brasen.** Et brasen kan ikke flyve. P. V. J.
Gadedrengeudtryk.

Bred. Du er så bred mellem skuldrene som en tusse mellem öjnene. P. Chr.

Han er så bred (ɔ: vigtig), som om han havde ti viber i salte. A. C. C. G.

Det brede er tilbage . . . . skovlskaftet i halsen. K. B.

Brede. Du breder dig som et gammelt omhæng. M. D.

Du breder dig som et gammelt omhæng uden fryndser. Ch. W.

Hun er værd at brede på sængen for en fremmed. E. T. K.

Bremse. Kan du bremse den? (I kortspil). A. H. P.

Brev. Intet brev er ofte godt brev. H. N.

Briller. Han fik briller (i kortspil). E. T. K.

661. Manden ledte om sine briller, de sad på næsen. F. L. Gr.

Du skal ikke sætte mig briller på (bilde mig noget ind). B. H. S.

Så kan det ikke hjælpe, du får briller på. B. H. S.

Briske. Den, der brisker (ɔ: brasker), han lyver. P. Kr. M.

Broder. Stjæler mīn broder, så hæng ham, den tyv. E. T. K.

Broderlag. Vi har det i broderlag med hverandre. E. T. K.

Broderlod. Han fik broderlodden. P. Kr. M. Eller: . . . . broderparten. E. T. K.

Brogi. Å, det er broder til Brogi og søster til vor so.
Om to ting eller mennesker, der lignes sammen. E. T. K.

Brok ikke mere sammen, end du kan søbe af. Eller: . . . . kan selv æde af. E. T. K.

Brokkasse. Det går i brokkassen (ɔ: itu). Ant. N.

671. **Brosten.** Jeg skal ikke træde huden af hans brosten. Eller: Vi slider ikke huden af deres brosten. E. T. K.
Den, man ikke vil besøge.

Det er bart at bo på brostenene. C. A. Th.

Brud. Det er bruden, der danses om. J. Sch.

Brugelig. Det er brugeligt både til sorg og glæde ligesom speget kjød. J. G. P.

Du er brugelig ligesom Mikkels kovringer, der blev brugte, skjönt de var bedske. M. M.

Brunstig. Han er så brunstig som en andrik. Ant. A.

Brus. Den gjælder lige så meget som ruder otte i brus. P. J.
Bruskok. Det er en bruskok. Om den iltre. A. E. J.
Brusten. Vi er to brustne folk begge to. E. T. K.
Bryde. Han bryder på ligesom en døv gris. E. T. K.
681. Jeg bryder mig hverken om Per eller Povl. H. N.
Du skal ikke bryde dig om Pers gjæs, förend de er stegte. H. Pet.
Brygge. Hun brygger og bager, slagter væjer og toer klæjer og kalker sin gård to gange omkring og koger endda melgrød til sin nadver. Haraldsted. V. B.
Sådan siges om en dygtig kone.
Den dag der brygges, skal man binde det ene ben op på kvindfolket, så henter de ikke så meget vand. H. F. F.
Fandens oldemor brygger. Karl T.
Siges, når dunster stiger op om aftenen af moser og kjær.
Brygger. En doven brygger giver godt öl. H. F. F.
En doven brygger og en gesvindt bager de giver godt öl og brød. J. F.
Bryllup. Det ene bryllup gjör det andet. Ann. J.
Han har været med til Fandens bryllup, hvor gjæsterne dansede på hovedet. Om den flenskaldede. Ant. N.
Bryllupsdag. Jeg skal huske dig med en skarp kniv på din bryllupsdag. A. B. B.
691. Jeg skal huske dig på din bryllupsdag med en rådden kartoffel i din suppe. E. T. K.
A skal huske dig (eller: være dig til tjeneste) på din bryllupsdag med en gaffel og en kniv og et sultent liv. E. T. K.
På bryllupsdagen er formiddagen hans og eftermiddagen hendes, han skal op at tale til præsten, hun skal hjem og se til sin middagsgryde. Ann. J.
Bryst. Jeg har sådan bryst for min pine, at jeg hverken kan le eller grine. Henr. P.
Du har bryst for din trang, din tid bliver ikke svar lang. Om den, der har ondt ved at hoste. L. H. E. T. K.
Her er bryst og bringe, der er skidt og møg inge (inde). F. L. Gr.
Bryste. Han bryster sig som en mager so i frost. E. T. K.
Eller: . . . . ad et dige. Storpraleren. A. C. C. G.
Bræg. Der er mere bræg som uld. A. L.
Bræge. Han bræger med de får, han er iblandt. C. A. Th.
Du bræger som vor grå ronvædder. M. E.
701. **Brægert.** Du er en rigtig brægert. A. H. P.
Bræk og del (når to ikke kan enes om en handel). A. H. P.

Skal du brække dig, så skal du ikke glemme at gabe.
Til en, som bliver grov i munden. P. J.
Å, lad mig tage piben, det stød du brækker dig. J. G. P.
Hvem som brækker ben efter marv, skal brække mur efter mand. Th. J.
Bræmse. Hvad for en bræmse har stukket dig? E. T. K.
Han kan bedre holde æ bræmser fra hans ryg end æ dryp fra hans næse. H. Kr. K.
Brænde. Alle mand ut, hytten skal brænde. A. E. Jak.
De brænder det, der er nærest ved æ ild. A. H. S.
Man tager, hvad der er næst ved hånden.
Den, som er nærmest ilden, brænder sig først. A. Andr.
711. Pas på, du brænder dig ikke på æ gamle mands mule. P. Chr.
De kan brænde dem på den nist, de kan ikke varme dem ved. A. H. S.
Man kan brænde sig på det, man ej kan varme sig ved (på). A. Andr.
Hvor brænder det? K. R. S.
Når en løber stærkt uden grund.
Det er hverken til fil eller brænde. B. H. S.
Om noget, som ikke duer.
Brændevin lægger mange folk øde. Mads J.
Brændevin er en rar fisk, for der er ingen ben i den. M. M.
Den, der får brændevin til sin natter, skal have vand til sin dovre. Eller: . . . öl til davre. E. T. K.
Ja, a forstår dig nok, du vil have mit brændevin. J. C. M.
Jeg kan godt forstå dig, du vil ha' brændevin og har ingen penge. J. J., Refsh.
721. Han er så syg for brændevin, som æ kat er for sød mælk. A. H. S.
Du slikker dig om munden ligesom gl. Jens efter æ brændevin. J. F.
Brændevin er en god tjener, men en dårlig herre. A. C. P.
Kromanden han har så meget brændevin, te han sælger af det. M. Munch.
Det er en stads mand, han drikker sit brændevin selv. J. Sör.
Det er nok en rar en at skjære törv for, han drikker selv hans brændevin. S. H.
Brændevin uden brød det er den visse død. J. G. P.
De wa Fandens, Kjæsten, ka du drek brænndvin å *et* sæj flaask! J. G. P.

Når brændevin og barmhjærtighed kommer sammel, det gi'er vand. E. T. K.
Siges, når vandet står en svirende noget i öjnene.

Nå, du står dig nok godt, siden du har ladt brændevinen fare og har taget ved tobakken. A. H. P.

731. Penge til brændevin vogser i bugselommerne. P. K. J.

Vi skal ha' en tår kold brændevin over dig. A. N. E. T. K.

Nu kan I snart få en tår kold brændevin over mig. E. T. K.
Siger den, der tror, at han skal snart dø.

At drikke brændevin er, ligesom når man pisser i bugserne, det varmer, mens det løber ned. M. E.

At drikke brændevin for kuld, det er som at pisse i sin hose for varme, ti det varmer kun så længe det varer. F. P. J. L.

Du slår dig nok fra verden til brændevinsflasken. M. M.

Hold mig din beskidte brændevinekjæbe, din tobakke hund. E. T. K.

Brød. Hvor der har været brød, der kommer brød igjen. A. N.

Der er brød i alle byer. A. M. N.

Den, Gud giver brød, lider ingen nød. E. T. K.

741. Den, der træder på brød, skal komme til at græde for brød. Ch. W.

Han æder brød til grød, han sparer ikke på æ korn. E. T. K.

Brød til brændevin er bedre end hug til öl. E. T. K.

Den, der har brød, byder brød. E. T. K.

Tag brød, når dig bydes brød. A. N.

Det går ligesom varmt brød. N. Joh.

Det går med ham som med nybagt brød i varme, det ovrer sig. E. T. K.

Han udvider sig ligesom mullent brød i varme. R. P. R.

Det kommer sig i dagetal ligesom mullent brød i varme. N. C.

Godt brød i huset er det halve sul. P. J.

751. Æ brød smager lige så godt her som i Hamborg (Rom). E. T. K.

En behøver ikke at spise sit brød tört, så længe der er vand i öjnene. L. Fr.

Han slår al tid store brød op. E. T. K.

Man skal søge brødet, hvor det er. R. G.

Det er ondt at tage brød i ørken. R. G.

Du skal vide, med hvem du lægger dit brød i posen. R. G.

Slå ikke större brød op, end du kan bære til ovnen. Eller: . . . end du kan få bagt. E. T. K.

Han slår sine brød så store op, te han får ikke ovn at bage dem i. E. T. K.
Hellere rent brød i sin pose end skident guld i sin pung. F. L. Gr.
Muggent brød bliver man stærk af. B. H. S.
761. Giv nu stunder og æd brød til maden. P. J.
Tyndt brød, tykt smör, kluddere ost det er en god meldmad. E. T. K.
Vi vil jo gjærne have det daglige brød, men det skal helst være sigtebrød. Langeland. K. R. S.
Ta'r du mit brød, så er du skyld i min død. A. N.
Tag hellere livet af mig end brødet fra mig. A. Andr.
Kom bos, jeg har brød i min lomme. J. G. P.
Det kniber dig nok at holde brødet i huset. J. G. P.
De skal hen, hvor brødet er. J. Sch.
At spise brød til grød er at spare på kvonnkjan (ɔ: kjærnen). A. Andr.
En finder ikke gjærne brød i hundelejer. P. Kr. M.
771. Det er ingen brødløs bestilling at være kagekone. A. E. J.
Brøggense. E mærkes brøggense di frøs væk i e faast. Anne A.
Brøl. Der er et farligt brøl i ham. E. T. K.
Brøle. Du brøler som en mandvolm tyr. M. E.
Bu. Han kan hverken siger bu eller bav. P. Kr. M.
Bud. A skal nok stå dig æ bud til. E. T. K.
Bude. De skal bude, för de kan pante. A. H. S.
Der må båjes (ɔ: tilsiges), för der kan pantes. A. Andr.
Budöl. Ja, skal det være båjel, så lad det være båjel. E. T. K.
Budstikken er dog hovedkarlen. Mort. E.
781. **Bug**. Var det ikke for sin bug at fylde, kunde man lade sin röv forgylde. Vestjylland. N. N.-V.
Buggjord. Han spænder selv æ buggjord. E. T. K.
Råder selv for, hvor strængt han vil arbejde.
Bugser, se: bukser.
Buk. Du sidder som en buk i en balle vand. E. T. K.
Koldede bukke støder snarest. R. G.
De gamle bukke har de stive horn. E. T. K.
Bukken véd, at den har horn. M. M.
De betror bukken abildhaven. C. A. Th.
Bukke. Den skal bukke, som mindst formår, og lukke dören, der sidst ind går. F. L. Gr.
Man må bukke hovedet, for ej at støde panden. C. A. Th.
Bukser. Du er et underligt par bukser. A. N. E. T. K.

791. Han er ikke god at binde bukserne op på. Ch. W.
Om den hårde.
Jeg er i fejle bugser i dag. A. P. L. E. T. K.
Siges, når man ikke vil give drikkepenge.
Lær at knappe dine bukser først, min dreng! Marie K.
Han har været ude at vende hans bugser. Eller: . . . . at bugser. I naturlig forretning. E. T. K.
Af de to var det nok hende, der bar bugserne. M. M.
Du har nok fået Enghave-bukserne på. Ch. W.
Siges til den, der har et par kjönne hvide bugser på.
Det bliver ikke i det par bukser, hvordan det kan gå i et andet par. M. R.
Han er kommen for langt gjennem bugserne. E. T. K.
Om en, der i arrighed står og rykker op i dem.
Der blev ingen bugser af det skind. E. T. K.
Siges, når noget mislykkes.
Der skal syv kvarter til halvfjerde par bugser. H. K. K.
801. **Bulbider.** Du er en slem bulbider. A. N. E. T. K.
Bund. Der er bund og grund i al ting. F. L. Gr.
Man kan ej nå bund i ham med en tapstang. E. T. K.
Der er lidt på æ bund, han kunde trænge til at få det gjødet (om tyndt skjæg). E. T. K.
Nu slap æ bund ud af Bredkjær. A. H. S.
Ellepurringer, purre-havre og rödt hår gror godt på mager bund. K. Th.
Jeg véd hverken bund eller bred deri. N. C.
Ingen rigtig besked.
Det er, som æ bund var ude. Når der er fare på færde. N. C.
Hold, din fader ligger ved bunden. A. N.
Til den, der drikker en stor slurk.
Tag til bunds, mine kartepiger! Fra kartegilderne. L. F.
811. **Bundløs.** Præstens lomme er bundløs. D. J.
Bundslump. Nu kom æ bundslump. H. F. F.
Bur. Man skal først skaffe bur; fuglen, som skal bo der inde, kan man al tid få. Ch. W.
Burre. Burrer er bedre end bart hul. J. M.
Borre er bæær som bart gaf. K. T.
Busse. Han er endda ikke så busse. A. H. P.
Vi er et par gode busser, den ene fis', og den anden snuser. P. J.
By. Jeg skulde mene, jeg har været i byen för i dag. A. H. P.
A har været i æ by (fra by) för i dag. H. F. F.
De, der går længe i by, de skal enten lyve heller løbe hjem. A. H. S.
Se: bie.

821. Den, som har været for længe i byen, skal enten komme lyvende eller løbende. Th. J.

Den, der vil i byen, får nok ærende. J. B.

Byblæst. Er det noget at gjøre byblæst af. E. T. K.

Byesbørn. Vi er byesbørn og født i hver sit sogn (om tvivlsom familie). P. J.

Byde. Ikke, om du så bød mig penge og røde æbler for det. E. T. K.

Du kan jo prøve på at byde mig det, så skal du få at se, om jeg tager det. Om noget, man vil have, men ikke kan få. P. J.

Der var vel fare ved at byde dig det, dersom en ikke mente af det. E. T. K.

Byg. Han véd, hvad småt byg giver af traven. M. M. Eller: Du skal få at vide, hvad det små byg giver af traven. Han har prøvet meget ondt. H. A. H.

Det regner, det er gavn på min moders byg (der ligger på loftet). E. T. K.

Var det dig, der køs bygget i fjor. Eller: Der kommer den, der . . . . H. H., Ø.

831. Det er nok ham, der køs bygget i fjor og åd Per Vævers ællinger i år. P. J.

Bygge. En skal ikke bygge huse til andre deres svin. Ikke bygge sig i armod. E. T. K. L. H.

Den, der bygger efter hver mands råd, hans hus kommer kroget at stå, der kommer ingen tag på. A. M. N.

Når man skal bygge, skal man have en skjæppe penge og en skjæppe söm. H. A. H.

Hvem, der bygger af bøg og pile, har aldrig hverken ro eller hvile. H. A. H.

Byld. Lille byld stor pine, stor byld lille pine. Joh. Sch.

Öm er byld at røre ved. H. N.

Der går hul på bylden, der går hul på gnieren. F. L. Gr.

Byrde. Kjær byrde gjör lang vej let. M. R.

Han har æ börren over æ knæ. E. T. K. Om den, der har været fattig, men nu er i kering.

841. **Bytte.** Vi bytter lige mod lige, som om der ingen penge var til. H. N.

Bytte er ikke gjort for hver mands bedste. B. H. S.

Bytte er ikke til hver mands bedste, somme får øg, og somme får heste. L. F.

Vil du by*t* å ha en ferrel for en fy*t*? (ɔ: fiolin for flöjte.) Til den, der gjærne vil handle. E. T. K.

Vet do byt, vet do ik, vet do ha ed helmes for ed krik. K. M. R.

Bytyr. Det er en rigtig bytyr. Horkarl. A. E. J.
Han var så stor i æ hoved som en bytyr (ell. byllityr). E. T. K.
Bæk. Drik af bækken, sådan gjör bukken, så bliver du hverken fuld eller drukken. R. P. R.
Bælg. Sælg ikke bælgen, för du har skudt ræven. H. N.
Bælla e bælla, om ded e så kongabælla. K. Sk.
851. **Bællamåda** å kallamåda ska gamla folk vedda. K. Sk.
Bænk. Ni brødre på én bænk, det er en kjön bænk. K. R. S.
Den bænk er lang nok til to, hvis de er gode venner. Marie K.
Hun har varmet bænke. Ch. W.
Bærende. Hun har et svært bærende og en tung vandgang.
Bærende betegner nærmest koens børsprække. P. J.
Bæsling. Han hænger over æ bejsling. J. F.
Bød. Den, der *et* vil bød' æpo de gammel, kan *et* *nøj* sammel. E. T. K.
Den, der ikke vil gammelt bøde, skal lægge meget nyt øde. Ann. J.
Bødker. Den bødker, der ikke har kride, må vi overbeskide. P. J.
Han stod som en bødker om en tønde. A. C. C. G.
Var meget forekommende.
861. **Bøgegal.** De er bøgegale. M. R.
Siges om den, der har humørsyge; de har samme humør som kvinderne, når de bøger eller har anden travlhed.
Böjes. Den hals, som ikke böjes vil, må knækkes. H. N.
Bølge. Du skal ikke læ dæ sæt, nær æ bøller trækker æ skjowtærmer ud. J. M.
Når bølgerne har hvide kamme.
Bönnebrev. Han står nok ikke i dit bönnebrev. A. M. N.
Bör. Gjör, hvad du bör, og lad Gud sörge for resten. R. G.
Børste. Så du det, Skjæppe havremand, jeg kunde børste Bærtel! P. J.
Bøsse. Det er at lave en bøsse om til knald. E. T. K.
Fra en flintbøsse om til en med fænghul; om hvad der bliver ændret.
Gud fri os fra en bøsse, en øgse kan man løbe fra. J. A.
At hönse (böjse, spytte i bøssen) kaldes at give bøder. J. M.
Det er gjævt nok at have en bøsse, nærenstid en da tör bruge den å sæjj o. M. Munch.
871. **Bøtten** er som låget. R. G.
Æ bøtte er som æ låg, og Fanden tog æ pind. A. H. S.
Det ene som det andet.
Hold din beskidte bøtte i! E. T. K.

Hold mig din bøtte, for nu kommer æ præst! Kr. Sk., J.

Bøvl. Man har mere bøvl med det end med alle sine penge. Når noget volder bryderi. A. H. P.

Bøvlbenet. Den, der er bøvlbenet, er god til at tage levelam ud. E. T. K.

Både. Bowe æ gowe, læ dem følges ad. E. T. K. L. H. Men hver til sit brug.

Ded bådde svaalar å vaarmer lissom Naskens kaffe. Kr. Sk.

Det er ikke godt både at være sulten og storhovedet. H. F. F.

Vi kan ikke både æde det og have det. P. J.

881. Man kan ikke både stange ål og være på harejagt. H. P.

Man kan ikke have det både i valsen og i kjæden. Eller: Hvad man taber i kjæden, det vinder man i valsen. C. Gr.

Man kan ikke både rende og spinde. S. H.

En kan ikke både være ved æ hav at fiske og i æ skov at jage. P. Kr. M.

Dem alle, både de lade og de glade. C. A. Th.

Det er strængt, en skal både hør' det og ha' det. A. N.

Han har været både til mølle og kirke. H. F. F.

Bås. Han står godt i bås. Ch. W. Kan nok måle sig med en anden.

Båse. Man skal ikke båse for ufødt kvæg. H. N.

D.

Dag. Han har gode daww og ingen aww. E. T. K.

891. Aldrig er den dag så lang, så får den dog en ende. K. Th.

Dagen er aldrig så lang, når solen går ned, er det aften. Mort. E.

Dagene er mange, måltiderne er flere. H. N.

Lad os bruge dagen, natten kommer af sig selv. H. F. F.

Han bryder sig ikke om mere end dag og dagsens komme. E. T. K.

Den *då* den *såre*, å den *bår* i den *kåre*. A. H. S.

Det vil vare en dag og en eftermiddag, inden du kan det. M. K.

Der er mere dag i æ østen. J. F.

Den ene dag ligger støds op til den anden. P. J.

Nu er dagen kun mørke ender. Ved juletid. P. J.

901. Dagen begynder at gro ned i vægen. P. J.
Han får sig en god dag og en glad aften. Annette J.
Vi må tage, hvad dagen hører til. P. J.
Han rejser sig klokken ni, enten det er dag eller ej. M. M.
De har set bedre dage. Om spillekort f. ex. C. A. Th.
Du skal vel få dage nok til det liv, du har. H. A. H.
Skal vel få modgang nok.
Han ku jo be da*w* te næjjst møød. E. T. K.
(ɔ: bede om henstand.)
A giver dig en god dag med en boend i. E. T. K.
Den dag den sorg. — Ja, æ dag kan komme, og æ sorg kan også komme. E. T. K.
Nær æ daww blywe lånng, blywer æ træsko tånng. J. J., R.
911. Ja nu husker jeg det, det var den dag, vi fik kål til middag. Når man har glemt dagen. Jg. H.
Dagen er lang, og natten er jeres egen. P. V. J.
Om et arbejde, som loves færdigt.
Dagen er en herre at koge pølse ved. H. F. F.
Han driver dag fra dör. Marie K.
Dagleje. Der ligger daglejen. Når en taber noget. B. H. S.
Daglejerne skal altid til det værste. M. J.
Når æ sol går ned i æ skov, så har æ daglejer forlov. P. Chr.
Daglig gjerning gjör kyndig mester. Se: arbejde. A. L.
Dannebroget. Det er så dannebroget som Pers hjelmede får. A. L.
Danse. Kan man ikke danse med jomfruer, må man danse med degnedötre. P. Eb.
921. De danser og, der danser nødig. E. T. K.
Vil han danse, så får han og at betale spillemanden. *E. T. K.
Hun danser ligesom et fag hus. Ch. W.
Han danser som en ko på en vindeltrappe. Eller: ... på bagbenene. Eller: ... som en dragkiste i jordskjælv. H. N.
Han danser ingen »flyvgal« længere. M. M.
Han danser en god mollevit. Ch. W.
Den er let at få til at danse, der allerede hopper. Th. J.
Dans, drik og gildeslag er Fandens höjtidsdag. H. N.
Datter. Hør, min datter, sig til din datter, te din datters datter har fået en datter. K. Skovm.
David. Jeg skal vise dig, hvor David kjöbte öllet og gav syv skilling for pæglen. P. J.
931. **Davre.** Du har ingen davre fået i dag. P. Chr.
Siges, når en ting falder fra en.

Har du fået din davre? P. V. J.
Siges til et barn, når man lægger en hånd på hver af dets skuldre og trykker til.

En god davre er bedre end ingen onden. E. T. K.

Davre det er dagsens mad, får vi mer', så ser vi ad. B. H. S.

Hvad en får til davre, har en godt af æ hele dag. A. L.

Hvad de giver ud til davre, skal de tage ind til na're. L. F.

Di ka soww for djer dower å kveed for djer öjen å go nætterløs i seng. A. H. S.

Kunde jeg ikke gjøre det, var jeg ikke min davre værd. A. N.

Dower, de æ de, vi hower. Ane N. E. T. K.

Det er lidt og ondt ligesom hjordens davre. E. T. K.

941. Du svarer nok til davren ligesom præstekonen. Ant. A.

Degn. Der kan blive en god degn af en afsat præst. E. T. K.

Der er ingen bedre degn end en afdanket præst. E. T. K.

Gift dig med en degn, så får du brød, de har sjælden andet. E. T. K.

Han er lige så meget som en degn på landet, der ikke har noget kald. Ant. N.

Æ duer og æ degne har man ikke andet af end æ mog.
Det var en gang, beboerne fik møddingerne fra skolehusene. E. T. K.

Du bliver både vor degn og vor præst. V. B.
Siges til et meget egensindigt barn.

Degnen er permendikkelen til præstens röv. E. T. K.

Det gik i løbet ligesom degnens femører. M. M.

Nu giver vi degnen Fanden og kyler æ bøger under æ bænk.
Når man skal konfirmeres. Se: bog. E. T. K.

951. Du ender det al tid på halv ligesom æ degn med hans præken. E. T. K.

Degnens præken løber ud i ét ligesom Kirsten Smeds æbleskiver. F. L. Gr.

»De trænger nok snart til at komme hen hos degnen«.
Om snavsede kort; i Julen skal degnen rense de gamle kort. Se: legge. Ch. W.

Dejne. Du har nok dejnet æ møller med. E. T. K.
Siges, når melet slår for knapt til.

Dekus. Der er al tid et dekus ved (et om ved). E. T. K.

Del ikke med din dommer (dele ɔ: trættes). H. N.

Den. Han æ it dæn, han lad sæ skryww få. Anne Andr.

Den gang. Det var den gang, da de fornemme gik med skindbugser. Ch. W.
Der! det siger man til en hund. H. H., Hj.
Eller: . . . og til folk siger en værsgo. P. J.
Der var det og ikke i min röv. E. T. K.
Siges, når noget rammer rigtigt.
961. Du er nok ikke der fra, hvor æ huse står ude, og æ gjæs går barfod. E. T. K.
Dertil skal vi komme og ikke længere. P. V. J.
Det var løgn ligt. L. Fr.
Nu var det ikke det længer, nu var det om lidt at dyppe fisken i. A. H. P.
Dig. Når a snakker til dig, så ta'er a min lue af. P. K.
Når en utidig spørger.
Jeg talte ikke til dig, når jeg taler til dig, så tager jeg min hue af og smider den til stuedøren. C. Gr.
Digte. Du kan godt digte, din so. Ch. W.
Til en, der fortæller noget urimeligt.
Dimmelugen. Han har lige så travlt som Fanden i dimmelugen, ti da samlede han påskeæg. M. M.
Dingel. Det står i én dingel ligesom gale Maren hendes sjæl. E. T. K.
Det hænger i en dingel ligesom konen hendes salighed. E. T. K.
971. **Dingle.** Der er vel ikke noget, der dingler. C. A. Th.
Dinglepeter. Han følges med Dinglepeter. M. Balle.
Er fuld.
Dit. Der er al tid en dit ved en dat. M. Joh.
Hvad der er dit, det er også mit, og hvad der er mit, det kommer ikke dig ved. K. R. S.
Djærrua (ɔ: djærve, raske) pajer ha tuena hosser (ɔ: ituslidte hoser). Der menes det modsatte. K. Sk.
Djævel. Hver djævel regjerer i sit rige. P. Kr. M. Eller: . . . . i sin tid. P. Chr.
Den hvide djævel er værre end den sorte. M. K. H., Pl.
En kan banke én djævel af dem og ti i dem. E. T. K.
Om börn, man revser.
Slår man én djævel ud, slår man vel för to djævle ind. E. T. K.
Dobbelt. Han skriver med dobbelt pen. J. M.
Fører til regning, hvad man ikke har fået.
981. Man kunde have nødig at lægge det dobbelt.
Om tyndt öl. Ch. W.
Dokke. Kan du dokki ham? Få bugt med. E. T. K.

Doktor. Han er doktor til soröv og så til køer, dem, der löwer et, di dør. A. H. S.
Her har doktor Hjælpeløs været. R. G.
Vorherre bevare os for doktorer og prokuratorer. P. J.
At falde i prokuratorers kløer galt, men at falde i æ doktors kløer er værre. M. J.
Doktorskriblen er gal, apotekerpladder er værre. M. J.
Doktorvand. Dyrt er doktorvand, men dyrere dommerblæk. Ch. W.
Dommedag. De kan snakke om dommedag, til den kommer. A. N.
Domprovst. Han kunde godt blive domprovst for benenes skyld, hovedet er dumt nok. Ch. W.
991. **Dortnejne.** Jeg skal dortnejne dig. Mort. E.
Doven. To dovne kan række langt. E. T. K.
To dovne rækker langt, men trækker ikke godt sammen. A. B. B.
Hun er så doven som lud i et kar. E. T. K.
Han er så doven som en karudse. A. E. J.
Han er så død og doven, at man godt kan hugge i ham med en øgse. Chr. R.
Doven dreng er Djævelens træl. H. N.
Dovne folk betaler sjælden helligdags-brøde. R. G.
De dovne og de fede döjer ikke godt i hede. Ch. W.
De dovne og de fede har det ondt i hede, de tynde og törre har det dog værre. H. N.
1001. Det er al tid værst for de dovne, til de kommer i gang. Marie K.
Ja, doven er a, og det kan a ikke selv gjöre for, men gad a intet bestille, det skulde a få skam for. J. M.
Den dovne sprænger sig hellere én gang (ell. slæber sig hellere ihjel), end han går to gange. P. J.
Den dovne vil hellere forslæbe (ell. forlæsse) sig end gå to gange. A. N.
En doven hest forlæsser sig hellere, end den går to gange. J. G. P.
Han er så doven, han gider ikke slikke hans egen röv. C. A. Th.
Dovne svin kommer ikke langt i en frossen mødding. C. A. Th.
Han er så doven, han gider ikke klø sig (rive sig, hvor han klør). H. H., Ø.
Han er hverken doven eller træt, men sådan i alle sine lemmer, at han ikke gider rørt sig. P. J.

Fra sol går ned og til aften så får den dovne travlt. Parmo K.
1011. Dovne folk får altid mwåt (ɔ: travlt) ad aften. P. Kr. M.
Når solen synker i vest, så arbejder den dovne bedst. Lavr. J.
En doven kan ikke forsove sig og en flittig kan ikke heller. H. H., Ø.
Det er dovne folk, der står inde og pisser ud, men det er duelige folk, der går ud og pisser ind. A. H. S.
I morgen, i morgen! siger den dovne al tid. M. E.
Han er ikke mere doven, end han vil da lægge sig ned. C. Gr.
Tids nok dermed til i morgen tænker dovne drenge. M. D.
Dette vejr er ikke godt for de dovne. K. R. S.
I stærk kulde, da folk så må løbe stærkt.
Movne (mugne) går nok i dovne. B. H. S.
Er godt nok til den dovne.
Han har skab, det vil sige dovenskab. A. E. Jak.
1021. **Dovret.** Han er ikke så dovre, som han løber rundt til. H. Kr. K.
Dragedukker. Du har drowdåkker på mig. P. Kr. M.
Du kan holde mig ad dig.
Drages. Åja, hvor droges de da, lav den lille fik fat i den store. A. L.
Dragkiste. Han sidder, som han sad i hans bedstemoders dragkiste. E. T. K.
Dragt. Han går al tid i én dragt ligesom æ ræv. P. J.
Dram. At drikke en dram det er ingen skam. A. H. S.
Han har fået en dram til skikkelighed, så han kan hverken høre eller se (siges om den, der er pærefuld). E. T. K.
Han drikker ikke uden én dram ad gangen. M. J.
Én dram og to dramme og lidt mere gjör en fuld mand. M. J.
En dram og en bid brød er aldrig uend (ɔ: ond). J. P. H.
1031. **Dranker.** En duelig dranker kan blive rig, men en doven æder aldrig. H. F. F.
Drant. Han går og slår drant. Driver tiden af. P. Kr. M.
Dratfinger tør din næse! M. J.
Dratte. Det dratter fra ham, som møg fra et træt helmis. M. M.
Drav. Du er et sent drav. A. N. E. T. K.
Langsom til arbejde.
Dreje. Den, der *et* drejer, den *et* ejer. H. F. F.
Han står og drejer sig som en lort i en pissepotte. J. F.
Løber rundt.
Dreng. Små drenge kan huske længe. P. K. M.

Jeg er ingen dreng, det var min moder heller ikke. E. T. K.
Eller: . . . . ren dreng, og det var . . . . N. C. A.
Det er bedre at være en god dreng end en dårlig karl. M. D.
1041. Det er slemt at være dreng, men værre at være drengs dreng. E. T. K.
Min dreng har også en dreng. H. N.
Dreng var a, og mand blev a, men karl har a aldrig været.
Siges, når en bliver gift for tidlig. E. T. K.
Sted dig en dreng til en skilling, så har du ham. Eller: . . . . så får du nok at se, hvad nytte du får af ham. Lov. H. E. T. K.
Du skulde fæste dig en dreng, så havde du ham. P. J.
Til den, der befaler uden myndighed dertil.
Sted dig en mindre dreng, så får du den for mindre lön. E. T. K.
Den gang du stedte mig til dreng, gav du mig ingen fæstepenge. E. T. K.
Af en snottet dreng kan der blive en præst, og af en spattet fole en hest. J. Kr. N.
Slå te å kom igjen, søen måt a, men a wa dreng. M. Balle.
Do sku ha gjor dæ en dræng i fywr, så behøwed du *et* å ha stæj dæ jæn i *or*. J. A. F.
1051. Do er en rår lelle dreng, do skal ha *fåes* røø luu *o* o søndde å rii o æ føl te mærkend. S. Brun.
Det er æ drenge, der vinder i æ førstning. P. Kr. M.
Du er en rar dreng, du skal lære at spille. Ant. A.
Den mand og hans sön kan sige, at de har været drenge tilsammen. Marie K.
Det er stræng' at gjøre dreng', og hestearbejde at gjøre føl. H. H., Ø.
Dreng til mig, jeg er præstens sön. H. H., Hj.
Hvad! er præstens dreng kommen efter dig? E. T. K.
Til den, der går og driver og sløser, for præstens dreng har det godt.
Drev. Tandløst drev løber let men maler slet. F. L. Gr.
Drikke. Han drikker, så begge ører rokker. T. Kr.
Sådan er jeg, den dag jeg drikker, og dagen efter. Lov. H.
1061. Han drikker mere for lyst som for tøst. J. F.
Jeg drak af potten, mo'r, må jeg ha'et? L. F.
Han drikker brændevin, som en ko drikker vand. Chr. R.
Han drikker til lavlighed, sådan han kan hverken høre eller se. N. P. Chr.
Hun drikker ikke, men fordrukken er hun. M. J.

Det er lige så vis, te dem, der drikker, de skal også pis. E. T. K.
Den, der drikker meget, skal også pisse meget. H. F. F.
De, der vil drikke, må også pisse, undtagen höns og ænder og gjæs. E. T. K.
Det er skidt med vor Las, de siger, han drikker. E. T. K.
Om det, der ikke går efter ønske.
Drik ikke for hastig, du er så varm! Marie K.
Siges, når en griber kruset, og det er tomt.
1071. Han drikker som et stövleskaft. F. L. Gr.
Han! han ha droken både øel å ærrm op. K. M. R.
Drikkevare. Vi fik både drikkelsvarer og traktering. E. T. K.
Dristig mand står lykke for. K. R. S.
Drive. Unge folk og gamle heste er gode at drive en gård op med. R. P.
Man kan drive fårene til vand, men ikke til at drikke. A. B. B.
Du går nok og driver gavnet af gårdet (gårdspladsen) og lukker porten for det. J. M. P., R.
Den, der *e*t vil tæj tuden wåår, han skal dryw *a*ter. E. T. K.
Driver. Tre drivere kan holde en skrivere. Ant. N.
Drivvand og onde kvinder det er noget, man skal vogte sig for. N. L.
1081. **Droghoved.** Du er et droghoved. Mort. E.
Drukkenskab er selvgjort galenskab. R. G.
Drukne. Ku han drowwn ham i jæ*n* skjæffuld wand, tu han e*t* tå*w* t*e*-ed. K. B.
Jerrik, Jerrik, do drowner! M. M.
Jeg kunde være druknet ti gange. C. A. Th.
Drøftet. Han skal have det både drøftet og rengjort.
Nöje overvejet, snakket meget om en ting. E. T. K.
Drøftetrug. Hun er som vand i et drøftetrug. Lov. H. E. T. K.
Dröj. Det er dröjt, men det kan ta'es. J. M.
Dröje. A kan nok dröjj æ kjaanmjælk, så skal Wårhæær nok dröjj æ smör. F. J.
Drömme. Kan du ikke drömme mig nogle gode nummere? Ch. W.
1091. Sov, som du har begyndt, så drömmer du ikke. H. H., Hj.
Man drömmer at gribe guld med gjæven, og når man vågner, har man kul. H. N.

Drömme er tant, men ligge vågen og lade løbe, det er sandt. Lærer H.

Han drömmer om drav ligesom spæltmandens so. Lov. H. E. T. K.

Drøvet. Har du tabt drøvet? A. N. E. T. K.

Du. Så vil han nok sige du til dig (tale dig til). E. T. K.

Hvad siger du, sagde du, sagde du noget til mig? P. J.

Due. Det duer ikke for en fluevinge. E. T. K.

Det duer hverken til hund eller kat. J. G. P.

Han duer hverken til at danse eller slagté gjæs. E. T. K.
Eller: .... til at age eller til at bage. R. G.

1101. Han duer ikke til at skjælte smågrise. P. K. M.
Om den hjulbenede.

Duelig. Den duelige kan ikke sove for længe, og den dovne ikke heller. L. Fr.

Duelse. Det er så rele som en pande duelse i æ nakke. J. F.

Dug. Den, der ingen dug vil brede, må al tid have en karklud til rede. E. T. K.

Dug. Man skal sörge for at holde duggen i græsset.
Bruges om at holde noget vedlige, således sommerskolegangen, for at börnene ikke skal glemme alt til næste vinter. M. M.

Dum. Hun er lige så dum som agterenden af et svin. H. F. F.

Han er en dum skovl. T. K. Eller: Han er så dum som en skovl. S. H., Skj. Eller: ... som en örred. H. H., Hj.

Han er lige så dum, som han er stor. Chr. J.

Han er så dum som et knippe byghalm. Eller: .... som en sort høne med gule ben. P. Bj.

Han er så dum, en kan både rende vinduer og döre op med ham. J. M.

1111. Han er så dum, at han ikke kan tælle til fem. A. E. J.
Eller: .... at han véd ikke, hvilket der vejer mest, enten et pund fjer eller et pund bly. Mads J.

Jeg er så dum på det, som Uglspils hest på almanaken. J. M.

Det skal være et dumt menneske, der ikke kan tie til sine egne dumheder. M. Sör. E. T. K.

Han er ikke så dum, som han løber avet om. N. P. Chr.

Han er nok ikke så dum, som han er krum. J. G. P.

Dummenik. Er det dig, de kalder for Dummenik? K. R. S.

Dyb. Tag dybt i kort, men overlig i en lort. J. A.

Dyden er den rette adel. R. G.

Den dyd, der altid behøver en vogter, er næppe vogteren værd. K. T.

Dygtig. Der er aldrig en så dygtig, der skal jo en anden vær' viller'. A. N.

1121. Du er dygtig, du skal have en kone alene. P. Kr. M.

Dyne. Der lå vi den nat foruden dyne. Andr. A., Kbh.

I kortspil, når man ikke kan stå sig.

Han kan redde en af dynen og i halmen. N. L.

Kaster de dig hen i dynerne, så finder de dig nok i halmen. A. N. Eller: Bliver hun henne mellem dynerne, kan de finde hende i halmen. Om et stort kvindfolk. E. T. K.

Dyrene er ude om føden, klæderne har de. Mort. E.

Op med dyret, Skrødder! M. Balle.

Dyvles. Han dyvles og drages med det. E. T. K.

Dø. Det kan du dø af. Langel. K. R. S.

Når maden tabes.

A ær ræj, han skal *et* dø dæswaar, han kommer sæj nåk, Gu bæjer et. S. B.

De dør ikke alle, som kommer i krig. Chr. R.

1131. A tykte nok, mo'r vilde dø, hun gabte. P. Kr. M.

Jeg tænkte nok, hun døde, hun gabte så vidt. M. G. A.

A twilld nåk *o*, te mi ålldmor vild dø, får hon gav*t*, å de wår æjsen en høøn, dæ gav*t* *et* får ingen ting. H. A. H.

Du kan hverken dø eller fø. A. H. S.

En ung kan dø, en gammel skal dø. E. T. K.

Døbe. Det tager ikke megen tid at døbe et husmandsbarn, især om det er lille. C. A. Th.

Død. Hun er både død og øde. E. T. K.

Ven en er død, så kræver en ikke. M. Joh.

Hvad en finder død, tör en ikke slå ihjel. J. F. Eller: Hvad en finder død, behøver en ikke at slå ihjel. E. T. K.

Han er nok død, og livet er af ham. J. G. P.

1141. Jeg siger ikke noget, når jeg er død. P. J.

o: du får intet at vide.

Du siger nok ikke meget, når du er død. K. R. S.

Til den tavse.

Når vi er døde, er den potte ude. H. H., Hj.

Det er bedre at være død end venneløs. A. H. S.

Det var bedre, at alle var døde, end at alle hunde var øde. N. Chr.

De er døde, der gav hen, de er opstandne, der vil ha' igjen. M. K. H., P. Eller: De er døde, dem, der ga', og opstået, der vil ha'. H. A. H.

Død hund bjæffer ikke. C. A. Th.

Dersom du finder mig død på en landevej, og jeg ikke har en pröjsisk daler i lommen, må du skyde mig. M. M.

Imod døden er intet råd. R. G.
Døden sparer ingen. R. G.
1151. Det er slemt at få død på en (o: dræbe). N. Chr.
Det er en sen død at malke en hund. C. Gr.
Det er en sen død at blive trådt ihjel af myrer. M. G. A.
Der er ingen krud groet for æ død. A. L.
Døden blæser ikke i trompet, når den kommer. Mads J.
A er nok Vorherre en død skyldig, men han er først mig en mand skyldig, siger pigen. E. T. K.
Vi er alle sammen Vorherre en død skyldig, men han er først mig en brud skyldig. Lov. H. E. T. K.
En skal hen, hvor æ død og æ brød er. H. F. F.
Han kan omtrent få en død til at grine. H. H., Ø.
Så er lammet nok dödt for i år. M. M.
1161. **Dødfødt.** Han har en slem fejl ligesom Molboens broder, for han var dødfødt. E. T. K.
Döjsjen. Kans du nix den Döjsjen sprækken, så kans (mus) du min masen lekken. E. T. K.
Dølge. Det er ondt at dølge, hvad hver mand ved. K. T.
Armod og kjærlighed er ikke gode at dølge. Lov. H.
Dör. Stæng ej din dör for den fattige. H. N.
Han kan nok bruges til at lukke döre op med. Mort. E.
Du skal ikke banke på den dör, du ikke agter at gå ind ad. P. Kr. M.
Eller: Der er mange, der pikker på den dör, de agter aldrig at vil gå ind ad. E. T. K.
Nu kan I snart ikke holde dören lukket for mig. Mort. E.
Der går sådan mand til dör, som var inde för. C. A. Th.
Undertiden har man dören kjærere end hele huset. C. Gr.
Eller: Han har nok dören kjærere end hele huset. J. G. P.
1171. Skal vi nu ikke slide dören af én gang. E. T. K.
Gå begge ud på én gang.
Når én dör slåes hårdt i, springer gjærne en anden op. A. B. B.
Jeg vil ikke vise dig på dören, men der er et lille firkantet hul, du kan gå ud af. A. B. B.
Dören skal slå jer, I slemme unger! J. Kr. N., G.
Du havde ikke slået dören så hårdt i, dersom din næse havde været imellem. E. T. K.
Døv. En døv kniv bider alt, hvad den ser, man kan ride til Roskilde på den, rumpen uskadt. H. N.
Døve. Du har en døve. Til den, der bestiller lidt. A. N.
Døv-lue. Har du din døv-lue på? Ane N. E. T. K.
Når en ikke hörer.

Dåewe. De æ et tæ å dåewe poe. Ann. J.
Dågger. Nu sat han så dågger i det. P. Kr. M.
Gav sit samtykke.
1181. **Dåren** kjøber havre af gåsen. H. N.

E.

Edder. Hun er ligesom edder og forgift. P. Kr. M.
Eddike. Hvad koster en pægl eddike? K. R. S.
Til en, der ser surt.
Eddiketønde. Hun ser ud som nogen eddiketønde. J. M.
Efterkommerne. Man skal gjøre noget for efterkommerne, ti vore forfædre har gjort noget for os. H. N.
Efterligne. Hvad man ikke kan efterligne, vil man sværte. H. N.
Eftermiddagsfolk. Det er af æ eftermiddagsfolk. E. T. K.
Om søndrægtige personer.
Eg fra rod, bøg fra top. P. J.
Når det skal kløves; det sidste af talemåden kan ej trykkes.
Egen. Han er nok sin egen mand og sin kone med. K. N., E.
A er min egen mand ligesom Bak-Raskes gris, den var det i tre dage (den var brudt ud). J. P. P.
1191. Fordi röven er din egen, skal du ikke rive den ud på en staver. H. P.
Egen pisk og andres heste kan jo tåle meget. H. N.
Kukmanden råber på sit eget navn. M. J.
Egenkjærlighed er ægte. A. E. J.
Egensindig. Du er egensindig ligesom Pær Lynges kat, for han vilde ikke æde karklude. F. P.
Han er ikke egensindig, men hvad han vil, det vil han. H. H., Hj.
Egståls. Det er egståls (om noget udmærket). E. T. K.
Elleve. Jeg kommer mellem elleve og syv. M. E.
Til ubestemt tid.
Ellepåninger (ellepodninger), purrehavre og rödt hår gror godt på mager bund. Eller: Rödt skjæg og ellerunte de gror på en sur bund. K. Th.
Ellevild. Den ter sig, som ven en var ellevild. A. L.
1201. **Elsk** din Gud og lær din bog, så bliver du både vis og klog. E. T. K.
Elsk din næste, men tag selv det bedste. C. A. Th.

De elsker, ligesom hunde elsker svin. A. N.
Pip, Karoline, elsker du mig? A. E. J.
Embede. Han er i hans embede som i hans vise(?), skidt i begge dele. M. M.
En. Når en vil hjælpe en, og en vil så ikke selv hjælpe til, hvad skal en så blive til. C. Gr.
En og en halv og halvanden og et stykke. E. T. K.
Én to, én to! ét par træsko, to par sko. M. E.
Han sætter én op og to i mente. C. L. R.
Siges om den, der halter.
Du er den bedste, hvor der kun er én. A. B. B.
1211. Én til, så er min lue fal, to til, så får du den. M. Balle.
Én til, så kommer blodet. F. P. J. L.
Én til, mens det river. H. F. F.
Der er nok én, kommer der flere, så tæller vi dem. P. J.
Jeg elsker kun én, og ham kjender jeg ikke. C. A. Th.
Hvad én lader ligge, det kan to vippe. F. L. Gr.
De er som én undtagen i grødfadet, der er de to. E. T. K.
Én har pengene, en anden pungen. H. N.
Ét er at stjæle, et andet at blive opdaget. A. H. P.
Man har kun ét skind ligesom hunden. K. B.
1221. Et menneske, der ikke har uden ét øje kan se mere med det, end vi kan se med to. Det kan se, at vi har to öjne, og vi kan ikke se, det har uden ét. E. T. K.
Ét stykke kan ikke brænde, og én kjælling kan ikke skjænde. Eller: Én brand .... E. T. K. Se: brand. N. A. A.
En kan ikke være uden ét sted. H. K. K.
Det er ét skidt, enten du kjøber smör af min moder eller mig. J. B., S.
Det er ét fedt. Lov. H.
Det er kun én dag (gang) at bage, men mange at smage. Se: bage. K. B.
Det er kun én gang at række hals, men to gange at række ben. A. M. N.
Én mister, en anden får, jeg er tilfreds, hvordan det går. C. A. Th.
Ét draget sværd holder mange i skeden. H. N.
Vi skal jo én vej ud. P. J.
1231. Vi har mange herrer, men vi har kun én Gud. H. N.
Det er til én hånd ligesom Oles træsko. J. G. P. Eller: .... ligesom Lange-Pers vanter. C. A. Th.
Det er til én hånd ligesom Per Nygårds træsko. M. M.

Det er til én hånd ligesom Kræn Elses vanter, da var han énhåndet. E. T. K.
Hvor én hund pisser, pisser alle hunde, og hvor én nar skriver, skriver alle narre. H. N.
Det er bedre at have én fugl i hånden end to, som flyver i skoven. F. L. Gr.
Han har ikke gjort mere end én mand godt, og han gik grædende fra ham. L. F.
Den, der ikke vil nöjes med én skilling, får aldrig to. P. Kr. M.
Én slags mad er snart ædt, og én slags klæder er snart slidt. A. H. S.
Ene. Han kommer ikke ene. E. T. K.
Om den, der er fuld af utöj.
1241. Når man er ene, har man ingen at skjændes med. A. E. J.
Når du er ene, så har du kun dig selv at skjændes med. Mort. E.
Du har ikke »lagt« ene i nat. A. N.
Siges, når noget falder en af hænderne.
Du er den bedste, hvor du er ene inde. P. J.
Han er bedst til at stå ene, for han er ikke god at komme i bås til. M. M.
Jeg er så ene ligesom skrædderens kat i madskabet. Chr. R.
Det er to gode køer den ene af dem. M. R.
Hellere ene barn, end ene skarn og ene hest. Lov. H.
Jænne båer i bo*w* de er lisså m*øj* w*a*er som en hæjst får en plov. E. T. K.
Hun er nok ikke ene mælk og brød. E. T. K.
1251. **Enes.** To brede kan ikke godt enes i én seng. N. Chr.
Brød også i betydning snorsnudet.
Enbol. Af jenbol giver det tombet folk og fedt fæ.
På enlige steder bliver folk sære, fordi de ikke kommer til andre, og fæet fedt, fordi det uhindret gnaver overalt. K. Th.
En gang imellem det er hveranden dag. A. N.
Han er en gang kommen gjennem en port. Ch. W.
Om den, der en kort tid har været gårdmand.
En gang om ikke för. Marie K.
Én gang er ingen gang, men to gange er tøs. J. M. Eller: .... to gange er en vane. E. T. K.
Én gang er ingen gang, og to gange er kun en halv. D. J.
Hvem der har én gang stjålet, er altid en tyv. L. F.
Han er kun fuld én gang om året. : Er altid fuld. H. H., Ø.

A er ikke gal uden én gang om dagen, og det er fra morgen og til aften. H. Kr. K.
1261. Det er kun én gang at gjøre det, men mange gange at have det. P. J.
Det er ikke for én gang at komme gjennem en by. P. J.
Alting på én gang er heller ikke godt. M. Chr.
Det er godt at spise én gang, men tiere duer det ikke. L. Fr.
Det har al tid givet törvejr uden én gang. E. T. K.
Når det regner.
Nu går det, som det én gang gik. J. F.
A skulde til at hen, hvor a har været én gang för (ɔ: hjem). E. T. K.

En anden gang er en skjælm. P. J.
En anden gang det er det samme som aldrig. H. P. H., H.
Ende. Han har æ lange ende. Eller: Han vil gjærne gå med æ linde ende. E. T. K.
Om den, der ikke holder af at bestille noget.
1271. Dette kan holde lige til verdens ende og tre dage efter. K. R. S.
Du er i den ene ende ligesom i den anden. Lov. H.
Han er ud af den store ende af en gåselort. H. H., Ø.
Den indbildske.
Han raser mod enden. A. E. J.
Han er helt på enden (röven) i byghalmen. Ch. W.
Hans ende gik ud, men ikke den bageste. P. Kr. M.
Om den, der dør.
Han vil både have ved ende og ved løkke. P. Kr. M.
Når enden er god —, så kan man sidde på den. A. G.
Det er jo spidst i begge ender ligesom et spøgeri. A. G.
Nå, det er i den ende, du har det. A. E. J.
1281. Han er nede fra den tykke ende af landet. L. Fr.
Enden er ikke endda, gi' verden rum, så vil vi se, hvem der vinder. F. M.
Al ting skal ha' en ende, og en pølse to. E. T. K.
Enhver pølse (ell. hale) har to ender. H. N.
Ja, ser du, det var den gang, der groede ender pa træer. Mads J.
Der er så mange, som der er ender i et læs hø. B. H. S.
Enden binder læsset. H. A. H.
Ende på visen og hul på særken. P. Chr.
Unggal det får én gang ende, men gammelgal, det får aldrig ende. J. G. P.

Endevende. Den skal endevendes, og sidekastes og en djævel ud af den. Om et gl. skjört o. l. E. T. K.

1291. **Endevindue.** Du kiger ind ad endevinduet. E. T. K. Ser skjævt.

Enfoldig. Han er så enfoldig som en syvårs ræveunge. Kathr. Gl.

Eng. Ven æ enge er røø, får æ bond'mand hø. K. Th.

Engen er agerens moder. H. N.

Engel. Hun har en engel i tale, men en djævel i hale. E. T. K.

Hvem der er en engel i sin tale, er en djævel i sin hale. A. H. P. Eller: En engel i æ mund og en dæwel i æ grund. E. T. K.

Engelst. Den er så engelst i æ tow. P. Kr. M.

Enhver råder for sit, og kongen over danmark. K. Th.

Enig. Det kan du være enig med din nabokone om. J. G. P.

Enkekone. En kan finde det i en enkekones bo, som en ikke kan finde i æ piger djer sko. E. T. K.

1301. **Enlig.** Jeg vil leve i enlig stand ligesom min fader og min moder. E. T. K.

Ens. Du er ens til bens og ens i alle ender. H. H., Ø.

Enten brød eller død. R. G.

Det var nok enten noget eller intet. P. J.

Enten er det flend heller grend. E. T. K.

Det er enten flind he grind, her og æ hul står pibåben. Enten over eller i, enten for meget til den ene eller til den anden side. E. T. K.

Enten er det over heller i, heller også din röv står pibåben. E. T. K.

Enten vil a så syv skjæpper heller ingen. A. H. S.

En skal enten være mand eller vise mand. P. Kr. M.

Enten skal det være eller også ikke. A. B. B.

1311. Enten er det lud eller sivevand. Mads J.

Det er enten over eller i. H. A. H.

Det skal enten give eller tage. H. A. H.

Enten svar eller skid, så man kan høre, der er liv i dig. H. A. H.

De har det enten til hænge eller til sprænge. P. J.

Ét af to, enten fedt eller kanel. K. R. S. Eller: Enten skal det være skidt heller kanel. J. G. P.

Man skal enten skik holde eller lav fly. M. R.

Erfaren Mand er ikke god at gjække. Chr. R.

Erfaring er en dyr skole, men dåren vil ikke lære i nogen anden. C. Gr.
Ernær dig aldrig af en anden mands sved, din arv kommer næppe i tredje led. Lov. H.
1321. **Errr!** siger en til hunde og ikke til mennesker. Mads J.
Es. Den, der har esset, må tage segserne. A. H. P.
I kortspil.
Et. Ham å mæ så *et* jæt. Kunde ikke enes. M. M.
Evne. Én god evne giver så mange. P. Kr. M.
Én god evne den gjör mange. A. N.
Evighed. Det skal vare i al evighed og tre dage efter. A. G.
Det kan vare til evig tid, og så kan det endda lade sig vende til et underskjört, siger kjöbmændene, når de anbefaler deres varer. M. M.

F.

Façon. Det var også en (slem) façon på knaphuller. E. T. K.
Fad. Han giver to fade tomme og intet i det tredje. M. K. E. T. K.
Når fadet er tomt, så er måltidet holdt. H. A. H.
1331. **Fadder.** Å, du var vel fadder ved den begravelse! Mads J.
Fader. Du er nok din faders sön. Mort. E.
De har ikke én fader, men hver sin moder. P. J.
Det er lettere at lyve et barn fader end moder til. Mort. E.
Eller: Man kan bedre lyve sig fader end moder på. N. L.
Du er så lig efter din fader, som du var kjørt ud af hans rumpe med en øelsvøbe. Mort. E.
Du skal ikke lære din fader at gjøre börn. P. Chr.
Hans fader må enten have været en hund eller en herremand, siden han aldrig kan lære at lukke döre. Ch. W.
Fa'er og mo'er og føllehale (ɔ: barnet). J. M.
Fader siger nej, og moder siger jow, gid a må for dem begge tow. F. L. Gr.
Hvis fader er du? siger man til börnene. J. G. P.
1341. Én fader kan bedre føde ti börn, end ti börn kan føde én fader. S. H., Skj.

Fage. Han er så fage på æ præken, te han er ved at løbe i æ röv af æ præst. P. Kr. M.
Fald. Faldet står for alle mennesker. A. M. N.
Falde. Sjælden falder et stort hus på én gang. C. A. Th.
Pas på, du ikke falder ned. A. G.
Til den, der sidder på gulvet.
Pas på, du falder ikke ned og brækker dine öjenbryn. H. K. K.
Pas på, at du ikke falder og brækker öjnene og får skidt i benene. N. J.
Det har ingen fare at falde, når man ikke falder anderledes, end at man kan rejse sig igjen. L. Fr.
At falde op ad koster 3 mark alen. S. B.
Hvor der falder en, står der en op igjen. Mort. E.
1351. Hvor der ingen god karl falder, der står heller ingen op. S. H.
Den står fast, der aldrig falder. A. M. N.
Mon der ingenting kan falde ned for ham? A. H. P.
Til den overmodige.
Det er menneskeligt at falde, men ikke at blive liggende. A. Andr.
På den led faldt bødkeren i grøften, men hvordan kom han op? E. T. K.
Fald ikke, fa'r, her er jer kjæp! Marie K.
Skjæmt blandt unge, når en af dem falder.
Havde a ikke set til dig, så havde du faldet. E. T. K.
Til den, der stumler.
Han er nok falden af en halv vogn. E. T. K.
Er snart forknyt.
Det var da godt, det faldt ikke i æ hav. E. T. K.
Å, det faldt da ikke i stranden. P. V. J.
1361. Han falder i Mads Tankers flødebøtte. P. V. J.
Man kan falde og finde lidt. N. L.
De falder ikke alle, som kommer i krig. K. R. S.
Han lader det falde, og hun rejser det ikke op. A. N.
Om mand og kone.
Man går ikke over det sted, man skal falde. A. E. J.
De falder som knåger (dør i hobetal). P. Kr. M.
Det faldt lige ned som et læssetræ. P. V. J.
Han står, som han var falden lige fra høgen (højen). K. N., E.
Han falder nok i baldome (ɔ: tanker). P. V. J.
Hille den faldende! (ɔ: den faldende syge, forundringsudråb). P. J.
1371. **Faldefode.** Hun går på faldefode. E. T. K.
Skal snart gjøre barsel.

A gik på falds fod, a skulde knap til at trimle om. H. F. F.

Familie er god, når den kan forsørge sig selv. Marie K.
Eller: . . . føde sig selv. C. Gr.
Eller: . . . når hver kan hytte sig. Henr. P.
Eller: . . . man kan nære sig selv. P. L. J.
Eller: . . . hjælpe sig selv. Ch. W.

Du står dig bedst af hele familien. A. N.

Små stoddere og store kejsere er af én familie. M. J.

Vi er lidt i familie, vi har ikke fader tilsammen, men vi har hver sin moder. Ant. N.

Vi er ikke så lidt i familie, rigtig nok har vi ikke fa'r sammen, men vi har da hver sin mo'r. K. R. S.

I familie er de, for hans mormoder har en gang lånt ild hos den andens morbroders kone. Ch. W.

Marens mowers måsters dætters hangjor gik tæt hæn fåbi wå vendere, så møj er vi i famille. S. B.

Vi er jo dog alle sammen i familie, undtagen Stor-Madses det grå øg, det var et bæst. K. L., F.

1381. **Fanden.** Det er at slippe Fanden og tage ved æ trold. J. F.

F. og æ trold de er af ét kuld, S. og æ döwl de er af én vrøvl. J. F.

Fanden høster ikke sin havre så grön. H. Kr. K.
Eller: Fanden høster ikke sine kål så grönne. O. B. H.
Eller: Fanden høster ikke sine så grönne. K. T.

Det er ikke så let at blive af med F., som at komme i med ham. Th. J.

I tomt sind sniger Fanden ind. A. E. J.

Fanden han slog en skrædder. O. J.

De kan sagt komme til Helvede, der har F. til morbroder. P. Kr. M.

Den, der har F. til morbroder, kommer langt ind i Helvede. O. H.

Nu er Fanden løs, eller er lænken for lang? M. R.
Eller: Nu er Fanden løs, eller også lænken er bleven for lang. P. J.

Karen! du skal op, æ køer beser, æ bi sværmer, æ barn græder, der skulde klumper koges, og enten er Fanden løs, heller og æ lænke er for lang. H. A. H.

1391. Nu er F. løs i æ porshave. A. H. S.

F. skider i hans pung. A. H. S.

Fanden skider aldrig så varmt om morgenen, det kan jo blive koldt inden aften. E. T. K.
Når folk er i skjænderi, og man tænker, det snart glemmes.
Fanden er ikke at flå som et andet höved (dyr). M. M.
Vil du ikke have raden af Fanden? M. Balle.
Fanden griner al tid, når det går ilde til. Henr. P.
Han er ligesom F., han griner, når det går andre ilde. J. M.
Grin ad F. og ikke ad folk! F. L. Gr.
Vil du ikke have Fanden, og en kurv at hoppe i? M. Balle.
Vil du ikke have fedt å Fanden? Lov. H.
1401. Lad F. græde, han har stærke öjne og store næsehuller. E. T. K.
Prøv og nar Fanden, han er for gammel. N. L.
Hvor fik F. præst og degn fra? Ant. N.
Til en nysgjerrig, som vil vide, hvor det og det kom fra.
Hvor F. ikke selv kan være, sender han en præst. Ch. W.
Hvor F. ikke komme kan, der sender han en kvinde. P. O.
Fanden har stjålet ham for tidlig fra blegdammen. M. K.
Om den mørkladne. E. T. K.
Fanden har slidt et par sko, för han fik dem samlet.
Om to onde ægtefolk. M. K. E. T. K.
Vil du kysse F. i æ röv, så kan du spå. J. M.
Vil du kysse F. i æ röv, så kan du få hans røde kåder at se. J. M.
Han tör gå Fanden i møde, han har ild i munden. Ch. W.
Om en dreng med cigar.
1411. Han gjør sig lille og stor ligesom F. N. Chr.
Hvor Fanden skider, der skider han i bunker. Ch. W.
Om folk, der mistænkes for at være komne til velstand på en snavset måde.
Han er som Fanden i Dimmelugen. J. G. P.
Om et ustyrligt og overgivent menneske.
Gjör Fanden godt, at han kan gjøre dig ondt! R. G.
F. vód alt, undtagen hvor pigerne har deres slibebræt. H. N.
Når F. først får én finger i æ spil, skal han snart få æ hele hånd. A. L.
Når F. slår en dör i, da åbner Vorherre ti. Nik. C.
Nu kommer Fanden fra pintsemarked. H. A. B.
Han er så fattig på gods, som F. på fromhed. C. A. Th.
Han flytter fra Fanden og til Djævelen. E. T. K.
Flytter af én skidt tjeneste og i en anden.
1421. Gid F. ha' dig eller en anden god mand! H. H., Hj.
Fler end Fanden har horn i panden. P. K. M.
Det tog en fart, som Fanden skulde have den sidste. H. A. H.

Fanden er skidt lidt, for det han er kommen i sådan et sölle ord (ɔ: rygte). H. A. H.
Hvorfor blev Fanden ikke hængt? Fordi han al tid havde undskyldninger. H. A. H.
F. i vold norden om og ingen steds ind undervejs. E. T. K.
Han er god at sende efter Fanden, han kommer ikke for hastig med ham (den langsomme). Der föjes tit til: en kan godt få æ vand varmt til at skolde ham i. E. T. K.
Det går, som F. skulde have den sidste. J. F.
Det værste, vi kan læsse på F., er gjærdestavere. P. J.
Nu sked F., og så løb Thomas Andersen ad æ pisseldör. J. F.
1431. Du takker F. for mad. P. Kr. M.
Den, der strækker sig efter måltid.
Nu vasker I Fandens klæder. E. T. K.
Lader spyttet gå ud og ind mellem tænderne.
Fane. Han fører fanen (leder samtalen). P. K. M.
Fange. Man stemmer piben liflig, for at fange fuglen. C. A. Th.
Fare. Fåren (ɔ: faren) er værst, når det hæller (ɔ: hælder). Th. J.
Fare. Han farer af, som han var skoldet. J. F.
Han farer af sted som en skoldet kat. P. V. J.
Han farer af sted ligesom døden i et fattigt menneske. E. T. K.
Han farer af sted som et tört fåreskind. E. T. K.
Han fo'r omkring som en forstyrret oldenborre. E. T. K.
1441. Han farer som en snegl ad en beget dör. A. C. C. G.
Den farer af sted som en snegl på en tjæret fjæl. A. L.
Han farer som en skindtig (ɔ: gildet hund) i blæst.
Den, der farer rask af sted. A. C. C. G.
De farte af sted, så en ikke kunde få öje på dem. P. Kj.
Eller: . . . som Fanden skulde tage den sidste.
Han farer om som nogen tör pjalt på en gløde. Kr. S., J.
Han farer det over med en harefod. H. N.
Det farer ud af ham ligesom Guds ord af en student. Mads J.
Faren. De er bedst farne, der er først henne. Lov. H.. E. T. K.
Farve. Han har fået hans lue farvet op. H. C. Str.
Om en, der er fuld.
Hvordan skal det farves? — Hywwfare löjengr*o* mæ skidden prikker *o*. H. A. H.
1451. **Farvel,** dronning Lisbet! H. A. B.

Farvel, Wolle, og tak for æ kål, æ penge ligger i æ vindue. N. C. A.
Fåwal, Wålle, å tak får æ koel, æ kjöd fæk a *et aw*. H. A. H.
Farvel, Ole, pengene ligger i vinduet, meldmaden står i hønehullet. Parmo K.
Farvel, verden, i morgen rejser jeg. E. T. K.
Farvel, verden, i morgen kommer fastelavn. P. Kr. M.
Farvel, verden, i morgen kommer syndfloden. M. M.
Farvel, og Vorherre være med dig, til du kommer lidt hen, så kan du bede igjen. A. H. P.
Farvel, så får du gode grise! K. L., F.
Få wal! de æ dæ, der fåår skal. J. G. P.
Eller: Fåwal, det er dig, der vandre skal. Ane N., E. T. K.
1461. Farvel, og hils alle dem, du møder, og kys alle dem, du ser! Josef M.
Farvel og tak, enhver skal have noget for sit. T. K.
Du må hellere sige verden farvel og slå dig til musikken. Lov. H. E. T. K.
Fast. Han sidder fast o æ værreboe. H. F. F.
Der står ingen så fast, uden de kan falde. A. N.
Faste. Tvi fasten atten lag! E. T. K.
Tvi faste, påske er nær! H. A. H.
Pøj fasten midt på eftermiddagen. E. T. K.
Lang faste er ingen brødsparen. K. T.
Der vil komme faste efter jul. E. T. K.
1471. De får lang faste, der har opædt til jul. M. R.
Når fasten falder, så er påsken nær. H. H., Ø.
Eller: Der faldt fasten, så er påsken nær. M. R.
Siger man, når noget falder imod ens vilje.
Nu faldt fasten, så har vi 7 uger til stranden. P. Kr. M.
Eller: . . . . nu har vi ikke længe til påske.
Om det, der giver rabalder.
Det er ikke godt at snakke med en fastende karl om eftermiddagen. L. F.
Fastelavn. Hvor langt er der fra fastelavn til Kjöbenhavn, når man følger gjærdet? F. L. Gr.
Når fastelavn kommer til Kjöbenhavn, er der syv uger til Fyn, når man følger gjærdet. H. P. C., Kbh.
Det er fastelavns-mandag på onsdag (og majdag d. 12. april). P. J.
Fattig. Han er fattig, men det er en ærlig sag. P. J.
Ethvert fattigt barn er ikke sin davre lig. Anne L.

Det er et fattigt barn, der har gjort sig selv. Ch. W.

1481. Han er så fattig, som den fattig' Per Eriksen. A. E. J.

Den fattige er rig på lus og lange negle. F. D.

Han er så fattig, at han ikke ejer vand til en hund. H. Pet.

Han er så fattig, han ejer ikke fire skilling til lusesalve. Lov. H. E. T. K.

Det var ikke godt, vi skulde blive så fattige, vi kunde ikke give hverandre et par stude. E. T. K. Eller: Gud, lad os aldrig blive så fattige, vi skulde ikke kunne give hinanden en stud. J. P. P.

Det var ikke godt, at vi nogen sinde skulde blive så fattige, at vi ikke kunde give hinanden en klo. C. Gr.

Det er ikke så sært, de fattige aldrig kan blive rige, så snart de har spist, skal de ud at skide. C. M. C.

Der er meget i vejen for fattige börn, når de skal giftes. P. K. M.

Det kan ikke hjælpe at gi' de fattige noget, for de kan ikke give noget igjen. Eller: . . . for de æder det. N. Joh.

En god tærsker og en ringe ryster gjör en mand fattig, men en ringe tærsker og en god ryster gjör en mand rig. E. T. K.

1491. Det er ikke godt for en fattig karl at komme vel igjennem verden. R. G.

De fattige har kun den rede skilling, og den er ofte borte, når de skal bruge den. H. N.

De fattige skal man give, for det er dem, man skal have sit rygte af. Ch. W.

Det er både ondt og godt at give de fattige noget; giver man dem noget, så har de ikke noget at tage det i, en ble er for lidt, og et lagen for bredt. M. D.

Han spekulerer på, at de fattige ingen ret skal få. P. J.

Fattigdom. Ærlig fattigdom er god, derpå kan Vorherre råde bod. C. A. Th.

Min fattigdom varer nok din rigdom ud. Nik. C.

Fattigfolk. Der er al tid så meget i vejen, når fattigfolks börn skal giftes. A. G.

Der er meget i vejen, når fattigfolks börn skal til Himmerig. P. J.

Fattigfolk æder djer ost, mens det er væst, og djer kjød, mens det er bedst. H. Th. M.

1501. Han har ben, som fattigfolk har lår. A. H. S.

Fattigkone. Det er ikke foræret hen, som fattekone spandt for. Fattigkones spindelön er ikke nogen unyttig udgift. Th. J.

Fattigmand har også hjærte. K. Th.
Få siger prosit, når fattigmand nyser. C. A. Th.
Fattigmandsbarn kan også komme til ære, når det kan sin lære. P. Kr. M.
Fattigmands grød er bleven til vælling. E. T. K.
Fattigmands vælling bliver let til grød. P. J.
Det er ikke grøden, der bliver til vælling.
Det er nok fattigmands grød eller og rigmands vælling. M. K. H., P.
Det røger, som når fattigmand bager. K. T.
Fattigmands stude og rigmands dötre bliver sjælden gamle i gårde. E. T. K.
1511. Fattigmand har aldrig hvile, når han har ædt, skal han ud at skide. Se: fattig. P. Kr. M.
Der er meget i vejen, når en fattigmand skal kjøre törv. K. R. S.
Ja, det skal såmænd nok slå til, når fattigmand vil skjære törv, at enten regner det, eller også bliver det ikke dag. K. L., F.
Klinte og hejre er fattigmands rigdom. Mads J.
Jaja og nånå og såså det er fattigmands tröst. K. R. S.
Så, så og ja, ja, det er fattigmands trusel. M. M.
Jaja og nånå er fattigmands tröst, men det kan også være hans trusel. F. D.
Han er ikke fattigmands præst. A. H. S.
Den, der kræver betaling for alt.
Fattigmand finder sig for i mørke. H. P. H.
Vi skal føle os for ligesom fattigmand i mørke. P. K. M.
Eller: Han må famle sig frem som fattig mand i mørke.
Om den, der skal gå lempelig frem med en ting. F. P.
Eller: Find dig for, det må fattigmand i mørke. A. J.
1521. Her at være og her at blyww, det kan ingen fattig mand fornyww. M. M.
Fattigdom. Fattigdommen er ladhedens følgesvend. M. R.
Fattig-fornem. Han (hun) hører til de fattig-fornemme. J. P. J.
Fattigvæsen. Nu går fattigvæsenet over krigsvæsenet. E. T. K.
Favr er knap fær (pyntet), skiden er snart tvær (tilsølet)
Af: tvære. A. C. P.
Fed. Det fede falder de fromme til. Lov. H.
Det fede vil al tid være foroven. P. Kr. M.
Det var en fed bitte, du der fik. Ant. A.
Han er så fed som en stork på næbbet. Ch. W.
Om den magre.

Der er aldrig så fed en bid, der er ikk' en kjærtel ved den. P. Kr. M.
1531. Fede heste gjör bonden mager. H. N.
Det er ikke mange grader federe end det, gjæssene drikker. Ch. W.
Fedt og bredt skal det være, men magert og bandsat bliver det. H. P. Chr., Kbh.
Det er lige fedt, enten du kjøber fedt af mig eller min moder. Niels Joh.
Fede. Den sidste skjæppe feder mere end den første. H. N.
Feder det ikke, så fylder det da. E. T. K.
Fedt. Du fik nok ellers dit fedt. Ved hårdt arbejde. A. H. P.
For at få fedt af visse folk må man holde dem nær til ilden. H. N.
Det skal en mærke på, at de får fedt om æ horn. Eller: Han kommer hjem med smör om æ horn. H. F. F.
Det er skidt, når man intet fedt har, så kan man intet smör sælge. C. Gr.
1541. Lidt fedt ved låsen! F. L. Gr.
Vil du ikke have noget fedt i dit horn? A. E. J.
Når en har forlangt, hvad man ikke vil af med.
Å, vil du intet fedt have! E. T. K.
Vil du ikke have fedt af Fanden? Lov. H. E. T. K.
Vil du ikke have fedt og to dine öjne i? P. Kr. M.
Du skal have noget fedt at bage dine öjne i. P. Kr. M. Eller: Vil du ikke ha' noget fedt i en kløve og bage dine öjne i? Til den næsvise. E. T. K.
Å, vil du ikke ha' noget fedt at smøre din skrede pande i? E. T. K.
Vil du ikke slikke fedt! Lov. H.
Vi fik hverken fedt eller skidt. E. T. K.
Han ejer hverken fedt eller skidt. Ant. A.
1551. Lad ham nu svale sig i sit eget fedt. C. Gr.
Tag fedt på en ært, tag smör på en bönne! Ant. N.
Det far' i ham som fedt i en hund. E. T. K.
Den, der spiser hurtig sin mad.
Det går ligesom heglet fedt i en træsko. H. P. H., H.
Det fejler fedt ligesom vandkål. H. P. L., Ott.
Nu går 'en glittert, ligesom fedt i en hund. Kr. L., F.
Fedtet. Du er fedtet om æ mund, du skal ud at stede folk. P. Kr. M.
Hun er så fedtet, en kunde kline hende op til en væg. J. M.
Han er så fjette, at man kan skride om på ham. J. G. P.

Fedtebrød. Han skjærer fedtebrød med knæerne. P. Kr. M.
Sætter dem sammen, når han går.
1561. **Fedtefad.** Få ikke fingeren i fedtefadet. P. Kr. M.
Fej. Hvad fej mand gjör, er lige et, døden går han ikke af vejen for. Mort E.
Feje. En gjör bedst i at feje for sin egen dör først. A. L.
Fej først for din egen dör, så bliver gaden nok ren. D. J.
Du kan feje for din egen dör først, siden kan du komme til min. M. R.
Den lever nok, der skal feje gulv med mig. E. T. K.
Den, man skal danse sin bryllupsdans med.
Hvem mon han skal feje gulve med? Giftes med. P. J.
Fejemøg. Der er fut i fejemøget. M. D.
Fejl. En tilstået fejl er halvt tilgiven. H. N.
Fejler er der ved det, enten det så er ved æ fisk eller ved æ duels. H. F. F.
1571. Vi har alle sammen fejl, og hvis er så de störste? A. N.
Hver har sine fejl, og hver sine gode sider. A. E. J.
Fejl og fald ved alle mand, mest ved den med mest forstand. E. T. K.
De kan godt se de andre deres fejl, men deres egne snakker de ikke om. A. N.
En kan bedst se andres fejl, hans egne står skrevne på ryggen. L. Fr. Eller: Vore fejl står skrevne på ryggen. M. R. Eller: Dine fejl ligger på ryggen. C. Gr.
Fejl. Du gik nok i en fejl bås. H. F. F.
Hun er kommen i fejl kjøkken. C. A. Th.
Du ta'r nok fejl ad æ husnummer og går ind ad æ hönsehus. U. N. H.
Fejle. Den er ikke født, der ikke fejler. K. Th.
Hvad jeg fejler? — jeg fejler det, jeg har godt af. K. R. S.
1581. **Fejrest.** Når det er fejrest at leve, er det fejrest at dø.
Om unges død. A. H. S.
Fem. Han er nok ikke ved dem alle fem. K. R. S.
Der er fem foruden de små, og dem er der ingen tal på. J. Kr. N., G.
Fem fingre er vissere end en gaffel. P. J.
Femten. Det gik i femten for ham. E. T. K.
Om noget, der mislykkes.
Femten skilling er en skræddermark. M. R.
Femten skilling er kun en lille mark, men sytten kjællinger er et helven's læs. H. H., Ø. Eller: Femten skillinger er ingen mark, men femten kjællinger er et stort læs. A. E. J.

Fentet bid er snart fortært. N. Chr.
Fente-kande er snart søbet. A. H. S.
Ferre-ved. Dær ær en ferre-ved (ell. kommen-til), som der skulde en høne slagtes. T. V. B. B.
1591. **Fest.** En glædelig fest! en kringle og en dram det klæder nu bedst. E. T. K.
Fetaljebroder. Det er en god fetallibroder. Lov. H.
En frådser.
Fetaljeknap. Det er er rigtig fetalliknap. A. E. J.
Fiddimikkel han var hos os i aftes, i aften kommer han her. Mort. E.
Fif un dørtig. Han slår fif un dørtig med benene. H. F. F.
Fige. Noe (noget) kan jeg nok, men fie (fige) kan jeg ikke.
Siger gamle folk på Sletten. A. G.
Fegearbejde er skidearbejde (ɔ: fuskeri). H. H., Ø.
Filling. Nu har han fået filling på det. E. T. K.
Fået det opdaget.
Filt. Du er fin i filten og stakket i milten. Ane N. E. T. K.
Den er fin i filten ligesom Røde-Povls hat, den var af pindsvineskind. E. T. K.
1601. Han er fin i filten ligesom Povl Rakkebys hat, den var af svinehår. Eller: .... Sorte-Pers hat, den var af svinebørster. Eller: ... Per Hansens hat ... E. T. K.
Han er hård i filten ligesom Maren Brøds hosehæl, for hun havde ingen. H. H., Hj. Eller: .... ligesom Maren Johansens hosehæle. P. J.
Filte. Det går (er) i filte li'som æ drengs meldmad.
Mors. N. Formann.
Fim. Han har taget æ *fim* af det. A. H. S.
Fin. Ven der vil være fine, de må og lide pine. M. Joh.
Det er grov fin. E. T. K.
Det er grov, hvor det er fint. Ironisk. P. J.
Det er sa fin, te det er grov. E. T. K. Eller: Det er så fint, at det næsten er grovt. O. B. H. Eller: Det er så fint, sa det er nærved at blive grovt igjen. Marie K.
Han er kommen af fine folk, hans fader har kjørt törv for en præst. E. T. K.
Du er så fin, at du véd knap, hvad ben du vil stå på. Mort. E.
1611. Det var så fint, te det lugtede. H. A. H.
Hun er så fin, te én kan blæse hende hen. E. T. K.
Hun er så fin, te hun kan ikke fornemme, hun fiser. E. T. K.
Han er så fin, han kunde gjærne æde blanksværte. J. F.

De fine folk går altid og slikker hinanden. Mort. E.
Det var ordentlig fint: spyttebakker og skilderier op og ned ad væggene. P. V. J.
Du er så fin og så skred, men du er nok ikke så sød, som du skriger til. Mort. E.
Det er fint at være fornem og gå på landet at tigge. L. Fr.
Den er vel fin til æ jord. Om en tyndbenet hest. E. T. K.
Det er det fine af spillet at danse frit og lade de andre betale musikanterne. Ch. W.
1621. **Finbrød** og onsdagspræken er ikke for tjenestefolk. A. C. C. G.
Finde. De kan bedst finde, der fjæler. E. T. K.
Om den, der finder noget, han sagtens selv har forlagt.
Hvor jeg finder mine varer, der finder jeg min tyv. P. J.
Finger. Hold dine fingre fra andres penge, dine öjne fra andres breve og din næse fra andres rumpe. H. N.
Hvem der vil ha' djæ finger i hvermands röv, di får dem tit skidden. P. Bjerge.
En gammel kjælling kan jo knække sin finger i sin röv, når der er vanheld ved. E. T. K.
Når uheld være skal, og lykken den er døv, man finger brække kan i gammel kjællings röv. Fr. W.
Fem fingre er vissere end en knivsod. K. T.
Ti fingre er vissere som en bådshage. A. L.
Fem fingre er bedre end en gaffel, og ti bedre end en bådshage. H. N.
1631. Fingrene af fadet, fedtelars! D. J.
Hold dine fingre af fedtefadet! M. Bonde.
Hold dine fedtede fingre ved dig selv! Lov. H.
Gjör ikke dine fingre for brede! E. T. K.
Han er fedtet på fingrene. Eller: Han har beg på fingrene. Ch. W.
Rør ikke jer finger ved det, der kommer jer ikke ved. P. J.
Spyt på dine fingre og lad det ligge. K. R. S. Eller: Spyt på dine fingre og lad sådant noget være. P. Kr. M.
Den næsvise.
Hans fingre er så lange, at han ikke selv kan se, hvad han tager med dem. Herm. P.
Han er nem åpå hans fingre, når hans röv klør. Lov. H. E. T. K.
Det er nok ved hånden ligesom mandens fingre. M. M.
1641. Tag med fingrene, mange har ikke andet at tage med. K. T.

Put din finger i din mund til din albue! E. T. K.
Til et barn, der patter på fingrene.
Bulne fingre er al tid nær ved hånden. Katr. Gl.
Du har ti fingre, men det er alle tommelfingre. M. Balle.
I behøver ikke at binde om min finger for det. E. T. K.
Jeg kan nok huske det.
Fingerløs. Hun har ikke været fingerløs. E. T. K.
Om en, der er stærk i hænderne.
Finker. Det er nok törre finker. Om spydig tiltale. P. J.
Nu skal vi have finker i faers hat og öllebrød i moers lue. Ane N. E. T. K.
Fiol. Han lader fiolen sörge. H. N.
Fire øren er bedre end to. A. H. P.
1651. Fire mand om en side flæsk. J. Kr. N., G.
Fire kan mere end tre, og tre mere end to, om de så skal ud at stjæle. P. Kr. M.
De har jo ikke uden fire. H. H., Ø.
Der menes sanser; når nogen sædvanlig gjør noget galt.
Et dyr kan falde på fire, sagtens et menneske, som kun har to. Ch. W.
Firemark. Der vankede nok en firemark. C. L. R
Om den irettesættelse, en har fået.
Fireskilling. Der skal en fireskilling med, om den skal gå. A. B. B.
Han har fået hans fireskillings-mund sat op. E. T. K.
Om den, der sætter en lang og sur mund.
Fire-års. Hun er som nogen fire-års (ɔ: hest). J. M.
Om en gl. rask kone.
Fire. A firer ikke til skidt, for skidt firer ikke til mig. Lov. H. E. T. K.
Vi må både fire og hale. P. J.
1661. **Firme.** En skal også firme om som en fedtet skobørste. E. T. K.
Fise. Nu fes æ helmis. T. Kr.
Fis. Den, der ikke vil have noget af fisen, får heller intet af grisen. P. Kr. M.
En fis gi'er træ, og en fjert gi'er glææ. J. F.
Fisens fåer er først fisen wåer. E. T. K. Eller: Fisens fåer lugter al tid fisen først. J. G. P.
Den, der lader en gå.
Fisemoder (-fader) råber først. P. Kr. M.
Fisevarme. Det bliver nok kun til fiisvarme. M. M.
Det er jo ikke mere end fiisløj (ɔ: ly). Om mad. E. T. K.
Fisk. Det er vis en slem fisk ham. Sör. H.
Det er en slem fisk på tört land. C. Gr.

1671. Der er skjæl på fisk, men ikke på skruptusser. O. H.
Du er en fin fisk, når skjællene bliver taget af dig. P. Kr. M.
Jo, det var nogle rare fisk, når der ellers var skjæl på dem. M. M.
Jeg har en fisk at skifte med dig. Mort. E.
Nu kand ta' fisk for pengene. A. E. J.
Det er ikke for æ fisk, men for æ duels. A. L.
Gifte sig for penge.
Fisken vil flyde (svömme). E. T. K.
Tøv lidt, imens fisken koger, så skal dû få smör at dyppe i. C. Gr.
Eller: Giv tid, imen æ fisk koger, så kan du få brås og du' en i. E. T. K.
Det er ikke godt at prale af fisk, för en har dem i kurven. K. Th.
Jeg har sagt til vor mand, at når vi skal give 12 skilling for ålene og flyndrene, så må vi hellere kjøbe fisk. M. M.
1681. **Fiske**. En kan ikke både være på æ hav at fiske og i æ skov at jage. P. Kr. M.
Fisker. En tör fisker duer ikke. C. Gr.
Fiskeri og skytteri er slumperi. H. F. F.
Fjas. Lad være med det fjas, jeg lider det ikke. Fr. W.
Lad være med det fjas, til det bliver mørkt. Kr. L. F.
Fjed. Nu har jeg de fjed gået, når jeg bliver gammel. Gået forgjæves. A. G.
Fjedre. Det fjedrer ligesom Sören Bossens röv. N. Nörg.
S. B. levede i Fovlum i min barndom.
Fjende. Ingen fjende må foragtes. H. N.
Man skal slå fjenden i hans eget rige. C. Gr.
Det er vore fjender, der samler vore venner. C. Gr.
1691. **Fjer**. Han er ude at ryste fjerene af sig.
Siges, når en mand første gang er ude at byde gudmoder og faddere. Samsø. M. Sör.
Han taber både fjer og hale ved den handel. E. T. K.
Fjertab. Han er i fjedertab. Det går tilbage for ham. A. H. S.
Eller: De går nok snart i fjedertab. E. T. K.
Fjerding. Der lå den fjerding gås. P. J.
Om noget, der gik tabt.
Der er ikke noget på fjerdinge (færde). K. R. S.
A håj e*t* udden jæ*n* fjærreng g*o*s, å dæ*nd* t*u* æ kat. M. M.
Fjerdingkar. Han skal også have hans fjerding[kar] med, fordi hans skjæppe er ikke hjemme. E. T. K.
Om intetsigende indblandinger.
Der kommer han med sit fjerdingkar, sin skjæppe har han lånt ud. S. Brun.

Du skal al tid have dit fjerdingkar med, din skjæppe har du glemt, og din tønde er for tung at føre. E. T. K.

Fjerdingspund. Hvad forslår et fjerdingspund smör i en stor husholdning. E. T. K.

1701. **Fjerte.** Hellere to fjerte över som én under æ bord. J. F.

Fjor. Han er nok fra i fjor. B. H. S.
Om den, der gjör sig lidt vigtig.

Du var ikke for ærlig i fjor, da stjal du en tønde rug. E. T. K.

Fjæle. De skal ud og fjæle kuk. E. T. K.

Flab. Siger du flab, har vi afsnakket. M. M.

Du skal ikke skjælde mig for flab, du er selv bredmundet nok. V. B.

Du er en flab ligesom Jakabs gase. Chr. J.

Flad. Han var så flad som en pandekage. H. N.

Flaggerblæst. Efter en flaggerblæst giver det gjærne et piskevand. K. Th.

Flaggerblæst og kvindevrede lægger sig gjærne med vådt. K. Th.

1711. **Flagstang.** Det er höjt og rank ligesom en flagstang og lav og undersat ligesom en bikube. M. Balle.

Flak-om-land. Han er en flak-om-land. F. L. Gr.

Flaske. Når flasken er tom, så har sjælen ro. E. T. K.

Når flasken er tom, er halsen tör. H. K. K.

Drik af flasken, så synker det ikke i glasset. F. L. Gr.

Flegere. Hun er god til at flegére. E. T. K.
Begå sig med munden, snakke godt for sine sager.

Flere. Der kommer flere og vil have pølse, og katten er ikke slagtet. P. J.

Flid overvinder al ting. R. G.

Flind. Enten er det flend heller grend. E. T. K.
Går enten for meget til den ene eller anden side.

Enten er det flind heller grind, heller det har flab til begge ører. Chr. J.

1721. **Flinnegrød.** Du har nok spist flinnegrød af en flannepotte (om en lattermild). H. A. H.

Flintesten. Du er sprungen ud af en flintesten og blæst til by i et halmknippe. H. Th. M.

Flissie. Han flissier og flassier og flassier op, min mo'r.
Siges om et barn, der gjör skarnsstykker. E. T. K.

Flittig kone står først op og går sidst i seng. R. G.

Flitti hånd gjør væj, men laad aarm gjör tom taarm. Kr. S.

Flot. Har du dit skrog flot. C. A. Th.
Fluer. Man fanger flere fluer med en skefuld honning end med en tønde eddike. H. N. Eller: Vi fanger snarere ti fluer ved en dråbe honning end én eneste ved en tønde eddike. H. P. L., O.
De stikker a som fluer i kål. A. L.
Man kan ikke komme over Ålborg fjord for ene fluer. Men for penge. A. E. J.
Fly. Det er bedre at fly end på dårskab si. A. H. S.
1731. **Flyde.** Det flyder for ham som af tappen i en tønde. H. N.
Flynder. Har du nogen tid sedt flynder med hår på. P. Kr. M.
Flyt! — sådan siger vi til en ko. K. R. S.
Flyttedag. Tre flyttedage er så gode som en ildebrand. H. N.
Flyve. Vi kan ikke alle sammen flyve på englevinger, nogle af os må stage sig frem i Gudenå. C. A. Th.
Han ser ud til at kunne flyve bort med grågjæssene. Den pjaltede. A. E. J.
Det flyver i ham som en lort i en sognedegn. P. Kr. M.
Det flöj i ham som en lort i Wolle. H. Kr. K.
Han flyver i det, som æ hund i hed grød. A. H. S.
Han flöj som en tör polt. Det gik rask. J. M.
1741. Man skal ikke flyve höjere, end man kan sætte sig igjen. Ch. W.
Den, der flyver op å gåål, han må fald' ned å bråål. Kar. Br.
Du står nok ved de flyvende husarer. Ch. W.
Du står ved de flyvende matroser, de bærer omkring i hokurve. L. Fr.
Du er nok af det flyvende regiment med dynen på ryggen. A. N.
Flyvenyt er tit lyvenyt. E. T. K.
Flægre. Han vil flægre, og hun vil flægre. E. T. K.
Flæggerpotte. Hun har givet en skilling i æ flæggerpotte. E. T. K.
Flæsk. Harsk flæsk og mullent brød passer bedst sammen. R. G.
Flæsk på fjælen, så det kan vøgne. P. V. J.
1751. Du ser efter æ flæsk, mens de andre spiser æ kål. Til den skelöjede. Joh. B., Sprague.
Han ser efter flæsket, mens han spiser kålen. B. H. S.
Giv dig til flæsket, mens kålen svales. Lov. H.

Der skal fedt flæsk til at fange en gammel rotte. F. L. Gr.
Du skal ikke rive dig på flæsket, så længe det sidder på grisen. M. R.
Du skal ikke rive dig på flæsket, benet er af. J. G. P.
Flætte. Han er flættet a æ vej for æ hund. H. F. F.
Fløde. Den, der har fløde over ilden i kjøkkenet, skal ikke også feje gulv i stuen. Ch. W.
Fløderskjæg gik omkring og sang for æg. Ane N. E. T. K.
Flöjl på kraven og hunger i maven gjör ikke godt. H. N.
1761. **Flöjte.** Hop, Lotte, kan du flöjte? Mads J.
Du flöjter nok for stær. Henr. P.
Den, der går og driver. Også til den, der på en forblommet måde slår på noget, han ønsker.
Der hjælper ingen spidsmund, der må flöjtes. P. J.
Flå. Vil du holde, mens jeg flår, så skal (må) du få det halve af det, jeg får. E. T. K.
Det er svært at flå huden af en slibesten. C. A. Th.
Fnattet det er skrædderliberi. K. T.
Fod. God fod skaber nok hose. A. M. N.
Det er så lige til som fod i hose. B. H. S.
En skal tage det efter æ födder, det kan ikke hjælpe at tage det efter æ hoved. Om fodtöj. E. T. K.
Pigerne tager det efter hovedet, men ikke efter födderne. E. T. K.
1771. Det er godt at have en ren fod at stå på. Ane N. E. T. K.
Han ved ikke, hvilken fod han vil sætte til jorden. E. T. K.
Å, der kan aldrig gå en skarnbøddel for dine födder. Om fladbundede træsko. K. M. R.
Har han fået foden i nakken? L. Fr.
Fodgjænger. Jeg er fodgjænger og forstår mig ikke på rytteriet. R. G.
Fodløs. Han løb som en fodløs kat. C. Gr.
Fodre. Det nytter ikke at fodre på hammelen H. N.
Han fodrer med pisken. H. A. H.
Den bedste måde at fodre hestene på er at tage en nævefuld havre af krybben om morgenen og strø hen over lænden. Ant. N.
Give dem så megen havre, at de har levnet om morgenen.
Fogderi. Det er aldrig så lille et fogderi, det renter dog en skjæppe havre. K. T.
1781. **Fold.** Det er den sidste fold, der betaler sig bedst. M. M.
Folder. Han slår sine egne folder ligesom Per Trolds kabuds. Marie K.

Folk. Først folk og siden matroser. E. T. K.
Folk er, ligesom de får det til. A. M. N.
Som folk er, så får de vejr. E. T.
Der er ingen værre folk til end karlfolk og kvindfolk. J. P. Harbo.
Eller: De bedste folk der er til, det er karlfolk og kvindfolk. E. T. K.
Der er to slags folk, som må sige, hvad de vil: store herrer og store narre. K. T.
Er folkene som hundene, så er de ikke gode at komme til. Mort. E.
Man skulde tro, du havde aldrig set folk för. Marie K.
Fontokki. De ær en fontåkki. H. C. Str.
Fra den tid sagtens, da der var von'er til.
1791. **For.** Hvorfor? — fordi for er ikke bag. K. R. S.
For fode. De tog dem for fode ligesom Fanden æ præster. J. F.
For ved. Nu vil vi kjøre det for ved os. E. T. K.
Få hurtig ende på arbejdet.
Foragte. Den, der foragter Guds gaver, bliver aldrig lykkelig. Ch. W.
Man skal ej foragte fattig frænde og ringe sår. E. T. K.
Forandre. Det forandrer sagen, så lader vi det være ved tre mark. E. T. K.
Det forandrer sagen og så til fods. E. T. K.
Forbarmer. Å, du store norske forbarmer, som skabte de romerske pommerske bjælker! F. M.
Forbedre. Det forbedrer sig som surt öl om sommeren. H. N.
Forbi. Når Kjöbenhavn kommer her forbi, så skal du få alt, hvad du vil ønske dig! Ch. W.
Siger man til börn, der forlanger noget, man ikke vil give dem.
1801. Kommer du her forbi, så se indenfor. P. J.
Spøgefuldt tilråb til en, der kommer hurtig forbi.
Du er nok kommen forbi Vorherre på æ vestre side. J. M.
Nu er det forbi med lammene i år. K. M. R.
Forbidt. Han er forbidt i det. Lærer B.
Forbie. Når a står op, så forbier a mig ikke. E. T. K.
Forbuden. Har I hørt, det er forbøden at røge cigarer længere? Sör. H.
Det er forböjen men ikke aflagt for dem, der bruger det. M. Munch.
Fordanser. Han er fordanser for den fattige ligvogn. Ant. N.

Fordel. Alle fordele gjælder, når de er lovlige, og somme gjælder to gange. B. H. S.

Fordærver. Der kommer en fordærver efter en forhverver, som han sagde Niels Stokholm. J. G. P.

1811. **Fordærvet.** Hvad der falder af næsen i munden er ikke spildt, men som oftest fordærvet. H. N.

Forgjøre. De kan meget snarere forgjøre dem end forspør'e dem. L. Fr.

Forgyldt. Det er forgyldt med gjøgemøg. Ant. N.

Forhindre. En kan ikke forhindre en fugl i at flyve over æ hæs, men nok i at bygge rede. A. L.

Forhånd. Han er i forhånden ligesom stodderen, der kom til marked, han havde givet sine penge ud. L. Fr.

Forkarl. Han er nok ikke forkarl, undtagen når man skal have mad. O. H.

Han er ikke forkarl udentagen ved æ bord. S. D.

Forklog. Man er ikke forklog som efterklog. O. H.

Det er bedre at være forklog end bagklog. A. H. P.

Var man lige så forklog som bagklog, kunde man sagtens være rig. R. K. S.

1821. Var du forklog som bagklog, skulde du have været profet! Mads J.

Forklædet er kvindens mål, og træskoen hendes hammer. H. Pet.

Forknyt. Han er ikke bange for at blive forknyt. M. Balle.

Forkue. Han er så forkuet af Fanden, at han tör ikke nævne Vorherre. A. C. C. G.

Forkyse. A blev så forkyst (bange), mit hjærte flöj til min röv og pippede (kikkede) ud. E. T. K.

Forkår. Der er forkår (ɔ: forskjel) på krabber, somm' bider, og somm' napper. K. Th.

Forladelse. Om forladelse, Flad'-Else! forseelsen var ikke så stor. T. Kr.

Om forladelse, Flad-Else! jeg vidste ikke af, at Trind-Else var død. H. A. H.

A beer om Flååd-Else og Trinnd-Mette. M. M.

Om forladelse, flade Else! jeg vidste ikke af, at din kone hed Jeppe. H. A. H.

1831. Han skal nok læse dem deres synders forladelse. Sige dem alvorlig besked. P. J.

Forlange. En kan ikke forlange mere af æ ræv end æ bælg. H. J. H.

Forlegen. Han er forlegen som hønen, der havde udruget ællinger, da de gik i vandet. H. N.

De forlegne skal al tid til det værste. Lov. H.
Han er så forlegen for det, som en kat for sennop. H. Pet.
Forlibt. Han er så forlibt som en rotte i en sur (sød) gammelost. H. N.
Hun er så forlibt i ham som en hund i en medisterpølse. C. A. Th.
Forlig går over höjesteret. P. J.
Kan I ikke lade være at forliges? J. Kr. N., G.
1841. **Forliges.** Vil I lade være at forliges! K. R. S.
Kan I ikke forliges, I unger! I har ikke noget at komme til rette om. A. N.
Forliges, I horeunger, I bliver vel ikke flere, end I er. E. T. K.
Forliges, I skabhalse, I har ret begge to. A. E. J.
Når to er uens.
De kan ikke mere forliges end hund og kat. E. T. K.
Eller: De har et forlig som hund og kat. A. L.
Forliges, hund og kat, i morgen skal I på jagt! A. H. P.
Forliges, I hunde, i morgen skal I på jagt! T. Kr.
Det kan lidt hjælpe, at folk har noget, når de så ikke kan forliges om det. Mort E.
Forlov. Mig forlov, a er Jeppes kone. E. T. K.
Siger den, der tager en ting og mener at have ret dertil.
Mig forlov, a er Jeppes kone i æ skood. A. H. P.
Med forlov, a er Jeppes kone af æ skov, min mand hedder Ingeborg. H. J. H.
1851. Når man siger »med forlov«, så kan man stjæle en hest. E. T. K.
Forlovet. Han går ligesom de forlovede møer, der ingen kjærester har. E. T. K.
Om den, der ikke véd, hvad han går efter.
Hun er forlovet, men hun er også 17 år og endda en halv eftermiddag til. Ch. W.
Det er slemt at være forlovet og aldrig få et kys, men det er dog værre at være gift og aldrig have en glad time. K. L., F.
Forlæsset. De er meget forlæssede (har mange börn). J. S.
Formere. Der er intet, der har formeret sig så stærkt som Grundtvigianere, rotter og følfödder. A. E. J.
Formiddag. Du er vist af den slags folk, der ikke går længere hen o æ formiddag, end du kan gå hjem o æ eftermiddag (en, der er langsom). V. B.
Forneden er der ikke rum, og foroven må der intet komm.
Siges om nutidens kaffekopper. M. M.

Fornem. Jeg er ikke mere fornem, end at jeg nok kan spytte på gulvet. K. R. S.
Fornemt skal det være, magert og forbandet er det. H. N.
1861. Jo fornemmere vi er, jo ydmygere bör vi være. R. G.
Fornemme. Det er til at fornemme (føle) op ad en sandet (kalket) væg. (se: føle.) H. A. H.
Fornærme. At fornærme en det er at bide næsen af ham. Henr. P.
Hvem der er let fornærmet, bliver god igjen for den samme betaling. A. Andr.
Fornødenhed har ingen lov. Ch. W.
Fornöje. Har en ingen te å fornöww sæ, så har en heller ingen te å bedröww sæ. Ane N. E. T. K.
Han er godt fornöjet med sit eget tåvlede hoved. K. R. S.
Lad os være fornöjede med lidt, vi kan tids nok få meget. K. R. S.
Du tager æ fornöjelse selv E. T. K.
Når en selv ler ad sin fortælling.
For på. Han er ikke sådan for på, som andre folk bag på. (om den, som ikke er fingernem). E. T. K.
1871. **Forrejst.** Det blev mig forrejst ligesom »Aleneste Gud« blev degnen. Hans tone blev for höj. K. M. R.
Forret. En hjordedreng (höstmand) har den forret for en barber, at han har lov til at sidde og skide i stubberne. E. T. K.
Forrådende. Ja, de er nu alle tider så forrådende. S. H.
Forsagt. En forsagt kat gjör en dristig rotte. H. N.
Forsigtig. Han er ligeså forsigtig som »Fjombe«, der törte röven, förend han sked. Ch. W.
Forsigtighed. Lidt forsigtighed er en stor hjælp. A. E. J.
»Med forsigtighed« brækker vi halsen. P. J.
Forskjel. Han gjör ingen forskjel på folk ligesom justitsrådens vædder. J. G. P.
Den bukkede lige så godt ham som andre mennesker.
Hvad forskjel er der på kong Salomon og Jörgen Hattemager? Den ene hed kong Salomon, den anden J. H. E. T. K.
Ja, hvad forskjel var der så ikke på kong Salomon og Jörgen Hattemager, og de var endda brødre. E. T. K.
I dag kan man ikke se forskjel på de »hidsige« og de dovne, for i dag løber de stærkt alle sammen.
Siges, når det er hård frost. Marie K.

1881. Der er forskjel på dimmelim og hejdimmelim, min ven! H. H., Hj.

Der er forskjel på at ride på tyren og det andet kvæg. C. Gr.

Der er forskjel på fisk — der er også bagskjel. A. E. J.

Der er så stor en forskjel som mellem en ligpræken og en brudevielse. C. A. Th.

Der er forskjel på Wolle og Mathis. M. M.

Der er forskjel på kuller og makrel. A. C. P.

Der er lige så stor forskjel på det som på natten og dagen. E. T. K.

Forskjellig. Duesorg og kjærestesorg er forskjellig, har man den første, ser man op efter, har man den sidste, ser man ned efter. A. E. J.

Forskrækkelse. Den, som dør af forskrækkelse, skal vækkes op med skide. T. Kr.

Forslå. Det forslår ikke mere end en dråbe i Vesterhavet. J. G. P.

1891. Det forslår ej mere end et blåbær i en komule. E. T. K.

Det forslår lige så meget som spyt at slikke. S. B.

Det forslår (ikke mere) som en loppe i en tom (øde) lade. Eller: . . . . på en hed sten. Mart. K. E. T. K.

Det forslår så meget som en skrædder i Helvede. A. B. A.

Forsnakke. En kan lettere forsnakke sig end foræde sig. H. J. H.

Forspist. Man må aldrig være mere forspist, end at man kan spise et stykke mad for hver mands dör. B. H. S.

Forspörge. Man kan jo ikke forspør'e sig, men let forhøre sig (se: forgjøre). H. N.

En må hellere forspør'e sig end forgjøre sig. E. T. K.

Forstand. Du behøver ikke at takke Vorherre for en god forstand, for du har aldrig haft nogen. J. M. P., R.

Ja, det er ikke Vorherre, der tager vor forstand, det er Kreltå. E. T. K.

1901. Du har ikke din forstand at döje med. Lov. H. E. T. K.

Der hører god forstand til gode kræfter. Chr. R.

Det kan du da indse med din sunde forstand. Mads J.

Der er megen god forstand uden om hans hoved. K. R. S.

Han har en god forstand, men den hænger uden om hovedet. E. T. K.

Der løber megen god forstand uden om hans hoved mellem år og dag. Den dumme. Henr. P.

Han snakker, som han har forstand til. E. T. K.
Du er nok ikke rigtig fra forstanden. J. Kr. N., G.
Der er ikke mere forstand i ham end i en gal hund. Mart. K. E. T. K.
Der er en god forstand i din vædderpande. Ane N. E. T. K.
1911. Du har en god forstand, når bare du vilde bruge den. Mort. E.
Du kommer gjærne (ell. til de fleste tider) med din forstand på en hjulbør. M. R.
Nu kommer du nok hjulende med din forstand på en trillebør. J. M. P., R.
Han kommer al tid trillende bag efter med sin forstand på en hjulbør. Når en kommer bag efter med unyttige råd. M. J.
Den, der drikker vand, beholder sin forstand. L. Fr.
Han har brugt så megen forstand, derfor har han så lidt. E. T. K.
Gud give til Gud, at du havde den forstand, jeg har mistet. M. M.
De kan sagtens have en god forstand, der bruger den så sjælden. C. Gr.
Snak kun du, moder, forstanden hindrer ikke. N. Joh., F.
Du har lige så meget forstand på det som æ ko te æ søndag. J. F.
1921. Han har god forstand på at holde sig tilbage. Ch. W.
Ethvert 100 mark har sit forstand. K. Th.
Forstå. Hvo, der ej forstår sig på spillet, må blive derfra. R. G.
Det forstår sig, den, der falder, han slår sig. P. J.
Forstue. Jeg er ikke født i forstuen og konfirmeret i fårehuset. Ole H.
Forsvare. Der skal en god mund til at forsvare en dårlig sag. C. Gr.
Forsvoren tijn går snarest ijnd. Kr. Sk. Eller: Forsoren ting går snarest for sig. Chr. R.
Forsvoren sker snarest. A. B. B.
Forsværge. Ingen ting er at forsværge uden at bide sin egen næse af og kysse sig selv i sin röv. E. T. K.
Du skal ingen ting forsor' andt endt bide din egen næse af, for det kan du ikke. E. T. K.
1931. Forsværg ikke Helvede, för du er vis på Himmerig. J. B. H., D.
Forsyn. Det hus skal stå på Guds forsyn. E. T. K.
Forsøgelse giver forstand. N. Chr.

Fortale. En kan aldrig nemmere fortale sig end med munden. E. T. K.
En ren fortale gjör ingen skiden eftersnak. K. M. R.
Fortjene. En rendende kræmmer og en standende bedemand (tigger) fortjener ikke meget. J. M.
Hvad hånden fortjener, det fortærer munden. R. G.
Den hest, der fortjener havren, får mindst deraf. Al. H.
Fortryde. Jeg har fortrudt det lige så tit, som jeg har både fingre og tæer. Mort. E.
Fortræden. Han er fortræden ligesom smedens gris, der ikke vilde æde hø. P. J.
1941. **Fortælle.** Börn fortæller, hvad de gjör, gamle folk, hvad de har gjort, og narre, hvad de agter at gjøre. E. T. K.
Fortæl det igjen, det lød så kjönt. Om pjat. A. E. J.
Fortællinger. Hans fortællinger er gode, bare de kan komme törre i hus. N. C. A.
Foruden. Hun er foruden som et spejl, men forinden slår 'et fejl. P. Kr. M.
Forundre. Hvorfor jeg gjör det? — for at du skal have noget at forundre dig over. K. R. S.
Forvare. Forvar dig, nu kommer a og ta'r dig! E. T. K.
Du kan forvare dig, det måtte jeg, da jeg var hund. K. R. S.
Det er ondt at forvare det, hver mand har nøgle til. C. A. Th.
Forventninger. Den, som føder sig med forventninger, står i fare for at dø af sult. M. R.
Forvildet. Jeg er så forvildet i'et som Ole Hugger i Fadervor. P. Chr. H., L.
1951. **Foræde.** At forøde sig det er livsstraf. M. Bonde.
Det er så godt at være forædt, for ligesom en går, så linder det lidt. A. L.
Forår. Om foråret hvile, om efteråret ile. E. T. K.
Fra. Hvis til er du fra, om jeg skulde tage nogen skade ved dig? K. H.
Fra'et. Nu er han fra'et ligesom karussen i pæretræet. P. H., V.
Du er frå det ligesom majorens hund, den havde aldrig været ved det. E. T. K.
Frakke. Man kan ikke vide, hvad der kan blive af en gammel frakke, når den bliver vendt. P. K. M.
Har du ikke tid til at stå der, vil du så ikke hænge din frakke op, hvor du står (når man står i ens lys). K. R. S.

Fransk. Klæder du dig på fransk, skal du fryse på dansk. E. T. K.
Frastand. Lang frastand gjör kold kjærlighed. P. Kr. M.
1961. **Fratræk.** Der er godt fratræk. Eller: Den skorsten trak godt. Når en snaps drikkes. E. T. K.
Fraværende. Langt fraværende gjör kold kjærlighed. L. F.
Fred. Lad ham nu have fred der, hvor han er! C. L. R.
Når der tales ondt om en afdød.
Der kan det stå godt i fred for katte og skarn. P. V. J.
Den, som vil freden nyde, må ikke krigen sky. H. N.
Fredag. Det times hver nittende fredag. Ant. N.
Hvad der sker sjælden.
Fremmed. Spis I, som er fremmede, vore folk er ikke så sultne af sig! Ch. W.
Han har fremmede i hans hår (om lus). E. T. K.
Du vil nok få fremmede i dit hår. (få bank). C. A. Th.
Står du fremmede til dig selv? A. N.
1971. Lad os nu ikke gå fremmede til hinanden. E. T. K.
Når to ikke ret vil sige hinanden meningen.
Du venter nok store fremmede, du strør sand på kjøkkenbordet. A. B. B.
Gud nåde en fremmed mand i et fremmed land! N. Chr.
Fri. Pigerne må fri hvert skudår (ikke skuddag.) A. O.
Fri. Må vi nu være fri for trolddom. M. K.
Kan en ikke blive fri, når en beder om det i tide? E. T. K.
Må vi ikke blive fri for jødefnat, for det andet har vi ha't. J. G. P.
Ja, du kan så mænd også blive fri, for vi har det ligeså godt som oppe hos præstens, da vi ikke tör spise mere, end vi kan. E. T. K.
Frihed. Giv frihed, og den vil falde tilbage til dig selv. A. E. J.
Frimærke. Den skal vi have et frimærke på. P. Kr. M.
Stor lögn.
Eller: Den må du hellere sende et frimærke med. Lov. H. E. T. K.
1981. **Frisprog.** Narre og mæglere de har al tid frisprog. N. L.
Du har nok dit frisprog ligesom Per Madsens so i Vesternæs. P. Ch. H., L.
Frist. Næts frist er god (om opsættelse med betaling.) A. H. S.
Friste. Frist mand taler af erfarenhed. P. Kr. M.
En véd ikke, hvad en skal friste fra morgenstund til aftens ende. A. N.

Frokost. En god frokost er bedre end ingen davre. A. N.
From. Et fromt fruentimmer er en rar fugl. R. G.
Frossen. Jorden er al tid frossen for dovne svin. R. P. R.
Det har frosset hårdt i nat. M. M.
Siges til den, der ikke hilser igjen; man mener, at huen er frosset fast til hovedet.
Frue. Der er aldrig en frue så rig, hun er jo en ko lig.
Med hensyn til fødsel. F. P. J. L.
1991. **Fruentimmer.** Hvem der har fruentimmer nok inden döre, fejler hverken hegle eller rivejærn. Chr. R.
Når fruentimmerne hegler og kun får lidt hör, så takker de Gud for blår, men får de hör nok, så takker de hverken for hör eller blår. J. M.
Fruerhund. Det er ikke godt at lære fruerhund til at spise skovæbler. P. O.
Man kan lære fruerhunde til at æde skovkrager. E. T. Eller: . . . skovkrabber. C. Gr.
Fruertrin. Han går fruertrin. Pænt. J. Sch.
Fryse. Det fryser imellem mand og kone. E. T. K.
A tror, a fryser ihjel, a får ik andre død. A. H. S.
Han fryser, som han skulde gjøre beg til atten par triller. K. L., K.
Du fryser, jeg sner, så lægger vi en vinter ner. Joh. Sch.
Det fryser sådan, te syv kan ikke holde den ottende på æ jord. J. F.
2001. **Frændskab.** Frændskab gjælder ikke i kortspil. H. N.
Frø. Han sidder som en frø på en törv. Mart. K. E. T. K.
Æ frøer sår havre. P. Kr. M.
Den frø må selv gå i vandet, som skal lære andre at svömme. Mikk. S. E. T. K.
Fugl. Den flyvende fugl får lidt, den siddende får slet intet. E. T. K.
Som fuglene er, så flokkes de. H. N. Eller: Ligesom fuglene er, så lynges de. Th. J. Eller: . . . ., så lynder de. L. F.
Dersom fuglen vidste, hvor fattig den var, sang den ikke så smukt. S. D.
Det er ikke så stor en fugl, som æ fjer bruser til. H. F. F.
Det er en ringe fugl, der besmører sin egen rede. A. L.
Ond fugl rapper ondt vejr. K. Th.
2011. Små fugle liges aldrig med høgeunger. Mads J.
Den fugl, som flyver fra reden, får noget. N. L.

Det er en god fugl, der nappes med sit næb og vover sin bring'. E. T. K.
Man skal ikke kjøbe fugl, för man har et bur at sætte den i. Ch. W.
Som æ gammel fovl' sjunger, sådan pipper æ unger. E. T. Kr.
Lad nu den fugl flyve, i morgen fanger vi en gråspurv, (eller: en lærke). F. L. Gr.
Gud hjælpe fugle og dyr og præster i den hårde vinter! A. L.
En ka si o æ rejj, hwa fowl der æ te stejj. M. J.
De kan nok se på æ fugl, hvad fjer den bær. A. H. S.
Når fuglen er flygend (flyvefærdig), så flyver han. A. M. N.
2021. Når de store fugle skal ud at skide, skal spinken med. P. Kr. M.
Der flöj en fugl op for mig (jeg fik en idé). E. T. K.
Syng med de fugle, du er imeld! E. T. K.
Du har nok set den rødnæbbede fugl. Henr. P.
Til et barn med forfrossen næse.
Anders, å, tag mig den fugl, der sidder ude i sneen! A. G.
Til den magelige, som siger: å, tag mig det.
Fuld. Når skjæppen er fuld, løber den over. M. R.
Han er så fuld, han kan ikke se en flue paa æ væg. E. T. Kr.
Fuld mand kan rå (ɔ: snart) rave. K. M. R.
Han er fuld som en allike. A. A.
Den er nok lige så fuld som Per Dals pispotte juleaften, for da løb den over. J. G. P.
2031. Hvad man siger, når man er fuld, skal man svare til, når man bliver ædru. M. M.
Hvad fuld mand gjör, skal ædru mand forsvare. H. N.
Fulde folk og svin ligner hinanden i, at de ingen steder vil forbi. N. L.
Hellere fuldmægtig end mægtig fuld. A. E. J.
Fuldmåne. Ja, den er også født i æ fuldmåne. E. T. K.
Om den, der tager alting flot.
Eller: Han er gjort i fuldmåne. S. L., S.
Han spænder fuldmånen for vognen og kjører til hav efter fisk. E. T. Kr.
Fure. Lad ham nu gå efter den fure, han vilde have plöjet. H. F. F.
Det er ikke altid godt at følge den fure, sin fader har plöjet. M. M.

Fy. Fy for al katten! E. T. K.
Fylde. Det fyldte ikke mere i ham end en lort i en sognedegn. J. G. P.
2041. Det fylder som en ært i en björn. A. L.
Det fyldte ikke mere end en loppe i Helvede. E. T. Kr.
Æ poser har tit svært ved at blive med sækkene fyldt. Al. H.
De er alle gode, som glutten fylder. L. F.
Fyt. Det slog fyt ligesom Kollis Himmerig. J. G. P.
Fæ. Det lådne fæ og det skaldede og det skal være det bedste. E. T. K.
Som fæ er, så flokkes de. K. T.
Han bliver aldrig et fæ, for det er han. E. T. K.
Fælles. Fælle (ɔ: fællig) æ sælle. Kar. B.
Fælles skade er tröstelig. J. P. H. Eller: . . . . er hovro. Mort. E.
2051. Det er trösteligt at lide fælles skibbrud. D. J.
Fær. Fær til sögn går skiden i kirke. A. C. P.
Se: hold, bold.
Færdsel. Hvor der er megen færdsel, vogser intet græs. L. E. L.
Færdig. Når du er fære (færdig), så skal du hænges. H. H., Ø.
Nu er vi nok færdige med fyrre. E. T. K.
Du bliver nok færdig, för du får begyndt. N. Jørg.
Vi er færdige, når vi når enden. P. J.
Han er snart færdig med sine pærer. C. L. R.
Færgemand. Der er kommet en ny færgemand til æ suend (isen). A. H. S.
Fæste. Du skal nok ud at fæste folk. P. J.
Særlig til börn, der har spildt mad på sig.
2061. **Føde.** Hvor en får sin føø, skal en også lægg' sin gjøø. B. H. S.
De går om føden, klæderne har de. Ann. J.
Siges om hönsene og andre fugle.
Vi får en god føde, det skal der ingen sige, vi får også nok af det, det var synd at sige. M. M.
Æ føde skal en ha', om en skal so selv æd' en. A. H. S.
Føden skal vi ha', om vi så skal æde den ind. E. T. K.
Føde. Det, der nu er tilbage, det kan hverken føde eller fylde. E. T. K.
Man føder folk og feder svin. F. L. Gr.

Det, der er om bord paa skibet, føder mandskabet.
A. E. J.
Han er ikke født med æ halm-brønge. A. H. S.
Han er født i en lykkelig stund. R. G.
2071. Er du født med en tvebak i din mund og en skilling i din röv? J. G. P.
Vi er alle fødte af kvinder ligesom Per Baks owner (avner).
Föjelighed. Den ene föjelighed er den anden værd.
A. M. N.
Føl. Han er ikke føl, for det hans födder er små.
E. T. Kr.
Når føllet er faderen lig, så er springpengene ikke fortrudt. Lov. H.
Det er et Fandens føl, der ligner hverken fa'r eller mo'r.
L. F.
Føllet bliver gråt i moders liv. H. Kr. K.
Et purlet føl kan bliv' en hest, og en snattet dreng kan bliv' en præst. K. Th. Eller: Af et sælle føl kan der blyww en hest, og af en snattet dreng kan der blyww en præst. J. F. Eller: Af klattet føl kan blive en hest, og af snattet dreng kan der blive en præst, om Gud og lykken vil föje. H. N.
Føle. Det er noget, man kan føle op på en lervæg.
P. Kr. M.
Det kan en føle på en kold væg. Eller: Det kan en blind føle på en væg. J. M.
2081. Du kan føle dig for, det er godt for stød. B. H. S.
Han føler sig for ligesom blinde mand til hans kone.
R. P. R.
Du kan føle dig for, det gjör fattig mand i mørke.
H. H., Ø.
A skal føle til ham. E. T. K.
Følelse. Følelsen bedrager sjælden. A. M. N.
Følge. Fordi alle vil til Helvede, behøver du ikke at følge med. A. E. J.
Bool Føjdens og Kristen Kuld (sne og kulde) følges gjærne ad.
Ann. J.
De følges ad lissom Pøvves øg, når vor fa'r og vor mo'r følges ad til kirke. Sjæll. J. Sch.
Net ser det ud, at en mands køer følges ad, især når han har kun én ko. P. J.
Han følger ikke mig til jorden, så vil jeg heller ikke følge ham. Ch. W.

2091. Det følger af sig selv ligesom skrædderens pressejærn. A. H. P.

Før. Han er før, men det er bitte før. A. E. J.
(Før ɔ: vogsen).

Føre. Brug føret, mens det står. E. T. K.

I sølet føre skal man lære at kjøre. M. M.

Føre. Enhver må føre sig efter sin stand. K. T.

Først. Hvad en får først, det kræver en ikke sidst. P. Kr. M.

Det første er altid det flårest (ɔ: overflødigste.) A. N.

Med det første det er om tre uger. B. H. S.

De syv første er de værste. P. J.

De første og sidste fik lidt, de andre fik skidt. R. G.

2101. Vi har alle sammen set den første dag, men ingen har set den sidste. L. Fr.

Det er om at gjøre at vogte sig for den første gang. A. M. N.

Hyt dig for den første Gang, så skal a hytte dig for de andre. J. M.

Hun skal være min første kone, når min anden er død. Henr. P.
Om en uelskværdig pige.

Der er langt til syv sönner, når den første ikke er gjort. P. K. M.

Hå do føst æ tæwwe, så ko*m*e æ fræwwe. S. H., Skj.

Først folk og siden fæ. A. N. Eller: . . . . så svin. F. L. Gr.

Lige så godt først som sidst. P. J.

Den første en lyst, den anden en trøst, den tredje en aww, den fjerde en Fandens plaww. Th. J.
Om börn. Det tredje barn altså et tvivlsomt gode.

Få. Man kan få det i blæst, man kommer til at lade ligge i regn. A. E. J.

2111. Nej, lad os nu få en med tryk i! Ch. W.

Du fik nok en tom bøsse og et par store öjne. A. E. J.
Til den, der intet har skudt.

Ejn får mæn liid for pæjnna å slæt ij'ned for inte. Kr. S.

Du får så tænkt aldrig noget. Chr. J.
Siges, når man giver en noget ubetydeligt.

Du fik en lang næse og et par store öjne. A. E. J.

Han fik æ præst sit (ɔ: det meste). J. M.

Den får noget, der er om sig. Eller: De får noget, der kan være dem om det. E. T. K.

Får den ikke, der potten rør', får den heller ikke, der ploven kjør'. R. P.

Får. Det er et ringe får, der kan ikke bære sin egen fæt. E. T. Kr.
Når ét får løber til vand, så løber de alle sammen.
Siges, når et barn forlanger at få drikke, og de andre også siger, at de er tørstige. E. T. K.
2121. Når fårene løber til vands, løber spink med. L. Fr.
Hvor længe en snakker med et får, det siger endda mæ-æ ad aften. E. T. K.
Når en sender et får hen, kan en ikke vente en vædder hjem. P. Kr. M.
Du er da også rigtig et Guds får. M. M.
Han er et får i æ tale, men en ræv i æ hale. Mads. J.
Der er aldrig så skabet et får, der er ikk' li'så sandet et dig', der er aldrig så ring' en karl, der er ikk' li'så dårlig en pig'. H. A., S.
Det gale får springer over bækken (grøften), (når) det tålige springer midt i den. Lov. H.
Det vilde får det løber uden om, men det tålle springer midt i. Om piger, der lokkes. E. T. K.
Har du nogen tid set et får med to öjne i hovedet og to (ɔ: uld) på ryggen? P. Kr. M.
Har I ikke set et sort og grågrimet godmorgen ved jer får med en knæpping (ɔ: bindsel) om halsen? Lov. H.
2131. Hans får har fået to lam. E. T. Kr.
Om den, der løber i strömpefödder i frostvejr.
Æ får vil vist løbe efter dig. K. B.
Når halmen stikker ud af træskoene.
Det var det år, fårene var så slemme til at gå over. P. J.
Fåret »elsker« lammet. C. Gr.
Min femte oldemors fårfitte var din moders dåwerpå*t*.
Fjærnt i slægt. P. Kr. M.
Han har en rigtig (god) fåreforstand. B. H. S.
Sug, fåer, det er fåremælk! M. M.

G.

Gabe. Han gaber som en svaleunge. N. K. P., G.
Til den, der lader munden stå på vid gab.
Han gaber som lærkeunger efter spyt. A. E. J.
Du gaber som en kalkun på et rödt klæde. Mads. J.
2141. Du gaber, som du skal fange fluer med munden. N. P. K.

Han gaber ligesom en torsk, vandet er rendt fra. N. J., F.
Han gaber så höjt, te en kan jage en træsko i æ hals af ham. J. M.
Pas på, du ikke gaber din mund af æ hængsel. P. K.
Eller: Hun gaber æ mund af æ hænger. J. M.
Du gaber — vil du fange fluer? E. T. K.
Du står og gaber, som du var falden ned fra månen. J. F. J., F.
Du skulde ikke gabe imod ovnsmunde. E. T. K.
Det nytter ikke at gabe mod ovnsmundingen, den er for varm. F. L. Gr.
Gab ikke videre, end hånden er bred! E. T. Kr.
Han gaber sig kolden til. E. T. Kr. Eller: . . . . en koldfeber til. C. A. Th.
2151. Det er ingen sag at gabe, når æ mund står åben. A. H. S.
Du gaber så höjt, vil du sluge mig? Ane N. E. T. K.
Dersom du skulde få ondt, glem så ikke at gabe. E. T. K.
Nej se, hvor de gaber efter morgensolen. Til dovne. P. J.
Vææer gaavar, som God skavar. Kr. S.
Hver ser ud, som Gud har skabt ham.
Gab, Klavs, der er en klump'! E. T. K.
Gabe det går stuen rundt. O. B. H.
Det går om som gabe i huse. P. K. M.
A fik ham ordentlig til at løbe gab-i-nar. E. T. Kr.
Du har nok kjöbt en gååvstok (ɔ: gabestok). A. H. P.
Siges, når en har været til auktion og ingen ting kjöbt, men stået og gabet.
2161. **Gade.** Du går op af én gade og ned ad en åån gååd. Ane N., E. T. K.
Når en vil snakke fint og så siger hvert andet ord grovt.
Det er en gadeengel, men en husdjævel. A. L.
Gaffel. A bruger bedst den femgrenede gaffel. E. T. Kr.
Fingrene.
Gaj. Det var en slem gaj. A. N.
Op med gajen, Ole Bak! A. N.
Gal. Tag med af en gal og skynd dig fra ham. A. C. C. G.
Gal mand behøver ingen pas. A. Andr.
Du siger noget, ihvor gal du er. K. M. R.
Han er gal som filax (filoos). E. T. K.
Tonen på sidste stavelse.
Eller: Han var så gal som filur og filags. P. Kr.
Han er lige så gal som en børstenbinder. H P. L., Ott.
2171. Hun er så gal som en vibe for to æg. J. M.

Han er så gal, at han tror, han er klog. Nik. Chr.
Han er gal i staverne for kartoffelgrød. Lov. H.
Ven han blev gal, da blev det ikke af det villeste. H. F. F.
Han er ikke så gal, som han løber avet om til. E. T. K.
Han var så gal, at de kunde have slået ild af hans öjne. E. T. K.
Er du gal, Klemmelil? J. G. P.
Er du gal, så er vejen bred, og stenene hårde at bide i. Ant. N.
Der er ikke den ting så gal, der kan jo være ret ved den. E. T. K.
Der er ikke den ting så gal, der er endda en, der er galere. E. T. K.
2181. Du er nok kommen op på den gale hest at ride.
Kommen galt af sted. J. M.
Det er ikke, som der var én kat gal, men der er mange gale. H. Kr. K.
Nu er han gal igjen, han var det to gange i går. N. P. Chr.
De kan aldrig så galt spå, det kan lige så galt gå. L. F.
For galt er for galt, tre daler for en rakkerhat. M. M.
For galt er for galt, men spytte i æ præstes paryk det er meget for galt. A. H. P.
For galt er for galt, at töjre katten i så meget græs er og for galt. M. M.
For galt er også for galt, töjre katten i så meget græs og ikke en gang binde halen op. H. A. H.
Nu ser det galt ud, om præsten kom i det samme. K. M. R.
Gale. Når kokkyllingerne begynder at gale, så er de stegefærdige. C. A. Th.
2191. **Galge**. De gik til galgen ligesom Per Smeds planter. E. T. K.
Kunde man sværge sig fra galgen, blev ingen hængt. H. N.
Galocher. Smid galocherne op i høet! A. E. J.
Galskab. Galskav duer it, om de wor ikki brugt. K. M. R.
Den galskab smitter ikke en gang i hundedagene. A. E. J.
Når en bliver vred.
Galt. Du stönner som en given galt. A. L.
Gammel. Gammel af skind, men ung af sind. A. E. J.
Han er gammel i hætten. H. N.
Han er snart så gammel, at der gror mos i panden på ham. H. H., Hj.
Han er så gammel som æ vej. Nik. Chr.
2201. Han er så gammel, han kan *et* hold' hans röv sammel.
Den adspredte. A. H. S.

Der er ingen for gammel til at blive skurvet. Nik. Chr.
A er ikke så gammel, som a er grim til. Lov. H.
A er gammel og våg og nedfalden æbåg. P. Kr. M.
Det er ikke godt, når folkene (tyendet) bliver for gamle i gårde. J. G. P.
Gamle hunde kjender lopper. E. T. K.
Gamle folk er få steder agtede. R. G.
Har du en gammel kone og unge höns, har du både mælk og æg. P. K. M.
Hvor gammel er du? (ɔ: du snakker som et barn). P. J.
Du er temmelig gammel af den alder. P. J.
2211. Min faders farfaders fårefader han var så gammel, så han åd græs. K. R. S.
Hvad vil du gå med, når du bliver gammel? K. R. S.
Når unge pakker sig stærkt ind i klæder.
Det er gammelt, siden Odins tid. Jg. J.
Det er før gammelt, ligesom Ma Dappes trolddom. H. A. B.
Hold sammen på det gamle, hvis du vil noget nyt samle. E. T. K.
Den, der ikke vil gammelt bøde, den kan meget nyt forøde. E. T. K.
Det er det gamle, der skal tjene det ny. H. A. H.
Om klæder.
Gamle huse kan en stötte, og gamle pjalter kan en nytte. A. J.
Den gammel had k*i*el å k*å*r, den onng had bagen b*å*r. Joh. Skj.
En gammel og grå kan sjælden godt gå. P. K. M.
2221. De gamle er de ældste, men de unge er de klogeste. R. P. R.
Når de gamle bliver gale, så bliver de gale for alvor (til gavns) Når de morer dem. E. T. K.
Hoho! sådan siger de gamle, når de kan ikke se at læse. P. Kr. M.
De gamle skal en ææer, og de unge skal en tjææer. H. Kr. H.
Gang. Vorherre giv os en let gang på jorden. H. A. H.
Talemåde i drikkelag.
Gante. Der er aldrig det gant, der er jo alvor iblandt. G. P. A.
Det er en gante, der glemmer sin vante. C. Gr.
Den, som alle vil gante, er selv en fjante. C. A. Th.
Gardiner. De har gardiner i vinduet, mon de har brød i huset? M. K.
Gasse. Han drikker med æ gasse (ɔ: vand). A. H. S.

2231. Han ligger nok i proces med gassen, han ved ikke enten det bliver fjer eller dun. H. A. H.
Den, der er ved at få skjæg.

Du har et gassemod og et kyllinghjærte. M. Joh.

Han sidder på æ gassiknold. E. T. K.
Når konen er frugtsommelig.

Den ligger i gasserede. Eller: De sidder på gåserede.
Om gassen, mens gåsen ligger. Da er den ikke så meget kowte eller modig, men så såre gjæslingerne kommer, bliver den stor karl. E. T. K.

Gaver. Små gaver modtages med taknemlighed, store med begjærlighed. E. T. K.

Du har snilde gaver, du skal med til Hattelarses barsel. A. A.

Du har gode gaver, men du har en skidt kom-ad. E. T. K.

Han har de snilde gaver, de hindrer ham aldrig. A. E. J.
Den kejtede, klodsede.

Du hår en fi kjönn gawer, di to*w* a-*d*em. J. A. F.

Det er et godt gavehoved hende. H. P. L., Ott.
I Jylland siges f. ex.: A ga it gaw o et.

2241. Han er æpå hans gavestol. A. H. S.
Giver bort mod sædvane.

Gavn. Han slår gavn fra döre. Lov. H. E. T. K.
Om en, der intet udretter.

Han driver nok gavnet af gårdet og lukker lågen efter sig. Eller: Du er nok god til at drive gavnet af gårdet.
Om den, der ikke er duelig til sit arbejde. Lov. H. E. T. K.

Ged. Hvem der har taget gederne, kan tage bukkene med. F. L. Gr.

Det er en rigtig gedebuk (en usædelig mand). H. H., Ø.

Gemyt. Et godt gemyt lader sig let råde. R. G.

Gesvindt. Du er gesvindt til din' hænder, ven din röv klør. J. F.

Gevær. Han bruger harens gevær, når det kniber. Chr. R.

Han tog til Per Kræmmers gevær (ɔ: flygtede). Ant. N.

Gift. Det er dröjt at være gift og dog ingen kone have. H. N. Eller: Det er ingen rar sag at være gift og ingen kone ha'. J. G. P.

2251. Det er strængt at være gift i tre kvarter og aldrig have en glad time. K. R. S. Eller: . . . og ikke være glad i en hel time. F. P. J. L.

Det er strængt at være gift og aldrig være glad, det er værre at være gift og ingen mand ha'. E. T. K.

Det er slemt at være gift og ingen kone ha', det er værre at være forlovet og ingen kys få. M. M.

Det er grumt dette her, kunde en få det sådan, når en bliver gift. H. A. P.

Den, der gifter sig til vinteren, gifter sig af kuldskjærhed, men den, der gifter sig til sommeren, af kjærlighed. N. L.

Gift men karlen, så får vi nok snakket med ham. K Sk.

Gift dig, mens du sanser! P. Kr. M.

Til den, der glemmer, hvad han går efter.

Gift dig og kom i rolighed! H. P. L., Ott.

Du skulde have giftet dig, mens du kunde se. H. P. L., Ott.

Gift dig, mens du kan se, man bliver allersnarest blind på öjnene. L. Fr.

2261. Det betaler sig ikke altid at giftes med en rig pige. E. T. K.

Hvem der gifter sig med en gård, vil fortryde det inden et år. S. H., Skj. Eller: Mange gifter sig for en gård, men angrer det om et år. M. R.

Den, der gifter sig med penge, den fortryder det længe. K. M. R.

Man skal lastes, når man skal giftes, og roses, når man dör. Marie Kr.

Gifter man sig, gjör man galt, lader man være, gjör man ligeså. H. N.

Det gjör i mig, ligesom jeg skulde giftes. P. J.

Han skal giftes med Blanke-Maren. E. T. Kr.

Hun blev gift med en grön törv på hovedet. L. Fr.

Her kan jeg vente så længe, til jeg bliver gift ved det. M. M.

Du skal ikke sukke — du skal så mænd nok blive gift, om jeg så selv skal tage dig. Marie Kr.

2271. Åja, jeg bliver nok aldrig gift, i fjor skulde jeg været godt gift, men så var der ingen, som vilde ha' mig. Ant. N. Eller: Gifte mig? — Ja, jeg kunde være bleven godt gift i fjor, hvis der var en, der vilde have haft mig. A. E. J.

Et mandfolk kan al tid blive gift, når han blot er lidt kjönnere end Fanden. Ch. W.

Jeg kunde godt blevet gift i fjor, hvis nogen vilde haft mig, siger pigerne tit. Th. L.

Silde gift kan og være ilde gift. E. T. K.

Det er ikke sådan at være gift og have kjærest. Ch. W.

Ak ja så mænd ja, dær æ manne, dær æ gywt, dær æ mender end a. Kr. J., V.-V.

Når en bliver gift, så er det nys det første, en får at vide, at en er til. A. N.
Han kan sagt, han sidder ved hans tredje gift. M. M.
Han er giftefærdig, han kan stå på ét ben og trække sine strömper på. A. G.
Giftermålstanker. Du går i giftermålstanker ligesom de forlovede møer, der ingen kjærester har. E. T. K.
2281. Han går i giftermålstanker ligesom æ færgemands ko, hun faldt i æ å. E. T. K.
Du går i giftermålstanker ligesom Jerrik Færgemands kat. E. T. K.
Du sidder nok i giftermålstanker ligesom Knud Færgemands kat, den tog en kyvling i steden for en mus. E. T. K. Eller: Det er at gå i giftermålstanker ligesom Per Krogs kat, den tog kyllinger i steden for mus. M. S.
Giftetanker. Du står nok i giftetanker. K. R. S.
Giftesyg. Giftesyge kjællinger er ligesom bræmser, jo mere en jager efter dem, jo galere bliver de. Mads J.
Gilde. Til et villele gilde hører der fisk og flæsk og fårekjöd, ål og kål og gåsekjöd, hvidling og sild og pandekage. M. B.
Skal det være gilde, så lad det være gilde, så er her en skilling for mig og min fåer. E. T. K.
Sagdes, når de i legestuen samlede penge til brændevin.
Skal det være gilde, så lad det være gilde, om så hele kagen skal springe. E. T. K.
Å hvad, vi er da ikke til gilde hver dag. A. H. P.
Det er et ringe gilde, hvor de ikke får öllebrød. N. S. B.
2291. Han er kommen lavle til gildes. Mads J.
Han var til gilde, men fik hverken fedt eller skidt. Mads J.
Man skal ikke rose af gildet, för det er holdt. J. G. P.
Gimmer. Æ gimmer flöw sammen om æ dar, å æ dar flöw å i æ röv. Chr. J.
Det er en rigtig gimmer (usædelig kvinde). H. H., Ø.
Give. Man giver, som man er til. A. E. J.
Jeg har mænd lidt at give bort, slet intet at nøde bort. Kr. Sk.
De giver intet gjærne, der spør. E. T. K.
Han giver ikke en lort væk, uden at han får en æggekage i steden. H. P.
Han giver ikke hans gaver hen. E. T. K.
2301. De gi'r nok ikke deres sødmælksost hen. G. P. A.
Han giver ikke mere bort, end der kan ligge på en negl. T. Kr.

Han har aldrig givet mig så meget, som jeg kan svøbe om en finger. B. H. S.
A har lidt at give hen, a har slet intet at tigge hen. E. T. K.
Han ved nok, hvad traverne af det bitte byg gi'r. G. P. A.
Nu giver vi det lidt og lover det lidt mere til en anden gang. K. T.
De er døde, som gav væk. C. L. R.
Giv mig, som du under mig. F. L. Gr.
Der vilde du nok ikke gi' dig for en fireskilling. M. M.
Han giver sig ikke, för det knaser, ligesom brokken. Mort. E.
2311. Giv ham en på tepotten, til tuden går af. D. J.
Det, en får til givende, får en aldrig for meget af. Ch. W.
Gjedde. Nu er den gjedde kogt. F. L. Gr.
Gjedemalassens. Det er nok Gjedemalassens med drengehoserne. Gj. er nærmest et ukvemsord. P. J.
Gjemme. Det er ikke godt at gjemme pølse i hundehus. C. A. Th.
Man skal gjemme noget til den gamle mand. F. L. Gr.
Gjem hellere den, til din moder skal begraves. A. E. J.
Om dårlig sang.
Gjem, når du har, så har du, når du fattes. R. G.
Hvo, som gjemmer det bedste til sidst, skal dø, når han vil helst leve. C. Gr.
Han er sa god, at vi må have ham gjemt over. J. G. P.
Gjemt til vinter.
2321. **Gjennem.** Han er ikke ret gjennembagt. Eller: Det er en, der er ikke ret gjemmelsoget. E. T. Kr.
Ikke meget klog.
Gjenne. Det er bedre at gjenne det för ved sig end at slæbe det bag efter sig. Om arbejdet. E. T. K.
Han går ikke, inden de gjenner katten ud. Kar. B.
Om den, der står og hænger fremmede steder om aftenen.
Gjenslag. Gjenslag er ikke afslag. C. Gr.
Gjerning. Det er ikke godt at være, hvor gode gjerninger skal lönnes. A. L.
Gjort gjerning har ingen vending. L. Fr.
Gjerrig. Den gjerrige får ikke nok, för han får munden lukket med jord. C. L. R.
De er så gjerrige, de er nær ved at æde det, de gjör. E. T. Kr. Eller: Han er så gjerrig, at han kan æde, hvad han gjör. E. T. K.

Han er så gjerrig, te han kunde suge en lort for tørst. H. F. F.
Han er så gjerrig, han kunde suge en lort, så den kan blødе ved det. Lov. H.
2331. Han er så gjerrig, så han er færdig at æde sin mad to gange. Mort. E.
Han er så gjerrig, te han vilde godt lade sig slæbe på hans bare röv herfra og til Vejle for fire skilling. S. H.
Han er så gjerrig, at han er nær ved at blive drage. C. Gr.
Han er så gjerrig, så han er draget ved det. H. P.
Han er så gjerrig som en ravn. A. A.
Han er så gjerrig, han nænner ikke at give en loppe hen, undtagen han får en lus i steden. Lov. H.. E. T. K.
Han er en Tyrk (den gjerrige). Eller: Han er mere end gjerrig. A. E. J.
Gjæl. Der er et farligt gjæl i ham. P. Kr. M.
Gjæld. Ny gjæld skal gjøres til gammel, og gammel skal aldrig betales, sådan lyder den ny kjöbmandslov. E. T. K.
Han sidder i gjæld til ørene og ørene med. O. J.
2341. Den er god at betale gammel gjæld med. E. T. K.
Om en tyk, stærk kjæp.
Han vader sig i mere og mere gjæld, så han ikke kan se land. H. C. Str.
Den ene må gjælde det, den anden har brudt. R. G.
Lov og ret skal gjælde mer end skik og skjön. A. E. J.
Gjæller. Han havde vind i æ gjæller. E. T. Kr.
Gjælster. Du ser så bleg ud som gjælster kat. A. L.
Gjærde. En skal over gjærdet, som det er lavest. E. T. K.
Gjær. Det er galt med gjæren, for den gjör sig hele smedens stegers over. Ch. W.
Gjærne. Det gjör han lige. så gjærne, som han æder en pil. Eller: Da æder han hellere en pil. P. J.
Det gjör han lige så gjærne, som han griner sig ihjel.
2351. **Gjæs.** De er gjæs (ɔ: sultne), der lidt fær. E. T. Kr.
Gjæs bukker i enhver dör, om den er nok så höj. P. J.
Det er noget godt noget at give nogle gjæs. E. T. K.
De har lyst for gjæs her. Så småt spurgt dem for. P. J.
Han ved nok, hvis gjæs han gjenner. E. T. K.
Gjæsling. Der er aldrig så god en flok gjæslinger, uden der kan være en vanvidding imellem. K. T.
Gjæst. Den bedste gjæst i gården er en god samvittighed. H. N.
Man modtager en gjæst efter påklædningen og følger ham til dörs efter forstanden. H. N.

Gjæstebud. Ded e lissom å komma te gjæstabod på Tijnstaa, vor di måtte ta maad me dom. Kr. S.
Gjætte. Du har gjættet för i dag, du skulde gjætte i morgen igjen. A. N.
2361. **Gjø.** Vil du gjø, så glem ikke at gabe. F. L. Gr.
Det er hundevis, at når én gjøer, gjøer de alle. A. E. J.
De fleste hunde gjøer værre, end de bider. A. E. J.
Gjøde. Gjøder du ikke ageren, så bliver skjæppen tom, og smører du ikke dommeren, så får du en stræng dom. C. A. Th.
Hvor der er gjødt, er der også født. K. T.
Gjøg. Han lever næppe og hører gjøgen kukke. Ch. W.
Om den, der snart skal dø.
Han bærer sig ad som gjøgen, der kukker om sommeren og tager höns om vinteren. H. N.
Gjøgl. Han er fuld af gjøgl li'som smedens det døde får, det lå på møddingen og grinede i tre dage efter. K. L., K.
Gjøre. Man skal gjøre, för man ager møg. B. H. S.
Du skal ikke gjøre mere, end du kan skræve over. Lov. H. E. T. K.
2371. Han sidder på fire og gjör på den femte. A. H. S.
Han kan sagtens gjøre, når han har enden fuld. F. P. J. L.
Gjör på møddingen, det har fåer sagt! B. H. S.
Vil du have dit skidt gjort, så gjör det selv. H. N.
Sådan går det, nogle gjör dem, og nogle får dem. P. Kr. M.
A vil gjøre det, så længe a kan stinde et reb. E. T. K.
Det kunde du ikke gjøre, om du stod på dit hoved, og så kunde du langt mindre. Mads J.
A vilde ikke gjøre det for en hel tønde kartoffelskrælling. Mads J.
A vilde ikke gjøre det for hele verden, men bød du mig fire skilling, så kom a alligevel i fristelse. Mads J.
Vil du gjøre det, skal du få et kys og et kjönt æble. P. V. J.
2381. Gjör, som du vil, så gjör du, som du er til. Ant. N.
Hvad skal jeg gjøre, og hvad skal jeg tænke, forlade en pige og tage en enke. A. G.
Du kan gjøre, som du vil, så gjör du endda, som jeg beder dig. M. D.
Du skal ikke gjøre det, om de så forgylder din röv. Mads J.
Jeg kan ikke gjøre ved'et, for jeg gjorde det med vilje. C. Gr.
Gjör ej som andre, men hvad ret er. R. G.

Vil du gjøre noget, så gjör det snart. R. G.
Hvem der intet gjör om, gjör intet til gavn. H. A. H.
Du går omkring og gjör vel imod ingen. Marie K.
Han gjør (det eller det) ligesom Per Tærsker, når han ikke er i loen. K. M. R.
2391. **Gjort**. De kan se, hvordan det er gjort, men ikke, hvor længe vi har været om det. P. J.
De hå di nok gjo*w* mæ djæ søstes fenger. K. M. R.
Når de har sludret over arbejdet.
Det, der er gjort, er halvt forsvart. K. M. R.
Glad. Intet er så glad i fattigdom som et nøgle garn. H. N.
Jeg er så gla, så gla som fuglen ved den klare da. Kr. S.
Jeg er så glad, som jeg var flået. Eller: . . . løftet op i himmelen. H. N.
Han er så glad som små ål i vand. K. G. E. T. K.
Det er da mærkeligt, han kan være så glad, han er endda så pjaltet. Kr. N., E.
Hudden kan du være så glad, du er endda så pjaltet? — Jo, a kan sagt være glad, a tjener en rig mand og får en bitte lön, ingen skylder mig noget, og skylder a noget hen, det tier·a stille med. A. N.
Do ka sajt væ glad, do har *et* smör å sææl. J. B., S.
Du kan sagtens være glad, du har ingen rug at sælge og ingen penge at tælle. A. G.
2401. Du kan sagt være glad, der er vel aldrig en, der skylder dig en skilling. L. P. L.
Han er så glad, te han kunde være flået i æ röv med en tællekniv. Om den, der ikke er glad. E. T. Kr. Eller: Han er så glad, som om han var flået midt op. O. B. H.
Å, hun render hjem lige så glad som en pisket kat. S. H.
Du er glad og fornöjet med dit eget hoved. K. L., F.
Du siger det nok, Petersen, men det er kun for at gjøre mig glad. K. L., F.
De er så glade som mus i malt. E. T. K.
Han er så glad, som han havde ædt en snog. F. L. Gr.
Han er så glad som syv får i ét töjr. E. T. K.
Han er lige så glad som to törre sild i en pose. S. D. Eller: . . . som syv spegesild i en pose. Han h. N. K.
Han er så glad som et gimmerlam. Nik. C.
2411. Han er så glad som en rotte i en sur ost. Nik. C.
Han er så glad, som nogen havde gjort begge hans næver fulde og lovet ham et par til. K. L., K.
Han er så glad, som han var fuld af lus. M. D.

A er så glad til dig, te a kunde godt nænne til at æde dig. Ane N. E. T. K.

Det er ondt aldrig at være glad, men det er værre aldrig at få mad. L. Fr.

Han er lige så glad den dag, de bager, som den dag, de ikke har brød. A. M. N.

Den, der sætter sig på en sten, bliver tre gange glad; han bliver først glad, for det han kan komme til at sidde, dernæst for, at han kan rejse sig igjen, og endelig, fordi stenen ikke følger med. E. T. Kr.

Man skal ikke agere Glade-Lars eller Lystig-Per. C. Gr.

Glarmester. Din fader var nok ingen god glarmester, for ellers havde han nok sat ruder i din röv. J. G. P.

Gilde. Det er et dårligt gilde, hvor der ikke slåes så meget som et glas i stykker. L. E. L.

2421. **Glas.** Det var da godt, at den ikke var af glas. Nar en falder på bagen. K. R. S.

Glashus. De, der boer i glashuse, skal vogte sig for at kaste med sten. H. N.

Glasseret. Han er glasseret inden i ligesom æ stork. Den, der kan tåle meget. J. Kr. N., G.

Glat. Du er så glat som smedens kat. J. F.

Snævl it, Katrin, ded æ glat å gå. Kr. L., F.

Det går glat som heglet smör i en træsko. Joh. S.

Han er så glat, en kan glide om på ham med beslagne træsko. E. T. K.

Han er så glat, som han kunde være trukken igjennem en græstörv. Sigter til en folketro. P. J.

Glemme. De glemmer somtid, der låse skal, men de glemmer det aldrig, der stjæle vil. S. B. Eller: De glemmer gjærne, der lukke skal, men de glemmer ikke, der stjæle vil. E. T. Kr.

Du glemte vist dig selv. Henr. P.

2431. Det glemmer jeg ikke, inden jeg får sovet, og når jeg vågner, så er det vist nok det samme. C. Gr.

Jeg har glemt min tonepose hjemme. Eller: Jeg var ikke til stede, da tonerne blev uddelt. A. E. J. Når én opfordres til at synge.

Du har nok glemt æ mand hjemme. Marie J.

Hvad der er glemt, det er også gjemt. M. R.

Glerrias. Det er en sur glerrias. (Om den falske). Lov. H.

Glide. Hm hm, bank mig paa ryggen, ellers glider den ikke ned! (En lögn). A. E. J.

Glimre. Det glimrer som katteskidt på væg. J. G. P.
Glinse. Det glin som komøg i måneskin. H. H., Hj.
Det glinser ligesom Jörgen Pejters omhæng. Ann. J.
Han glinser over hele hans ansigt, som om han skulde hen og fæste folk. E. T. Kr.
2441. **Glippe**. Når alt glipper, glipper dog ikke stoddergang. C. A. Th.
Glo. Han glor som nogen drosselunge. J. M.
Han glor ligesom en gal kat i tordenvejr. Ann. J.
Han glor ligesom en halvdör. Marie K.
Du glor, som du nys var bleven født. Mads J.
Du glor, som du havde nys fået öjne. H. Kr. K.
Han glor ligesom en forstyrret stængerotte. H. P. H., H.
Han glor ligesom en spændt ugle i en gavl. Ole J.
Stå ikke og glo som en gal kat i blæst. F. L. Gr.
Han glor på det som en ko på en ny (blå) port. E. T. Kr.
2451. Du glor på mig, som du vilde sluge mig. P. Kj.
Glæde. A har ikke mere glæde end til mig selv. E. T. K.
Eller: Æ har ikke mere glæde, som æ har selv behov. A. L.
Der blev glæde i kongens gård, lav gudmors gasse gjorde æg. A. L.
Nå, gå væk alverdens glæde! K. R. S.
Når noget overraskende nyt fortælles.
Gnave. Mange hunde må tit gnave ét ben. H. N.
Man gnaver noget af et ben, men intet af en sten. L. Fr.
Gnier. Gnieren spa'r, Fanden ta'r. A. M. N.
Gnist. Hver en gnist i kakkelovnen byder sidde lidt, sidde lidt, og hver en fjer i dynen byder ligge lidt, ligge lidt. P. Chr.
God. Det er en god sölle en. Eller: . . . en skidt . . . P. Kr. M.
Han er lige så god til det som dem, der ikke er bedre. E. T. K.
2461. Du er snart lige så god som en af ler. H. F. F.
Vær nu god, så skal du få lov at få en kone alene for dig selv. Ant. A.
En god kone giver det, en har. P. Kr. M.
Hvem skal den være god, som ikke er sig selv god. F. L. Gr.
Du skal være god, så bliver du gammel. E. T. K.
Han er lige så god, som han er stor. J. G. P.
Du kan blive god, når du bliver gjemt. E. T. K.
Du er god nok, du behöver ikke at blive gjemt. E. T. Kr.

Ingen bliver god, for det han bliver gammel. S. H., Skj.
Vil du lade være at være god. K. R. S.
2471. Æ gård er god nok, ven blot æ mand var god. E. T. K.
Du er god nok, du kan ikke gjøre ved, at de andre er dumme. Herm. P.
Han er så god, at hvis han så, min lue er ringere end hans, så gav han mig sin og takkede til. Ironisk. Mads J.
Han er god nok, han kan ikke gjøre for, vi andre er skidt. M. M.
Do æ en go*w*e sölle skend, dær g*o*r uud å kome ålde e*n*d. C. B.
Di ær åld gowe, dæ glotten fylder. Kar. B.
Kan du ikke være god, så kan du dog være det bedste du kan. P. J.
Han er god, når bare der var nogen, som vidste det. Henr. P.
Hun er god med en bitte, men der er længe imellem. P. J.
Han er god nok, når det onde var aa ham. Kar. B.
2481. Han (hun) er nok så inderlig god imod — sig selv. J. G. P.
Der er mange gode mænd i sognet, der har rådet mig dertil. E. T. Kr.
Å, vær nu så god å smid *å*. M. G. A.
A hedder gue nok, men du hedder Pajekok. N. C. A.
Når man spörger om ens navn.
Er hun mig god nok at ligge hos, er hun også god nok at sidde hos. C. A. Th.
Godt. Det er da farlig godt. J. G. P.
Nu er det længe godt. H. H., Ø.
Det er godt, som alle gider haft, og det er ondt, som aldrig misundes. F. L. Gr.
Borte er godt nok, men hjemme er bedre. H. N.
Godt værk og nok af det! J. P. H.
2491. Er der noget godt ved ham, da er det langt inde. Kar. B.
Den, der både vil ligge godt og sidde godt, må helst blive hjemme. J. M.
Det er lavet af godt og drættet af det samme. J. P. H.
Der er ikke mere godt i ham, end der er honning i en tusse. E. T. Kr.
Det går godt, eftersom det går i år. N. Joh.
En, der har noget godt, den ser til det, en, der har noget ondt, den føl' til det. K. Th.

Der er godt i dig, men det er oven for dit hoved og neden for dine træsko. A. N.
Det er godt nok efter ond evne. A. L.
Godt nok er det voveste. Langeland. K. R. S.
Når der er ikke andet godt i en end det, han æder ind, så er det det samme, enten der er noget eller ej. L. Fr.
2501. Kan du ikke gjøre godt, så er det da ikke værd at gjøre ondt, det er der nok til, dig foruden. Mort. E.
De gjör intet godt, uden at de ikke ved af det. L. Fr.
Kan en ingen godt gjøre, skal en heller ingen onde gjøre. C. L. R.
Den, der ikke kan gjøre godt, kan al tid gjøre ondt. E. T. K.
Det gode er i det gode. A. L.
Den, der ikke kan se sig selv til gode, kan heller ej se andre til gode. P. Chr.
Det ene gode fordriver ikke det andet. C. L. R.
Det gode véd nok, hvor det vil være. A. M. N.
Læ wås jawn ed i æ gowe, mæ æ nöwer i æ ho*w*e. M. M.
God dag. God dag koster penge. J. F.
2511. Ja, god dag min lue! E. T. K.
God dag, kat, pus mig der! Ch. W.
Jeg giver dig en god dag og en glad aften. F. L. Gr.
A giver dig en god dag med en bond i. E. T. Kr. Eller: . . . med et hul i. E. T. Kr. Eller: . . . med et langt bånd i enden. F. L. Gr.
A sæje bakkombæjt i stedet for goddag, det er halvt jysk. E. T. K.
God dag og et glædeligt nytår og en kjæreste ved dit lår inden et andet år. E. T. Kr.
Goddag mand, tag din hat af! E. T. K.
De sagde hverken goddag eller kys mig i min röv. S. H.
Goddag, bitte søster, og velkommen til marked! A. H. S.
Du kan ha' en god dag og en glad aften og en spand vand til din na're. L. Fr.
2521. **Godhat**. Godhat, hr. jeg! a har to bisper i min pose. Om noget, det ikke han hjælpe at kere sig efter. Lov. H.
Godhed. Sæj mæ i gueh*i*ed, ka do *et* gi-*m*æ en mark i stueh*i*ed? Himmerland. J. P. H.
Din godhed det er din fejl. A. N.
God morgen. God morgen, mine blanke stövler! Ch. W.
God morgen, mis! skudt forbi. T. K.
God morgen siger de store til middag. Lærer. S.
God morgen, sådan siger tyvene om aftenen. T. V. B. B.

God nat. God nat, Ole! pengene ligger i vinduet! H. H., Hj.
Når noget går forkert.
God nat, Ole, pengene ligger i vinduet; vil du ha' dem, kan du ta' dem, vil du ikke, kan du la' dem ligge. A. J.
God nat, Wolle, sluk æ lys, æ skjelling ligger i æ vinder. S. M.
2531. God nat, Ole, smörret står på skorstenen. H. N.
God nat, Mett'! æ peng' te æ snustobak ligger i æ vinder, å æ mældmad står i æ lødgryd'. S. B.
Godnat, Mette, æ penge ligger i æ vinder, og din meldmad står på æ lødgryde. J. Kr. N., G.
God nat, sov vel, dröm behagelig! tænk på mig, hver gang du falder i din træsko. A. H. P.
God nat og sov ved æ kat og dröm behagelig og tænk på mig, hver gang du falder i dine træsko. A. H. P.
God nat, nu må I have en grå nat, det giver en klar dag. Marie J.
Gods. Stjålent gods lykkes aldrig. C. Gr.
God tid. God tid har ingen hast. A. G.
God tid får aldrig sit korn sået. C. Gr.
Godt nok. Godt nok er næsten det dårligste. Chr R.
2541. **Godtår**. Godtår, flab, vil du ha', så gab! vil du spi, så glem et å gab'. A. H. S.
Grabber. Han slår grabberne godt i. Den flittige. A. H. P.
Gråendsfri er for lang snak. E. T. K.
Det er ikke helt fri, der er noget om det.
Granner. Han er så granner som et menneske. M. B.
Gratulere. Må a gratulere dig, a kan se, te du har fået en ny kaskjet. A. H. P.
Grav. Heller i graven ligge end gå omkring at tigge. C. A. Th.
Grave. De skal grave længe i min röv, för de skal nå mit hjærte. Bjerge h. A. O.
Vil du ikke hen og have din fader gravet op. E. T. K.
Til den, der har lange negle.
Gravrust. Der går gravrust i det ligesom i smedekonens loft. P. J.
Greb. Han kan ikke få greben under det. H. A. H.
Kan ikke få fat på, hvad der tales om.
2551. **Gren**. Den gren, der böjer sig, er bedre end den, der står fast. F. L. Gr. Eller: Den gren, der böjer, er bedre som den, der brister. K. Th.
En skal böje grenen, mens den er grön. P. Kr. M.

Greven. Greven skal løbe om ved dig først. P. Kr. M.
Til den, der må give tid. För jeg kan gribe en, må han komme forbi mig.
Det er ikke hver dag, greven jager. Eller: . . . kjører stærkt. N. L.
Det er ikke hver dag, greven jager, somme sinde jager hans hunde. C. Gr.
Grever. Han er kjed af greverne (fedtegreverne). P. J.
Gridsk. Han er gridsk på mergelen ligesom Hans Degn, der hug konen i hovedet med hakken. P. J.
Grimt. Der er tre ting, der ser grimt ud i et hus: en forknyt kone, en beskidt kakkelovn og en forsult kat. E. T. K.
Grime. Grimen følger hesten, og hesten følger grimen. Mort. E.
Grimeskaft. Det er ikke godt at være bunden ved to grimeskafter. Siger en, når der ved et gilde bliver budt ham dramme fra begge sider på én gang. E. T. K.
2561. **Grin**. De gav et grin, ligesom nærenstid de vælter med et læs potter. E. T. Kr.
Det var ét grin værd til. (Om det morsomme). P. Kr. M.
Grine. Lad være at grine, smed! Ann. J.
Han griner så svedent (smörret) af det. H. P.
Han griner ligesom en gammel revnet kommode. P. Kr. M.
Han grinede værre end en hængt kat. M. M. Eller: . . . end nogen død ræv. E. T. Kr. Eller: . . . end en revnet træsko. C. L. R.
Han griner som en flækket træsko. A. B. A.
Han griner ligesom en støvleknægt, der er ild i begge ender på. H. P. L., Ott.
Han griner ligesom en død rotte. C. L. R.
Han griner som en halv vogn. M. J.
2571. Det griner ligesom en afbrændt smedje. N. C. A.
Han er gået hen, hvor de grin' ad folk. H. H., Ø.
Det er en glædelig død at grine sig ihjel. B. H. S.
Han griner ad det, som æ kat ad sennop. E. T. K.
Grin ad Fanden og ikke ad mig! J. Sch.
Nu må en grinne sin mund til sine ører. E. T. K. Eller: Han var færdig at grine sin mund til sine ører.
Han grinner sig en pukkel til. J. M
Gris. Det ligner grå grise ved rumpen. A. A.
Han gjör grise med »griver«. A. A.
Om den, der gjör kjæltringstreger og kommer godt derfra.
Nu gjör du grise med griber og kalve med røde ører. P. J.

2581. Spot ikke med de døde grise, det kunde træffe, de kunde fare op og grynte ad dig. M. M.
Du må ikke spotte med døde grise, de kunde gjærne stå op og blive levende igjen. B. B.
Det siger, ligesom når vi tager en gris i øret. P. J.
Han bryder på som en döv gris. P. J.
Han er lige sådan som Pinds gris, de rykkede æ ører af den, inden de fik den til æ trug, og æ hale af den, inden de fik den derfra igjen. (Om den stikne). E. T. K.
Det bedste af en gris er det, der sidder bag ørerne. Henr. P.
Det er en vov gris, der ikke kan vræde en anden fra truget. P. Kr. M.
A er min egen mand ligesom Bak Raskes gris. E. T. K.
Mærked' du det, lille Mads, der smut grisen. C. Gr.
Hvad grisen bryder, skal soen betale. Th. J.
2591. Har det taget grisen, kan det lige så godt tage truget med. O. H.
Det er nok: »Grisen brak låret«. Ch. W.
Når en spiller dårlig.

Gro. Elletræ og rødt hår det gror bedst æpå skjælmsjord. E. T. K.

Grov. Han er grov til sin mund og grov til sin mad. H. N.
Han er grov i filten ligesom Karen Johans hosehæl. P. O.
Nu er hun grov i venstre. Ann. J.
Det er for grovt til bugser. S. B.

Grovbrød. Kan du spise grovbrød og ligg' i sengen foruden kjæp? A. N.

Grovfil. Han gav den af grovfilen. K. R. S.

Grunde. Han grunder ligesom Eskilds gris, den grundede i to dage og løb hen den tredje. E. T. K.

2601. **Grundloven.** Blæse være med grundloven, når bare vi får noget brændevin! J. C. M.

Grutte. Nu om dage grutter de tolv kjærner i tretten stykker. M. M.

Gryde. Når gryden koger, blomstrer venskabet. C. A. Th.
Når gryden koger til den ene, koger den og til den anden. L. Fr.
Som en er venner til æ gryde, får en vælling af den. K. Th.
Om gryden er aldrig så sort, kan maden være lige god. M. R.
Du må gjærne kalde mig en gryde, når du vil ikke skrabe i min röv efter æ skover. E. T. Kr.
Han er god til at lægge over gryden. Ant. N.
Om en stor og bred törv.

Du må gjærne kalde mig en gryde, når du ikke hænger mig over ilden. Eller: . . . . kjedel (keld) . . . over æ ild (eld). E. T. Kr.
Det er sært nok, at den gryde skulde smitte den kjedel.
Den, der dadler fejl, han selv har. A. G.
Eller: Der smitted' den gryde den kjedel. P. O.
Bagtaleren, der bagtaler en anden bagtaler.
2611. Gryden kan let koge over sletten. Mort. E.
Det går så hedt i førstningen mellem to.
Det har været i gryde, för det kom i potte. A. C. C. G.
Når börn snakker efter gamle.
I gamle gryder koges og lammekjöd. C. A. Th.
Der er ingen, der er forlå med sin ejen un (ɔ: uden) æ grydmand. A. H. S.
En grydeskraber kommer aldrig levende til Himmerig. Ane N. E. T. K.
Den, der snakker meget om gryn, gider gjærne have æ grød. Jg. J.
Stiffel med grynsækken. Lov. H.
Siges til en, der må skynde sig og bærer en stor byrde.
Græde. Græd ikke terpentin og törvesmul. C. Gr.
Han græder med törre öjne og et blakket ansigt. K. R. S.
Lars han græd for skillingen, han var ræd for kjællingen. E. T. K.
2621. Da jeg blev født, græd jeg, og hver dag lærer mig hvorfor. H. N.
Græd ikke, min dreng, det bliver nok godt i din Tid, men de får skam, der kommer efter. E. T. K.
Du skal ikke græde, du kan være harmet nok alligevel. A. E. J.
Du skal ikke græde, min dreng, du kan være kjev (ɔ: kjed, bedrøvet) nok alligevel. P. J.
Ti stille, mit barn, så græder du ikke. A. E. J.
Han græder med törre öjne ligesom svinene. E. T. K.
Det er værre for en, når der bliver grædt over ham, end når der bliver lét af ham. L. Fr.
En græder sjælden sine öjne ud over andres skade. J. M.
Han græder med det ene öje og grinner med det andet. J. M.
Grændöjet. Hun ser så grændöjet ud. H. P. L., Ott.
2631. **Græs.** Der gror lidt græs på adelvej. H. Kr. K.
Det er ikke godt, når der gror græs på stien mellem naboer. K. R. S.
Enten græs bid' eller død ligg'. M. M.

Min faers faers fårefar han var så gammel, så han åd græs. Chr. R.

Han kan høre græsset gro, og fuglene fise. Ch. W.

Han kan høre græsset gro i andre lande, syv år för det begynder. L. Fr.

Græspile. Den første græspile er så god som en havrekjærne. P. Kr. M.

Græstyv. Græstyv får ondt i sit lyv. A. E. J.

Græsse. Koen (geden) må græsse, hvor man har töjret den. C. A. Th.

Grød. Det er en anden grød at grine ad. E. T. Kr. Eller: Det er ikke grød at grine ad og ikke mad at slubre ind. M. B. Eller: . . . ad, det er vælling at slubre ind. A. H. P. Eller: . . . ad, og heller ikke vælling at kjøre i galop i. H. Hansen, Ø.

2641. Han river ikke æ skind af æ grød. E. T. K.
Om den magelige.

Ja, det véd den søde grød, at gulerödder er god mad, når de enten er kogt eller stegt. Forsikrende udråb. L. Fr.

Grød og vælling en gang imellem, suppe og kål til hvert et mål. Tis sø. H. P. C.

Hellere spise sin grød i en gammel gård end ingen grød få. P. J., Dr.

Du har vel nok hørt, at pindløs grød kommer ikke til Himmerig. Til den, der tager et stykke brød, efter at han har spist et skåd grød. E. T. K.

De får grød 21 gange om ugen. Mads J.
Om et dårligt madsted.

Græd ikke, min pi'e, der er mere grød i gryden. K. L., F.

Det var nu det, nu var det det, vi skulde dyppe grøden i. Ole J.

Å, du søde grød, slik fløď! E. T. K.

Der var kun én grød, og den tog Thamsen (ɔ: katten)! J. F.

2651. Ja, hun kan vel nok hegse, men det er grød af fad. Henr. P.

Jeg kan hegse grøden af fadet og hvid mælk af en sort ko. P. J.

Kan du spise grød med den næse, du har? K. R. S.

Et fad grød kan man æde sig igjennem. Mort. E.

Han spiser grød til brød, han får kun lidt i lön. Ann. J.

Du søde Volle grød og krone! Lov. H.

Hun har spist grød med to skeer. C. A. Th.

Grød i hovedet, mælk i benene. H. P.

Grød er en dejlig fisk, den er der ingen ben i. J. A. J.

Grødfad. De er som én, så nær som i æ grødfad, der er de tow. P. K. M.
2661. **Grødgilde.** Han spiller til grødgilde på en gl. træsko.
Så snart et barn var født, samledes konerne og skulde have et livfuld grød og ovenpå en svingom, men det var gjærne til dårligt spil. D. J.
Grøde. Det vil have æ grøde af æ jord en gang i æ år. H. F. F.
Et års grøde, et års føde. E. T. Kr.
Grødevejr. Det er godt grødesvejr for boghveden, der ligger på loftet. J. M. P., R.
Det er et godt grødevejr for boghveden og kartoflerne, som ligger på loftet. M. R.
Grødemætte. Grødemætte (mættelse af grød) varer til næste stætte. Ant. N.
Grön. Det er du for grön om din næse til. E. T. K.
Se se, han er ved at gjøre hans hoser grönne. E. T. K.
Grå. Det kan se gråt, men blive godt. Eller: . . . swåt . . . gåt. E. T. K.
Grådig. Han er så grådig som en storkeunge. J. M.
2671. **Gråvanter.** Den er dog sådan, at vi kan tage på den med gråvanter. Stor lögn. P. Kr. M.
Gråvejr. Trækker det op til gråvejr? A. N.
Når börn er nær ved at græde.
Gud. Gud nåde den, der skal og gjærne vil. A. L.
Vi er alle under én Gud, men vi har ikke alle én lykke. P. J.
Der er en god Gud, han gav en höne to ben, og så lod han hende gå. E. T. K.
Han tjener Gud og samler penge. M. M.
Nu vil jeg befale dig Himlens Gud og Himmerig, når du af verden går ud. Th. H.
Man skal frygte Gud og følge landevejen og ikke gå ind i de små værtshuse, men al tid i de store. B. H. S.
Har Gud givet mig det, så tager st. Peder det ikke fra mig. M. M.
Om Gud vil, og töjet kan holde! H. A. H.
2681. **Gud bedre.** Han har »Gud bedre« på ryggen.
Om hvidt lærred i vesteryggen. Ant. N.
Gud ske lov. Gud ske lov for törre folks huse. H. F. F.
Gud ske lov for dig, ihvad a får så til bugser til dig. E. T. Kr.
Guds ord. Der kommer »Guds ord fra landet«. Ch. W.
Sådan kaldtes forhen landbydegnene.
Guds ord er nyttigt til alting. H. N.

Gud velsigne. Gud velsigne dig, Mathis, enten du nys, eller du fis! K. T.
Gud velsigne dig, når du nyser, F. fare i dig, når du fiser. Mort. E.
Guds rige. Det går ikke sådan til i Guds rige, at hver får en kovring (kovling) at rende med. K. H.
Guddommelighed. Det går i en guddommelighed. E. T. K.
Det går lige ud i én guddommelighed. E. T. K. Eller: Det går i femskaft. A. N.
2691. **Gul.** De er så gule som præstunger i påske. J. G. P.
Hun er ligesom Niels Mollers den gule, hun oplukker aldrig sin mule. Ole J.
Guld. Guld og gods gi'r mod. P. Kr. M.
Han lover guld og grönne skove. R. G.
Lånt guld er lergrav, horset humper sent deraf. H. N.
Det er ikke alt guld, hvad der glor som guld. A. L.
Det er ikke alt guld, der glimrer, og det er ikke alt skidt, der er foragtet. Lov. H.
Han vil grib' guld i gjæbinger. A. H. S.
Den, der vil gribe guld i gjæven, får gjærne skarn i næven. Th. J.
Han skal hen at tjene guld til et svinetrug. J. P. N.
2701. Nu har han snart tjent sig guld til et svinetrug. Om den smålige, der dog intet tjener ved sit arbejde. E. T. K.
Do löjs dæ både synder å nörd å ten (ɔ: tjener) guld te et swintrow. J. F.
Nej, ikke for guld og røde trommer. Ikke for meget. E. T. K. Eller: Nej, ikke om du så gav mig guld og røde trommer! P. Kr. M.
Guld er aldrig så rød, det må ikke (jo) ud for brød. E. T. Kr.
Guld er aldrig så rød, og silke aldrig så blød, det jo springer for brød. L. Fr.
Gulv. Alt, hvad der ligger på gulvet, må man trine på. Til en, der ligger på gulvet. B. H. S.
Gummer. Du kunde føl' ham på æ gummer og skjönne, om han vil bid'. E. T. K.
Gummelstok. Gummelstok får aldrig nok. Kr. N., E.
Gå. Man går aldrig videre, end når man ikke ved, hvor man går. H. N.
Når du havde gawen, siden du blev født, så kunde du have været langt henne nu. J. J.
2711. Du skulde gået, da du kom, så kunde du have været langt borte nu. A. H. P.

Det er sært, du ikke er gået for længe siden. A. H. P.
Ved gilder.
Nu går det i en anden gade. R. G.
Jeg går min egen skjæve gang. H. N.
De gik til gallien ligesom Per Smeds planter. E. T. K.
Det går nok i vor tid, og de, der kommer efter os, skal føde dem selv. P. J.
Lad gå, sa' han Per Tå, da havde han kun en hæl. T.V.B.B.
Nu går det nok omtrent ligesom den gang, det stod stille. Når en tager godt fat, men alligevel ikke magter det. H. H., Ø.
Eller: Nu går det ligesom den gang, det aldrig gik af stedet. L. F. B. la Cour.
Går du med på grisen? Ch. W.
Han går som en lus på en tjærestikke. J. N., H.
2721. Han går og trippenserer. H P. L., Ott.
Han går i det, han har, og tier, men det va'r. E. T. K.
Gå du kun, du malker ikke! Chr. R.
Gå du kun, du ta'r dog ikke vejen på ryggen! Chr. R.
Vil du ikke gå med og se på taget? A. B. A.
Man kan gå langt, mens man tøver lidt. N. C. A.
Lad gå, men ikke i bugserne! M. M.
Nu skal det gå, enten det så bliver i huler eller bakker. Ch. W. Eller: . . . går i banker eller hulveje. P. J.
Du skal gå, som om du havde tre tusend daler i æ fikke, om du så aldrig ejer en skilling. Marie Joh.
Jeg kan gå, når jeg vil, og komme, når jeg kan. Ch. W.
2731. Hun skal nok gå, så længe hun kan røre en tå. A. A.
Det går som 3 dage för jul, og da stod det helt stille. Solhverv. J. F.
Nu går det, som det var smurt i smör. J. K. P.
Al ting kan gå, når det tages fra den rette ende. A. M. N.
De går frem, der har stövler på, om der så ingen såler er i dem. A. M. N.
Han går, som han gik på nåle. J. Sch.
Gå an. Det gik an, at Kjöbenhavn brændte, sagtens kan dette gå an. Om noget tvivlsomt. Ann. J.
Gå i. Det går i ham som fedt i en hund. K. R. S.
Det går i ham som sød mælk. Særlig om brændevin. P. K.
Det går i ham som varmt brød i en student. K. R. S.
2741. **Gå igjen.** Det er bedst at gå igjen, men en er levende. A. N.
Gå igjennem. Et menneske kan gå meget igjennem. J. M.
Gå på. Nu går vi på med stivt halm i hatten. A. H. P.

Han går på med krum hals og stive tæer. A. H. P.
Det går mig på ligesom juleaften på konen. K. M. R.
Gå til. Det går underlig til i krig. R. G.
»Såen gor de *et* te i wå gundmo'rs (ɔ: gudmoders) goer, te æ gasse gjör *æk*«. P. B.
Går det til, så slår det til, skam få den, der sörge vil. E. T. K.
Det går stort til ved Lasses, de bagte æbleskiver i vand, og de blev endda gode. N. A. A.
Gå ved. Du kan lige så godt gå ved her som i stokhuset. A. M. N.
2751. **Gå væk!** — sådan siger vi til en hund. K. R. S.
Gående. Det er bedre at være godt gående end dårligt kjörende. Ch. W.
Gård. Bedre er en god gård end et fagert hår. E. T. K.
Fra den gård er der aldrig vendt en vogn for mig. A. G.
Utjenstagtige folk.
Gårdbo. Det er en gammel gårdbo (nisse). P. Kr. M.
Om en (folk eller fæ), der har været længe i gårde.
Gårdhund. Han er en god gårdhund. Mort. E.
Om en tro karl.
Gårdmand. En gårdmand på æ knæer er bedre end en herremand på æ röv. J. G. P.
Gås. God gås får nok gasse. K. T. Eller: Hvad god gås er, skaffer sig nok selv gasse. L. F.
Den gås kan sagtens kjække höjt, som har en god gasse. N. K.
Han h.
Når én gås skriger, skrinker de alle. Joh. S.
2761. Den gås får vel også sin mortensaften. E. T. K.
Man skal gå længe efter en gås for at finde en strudsfjer. C. A. Th.
Nu kommer min gås. J. Sch.
Den gås, som løber bagest, finder også en vippe. B. H. S.
Gåsegang. De går gåsegang ligesom kjæltringerne. M. M.
Gåserede. Han sidder som en prins i en gåserede. K. L. K.

H.

Hade. Dem, der hader mest, dem går det gjærne bedst. A. N.
Hage. Æ barn kunde ikke hage æ bord. E. T. K.
Sætte hagen til bordet.

Han kan stå på et muldskud og hage en tusse. H. J. H.
Hagennyse. Det er nok en slem hagennyse ham. S. H., Skj.
2771. **Haggen.** Det er haggen til maggen og søster til vor so. M. B.
Hagle. Når det hagler, trækker sneglen følehornene til sig. C. A. Th.
Hakkelse. Han skjærer hakkelse til hönsene. M. M.
Om den, der ingen ting bestiller.
Skjær ha*k*els, skjær ha*k*els, skjær hawwer imælld. M. M.
Hale. Han kan ta' i æ kattes hale. A. H. S.
Ørkesløst menneske.
Tag i kattens hale og kjør, så har du noget at gjør'. A. N.
Når koen har mistet sin hale, ser den først, hvad den duer til. H. N.
Den må først have i halen, der ejer koen. E. T. K. Eller: De skal til æ hale, der ejer æ ko. A. H. S.
Den går til halen, som koen ejer. Th. J.
Han gik og lettede på halen for de fornemme. E. T. K.
2781. Han har fået hans hale rumpet op. E. T. K.
Om den, som ved uheld er sat noget tilbage.
Hun har fået hendes hale sveden. H. F. F.
Han holder halen op på ham. Viser ham velvilje. J. M.
Det er godt at have en til at holde halen op for sig.
Til at gjøre det værste arbejde. Ane N. E. T. K.
A skal nok binde hans hale op. P. Kr. M.
Siger bindersken om höstkarlen.
Du har nok spist den salte ende af kattens hale. J. A.
Til den tørstige.
Når du strør salt på storkens hale, kan du fange den. P. V. J.
Når du kan komme til at strø salt på halen af fuglen, er den let at fange. Siges til börn. H. H., Hj.
Hun løber med halen på ryggen. Bisser omkring. J. M.
Der slap æ hale af kuras! Noget, der er opdaget. H. F. F.
2791. Nu slap halen af gimmeren! H. A. H.
Han har i halen på prinsens hund. Den, som er fuld. S. Br.
Hallov. Du er nok på din hallov i dag. E. T. K.
Hallöj. Hallöj, Morten, der løb æ gris, så du ikke, den havde ingen hale. E. T. K.
Hallöj, kosak! M. M.
Hallöj, stump, tag din hale med! E. T. Kr.
Hallöj, kaskjet, der flöj en sild! P. V. J.
Halulov, pisk i pærevællingen! C. M. L.

Halm. En skal aldrig nægte nogen halm i deres stövler og træsko, for de giver en lige så meget igjen, som de får. E. T. K.
Ren halm i stövlerne! E. T. K.
2801. »Han ka *et* fo et å æ halm«. Ölgod. P. B.
Om en, der fattes viljekraft (energi).
Halmstrå. Lad mig holde et halmstrå imellem jer. C. Gr.
Hals. Det er godt at have en vid hals, for så kan en vende og kjøre tilbage igjen for ikke at forsnakke sig.
Når en pludselig gjör en vending i talen. E. T. K.
Det er rart at have en vid hals, så kan en både vende og kjøre til. P. K. M.
Den sætter det i den gale hals. Mikk. S.
Undertiden, når gjøgen kukker, giver den nogle underlige gal. Så bruger man den talemåde i Adslev.
Han helder sine penge i halsen. (Den fordrukne.) Mart. D.
Pas på, fluerne flyver ikke i din hals! Lov. H. E. T. K.
Om den, der gaber.
Halt. Der er sidstpræken og altergang for de halte.
Siges for at afvise de næsvise spörgsmål. E. T. K.
Halte. Han halter på begge ben. Om den hjulbenede. E. T. K.
Halv. Halv lögn og halv sandhed kan ej kasseres, når det er blandet godt. A. M. N.
2811. Det er halvt vand og halvt af æ kjelde. H. A. H.
Om tyndt öl.
Det er grum suppe, for det er halvt vand og halvt af kjelden. A. L.
Det er nok halvt af æ kjelde og halvt af æ dam. M. B.
Halvt vand og halvt valle og mere vand som valle, det giver gode grød. J. F.
Hvad der kun halvt er fuldendt, er kun halvt fortjent. N. L.
Det er halvt hollandsk og halvt af Mikkel Skrædders.
Den, der taler fint. B. H. S.
Han lod det blive ved halv svat. Mort. E.
Til den, som gjör meget ud af lidt, roser eller laster en meget, kan det siges: å, lad det nu blive ved halv svat (ɔ: sort).
Halvbagt. Han er kun halvbagt. M. B.
Halvbro'r. Å, jeg har stödt min halvbro'r (ɔ: albue). Henr. P.
Halvfems. Nu bliver det snart halvfems. H. A. H.
2821. **Halvgjort.** En skal ikke lade narre og herrer se halvgjort arbejde. E. T. K. Eller: Man skal ikke lade halvgale (tossede) folk se halvgjort arbejde. M. B. Eller: . . . börn og gamle folk se halvgjort arbejde. Tyholm. Vilh. H. Eller: En skal ikke vise narre halfadad (ɔ: halvfærdigt) arbejde. K. Sk.

Halvrådden. Halvrådden er bedre end helt fordærvet. N. Chr.
Eller: Hellere halvrådden som helt opædt. A. L.
Halvtosset. Det er et rask liv at være halvtosset (halvtåbelig). J. M. P., R.
Hamborger. Vil du ikke blæse en Hamborger med femten repetisser i? Lov. H. E. T. K.
Hammel. Du slår nok åpå æ hammel og mener æ heste. E. T. K.
Han er ryt ur a æ hammel. N. Chr.
Hans lystighed er for stor.
Han tager sin hammel, hvor han bliver sat. Ch. W.
De står (er) på lige (én) hammel. På lige alder. E. T. K.
A går for æ lange hammel. E. T. K.
Siger den, der har lettere arbejde end en anden.
A har gået for æ lende hammel i dag. Haft lin. P. Kr. M.
2831. **Hammer.** Tag mig min hammer, den ligger ved min træsk! Om den dovne. E. T. K.
Du slår med den lette hammer. P. K. M.
Til den magelige.
Hamp. Lad hamp binde den, som æren ikke kan. H. N.
Det er hamper som stylter (ɔ: lige et og et). E. T. K.
Han til mig? det kan du sige til din gamle galt. Mort. E.
Handel. Det er en dårlig handel, der ikke er lidkjøb værd. Chr. R.
Handske. Så blev han som en smurt handske. Anne A.
Hane. Hun er ene hane i kurven. H. N.
Han kan ta' en hane med træskoer på. F. D.
Hanebjælke. Du kommer vist til at klyve op på hanebjælkerne, heller kan du ikke nå det. E. T. K.
Siges, når en vil til at synge, og han tager det så höjt, at han kan ikke føre det igjennem.
2841. **Hare.** Han er ikke (god til) at tage harer med.
Er langsom. E. T. K.
Haremoder. Hun er en haremoder. E. T. K.
Om den, der lader alt i stikken, når det kniber.
Harmslagen. Du skal ikke være så harmslagen. A. N.
Hartad. Havde hartad (ɔ: næsten) ikke været, så havde kjællingen bidt ulven, men nu var hartad der, og så bed ulven kjællingen. A. C. C. G.
Harve. No kå do hare, hwa a hå plöwe, så fo do å wie, hwa a hå döwe. Fr. P.
Prøv og harv, hvad a har plöjet, så ved du, hvad a har döjet, og når du får ædt, hvad a har skidt, så får du at vide, hvad a har lidt. J. G. P.

Æ havrelands harve skal flyyd, æ byglands harve skal ryyg. H. F. F.

Haste. Hvem, der haster for meget i begyndelsen, må siden give tabt. R. G.
Det haster ikke, vi får en dram endnu. Ved gilder. A. H. P.
Det haster vel ikke hårdere, end det plejer. A. N.
Til den langsomme.
2851. **Hastig** betænkt er hastig fortrödt. K. B.
Hastig betænkt er langsomt fortrudt. K. M. R.
Det, hastig kommer, det hastig går. R. G.
Hastig fig er aldrig god. K. Th.
Hastværk er lastværk og mange gange sjaskværk. Herm. P.
Hat. Han sætter ham en fjer i hatten. (Hanrej.) C. A. Th.
Havde jeg bare en hat, så var jeg ikke barhovedet. H. N.
Å, du kan få en gammel hat! J. M.
Der er ingen, der ved, hvad der kan blive af en gammel hat, inden han bliver vendt. A. M. N. Eller: Det er ikke godt at vide, hvad der kan blive af en gammel hat, når den bliver vendt. M. R.
Hans hat sidder på tre hår og en lus. J. P. N.
2861. Jeg kan sætte min hat lige så höjt som han. H. Pet.
Når du ha'de hat en hat, så ha'de du ingen hat behov at kjøbe. A. E. J.
Had du *et* hat den hat, så had du ingen hat hat. E. T. K.
Hååi hat å Pååi hat å Jeppes gammel gro hat de ær *trej hat.* E. T. K.
Æ sætter en gammel hat mod en tønde smör. Ole J.
Jo större buler i hatten, jo större herre. J. Kr. N.
Buler i hatten til tre mark og atten! A. N.
Det var noget andet end Jeppes gamle hat. E. T. K.
Den er værre end Jeppes gamle hat, som pullen var af. M. M.
Den er fin i filten ligesom Røde-Povls hat, da var den af svinehår. S. Br.
2871. Det er fin i filtet og stákket i kjødet ligesom gale Povls hat, den var af krølhår. M. B.
Rent halm i æ hat og varmt vand i æ stövler. J. K. N., G.
Vi skal ikke tage hatten af, för vi ser manden i dören. P. Kr. M.
Man skal ikke tage hatten af, för man ser degnen. P. O.
En skal ikke hatte, för en ser æ mand. P. Kr. M.
Det er tidlig nok at hatte, når vi ser æ mand. C. Sch.

Er der hatte i flöwt? P. Kr. M.
Siger den sindige; også om mørke skyer.

Å, hvad jager det, der flyver vel ingen hatte. E. T. K.
Siges til den, der har stor jag, uden at det egentlig behøves.

Hattefiltsbriller. Kjøb dig et par hattefiltsbriller, som du kan se med i tåge! J. S.

Hattefog. Det er kun lige et hattefog. B. H. S.
Kan gjøres i en fart.

2881. **Hav.** Det faldt ikke i æ hav. E. T. Kr.
Om noget, der falder ned.

Have. Det vil have brød, inden det giver brød. J. M.
Når der kostes på et foretagende.

De ser mig ej, der ha' mig skal, de får mig ej, der nødig vil. E. T. K.

De ser det vel ikke, der ha' mig skal, de andre kan tro, det er modens. E. T. K.

Søster har, og broder har, men har en noget selv, så ta'r en til det. P. Kr. M.

Dær va ejn gång ejn sjælm, dær tow ded, hajn hadde, å så tow hajn ded ejn gång des otere (ɔ: oftere). Kr. Sk.

Det er bedre at have som at give. K. Th.

Hvad vil du have for det, når du beholder det selv? A. N.

Vil du ikke have det, kan du bie, så løber du ikke bort. Ch. W.

Der skal vi ha' det, har vi bare noget at ta' det i. Ch. W.

2891. Der skal vi have det og ikke i æ röv af gale Bærtel. E. T. Kr.

Vil du ikke ha' pommerantser og glød aborrer? P. Kr. M.
Afvisende svar.

Du skulde have en lort med et langt rödt bånd i. M. Balle.
Til en, der vil have alt.

Jeg vil ikke have hende, om hun så var forgyldt fra top til tå (i begge ender). C. L. R.

Jeg vil ikke have ham, om han så sad i guld til hans röv.
Foragteligt om en frier. P. J.

Vil du ha' mig, kan du sæjj 'et og så ikke stå der og støde til mig. A. H. P.

Vil du ha' mig, så ta' mig, hvis ikke, så bliv fra mig. Herm. P.

Vil du ha' mig, så ta' mig, men grin ikke a' mig. Eller: Vil du ha' ed, så ta' ed o. s. v. Ch. W.

Vil du ha' mæ, kan du ta' mæ, hvad æ har på, kan du få, hvad a kan fortjen', kan a fortær', å vil du ikk' ha' mig, kan du la' vær'. J. F.

Vil du have mig, om jeg vil? A. E. J.
Når en ser vist på en anden.

2901. Vil du ha' noget, så må du selv spise det. C. Gr.
Har de noget? spörger de gamle, når de hører, at et par folk skal giftes. A. E. J.
Hun har stedet, han har besætningen. C. A. Th.
Har man noget, har man fortræd af det, har man ikke, har man skade af det. K. T.
De har det ligesom Else-mand og Per-kone. A. L.
Det vilde jeg ikke have haft for den bedste af mine höns. Eller: . . . for en gammel mark. C. L. R.
Havde jeg blot hans penge, og Vorherre hans sjæl, så var vi godt forsörgede begge to. N. L. Eller: . . . så måtte Fanden godt have hans röv til et tudehorn. Th. S.
Jeg kjendte en gang en mand, han gik med det, han havde. Ch. W.
Hååd (ɔ: havde) er manne menneskers skååd. Gadbjærg. Th. H., N. Eller: Ha' je (ɔ: havde jeg) er mange folks (mænds) skaje (ɔ: skade). M. K. G.
Hajj er ikke i enhver mands lajj. K. Th.
2911. Haddejn (ɔ: havde man bare) ded e ejn sjælm, men haaejn (ɔ: man har) ded e ejn bra majn. Kr. S.
»Har« er bedre som »havde«. K. Th.
Det er godt at stå til (at have til gode) uden prygl. N. Chr.
Han har det, vi andre ser efter. Ch. W.
Havle. De æ både hawle å lawle. R. P. R.
Havre. Du vidste ikke andet, end du bagte, men så törrede du havre i din ovn. R. P. R.
Nu har du nok törret en god skjæppe havre. M. B.
Hun törrer havre. Den, der ved dans må sidde og se på. A. N.
Den tager en god skjæppe havre. H. Kr. K.
Havren kan rejse bort til tre markeder og endda komme igjen, men rejser den til marked i Avgust, kommer den aldrig igjen. H. N.
2921. Det er ikke let at kjøbe havre af gåsen. H. N.
Havreavne. Han regner det ikke for en havreavne. Siges om den, som ikke er nöjeregnende. E. T. K.
Havreploven skal flÿy, og bygploven skal ryyg (flyde og røge). P. K. M.
Havresæd. Sikket dejligt havresæd-vejr fik vi nu. Når samtalen går i stå. E. T. K.
Sikken en havresæd, man kunde gjærne sætte sine kartofler. Samtalens standsning. A. H. P.
Det er en stille havresæd, en kunde næsten så kartofler. R. P. R.
Havrevimpe. Det er en rigtig havrevimpe. A. A. Om en vigtig og indbildsk person.

Havsnød og pølsetørst er hård. E. T. K.
Hed. Det går hedt ind og koldt ud. Mort E.
Der er hjet (hedt) om hænd' og skidt om fingerend'.
En, der har travlt. A. C. P.
2931. Her er så hedt, så en ravn må gabe. Marie K.
Her er så hedt, så man kan stege en gris i vinduet.
Marie K.
Hedde. Så, glem nu ikke, hvad du hedder. P. J.
Man har för hørt, at en gammel mand kunde hedde Ole, og en gammel kone Kirsten. Ch. W.
Hedning. Der er kommet en hedning til æ by i nat.
Siges, når et barn er født. Sör. H.
Hegle. Vil du ikke låne mig dine tænd, mens a hegler en lort, så skal du få æ blår for din ulejlighed? — Jo så mænd, hvis du vil låne mig din mund, mens a brygger en lort, så skal du få æ mask for din ulejlighed.
E. T. K.
Hegn. Vovt hegn gjör skadeligt kreatur. L. Fr.
Det er forgjæves at hegne haven, når ledet mangler. C. A. Th.
Hej du med flæsket, du har tabt en børste! E. T. K.
Siges, når en råber efter os.
Hejgut. Nu skal han ud at spille hejgut. A. A.
2941. **Hejer.** Efter en hejer kommer en fejer. Ch. W.
Efter en gnier — en ødeland.
Hejre. Hæjer å klet de æ bæjer end et. E. T. K.
Hæjr å klet gjör bonden mæt, men skråd å kees gjör ham brødløs. Th. J.
Hel. Den er god at skikke efter æ Hel. Jg. J.
Til en, der vil nødig dø.
Han gav Hel en skjæppe havre. P. Kr. M.
Hel. Kan du sige det med en hel mund? Uden at skamme sig. — Nej, men så kan a sige det med to halve. J. M.
Han kan nok ikke leve med helt skind. H. A. H.
Om en stridbar person.
A drak hel om halv med ham. E. T. K.
Helbred. Han har et helbred som et höved. H. A. H.
Det er da sölle med den gode gris, den har slet ingen hællen (ɔ: helbred). T. V. B. B.
Om den, der lader, som han er syg.
2951. Hvad der helbreder en mand, dræber en skrædder.
H. N.
Held. Et kvintin held er bedre end et pund forstand.
J. G. P.
Heldet hænger ved ham som skidt ved spæde kalve.
E. T. K.

Han havde et held som en kariolhest. E. T. K.
A har et godt held, det render æbag efter mig og kan ikke nå mig. E. T. K.
De har ikke uden én held, og den er tynd. Dette vendes også bagavet og lyder da sådan: De har ikke uden én tönde, og den er hældt. E. T. K.
En kan ikke vente at få held af alt det, en har. A. N.
Helde. Han går rent i helde i det. E. T. Kr.
Heldøret. Du kommer så heldøret, men du var jo ikke heller inde, da vi andre blev mærkede. C. Gr.
Helgen. De ofrer helgene en skjæppe havre. R. G.
2961. **Hellere** død end rådvild. J. Sch.
Hellere død end venneløs. A. Andr.
Man må hellere give en mark hen end låne otte skilling hen. H. A. H.
Heller i graven ligg' end at gå om og tigg'. E. T. K.
Hellere fly, end dårskab se. G. P. A.
Man må hellere tie og tage end skrige og ikke få. Tis sø. H. P. C., K.
Man må hellere gå på løtgade og smæk' fluer end bygge hus af rundt tømmer. A. E. J.
Hellere tabe en daler end lade æ handel stå stille. J. K. N., G.
Man må hellere sige: hist løber den, end: her ligger den. C. A. Th.
Hellig. Han er så hellig, at han kan hænge sin hat på solstrålerne. N. L.
2971. Han er så hellig som det får, æ vædder er aldrig afe. E. T. K. Eller: Hun er så hellig som det hellige får (nogle tilföjer: ved Hellig-vad), æ vædder var aldrig af det. A. H. S.
Hun er så hellig som den höne, æ kok er aldrig afe. E. T. Kr.
De hellige sidder inde og beder, og posen hænger uden for dören. E. T. Kr.
Han er hæ*l*e, men det er nok imæld æ skind og æ bæ*l*e. E. T. K.
Han er så hellig, te han letter æ dyne og pisser i æ halm. H. J. H. Eller: Det er nogle hellige profeter, der letter æ dyne og pisser i æ halm. E. T. K.
Han er en af de hellige fugle, F. plukkede æ fjer af. Tvivlsom hellighed. J. M.
De er ligesom hellige Marta, hun lettede dynen og fes i halmen. L. F.

Der er ålder så hælle (ↄ: helligt), at grien (ↄ: gryden) vil enno sie (ↄ: syde). Th. J.

Helligdag. Han kom som en buden helligdag. J. Schj.

I dag er det helligdag, så skal køerne ikke ud, og hyrden ingen davre ha'. A. E. J.

2981. Helligdags frue og hverdags so. E. T. K.

Helligåndsost. Hun giver ikke hendes helligåndsost hen. E. T. K.

Helligåndsgaver. Han giver ikke hans Helligåndsgaver hen. A. H. S.

Helmis. De kan rejse en gammel helmis op om morgenen, og så kan den endda løbe løbsk inden aften. A. H. S.

Der fes mit helmis. H. F. F.
En trusel, man ej bekymrer sig om.

Helskid. Nu slår han hans helskid. E. T. K.
Om den, der må bukke under.

Helsot. Han er god at sende efter helsot. K. R. S.
Om den dovne. Eller: Til en, der nødig vil dø.

Heltegjerning. Det er ingen heltegjerning at lade sig hænge. C. A. Th.

Helvede. Fanden vidste ikke, hvad Helvede var, för han blev gift. H. N.

De bygger på Helvede (Hølled) med hinanden. E. T. K.
Om uenige ægtefolk.

2991. Å, gå du ad Helvede til med dine törre slåen! H. H., Hj.

Rejs du til Helvede med din bare röv, så brænder du ikke dine bugser. E. T. K.

De kan sagt komme i Helvede, der har Fanden til morbroder. J. P. P.

Det er godt at være i Helved, når en har Fanden til morbroder. K. Th.

De har nok prøvet på at stjæle pølse i Helvede, og Fanden har ramt dem med sleven over hovedet. Ant. N.
Om skaldede.

Det er en sen død, anderses folk gær midt ind i hellet. J. F.

Hemmelighed vækker nysgjerrighed. A. E. J.

Hen. Hvor vil du helst hen enten: öster til Fandens tröster, eller vester til Fandens mester, eller sønder til Fandens bønder, eller nar til Fandens dar. P. K. M.

Henne. Han er henne i de hundrede viser (ↄ: Vedels hundredvisebog). Åndsfraværende. Nik. Chr.

Di ær hænn gjæer, der lidet hjæmm fæer. H. A. S.

3001. Bliver hun henn for dem i æ klæder, så finder de hende nok i æ halm. A. H. S.
Nu er han henne i de syv læs hø. Ch. W.
Om et barn, der bliver ved at påstå, at det er ikke sövnigt, og så falder i sövn.
Han er henne, hvor de ler ad folk. Ch. W.
Om den, der falder i sövn på urette sted.
Det er en henn-engel og en hjemm-djævel. E. T. K.
Henten. Du er god for en henten (er god at hente, for du kommer af dig selv). Til en, der kommer hjem. P. Kr. M.
Her. A tænkte jo nok, te den måtte være her, men hvor den var, det skrev Lukas nok ikke om. J. G. P.
Herom An' Dejens, en pægl i flasken! A. N.
Herlighed. Alle herligheder har sine besværligheder. A. M. N., E.
Herre. Som herren er, så steder han svende. P. J.
Gamle folk har også brugt det udtryk »at stede svende« om kornet, hvor der fra det første strå skyder siderodskud, f. ex. rugen han steder svende.
Gode herrer, slette tjenere; hårde herrer, gode tjenere. H. N.
3011. Sådan som herren er, så følger hans svende. C. Sch.
Herregård. Det er da ingen herregård. H. A. H.
På herregårdene kan de sagtens, der giver de ikke folkene andet end spædekalvekjød, og rögteren må æde skarnet (af koen). Ch. W.
Jeg er vant til at komme på herregårde. P. J.
Skal nok klare mig.
Herregunst og pindeild er ustadige. C. Gr.
Herredsfoged. De va*r* et, å e*t* æ rö*w* å æ hæ*r*esfowwed. P. J., Dr.
Herremand. Han bliver vel enten herremand eller stodder. H. A. H.
Den, der sover herremands sövn, skal ha' stoddermands dovre. A. H. S.
A kan lige så godt lide en herremand som en bonde. A. N.
Herremænd og hunde lukker ikke dören efter sig. Katr. G.
3021. **Herrenæse**. Det er ikke sådan at ligge i herrenæse. Bo for nær de store. P. J.
Herretræ. Det er ret et herretræ ham. H. F. F.
Hesselfedt gjör godt på ryg. H. N.
Hesselkjæp gjör ondt på ryg, og så gjör pust bag øre. H. N.
Hesten lader sig bedst ride af sin herre. R. G.
Heste griner, folk ler. H. N.

Hævd gjor hest, å haad gjor sjita konna. Kr. Sk.
En skal aldrig se den hest i munden, en får i foræring. E. T. K.
Det er en ussel hest, der ikke kan bære selen. E. T. K.
Det er en ringe hest, der ikke kan bære sig selv. J. F.
3031. Det er en sölle hest, der ikke kan bære sadlen. E. T. K.
Det er en dårlig hest, der ikke kan bære sine sko. C. A. Th.
Han har hittet en ende reb med en hest ved. Ant. N.
Er hestetyv.
Den hest er et helt skilderi (smuk). Ant. N.
Det er en hest som en hareunge. P. J.
Når hesten er borte, kan grimen gjærne følge med. Nik. Chr.
Mands hest i mands havre, det kan hverken skåå eller gavn'. E. T. K.
Stille med de unge heste, de gamle stiller sig selv. E. T. K.
Den hest, som tjener havren bedst, får mindst af den. Langeland. K. R. S.
Den hest, som føder huset, tit under pisken dør af slid og sult. M. R.
3041. Den hest, som ikke vil gå i grime, er man nødt til at lægge bidsel på. M. R.
Bedre er svang hest end tom grime. F. L. Gr.
De heste trives bedst, som må række for at nå krybben. N. S., B.
Given hest må man ikke se for dybt i munden. Kar. B.
Han har det lige som røde Jens i No hans hest, den holder ingen kvindfolk af. N. L.
Du er nok ligesom manden, der ledte efter hesten, han red på. K. R. S.
Hestealder. I morgen er a 60 år, det er en höj hestealder. E. T. K.
Hestefedt er dyr. C. Gr.
Hestgarder. Han duer ikke til hestgarder, for röven hænger for nær jorden. Ch. W.
Hestekjøb. Let hestekjøb gjör stakket ridende. A. M. N.
Eller: Godt hestekjøb er stakket kjørende. P. Kr. M.
3051. **Hestesko.** Man har hørt det för, at bonden har fundet en hestesko. E. T. K.
Hidsig. Du er hidsig og strags gal igjen. Marie Kr.
De hidsige folk er de bedste. A. N. E. T. K.
Hikke. Der er vel ikke noget, der hikker. P. V. J.
Udfordrende.

Hilde. Du har en hilde, men du mangler nogen til at lade dig i den. A. E. J.
Hille den gloende tag til rend! Lov. H. E. T. K.
Hille den spidse ende af en smörfjerding! P. J.
Hille den hoppende gjøg! J. Sch.
Hille forsoren Kristian Oldenborg! H. A. B.
Hillemænd og sandhed! det er vor Fruedag. J. P. H.
3061. Du har nok den hårde hillemænd (ɔ: hoste). P. J.
Hilse. Jeg skal hilse og sige og bede jer om og spörge jer ad og høre jer efter, om I kan låne os et brød. K. R. S.
Han vil så mænd ikke hilse mig tværs over en vej. P. J.
Hils dine andre kammerater! E. T. Kr.
Siger drankeren til snapsen, når han drikker den.
Hilsen æ folk, hvor du kommer fram! P. Chr.
Hilsen æ by, hvor du kommer igjemmel æ folk! P. Chr.
Vær nu så god og hilsen hjemme, det var ikke til suppe uden én gang. J. A. J.
Han er ikke værd at hilse på en vej. J. Sch.
Himmel. Jo höjere oppe, jo nærere æ himmel. K. Th.
Når himlen falder ned, kan man fange lærker. H. N.
3071. Himmel og jord, nu vælter vort bord! J. K. N., G.
Han er klog på himmelens lov, men på jorden er han et fattigt fjog. L. Fr. Eller: Du er klog på himmelens løb, men en nar på jorden. Mort. E.
Der er höjt til himlen og langt til Kjöbenhavn. L. E. L.
Når himlen falder ned, går det galt med lergryderne. Mort. E.
Himmelfalden. Du står, som du var himmelfalden. J. M. P.
Himmelhöj som en bikube og trimmeltyk som en harve. E. T. Kr.
Himmerig. Vejen til Himmerig er trang. R. G.
De store har deres Himmerig her i verden. A. H. S.
Hun ligner Himmerige, for hun er som en perle, der er skjult i en mødding. Om den skidne. C. A. Th.
Det er ikke sådan her som i Himmerig. A. H. P.
3081. Der er Himmerig bag smedens röv. Ant. N.
Når gnisterne flyver om i smedjen.
Den, der skjærer kors i kagen, og den, der skraber skoverne i gryden, kommer ikke til Himmerig. E. T. K.
Himmerigsvejr. Det er et himmerigsvejr at kjærne smör i.
Siger man, når en taler om, at det er godt vejr. Når det er dårligt vejr, siger man: Det er et himmerigsvejr at hænge hunde i, når man har strikken inden for. N. P. O.

Himpegimpe. Det er så mænd en himpegimpe til en vejrmøllę. Hifgippe i P. Palladius visit. J. M. P., R. Eller: Sikken en himpegimpe til en vejrmølle. Om en usædvanlig höj kvinde. A. A.

Hinder (når) jeg dig ikke, jeg møder dig vel. F. L. Gr.

Hinanden. Det passer til hinanden som æ kalv og æ ronvædder. E. T. Kr.

Hip som hap. Det er hip som hap og skurre som skrap (ɔ: skurv som skab). B. H. S.

Historie. Det var en anden historie. H. A. H.

Jeg kan lige så mange historier, som F. kan slæbe på en glat is. H. A. B.

Hitte. Han (hun) er skrap til at hitte. Vil stjæle. Ch. W.

3091. Vi hitter det nok, når vi kommer, hvor det er. P. J.

Han skal jo hitte på noget, når han ikke kan sove. P. J.

Hittet lundstikke vil gjærne tabes. A. B. A.

Hjamme. Sid nu ikke og hjam ved det. E. T. K. Sid ikke og betænk dig.

Hjappe. Du kan lige så godt hjappe det ud som sige det ordentlig. S. H., Skj.

Hjem kan man tids nok komme. A. H. P.

Vi kan tids nok komme hjem til en gal kjælling. K. R. S.

Man kan al tid komme hjem og være ilde set. A. H. P.

Hjem kan en komme, når en ikke kan være andre steder. F. ex. ved gilder. M. Balle.

Hjem er hjem, om det er aldrig så hjemligt. H. N.

3101. Nu skal jeg hjem til moder og moster, så skal jeg nok få at vide, hvad det koster. N. L.

Du skal da vel ikke hjem at samle hø. E. T. K. Når en bryder op fra et gjæstebud eller forsamling förend de andre.

Han går æfor om hösten, men det er, når de skal hjem til undenoweren (ɔ: middagsmaden). M. Munch.

Hvor jeg lider vel, er mit hjem. R. G.

Hun har det sådan imeld ölle (ɔ: elleve) og fem og har to hjem. E. T. K.

Hjemme. Öst og vest, hjemm' er bedst. K. Th. Eller: Nord og syd, öst og vest, hjemmet er bedst. R. G.

Bedre hjemme bevaret end ude befaret. F. L. Gr. Eller: Bedre hjemme bevar end ude i far'. F. L. Gr.

Når alt er forbi, er hjemme bedst. H. N.

Bliver du hjemme i morgen, vil du så lære mig den vise? Dårlig sang. Siges også til den, der græder. A. E. J.

Det var den gang min moder døde, og jeg var ikke hjemme, det skal aldrig ske tiere. K. T.

3111. Han rejser bort og lader sit hoved blive hjemme ligesom klipfisken. C. A. Th.
Bare jeg var hjemme, og hjemme var her! K. R. S.
Æ kon', æ kat å æ klemm di ska blyw hjæmm. K. J. J. Ribe.
Herre Guj, så a te mæ sjæl, da var a jænn hjæmm i søten fag h*u*s mæ træ*t*en gall kjælenger. T. V. B. B. Eller: Ja Hærre Guj så a te mæ sjæl, da wa a jænn hjæmm i a*t*en fag h*u*s å en törreklåd. Kr. Skp.
Det kan du sige til dig selv, når du er ene hjemme. Når en siger noget grovt eller fornærmeligt. E. T. K.
Hvis jeg nu var hjemme, så vidste jeg nok, hvad jeg vilde have. Spøgefuld måde at minde værten om at skjænke en snaps til maden. B. H. S.
Hvem, der vil sidde godt og ligge blödt, skal blive hjemme. P. J.
Godt nok at tale med en mand hjemme. F. L. Gr.
Det er godt nok at snakke med mand, når han er hjemme. Siges, når man anmodes om at udføre noget, man enten ikke vil eller ikke kan. Ch. W.
Som man er hjemm' lært, så er man henn' ær't. G. P. A.
3121. Hunden er rigest hjemme. P. Kr. M.
Du kan ikke gå i kirke og gå hjemme og koge kål. L. F.
Når herren ikke er hjemme, så er musen selv hjemme. Nik. Chr.
Når manden ikke er hjemme, skal katten sidde for bordenden. J. G. P.
Hjemmefødning. En hjemmefødning har kun lidt set. H. N.
Hjemve er bedre end hjemled. L. Fr.
Hjorde. En kan ikke tage en hjorde fra en höj og gjøre en præst af. J. P. P.
Når de taler til hjorden, så tager han til hans kjæp. A. N. Eller: Når man kalder på hyrden, så tager han til sin stav. C. Gr.
Han kjører hen og går hjem ligesom hövren (ɔ: hyrden). Lov. H.
Hjordekone. Du glæder dig til aften ligesom hjordekonen. Lov. H.
3131. **Hjul.** Det dårligste hjul knarker mest. C. A. Th.
Han er på æ hjul, det vil snart dreje rundt med ham. Om den, der ser stort eller begunstiges af lykken. E. T. K.
Han sætter al tid æ store hjul (fod) for æ dör. E. T. K.
Han satte det höje hjul fremmest. E. T. K.
Der løber et godt hjul af for ham. R. K., V.-S.

Han er alle tider på æ hjul, så løber det gjærne om med ham somme tider. A. H. S. Eller: Hun er altid på æ store hjul, det skulde være sært, skulde det ikke vælte om med hende. P. Kr. M.
Overgiven pige — f. ex. hun bliver lokket.

Det var et slemt hjul, der løb af for ham. P. J.
Om en bristet plan o. l.

Der er løbet et hjul af for ham. Ant. N.
Han har mistet sin forstand.

Holdt, det ene hjul løber på gulvet! Henr. P.
Narreri. Vedkommende standser og ser efter.

Han kan ikke holde hjulet i furen. Ch. W.
Om den, der ikke kan klare for sig.

3141. Sagte for hjulenes skyld, for det andet af vognen holder nok! M. Balle.

De render jo som et hælet hjul. P. J.
De indvendige hjörner på en hjulfælg kaldes endnu for hælene, og på de gamles ubeslåede vogne udbedrede man smøgningen ved at bore trædupper i på de mest slidte steder. hvorved hjulene blev mere holdbare og gik bedre, men om det kaldtes at hæle dem, er mig ikke bekjendt. Jeg har hørt, at man har kaldt det at dyppe (duppe) dem. Vil et vognhjul ikke gå rundt, er det stæve o: stædigt.

Det er godt som det femte hjul til en vogn. H. N.

Hjulbör. Han (hun) er ligesom hjulbören, han kommer ikke længere, end som vi skyder ham. H. H., Ø.
Om den dovne.

Du er nok født under hjulbörens tegn, du kommer ikke længere, end vi skyder dig. P. J.

Hjælp. Med hjælp kan man gjøre meget. R. G.

Du er en god hjælp, når vi behøver ingen. A. N. E. T. K.

Lille hjælp er også hjælp. P. J.

Der skal Guds hjælp til menneskers hjælp. F. Barfod.

Hjælpe sig er hundeføde, men æde, til vi revner, er en gang at få nok. P. J.

3151. Hvad kunde det hjælpe dig, om du ejede hele verden, når du så ikke kunde pisse. H. Kr. H.
Når en ønsker sig en ting.

Kan det ikke hjælpe, så hjælper præsteord heller ikke.
Det heller ikke, hvad præsten siger. E. T. K.

Hjælper det ikke på eggen, så hjælper det på ryggen.
Siges, når man hvæsser leen: ens egen ryg og leens ryg. P. J.

Han hjalp ham af stolen i asken. C. Gr.

Det hjalp for en god kjole. Tøvejr. J. Sör.

Vil du hjælpe mig at flå, skal du få det halve af det, jeg får. A. E. J.

Snar til hat og sen til pung hjælper frem så mangen ung. A. E. J.
Flittig hånd og sparsom tand hjælper frem så mangen mand. A. E. J.
Hjælp dig selv, så kommer du fram, stol på din nabo, og du får skam. F. L. Gr.
Lide, bide, lyde, lære, hjælper tit en stakkel til ære. M. J.
3161. Jeg kan ikke hjælpe dig, om du så var det eneste menneske i hele verden. Ch. W.
Den, der hjælper i trang, hjælper tøøs gang'. C. Sch.
Kan dette ikke hjælpe, så er der intet på apotheket, der kan hjælpe. Chr. R.
Hjælper det ikke, så gjör det da godt. J. C. M.
Man kan hjælpe sig med lidt, og man kan bruge meget. Joh. S.
Nu hjælper der intet suk for helmisset. J. G. P.
Der hjælper hverken pippen eller kukken. J. G. P.
Der hjælper ingen smutten, katten skal have sin mælk. H. A. H.
En skal hjælpe til, te Klæmen (ɔ: et mandsnavn) kan blive föj (ɔ: født). Ölgod. P. Bj.
Hjærte. Hun har et stort hjærte. Om den stolte. E. T. Kr.
3171. Dit hjærte er nok kantet med ræveskind. A. N.
Hans hjærte sad ham i bugserne. M. M.
Hjærtet sidder overlig i hans hals. E. T. Kr.
Den, der praler.
Man må have hjærtet under tredje knaphul. H. N.
Hverken i halsen eller i bugserne.
Hans hjærte er af pundtlæder. E. T. Kr.
Hjærtet hopper i livet på ham som en lort i en gråspurv. D. J.
Hvad der ikke er kommet fra hjærtet, det går heller ikke til hjærtet. (Stifbörn.) C. Gr.
Det gjör for mit hjærte ligesom et trug ler for min röv. P. J.
Der er aldrig så sort et hjærte, så er der en hvid plet på det. A. L.
Hvad nød har vi så, når hjærtet er frisk? Marie Kr. Eller: Det gjör ingen ting, når bare hjærtet er frisk. L. Fr. Eller: Det gjör mindre til sagen, bare hjærtet er godt. A. B. B.
3181. Der er ikke andet ondt i ham (hende) end hjærtet, og det er dog sådan et lille stykke. Ch. W.
Du skal skyde hjærtet op i dig og gjøre dig til en hankat. Blive mere dristig. P. J.

Det, der er inderst i æ hjærte, det er altid yderst på æ tunge. E. T. K.
Det er noget, der kan rense lus og skarn fra hjærtet.
Om kraftig mad og hvad der er stærkt saltet eller krydret. P. J.
Hjærteblind har sine öjne forbrudt. H. N.
Hjærtelag. Har man hjærtelag, får man nok håndelag. C. Gr.
Hjærtesorg. Om doktoren tager nok så mange krukker til hjælp, så kan han dog ikke læge hjærtesorg. R. G.
Hjærter (eller enhver anden farve) til bunden! Ch. W.
I kortspil.
Hjörne. Den, der kan stå på sine ører på æ hjörne af æ bord, den er værd at råbe hurra for. Chr. J.
Hm, så Per Tem, hans nies sad i klemm. P. Kousg.
3191. **Hm, hm!** sådan siger de gamle, når de kan ikke se at bande. E. T. K.
Hold. De komme te jæn hoeld, som æ mand soi, han åd æ kones dåwer. K. J., V.-V.
Ja, min moder siger: hold, hold, men a siger: hæld, hæld.
Siger en fordrukken sön. E. T. K.
Hvad vil du ha' for dit »Hold, Prorr!« (ɔ: for at tie stille). P. Kr. M.
Hun går hols te bols og skiden til kirke. (Se: hus.) E. T. K.
Det er ikke nemt at holde det, man ikke har i sin hånd. J. G. P.
Han holder for dem, der bestiller intet. E. T. K.
Den dovne.
Det holder, til det slipper. H. A. B.
Kjærest' Glep! ka do et hold', så ka do slep. H. A. B.
Hold ad dig, hold fra dig, hold te æ hånd, hold fræ æ hånd, hold hørs, hold hid, hold purr, hold skid! — da lå de i vejgröften. R. P. R.
3201. **Holde af.** Hun holder af ham som en so af en vognkjæp. C. A. Th.
Han holder mere af pigen end af krigen. C. A. Th.
Holde hus. Man holder hus med meget og kommer ud med lidt. H. N.
Hold kjæft, kjælling, jeg er mand i knaldhytten! A. B. B.
Hold kjæft, kjælling, hytten er min, á betaler huslejen. Ant. N.
Eller: . . . kaffen er tyk, fløden er tynd. H. H., Ø.
Hold kjæft, skipper, skuden er min! H. P. H., H.
Hold mund, din slubbehoved! Mort. E.
Hold snut, kjælling, jeg er selv mand! Mort. E.

Holde med. Jeg holder hverken med brud eller bejler.
Eller: . . . Per eller Povl. H. N.
I andre kan holde med hvem I vil, jeg holder med mine hænder. K. R. S.
3211. Jeg holder med dem, der kan stå sig. P. J.
De fleste vil helst holde med den, der kan klare sig. H. K. H.
Hold op igjen, din fåer sidder æpå bunden. E. T. K.
Når man drikker.
Holde ud. Han holder ud til pinds ende. H. N.
Holde ved. Skal jeg ikke holde ved dig, mens du gjör dig til? (ɔ: mens du praler). Marie K.
Holdt, moppe, perle er død! P. J.
Holdt, der er træ i hjulet! P. J.
Holdt, det fik jeg ikke rigtig greben under! (se: greb.) P. J.
Hold, hold, giv ståånd, jo længer vi kommer op på æ då, jo bæjer *rå*. A. H. S.
Holden. Hellere holden (ɔ: i behold) som opædt. A. L.
3221. **Holmblad.** Kjender du Holmblads ABC? H. H., Hj.
Honning i munden og galde i hjærtet. R. G.
Hoppe. Håp skrald! Udråb. A. N.
Han kan hoppe halvtoende tomme fra jorden. E. T. K.
Hoppe-skjælm. Du er en hoppe-skjælm. K. R. S.
Hor tænker, der ingen ærlige piger er. Mort. E.
Hore. Der er blevet en hore af bruden. J. F.
Kvægsølv og sevenbom det gjör all æ horer fromm. R. G.
Eller: Ærenpris og sevenbom det gjör mangen jomfru from. E. T. K.
En hore kan gå ind der, hvor en tyv må blive ude. E. T. K.
Horker. Han trækker horker i land. A. H. P.
Om den, der snorksover eller hulkgræder.
3231. **Horn.** Han har rigtig hunden på hornene. E. T. K.
Stor på det og heldig.
Hornet. Han går med det hornede regiment. J. M.
Er rögter.
Den hornede kan ikke howwt (ɔ: vogte, vare) den dojde (ɔ: kullede). Ant. N.
Hornske. Der gjorde du mig en pæn hornske. P. J.
Hors. Der er flere brogede hors end præstens, degnen har også et. Lov. H.
Hosefödder. Du går i dine hosefödder, du er nok gode venner med ronvædderen. P. Kr. M.
Hosesokker. Han løber på sine grædende hosesokker. E. T. K.
K. R. S.

Hoste. Du har nok fået hoste, ligger du foruden træsko om natten? K. R. S.

Det er en slem hoste, du har, den har aldrig så våle (så snart) fået begyndt, för den holder op igjen. P. J.

Hoved. Stort hoved! han må have en stor forstand. E. T. K.

3241. Der er mangt et godt hoved under en gammel hat. S. D.

Han har så meget i hovedet, at han aldrig har hænderne af det. Holbæk-egn. Ch. W.

Hun er ikke god at komme til hovedet på. Marie K.

Har det taget hovedet, lad det så tage halen med. C. L. R.

Du skal ikke bide hovedet af hesten, inden du vander ham. K. M. R.

A skal slå dit hoved i din mave. A. N.

Skal jeg slå hovedet ned i maven på dig og gjøre dig til en liggehöne? M. G. A.

Du vil nok have dit hoved slået ned i din mave, så kan du bruge din navle til et vindue. A. H. P.

Eller: Du skulde have hovedet slået ned i maven, så kunde du bruge navlen som kikkert. A. H. P.

Lad mig slå dig æ hoved i æ mave, så kan du blive bugtaler. P. Kj.

Han er så bred i æ hoi som trej skidden finger. P. B.
En skiden finger er bredere end en ren.

3251. Han har fået æ hoved hjem med. H. F. F.
Fra svineleverancerne.

Han stod på hovedet og sked i luften. P. J.

Du er så lang i æ hoved som Mads Roweres føl. J. F.

Du er kort for æ hoved og lang for æ næse. P. Kr. M.
Den, der svarer vredt og kort.

När vi går til hovedet på dem, så slår de ikke. P. J.

Det er bedst at slå i hovedet, der lammer man ikke. A. N.

När hovedet er a', har kroppen helligaften. H. H., Hj. Eller: När hovedet er borte, så har röven helligaften. P. J.

Du har nok lyst til at bære dit hoved i en høkurv. Chr. R.

Han får ikke nok, inden han får en grön såd på æ hoved. A. H. P.

Du har et stort hoved og en lille forstand, men a har et lille hoved og en stor forstand. N. C. A.

3261. Stort hoved og bitte forstand det kan så ild' tilsammen droww. A. H. S.

Der er ingen tærmer i æ hoved af ham. Lidt forstand. A. H. S.

Hun har et hoved som et rødkålshoved. H. P. L., O.

A har andet i mit hoved end skopinde. Lov. H. E. T. K.
Eller: Jeg har andet i mit hoved end potteskår (grydeskår).
Når man har en anden plan, noget andet bag øret. E. T. K.
Han var så stor i æ hoved som en bytyr. E. T. K. Eller: . . . som en kalkun i æ röv. E. T. K. Eller: . . . som en æblekone i æ ast. J. F.
Han er stor i æ hoved, han er god at true med. A. H. S.
Hun er lige så rød i æ hoved som æ kok i æ röv. J. Kr. N.
Han tager sit eget hoved på. Gjör, hvad han selv lyster. P. Ebb.
Han har et godt hoved — til at sylte. F. L. Gr.
Hovedet i vejret og ingen skjæve ben. D. J.
3271. Hun véd knap, enten hun vil gå på hovedet eller på benene. Mort. E.
Han har det i hovedet, som skrædderen havde lusene. P. Kr. M.
Hvor længe har du været sådan i dit hoved? A. G.
Til en, der vrövler.
Der gik hovedet af morfaders pibe. Eller: Der gik skaftet . . . P. J.
Do vil oltid egømmel med æ heel hoi. A. Andr.
Han kan ikke godt holde æ hoved rent. E. T. K.
Ja, det var rart: at rejse udenlands og lade sit hoved blive hjemme ligesom klipfisken. (Se: hjemme.) C. A. Th.
Hovedkjød. Du skal ikke stå og sælge hovedkjød. L. Fr.
Til dem, der står og hænger, hvor de kommer.
Hovedpine. Det er ikke din hovedpine. J. G. P.
Det kommer ikke dig ved.
Hovedrig. Han bliver snart hovedrig, når han lader være at komme sig. Chr. R.
3281. **Hovebud**. Det er da ingen hovebud. E. T. K.
Om noget, der kan opsættes.
Hovn ad maden og öjnen' efter dören. E. T. K.
Passe sin mad og skynde sig ud til sit arbejde.
Hovro. De æ håwres te wås i æ jul, få da må vi sjæl tæj sukker. Kr. Sk., J.
Ja så mænd og så en pægl, dėt var för min »hovro«, nu kan en halv kande knap gjøre det. A. H. P.
Han er (snakker) med for hovro ligesom Jeppes röv. H. A. H.
Hovsgesnovsen. Jeg mener, du lader noget hovsgesnovsen. J. M. P., R.
Hovsom (nogenledes) er bedst. A. L.
Hud. Du döjer noget for at få huden af din röv til en vis tid. Lov. H.
Jeg går her og leder huden af mine albuer. E. T. Kr.
Søger forgjæves.

Han er hård i huden ligesom Ole Støds hat. N. J.
3291. Han kan ikke leve med en hel hud. M. M.
Så begyndte jeg at hue til. Blev opmærksom. E. T. K.
Hue. Du har nok båret varme pandekager under din hue.
Den skaldede. Henr. P.
Hug kan man nøde folk på. E. T. K.
De får æ hug å (og) æ tren. E. T. K.
Om den, der ikke er god til at höste men lige godt hugger til.
Eller: De får æ how å æ trejn (eller tret). H. C. Str.
Om den, der kommer rask over sit arbejde eller får det vel hurtig gjort.
Eller: Di for djær håk å djæ tren. E. T. K.
Om kreaturer, der græsses på skaldede agre. Det er vel töjrehælen, der får hug, og dyrene, der får trinene ved at flyttes.
Törre hug er holdne varer. Nik. Chr.
Man skal ikke hugge sår i sår. R. G.
Han kan både hugge og snitte og bore med en øgse. P. J.
Han er ikke hugget ret ud af træet. C. A. Th.
Du skal ikke lade dig hugge ud i andet hug. P. J.
3301. Hug i dig, Langøre, i morgen skal du på jagt.
Maren B.
Eller: Hug i dig, Slughals, i morgen skal du slagtes.
E. T. K.
Hugorm. Han var så levende som en hugorm på en tallerken. M. M.
Hugtænder. Du skal have noget at hvede dine hugtænder på.
Ane. N. E. T. K.
Huuhaa mæ jæt! J. A. F.
Hukommelse. De skal have en god hukommelse, der vil sige lögn. L. Fr.
Du er kort for hukommelsen som Skinderholms hest, der ikke kunde huske fra den ene gang til den anden, den fik hug, og så fik den endda af pisken fra morgen til aften. E. T. Kr.
Hul. Når man syr de små huller, så bliver der ingen store. Man kan også lade det være, så går de sammen af sig selv. H. A. H.
Bödt hul er bedre end bart hul. C. A. Th.
Ja, der bliver måske snart et hul til, så går de sammen af dem selv. Når der er hul på ens klæder. E. T. K.
Hullet varer nok töjet ud. H. H., Hj.
3311. Véd du et hul, véd jeg en pind. Mort. E.
Jeg var færdig at lede huller i jorden efter det. Mort. E.
Hulter. Det går hulter til bulter både søndag og sögnedag.
P. Kr. M.

Hom dej, såed Pæ*j*e te æ gassi. J. B., S.
Humha. Hun svarer ikke andet end humha og ja og nå til det. Om et intetsigende svar. E. T. K.
Humle. Han ved, hvor humlen har æg. Mart. K. E. T. K.
Hummelrövet. Han er nok nöj hummelrövet. J. G. P.
Stor på det.
Hun. Han er derfra, hvor de siger »hun« til en skorsten. H. H., Hj.
Hund er hjemme rigest. E. T. K.
Små hunde har hvasse tænder. E. T. K.
3321. Små hunde gjøer, men store bider. M. R.
Gjøende hund bider ikke. H. N.
Du skal vogte dig mere for den hund, der tier, end for den, der gjøer. M. R.
Den hund, som vil bide i lænken, vil tit ikke en gang gjø, når den kommer løs. M. R.
Egne hunde gnaver egne ben. P. J.
Vi vil holde æ hunde af vore egne grød. E. T. K.
Råde selv med.
Mens hunden skider, render haren. H. Pet.
Bunden hund bider ingen hare. H. N.
Den hund, som man skal bære ad marken, tager ikke mange harer. P. Kr. M.
En kommer ikke langt med de hunde, en skal slæbe ad æ skov. E. T. K.
3331. En hund, man nøder til skovs, bider ingen gode dyr. L. Fr.
Ded e mæn sjit me dæjn hujn, ejn ska lötta ower gjaared. Kr. Sk.
En kommer e*t* vit mæ en træt hund imod æ nat. M. J.
Siges som afslutning på en strid, der ikke er bragt til ende.
Nu søger æ hund, nu går æ tyve, nu kommer min fa'er med en side flæsk. H. J.-H.
Det er en sölle hund, der ikke er et hids (en hes) værd. E. T. K.
Man kan træde en hund så længe på halen, at den kommer i tanker om at bide. N. L.
Hvad der er kommet af hund, nemmer tidlig at bjæffe. Ch. W.
Er en hund din fader? P. Kr. M.
Til den, der glemmer at lukke dören.
Din fader var nok enten en hund eller en herremand.
Ligeså. M. D.
Den, der er kommen af hund, vil gjærne gjø. R. P. R.

3341. Lad den hund sove, der sove vil, så bliver du ikke bidt. J. K. N., G.
Hunden ser nok, hvis skind han skal rive i. Eller: . . . hvis ben . . . bide i. A. C. C. G. Eller: Æ hunde ser nok, hvad de river kløerne i. A. L.
Så længe man er hund, må man gnave ben. H. N.
Man er ingen hund, fordi man gnaver et ben. P. Kr. M.
Det er ikke værd at gjøre sig til hund for et bens skyld. E. T. Kr.
Han river i det som en hund i en halvdör. P. J.
Det er godt, når en kan holde hundene fra dörene. Ant. N.
Blot man kan holde de store hunde fra dörene, så skam med de små. E. T. Kr.
Sig, om det er hunden, der gjøer, eller halen, der vimser. P. Kr. M.
Den hund er så klog, at den forstår alt, hvad vi siger til den. Mort. E.
3351. Det er en snu hund til at æde skidt. H. A. H.
Han trækker med hunden. Går med en rus. Ant. N.
Han har en hund i rebet. Er lidt anløben, beskjænket. M. B.
Har du ikke set min hund, en lille hvid en æbag? E. T. K.
Siges, når noget utroligt fortælles.
Der er en hund begravet i det skidt. Lov. H.
Om noget, man ikke ret kan komme af sted med.
Nå, var hunden der begravet! T. Kr.
Når man opdager årsagen til noget fortrædeligt.
Der er nok en hund begravet i det! T. Kr. Eller: Der er en død hund begravet i ham. O. H.
Der er flere flagede (flakkede ɔ: brogede) hunde end præstens. H. P. H., H.
Han vidste ikke mere om det end æ gale hund. P. Kr. M.
Kommer man over hunden, kommer man over halen med. A. M. N.
3361. Det går, som hunde slikker bøtter. E. T. Kr.
Om hvad der går rap.
Lade hunde sveder, når de fiser. H. P. H., H.
Der kan knap være en hund på en tot halm for ham. Sör. H.
Har du lov (låg), så har vor hund æske, så kan I lægge sammen og gå til hove at tæske. K. R. S.
Er det hunden, der gjøer, heller staldkarlen, der gjæffer? M. Balle.
Hastige hunde gjör blinde hvalpe. N. C. A.
Ja, når det stod på en sten, kunde man slå en hund ihjel med det. Om et langt navn. F. L. Gr.

Den hund, som kommer sidst i en sæk, kommer først ud. F. L. Gr.

Det er uforsvarligt at töjre en hund i så meget græs og ikke binde dens hale op. E. T. Kr.

Hvad skader det, hunden gjøer ad mig, når den ikke bider mig. C. A. Th.

3371. Vil du tage et ben fra en hund, må du helst give ham flæsk igjen. C. A. Th.

Det er lige så godt at kaste ben til hunden, som at bides med den. C. A. Th.

Havde hunden ikke været, så havde konen bidt mig. C. A. Th.

Hvem der er bidt af en hund, skal læges med hundehår. B. H. S. Eller: Der skal hundehår til at læge hundesår. C. Gr.

Kongens hunde går da vel ikke til fods på jagten. C. A. Th.

Han rider præstens hund, eller den ham. H. H., Hj.
Om den dovne.

Det er værre end at malke en hund, om en skulde og selv drikke mælken. A. N.

Hunden har klæderne og går om føden. F. L. Gr.

Hunden følger herren, og katten huset. Kar. Br.

Det er ikke sært, at den hund er mager, som har mange fede lopper. E. T. K.

3381. Jeg gik om ad hunden, for at havelågen ikke skulde bide mig. L. Fr.

Der er ingen, der er værre at komme i lag med end små hunde og store drenge. C. Gr.

Jo, så du ikke vor blissede hund, der kom af æ norden og rendte nord på. Svar på noget utroligt. P. Kr. M.

Hundene er ikke enige, uden når de kommer efter en fed so. L. Fr.

De lever som en hund i et helmis. E. T. K.

Det er en slem hund, der vil ikke have brød. P. Kr. M.

En kan også få en hund til at æde sårrekrut (vilde skovæbler). Al. H.

Det kan du bilde en hund ind! M. M.

Skident smör er godt nok til syge hunde. L. Fr.

Han gik i hundens den bageste ende, og der blev sat en pind for ham. S. P. J.

3391. Når æ hund ikke kan gjæff', og æ præst ikke kan præk', så skal de skydes. H. F. F.

Havde det været en hund, så havde det bidt dig. K. R. S.
Når en leder og har været nær ved det.

Det er en gl. hund, han er kjendt med lopperne. C. Gr.
Det er ikke nemt at lære gamle hunde kunster. P. Kr. M.
Når du holder hund, skal du ikke selv gjø. A. E. J.
Har en hund bidt mig, den har dog ikke ædt mig. C. A. Th.
Du kan ride på hunden og tage rumpen i munden og sige, det er en lang skiden vej. P. J.
Han står op og sover ligesom hunde i regnvejr. M. Sör.
Hunde er værst på deres egen grund. K. Th.
Kjære hund, bid mig ikke! H. N.
3401. **Hundebön.** Vorherre hører ikke hundebön. C. Gr.
Vorherre hører hverken hundebönner eller kattevelsignelser. O. H.
Hundedage. Man kalder det hundedage, når skolen har ferie, men jeg kalder det hundedage, når der ikke er ferie. C. A. Th.
Hundeføde. Redde sig er hundeføde. E. T. K.
Hundehvalp. Èn kan opdrage en hundehvalp sådan, at han selv bliver bidt af den. J. P. Kr.-Rand.
Hundekorn. Du maler hundekorn. Mads J.
Hundepeber. Hun går og maler hundepeber. P. Chr.
Hundesalmer. Han synger hundesalmer. P. Kr. M.
Sövngaber, hjamsker. Også om börn, der skråler.
Hundrede. Det går nok i hundrede år, og længere lever vi ikke. P. J.
Hunger er den bedste krud på æ mad. A. L.
3411. **Hungrig.** Det kryber nok i Per Tusen, ven han er hungrig. Marie Joh.
Hunræv. Æ hunræv vil altid have det sidste ord.
Hentydning til trættekjære kvinder. U. N. H.
Han bider og smider ligesom hunræven. Ant. N.
Om en madvrager.
Hurra! Kirsten, hvad koster vinduerne? S. Brun.
Hurra, min moder kan svömme i en balje hakkelse!
Gadedrenge-udtryk. P. V. J.
Hurra, nu kommer drengene fra Holsten! Ann. J.
Hurtig. Han er hurtig som en flue på en limpind. H. N.
Hus. Hus til fus (bold til fold) og skiden i kirke. F. L. Gr.
Dæj, dæ beger æter åldes *ro*, hans hus komer kroged til at *sto*. Th. J.
Gud ske lov for törre folks huse. H. F. F. Eller: Det er godt, man er i törre folks huse. Kar. Br.
Siges i regnvejr.
3421. Han bygger huse (stier) til andre deres svin. Eller: Vi vil ikke bygge . . . Den, der forbygger sig. P. Kr. M.

Gud ske lov æ huse er hule! E. T. K.
Eller: Gud ske lov for de folk, der først begyndte at bygge huse. Siges i strængt vejr. E. T. K.
Det er ikke værd at bygge hus til ufødt fæ. P. J.
En skal over huset, hvor det er lavest. P. Kr. M.
Sjælden falder et stort hus på én gang. E. T. Kr.
Det hus er næsten for kjönt til at stå ude om vinteren.
Eller: Skal det hus stå ude o. s. v. P. J.
Gamle huse falder ikke i stormvejr. K. R. S.
I aften er det godt, æ hus er ikke som törvestak. J. M.
I dårligt vejr, törvestakken er ikke til at sidde i.
Huset er mit, men skidtet er dit. M. R.
Husbondens fjed gjøder marken. Joh. Sch.
3431. **Husfred** og landfred det er to store ting. H. A. H.
Husfred er bedre end penge. C. Gr.
Husly. Han var i husly ligesom ræven, der sad under harven. J. J., R.
Husholder. En ringe husholder kan sætte en mand fra gården. Ane N. E. T. K.
Husholdning. Der er ingen, som véd, hvad de har i deres husholdning, inden de har haft skjættepiger og kartepiger. L. Fr.
Husmændene skal have deres rigdom ved börnene. Ane N. E. T. K.
De æder og glor og ta'r på vej ligesom husmændene. E. T. K.
Han ser efter flasken ligesom husmændene, når de har plovgilde. For der går for meget til. E. T. K.
Når solen synker, knejser husmanden (daglejeren). Ch. W.
En husmand på benene er bedre end en gårdmand på röven. P. Kr. M.
3441. Æ husmand gjenner æ gårdmand ud. P. Kr. M.
Træsko fulde af snavs.
Der kom a en husmand for nær. E. T. K.
Siger en, som snarest i mørke kommer til at træde i en lort.
Hustyve er de værste at vare sig for. P. J.
Huske. Smådrenge husker længe. Chr. R.
Hundehvalpe og drenge de husker længe. J. G. P.
Eller: Små drenge og små hunde skal en ikke drille, for de husker, når de bliver store. E. T. K.
Han husker ikke længere, som hans næs' er lang. J. F.
Du husker nok fra næsen til munden. K. R. S.
Hun kan huske tre dage för hun blev født. E. T. K.

Jeg skal huske dig på din store dag med en gaffel og en kniv og et sultent liv. M. M.
Jeg skal huske dig med en flæsk-pandekage, når vor ko har fået kalv. A. E. J.
3451. A skal huske dig, om ikke för, så i din ligpræken. A. N.
Æ skal nok huske dig med en tår mælk, når vore höns kommer til at gjøre æg. Chr. J.
Jeg huskede det først, da han var helt ude af landet eller i det mindste omme forbi Mikkels toft. C. A Th.
Hustru. Den, der får en hustru, han får en god gave, men den, der får en djævel, han får en djævel. P. Kr. M.
Når du vælger dig en hustru, så se først på svigermoder. Henr. P.
Hut. Sikken en »hut«, sa' røde Mathis, han fandt en lort i davregryden. H. H., Hj.
Hvad sa' de? hvad sa' du? var de flinke? fik du kaffe? Siges til en, der kommer hjem fra byen, og spörgsmålene følger så hurtig efter hinanden, at han ikke kan få tid til at svare på hvert enkelt. A. H. P.
Hwalle. Du æ en hwalle kåel te o pes o æ gassi. P. B. Til den dreng, som praler noget.
Hvalp. Har en en hvalp, får en sagt en hund. K. Th.
Han er som en nappet hvalp. Om den knarvorne. Nik. Chr.
3461. **Hvas**. Nu er den så hvas som et rageknivskaft. Om döv kniv eller sags. K. M. R.
Hvedet. Den er god, når den bliver hvedet. M. M. Siger drengene i deres knivehandel.
Hveden kan gå bort tre gange og dog komme igjen. H. N.
Hvedekage. Hvor man lægger en hvedekage, behøver man ikke at lægge et grovbrød. H. N.
Hvegend' mand får nok en ko. E. T. K.
Hveps. Den, der er i alle huller at rage, finder hvepser i somme. E. T. K.
Du er en sur hwøws! Slem, farlig. Lov. H.
Hver sin lyst for sine penge. Joh. S.
Det ligger hver for sig ligesom kjællingens menuet. J. C. M.
Når hver ta'r sin, så får Fanden *et*. C. Sch.
3471. **Hwædaws** *jæn* æ ålde *jæn*. N. S., B.
Hverken. Han går hverken til kirke eller kloster. H. F. F.
Han kan hverken muse eller mjave. E. T. K.
Han kan hverken mule eller tygge dröv. Ch. W.
Han kan hverken sige bu heller baw. E. T. K.
Han kan hverken ende eller vende. E. T. K.

Det er ikke godt, når man hverken kan leve eller dø, hverken bræge eller få lam. C. Gr. Eller: Den står, som den hverken kunde bræge eller få lam. Om den, der på fremmed sted intet siger og ej forretter sit ærende. E. T. K.
Han kan hverken gjø eller gabe. Mart. Kr. E. T. K.
Han duer hverken til at danse eller slagte gjæs. C. A. Th.
Han sidder og siger hverken syv eller ni. P. J. Eller: Han kan hverken de syv eller de ni. Lov. H.
3481. Han er hverken avele eller lavele. A. H. P.
Han er hverken værre eller bedre end de fleste. M. M.
Du sidder, ligesom du kunde hverken skide eller tygge dröv. H. F. F.
Det kan hverken driw' hæ draw'. K. M. R.
Eller: Den vil hverken trække eller få föl. P. J. Om noget, der ikke vil gå.
Han står og ved hverken ad sig eller fra sig. P. J.
Han er hverken ræd for den store kat eller den lille hund. C. A. Th.
Han er hverken for katten eller den lille hund. H. P. C., K. Er stor på det.
Man skal hverken holde med so eller sæk. C. Gr.
Du har hverken mester end mage. A. N.
De har hverken øl eller ærme, han har en god hoben gjæld på æ bare krop. E. T. K.
3491. De er da hverken af sukker eller salt og smelter ikke af en dråbe regn. L. Fr.
Det slår hverken til hoved eller hale. H. A. H.
Det passer hverken röwt eller skröwt. Er aldeles urigtigt. H. F. F.
Det er hverken polsk eller moskovitisk. L. Fr.
Det er hverken skidt eller kanel. H. H., Ø.
Det er hverken hvidt eller skidt. P. J.
Det hverken fylder eller føder. E. T. K.
Det kan hverken øde eller føde. C. Sch.
De bad mig hverken at rii heller bii. C. Sch.
Nu er a hverken sulten eller tørstig, men tag mig æ ölkovse. E. T. K.
3501. **Hvermand**. En kan ikke være hvermands ven. A. L.
Den hund, der er hvermands ven, er ikke sin herres. A. L.
Hvid. Han er hvid imellem æ skuldre. H. F. F.
Den er så hvid som en ravneunge. A. E. J.
Hvile. Jorden har lige så godt af at hvile sig, som manden har. A. N.
Hvilken. Du skal ha' lov at gjøre hvi'ke af hvi'ke (o: hvilket). H. H., Hj.

Han gor hwi*t*en sii hwær ajen gång. J. P. H.
Hvippen. Nu gjælder hvippen en skilling. J. B., S.
Hvirvel. Du er ligesom en hvirvel for en dör. A. N.
Hviske. De hvisker, som det regner i skræppe. E. T. K.
3511. Den, der vil hviske, vil også lyve; den, der vil lyve, vil også stjæle, og den, der vil stjæle, vil også tage höns. H. J.-H.
Hvisk' og tisk' er halvt lögn. A. L.
Man skal vogte sig for at hviske til ham. Den stolte. K. P., H.
Hvissi hvassi. Å, hvissi hvassi det kan en få nok af. T. K.
Hvordan. Han synger både hu*d*en og så*d*en. M. M.
Hylde. Det ligger på Lasses hylde. E. T. K. Eller: Det står åpå Lasses den nedre hylde, hvor katten har hans træsko. Lov. H. E. T. K. Eller: Det ligger på den nederste hylde, hvor katten sætter sine træsko. A. G. Eller: Du kan lede efter det på den höje hylde, hvor katten sætter sine træsko. L. Fr.
Du sidder på den lave hylde for ikke at bryde mandens bænk. B. H. S.
Hyt dig, pels! A. H. P.
Hyt dine ben for kampesten. A. H. P.
Hyt først dig selv, så kan du siden se at hytte andre. Mads J.
3521. Vi ska hyt wos få røg i blæst å slandte i glas å manne smo gjallinger (ɔ: klatgjæld). A. J., L.
Vi hytter os selv ligesom de store gjæslinger. K. R. S.
Hver hytter sig, og jeg hytter mig, som hanen sagde, da ræven var efter den. A. A.
Kakkelovnen skal nok være på bordenden, hvis du skal hytte dig. J. G. P.
Hæhæhemm, det er skrædderremm. E. T. K.
Hæg. Hæ*k* og flæ*k* er af jæn læ*k*. E. T. K.
Hægen. Han er lige så hægen efter en dram, som en so efter en lort. J. P. Kr.-R. E. T. K.
Du er hægen ligesom Povl Andersens ko, hun vilde ikke æde egebark. K. M. R.
Hægte. Vil du ikke kysse en hægte? A. N.
Vil du ikke have en gammel hægte? Eller: . . . kaffe. Eller: . . . fedt. Eller: . . . en gammel skrå. Eller: . . . en rådden kathale. M. M.
3531. Du kan ha' en hægte. Lærer B.
Siger man, når en beder om noget, man ikke vil tilstå ham.
Nu kom du nok ved dine hægter, som katten tog. C. Gr.

Det, en vinder på æ hægter, det taber en på æ knappenåle. E. T. K.

Hæl. A har en gal hæl, a kan ikke tygge ringe. Lov. H.

Hun hår tråjen æ hæl fræ hinder sko. C. Sch.

Hælefedt. Hvad koster æ hælefedt æ pund? T. V. B. B.
Siges, når man træder en på hælen.

Hælde. Hvor der hældes, der spildes. A. Andr.

Hun bliver hældt af én hånd og i en anden. Kar. Br.
Om den, der tages varsomt på.

Det hælder efter væverens gårde (ɔ: gårdsplads). P. J.

Hænde. Man kan ikke vide, hvad der kan hænde inden aften. R. G.

3541. En må hellere hænde ondt end gjøre ondt. P. Kr. M.

Det er nemt (ingen sag) at hænde, hvad Vorherre vil sende. E. T. K.

Det kan hænds' ved et sving, at et grødfad kan væltes. H. P. C., K. Eller: Det kan hænd's ved et sving, at en gammel kjælling kan hedde Kirsten. H. P. C., K.

Ka hænd sæ er død, men ka wuld sæ er stajen op igjen. C. Sch.

Hænge. Det er ej så nemt at hænge folk med en havrelok. J. G. P.

Hvo, der vil hænge en hund, får nok en strikke. R. G.

Der fik han noget at hænge hans hat på. E. T. K.

Jeg kan ikke lade mig hænge for andres skarnsstykker. M. M.

Den, der vær hængt ved lys, kommer og til tid. K. Th.

Den, der skal hænges, drukner ikke, undtagen når vandet står over galgen. Mads J.

3551. Den skal af sted, der skal hænges. A. E. J.

Tyve og røvere skal hænges, undtagen prokuratorer og doktorer. Mads J.

Det hænger på hende som en sæk på en staver. H. Pet.

Hænge i. De rivende (ɔ: revne i klæder) og de rige hænger alle steder i. P. O.

Hæng i med hængerne! M. Balle.

Hæng i, Kjöbenhavner! livet er kjært. C. L. R.

Der er ikke noget tabt ved at hænge i. P. J.

Du kommer til at hænge det op i skorstenen, æ vand kan dryppe af det. Om tynd kaffe. Lov. H. E. T. K.

Det hænger sammen ligesom synd og fortræd. E. T. K.
Eller: . . . som tört sand. C. A. Th.

Er der noget, der hænger ud? A. C. C. G.
Når nogen gjör indvendinger.

3561. **Hænger.** Vi løber da ikke hængerne af deres döre. Folk, man meget sjælden besøger. E. T. K.

Hæs. Du skulde have tre hede hæs i din röv af en gloende sömtén. P. J.

Hævelse. Det er hårde hævelser: atten køer i æ kræhus og ingen smör, fire sider i æ skorsten og ingen flæsk. S. Brun.

De æ hoor hævels: a*t*en køer å it smör å æ pand duels i æ na*k*. N. H. L., S.

Hø. Han ligger i høet og drömmer efter halmen. A. N. Eller: Han sidder i æ hø og kronnier efter æ halm. E. T. K. Eller: Han står i høet og drøner efter halmen. C. Gr.

Det er så godt hø, at en husmand kunde gjærne være bekjendt at æde det. P. O.

Op i høet, halmen er mullen! Mads J.

Op i høet, der er lopper i halmen! H. H., Hj.

Ven æ hø er opp', så dør æ ko. K. Th.

Han går om og tærsker hø for småfolk. E. T. K.

3571. Hun smider det som hø og halm. E. T. K.

Ja vel, hr. forvalter, høet skal på møddingen, og møget skal på stænget. Til en, der har forvirrede begreber. K. L., F.

Her er hårdt hø at plukke. Mort. E.

Höflighed koster ingen penge og beskjæmmer ingen. N. L.

Høg. Du sidder, som du var falden fra æ høg og til æ kukmand. E. T. K.

Du står, ligesom du var falden fra æ høg og til æ glede. A. Moltke.

Ikke alle fugle er høge, men somme er kun gjøge. H. N.

Han er nok en af dem, høgen kan ikke tage. P. V. J.

Høg over høg, men ingen over Hans Kristian Høg. J. G. P.

Høgunge. Det var kraftens, Kirsten Smed, de høgunger var så store og kunde endda flyve. S. Brun.

3581. **Höj.** Han hår vår po höwen å si ætte kallen. Om usædelighed, tyveri o. s. v. E. T. K.

Höj. Han er nok höj i hætten. J. G. P.

Hun er höj og rank som en bikube og tyk og fed som en ildklemme. H. F. F.

Du er höj, men det er mest kjæphöj. E. T. K.

Han er lige så höj som tre pandekager, der ligger på fladen. Spøgende om den lille. J. B.

Han er så höj i hytten, som han havde syv viber i salte. Tyholm. Vilh. H.

Han ser så höjt, som han havde en gris i skoven. P. J.

Det er höjt til loftet og vidt til væggene. Ant. N.
Eller: Ude er der höjt . . . B. H. S.
Til dem, der skjændes eller slås.
Du skal ikke se så höjt, det er fra jorden, du skal have føden C. A. Th.
Du ser så höjt som skader i fog. Marie Joh.
3591. Du ser så höjt, er dine bier flöjet hen? E. T. K.
Han sætter sin næse så höjt, at en kan ikke nå den med en stenlægte. Om den, der ser meget höjt. Stenlægter er de længste lægter, der er til i landet. E. T. K.
Han så så höjt som skade i tåge. K. Th.
Det er for höjt, sa' Erik, han sang. K. M. R.
Höjt skal man sidde, når man lidt godt skal nå. Nik. Chr.
Han ser höjere, end han nogen tid kommer. Ant. N.
Jo höjere man er på en stige, jo mere svimmel man bliver tillige. M. R.
Jo höjere man er oppe, des dybere man falder, jo hårdere stød og des större rabalder. M. R.
Kommer du höjere i Himmerig end a, så må du ikke pisse mine öjne ud (ned i mine öjne). E. T. K.
Han er ikke höjere end en trepægleflaske. Ch. W.
Eller: . . . end to par træsko. E. T. K.
3601. Jeg bor på kvisten og vil nødig höjere op. M. M.
Jo höjere aben klyver, des bedre ses dens hale. C. A. Th.
Jo höjere op på dag, jo villere (flinkere) folk. K. Th.
Når man er höjest på hjulet, er man nærmest ved at falde ned. A. E. J.
Vil du ikke kysse Bodil, som hun er höjest, når hun samler spåner? C. Sch.
Höjbords. Du sætter dig nok til höjbords. E. T. K.
Höjde. Vil du se min höjde! A. E. J.
Höjkant. Det står på höjkant ligesom Birtes pandekage. Marie K.
Höjlærd. Tækkere er höjlærde folk, stenslåere er grundlærde folk. A. E. J.
Höjstribet. Det er höjstribet af sort og hvidt ligesom Mads Krogs underbugser. E. T. K.
3611. **Høkurv.** Han hører til det flyvende artilleri, som de bærer omkring i høkurve. A. N. Eller: Han er en af de flyvende husarer, dem, de bærer omkring i kurve (riskurve). Om en, der ser lidt dvask ud. E. T. K. Eller: Han er en af de ridende matroser, som de bærer omkring i høkurve. K. R. S. Eller: Du var nok en af de soldater, de bar omkring i høkurve. A. H. P.

Höjre. Han havde nok lyst til at gå på æ höjre side af sig selv, blot det kunde lade sig gjøre. J. G. P.

Høkke. Han høkkede ikke over det. A. N.
Var ikke mundlam.

Hølé. Den, der kjøber høleer efter klang og piger efter sang, bliver let narret. E. T. K.

Man skal stryge sin høle, inden man går af engen, og kysse sin kone, inden man går af sengen, så har man al tid en glad kone og en skarp høle. N. L.

Hønen lægger kun ét æg ad gangen. C. A. Th.

Höns skraber bedst, når de har mange kyllinger. C. A. Th.

Det er en sölle høne, der ikke kan skrabe for én kylling. R. P. R.

En klog høne kan også gjøre vindæg. E. T. K.

Kloge höns kan også gjøre i nælder og brænde benene. Ann. J.

3621. Di vise hönsen kajn ow gjorra i næjllarna. Kr. Sk.

Store höns (ɔ: fornemme folk) kan og gjøre i æ nælder. A. H. S.

Kloge höns gjör og i nælder, gamle mus går og i fælder. B. H. S.

En klog høne kan også gjøre et æg uden reden. P. Kr. M.

Den nærige høne får somtid korn og somtid hug. Eller: Nære høne for andten knæp he kjaan. P. Kr. M. Eller: Næbbet høne får enten knæp eller kjærne. H. A. H. Eller: Nippet (ɔ: næsvis) høne får . . . B. H. S. Eller: Nærgående høne får enten knæk eller korn. K. T. Eller: Nærige höns får enten korn eller knæp, somme tider begge dele. B. H. S. Eller: Nænne hææn for enten knæp eller kjæn. Th. J.

Når hønen har skrabet, ser hun til kløerne. A. M. N. Eller: Når hønen har skrabet, ser den gjærne, hvad der kan være kommet frem. Ch. W.

Hønen mister tit et æg, fordi den ej kan tie. E. T. K.

A kan ikke få så meget som en høne med et æg. P. J.

Man skal ikke sælge sin høne på en regndag. H. N.

Hønen er ikke borte, fordi den har pip. C. A. Th.

3631. Hvor skal vi så sætte vore höns? Kr. Sk.

Hvor skal æ höns så sidde i nat? E. T. K.
Til den, der er vred.

Du er den bedste høne i kurven, ven alle de andre er henne. J. F.

Han ved nok, hvad han gjör, når han vander hans höns, for så lægger han klæptræer på dem. R. P. R.

De går i seng med hönsene og står op med svinene. L. Fr.
Det er ikke altid af glæde, at hønen kvæder. B. H. S.
Ii se, lille mand, står jere höns der i töjr og kan ikke nå vandet. C. A. Th.
Hun kraner som en høne med et stykke læder om halsen.
Den forfængelige. Henr. P.
Æ höns gjör æg i æ skjæg te æ plåwwkåål, men di skider i æ ree te æ kusk. A. H. S.
Sikken et måssel, det er værre end til Knold-Thomasses, de var tolv mand om at slagte en høne, og de havde elleve bagreb på hende, og så løb hun endda fra dem. K. M. R.
3641. Pas dig selv og lad hönsene gå! Lov. H.
Han er ikke bange for en død høne, når han har en kjæp i sin hånd (har en lille kjæp). P. J.
Når hønen vil for hanen gale, og konen vil for manden tale, går det ikke, som det skulde. S. D.
Det vilde jeg ikke have for den bedste af mine höns! P. K. M.
Jeg har en høne at plukke med dig! E. T. K.
Du skal ikke tro, a er en høne, for det a er lådden om munden. Lov. H. E. T. K.
Det var nu så meget skammeligt med den gode høne, at den der skulde gå hen og brække benene i kartoflerne. M. M.
Lad det så være et ord imellem vi to huskjællinger, at du vil passe mine höns, mens jeg går ud at tigge. L. Fr.
Snak ikke om æ höns, för de er stegte, for det kan være, du får ingen af dem. O. J.
Hønebytte. Til lykke med hønebyttet, når enhver beholder sin. J. G. P.
3651. **Hønedröm.** Hun falder i hønedröm. J. Schj.
Hönsetrappe. Geht wohl, geht wohl, sagde Tyskeren på hönsetrappen, han måtte op ad. K. H.-H.
Hör. Ja, nu skal det være sådan, enten det går i hör eller i blår. E. T. K.
Hör-ville og spån-ild går snart ud. R. G.
Hør. Han er så hør over en skilling, som Fanden er over en sjæl. E. T. K.
Høre. En kan høre meget, inden æ ører falder af. E. T. K.
Når man hører andre, kan man høre sig selv. A. E. J.
Hør ret, så svarer du ret! E. T. K.
Eller: Hør ret og svar ret, så får du ret! Mart. D.
Som man hører, så svarer man. P. Kr. M.

En skal høre efter ham, för en ser ham. E. T. K.
Om den, der snakker med sig selv.
3661. A hører ikke godt med det øre. E. T. K.
Når man ikke vil svare på et spörgsmål og da lader, som man ikke har hørt det.
Du hører ligesom æ døve mand i æ skov. E. T. K.
Du hører ligesom Per Døves kat. N. P.s kone.
Om en, der ikke vil høre.
Det er stygt at høre på, han siger ikke et ord. A. B. A.
Nu skal vi høre til ed, vi har så længe spur til ed. A. H. S.
Han sidder på æ øre og hører med æ röv. A. H. S.
Det er bedre at høre noget end at være døv. J. J., N.
Han hover at høre sig selv. Sör. H.
Har du hørt det sidste nys»nej«? ja, det har jeg heller ikke. Ole J.
En god hører gi'r en god svarer, og en god æder gi'r en god skider. J. Sör.
3671. **Höst.** I höst er husmandens plads ved bordenden, efter höst er den bag stuedören. Chr. R.
Du skal ingen höst vente af den sæd, som du ikke såer. M. R.
Höstvogn. Man skal ikke tage höstvognen med den dag, man såer. Joh. S.
Höved. Tuha, menneskenes börn er da ikke almindelige höveder. V. B.
Hövl. Han havde ikke så meget hövl, han kunde save det af med. Om en kluddersnedker. H. A. H.
Hövlebænk. Han glor som en hövlebænk, der brænder i begge ender. E. T. K.
Håb uden grund er som kar uden bund. A. Andr.
Vi lever ved håbet ligesom sømændene. E. T. K.
Han lever ved håbet ligesom firbenene. E. T. K.
Man skal altid håbe det bedste og være belavet på det værste. H. N.
3681. **Hånd.** En tro hånd og en sand mund det er to gode ting ved et menneske. P. Kr. M.
Hvad hånden ernær', det munden fortær'. M. M.
Han er hans höjre hånd. Mort. E.
Det er aldrig så bitte en fisk, den bær jo hånd til mund. A. C. P.
Han ser gjærne en krum hånd. Ch. W.
Om den, der gjærne vil have vederlag for tjenester.
Han tager ud på hans egen hånd lige (sådan) som de store gjæslinger. E. T. K.

Det er til én hånd ligesom lange Pers vanter. E. T. K.
Det er altid ved hånden som en skobørste. H. N.
De er som en krum hånd i en skåwergryyd (skåww gryyd). E. T. K.
Jeg tager den ene hånd og redder den anden med. Lov. H.
3691. Han tager den ene hånd og vasker den anden med, og så er den endda sort. Maren B.
Om den, der hjælper sig af én forlegenhed i en meget större.
Mange hænder gjör rask gjerning, det hør' Vorherre til; mange munde gjör tomme fade, det hør' den Onde til. K. H.-H.
Spyt i den ene hånd og skid i den anden, se så, hvilken du har mest i. E. T. K. Eller: Du kan ønske i den ene hånd og spytte i den anden og så se, hvilken du har mest i. E. T. K.
Håndelag. Han har det på håndelaget ligesom jordemødrene og lommetyvene. Ch. W. Eller: Man skal have det på håndelaget ligesom lommetyvene. N. Chr.
Håndslöv. En, der er håndslöv, kan ikke tælle en pind og slå den i et sædeknippe. H. F. F.
Håndværk. Et håndværk er godt at lære, det er let at bære, vil man ikke bruge det, kan man lade være. C. Gr.
Den, der kan 19 håndværker, kan intet. Mads J.
Håndværksfolk. Når man får håndværksfolk, har man kun to glade dage, nemlig den dag, de kommer, og den dag, de rejser. H. A. H.
Hår. Blidt hår, stridt sind, stridt hår, blidt sind. M. M.
Dårligt klippet hår er to mænds skam. A. B. B.
3701. Mit hår krøblede rigtig på mit hoved ved at høre det. H. F. F.
Hans hår kröller som et limeskaft. J. G. P.
Det sætter grå hår i panden. Ane N. E. T. K.
Sorte hår, men ikke hjærter, kan blive hvide med tiden. V. Fausbøl.
Den, der går med halm i håret, er ikke meget betroet. R. P.
Hvem, der har et gult hår, vil gjærne ha' det kruset. Fr. L. Gr.
Ansigtet i det pudrede hår, som en kat i en høstak. C. A. Th.
Hårdt bidsel gjör ikke hesten bedre. C. A. Th.
Han er hård i munden, men blød i röven. Joh. G. Ped.
Han er så hård, at en kat ikke kan gnave i ham. A. E. J.
3711. Han er hård som horn ligesom Oles spade. S. D.

Den, der er hård nok til at bande, er også hård nok til at lyve. Henr. P.
Den, der er hård ved sine heste, er også hård ved sin kone. H. A., S.
Han er så hård, te en kan ikke hugge i ham med en bredøgse. J. G. P.
Han er hård i kanten ligesom smedens æbleskiver. N. S., B.
Du er en hård karl i en blød kolort. H. J.-H.
De ær h*o*er, hur de ær ö*w*er. å waar, hur de ær *o*nder. J. G. P.
Det er en hård Ole Pæesen! Ch. W.
Han vender den hårde side ud. Mads J.
Det er hårdt at æde sine egne ord. S. D.
3721. Det går hårdt til, når de store kommer sammen. Enten med venskab eller fjendskab. C. L. R.
Han træder for hårdt (i hans læppede træsko). E. T. K. Når en skoser en anden.

I

I. De kan gå i folk og af folk med træsko på. H. H., Ø. De, der forstår at indynde sig. Eller: Han kan gå både i dem og af dem med sine skoede træsko på. P. J.
Sig enten i eller af med det! Fra eller til. P. Kr. M.
I. Man siger »I« til to lus og »de« om tre, men derfor er de dog det, de er. K. T.
I skal ikke sige I til vi, for vi er lige så gode som I. Ann. J. Eller: . . . vi er ikke flere end I. K. R. S.
Du skal ikke sige I til mig, de siger I til en svinelort. Når halvgamle folk ikke vil have »I«. A. G.
Du kan sige I til dine lopper og lus, du skal ikke sige I til mig. E. T. K.
I til a, så hør vor snak op! A. H. P.
I! Ii, du store Klavs Isak! Forbavselses-udråb. A. A.
3731. I fy i höved navn! E. T. K.
I, du fredsens, Hans, vil du dog kysse mig mer endnu! Niels J.
I dag for penge, i morgen omsonst. H. N.
I dag er det et himmerigs vejr at kjærne fedt i. Eller: . . . at skumme vand i. Eller: . . . at holde sig inde i. Mads J.
I da*w* som i g*u*er — kjør i læjsen. K. M. R.

I dag sælder jeg, i morgen skal jeg bage. Ant. N.
Den, der skutter sig.
Det, der kan ikke komme i dag, det kan komme i morgen. Ane N. E. T. K.
Kommer a ikke i dag, så kommer a i morgen, og kommer a ikke i morgen, så kommer a overmorgen til middag. Lov. H. E. T. K.
Du skal dig ikke i dag forhaste og ikke i morgen fortage. N. Chr.
Man skal leve i dag, så man kan leve i morgen med. E. T. K.
3741. A ved nok, hvad a vilde i dag sige, når a vidste, a skulde i morgen dø. Lov. H.
Jeg har været af by för i dag. M. M.
Det kan ikke hjælpe at slå en mand ihjel i dag og fortryde det i morgen. A. N.
Lad os nu være mennesker fra i dag af. M. M.
I dag sagde han hund, han var vred. M. M.
I fjor i det favre vejr. A. M. N.
Du var ikke for ærlig i fjor, de snakker ikke for godt om dig i år. E. T. K.
Det var i fjor det hårde vejrlig var, de mange frøs ihjel. A. H. S.
Er det ikke dig, der i fjor løb med æ lærred på æ ryg? den gang snakkede de ellers ikke for godt om dig. J. Kr. N., G.
Du fik mere til lön i fjor, end du får i år. Til den, hvis underskjört hænger neden for de andre. Lov. H. E. T. K.
Eller: Hun har tjent bedre i år end i fjor. E. T. K.
3751. A kjender dig fra i fjor, da a solgte kål til dig, da fik du syv snese til hundredet, for a kunde ikke tælle. Lov. H. E. T. K.
I går. Ja, han er ikke fra i går. H. H., Hj.
Jeg er ikke født i går og törret på kakkelovnen i nat. M. R.
Han skulde nok have været der i går. F. P. J. L.
Til den, der har hastværk.
Jeg har ikke fået mad siden i går, förend i dag, i morgen bliver det tredje dag. K. R. S.
Han er ikke løben af stabelen i går. C. A. Th.
Igle. Han hænger i som en igle i et ondt ben. P. J.
Igjen. Er du nu gal igjen, du var det to gange i går. C. Gr.
Det kommer igjen ligesom onde penge. A. L.
Ihjel. Du skulde slås ihjel et par gange om dagen. J. C. M.

3761. **Ihu.** Komme ihu det er en god ting, når det er ikke for silde. A. N.

I hænde. Det er ingen sag at tage i hænde, når Gud vil sende. A. P. L. E. T. K.

Ilden er ude og asken er kold. A. N.

Når der kommer ild i gamle brande, så brænder de bedst. A. H. S.

Når ilden er slukket, rager man i asken. Nik. Chr. Eller: Når vi fejler ild, så leder vi i asken. P. J.

Strået kan ikke gjøre for, at det brænder, når det er ilden nær. C. A. Th.

Her er ild nok til alt kongens krudt, når det var på ét sted. Om en lille gnist. P. J.

Hos mig kan du få ild til alt kongens krudt. Ch. W. Siges til den, der beder om en gnist ild til sin pibe.

Når der er ild i æ ovntræ, er æ møngspus lige så god som den rindende kjelld. A. H. S.

Er der ild i ovnragen, lægger man den lige så let i møddingpølen som i vanddammen. E. T. K.

3771. Sæt os tussen (ɔ: kaffekanden) på ilden. Mort. E.

Det futtede som ild i blår. Mort. E.

Stik så ild i svøben! Eller: Han stak ild i svøben. P. J. Om den, der kjører rask til.

Der er ild i vort gadekjær, og det skal slukkes med langhalm. Siges til frittesyge personer. Ch. W.

Det var vel det år, der var ild i Vesterhavet, og det blev slukket med blår. Mads J. Når man ikke tror, hvad der fortælles.

Det har været på (ved) æ ild siden søndag. E. T. K.

Der er ild i æ flintesten, men det ses først, når æ stål kommer. E. T. K.

Der er mere, der slukker ild, som vand. A. L.

Der er alle tider lige så mange, der har ild som vand. K. Th.

Der er ikke så megen ild, man kan brænde en kaffebönne ved. C. A. Th.

3781. Law æ eld er sammel, brænder en bæst. J. H., C.-F. Eller: Ilden brænder bedst, så længe den står samlet. A. L.

Den ild, der brænder godt, vil de alle puste i. K. Th.

Du skal ikke puste til den ild, som brænder. M. R.

Æ ild er vist gået ud! Sör. H.

Hårdt imod hårdt gi'r ild. A. E. J.

Ild er en god inderst, men en bedrøvet øverst. A. L.

Ilde gik det, men vel var det, at der skete ingen skade. Joh. S.
Ilde gik det, og vel var det, hjem gik det, og knapt var det. Sör. H.
Det går aldrig så ilde, det går jo nogen med. J. G. P.
Det ser ilde, te lange tyve står op. J. P. H.
3791. Er det ilde gjort, så er det vel betalt. A. H. S.
Ildebranden kan jeg ikke hjælpe ved, men vil I kjøbe potter, så vil jeg holde. Om den, der ikke vil hjælpe. E. T. K.
Der kommer tre slags folk til ildebrand, nogle for at stjæle, nogle for at redde, nogle for at se til. E. T. K.
Ildklemme. Han sidder som en ildklemme på en so. P. J.
Ilder. Nogle løber som gale ildere i torden. C. Gr.
Det er en led ilder. Om den falske. Lov. H.
Ile. Det iler for en bedre æl. P. K. M.
Imellem. Hun har ikke lagt æ finger imellem. H. F. F.
Om for tyk meldmad.
Nu er det imellem hinanden ligesom hø og halm. K. M. R.
Der kommer nok den dag, der bliver by imellem jer.
Om søskende, der ikke kan forliges. E. T. K.
3801. Den, der går imellem bark og træ, vil også gå imellem særk og knæ. E. T. K.
Det var lige imeld æ sæjer og æ hvæjer. E. T. K.
Om noget, der er vanskeligt at komme over.
Der er ikke langt imellem det varme og det kolde.
Om den hidsige. Lov. H. E. T. K.
Det var lige imellem det skidne og det rene. E. T. K.
Han går imellem elleve og fem og har ingen steder hjem. E. T. K.
I morgen tidlig er natten forbi. P. J.
I morgen er der atter en dag, og er der ikke det, har vi fået nok udrettet i dag. M. M.
Der kommer en dag i morgen, sagde Jens Ringive. F. P. J. L.
Du skal ej til i morgen opsætte, hvad du kan i dag udrette. H. Pet.
I morgen bager alliken, så får vi varmt brød. F. L. Gr.
3811. I morgen kommer der en ladning fioliner, så skal der skides i alle flöjterne. P. V. J.
Til den, der flöjter med munden.
Syv og ni er segsten, i morgen er det søndag. F. P. J. L.
Hvordan har du det så i morgen? J. G. P.
Vidste jeg, jeg skulde dø i morgen, skulde I få noget at vide. Ch. W. Eller: Jeg kunde sige meget, når jeg vidste, jeg skulde dø i morgen. P. J.

Kom til mig i morgen, så skal du få kløser på suppen! Nik. Chr.
Nu skal vi nok hjem, i morgen slår bondens tromme.
Når det er silde. A. H. P.
Ja, i morgen til middag eller den anden dag til aften. Ann. J.
Å å å, der er én dag i morgen. S. H., Skj.
Gå nu i seng, i morgen tidlig skal du op og have mad. P. J.
Ind. Den kan gå ind i folk og ud af dem igjen med skoede træsko på, te de aldrig fornemmer det. Se: i. A. L.
3821. De skal tage ind, ligesom de gi'r ud. A. N.
De kommer til at tage ind til nadver, hvad de har givet ud til davre. L. F.
Det er bedst at törre det inde, der ikke kan tåle at hænges ud. L. Fr.
Inden han kommer, kommer de fra Norge med sild.
Den sene. J. M.
Værsgod og kom inden for og se vor ny kakkelovn! S. Br.
Eller: . . . og se til vor kakkelovn. Ch. W.
De er nær ved at gå inden i hinanden af ene glæde. Ane N. E. T. K.
Det har det inden i sig ligesom æ rakkers ler. F. P. J. L.
Eller: Han har det inden i sig ligesom skrædderens lire. C. A. Th.
Inderlig. Det sidder inderlig som bjærgmandens hjærte. K. Glud.
Inderst. Det, der ligger inderst i hjærtet, ligger yderst på tungen. E. T. K.
Indagningstid. Det er i indagningstiden. E. T. K.
Når man spiser.
3831. **Indbillinger** (ɔ: indbildninger) er værre end törvebillinger, undtagen i öjne, der er törvebillinger værst. Lov. H. Eller: Ingenbillinger er værre end törvebillinger undtagen i öjnene. Nik. Chr.
Indbildning er værre end Fanden. C. Gr.
Indbildning er værre end pestilentse. O. B. H.
Indbildning kan gjøre en myre til en elefant. John H.
Indbildsk. Han er så indbildsk, at ingen kan få lov at nyse. E. T. K.
Indbyndel. Du er indbyndel som nispug i æ halmstak. A. L.
Indfald. Du har indfald, som gamle vægge har udfald. E. T. K.

Indfed. Han er indfed ligesom storken. K. L., K.
Om en mager gris.

Indløbe. Der kan let indløbe noget, når der er hul i træskoene. Langø. P. C. H., L.

Indkvartering. Han havde fået indkvartering. E. T. K.
Bleven luset.

3841. **Indretning.** Det var en sær indretning på en forestilling. K. R. S.

Indtægt. Hvor der er store indtægter, er også store udgifter. Jeppe J.

Indvendig. Han har sit indvendig ligesom det røgede flæsk. Stevns. J. P. J.

Indvov. Du er nok indvov for en pandekage. P. J.

Hun er indvov ligesom Maren Brøds træsko. P. J.
M. Brøds levede for omtrent 30 år siden i hospitalet i Kværndrup. Talemåden høres i en stor del af det sydlige Fyn.

Ingen. Hvor ingen falder, står heller ingen op. P. J.

Der er ingen fisk uden ben, og ingen mand uden men. S. D.

Har vi ingen, der klapper os, så har vi heller ingen, der napper os. Sör. H.

Ingen kone er bedre end en ond kone. C. Gr.

Ingen kage er værre end krogen kage. Lov. H. Eller: Intet i maven er værre end krogen kage. Nik. Chr.

3851. **Ingen steds** er i hundens rum. Eller: Hvor har du været? — Ingen steder. — Nå, i hundens hus. P. Bj.

Ingen ting. Jeg siger ingen ting, men tænker så meget mere. Joh. G. Ped. E. T. K.

Ingen ting er godt at komme i öjnene. E. T. K.

Det koster ingen ting for vogsne og ikkun det halve for börn. H. H., Hj.

Det er ret en frøken Ingenting. E. T. K.
En, der giver sig ud for noget, hun ikke er.

Intet. Når en har intet, den dag en tyller, så har en heller ikke, den dag en hælder. Lov. H. E. T. K.

Somme får intet, fordi de kan ikke skjönne på at snakke om det, og somme, fordi de har intet at tage det i. L. Fr.

Det skal gjøres af *et* (ɔ: intet) og for *et* og med *et* og fra, för de kommer til. Gjøres billigt og i en fart. A. P. L.

Når du it (ɔ: intet) har, og it kan få, så vil du se den, der kan nær' sig længer end du. K. M. R.

Den, som intet vil lære, må tosset være. H. Kr. K.

3861. Den, der skræpper og intet har, det er ære, men den, der klynker og intet ska'r, det er synd. C. Gr.
Intet er bedre end en ond kone, og intet er værre end et tykt stykke brød. R. P. R.
Der er intet ved det, hverken rytter eller soldat. S. Br.
Intet i maven er værre end grød, intet i öjet er bedre end røg. A. G.
Is. Jo bedre isen er at glide på, jo mere man er i fare, om man falder. M. R.
Ister i ål, butter i kål og smör i blåsur vælling. J. F.
Butter rørtes sammen af fløde, mel, ost, æg o. s. v. og brugtes på brødet i stedet for smör.
I vejen. Der er al tid noget i vejen, når en stakkel vil til Himmerig. Jeppe J.
I år. De ler ikke alle i år, der blev gift i fjor. Fr. P.
Fød mig i år, så skal jeg føde dig ad åre. Nik. Chr.
Ka-do'*t* hun døø i *o*r å blöw begra*w*en i fy*w*r. M. M.

J.

3871. **Ja.** Mands ja og nej (ɔ: vaklen) gi'r fjende mod. H. N.
Den ene sit ja er lige så godt som den anden sit nej. E. T. K.
Du siger nok ja, men du svarer ikke. H. A. H.
Den, der er god til at sige ja, er god til at bære börn. E. T. K.
Å ja mænd og så en pægl og så i seng. A. N.
Jag. Han har al tid et jag, som han skulde efter jordemoder. H. H., Hj.
Jage. Når 12 kunde int jage os ud, så kan 1 langt mindre.
Siges, når man bliver i selskab til over midnat. Kar. Br.
Det jager vel ikke, du skal vel ikke ud at höste. M. Balle.
Jagearbejd (figearbejd) er skidearbejd. E. T. K.
Jagt. En skal ikke rose af jagten, inden hundene har løbet. M. M.
3881. **Jammel.** Når vi to mødes her i dag jammel, så er vi da ikke døde. E. T. K.
Siges, når to støder hovederne imod hinanden.
Jeg. Han siger »jeg« til sig selv og »du« til sin træsko. Joh. G. Ped. E. T. K.
Jens. Der er Jens Bjærggård med kålen i næsen.
Klørknægt i kortspil. J. G. P.

Jomfru Lisken, forstår du pisken! A. N.
Det er jomfru har-været og madam kan-blive. P. Kr. M.
Siges om en gift og ugift kvinde.
Jomfrubörn (ɔ: de börn, som ikke er fødte) er altid gode. L. E. L.
Jomfruhår. Et jomfruhår kan trække mer end ti par heste. C. Gr.
Jomfrusko. Det er ikke godt at lave jomfrusko til hyrdefödder. S. P. J.
Jord. Han er god til at måle jord af til de fattige.
Om den, der tager lange skridt. A. E. J.
Jorden er gjærne hård for onde svinetryner. J. F.
3891. Jo federe jord, desto dovnere folk. P. J.
Se til jorden, der skal du have din føde fra. J. M. P., R.
Han får ikke jord nok, för han får munden fuld. Død. P. J.
Du grunder kanske jord ud til börnebörn. Ch. W.
Om en, der grubler.
Sæt dig ned på Guds grönne jord forved kakkelovnen. P. Kr. M.
Den er så ond, te jorden svier under den. A. N.
Af jorden er du kommen, til jord skal du blive, af jorden skal du igjen opstå med smalle ben og træsko'r på. Ant. N.
Den, som bliver ved jorden, falder ikke ned. H. N.
Jordæble. Du har nok spist jordæbler, der sidder skind på din næse. Mort. E.
Jul. En anden jul kommer en anden juleaften. E. T. K.
3901. Å hvad, det er da kun jul én gang om året. Eller: . . . søndag én gang om ugen. A. H. P.
Året er aldrig så lang, så kommer julen dog trang. S. H., S.
Du må ikke bære vor jul ud. E. T. K.
Kom du ind til mig i jul, så skal du få stegte stirreser og pebernødder. A. H. P.
Det ser ud til en mørk jul og en skiden fastelavn. P. J.
Siges, når der er ubehageligheder i vente.
Den, der skummer i jul, skal sulte i faste. Den lånng sulten fååst. Den lånng fååst å sulten daww. P. K. M.
Det er jul til kjörmes og halvhellige dage til påske. E. T. K.
Vi holder jul til påske, siden kommer pintsen. Mort E.
Efter den forædt' jul kommer den forhungret påsk'. K. Th.
Julen varer til påske, og påsken varer til pintse, og pintsen får aldrig ende. F. L. Gr.
3911. De snakker alle om den rige jul, men ingen om den fattige Ole (påske). Ch. W.

Hun bager til jul og gjemmer til Påske. Ann. J.
Hendes mand hed Påske.
Nu vil jeg ønske jer en glad jul og en spids påske. E. T. K.
Den rige jul den får al ting, men hvad bliver der til den fattige påske? det snakker der ingen om. E. T. K.
Jul er en frossen, påske er en rig mand, men Pers dag er en stakkel. Lov. H.
Æ y*w*l æ en øøland, æ poosk ko*m*e, n*æ*r en kand, æ pendste æ en snæ*r*pkannd. Vilh. M.
Det er godt at være barn om julen, præst om påsken og føl om hösten. M. M.
Juleaften. Nå da, sikken juleaften vi ha'de, fa'r og jeg var ude at möje os elleve gange. J. C. M.
Julegrise og fastekalve gjör bonden gale. H. N. Eller: Julekalv og fastegris gjör bonden rig og vis.
Jærnmave. A hår en jannmaww, a ka tool ålld slaww.
Siger folk fra Varde-egn, når de vil rose dem af, at de har et godt helbred. E. T. K.
3921. **Jærnmænd** og trækoner det giver stærke börn. E. T. K.
Jærnskovl. Havde a haft en jærnskovl, sikken lussing du skulde have fået. Mads J.
Jærnstövle. Har du set (mødt) manden med jærnstövlerne i dag? Spörgsmål til den dovne. E. T. K.
Jærtegn. Kan du gjøre et jærtegn, vil jeg tro, du er en helgen. Ch. W.
Jævn. Når du kommer der over, så er du på jævn vej. A. N.
Der er jævn bund imæld æ knolde. H. J.-H.
Det går jævnt, men pokkers net. Chr. R.
Det er så jævnt, at man kan trave en lus derpå. P. Chr.
Du trænger vel ikke til, jeg skal jævne dig lidt i ansigtet med en møghakke? H. H., Hj.
Jyder, Jøder og gråspurve det er nogle slemme fugle. J. S.
3931. **Jøde.** Der har en Jøde spyttet. C. L. R.
Siges, når der er et mørkt sted på noget: rustplet på jærn, plet på læder o. s. v.
Der har en Jøde spyttet på din hose. Mikk. S. E. T. K.
Siger man, når der er gået hul på en andens strömpe.
Du er nok en Jøde, siden du hverken spiser flæsk eller drikker fløde. Ch. W.
Til det barn, der ikke holder af flæsk.

K.

Kabees. Å, wil du *et* ret ha en kabees! J. G. P.
Kabuds. Det er af det røde fyr ligesom smedens kabuds. Ant. N.
Kaffe. Varm kaffe blæser jeg ad. Ch. W.
Ja vist skal du strags ha' kaffe, når du den selv vil skaffe. Marie K.
Vil du ikke have kaffe i en bundløs træsko? P. Kr.
Kaffesnak og brændevinssnak er ikke meget bevendt. Mads J.
Kagen er konen lig. H. N.
3941. Sådan skal vi ikke have vore kager stegt. P. V. J.
Kaglen. Han har mere af æ kaglen end af æ æggjøren. P. K. M.
Kakerlak. Han løber som en kakerlak. A. B. A.
Kakkelovn. Du må tro, jeg er ikke født i går (i aftes) og törret på kakkelovnen i nat. V. B.
Han er ikke det menneske, kakkelovnen er af. M. G. A.
Kakkelovnspræst. Du er en kakkelovnspræst. Mort. E.
Kald. Det er ikke så galt at give æ kald op og lade æ præst præke. J. F.
Kalde. Det er det samme, hvad I kalder mig, om I så kalder mig mistmad, bare jeg får så meget, jeg kan æde. K. R. S. Eller: Det gjör lige meget, hvad de kalder mig, når bare ikke de kalder mig »mistmad«, og det gjör da heller ingen ting, når bare jeg får, hvad jeg skal. Ant. N.
Nu er du kaldt op 3 gange, nu må du dø, hvad tid du vil.
Når man nævner ens navn, og den siger ja 3 gange. A. N.
Du kommer, ligesom du var kaldt ad. E. T. K.
I en belejlig tid.
3951. **Kalk.** Nu er kalken regnet af den rude. P. J.
Kallun. Skal a vende dig dit kallun? Ane N. E. T. K.
Kalstik. Å, vil du ikke ha' en kalstik? J. Kr. N., G.
Kalv. Han kan tage kalven i en stud. M. Munch.
Han kan spør' en ka*l* å en gjæ*l* kow. P. Kr. M.
Der er flere røde kalve end præstens. F. L. Gr.
Det er mere, end manden forlanger, at kalvene skal have thevand. A. Andr.
Han skjærer kalve. A. E. J.
Siges, når knuden af en mands halstörklæde er skreden om i nakken.
Den störste ogse har også været kalv en gang. C. A. Th.

Pas på, du ikke får en kalv. E. T. K.
Når en höstkarl får sting i siden af at gå og svinge stærkt med leen.
3961. **Kalvebøvl.** Den er født godt af æ kalvebøvl.
Om et barn, der er tykt og velnæret, godt født op. Også om store lus.
Kalvehorn. Han har stukket hans kalvehorn af. A. H. S.
Du skal ha' æ kalvehorn rendt af. Eller: Han har fået æ kalvehorn rendt af. E. T. K. Eller: Han får nok kalvehornene rendt af sig en gang. S. H., Skj.
Kalveskind. Han springer omkring som et tört kalveskind. A. B. A.
Han er kommen ud med kalveskindet i dag. E. T. K.
Går med trommen.
Kam. Du får nok kam til dit hår. E. T. K. Eller: Havde du fået hende, så havde du fået kam til dit hår. E. T. K.
Om en arrig kvinde.
„**Kammerat**" er en hestetyv. E. T. K.
Kammerrådsbænken er lang. E. T. K.
Kande. Kannd gor te kjelld hver jenlig *då*, te sist så gor æ hank *å*. L. P. L.
Kandebænk. Ja, hun vil helst sidde i æ kandebænk.
Om den dovne. E. T. K.
3971. Hun har ikke siddet i æ kandebænk. E. T. K.
Om den, der er dygtig og på færde.
Den skulde skures og lægges i æ kandebænk. E. T. K.
Om den, der er noget fin på det, vel især i klædedragt.
Kanin. Han klipper kaniner. Om den sövnige. M. D.
Kapun. Det er en rigtig kapun. Om en hidsigsindet. M. Sör.
Kar. Lad hvert kar stå på sin egen bund, så står det bedst. A. H. S.
Karet. Dersom alle kjørte i karet, hvem skulde så sidde på bukken. H. N.
Kariolhest. Han er så heldig som en kariolhest af det slags, der aldrig kommer af töjet. M. M.
Karklud. Den, der ingen ting vil brede, må altid have en karklud til rede. C. A. Th.
Karl. Det er karl det, der er. Lov. H. E. T. K.
Det var en karl, der slog noget syn fra sig. M. M.
3981. Du er en karl, men en sölle. A. H. P.
Du er en karl, min dreng, du skal snart have bugser! P. J.
Du er en karl, min dreng, det er din moder ikke. E. T. K.
Du er en karl ligesom din moder, og det var ingen dreng. A. H. P.
Du er ingen karl, for kongen kalder dig ikke. A. H. P.
Ved sessionen.

Han har tjent kongen som en karl. M. M.

Kalder du mig for en dreng? Jeg har tjent kongen for karl og var med i krigen. Vi skød med rådne kartofler og osteskalke, det var noget andet end det skidt, folk bruger nu om stunder (nu om dage). A. E. J.

Nu er han alt det karl, han bliver. M. M.

Det er en dygtig karl så nær som det, der vanter. A. L.

Du er en hvælle karl, du skal have en kone alene. H. A. H.

3991. Du er en bitte undersat karl ligesom storken. E. T. K.

De ær en *kå*el, æ ku*l*d ær aww. J. G. P.

Du er en karl som Kasper, og ham tog svinene. J. G. P.

Du er en karl som Kasper, og han er en karl som en kløven svinelort. E. T. K.

Han er en dristig karl, så længe han ser ingen fare. E. T. K.

Du er en fast karl i blödt møg, når du er i efter armhullerne. Siges spottende til den, der praler af sin styrke. E. T. K.

Du er en hel karl, når du kan sidde i en ovn og kan have et par store fladbundede træsko stående uden for. E. T. K.

Det er én sölle karl, der kan ikke bære en skjæppe lus over tre bymarker uden at skulte sig. E. T. K.

Når en vil være en karl, må han kunne slå hans mand og drikke hans dram og bære en skjæppe lus i hans skjorteærmer uden at skulte sig. J. G. P.

Det er en karl, der kan drikke sin dram og gå sit skår. M. M.

4001. Det er en karl, der kan tage en halv pægl brændevin og sige: det var en god dram, inden han römmer sig. M. M.

Du er en karl, du kan drikke en dram på egen hånd. A. H. P.

Han er en *kå*el i kr*i*, nær han er ingen fåår i. H. Th. M.

Du er ingen ræd karl bange for. E. T. K.

Du er en karl, hvor der ingen andre er. E. T. K.

Han er en höj rank karl som en bikube, har lår og ben som tobak for en skilling. E. T. K.

Fæst dig en karl for en skilling, så får du at se, hvor stor han bliver. E. T. K.

Det var ingen sag at tjene for karl, når bare man ikke skulde skjære brød. E. T. K.

Du er da en grov karl, tör din næse! Ironisk. Mads J.

En karl ved (med) sin le og et barn i sin ble kan også komme sammen (få hinanden). M. R.

4011. En brav karl gjör en gjerning, men en skjælm roser af det. L. Fr.

Vi er et par karle ensdan, undtagen a stjæler ikke. A. H. P.

Katteskjæg og hårkamper kan man hugge af med en bøgelægte, men bukkeblade og kragetæer er noget, der kan »dage« en karl. Ironisk. M. M.

Jeg har ikke set den karl endnu, jeg kunde kyse. P. J.

Du er ikke den karl, jeg burde være. P. J.

Det er skrappe karle med ungarske stövler med stiklommer i og glaslygter i hælene. L. Fr.

Man finder ikke det i karlenes sko, man finder i enkemandens bo. Ann. J.

Det er en höj rank karl ligesom et femtal. P. J.

Han er en ulden karl, han har to tröjer på. M. B.

En hy*w* færre k*å*el kan st*o* o en t*ö*re å hååg en *å*end. S. B.

4021. Jeg er en estimeret karl og en velstående karl og en karl, der ikke gjör andre karle fortræd. A. E. J.

Karl er den, der kan gjøre sit arbejde både til engs og til sengs. A. E. J.

Det er en hel karl, han passer sin faders vest og sin moders kjole. A. E. J.

En hyw færre k*å*el som en bikuuv m*o*lt atter en tapstång, trej kotejer å et handfång imæld æ skåldere. S. B.

Det er ikke så nemt for en enlig karl i et par enlige bugser. A. H. P.

Du er en svar karl i et fad grød, men i et fad vælling der drukner du. A. H. P.

Han er en snavs karl i sine bedste klæder. H. H., Hj.

Brav karl hjælper sig selv. Jeppe J.

Han er karl for sig selv og mand for sin hat. A. E. J.

Kan du stå i en skjæppe og lægge en tønde hvede på din nakke, så er du karl for din hat. N. C. A.

4031. Det er en dårlig karl, der ikke kan være en gang som en anden. P. J.

En karl kan slå til et læs hø om dagen, om han så ikke får mere af hvert hak, som et får kan have i sin mund. P. J.

En kan slå en karl fra en hest med den. P. Kr. M.

Karlearbejde. Det er karlearbejde. P. Kr. M.

Det er ikke karlearbejde, men hestearbejde. E. T. K.

Karlfolk. De kjönneste karlfolk er de största slyngler, og de kjönneste kvindfolk har ikke stort at lade dem høre. E. T. K.

Man skal skue karlfolkene om halsen og kvindfolkene om hælene. E. T. K.

Æ karlfolk og æ kvindfolk er de bedste folk, der er til. E. T. K.

Karlsvogn. Han er kommen i Kåelswuen. C. Sch.
I med de store.

Karrig kone slider möj af hend daartræ. E. T. K.
Når hun henter noget, tager hun al tid for lidt den første gang.

4041. Karrig kone går tit til kjælder. E. T. K.

Karrighed er sin egen stifmoder. R. G.

Kartoffel. A skal hen og have æ vand heldt fra æ kartofler.
Siger den, der vil lade sit vand. E. T. K.

Han er just ikke til at pille kartofler med. M. M.

Ja, hun er ret oppe for en kartoffel. E. T. K.
Når börn er i godt humør.

Kartofler det er en dejlig fisk, for dem er der ingen ben i. E. T. K.

Han har en lykke som en rådden kartoffel. M. M.

Kartoffelsæde. Nu er det kartoffelsæde. E. T. K.
Når samtalen går i stå.

Karudse. Han er ligeså væk (fra det) som en karudse i et pæretræ. E. T. K.

Der blev du skudt som karudsen i pæretræet. V.B.
Til en, der er i knibe med noget galt, han har gjort.

4051. **Kasse.** Lad kassen rokke, den er løs alligevel. P. V. J.

Kaste. Din moder har kastet (forkastet) dig, som hønen kaster kyllingerne. P. Kr. M.

Kaste op. Skal du kaste op, så glem ikke at gabe. Chr. R.

Kastekjæp. A har aldrig gjort kastekjæp ad nogen slags mad. P. Kr. M.

Katten leger så længe med musen, til den slipper i den. Mort. E.

Æ kat fanger tit en mus, men aldrig nogen sinde har en mus fanget en kat. Mads J.

Der er flere fugle til end vor kat. E. T. K.

Gamle katte kan også labe mælk. R. P. R.

Jo flere katte der er, jo værre laber de. E. T. K. Eller: . . . des mere de laber. M. R.

Vor kat har gjort barsel. Siges, når der er to lys på bordet. Lov. H. Eller: No gjö wo kat råe bassel. K. M. R.
Om tre lys på bordet.

4061. Det er ondt at se på en syg kat, når öjnene de rinder. Nik. Chr.
Er vi kommen over æ kat, så kommer vi vel over æ hale. Lov. H.
Ven æ kat er finest, så vil en kradse. A. L.
Ta i æ kattes hååI å kyer, så hår do nöj å gyer. K. Bavn.
Pus, min kat, a har ingen anden hund! E. T. K.
Du ser ud som en kat, der går med vinden. N. P.s kone.
Om en, der er gal.
Det går ligesom at malke en kat med opsmøget rumpe. Ole J.
Du ser ud som en gal kat i torden. N. P.s kone.
Når en gjenner æ kat ud, skal æ fremmede te'n. P. Kr. M.
Du har det nok ligesom Per Skrædders kat, den vilde ikke have mus. T. Kr.
4071. Det er ikke forbudt katten at se på kongen. S. D.
Han er lige så ulykkelig som kong Salomons kat, der krøb og sked. H. P. H., H.
Naturen går over optugtelsen ligesom for kong Salomons kat. H. P. H., H.
Gale katte får revet skind, det fik Peter, for han var en. M. M.
Har katten taget din pølse? Ane N. E. T. K.
Du sidder, ligesom katten havde taget din pølse. A. N.
Der kommer flere og vil have pølse, og katten er ikke slagtet endnu. Når f. ex. hunden pludselig gjøer. P. J.
Når vi stryger katten hen ad ryggen, så vender han os kløerne. L. Fr.
Katten er også ærens, når den ser, at sikluden er våd.
Ærens: forstilt enfoldig. P. Kr. M.
Han blev så sum som æ kat med æ siklud om æ hals. A. H. S.
4081. Lad katten græde, han har stærke öjne. K. R. S.
Han er josset-grå-grön ligesom Mirremarens kat. K. T.
Katten vel ves ryww. I kortspil, når man spiller »mis«. M. Bal.
Nej, Jösses, hvor jer kat er dog blisset! Niels J.
Forundring over at se noget nyt.
Så skal og katten sparke dig! Mort. E.
Nu skal vi se leg til lam kat. A. H. S.
Når en vil noget, han næppe kan.
Du har nok trådt på en kat. E. T. K.
Siges om den, der er i dårligt humør.
Katten spiller hjærter ud, men den kan da også undertiden spille kløer ud. Når katten spinder. E. T. K.

Kirsebær. Det er bedre at plukke kirsebær af træet end af bordet. R. G.
Kjed. Han er »kiv« i greverne. M. G. A.
Kjedsom. Du er vel ikke kyvsom (vant) for en patet (kartoffel). P. V. J.
Ja, det var jo kyvsomt for den gamle kone at gå i vandet med klæderne på. M. M.
Kjelde. Nu er det min ko, der er i æ kjelde. E. T. K.
I kortspil. Siges af den, hvis indsats eller bet er på spil.
Kjelder. Det er dybe kjelder at øse. E. T. K.
Han er ikke let at slå bund i.
Han springer ikke i to kjelder på én gang. E. T. K. Eller: Du springer ikke i to kjelder åpå én tid, undtagen de er des nærere ved hinanden. Ant. N.
Om den forsigtige.
Kjende. Man kjender fuglen på fjerene. R. G.
Han kjender ingen anden fugl end æ kat, og den kjender han på æ fjer. J. M.
4151. Jeg kjender dig på et hår. R. G.
Hvem kan kjende sit smör i anden mands kål? Eller: . . . aske . . . ovn? H. N.
Det er ikke let at kjende sit brænde som aske i anden mands kakkelovn. H. N.
Kjender du hende? har du da ligget hos hende? Mort. E.
Ingen kan kjende en ko fra en vejrmölle (ɔ: de skal trækkes fra hverandre). Eller: Han er så dum, at han kan ikke kjende . . . Siges om en, der er dum. E. T. K.
Du kan ikke kjende en ko fra en kirke. Ane N. E. T. K.
Jeg kjender hende nok, jeg kjøber hende ikke. P. J.
Du kjender nok dine dyr på gangen. M. M.
De store kjender altid hinanden; det gjör stakler også, om ikke på andet, så på posen. A. C. C. G.
Er du kjendt på det sted? E. T. K.
Til en næsvis, der indblander sig i samtalen.
4161. Kjender du mig, mester Erik! A. N.
De kjender dem ikke, inden de sætter foden under deres eget bord. L. Fr.
Man skal kjende karlen om halsen og pigen om benene. Se: Karlfolk. S. M.
A kjender ed jo it, for a æ jo væver. J. C. M.
Jeg kjender ham nok fra i fjor, jeg kjöbte kål af ham, da gav han mig en stok i kjøbet. Kar. Br.
Kjender du Kjeld, for her er hans sön? M. K. H., P.

Kjole. Kan du ikke hænge din kjole et andet sted?
Om den, der står en i lyset.

Kjæbe. Der sidder en Satans god kjæbe på ham. K. Bavn.
Det er Tyboernes höjeste udtryk for veltalenhed.

Den, der er rask i kjæven, er også i næven. P. Kr. M.

Hendes kjæve den render som en hvirvel paa en dör. Chr. J.

4171. En kan ikke hænge kjæften på væggen. Norsk? M. M.

Kjældermanden har det godt, han kan stå i sit salsvindue og drikke af rendestenen. H. N.

Kjælen. Hun er så kjælen som en kat. E. T. K.

Kjælebarn bliver til et skarn. Östfyn. N. M.-V.

Kjælling. Der er aldrig så gammel kjælling, hun har jo för været mø. L. Fr.

Om det aldrig er så gammel en kjælling, når hun brænder sig, springer hun endda. A. G.

Poseløse kjællinger går brødløs hjem. Lov. H.

To kjællinger og en gås gjör et marked. F. L. Gr.

Man kan tidsnok komme hjem til en sur kjælling. Ant. N.

Alle véd råd mod en ond kjælling uden den, som har hende. S. D.

4181. Fandens bedste ildtang er en gammel kjælling. H. N.

Hver gang jeg vil fryde mig, så vil kjællingen bide mig. Ann. J.

Du skal ikke kalde nogen kjælling, uden når du kan salte syv sild i hendes röv og selv drikke lagen. Ant. N.

Den slemme kjælling fra Egebjærg, hun åd æ vælling fra æ hund og smed æ fad i æ kjelde.

Den, der spörger om det, den véd, er en kjælling. A. N.

En gammel kjælling stegt i smör . . det står i bibelen.
Siger de fynske börn. H. H., Hj.

Det værste, man kan gjøre en gal kjælling, er at le ad hende. A. E. J.

A vist *et* å, te kjællingen var gal, faar hon håppet öwer en halmstrå. Carl Bj.

Manden vidste ikke, kjællingen var gal, för han hørte, hun sang over borde. M. M.

Havde moser og kjær ikke været, så havde kjællingen fanget ræven (koen). Siges, når der kommer hindringer for en usandsynlig tings udførelse. E. T. K. Eller: Havde moser og elletrunter . . . fanget ræven. Marie Kr.

4191. Det kan sagtens ske, at en gammel kjælling kan hedde Kirsten. B. H. S.

Det er ikke börneværk, når gammel kjælling danser. C. A. Th.
Når kjællingerne bænkes, så vil de også skjænkes. P. K. J.
Nu går kjællingen sin vej. Ant. N.
Når ovnen begynder at blive hed.
Kjællingbænken er lang, du kan også få en plads der. E. T. K.
Eller: . . . den kan de alle komme på. K. M. R.
Eller: K kjællingbænk (kjæltringbænk) er lang, det kunde være, du kunde selv komme på enden af den at vippe. E. T. K.
Kjællingbør. Han har kjællingbør. P. Kr. M.
Kjællinglatter bliver til hoste. P. J.
Kjællingros er dyr. R. P. R.
Kjællingtak er dyre. Nik. Chr.
Kjællingtand. Det går ud og ind som gamle kjællingetænder. N. Formann.
4201. **Kjællingtønde.** Når jeg slår min kjællingtønde ud, skal du få den første drik. A. M. N.
Kjællingvind. Vi har kjællingvind. E. T. K.
Vinden imod både hen og hjem.
Kjæltring. Den ene kjæltring kjender al tid den anden. A. M. N.
De gamle kjæltringer kjender æ messing. J. F.
A skal nok holde ud med de kjæltringer til dag. F. M.
Du har dine ting værre end nogen kjæltring. A. N.
Om den, der er godt forsynet med redskaber.
Kjæltringbænk. Æ kjæltringbænk er lang, du kan også gjærne få et sæde. Se: Kjællingbænk. J. F.
Æ kjæltringbænk er lang, du kan gjærne komme på en ende af den. E. T. K.
Kjæltringfærd. Det er kjæltringfærd at spytte på hinanden. M. M.
Kjæltringliv. Slås og kysses det er kjæltringeliv. M. M.
4211. **Kjæltringvis.** De lever på kjæltringvis, de frådser i otte dage og sulter i fjorten. M. M.
Kjæp. Det gik som ti kjæppe i ét hjul. A. E. J.
Tag en kjæp med dig, der ligger en død høne ude i gården.
Til den, der er ræd. Herm. P.
Kjær. A har dig så kjær, så a træder din' tæ'r. Lov. H. E. T. K.
Hvem der vil kjært have, skal kjært lade. E. T. K.
Kjæreste. En sin kjæreste bliver en anden sin kone. P. Kr. M.
Man skal finde sig en kjæreste i et dejtrug, ikke i en springdans. S. P. J.

No ver a ålde met löwneste *ro* få en kjærrest te i mån awten. E. T. K. Eller: . . . til søndag. K. M. R.
Han har en kjæreste i hver by og to i somme. Mort. E.
Kjærester er, ligesom når det blæser her ude, det er ikke godt, når det fyger for hedt. A. N.
4221. Man kan ikke have mindre end 14 kjærester, Fanden tager ikke mindre end et dusin, og når Vorherre så tager én, så er der ikke mere end én tilbage. E. T. K.
Du skal nok få en kjærest, når du bliver stor. Hanne J.
Den, der har den pæneste kjæreste, skal pudse lyset. A. N.
Du taber din kjærest. Strömpebåndet. H. Pet.
A fryser, a gyser, a har aldrig væ't så varm, som den gang a lå i min kjærestes arm. E. T. K.
Kjæresteri. Ingen kjæresterier i kortspil. A. H. P.
Kjærlighed og hoste kan man ikke dølge. H. N.
Kjærlighed flytter bjærge. H. N.
Kjærlighed er og en krig. R. G.
Kjærligheds gang er aldrig for lang, om det så er 7 mil over sorten hede. Kar. Br. Eller: Kjærligheds gang er aldrig for lang, selv om den går over 7 hovmarker og et tjörnegjærde. N. C. A.
4231. Kjærlighed gror, hvor ærlighed bor. E. T. K.
Hvad man sår i kjærlighed, skal man höste i herlighed. C. Gr.
Kjærligheds öje kan aldrig se fejl. E. T. K.
Kjærligheds öjne ser ingen fejl, og pigen hun er jo så glat som et spejl. Mort. E.
Kjærlighed er som dug, den falder så let på klinte som rug. E. T. K.
Kjærlighed er en (underlig) vilje, den falder lige så godt (let) på en lort som på en lilje. P. J.
Kjærligheden kan lige så vel falde på en lort som på et liljeblad. A. L.
A er kjed af kjærlighed, a elsker ikke et karlmenneske. Eller: A er kjed af kjærlighed, a elsker ikke uden en, og den kjender a ikke. P. Kr. M.
Kjærne. Det er med det som med hönsemøg, det er den rene kjærne. Ch. W.
Kjærne. Nu er det godt vejrlig at kjærne i, hvis æ fløde var løben sammen. J. G. P.
4241. Hun sidder og kjærner sammen på det. H. F. F.
Kjærtel. Hvor der er en god bid, er også en kjærtel. E. T. K.
Der er al tid en kjærtel ved det fede. R. G.

Kjærven. En må ta' det, ligesom kjærven gi'r det. A. N.
Kjøb. Godt kjøb er stakket dagsrejse. A. L.
Kjøbe. En skal ikke kjøbe det, en kan bruge, men det, en kan ikke undvære. E. T. K.
Kjøb, hvad du ej behøver, og du vil snart nødes til at sælge, hvad du ikke kan undvære. H. N.
Hvem, der kjøber det, de behøver ikke, må savne det, de trænger til. L. Fr.
Jeg vil ikke så dyrt kjøbe, hvad jeg siden skal fortryde. R. G.
Jeg kjender ham nok, jeg kjøber ham ikke. P. J.
4251. Han ser på folk, ligesom han vilde kjøbe dem. Niels J.
Den, der kjøber ved lys, skal sælge ved måneskin. S. H.
Mange kjøber for atten og sælger for tretten. A. E. J.
Nogle går til marked for at kjøbe og sælge, andre går for at høre og stjæle. P. Kr. M.
Dyrt kjöbt er både takket og betalt. F. L. Gr.
Kjöbmanden ser nok, hvad skind han skal rive i. A. E. J.
Se: Hunden.
Kjødet hænger aldrig så höjt, at jo hunden venter benene. P. H.
Som æ kjød syyn æ hæst, syyn æ kjowl æ præst. J. S.
Kan der *et* kom kjød, så kom kål! A. H. S.
Det er ham ikke i klæderne skåret, det er ham såmænd *i* kjødet baaret. K. M. R.
4261. Når vi får kjød uden ben, så får du også. M. R.
Hvor man lægger et stykke kjød, behøver man ikke at lægge et stykke brød. H. N.
Kjøddag. Det skal du få en anden god kjøddag hen i ugen. Lange udsigter. P. V. J.
Kjødmund. Du er nok en kjødmund ligesom Jens Lærkes kat. T. Kr.
Kjøkken. Hun er kommen i fejl kjøkken. E. T. K.
Et fedt kjøkken gjör et magert testament. L. Fr.
Kjøkkendör. Han er syg bag kjøkkendören og jager hovedet ind i madskabet. P. V. J. Eller: . . . med hovedet i madskabet. D. J.
Kjøl. Det træ, der er dannet til kjøl, bliver aldrig mast. C. A. Th.
Kjön. Hun er så kjön som en ros', men har hverken sko heller hos'. E. T. K.
Hun er så kjön, så det er grovt. K. R. S.
4271. Kysselig kjön ligesom Per Niels's Sidse. Th. L.

Når et mandfolk er lidt kjönnere end Fanden, er han kjön nok. H. N.
Du er kjön, når en ikke ser for længe på dig. E. T. K.
Det er en kjön en, når den aldrig skulde blive större. P. Kr. M.
Kjön er snart hæd, og pæn er snart pyntet. P. Kr. M.
Du var en kjön dreng, når du havde haft et par længere ører. E. T. K.
Kjøre. Der kom han nok net op at kjøre. J. G. P.
Han kjørte med én fjæl og én læjer. E. T. K.
Nu kjører jeg, vil I med, kan I hænge på! H. N.
Det er ingen sag at kjøre, når en anden la'r bæst til. Ch. W. Eller: Man kan sagtens kjøre, når andre lægger heste og vogn til. H. F. F.
4281. Vil du kjøre med, så lav dig et sæde bag efter vognen. Chr. R.
Det er ikke godt at komme ud at kjøre, når kusken er syg, hestene trætte, vejen bundløs, og vejret slemt. Ch. W.
Når regnen smudsker, når hestene pruster, og kusken ræber, da er det godt at kjøre. Nik. Chr.
Kjør til, bonde, jeg vover hesten! A. E. J.
Han kjører slundt i slundt. Det går regelløst. Kar. Br.
Han kjører, som det var livet om at gjøre. H. Pet.
Man kjører bedre med havre end med pisk. C. A. Th.
Er man bonde, skal man kjøre frem som en bonde, er man skjærsliber, kan man nöjes med en bør. A. E. J.
Lad kjøre i det gamle hul til påske! H. Pet.
Kjør i dag, så at du kan kjøre i morgen igjen. H. N.
4291. Det er en svær kjøren, man kan slet ikke få noget udført. Til en, der bliver ved at snakke. A. H. P.
Der kom en mand kjørende med hele verden på en hjulbør (trillebør) og kjørte ind i en myref .... (mygf.). Det er den störste lögn, der er til. E. T. K.
Det er bedre at være simpelt kjørende end godt gående. L. Fr.
Klage. En skal ikke klage sig, för en har stödt sig. H. F. F.
Han klager sig og lider ingen nød. Mads J.
Hvor der ingen klager, er det ingen sag. P. J.
Manne jend klawwer mæ hieldt skend. Th. J.
Klammeri. Det er mod klammeri at træde hinanden over tæerne. K. T.
Klamre. Gode kar klamres også. A. Andr.
Klappe. Man kan klappe en hest fed. A. E. J.

4301. Man skal klappe de fattige med melet hånd. A. E. J.
Har vi ingen, der klapper os, så har vi heller ingen, der napper os. S. H., Skj.
Hun klapper med et rivejærn og ikke med en hånd. C. A. Th.
Klart. Det er klart som blæk og blanksværte. N. Form.
Klare. Brav karl klarer for sig selv. J. G. P.
Jeg kan sagtens klare mig, jeg tjener en rig mand. K. R. S.
Klarinet. De fik smurt på deres klarinet. H. F. F.
Klat giver sum. A. B. B.
Det kan ikke klare klatting (ɔ: sagen). Ann. J.
Klavre. Hvem, der vil klavre höjt i pæretræet, han falder ofte i skarnkassen. E. T. K.
4311. **Klemme.** Det er synd at klemme brødet, det har aldrig klemt dig. Til en, der smører for lidt på. H. A. H.
Du får nok en klemme på halen. E. T. K.
Klees. A kom i den speddelske klees med ni grise og en gammel so. P. Kr. M.
Klik, så æ bøs, pyt så æ hjæjl! E. T. K.
Klinge. Har man det, som klinger, man får vel den, som springer. E. T. K.
Klinger. Han er klinger og vel tilpas. M. M.
Klingre. Det klingrer, som når der skal røres i en öllebrødpotte. E. T. K.
Klinke. Er der mer, som skal klinkes? K. R. S.
Når der vanker utak.
Kline. Hvad der klines på, det regner af. A. N. Eller: Hvad der er klistret på, regner af. H. F. F.
Det er ikke godt at kline, når en ikke vil kløve. A. L.
4321. **Klippe.** Du er et Guds lam, men Fanden skulde klippe dig. J. M.
Han klipper fluer (glipper med öjnene). P. Kr. M.
Det er klippet af lige i æ hwærrlæjer (hv . . læder) P. K. M.
Mange går ud efter uld og kommer klippet hjem. C. A. Th.
Klog. Vel den, som kan blive klog af andres skade. R. G.
Du er ikke så klog at narre. P. Kr. M.
Han er næsten lige så klog som et menneske. E. T. K.
Om den snu og beregnende.
Var man klog nok, var man også rig nok. Ch. W.
Du er en klog fisk. H. Kr. K.
Havde a været så klog, som min næse er lang! Lov. H.
4331. Der skal en klog til at gjøre sig tåbelig. P. J.
Han er så klog, kan kunde snart (gjærne) tåle at være halvblind (blind). E. T. K.

Du er lige så klog som syv tosser, når de segs regnes fra. E. T. K.

Du er lige så klog som syv tombede og en trattet. A. H. P.

Han er lige så klog som ti tåbelige og tre fæ. H. P.

Du er lige så klog som dem, der er ikke klogere. Eller: Han er nok klogere som syv tåbelige. E. T. K. Eller: Hun er lige så klog som syv tumpede. E. T. K.
Om den selvkloge.

Du er ikke svar klog, det er du også glad nok ved. Lov. H. E. T. K.

Han er lige så klog som præstens kat (gris). M. M.

Den er klog, som kan se på vuggen, når barnet vil gjøre. H. N.

Når du vidste alt det, æ vidste, så var du lige så klog som æ. J. F.

4341. Han har det ligesom kloge Maren, hun var lige så klog som Vorherre, hun vidste alt det, der var sket, hun vidste alt det, der vilde ske, men det var mere det, for hun vidste alt det, der aldrig kom til at ske. H. Kr. K.

Det er han lige så klog i som Ole Hugger (Tømrer) i Fadervor. Jg. H.

Du er nok lige så klog som soldaten, der skrev hjem efter en ny skjorte til at bøde de gamle med. Langel. K. R. S.

Han er klog uden forstand. E. T. K.

Han er klog på himmelens løfter, men på jorden er han en nar. E. T. K. Eller: Du er klog på himlens lov, men på jorden et stort drov (ɔ: drog). K. T. Eller: Han er klog på himlen, men en tosse på jorden. M. M.

Han er klog på harens død, når hundene render med skindet. K. L., F.

En klog høne kan også gjøre et æg udenfor reden. R. P. R.

Han er så klog, te kan kunde undvære æ hoved, når det var ikke for det, han så ikke kunde stille hans halsklæde. Kr. S., J.

Den kloge kan forandre sin mening, dåren bliver ved sin. H. N.

Den kloge skal råde, mens der er noget at råde over, slipper det op, så kan dåren tage ved. A. E. J.

4351. Han er klog, det vil sige selvklog. J. P. J., H.

Han er klog nok undtagen i hovedet, og der mangler han ikke noget. J. P. J., L.

Er han klogere eller galere end du? C. A. Th.

Bist du indt kløger, Johan. F. M.

Klogest. Det klogeste det er at følge æ madeland. S. H., Skj.
Du er den klogeste, du skal have gården. S. B.
Klogskab. Nu træder du over i din egen klogskab. Mort. E.
Din klogskab er nok gjemt, hvor den er ikke god at finde. Mort. E.
A ska sæjj wås nåwed, a wa jæ*n* da*w* te kjær*k* å jæ*n* da*w* te skowel, å jæ*n* da*w* te smides, å så samler en jo a*l*dti kloogskav. V. M.
Klokke. Din klokke går nok, som den drikker til. K. R. S.
4361. Din klokke er god at gå i seng efter. Mort. E.
Den er for fast.
Klokken er kun for skræddere og skomagere, ordentlige folk passer sig selv. Eller: . . . selv tiden. E. T. K.
Klokken er for skræddere og skomagere og skikkelige folk. K. R. S.
Klokken er for skræddere og skomagere og ikke for folk som dig. M. K.
Klokken er tre kvarter til halvfjerde par bugser. Ant. N.
Klokken er syv kvarter til tre par bugser. E. T. K.
Klokken er tre kvart på strags — den mangler fem minutter i et öjeblik. M. K.
Æ klå*k* dæ*n*d æ tre*j* kote*j*er te strags, dænd sl*u* ha*l*nys. J. A. F.
Den klokke sæder kun to gange i døgnet. Mort. E.
Klokkefår. Véd du, hvad et klokkefår er? M. J.
Til den, der gjör en dum streg.
4371. **Klukæg.** Han har nok gjort hans klukæg. E. T. K.
Er gået i armod.
Klumper. De gær i manng ligesom Povl Skomagers klumper, da kogte de en stund under lukt låg. J. F.
Klyve. Höjt at klyve har dybt at falde. A. N.
Klæde. Hun klæder sig om og tager det samme paa. H. P L., O.
Han klædte ham godt af (narrede ham) H.F.F.
Klæder skaber folk (mand), og kjöd skaber heste. E. T. K.
Det er da noget grov fint klæder, du har. S. H., Skj.
Han kan godt bære mange klæder, om også det er varmt.
Den dovne. Ch. W.
Æ klæ*j*er mo do e*t* ta, å æ bæ*l*e vel do e*t* ha. M. M.
Lad os gå hen og komme i noget andet klæder. E. T. K.
Til sengs.
4381. Havde du ikke haft mig og så dine klæder, så havde du gået nøgen. P. Kr. M.

Hun er ikke ret i hendes klæder. E. T. K.
Om den, der er ikke ret tilpas.
Du får nye klæder för jeg. E. T. K.
Rene klæjr (ɔ: klæder) får nok vejr. A. M. N.
Gården var i simple klæder, den gång a tog den. E. T. K.
Klædemon. Det gamle klædemon skal en tjene det nye i. H. F. F. Eller: Det er det gamle, en skal tjene det nye i. E. T. K.
Klø du kuns ved (til) Begynd. J. Sch.
Jeg skal klø dig, tro du mig! Mort. E.
Du skulde have tre gange klø om dagen, men ingen mad, så skulde du nok blive skikkelig. A. H. P.
Efter kløjj kommer svejj. K. Th. Eller: Efter søde kløe kommer sure svie. E. T. K.
4391. Do sku ha nå gue klø i ansegtet mæ en øvs! J. C. M.
Klør — den lever, til den dør. I kortspil. J. G. P.
Klør fem er sikker til at tage stikket hjem. E. T. K.
Kløver, hr. skovrider! Ch. W.
Opstået ved, at en skovrider Klüver i Valleborup af folk kaldtes Kløver.
Kløver. Kjender du den sorte kløver? (lyngen). H. F. F.
Knage. Så længe det knager (knaser), så holder det. J. P. K.-R. E. T. K.
Knap. Det er knappe tider, vi lever i, bønderne gjör selv deres börn. J. P. P.
Nu er det så knapt for folk, at de må gå med deres egne aflagte klæder. Ch. W.
Man kommer ikke til knappere folk end dem, der intet har. L. Fr.
Knavvere. Du er ikke så kjendt som a er med verdens knavvere handel. E. T. K.
4401. Han har prøvet verdens knavere håndtering. M. M.
Du kjender ikke ret verdens knavverehed. E. T. K.
Kneb. Alle kneb gjælder, når de bliver brugte i tide. P. J.
Alle kneber gjælder, er de gode, gjælder de to gange, eller: . . . somme gjælder to gange. E. T. K.
Alle kneb gjælder, bare de kommer lovlig. A. E. J.
Det var et kneb, jeg ikke tænkte på. H. A. H.
Kneben. Han er kneben paa muskaten. H. H., Hj.
Om den gjerrige.
Knejse. Han knejser efter hornfiskevind. Chr. R.
Han knejser höjere, end han nogen sinde kommer. H. Pet.
Han knejser som en kat med et ålehoved. E. T. K.

4411. Om morgenen knejser gårdmanden, om aftenen knejser husmanden. Chr. R.
Knejs, Kirsten, der er bejlere i byen! Ant. N.
Knejs, Klavs, der er barsel i byen! K. R. S.
Knejs, Klavs, i morgen skal vi have klumper. H. Pet.
Knep. Det hjælper ikke at slå knep i lommen. R. G.
Knibe. Han er så kniben, han er færdig at æde det, han gjör. E. T. K.
Knirke. Når det knirker, så passer det, siger tommermanden. P. J.
Hun lever ikke af knirken, der går af dörene. P. J.
Knirkelæder slides snart op, men bisselæder aldrig. F. L. Gr.
Kniv. Du har det ligesom rakkeren, han ledte om æ kniv, og da havde han den i munden. E. T. K.
4421. Slagteren ledte om sin kniv, da sad den i munden. F. L. Gr.
Næsvis kniv er al tid først i smörret. A. E. J.
Det er en dårlig kniv, som der ikke er stål i. F. L. Gr.
A skal hejsen svare til, de var o æ kniv med hinanden. De skjændtes. E. T. K.
Det er en skidt kniv, der er slet ingen bid i. E. T. K. Om altfor godsindede mennesker.
Den kniv er så skarp, at man kan ride på den her fra til Roskilde, røven uskadt. Ch. W.
Den kniv kan nok bide smör, når den er varm (skjærer dårlig). P. J.
Den kniv er god til at skjære fedt med, smör kan den ikke skjære. Ch. W.
Den kniv bider nok alt, hvad den ser, og lidt til. F. P. J. L.
Giv ham nu kniven! Den störste trumf. A. H. P.
4431. **Knivshandel.** De er hårde i æ knivshandel. H. F. F.
Knof. Æ kat maler knof (når den spinder). E. T. K.
Knold. Man kan ikke jævne enhver knold. Mort. E.
Knoldstamper. Det er jo en knoldstamper. H. F. F. Siges om en forvalter.
Knop. Han er en knop, men ikke til at hugge brænde på. A. E. J.
Du er en knop, men ingen huggeknop. E. T. K.
Du er en knop på æ mødding! P. K. M. Eller: Du er en knop i en blød mødding. P. Kr. M.
Du er en knop med et hoved ved. J. G. P. E. T. K.
Du er en knop, du kan skide, så det kan skrup'. E. T. K.
Knorten er gået i dig (til den, der er lille af vægst). P. J.

4441. **Knude.** Når man ikke slår knude på tråden, bliver det første sting forgjæves. M. R.

Knurre. Katten knurrer ikke, för den får mus, og pigen (manden, kjællingen) ikke, för hun (han) får hus. E. T. K.

Han knurrer som en kat i en kold ovn. P. J.

Knyge. Det knyger fra alle fire verdens hjörner og hagler ned i midten. Strængt vejr. E. T. K.

Knys du i kålfadet. Ane. N. E. T. K.

Knæ. Han skjærer fedt og brød af med hans knæer. Den kalveknæede. E. T. K.

Hun ligger på knæerne og syer ind ad dören. P. J.

Knægt. Her er mange knægte og lidt brød til dem. I kortspil. E. T. K.

Knæppe. Det kunde let have knæppet ham af. E. T. K. Om en hård lige overstået sygdom.

Knøgle. Nu kan du prøve, om du kan knøgle den. M. M.

4451. **Knöv.** Nu er du knöv, nu er du i dit ansigt som i din röv. Når en har vasket sig. E. T. K.

Ko. Vi kan drive en ko til vands, men vi kan ikke nøde den til at drikke. P. J.

Du er så let som den fugl, de kalder ko. E. T. K.

Hvorfor fik kullet ko ingen horn? Fordi Vorherre vidste, at den vilde bruge dem til at stikke med. E. T. K. Eller: Hvorfor fik kullet ko ingen horn? Fordi den ikke skulde stange. F. L. Gr.

Det er godt, at den kullede ko ingen horn har, for ellers vilde den stange de andre. L. Fr.

Gud skaber de ildvorne køer krimmelhornede. E.T.K. Eller: Gud gjör de køer kringelhornede, som vilde stikke. Nik. Chr. Eller: De æ gåt, Wåhæær skavver olld illd kyer kringelhwonned. K. M. R.

Nu har vi nok fået koen i smörmosen. Ch. W. Siges, når køerne om sommeren malker godt.

Der er da ingen ko på isen for det (ingen fare). P. J.

Han puster som en ko, der er falden paa is. A. H. S.

Han er vendt som en ko på en vindeltrappe. R. G.

4461. Han danser så let som en ko på en vindeltrappe. Parmo K.

Hun er som den ko, der malker vel, men spilder mælken med foden. R. G.

Det nytter ikke, at koen malker godt, når hun spilder mælken. M. R.

Det kan ikke hjælpe, de har en god ko at malke, når de slår æ mælk i æ röv af den. A. H. S.

Den får tage til rumpen, som koen ejer. Ant. N.
Når man skal rejse en ko op.

Man må nok malke koen, men ikke slagte den. R. G.
Pyt, hvis koen er, når vi må malke hende. E. T. K.
Det er det samme, hvor meget koen giver i spanden, når hun lægger det under sig. H. Kr. K.
Der er flere røde køer til end præstens. P. K. M.
En ko og en kat og en kvinde er ikke lette at tvinge. E. T. K.
4471. Det må koste en ko til tre mark! M. Balle.
Så du ikke en kullet ko komme dansende i et par læder-sko? Mort. E.
Den, der fodrer æ ko, får tit mindst af æ mælk. Al. H.
Det er en sölle ko, der bejser aldrig, men den er lige så sölle, der bejser altid. P. Kr. M.
Den ko kommer og til by, der bisser ikke. M. K. H., P.
Den ko, der bisser æbag, kommer og til by. A. L.
Æ ko er best (ɔ: bisset), og æ øre ligger i æ töjr. J. G. P.
Er det ikke en ko, så er det en vejrmølle. M. G. A.
Eller: . . . så er det en malet port. P. O.
Der er altid noget at se efter for den, der har en ko; der er mere for den, der har to. A. E. J.
Lad os gå hjem og sige, som det er, at koen har kælvet og ædt kalven. K. R. S.
4481. Har du en gammel ko og unge höns, så har du både mælk og æg. P. K. M.
Nu er koen solgt, og halen er i Hamborg. H. A. H.
Er koen gået, så lad kalven gå med. F. L. Gr.
En langhåret ko og en korthåret hest det tjener en bonde bedst. A. J.
Var det dig, der bed koen i armen? N. J.
Imidlertid kælver enten koen eller hyr'en, og kælver de begge, får vi to kalve. Ch. W.
Når koen har mistet rumpen, ser den først, hvad den skulde være til. C. Gr.
Hvad kan det gjøre, hvad føde koen får, når den lægger det i æ grebning. E. T. K.
Der er vel ingen ko på halsen. A. N.
Om den langsomme.

De røde køer stikker al tid hovederne sammen. F. L. Gr.
4491. Køerne går i smörtoft. E. T. K.
De lever (holder af hverandre) som et par røde køer; ti snart stikker de hverandre, og snart stikkes de. C. C., L.

Når køerne bröler, og rögteren løber omkring i gården, får vi uvejr. K. L., K.

Der kommer en ko trækkende med et menneske. H. A. H.
Når det omvendte finder sted.

Dreng, har du flyt æ køer? bankede du dem godt ned? Sör. H.

Nu har koen fået hoved i begge ender (når den kælver). P. J.

Naturligvis, en ko skider mere end en gris. Henr. P.

De malker den blå ko. J. Sch.
Vesterhavet — strandingsgods. V. kaldes også Kræ Vester.

Kolort. Når han kryber op på en kolort, kan han nå at se under en tofteport. Henr. P.

Koskidt. Det ligner koskidt ved måneskin. P. J.

4501. **Koge.** Når potten koger over, løber fedtet i asken. C. A. Th.

Kog, min gryde, du véd min trang, börnene er mange og manden vrang (o: vranten). C. S.

Kogebog. Det er nok ikke efter hendes kogebog. E. T. K.

Kok. Han gjenner æ kok til æ rane. P. K. M.
Siges til den, der først får sine höveder hjem pintseaften.

De stod ad hinanden som et par mandvolm kokke. E. T. K.
Skjændtes hæftig.

Herre Gud, fasterlil, står jer kok her i töjr og kan ikke nå æ vand! Forundringsudråb. P. Kr. M.

Jo flera kokka, jo varre soppa. Kr. Sk. Eller: .... jo vovere suppe. A. M. N.

Kokkepige. En stående sypige og en siddende kokkepige og en grædende bejler og en barbenet tjörnetræder passer godt sammen. C. Gr. Eller: ..... kokkepige og en barhovedet favnehugger er tre ugjørendes ting. L. Fr. Eller: En stående skrædder og en siddende kokkepige og en barfodet torntræder er ikke gode at have i gårde. E. T. K.

Hun er ligesom Ma' So's kokkepige. D. J.

Kokmarked. Han gjorde et kokmarked. P. Kr. M.
En dårlig, men efter sælgerens mening god handel.

4511. **Kold.** Kalveknæer og kvinderöve og hundesnuder de er al tid kolde. E. T. K. Eller: Kvindeknæer og hundenæser ligner hverandre, for de er altid kolde. E. T. K. Eller: Karleknæer og kvinderöve er al tid kolde. Chr. J.

Når det er rigtig koldt, kan man ikke kjende de dovne fra de duelige, ti så løber de lige stærkt. Kar. Br.

Det skal være koldt, når folk går med vanter på i stuen. M. S. E. T. K.

Det er koldt at sidde og fryse på en vogn. A. G.

Koldfeber. Det er godt at tage ind for koldfeber. L. Fr.

Kolik. Han har kolik i vestelommen og ledevand i knæerne. M. Balle.

Komme. De kommer store og små, som fæ bejser til by. K. H.-H.

De kommer også med, der kjører med stude, og de kommer tidlig nok, der bliver hængt ved lys. H. A., S.

De kommer nok, når de ikke vil være borte længere. H. H., Ø.

Den kommer vel, som vil mig vel. E. T. K.

4521. Den kommer enten for tidlig eller for sent, der skal have noget. H. Kr. K.

Det kommer, det kommer, men det skal her hid. P. V. J.

Nu kommer det igjen til byg ligesom Tyges havreager. K. M. R.

Du må komme til mig, når du vil, undtagen når a sover, og når a skider. E. T. K.
Til den, hvis angreb man aldeles ikke regner.

Du kom for længe (for silde) ligesom Per Ajstrup. P. Kr. M.

Kom du kun igjen og bid skeer i stykker. A. H. P.

Kom igjen, du kom så godt (i kortspil). M. Balle.

Kom ind i æ pissel og se vores grise (ɔ: kom inden for)! T. V. B. B.

Kom ind, Hans, du fryser. Når en pusler ved dören. A. N.

Kom ind til mig i julen, så skal du få stegte stirriser. A. H. P.

4531. De kommer ud af det, der har aldrig set hinanden, siden så du og a. E. T. K.

Vi kommer godt ud af det med hinanden, for vi kommer aldrig sammen. P. J.

Han er ikke til at komme nær uden med en langskaftet fork (om en, der er stolt). K. P., H.

Kom her, kom der, det vil ikke svare, det kram! E. T. K.

Han kommer af stegepangen i ilden. H. N.
Af regnen i tagdryppet.

Det kommer sig ligesom mullent brød i varme. E. T. K.
Eller: Du står dig som . . . H. J.-H.
Om den, det går tilbage med.

Det kom på mig som en nysen på kjællingen nytårsaften. A. Olrik.

Han kommer alle tider op æ klokke ti, enten det så er dag eller ej. Mads J.

Det kommer ikke an på en håndfuld noder. C. Sch.

Det kom på ham som juleaften på kjællingen. Th. J.
4541. Det kommer på ham som skidt på kalve. C. Sch.
Du kan nok ikke komme til ligesom manden, der skulde læsse møg, der var to hjul i vejen, ved hvilken side han gik. K. R. S.
Du er stakket fra landet kommen. H. Kr. K.
Kan du ikke komme til, må du hen og låne en kom-ad. C. L. R.
A kan ikke komme til for ene kom-ad. E. T. K. Eller: A kan ikke komme ad for »kom-te«. P. Chr.
Du kunde trænge til at få for 4 sk. kom-i-tan-ker-om. Mort. E.
De kan aldrig komme til, som ikke gavn vil gjøre. M. K.
Kommanderer. En god kommanderer er bedre end ti dårlige arbejdere. P. J. Eller: . . . en vov arbejder. H. H., Ø.
Kommers. Suppe, ærter og flæsk, det er kommers. J. M.
Det er en farlig fyr med kommers, hans röv er fuld af gnister. Lov. H. E. T. K.
4551. **Kone.** Det er en dårlig kone, der klager på sin egen kaffe. E. T. K.
Det er en god kone, der giver det, en har. E. T. K
Konen og kakkelovnen hører huset til, når manden går ud. E. T. K.
En kone kan nemt gavne for 4 skilling daglig, men nemmere øde for 8 skilling. J. G. P.
En kone kan bære mere ud af huset i forklædet, end manden kan kjøre ind på en fragtvogn. H. N. Eller: En kone kan bære mere ud af gadeporten i sit forklæde, end manden kan kjøre ind ad den i en havevogn. L. Fr.
Mange koner gjör røde öjne og mange senge. P. Kr. M.
Mange sorger. Börnesenge.
Et skuret bord og et rent krus det er konens prydelse i et hus. C. Gr.
To koner i ét hus er som to katte om én mus. J. Kr. N., G.
Konen skal have lov til at råde. når skorstensrøgen går imod vinden. Ant. N.
Den sidste dag i året råder konen. F. L. Gr.
4561. Konen skal råde én dag om ugen, men hun skal ikke vide hvad dag, för ugen er omme. A. J.
Der er alder en kon' så rig, hun er jo hender ko lig. Kar. B.
Man må være godt kjendt med den kone, hvis pølse man spiser. Mort. E.

Det er ikke godt at være to koner i ét kjøkken eller to kokke i én gård. L. Fr.
Jeg havde kun én kone, og nu er hun død. E. T. K.
Æ kone er god nok i æ mands bedste bugser. S. H., Skj.
Min kone lever vist ikke længe, hun har fået de sidste træsko. M. R.
Du kan sagt, du har kone og börn at tage det af. E. T. K.
Alle æ gode koner og onde piger kan en kjøre på en vogn. H. Kr. K.
Hils din kone og mine börn. E. T. K.
4571. Det er ikke al tid af glæde, en kone kvæder. P. K. M.
Ja, du kan sagt få dig en kone igjen, men det er ikke så let at få en hest. E. T. K.
Der kommer konen med hendes mand. Hun er höjere. A. N.
Hvor der er en forhadt kone, en mager kat og en beskidt kakkelovn, står det ikke godt til i huset. A. C. P.
Hvor konen ligger, og ovnen røger, og klokken står, er ikke godt at være. E. T. K.
Æ kowen å æ kat å æ klæmm, skal a*l*dti ve æ hus blyw hjæmm. E. T. K.
Det er en dårlig kone, der laster sin egen kål. B. H. S.
En klog kone kan tit rende tovle i et tomt kjøkken. Løbe forgjæves. B. H. S.
Hvad konen tjener, det vinder manden. F. L. Gr.
En kan se på manden, hvordan konen er. C. A. Th.
4581. Jeg havde kun én kone, og nu er hun død. C. A. Th.
Hans kone hedder Rasmus, eller: Hans kone bærer æ bugser (om konen, der er rådende). E. T. K.
Han hedder Rasmus, men hans kone hedder Rasmus Rasmussen. L. Fr.
Det er rigtigt, Rasmus, din kone hedder Kristen! Ch. W. Eller: Det er rigtigt, Mathis, din kone hedder Kristoffer. A. N. Eller: Det er sludder, Mathis, din kone hedder Ole. F. P. J. L.
Af lyset, Kristoffer, din kone hedder Mathis! P. J.
Det er muligt, at en gammel kone kan hedde Kirsten, for sådan hed missel min moder. E. T. K.
Konge. Er det et spörgsmål, om kongen er adel. J. M.
En kat har lov til at se på en konge, så har jeg vel også lov at se på dig, din ryleunge. F. P. J. L. Eller: En kat kan se på en kong', så kan a vel også se på dig, din skidt ung' (hjordeunge). K. H.-H.

I dag rejser kongen gjennem landet. Siges skiftedagene 1. Maj og 1. November. K. Tim. Eller: Kongen kommer igjen gjennem landet. Om terminstiden. P. K. M.

Kongen tafler, herremanden spiser, folk får mad, men I æder, I hunde! K. R. S.

4591. Det er en mand mindre end kongen. P. K. M.
At fremhæve ens lidenhed.

Det er ingen sag at sidde i æ ovn og kalde kongen en skjælm. J. F. Eller: Ja, han kan sagt sidde i ovnen og bande kongen. E. T. K.
Om ond tale, der ikke siges en i ansigtet.

Den har det, som ven han var kongens morbroder. A. L.

(Hjærter) konge — han kan hverken læse eller sjunge.
I spil. F. D.

Kongehandel. Han gjorde en kongehandel. E. T. K.

Kongesnabel. Jæ*n* kan nåk se*j*e, te han æ å æ stowe slaww, få han hår en konngsna*v*el (en kroget næse). J. G. P.

Kop. Han er både kop og kande. Nik. Chr.

Korn. Man kan pille korn af avner. H. N.

Det er synd for alt det korn, der går til brændevin. Mads J.

Du hår nok lært, hvad det små korn giver af traven. J. G. P.

4601. Vort korn gi'r svært i år, vi får en tønde af 8 skjæpper. Chr. R.

Korset er gavnligt. H. N.

Kort. Nå, enten et kort eller et stykke træ (brænde)!
Til den, der har udspil. J. F.

Han har spillet hans kort skidt (har båret sig galt ad). E. T. K.

Spill' kort, drikk' dus, er urenlighed i et hus. M. M.

Han har spilt kort om æ stork og vunden æ ben. J. F.

Puds lyset, bland kortene, der skal nogle tabe! C. Gr.

Kortene er Fandens bibel. L. Fr.

Kort. Du er nok for kort i den ene ende. K. R. S.

Sådanne korte varer aldrig længere. F. L. Gr.

4611. **Kost.** Ærter og flæsk, katöfler og tæsk, det er en dårlig kost. E. T. K.

Han går på egen kost og uden daglön. A. G.

Han er stærk, men det er til kosten (maden). A. E. J.

Han farer for kosten ligesom rotterne. H. N.
Siges om den sømand, der ikke får nogen hyre.

Koste. Jo mere det koster, jo bedre det smager. R. G.

Det må koste Kjæn Orup og hendes grönne skjört. H. A. H.

De mo kåst kæjl å spæjl å spand å rywwjæn, ka do skaf ed, ska a betåål ed. M. Balle.

Kost. Nye koste fejer bedst undtagen i krogene. E. T. K.
Kovring. Hun kund klommer æ kåwring. E. T. K.
Siges om den. der vil gjærne have, hvad man giver den.
Kraft. Der er hverken kraft eller saft ved det. H. P. L., O.
4621. **Kragen** skal nok finde magen. A. Andr.
Der er aldrig så sort en krage, at den jo finder en mage. P. K. M.
Kragerne kan lige så godt have det som ravnene. S. Brun.
Han ser snart ud, som æ krager skulde flyve med ham.
Er pjaltet. E. T. K.
Han ser ud som en forflöjen krage. F. L. Gr.
Kragedød. Der er ikke kommet kragedød endnu. K. T.
Kragetræ. Han hopper om som et kragetræ. F. L. Gr.
På mönningen.
Kram. Den var hejsen kram i æ ret. E. T. K.
Holdt stift på retten.
Kram. Du går nok om med kram og har intet på ryggen. J. F.
Eller: De er it godt å gå med kram, vinner en int har å æ ryg. K. Th.
Kramdukke. Hun er en kramdukke. Eller: Hun er stöbt af (på) æ krambod. A. H. S.
4631. **Kravle.** Pas på, du kravler ikke op i æ storkerede og falder ned i æ rendesten. H. Kr. K.
Krevl. Der sked krevl! Mort. E.
Om det, der falder sønder, eller der tabes noget af et læs o. s. v.
Krie. Enhver skabning krier livet, men den kan. A. N.
Kridt. Du tager nok på kridt og betaler med skidt. J. G. P.
Kridthus. A er ikke i hendes kridhus. E. T. K.
Krig. Han skal nok få hans krig frem. E. T. K.
Om den, der vil have sin vilje.
Krig er slem, da der altid sker skade ved den. M. M.
Der er mange slags krige, men ikke alle lige slemme. Der er røverkrig, borgerkrig, lårkrig og huskrig (ɔ: hvor to huse støder sammen i gården). A. E. J.
Han er en farlig karl i kri', når han er ingen fare i. H. A. H.
Aldrig så hård en kri, der går ikk' nower fåbi. K. M. R.
4641. **Krigsvæsen.** Det er noget strængt med det krigsvæsen i fredstider. E. T. K.
Det er ikke så nemt med det krigsvæsen, når man har ingen bøsse. H. A. H.
Det er noget farligt noget, det krigsvæsen, det går langt over fattigvæsenet. J. P. P.

Det er strængt med det krigsvæsen, for der skal så meget smör til. N. S., B.

Krille. Det kriller i din hale. A. H. S.

Krikke. Man kan rejse en krikke om morgenen, den kan endda løbe løbsk inden aften. A. C. C. G.

Kristen med enden i vesten (ɔ: verdenshjörnet) med halen i hatten og en fjæl for ryggen. A. H. P.

Kroen er Helvedes forstue. H. N.

Ingen kro forbi, ingen kirke i. F. L. Gr.

Det er bedre at sidde i æ kro og tænke på æ kirke, end sidde i æ kirke og tænke på æ kro. A. H. P.

4651. Sulten kro har aldrig ro, slunken tarm har mere harm. H. Pet.

Kro sig. Han kror sig, ligesom en høne med et bånd om halsen. M. M.

Han kror sig, ligesom en kat med et ålehoved. Ch. W.

Kro dig ikke så meget, der kan regne krager ind i næbbet på dig. Ch. W.

Krog. Hun sidder og varmer æ krog. J. Kr. N., G.

Den, der sidder over i dansen.

Sid i krogen, til skotsken kommer. K. M. R.

Der er lige så mange kroge i loven, som der er kroge i skoven. C. Gr.

Det er ikke over krogene. P. J. Eller: Det går nok over krogene (ɔ: mejekrogene). P. J.

Det er strængt at gå i rette med.

Sådan skal æ kroge være for at fange æ fisk! J. A. F.

Nu må du nok helst gå lige ad krogen til (ɔ: du må skamme dig). M. M.

4661. Der fæk han en kråg å heng sin hat å. Anne A.

Kroget. Om træet er aldrig så kroget, kan der dog gro en lige gren på det. M. R.

Det er bedre at fryse sig kroget end arbejde sig kroget, for når man bliver varm, kan man da rette sig igjen. E. T. K.

Der var en kroget mand, som tog en kroget kjæp og slog en kroget kjælling med. Det var ikke ret. K. L., K.

Kroget kage retter og bug. J. Kr. N. G.

Der er ikke så kroget et træ i skoven, eller: . . . . skabet et øg på marken, at der ikke er mage til det. P. Kr. M.

Krone. Uden kors (brød) ingen krone (krumme), uden arbejde ingen lön. S. M.

Krudt. Han kjender æ krud, han har skudt med det för. E. T. K.

Du kjender nok krudtet, som han sagde manden, han sked med aske. C. Gr.
Krukke. Enhver krukke har to hanke. H. N.
4671. Sten mod krukke, og krukke mod sten, så må krukken betale gildet. C. A. Th.
Krum. Han har det i æ ryg ligesom æ krumme præst. E. T. K.
Han går på med krum hals. Er modig. P. J.
En krum hånd gjör en nådig dom. Om bestikkelse. E. T. K.
Han rækker en krum hånd. Bestikker en. J. M.
Er du krum, er du lam, har du penge går du fram. S. P. J.
Krumme. Han krummer sig værre end en mager so i frost. N. S., B.
Han krummer sig ligesom en kat ad en skovret gryde. E. T. K.
Når æ arm krummer, så gaber æ mund, de er kjendt med hverandre. H. F. F.
Krummer er også brød, når det da ikke er ostekrummer. Eller: . . . Himmerig er god til stakler. E. T. K.
4681. **Krybbe**. Han lægger strigletöjet i krybben. P. J. Om den, der fodrer godt, men strigler lidt.
Krybe. Jeg har begyndt at krybe op (efter en sygdom). Ch. W.
Kunde du ikke behøve et stykke papir at krybe op på? Ch. W.
Kan han ilde krybe, så kan han intet vel skyde. E. T. K.
Man skal krybe under, hvor man ikke kan springe over. H. F. F.
Kryb-i-ly (krøk-i-ly) er ingen karl. E. T. K.
A er ikke fra Krybily (ikke at spøge med). Nik. Chr.
Krybsammen. Du er ingen kryb-sammen-karl. Ane N. E. T. K.
Kryderi. Salt og sult er de to bedste kryderier. H. N.
Kryster. Du er en mat kryster. A. J.
4691. **Kræmmer**. Det er en ringe kræmmer, der laster sit eget kram. E. T. K.
Det er ikke for det gode, når kræmmeren står i dören. H. N.
Kræng. Han er kræng i æ træ. J. A. F.
Han er så kræng, te han kan lave tolde til lopperöve. E. T. K.
A er lige så kræng som en gammel træ-lysesags. Lov. H.
Kræsen. Du er en kræsen hund ligesom smedens kat, den gider ikke ta' karklude. O. J.

Han var kræsen ligesom Kristens kat, da han åd karkluden. Ch. W. Eller: . . . Kristens hund, han gider ikke haft smörrebrød. L. Fr.

Du er en kræsen hund, du vil ikke spise kålraber. J. B., S.

Han er lige så kræsen, som præstens hund, der ikke gider haft stegte lopper. M. J.

Den er ikke kræsen, der bider hovedet af en tusse. C. A. Th.

4701. **Krøblinggade.** Æ har boet så længe i æ kröbbelgååd, te æ nok véd, hvad de lamme lider. J. F.

Krøkke. A er ikke kommen til verden for at krøkke. Siger hyrden i regnvejr. P. K. M.

Kugle. Én støber kuglerne, en anden lader, og en tredje skyder dem ud. Mads J.

Kukmand. Du har nok spist æ kukmand. P. J. Til den, der er hæs.

Kul er ikke snavs i kongens mad. P. O.

Der fik du de kul at gå til smedje med! K. T. Når der bildes en noget ind.

Kulden døder al ting. K. T.

Du er jo sorteblå af kuld ligesom Per Jörgens klumper, når de er to dage gamle. K. L., F.

Kullet. Det er godt, at en kullet ko har ikke horn. A. M. N.

Kulør. Du skal ikke bryde dig om kuløren, for a er maler. J. C. M.

4711. **Kunne.** Mennesket kan alt, hvad det vil, når det kun vil, hvad det kan. M. K.

Vi skal som vi kan, når vi ikke må, som vi vil. A. M. N.

At I gjör, hvad I kan, det skal I ikke have tak for, men gjör I mere, end I kan, det skal I have tak for. K. R. S.

Hvad en ikke har kunnet navn til, det kan en da heller ikke huske. M. Munch.

Vi kan alt, hvad vi vil, når det er indenfor mulighedens grænser. M. R.

Det gik, som det kunde, og ikke, som det skulde. E. T. K.

Det kan du ikke, om der så er en pind for din röv som et læssetræ. Lov. H. E. T. K.

Kan hjælpe sig er sulteføde. A. B. B.

Kan du den, så kan du alle mine! H. H., Hj.

Du kunde lige så godt have slået svamp i træ eller kløvet kjærnemælk (unyttigt arbejde). M. H.

4721. **Kunst.** Det er ingen kunst at gjøre nar; men at spise boghvedegrød, når man ingen har, det er værre. Ch. W.
Det er ikke så meget kunst som arbejde. A. H. P.
Det er kunsten at begrænse sig, siger Preusserne. P. Kr. M.
Kunsten stiger på de höje steder. M. M.
Kunsten stiger mer og mer, stakler bliver fler og fler. H. Kr. K.
Nu stiger kunsten i Flensborg! T. V. B. B.
Det er en kunstig bro'r, hans ben er tykkere end hans lår.
Om en spilopmager. E. T. K.
Kurere. Det er fra 1700, det er ikke til at kurere. C. Gr.
Sigter til historien om konen, der brændte bagen.
Kurv. Havde jeg haft en kurv til, saa havde jeg maattet gjøre stak. Nik. Chr.
Kusk. Gamle kuske vil gjærne høre pisken smælde. H. N.
4731. **Kuste.** Nu er Kuste nok kommen hjem. P. K. M. Eller: Nu er Kusted kommen hjem. Eller: Tag dig i agt, nu kommer Kustis. E. T. K.
K.: den, der har magten i huset.
Kvie. Kvies kvie er uden lige. E. T. K.
Kvejes kveje er det bedste, en mand kan eje. E. T. K.
Kwejj po kwejj ska do dræjj, om en kand så *et* udden oot pund væjj, de skal endda blyw dænd bæst kow, du hår i æjj. E. T. K.
Kvinde. Hvor Fanden ikke selv kan komme, der sender han en ond kvinde. H. A. H.
Kvinder taler, som krager galer. C. A. Th.
Læg aldrig en kvinde tættere til dit hjærte. end at du kan lægge ti ved siden af, der er ikke en spandfuld, men et helt land fuld. E. T. K.
Kvindfolk er ondt at have, men værre at miste. E. T. K. Eller: Æ Kvindfolk er slemme at ha', men værre at undvære. P. Kr. M.
Kvindfolk og svin skal man omgåes forsigtig, jo mere en stives med dem, jo værre de bliver: E. T. K.
Kvindfolkene har ingen skjæg, for de kan ikke holde deres mund så længe, til de bliver ragt, og så skjærer de dem. E. T. K. Eller: Kvinderne har ikke skjæg, for det de ikke kan tie, mens de bliver ragede. E. T. K.
4741. Æ kvindfolk skal altid under med deres sag, og det vil de helst. A. H. S.
Kvindfolkene er ikke gode at vogte sig for. Mort. E.

Kvindfolk skal behandles som rådne æg. M. R.
Kvindfolkene kjender man først til gavns, når man er gift med dem. Mort. E.
Der skal et stort kvindfolk til at måle sig med et bitte mandfolk. M. M.
Binde og løbe op og sy og sprætte op, det er kvindfolkenes arbejde. H. H., Ø.
Kvindegråd vender (slår) mandens råd. F. L. Gr.
Kvindelighed er kvindens smykke. A. E. J.
Kvindeskind er godt til trommeskind, ven en slår på det på mandag morgen, så brummer det til søndag aften. J. F.
Kvit er god betaling. Ant. N.
4651. **Kvæde.** De har godt ved at kvæde, den hele vogn ager. A. H. S.
Kvæg. Den, der ikke vil rögte sit eget kvæg, kommer til at moge for andres. J. F.
Man kan tvinge kvæget til vands, men ikke til at drikke. H. N.
Kvægsølv. Han har kvægsølv i rumpen. H. N.
Kvælde. Det kvælder ikke, hvor kvinden drikker. M. R.
Kværn. En tom kværn gjör ikke andet end skratter. F. L. Gr.
Kylling. Der bliver gjort et væsen af det, ret som en kyvling skulde slagtes. E. T. K.
Man skal ikke tælle kyllingerne, för de er udrugede. H. N.

Sådan går det med kyllingerne, katten tager dem. M. B.
Du har også kyllinger på fjælen. E. T. K.
Om den, der har mange börn.
4761. De har selv kyllinger på rane. Mart. K. E. T. K.
Du er ingen kyvling, det kan de godt se på dit næb. Ane N. E. T. K.
De bitte kyvlinger gjör de bitte æg. E. T. K.
Vil du have kyllingen, må du lokke for hønen. C. A. Th.
Kyllingsorger. Han har kyvlingsorger, han wår ikke hönegammel. E. T. K. Eller: Den, der har mange kyllingsorger, bliver aldrig gammelskruk. A. E. J. Eller: Du er kyllingklog, du bliver vist ikke hönegammel. E. T. K. Eller: Dem, der . . . . bliver ikke gamle skrukker. K. M. R.
Kyre. Se i land og kyr af det, du er kommen af. A. N.
Kys. Et kys er en smagløs ret. P. Kr. M. Eller: Et kys er smagløs mad, gjör dog så mange glad. E. T. K.

Et kys behøver da ikke at knalde som et bøsseskud. C. A. Th.

Et kys med gevalt og et æg uden salt er to smagløse retter. M. M.

Syv kys og syv søde æbler juleaften. A. J. Eller: Vi vil kysse jer, når vi bliver syge, og ligge hos jer, når vi bliver døde. A. E. J. Eller: Syv søde kys og et stykke hvidt sukker o penndsmåår (ɔ: pintsemorgen).
Sådan lover pigerne karlene, når de vil have dem til at gjøre en tjeneste. J. G. P.

4771. Kys uden kjærlighed er ligesom tevand uden sukker. P. Kr. M.

Kysse. Kys, Kirsten, för præsten kommer. A. A.

Køs får æ hvål! J. A. F.

Kys, hvor du klapper! F. L. Gr.

Å, vil du ikke kysse mig på mandag! E. T. K.

Vil du ikke kysse mig i min mås! E. T. K.

Kys mig, Kjæsten, a er præstens kusk. M. Balle.

Å, vil du ikke kysse Karen Kræmmers ved leddet.
Afvisning. Henr. P.

Vil du kysse mig, hvor jeg er höjest, når jeg sanker spåner? M. G. A. Eller: Vil du ikke kysse Bodil, som hun er höjest, når hun samler spån! A. H. S. Eller: Kys mig der, hvor jeg er höjest, når jeg rusker hör. H. B.

Jeg kan både kysse dig og klappe dig, rive dig og nappe dig. P. Kr. M.

4781. Kys mig for pokker, men skån mine lokker! E. T. K.

At kysse en karl, der hverken røger eller skråer, er lige så fuldt som at kysse en nøgtern kalv i sin ende. E. T. K.

Kyse. Han kan kyse en død ræv. H. Pet.

Kælve. Imidlertid kælver nok enten koen eller tyren.
Til en, som er utålmodig. K. L., K.

Køkken. Et tomt køkken gi'er en tumpet køks. H. F. F.

Køks. Det er ikke godt at være køks, når smalhans er i æ køkken. K. Th.

Mange køks gjör æ suppe for salt. A. L.

Kølle. Vil du skide og slå din næve i det, så får du en kølle. J. M.

Kåbe. Han skjærer kåben efter vejret. R. G.

Kåd. Han er så kåd, at han kunde springe over to og beskide den tredje. N. L.

4791. **Kål.** Varme kål dem blæser vi ad. A. N.

Hvem der fik varme kål, det vèd a! Lov. H.

Vi to kan søbe vore kål af to fade. J. G. P.
Du skal ikke komme til at søbe kål i Jylland mere. C. A. Th.
Nu skal vi ha' *kol* å *knør* å stue *stør*. A. N. E. T. K.
Kål og knur er ond aftensmad. V. B. Eller: Kål å knurr er et hård aftensmåltid. J. F.
Kål er en hård mål, a vil hellere samle sten, end a vil æde dem. Karl T.
Ingen anden mad end kål, så lægger jeg min ske. F. L. Gr.
Ikke anden mad end kål, så kan vi snart have skeer nok. M. M.
Er der ikke (intet) andet mad, så kom hid kål! E. T. K.
Om det, man nødig tager fat på.
Eller: Kan der ik kom' kjød, så kom kål. C. Sch.
4801. Den, der spiser kål, må have flæsk til. R. G.
Han skjæver efter (ser på) kålen, mens de andre tager flæsket. P. V. J.
Gud ha' lov og takket, all' vor kål er hakket, de sidst' er i æ gryd'. J. F.
Du koger nok kål på en lundstikke. Mort. E.
Det regner, så gror kålen, der ligger på loftet. K. R. S.
Han må vogte kål. Konen jager ham ud af huset. K. R. S.
Kålgård. Han springer ikke i mange kålgårde. E. T. K.
Kålorm. Hyt dig, kålorm, din næse er så grön! E. T. K.
Kår. Der er kår (ɔ: forskjel) på krabber, somme bidder, å somme napper. J. F.

L.

Lad. Både de lade og de glade. C. A. Th.
4811. **Ladheds** mark er fuld af torne. C. A. Th.
Lade. Enhver må lade, som båden kan bære. H. N.
Laader baa laader, å laader baa sijn dræjn, å te sist måtte laader gå sææl. Kr. Sk.
Lader. Du har dine egne lader ligesom Per Holbæks gris. Chr. R. Eller: . . . ligesom smedekonens rok. H. H., Ø. Eller: . . . Jörgen Husmands gris. Stevns. J. P. J. Eller: . . . Else Ywstes får. Lov. H. Eller: . . . Per Olsen, han tog altid noget med sig. Ch. W.
Lade. Ja, a skulde grave törv, men det går med mig ligesom Per Tærsker, han var ikke i laden. E. T. K.
Når man overhovedet ikke træffer en ved sit arbejde.

Lad gå! sa' Per Tå, han lod sin rumpe gå. Mort. E.
Lag. Næ̈æ, po de søe law. Ann. J.
Enten skal vi lav holde eller lav fly. A. M. N.
Ved det lag så har Per vællingen i sig. E. T. K.
Det er nok snart ved det lag, da Ole vander kalve. P. V. J.
4821. **Lage.** Nu løber æ lage fra æ kjød. E. T. K.
Når et barn pisser.
Lakket til. Han blev lakket til. H. F. F.
Lam. Hvem, som er lam, danser bedst, og hvem, der er stam, synger bedst. A. H. P.
Er hun lam, er hun stram, har hun penge, går hun fram. L. Fr.
A har boet i Krøvelgade så længe, te a véd nok, hvad de lamme lider. Mads J.
Gid det gå os alle vel, så går det også de lamme vel! J. F.
De lamme danser bedst. A. L.
Det er ikke godt, når en skal (man kan ikke godt) lamme på begge ben. Man skal föje både den ene og den anden, når man skal have hjælp flere steder fra. E. T. K.
Lam. Der bliver ingen lam født i det fårehus, han ser lige ind i. Den skelöjede. Henr. P.
De små lam bræger, som de hør' æ moder gjøre. Mads J.
4831. Skal a have skyld for alle de sorte lam, der bliver gjort? Til den, der skylder en anden for noget. E. T. K.
Det var nok synd at lade sig bide af et lam. P. J.
Lammehale. Der er lidt ly under lammehale. E. T. K.
Lammeskind. Du farer (løber, kommer løbende) ligesom et tört lammeskind. Ane N. E. T. K.
Lammesne. Nu kommer lammesneen, det er den, de gamle får dør af. E. T. K.
Siges om den sidste sne om foråret, når lammene kommer ud.
Lammesneen slår de gamle bæster ihjel. Ant. N.
Den store sne, der undertiden falder om foråret.
Lampe. Nu purrer vi op i lampen og stikker spar. P. J.
Spark op i lampen, madammen kan se at pisse. H. Br.
Lamperøg. Det hele blev til (gik op i) bar lamperøg (ɔ: blev til ingen ting). K. R. S.
Land. Kom i land, skipper! H. N.
Siges til den, der ikke kan hitte ud af sin tale.
4841. Det er rigtig et Guds ord fra landet. Ch. W.
Til den, der er smagløst pyntet.
Rejs du på landet med dine rådne æg! P. V. J.

Landsens skik er landsens ær', hvem der vil *et* brug' en, di ka la vær'. A. H. S.
Landefred er god, husfred er bedre, hjærtefred er bedst. H. F. F.
Landevej. Det er ikke godt at bo ved landevejen. H. N.
Der kommer mange fremmede.
Landjord. Det er ikke nemt at gå på landjorden og bestemme, hvad der skal ske på søen. O. B. H.
Landsby. Din landsby-trykker, du skider og rykker!
Råber kjøbstaddrengene efter landsbydrengene. A. E. J.
Landskade. Ja, er det ikke en landskade, så er det en landskam. P. Kr. M. Eller: Ja, det er ret en stor landskam. E. T. K.
Lang. Så lang, som Gud skabte hejren. H. N.
Lang og smal ligesom kattens albue. E. T. K.
4851. Lisså lang som halvanden Jep. J. F.
Det er så langt som både Yver og Gammel-Sören (Lange-Sören). E. T. K.
Hun er lang og smal (tynd) ligesom drengens moder. Kr. L., F.
Det var så langt, som en hare kan løbe i 100 år. C. A. Th.
Det er lige så langt som sant Hans dag. Kar. Br.
Det er en lang en til en mark. A. E. J.
Han blev så lang i hovedet som et føl. J. M.
Han blev lang i ansigtet ligesom Bak Rasses gris. Mikk. S.
Det navn er altfor langt, især i disse korte dage. K. R. S.
Der er langt om det at læse. Marie Kr.
4861. Der er langt til 7 sönner og 3 dötre, når der ikke er begyndt på den første. E. T. K.
Man kommer ikke langt med den hund, som skal bæres i by. Kr. H.
Langt lugter stormands sygdom og fattigmands pandekager. H. N.
Du er nok lige så langt fra din mening som fra dine klæder. C. Gr.
Der skal lange knive til fede svin. C. A. Th.
Der skal et langt reb til at binde munden på alle. C. A. Th.
Vi gjör aldrig dagen så lang, det bliver ikk' aften en gang. E. T. K.
Lidestunden er lang. K. M. R.
Langhelde. Det går i langhelde. E. T. K.
Det tager æ lånnghåål. P. Kr. M.
4871. **Langspyt.** Han har langspyt, han gi'r tre mark i skat. M. G. A.

Langsom, Gjertrud, gesvindt som Mathis! H. N.
Han går så langsomt, at en pajj kunde hoppe forbi ham. H. F. F.
Det går så langsomt med en fæl. H. N.
Langt fra er godt mod fare. H. N.
Langvejs. De langvejs boende kommer først til kirke. H. N.
Lap over lap, så bliver fattigmand aldrig kold. K. Kr. J.
Lappet og stoppet er en ærlig sag. H. N.
Laste. En skal lastes, når en skal giftes, og roses, når en er død. E. T. K.
Latin. Det er ikke alt latin, han præker. E. T. K.
Den, der fortæller løst og fast.
4881. Du glemte dit latin, da du faldt over et svin. F. L. Gr.
Han præker latin for de tossede. Han lyver. Chr. R.
Nu er det nok skidt med hans latin. J. G. P.
Latter. Le nu en god latter og hold så op igjen. C. Gr.
Latter og gråd i én pose. J. F.
Latter (ɔ: lægter) å tåeg, de er ingen såeg, men siim å tålld de æ de, dæ ka hålld. Bygningsemner. A. H. S.
Lave. Han kan lave alle ting, om det så er fødder til sma træsko. A. E. J.
Det ene bliver gjærne lavet efter det andet. A. N.
Lav. Jo lavere sol, jo længere skygge. A. M. N.
Han ser ej så lavt, at han ser svin rode. A. M. N.
4891. **Le**. Du ler ad det, de andre ler ad, ligesom de døve skomagere. M. Munch.
Han ler, når andre ler, for at ingen skal tro, han er tosset. B. H. S.
Han ler ligesom tiggermanden, der gik og fik itte. P. O.
Hun ler ligesom et hakkebræt. Marie Kr.
Han ler, som hunde ler ad svin. E. T. K.
A var henne at se til dem, der ler ad folk. E. T. K.
Når en om aftenen sidder og nikker, fordi sövnigheden får magt over ham.
Han gik derhen, hvor de ler ad folk. I seng. A. E. J.
Man får ham ikke til at le, om en slog ham for panden med en hammer. E. T. K.
Det er bedre at kunne le ud af et lille vindue end skulle græde ud af et stort. L. Fr.
Hun kan omtrent få en død til at le. H. P. L. O.
4901. Det er bedre, de ler ad mig, end de græder over mig. T. Kr.

Nu må jeg le min lomme i stykker! F. L. Gr.
De ler ad dem selv ligesom narren. L. Fr.
Siges, når en ler, fordi andre ler.
Du ler, som når det regner i en skræppe. A. H. P.
Den, som tager le efter klang og piger efter sang, bliver gjærne narret. C. Gr.
Lectie. Jeg rækker min hånd og tager mit dask, så er min lectie lært. F. L. Gr.
Led. Du er en led dreng, du skal også have en led davre. Lov. H. E. T. K.
En arrig kone, en rusten kakkelovn og en forsult kat det er tre lede ting i et hus. (Se: kone.) Lov. H. E. T. K.
Lede. De leder bedst, der ligger ned. H. F. F.
Lediggjængerens dag er som en sövnløs nat. A. E. J.
4911. **Leg**. God leg går gjærne grædende af leg. H. H., Hj.
Nu skal vi se en leg på (til) en lam kat. E. T. K.
Når en vil foretage sig noget, som han ikke kan udføre.
Hvem, der giver sig i leg, må tage, hvad dermed følger. L. Fr.
Hvem, der giver sig i legen, han må holde stregen. C. Gr.
Lege. Når barnet leger, sit anlæg det røber. A. E. J.
Leje. Tyve års leje er evig eje. E. T. K.
Lejekorn jager ingen mand af gården. P. J.
Lejligheden må man gribe i nakken. M. M.
Lejte. En skal lejte sit arbejde. A. N.
Det ene lejter det andet, eller: det ene tyer d. and. A. N.
4921. **Lem**. Jeg er så stiv i alle lemmer undtagen i et eneste, og det har för været det stiveste. P. J.
Han har det sådan med riven og sliden i alle sine lemmer, at han hverken kan vride eller vende sig. Henr. P.
Den dovne.
Pas på, eller du skal komme til at bære dine lemmer hjem i en tværsæk. Henr. P.
Lempe. Man skal lempe efter lejlighed. P. Kr. M.
Den, Vorherre har lempet, har Fanden stempet. A. H. P.
Lempelig. En ko og en lo og et fortrædent kvindfolk skal vi være lempelige med. P. J.
Lender. Han gik lender-om-lander. E. T. K.
Gik og slingrede.
Lervæg. Ja, det er da noget, enhver kan føle op på en lervæg. E. T. K.
Lergulv og træsko hører sammen. H. Br.
Let. Der skal et let hjærte til at veje op med en tom mave. F. L. Gr.

4931. Den, der har en let mund, den skal have en stærk ryg. E. T. K.
Han skal nok sörge for at finde den lette ende. Ch. W.
Du løber så let som den fugl, de kalder ko. E. T. K.
Du er så let som nogen lerovn. E. T. K.
Er man altfor let om hjærtet om aftenen, bliver man altfor tung i hovedet om morgenen. M. M.
En ka læt kom *te*-er å fæj sæ*j*l (ɔ: sæj fæ*j*l, sige fejl). J. P. H.
Arbejdet går let at se til. Chr. R.
Det har jeg lige så let ved som ved at klø mig bag mit øre. B. H. S.
Det er ikke så let gjort som sagt. A. M. N.
En kan lettere få en præst end en hjorde. J. A. F.
4941. Let din röv, Maren, lad Jens få en pandekage! Lidt opvartning. P. V. J.
Han er lumsk, for han letter æ dyne og fiser i æ halm. H. F. F.
Du letter nok så höjt, at man kan se både sol og måne. Når et kvindfolk letter sine skjörter. J. G. P.
Leve. Det er tungt at leve og aldrig være glad, men værre at leve og aldrig få mad. A. A. Eller: Det er kjedsomt at leve og aldrig være glad, det er galt at være gift og ingen kone ha'. B. H. S.
Som man lever til, så har man det til. R. G.
Vi skal (både) leve og lade leve. E. T. K.
Vi skal leve, han skal leve, og vi skal leve. Mort. E.
Löww hælder op i fjowten daww å honger å swålt i fjowten. H. F. F. Eller: Heller op i fjorten dage og hungr' og sult' i andre fjorten, så er den måned ude. Mort. E.
En skal vel leve for det onde, en skal döwe. P. Kr. M.
Han lever ikke ved døve nødder, den karl. H. F. F.
4951. Nu skal der leves, 30 daler fortæres. E. T. K.
Man skal leve i dag, så man kan leve i morgen med. C. A. Th.
Hvis jeg lever, til jeg dør, vil jeg kjøres til min grav. M. M.
Hvis du vil leve længere, end Vorherre vil, så må du holde din egen kost. M. M.
Man skal leve, mens man har stunder. C. A. Th.
Det er kone og börn, man lever af. Mort. E.
De lever ved fuglesang, blomster og kjærlighed. To nyforlovede. Mads J.
Han lever som hvikken tre-års. Ole J.

Ligesom man lever, så dør man gjærne. P. Kr. M.
Lever jeg længe, så bliver jeg gammel, får jeg mange penge, så bliver jeg rig, og bliver jeg rig, så bliver jeg også klog. Chr. R.
4961. Han lever af Guds nåde og store smörrebrød. E. T. K.
Di löwer lænng, dæ löwer te trænng. H. A., S.
Han löwe som lus i skore (ɔ: skurv). Anne A.
Det er fornöjeligt at leve, når alting går vel, når konen hun horer, og manden han stjæler. L. Fr.
Levende. Han skal nok komme levende derfra. H. F. F.
Hurra, Ma Bakkes, æ do löwend ino! J. P. N., B.
Levelam. Han er god til at tage levelam ud. E. T. K.
Om den hjulbenede.
Levevædder. Du skal indskrives i tumlingsrollen til levevædder! Lov. H.
Lever. Snakker du ikke af leveren? E. T. K.
Når man tvivler om, hvad en siger.
Levemåde. Når panden snurrer, og flasken klukker, så er der tegn til levemåde. E. T. K.
4971. **Levne.** Man må hellere levne end revne. M. Munch.
Man må hellere levne sig til skade end æde sig til skade. J. A.
Vi har lov at levne, det må de hos præstens. Ch. W.
Det er lige så stor skam at levne lidt som at spise meget. Ch. W.
Det, vi levner, er lige så godt som det, vi æder. Mort. E.
Ja, det er bedre, det, du levner, end det, du spiser.. E. T. K.
Lide. Vi må lide noget for stadsen, vi skal i. K. R. S.
Vil du være noget, må du også lide noget. Mort. E.
Et karlfolk kan lide meget, men et kvindfolk kan lide mere. Ane N. E. T. K.
Hvad der skal lides, det skal lides. H. F. F.
4981. Lid ondt, så får du godt! R. G.
Når du ilde lider, så gror der bedre tider. E. T. K.
Den, der kan ikke ondt lide, den kan ikke godt (oppe) bie. E. T. K.
En skal lide det, en skal lide, og siden dø. E. T. K.
Det lider, ivessom det skrider. E. T. K.
Så længe man lider vel, har man venner nok. R. G.
Kan du ikke lide ham, kan du bide ham. L. Fr.
Et öjeblik kan de lide dig, et andet vil de bide dig. C. A. Th.

Lide på. Hundetand, barneröv og herregunst er ikke længe at lide på. E. T. K.
Lidt har ilde skjæbne. C. Sör.
4991. Lidt gjör lidt ondt. H. N.
Ded e gåt for lid, ejn hellu (meget) kajn ejn altid få. Kr. Sk.
Lidt får den, som gryden rør, slet intet den, som ploven kjør. Kr. Sk.
Når man lægger lidt til lidt, bliver det til sidst noget. R. G.
De le*t* hår de møjj å betyy. E. T. K.
Lidt og godt og potten fuld, og potten som en tønde. Marie Kr.
Af lidt og lidt samler fattig høne æg. F. L. Gr.
Lidt efter lidt bliver også til noget. A. N.
Lidt med rette er bedre end meget med trætte. R. G.
Lidt og godt er bedre end meget og dårligt. H. Pet.
5001. Lidt kan han, og slet ikke vil han. P. J.
Den dovne og uduelige.
Af lidt kan meget blive. A. H. P.
Det er ikke altid ondt at have lidt. K. M. R.
Lidt forstand og lidt penge — sikken en redelighed. Mads J.
Lidt godt skal en höjt sætte og sjælden se til. J. F.
Du giver det lidt og lover det lidt mere. P. Kr. M.
Han tåler lidt af det varme og mindre af det kolde.
Om den, der er let fornærmet eller let forsagt. E. T. K.
Lidt og godt og meget ad gangen. Ch. W.
Lidt skidt i maden er ingen skade, helst dog så lidt som mulig. Ch. W.
Man har aldrig så lidt, man kan jo leve af det; man har aldrig så meget, man skal jo fra det. Nik. Chr.
5011. Lidt mad giver træde. A. L.
Den gi'r kun lidt, der spörger så vidt. Chr. R.
Hun giver lidt hen, og det samme bider hun af. E. T. K.
Det er lidt, der kan fornöje et barn og undertiden et gammelt menneske. M. R.
Hun er som Ka' Drejers, hun gjord' kuns lidt, men det var godt. H. Br.
De æ let, en stååkel ka res hååI *å*. Tyholm. V. H.
Lidkjøb. Han må lægge æ lidkjøb ud. E. T. K.
Om den, der taber eller lider uret.
Liden. Ejn lidijn å ejn vowijn e bæære ijnd ejn stoor å ejn dowijn. Kr. Sk.
Lig. Han er så lig efter hans fader, som om han var kjørt ud af hans röv med en ølsvøbe. E. T. K.

Tit er det ene det andet ligt. C. A. Th.

5021. **Lige.** Det er ikke så lige en sag at være skjæv (krumrygget, pukkelrygget). E. T. K.

Det er ikke så lige en sag for en enlig karl at gå op på æ loft og stable ærter. E. T. K.

Å, de er nok lige store som Per Hi og hans kat. Sör. O. E. T. K.
Eller: . . . Ligesom Per Bakkes drenge, og af dem var den ene et bøsseskud höjere end den anden. E. T. K.

Var de alle lige rige, vilde de ej hinanden vige. G. P. A.

Han kan ikke gå lige efter næsen. Den skjævnæsede. H. Pet.

Den, de kommer til at se lige på, kommer hverken til at lykkes eller trives. Siges om den skelöjede. N. Joh.

Hovedet lige, ingen skjæve ben! M. J., J.

Frem og tilbage er lige langt, men ikke al tid lige trangt. A. B. B.

Der kan godt gro lige gren ud af et kroget træ. M. K. G.

Den lige vej er den næste, om ikke altid den bedste. N. L.

5031. Nu er vi lige som Flade præst og hans rögter, men det var på streger, da de spillede kort. A. Andr.

En dreng og en hund og en huggeblok er lige i gårde. P. J.

Du skal få noget at gjøre, om du vil være min lige. R. G.

Ridende svend og agende pige tykkes bedst hinandens lige.
Eller: . . . mø vil helst følges ad. C. A. Th.

Lige frem. Han er lige frem ligesom fod i hose. C. Sch.

Lige hen. Han går lige hen i tåg' og törvejr. P. V. J.

Lige kjær er aldrig (svar) kjær. E. T. K.
Eller: Lige kjær blev ingen pige kjær. E. T. K.

Lige kjær og tilfreds er to af Fandens poster. E. T. K.

Lii kj*æ*r fæk ålder hans byg s*o*, han fæk hæ*j*er ålder hans hawer m*o*. J. A. F.

Liikj*a*r soo e*t* urren jæn kj*a*r, å dæ*n*d grue e*t*, å de håj han åsse lii kj*a*r. M. M.

5041. Du har det lige kjær, det sagde manden også, da han kun havde et bygkorn, og det tog kukmanden. K. Kr. J.

Jeg sætter dem ved et gjær'e, jeg har dem begge lige kjære. Om dem, der er en ligegyldig. Ant. N.

Lige meget. Det er lige meget, hvad det koster, når bare tøsen morer sig. Chr. R.

Det er lige meget, hvordan det går, når bare det går godt. Niels J.

Skal vi lige gode brödre være, skal vi og lige gode kål søbe. K. M. R.

Lige så mange hoveder lige så mange sind, lige så mange pølse lige så mange pind'. K. Kr.
Lige så mange folk, lige så mange skikke. Ant. N.
Lige til er nærest. K. Th. Eller: Lige til er det nærmeste, men altid af vejen. H. A. H.
Lige ud. Det er lige ud som en studeskid. A. Andr.
Lige ud efter din egen næse, hvor skjæv den end er. A. B. B.
5051. Lige ud ligesom fod i hos', når æ hæl sidder i æ vrist. E. T. K.
Ligge. Hvem, der vil ligge godt og sidde godt, skal blive hjemme. L. Fr.
Den ene beder at ligge, den anden aldrig at opstå.
To dovne. Ann. J.
Der lå du sidst! Til den, der falder. Joh. G. Ped. E. T. K.
Der ligger Mads Knud i grøften. K. M. R.
Der lå vi den nat uden dyne! Ingb. C.
Det ligger i krogen, hvor katten døde. Jul. B.
Når man spörger om noget.
Han skal ligge ved fjælen og skjære brød, og stå ved dören og tærske. P. J.
Førstekarlens plads er i sengen nærmest fjælen, og han skal ved bordet skjære brød o. s. v. Her vendes lidt om på det.
Han ligger hende ikke mere på sinde, end at de kan ligge ti ved siden af. K. L., K.
Du ser ud, som du havde ligget i jorden i fjorten dage.
(Se: se ud.) A. E. J.
5061. **Liggesæd** gjör ingen mand fattig. K. R. S.
Ligne. Den, en elsker, ligner en. P. Kr. M.
Han ligner den udstoppede farbro'r. Lov. H.
Om den, der har meget töj på.
Du ligner snart en forstyrret uldentorre (ɔ: oldenbasse). H. J.-H.
Du ligner en forstyrret ugle i tordenvejr. J. M. P., R. Eller: . . . en blårgarns ugle. L. Fr. Eller: . . . en forvrælet (ɔ: forgrædt, forknyt) rotte i tordenvejr. B. H. S. Eller: . . . en kogt ligpræken. Ole J.
Du ligner allermest Kirsten Knippels tepotte. P. J.
Du ligner din moder æfor og din fader æbag. (Eller omvendt). M. Balle.
Han ligner ham, som han var kjørt af enden på ham med et kosteris. J. H.
De ligner hinanden, ligesom en ko ligner en vejrmølle. Ann. J. Eller: . . . som to dripper vand. E. T. K.

Det ligner hverken viben eller den kjönne. N. Jörg. Eller: . . . Jon eller Jeppe. J. M. P., R. Eller: . . . hus eller hjem. Hverken det ene eller det andet. Henr. P.

5071. Du ligner en stabel törv, der har stået ude vinteren over. Ser forknyt ud. B. H. S.

Når datteren ligner faderen, og sönnen moderen, har de nok held med sig. Ant. N.

Det er et Fandens føl, som hverken ligner fader eller moder. D. J.

De skal ligne hverandre, der skal have hverandre. E. T. K.

Ligkiste. En ligkiste ud og en brødkiste ind, det gjör ingen mand fattig. Når en mand får et nyt og rigt giftermål. Kr. R. S.

Hvor der kommer en ligkiste ud, der kommer også gjærne en dragkiste ind. M. Munch.

Der står en ligkiste ved en snog og en lægekrukke ved en hugorm. Bliver man stukken af en snog eller stålorm, må man absolut dø, derimod kan man komme sig efter hugormebid. E. T. K.

Ligtorn. Han har en ligtorn på ryggen. Ant. N. Den skruttede.

Lilje. Du står for mig som en lilje, jeg drikker dig med en god vilje. Siges til en snaps. Ant. N.

Lille og kjæk putter den store i sæk. F. M.

5081. En lille kan lettere tage en sten af jorden, end den store kan tage en stjærne af himlen. E. T. K.

En lille og en voven er bedre end en stor og en doven. Ann. J.

Du er et lille menneske, men et stort rum passer dig bedst. E. T. K.

Der kan være mere forslag i en lille bid end i en stor; det kommer an på, hvordan man skjærer den. Ch. W.

Lad os nu få en lille en, en for en og ikke for lang tid imellem. A. H. P.

Sæt det lille ben foran! J. M.

Små folk kan også kaste lange skygger. C. A. Th.

Lim gjör en rig fader, men en fattig sön. E. T. K.

Limestage. Han løber med liimstagen (ɔ: fejekostens skaft, ikke limstangen). E. T. K.

List betales med list. R. G.

5091. Der er list mod al ulist. E. T. K.

Mange list', hvem en vidst'. E. T. K. Eller: Der er mange list', hvem der dem all' vidst'. J. M.

Med list og med lempe kan en dværg slå en kjæmpe. E. T. K.

List dem ud, én for én og ikke for længe imellem.
I kortspil. A. H. P.
Liv. Det er et rask liv at være halvtåbelig. H. A. H.
Det er rart, havde en endda haft æ liv fuldt af det.
Beundrende. A. H. P.
Åja så mænd og så en pægl, det er mit liv i verden.
Maren B.
Du har ret sat æ lyw o æ læst. Den forædte. P. Kr. M.
A går med mit liv i mit ærme. J. Schj.
Han har langt liv og lappede tarme. Ch. W.
5101. Ingen har brev på sit liv. F. L. Gr.
Han kan ikke slippe med livet, han skal give penge til.
L. Fr.
Livet tåler meget ondt, når det intet godt kan få. L. Fr.
Dersom en skal spise, som han vil have, så skal en nok blive ved, til æ liv går over æ ryg. E. T. K.
Om den, der nøder meget.
De må hellere tage livet af mig end tage brødet fra mig.
Nik. Chr.
Man kan tage livet af dig, men man kan ikke tage sindet fra dig. Nik. Chr.
Han går med livet i næven. Fyn. J. Schj.
Et kort liv og et lystigt liv, siger dåren. H. N.
Han regner jo ikke livet mere end en ovsind ko. J. G. P.
Lo. Det er så *lo*. Om stille vejr. E. T. K.
5111. **Lod.** Du springer, som du havde vundet det store lod i lotteriet. Mads J.
Loft. Sæt nu ikke stuen på loftet. Den anden ende. F. L. Gr.
Her er höjt til æ loft og vidt til æ vægge. E. T. K.
Under åben himmel.
Han skulde hænge på loftet med mel i. Den dovne. P. Kr. M.
Eller: Det ligger (er) på loftet med mel i. Om noget, der er henne. A. P. L. E. T. K.
Lofte. Æ hus lofter godt. Höjner godt. E. T. K.
Loftes. Det er så lovtes i æ stoww. E. T. K.
Siges, når det er så gjaldt, så det svarer igjen.
Lokke. Godt lokket er bedre end slet gift. E. T. K.
Den er let at lokke, som halvt hopper. M. R.
Der fik Lokke noget at bøde sine bugser med. F. L. Gr.
Noget i uorden.
Lokkemand. Æ lokkemand drywer hans får ad æ skov. Eller: Æ gammel mand . . . Eller: Æ lokkemand . . . med hans får. P. Kr. M.
5121. **Lomme.** De med hænderne i lommerne slår falske slag. L. Fr.

A skal lær' dig at sy lommer. A. H. S.
Nej, nu må mine gamle lommer le, om de blot var sytten alen dybe. A. E. J.
No hår a et i mi lomm, få die ka a ålldtie komm. S. H., Skj.
Hons wel du i min lomm å snaag (ɔ: rage), dær æ hwærken wost eller kaag. Bindslev. V. Benn.
Jeg holder for mine lommer, når jeg ser dig. C. A. Th.
Loppe. Han står som en loppe på en hed sten. J. A.
Har hastværk.
Su, Karoline, der er lopper i din særk. M. M.
Hop, Mariane, der er lopper i sengen, og kan du ikke fange dem, så kan du lade dem hoppe. F. P. J. L.
Det var en ordentlig omgang for lopper. P. J.
5131. Han står som en loppe på en gløde. P. J., D.
Lopper er langt værre end lus, for når lus får ædt sig mætte, lægger de sig til at sove, men lopperne giver sig til at lege. A. E. J.
Man skal ikke byde til at løske lopper af fluer. Nik. Chr.
Han er rig på lopper og lus og lange negle. Nik. Chr.
En får ikke and't uden umage end lopper og lus og lange negle. J. F.
Tror du kanske, der er ingen lopper i Helvede. C. A. Th.
Loppestik kan være slemme, men solstik er værre. Mads J.
Lort. Han er derfra, hvor enhver lort siger a om sig selv og æ til en pandekage. Præstø. Ch. W.
Det er æ lort, der løfter (sætter) æ kage på æ bord (bordenden). E. T. K.
Vil du have en lort til at stikke (prikke) ved dine tænder med? E. T. K.
5141. Det er en, der kan suge en lort, te den kan bløde. Om en gjerrig E. T. K.
Du kan sluge en lort og drikke vand til, så har du to retter. E. T. K.
Havde du fået en lort, havde du ej rost af det. H. B.
Du er en lort for prins Ferdinand! Henr. P.
Di gyr såend (ɔ: pynteligt) mæ e loet i e ajen håend. A. H. S.
Han går ikke fra en lort, de ståend den røger. A. H. S.
Lur ham på en lort, han har ædt én för. A. H. S.
Lotteri er lokkeri. H. N.
Lov. En lov uden straf er som en klokke uden knebel. R. G.
Loven er en spindelvæv, de store fluer falder igjennem, men de små bliver hængende. Ch. W.

5151. **Love** det er et, men holde det er et andet. Kr. Sk.
Hvad han lover og holder det er vist (bestemt). E. T. K.
Om en upålidelig.
Du lover godt, men holder skidt. A. B. B.
At love er et, men holde gör træt. P. Kr. M.
Det lovede han tage med hånd og fod. C. A. Th.
Der kan ingen love for hundetand og hestehove. C. S.
Den, der går i lavw, går tessa i kraww. Se: løfte. E. T. K.
Lucas. Det er Lucas med læderrijet. A. H. P.
Hej du, Lucas med æ læderærmer og et par jernskoede træsko! Mads J.
Det skrev Lucas ikke om. A. B. B.
Noget, som ikke alle må vide.
5161. Lukkas sor hawwer. Se: Lokke. E. T. K.
Siges, når det vrimler i luften af varmen. Nogle kalder det æ hawwersæmand, som tessa er navnet på en bitte fugl.
Lue. Æ luu ær læjen å ham. Galbjerg. Th. H., N.
Det var galt nok med drengen, der døde, men det var dog værre med hans lue, der blev henne, den kunde hans broder have brugt. M. M.
Det vendte sig ligesom drengens lue. M. M.
Han har fået hans lue farvet op. E. T. K.
Jeg er ræd for, det skal slå min lue af. Eller: Det slår ikke din lue af. P. K. M.
Nu har hun slået hendes lue til dören. E. T. K.
Hun har fået en lille og ligger i barselseng.
Vil du ikke kjøbe Sörens lue og give ham en hat for den? J. K. N., G.
Det er lige æ lue til æ dreng. E. T. K.
Siges om noget, der passer.
Han tager nok ikke æ lue af for enhver ledpæl. Eller: . . . æ hat af for enhver gjærdestaver. A. H. P.
5171. **Luffe.** Han er ikke til at tage med luffer på. M. M.
Lugt. Her er jo en lugt, at man kan hænge et gammelt helmis. J. G. P.
Lugte. Luk dören op, her lugter så ilde. H. B.
Siges, når en roser sig selv.
Lugt, så skal du se, hvordan det smager! K. R. S.
Så lig, til du lugter på stedet! Om den trevne. P. J.
Fy, Frederik, din frakke lugter. P. V. J.
Fiismo*w*er lo*w*ter sjæ*l* føst. T. V. B. B.
En kan lugte meget, för æ næse går af. M. K. H., P.
Han er stærk, men det er at lugte til. A. E. J.

En fisk og en gjæst lugter ilde den tredje dag. C. A. Th.
5181. **Lukke.** Når menneskene lukker en dör i, lukker Herren en anden op. Th. J.
Luk dine fladbundede møgkjæver i! H. H., Ø.
Det er ingen sag at holde den dör lukket, som ingen banker på. Siger den lokkede, når en pige, som karlene ikke bryder sig om, skoser hende. E. T. K.
Lok æ dør i, å lok æ hund ud, få dæ kommer en bås (ɔ: håndværkssvend)! Chr. B., K.
Vi skal ikke lukke vor pung for en skilling og glemme at lukke leddet for kornvangen. A. E. J.
Den er til at lukke op og i ligesom Kræn Smeds brød. A. Andr.
Den, som endelig vil lukke sine öjne til for lyset, kan jo al tid sværge på, at det er mørkt omkring ham. H. N.
Lok æ daer får æ baer, får æ vend kommer end. Chr. J.
I kan ikke holde dörene lukkede for mig. E. T. K.
Han har ikke lukket dören hårdere, end han kan lukke den op igjen. Om en tyv, der stjæler igjen. P. Kr. M.
5191. Du har nok lukket æ dør så hårdt, te du agter ikke at lukke den op igjen. P. Kr. M.
Luk dem ud, én for én, og ikke for længe imellem. I kortspil. A. H. P.
Lumpen. Hvor han dog er lumpen! Halt. Ann. J.
Lumsk. Han er så lumsk som en ræv. A. A.
Han er lumsk, han fis i søvne. P. J.
Lun. Han er lun, han vender det lådne ind ad. L. Fr.
Lunt. Han sidder lunt inden döre. H. N.
Lur. Dejn, dær står på luur, hajn hør sin ejen natuur. Kr. Sk.
Lure. Den, der lurer, er ikke bedre end den, der stjæler. Mads J.
Han lurer ligesom soen i ærterne. N. S., B.
5201. Ja, du er mig den rette lurer lige midt for folks öjne. Mads J.
Lur ham, han er en fin konditor! B. H. S.
Lureren hører sin egen skam. H. N.
Lus. Der går lus på alle folk, om det er så kongen. E. T. K.
En lus kan blive oldemoder i et minut. J. A.
Eller: Når en lus bliver født om morgenen, bliver den til oldemoder inden aften. F. P. J. L.
Lusen er det troeste dyr, den fulgte med tyven til galgen og lod sig hænge med ham. E. T. K.

Hvad kommer af sig selv? Lus og lange negle. E. T. K.
Eller: Lus, lopper og lange negle kommer uden umage. P. Chr.

Han er rig på lus og lange negle. K. R. S.

Det er ikke for lus at komme mellem negle. A. H. P.

En (den) sulten (sultne) lus bider hårdt (hårdest). Kar. Br.

5211. Der var hver lus så stor, de gik med et stort spar-es på ryggen. E. T. K.

Det er af den slags smul, bønderne kalder lus. E. T. K.

Når søfolk smider en lus i rendestenen, vender den sig om og råber: Bav! Kar. T.

Det skrider ligesom en lus på en tjæret fjæl. E. T. K.
Siger man om en studekjørende.

Du kommer luskende som en lus på en tjærespejl. Mort. E.

Han kopper sig som en lus på en tjærespån. P. J.

Han går lige så stille som en lus æpå en tjæreske. E. T. K.
Om den dovne.

Du skal ikke sætte lus i skind-stak. R. G. Eller: Han vil sætt' (sætter) lus i skinkel. Sætte ondt for andre. P. Kr. M.

Kom ikke der og sæt lus i skindpelsen! Henr. P.
Bland dig ikke i det.

Han er god til at føre lus i en skindpels. C. Sör.
Om den dovne.

5221. Det er ondt at høre en lus hoste, for den er gjærne tungbrystet. R. P. R. Eller: Det er ondt at høre trangbrystet lus hoste. Chr. S. Eller: Det er ondt at høre en lus hoste, men værre at høre et gnidder hikke. H. P. H., H.

Hvad der er mere værd end en lus, det skal man ta' op og samle til hus. C. Gr.

Den er god at binde på (røde) kalve for lus. E. T. K.
Om noget utroværdigt.

Han har levet som lus i skurv. C. Gr.

Han vil blæse lus på ham. C. Gr.

De rejser efter lusene. Kastbjærg. K. M. R.
Siger man om dem, der rejser nordpå.

Der er store lus i töjr. Den, der praler. E. T. K.

Du giver nok ikke en lus hen, uden du får en loppe igjen. Mort. E.

Lus bider mig, folk hader mig, og penge har jeg ingen af. Ant. N.

Det er en ussel mand, der ikke kan bære en skjæppe lus på det bare skind uden at skultre. Lov. H.

5231. Blot rose lus, at de ikke skal æde dig op. Nik. Chr.

Det tager lusene fra hjærtet C. Gr.
Om hvad der er rigtig stærkt.

Tag en luset i huset, så får du huset fuldt. H. N.

Han er ikke så luset, som han ser nidderet ud. E. T. K.

Lusegrosserer. Han er lusegrosserer. E. T. K.
Om en kludesamler.

Luslektie. Hå do set (ɔ: siddet)i luuslæjjs. M. Balle.
Til et barn, der har siddet over i skolen.

Lusesalve. Han ejer ikke to skilling til lusesalve. B. H. S.

Lussing. Du skulde have en god lussing i din bareste röv med en skovl. J. C. M.

Lutte. De står og lotter som nogen vrå so. E. T. K.

Lutter. Ræven er lutter hale, og kvinden lutter tale. C. A. Th.

5241. **Ly.** Der er ly under rævehalen. K. M. R.

Det er bedre at sidde i ly bag en strikkepind end at gå på fri mark. H. Pet.

Lyde. Han står og lyer (ɔ: lytter) ligesom en orriegal so. P. J.

Lyde. Hvem der ikke vil lyde fader og moder, de skal lyde kalveskind. A. H. S.

Hvem der ikke lær' at lyd', lær' aller at byd'. E. T. K.

Lydt. Han er da ikke lydt, hverken i hoved heller röv.
lydt ɔ: lyde eller fejl ved. P. Kr. M.

Lygte. Han er ligesom en tom lygte. Marie Kr.

Lygtemand. Du er nok ræd for lygtemanden. E. T. K.
Siges til den, der kommer til at vende et klædningsstykke vrangt.

Lykken er ikke at lide på. R. G.

Han bygger lykkens hus på bar bund. C. A. Th.

5251. Lykken rammer manden, men manden rammer lykken, når han kan. C. Gr.

Somme har æ lykke, og somme slæber den efter sig. C. Sch.

Lykke og nykke er søskendebörn. C. A. Th.

Lykken leder efter mig, men kan ikke finde mig. Chr. R.

Lykken løber efter mig, men den har ikke nået mig endnu. C. Gr.

Du løber med din lykke i en klud, som du løber, så futter den ud. A. Andr.

Når lykken er bedst, skal man frygte mest. C. A. Th.

Man må give lykken lejlighed. F. L. Gr.

Lykken er af glar, hun brister så snar. E. T. K.

Lykkens hjul drejer hurtigere end et møllehjul. C. A. Th.

5261. Et lod lykke er bedre end et pund forstand. H. N.
Hvem der vidste lykken, behøvede ikke at lede efter hende. A. M. N.
Lykke og held er bedre end hundrede mark (tusinde daler). Langel. K. R. S.
Lykken den er kuglerund og træffer mangen lumpen hund. E. T. K.
Lykken er en blomme, den hænger i röven på somme.
Om folk, der mistænkes for at være komne til deres penge på en dårlig måde. Ch. W.
Eller: Lykken er en krumme, den farer i artsen på somme. H. Br.
En god lykke er bedre end en god skjorte. H. H., Hj.
Han har en lykke som en enöjet hund i torden. H. J.-H.
God lykke.
Han har en lykke som et trug ler. J. A.
Han har en lykke som en kariolhest, der er spændt for og aldrig bliver spændt fra. E. T. K.
Lykken lader sig malke af tyve, skjøger og skalke. E. T. K.
5271. Ven æ lykke vil ind fra bagen, så hjælper ingen korsen. Eller . . . så hjælper der ingen læderbugser. K. Th.
Det er ingen kunst at danse, når lykken er spillemand. A. L.
Det var mere af lykken end af forstanden. P. J.
En god lykke er et godt stykke, hvem hun holder med, men hvem der skal selv lede lykken op, kan få længe at lede. L. Fr.
En kan lige så snart sove sig til sin lykke, som rende sig til den. E. T. K. Eller: Man kan lige så godt bie sin lykke op, som rende den ind. N. L.
Når mán vidste sin lykke forud, fo'r man aldrig ilde. H. N.
Hvem der vidste Per Poses lykke (m. h. t. lotterispil). Ell. Man kan aldrig vide Per Poses lykke. Ch. W.
Den sidste mand kan have den bedste lykke. P. J.
Den, der skal have lykken, får den, om også stude skal kælve. E. T. K.
Den, lykken leder efter, er bedre faren end den, der skal lede efter lykken. P. K. M.
5281. Lykke på rejsen, mit lam. Ane N. E. T. K.
Lyk' på din rees å en loet po di nees, å Fajen po di båg, så møder do ham et i æ huulwæj. A. H. S. Eller: Løk opo reesen å Fanen i hæælen, så mee do ham it i hwollvæjen. E. T. K.
Lykke på æ rejse med æ ben ad æ vejr. Ole J.

Lykke på rejsen og tag Vorherre med dig, til du kommer noget hen, så kan du hyre dig selv. Lov. H.
Det var en lykke for dem, at det gik på hosefödderne uden opsigt. H. Br.
Til lykke med liget og Kirsten æbag efter. A. N.
Lykkelig. Han er så lykkelig som en enöjet hund. T. V. B. B.
Han er så lykkelig som en so i en flødebøtte. Nik. Chr.
Lys er lys, om end den blinde ikke ser det. S. D.
Jen lys å brennd for jen kjælling å spinnd, dær ær sajt møj å vinnd. A. H. S.
5291. Man ser lige så godt ved et stjålet lys som ved et kjöbt. C. Gr.
Jo ringere lys, jo mere kan man se at æde skiden pølse. E. T. K.
Det lys er godt til at spise skidne pølser ved (om et søvnigt lys). Kar. Br.
Lys på bordet, juleaften! P. J.
Lys i lampen, mo'r! A. N.
Lys på møllen, mo'r! Ch. W.
Lys på bordet, ellers skider vi i stuen. P. J.
Tænd æ lys å gi æ kwåt, så ka vi seje, hwa fålk dær ær ennd. H. A., S.
Af lyset, Kristoffer, vor moder skal til danns. P. V. J.
Eller: . . . fader og moder skal op at danse. P. J.
Et höjere lys og en halv pægl! Mart. D.
5301. Snøp æ lys og skjænk æ skrædder! Kr.-Vilstrup.
Lad os se af æ lys, imens det brænder. E. T. K.
Eller: Han så af æ lys, mens det brændte. E. T. K.
Passede sin fordel, mens det var tid.
Han skulde nu altid holde lyset for de andre. M. M.
Det er ingen skam at holde lyset om aftenen. C. Gr.
Sluk ikke lyset, når du vil pudse det. C. A. Th.
Det lys, der en gang har været tændt, er let tændt pånу. A. E. J.
Å, tænd et lys til, at vi kan se, hvor det andet står. C. A. Th.
Der gik lyset ud, nu kan vi grine ad hinanden så meget vi vil. E. T. K.
Der er nok lys i vinduerne og stads i gaden. P. V J.
Lyssen. Han står i hans eget lyssen. E. T. K.
5311. Gå af æ lyssen, jeg kan ikke se at spytte! C. Gr.
Lyseblåt. Nu bliver det da lyseblåt. P. J.
Lyst. Hvor det blev nu dejlig lyst! E. T. K.
Om en skaldet, som blotter hovedet; spøgende.

Lyst. Æ lyst er rejst til Kjöbenhavn, og den har intet at rejse hjem for. E. T. K.
Siger den, der har lyst til noget, men ikke råd.

Hver sine lyst for sine penge. P. V. J.

Nogle har lyst til den ene, og nogle til den anden, derfor bliver alle piger gifte, og al mad spist. Ch. W.

Det er en lyst å en glee å aag i en slee, men det er en stor alarm å aag i en karm. A. H. S.

Det er en lyst og glee at ag' i slee, når en *et* ska vældt, men nær æ slee er vældt, så er æ glee spildt. Eller: . . . nær kun *et* den vild vældt. A. H. S.
Fornöjelser med onde følger.

Lystig. Han er så lystig, som han var pillet i rumpen med en tollekniv. H. N.

Det er en lystig fyr, når han kommer til gilde, men han bliver så sjælden buden. H. Br.

5321. **Lyver** du, bliver du luset. M. R.

Jeg lyver i sandhed aldrig. H. A. H.

Du lyver, som om du havde været prokurator. Mads J.

Han lyver, som en hest kan trække. H. N.

Han lyver store sten af by. Jörg. J.

Den, der vil lyve, skal være god til at huske. U. N. H.

Han lyver ikke, uden når sandhed kan ikke slå til. E. T. K.

Du lyver, så en kampesten må revne ved at høre det. C. A. Th.

Lyver du nu ikke nok, ellers kan du jo lyve noget mere. A. H. P.

Lyve vil du, og stjæle kan du ikke sige dig fri for. M. Ba.

5331. Den, der vil lyve, den vil også tage höns (ɔ: være efter kvindfolk). E. T. K.

Den, der vil lyve, vil også stjæle, og den, der vil stjæle, vil tage höns. U. N. H. Eller: . . . stjæle, vil også slå folk ihjel. M. Balle.

Lyv ikke, så ta'r ræven dig! P. Kr. M.

Den har let ved at lyve, som kommer langvejs fra. H. N.

Löj han, var han ikke længe om det. Ch. W.

Det er da godt, du lyver, så kan man høre, hvad det er. Mort. E.

Ikke lyve, ikke krybe, ikke tage knive. H. N.

Det er lyv (ɔ: lögn), Las. E. T. K.

Læ. Om sommeren er der læ under hver en busk.
Der er arbejde nok at få. E. T. K.

Læder. Sådant læder skal have sådant fedt (smørelse). E. T. K.

5341. **Læg.** Han smider (slår, smækker) med læggene ligesom en husmandskat. P. J.

Han slår smæk med læggene ligesom en mager so. K. T.

Han har lægge som grev Moltkes hane. Sæll. Ch. W.
Om tyndbenede.

Læge. Vorherre er den bedste læge. H. N.

Lægedom. Melgrød og kål er bønders lægedom. H. Br.

Lægge. Hvo, der vil lægge sig med hönsene og stå op med svinene, får en fuldkommen hvile. N. A. A.

Du må hellere gå hjem og lægge dig og sige, te du har været der. A. H. P.

Gå nu hen og læg jer, imen I har noget i jer. Sör. H.

Gå hen og læg dig og spyt og bræk dig og bid i æ dyne. Siges til den dovne. Mads J.

Jeg klæder mig ikke af, för jeg lægger mig. Ch. W.

5351. Hvem som lægger, de leder bedst, den som gjemmer, søger bedst. B. H. 8.

Jeg lægger mig ud, men det er med folk. Ant. N.

Lægind. Ja, der bliver nok et andet lægind på æ töjr. E. T. K.

Lægte. Det var til en anden lægte. H. A. H.

Lækken. Efter lækken søde kommer lækken sure. S.P.J.

Læmme. Ammen, madammen og det grå får læmte alle sammen i ét år. K. L., K.

Længe. Det er da længe siden. Henr. P.
Til en, der fortæller en lögn.

Det er længe siden, det var den gang Vorherre var en lille dreng. H. Br.

Hvor længe var Adam i Paradis? — Fra höns flöj op, til höns flöj ned. H. N.

En kan stå længe her, inden en taber æ hoved. A. H. P.

5361. Her skal man stå (sidde) længe, för man kan tjene en mark. Om den utålmodig ventende. P. Kousg.

Lever jeg længe, så bliver jeg gammel, får jeg mange penge, så bliver jeg rig, og bliver jeg rig, så bliver jeg også klog. Langel. K. R. S.

Den, der lever længe, får meget at se. C. A. Th.

Den lever længe, som lever til trænge. E. T. K.

Den, der bliver for længe i by, den skal enten løbe eller lyve. E. T. K.

Længere. Da han var ikke længere end tobak for en skilling. Se: större. E. T. K.

Han kommer ikke længere, end man støder ham. P. V. J.
Det kommer længere hen, end du kommer selv. E. T. K.
Længst. Du vil nok leve længst. Herm. P.
Siges til den, der er længe om at spise.
Længes. Nu længes dagene et kokketrin hver dag.
Siger de gamle, efter at jul er gået. E. T. K.
5371. **Længsler.** Mange længsler bringer tit tunge trængsler. C. A. Th.
Lærd. De bliver ikke alle lærde, som går i skolen. R. G.
Jeg er ikke så lærd, at jeg kan bevise, der er ingen Gud til. H. Br.
Lærdom. En god lærdom det er den ting, en kaster aldrig hen. P. Kr. M.
Lære. Vi lærer, så længe vi lever, og til sidst lærer vi at gå jævnt. K. R. S. Eller: . . . og kan en ikke lære andet, så kan en da lære at gå sagte. E. T. K.
Det er verden, en skal lære i, lærer man ikke andet, så lærer man at gå sagte (lettelig, stille). S. D.
Jeg skal lære dig, hvor David han kjöbte öllet, han kjöbte det, hvor han kunde få det, og gav syv skilling for en pægl. M. R.
Hvo, der har lært noget, får nok sit brød. R. G.
Hvad jeg har lært, kan hverken tyve eller røvere fratage mig. R. G.
Lærke. I vår flyver lærken i sky, om vintren hun kryber smukt til by. F. L. Gr.
5381. Det er ikke altid af glæde, lærken hun synger. C. Gr.
Lærkeæg. De går, som de gik på lærkeæg. E. T. K.
Lærred. Der er lång lat o bleg. H. A. H.
Om lange udsigter.
Læse. Man kan læse sig dum. Joh. Schr.
Kan du nu stræbe at lære at læse, så skal du få alle de æg, æ kok gjör. P. K. M.
Han blev ordentlig læst ind (ɔ: skriftet). Eller: . . . . læst i kirke. E. T. K.
Det var den dag, Per Degn læste første gang i brigsdören. H. Br.
Så måtte jeg have dårlig læst, om jeg ikke kunde dø rolig. Joh. Sch.
Læst. Han er ikke den første, jeg har trukket på læst. C. A. Th.
Løb. Du er så let til et lob (ɔ: løb). Ane N. E. T. K.
5391. **Løbe.** De løber og slår bag op. J. M.
Om legende börn.

Du løber så let som den fugl, de kalder ko. E. T. K.
Han løber om som et tørret vibeskind. K. T.
Han løber ligesom en trold i tordenvejr. N. Joh.
Han løber, som var der ild i hans röv, og vand ikke kunde slukke det. J. G. P.
Han løber, te han er færdig ved at rende en staver i sig. Sör. H., Skj.
Du løber, som du var stukken i æ röv (kildret i æ ende) med en tællekniv. P. Chr.
Han løber, som der var ild i röven på ham, og koldt vand ikke kan slukke det. Vestjyll. N. M.-V.
Han løber, som om Fanden var i nakken på ham. N. J.
Han løber rundt i stövlerne. Den stundesløse. Chr. R.
5401. Han løber, som en hund fiser hen ad en vej. K. L.. K.
Du løber ligesom en höne med læder om halsen. Fr. P.
Om den, der render og har travlt.
Han løber ned over mosen og kommer förend alle de andre. P. J.
Han er ikke bange for at løbe, når det kniber. E. T. K.
Løb ikke længere hen, end du kan gå tilbage! M. R.
Lad ham løbe, han malker ikke! A. G.
Folk må hellere sige: der løber han, end der ligger han. H. N.
Han har en gang løbet om ved en murer, snedker o. s. v. Kan lidt af professionen. A. H. P.
Det løber, som vi kunde tage tappen af en tønde. H. P. L., O.
Hun kommer løbende, som om hun havde benene i en sæk. Ann. J.
5411. **Lød**. Bedre er den, som ser efter lød end tager efter kjöd. C. A. Th.
Løde. Nu begynder koen at løde. P. J.
Indtægterne stunder til.
Løfte. Han skulde løftes over stang. A. H. S.
Den magelige.
Når man går i løfte, da går man og i krav. L. Fr.
Lögn flyver byen rundt som et trug aske. K. Th.
En lille lögn er ikke forböjen, en stor går med, når det kniber. Chr. B., Kbh.
Löwn og sövn det er ligesom en vænner sig til. E. T. K.
Löwn og søwn de er lissom en vænner sæ te, mæn hiel unndvæær bæjer diel kan en et. M. M.
Löwn står ingen stæjer skröwwn, undtagen i Fandens tegnebog. H. A. H.
Löwn får ålder öwn. Eller: . hår engen öwn. A. N.

5421. Den störste lögn har den störste ed behov. E. T. K.
Eller: Den störste lögn skal ha' den störste döwl. P. K. M.
Lögn og sladder har Fanden skabt. Mort. E.
Det er med lögn som med en snepolt, der render ned ad taget, jo længere den triller, jo större den bliver. Lov. H. E. T K.
Nogen lögn og nogen sandhed bliver der godt snak af. M. M.
Der er ingen steder mere lögn end i bøger. Mads J.
Lögn og prawel det er æ böger gjærne fulde af. Mads J.
Jeg siger ikke lögn, uden jeg ikke véd sandt. P. K. M.
Når ens sanddruhed betvivles.
Hvis lögn var latin skulde jeg nok komme frem. F. B.
Med latin og lögn kommer man langt i verden. H. N.
En lille behjælpelig lögn er ingen synd. J. F.
5431. Skååles læwn æ engen send (ɔ: synd). C. Sör.
Guj ha lov der er lögn til! H. F. F.
Når lögn og omkostninger bliver trukket fra, så er det vel heller ikke slet så meget, som du fortæller. Marie Kr.
Lögn vil hele verden omgå, medens sandhed trækker sine stövler på. H. N.
Lögn er let fragt, men giver dårlig hyre. C. A. Th.
Det er hverken lögn eller store ord, vi har intet brød i huset. M. M.
Lige så fuld af lögn som et gammelt øg (ko) er fuldt af skidt. E. T. K.
Det er så længe siden, te det er vel lögn. E. T. K.
Om noget, der har tildraget sig for længe siden.
Er det ikke lögn, så er det langkål. Ch. W. Eller: Det må enten være lögn eller længe siden. K. R. S.
Det er lögn i din lille mund til tre skjæpper. H. H., Ø.
5441. Det er lögn i din hals! véd du så, hvad det sidste var, du sagde. P. J.
Do ær swåt a löwn låndt neʲer i din hals. Chr. J.
Det er den sorteste lögn, en kan træde op af jorden. P. Chr.
Det er en lögn så stor, at man kan falde over den. H. Br.
Det går ligesom krambodsvends lögn. Eller: Det farer ud af ham ligesom lögn af en krambodsvend. Mads J.
Det er lögn, du lyver! du depper din pind i Ålborg fywer. A. E. J.
Du skal da heller ikke altid have ret med din lögn. E. T. K.

Det er lögn i din lalle (ↄ: ralle, luftrør), Per Krag. P. J.
Det er sat sammen af lögn og skjælmsstykker. Ann. J.
Vil du ikke tro lögn, da skuld' Fanden fortælle dig nyt. E. T. K.
5451. Det var med lögn og alt. H. N.
Å sæjj jæn en læwn æ som å bennd få hans öwn. H. Br.
Den lögn passer ikke. M. M.
Det er sandt — med lögn iblandt. Marie Kr.
En skal ha' æ löwn å æ fåer å æ sannd å æ båer. E. T. K.

Lögner. Lyst til at fortælle skaber lögnere. H. N.

Löjer. Det var löjer og langkål. H. N.
Det er godt for löjer og lamkat. A. H. P.
Nu skal du bare se löjer og leg på en lam kat. C. L. R.
Nu skal vi se löjer på en lam (død) kat og en stædig (sterre) høne. V. B.
Når to slås eller andet vækker særlig opmærksomhed.
5461. Löjer, löjer, *ik* et ondt ord. P. Kr. M.
Det går ved löjer og trækvind. ↄ: ved lidt fiffighed. E. T. K.
Det er ikke törre löjer at spøge med vand. E. T. K.
Han er ikke kommen af löjer og trækvind så lidt som nogen. E. T. K.
Har du lyst til löjer, så sæt din pose! H. A., S.

Løkke. Han vil både have æ løkke og begge ender. E. T. K.
Eller: Somme vil ha' æ lykke a begge ender. A. H. S.

Lön. Lad mands lön er lus og lange negle. C. Sör.

Løst. Han har løst liv (ↄ: gjennemgang), og det er tæt. P. J.

Løvefødder. Det er nok en med løvefödder og gesvejfninger. Ch. W.

Løverdag. Din moder fik mad hver løverdag aften og så ikke mere i den uge. E. T. K.
5471. **Løverdagshuller** må godt være, men mandagshuller må ikke være. E. T. K.

Lådden. Han er lige så lådden indeni som udenpå. S. Br.
Han er lådden om munden. Om den vittige. A. E. J.
Det er én lådden vinter, vi har. Når det er rimfrost. J. Schj.

Låddenöjet. Du begynder nok at blive låddenöjet (ↄ: søvnig). M. M.

Låg. Det er låget som bøtten. Hip som hap. V. Benn.

Låge. Det kan ikke hjælpe at lukke lågen og lade porten stå åben. L. Fr.

Låne. Man låner tit en ven, men kræver en uven. M. R.

Han låner af en og betaler en anden og lader Vorherre betale den sidste. E. T. K.
Han låner pibe, stjæler tobak og tigger svovlstikker. A. G.
5481. De har læs nok med at låne, de skulde ikke bære igjen. Marie Kr.
Det er en fjer at låne, men det er en sten at bære hjem igjen. L. Fr. Eller: At låne er let som en fjer, at bære igjen er tungt som bly. Joh. Schr.
Lånetöj. Når lånetöj går ud, går nøgenröv ind. P. J.
Lår. Hun går og drager lår i led. A. H. S.
Han har lår og lægge som en husmandskat. Kr. L., F.
Han ser til hans lår, om han har hans ben. E. T. K.
Om den, der er lidt stolt og ser til sig selv.
Lårgjedde. Han har fanget en lårgjedde. A. H. S.
Falden i vandet.
Lås. Der er lås for læ'rsække n. Ch. W.
Hun slog lås for lærkeæst. E. T. K.
Låwtes. Det er så låwtes i æ ståww, når æ hus står på æ all. P. Kr. M.

M.

5491. **Mad.** •Mager mad er bedre end tomt fad. E. T. K.
Der kan være lidt mad i et stort fad. J. Sör.
Maden er for gjæsterne og ikke for kokken. H. N.
Ligesom de er til deres mad, sådan er de til deres arbejde. E. T. K.
Man har bedst af den mad, man må række til. C. Gr.
Næthedijn sætter inte madijn på boored. Kr. Sk.
Når maden er ædt, er måltidet holdt. E. T. K.
Det er mad for Mogens og ikke for Tyvehanses horra (ɔ: dreng). K. Sk.
Den mad har nok været på ilden siden søndag. J. G. P.
Om hed mad.
Det var da vel, jeg kom til min mad igjen, der var en otte dages tid, jeg kunde ikke andet end æde. Chr. R.
5551. Når en passer sin mad og sin middagssövn, kommer en da ikke af sin tjeneste for det. J. P. Kr.-R. E. T. K.
Jeg har ikke fået mad, siden jeg spiste sidst. A. G.
Den mad, der er inden borde, føder folkene. P. J.

Når jeg putter maden i munden på dig, kan du vel synke den. A And.
Jeg har ikke fået mad siden i går, förend i dag, i morgen er det tredje dag. Chr. R.
Sörg ikke for din mad, så længe din fader lever. F. L. Gr.
Han lader det ene stykke mad slå det andet ned.
Om den, der spiser hurtig. A. E. J.
Man skal smage på maden, men ikke smage i maden. Kar. T.
Ikke anden mad end kål. K. R. S.
Vil du ikke have mad, så kan du bie, det er lige så godt som ikke at få. K. R. S.
5511. Ædt mad skal betales. P. Kr. M.
Vil du ikke have mad, så er det nok bedst, vi får bestilt din ligkiste. K. R. S.
Madfedt. Så smæltede hans hjærtes madfedt (hans nyretælle). C. A. Th.
Madkjøb. Det er dyrt madkjøb at slikke smör af en hegle. F. L. Gr.
Madskab. Det går nok snart i æ madskab. E. T. K.
Han går nok snart i madskabet til det røgede kjöd. E. T. K.
Om den, der er aflægs eller snart går i hundene.
Madsted. Det er et skrapt madsted, man får lige så meget brændevin, man vil drikke. Ch. W.
Madam uden mel er det samme som hus uden tag. P. Kr. M.
Madebunden. Følg madebunden du. Bliv ved jorden. P. J.
Maddiker. Han står og stikker maddiker. Eller: Han er en maddikestikker. P. J.
Om en, der ikke ret tager fat på arbejdet.
5521. **Mads.** Der ligger Mads Fos! Om den, der falder. Mort. E.
Mag. De kan ikke gjøre andre mag, uden de skal gjøre dem selv umag. A. H. S.
Måg sydvest det er havvejr bedst. P. Kr. M.
Mage. Det er mågen til hågen og søster til vor so. J. P. P.
Det er mage til broget (hjælmet) og søster til vor kat.
To alen af êt stykke. P. J.
De kan finde stens mage, men de kan ikke finde mands mage. A. H. S.
Sæt dig ned ved mit lår, du får ikk' anden mag' i år. P. Kr. M.
Magelighed er god, når den ikke kommer af dovenskab. P. Kr. M.
Mager mad er bedre end tomt fad. K. N., E.

Di mawwer å di taar hår et undt i taar, di tyk å di fied hår et waar i hied. Sådan siger de tykke. C. L. R.
5531. **Magt.** Man kommer videre med en håndfuld magt end en sækfuld ret. C. A. Th.
Du er godt ved magt, du lever nok ikke af døve nødder. Mort. E.
Det er godt nok at have magten på sin side, men bedre retten. A. E. J.
Magte. Han magter ikke mere end en træt gjæsling. E. T. K.
Majmånedsregn. En majmånedsregn kan betale det. H. F. F.
Makker. Det er nok makker til prakker og søster til vor gamle so. J. G. P.
Male. Han fik måld og fik med sig. Om en, der er bleven skjældt godt ud. Eller: Han fik hans pose måld. E. T. K.
Maler. En maler og en praler og en slet betaler. H. N.
Malke. Det nytter ikke at malke koen, når man spilder mælken. P. O.
Koen malker gjennem tanden. Sæll. Chr. W.
5541. **Malt.** Hvor vi lægger en skjæppe malt, har vi ej nødig at lægge en skjæppe rugmel. A. M. N.
Hvad man lægger i en tønde malt, det behøver man ikke at lægge i et trug dej. H. P. H., H.
Hun må törre malt. M. Balle.
Om den, der må sidde over i dansen.
Hun måtte ud og törre malt. H. J.-H.
Vi har alle sammen grönt malt på vort loft. E. T. K.
Har ingen god samvittighed.
Mand. Det er en hård mand at skjære törv for, han står ovenfor og drikker sit brændevin selv. H. H., Ø.
Mand vil han være, om han ikke er större end en myre. M. R.
En mand er en mand, om den er så ikke större end en myre (ært). E. T. K.
Manden er manden, og konen er kronen, og hun sidder paa hovedet af manden. C. Gr.
Manden er kvindens hoved, men hun hans nathue. H. N.
5551. En kan se på manden, hvordan konen er. E. T. K.
Manden er manden, i hvordan det går. A. N.
Du er værd, du skal have en mand og være enlig om. Ane N. E. T. K.
Den mand har sit garn vidt ude. A. N.

Du skal få en mand alene, når der fåes syv for skillingen. E. T. K.
Manden vidste ikke, konen var gal, för hun sang og fik mad på én gang. Kar. T.
Resolvert mand står lykke for. Kar. T.
A er mand i fårestien, når vædderen er ude. Lov H.
Mand skal have natro. M. J.
Når manden er død, er loven løst. M. M.
5561. Det kan let komme, te fuld mand kan rave. A. H. S.
Et koldt hoved, et åbent liv og et par varme födder det giver en sund mand. K. Th.
Manden spår, den store mand (ɔ: Gud) råder. S. D.
Mand agter, og Gud skifter. A. L.
Tör du ej selv på manden tage fat, din hund du dog kan pudse på hans kat. M. R.
Du er en flink (stads, rar) mand, men det er din kone ikke. K. R. S.
Det er en lang mager mand, de kalder Margrete. P. J.
Den sorte mand er ikke af ovnen endnu. E. T. K.
Manden råder kun der, hvor røgen fra skorstenen driver imod vinden. K. Br.
Mandfolkene råder ikke uden én dag i ugen, og det er fra søndag til løverdag. E. T. K.
5571. Det er et dårligt mandfolk, der er bange for et fruentimmer. F. L. Gr.
Mandighed er mandens kjendemærke. A. E. J.
Mandagens hidsighed er hele ugens ødelæggelse. O. H.
Mange heste og mange hunde kan gjøre herremand til bonde. E. T. K.
For mange kvindfolk og for mange svin det får en mand i armod. J. G. P.
Mange driver på en ting, men få lægger hånden derpå. R. G.
Mane de æ sy*w*, nåwer de æ tre*j*, mæn fiir de æ en le*l*e flåk. H. J.-H.
Der er mange, der hader dig, og ingen, der mader dig. P. J.
Det er der ikke mange, som véd, og de, der véd det, vil ikke sige det. S. Brun.
Ja, så mange, at jeg sælger af dem. C. L. R.
Siger kjöbmanden om sine varer.
5581. Manne ting læ sæ sæjj, å manne skow læ dæm træjj, nogen til den ene side, og nogen til den anden. Lov. H.
Mange kan hjælpe én, og én kan hjælpe os alle. J. G. K. N.

Mange hænder gjör let arbejd' (det hør Gud til), mange munde gjör tomme fade (det hør Fanden til). A. C. P.

Mange tak er hvermands tak (almindelig höfligt), mangfoldig tak er hosekræmmer tak (fornemmere), tusendtak er tiggertak (mere ydmygt). E. T. K.

Mangle. Det er en net rødelighed, når man ikke mangler andet, end hvad man skal nytte eller bruge. E. T. K.

Han mangler kun halen, farven har han. H. N.
Siges om en lumsk person med rödt hår.

Han mangler ikke noget af, hvad han har. A. E. J.

Mark. Her (eller sådan) skal vi sidde længe, för vi tjener en mark. H. H., Hj.

Sytten og ni det er en mark og ti. H. H., Ø.

Marked. Fålk gor te markend, nåwen får å køjev, nåwen får å sææl, nåwen får å hower, nåwen får å stææl M. M. Eller: Der kommer mange slags folk til marked, nogle vil hore, nogle vil stæl', nogle vil kjøbe, nogle vil sæl'. H. A. H.

5591. En skal ikke rose af markedet, inden en har været der. Jeppe J.

Jeg og min kone og jeg vi var også til marked. Ch. W.

Han rejser af marked, förend torvet er holdt. R. G.

Dersom a skulde komme så sölle af sted, så kunde a lige så godt skrive hjem, mit markend var gjort. E. T. K.

Du er nok af den slags, man kjøber på markedet for 4 sk.
Et løsagtigt kvindfolk. Mort. E.

Når markedet kommer her forbi, skal du med. H. Pet.

Markedskjærester fryser ihjel den første vinternat eller smælter den første sommerdag. E. T. K.

Mathis med gåseægget og Peder med lammet. H. N.

Matrosmave og stövlekrave kan alting fordrave. A. G.

Maven tror, at munden er afe. P. Kr. M.
En sulten, der intet får.

5601. Maven lader sig ikke nöje med snak. H. N.

Maven får tit nok för öjnene. E. T. K.

Hvis Gud ikke mættede maven för öjnene, så det galt ud. M. M.

Han har en mave som et svinetrug. Ch. W.

At have ondt i sin mave det er kattens plave. C. Gr.

Man ser mig på kraven, men ikke i maven. E. T. K.

Føl på din mave, om du har spist det. H. H., Hj.

Mav', ku du ta', sikke dav' du ku ha'! E. T. K.

Hun har fået løse ben i maven. E. T. K.
Om lokkede kvindfolk.

Dersom det skulde passere, te en mand skulde få hans hoved slået ned i hans mave, kunde han så lade sig kurere? M. M.

5611. **Mavepine.** Han har mavepine i den store tå. M. G. A.

Du har nok mavepine i din vestelomme. A. H. P.

Med. Alle gamle med og mærker slår fejl uden det, at en stor æder gjör en stor skider. N. Joh.

Med. Er du med på bræddeme? M. R.

Han er ikke med på grisen. C. L. R.

Vi kan ikke gå med hårene alle tider. E. T. K.
Man skal og undertiden give ondt af sig.

Medicin er god, når den bruges til måde. A. E. J.

Meget skal altid have meget. Se: møgl. E. T. K.
Rige vil giftes med rige.

Møj vil altid mer' ha'. E. T. K.

Møj kræver mer', og Fanden kræver fler'. E. T. K.

5621. Der kan komme meget ud af lidt. C. Gr.

Har en meget, så går det til, har en lidt, så slår det til. E. T. K.

Det er meget, man kan få meget i sig af til en dram.
Om god mad. J. G. P.

Han har så meget at rögte og så lidt at moge. S. Brun.

Den, som har meget af smörret, smider noget i kålen. S. Brun.

Der er ikke så meget som: ta' mig det ben af skabet. J. Schj.

Han hår møj om håend, li'som Ho post, han had kon jæn bröw, å den samm tavt han. Kr. S., J.

Mel. De havde både mel og malt, både so og galt. E. T. K.

Melsæk. Jo mere en klapper en melsæk, jo mere støver den. K. Th.

Meldmad. Kan du spise en meldmad så snart som en hund? E. T. K.

5631. Lad os nu holde os for det, vi er, og tage den nedre meldmad. Lov. H.

En tyk meldmad bander ikke, de kan slå en karl fra en hest med den. A. H. S.

I gamle dage, når folk kjørte møg ud om efteråret til rug, så satte de deres meldmad i møddingen, og den tog de så om foråret, når de kjørte møg ud til byg. S. H., S.

Det blev urede ligesom drengens meldmad. J. F.

Melgrød. Det hænger ved ligesom smedens melgrød. Chr. R.

Mellem. Du skal nok sidde mellem et par sække.
Til en, som er bleven for tidlig pyntet. A. B. B.
Mellemting. Ikke nogen mellemting, enten fedt eller kanel. K. R. S.
Mene. Man skal mene alt, hvad man siger, men man behøver ikke at sige alt, hvad man mener. C. Gr.
Han peger til vandet og mener ilden. H. N.
Mening. Der er to meninger i en tale og to ender i en hale, når de hugger den af tæt ved röven, ellers er der tre. E. T. K.
5641. Meningen er god, men talen er slet. P. Kr. M.
Menneskene agter, men Gud skifter (deler). L. Fr.
Vi er alle mennesker. R. G.
Lad os nu være mennesker fra i dag af. H. H., Hj.
Det er et godt menneske, ét lille stykke kjød undtagen. A. L.
Vi er alle mennesker, når vi er afklædte. A. E. J.
Vi er alle mennesker undtagen Lille-Madses det grå og det var et bæst. J. Møller.
Han er lige så vel et menneske som æ smeds kat. J. G. P.
Menneskene er ikke så gode, som de burde være, men det er kartoflerne ikke heller. K. R. S.
Der er ingen bedre mennesker som mandfolk og kvindfolk. H. H., Ø.
5651. Det ene menneske er det andets djævel. R. G.
Mer' vil altid mere. B. H. S.
Det mere skal til det mere. K. Br.
Det er ikke mere, end det lader. Noget småt. B. H. S.
Jo mere jo bedre, jo mindre jo ma'ligere. N. Joh.
Jo mere de får, jo mere de skrål. S. H.
Jo mere man smager, des mere man hungrer. M. R.
Ka I spis mee? sæje di karre kvonner. P. Kousg.
År lærer mere end mange bøger. S. D.
Mergel gjör en rig fader, men en fattig sön. E. T. K.
5661. Når en mand finder mergel, giver han brændevin. Siges når en giver noget ud. Eller: Han har nok fundet mergel. Han giver så meget ud. E. T. K.
Messing. Jo mere messing, jo större kjæltring. J. F.
Du er nok ved at klippe messing. Til den sövnige. U. N. H.
Eller: Han klipper messing til lysesagse. S. Brun.
Mesterens öjne gjör mere end begge hans hænder. M. R.
En kan ikke være mester i alle håndværker. Ane N. E. T. K.
En god mester kan hjælpe sig med ringe töj. K. Th.

Han har set for tit til sin syge mester. B. H. S.
Den, der er beruset.

Methusalem. A har kjendt ham, siden Methusalem var en lille dreng. C. A. Th.

Midaften. Det varede fra silde midaften, til höns flöj op.
Om det, der kun har kort varighed. Ch. W.
Eller: Fra silde midaften, til höns fik nadre. C. Gr.
Eller: Han var der, fra höns flöj op, til de flöj ned. K. Br.

Middag. Den står nok til tidlig middag. P. J.
Om noget, der er fejl vendt.

5671. Når hån slår på dem (f. ex. ens tykke kinder) klokken tolv, så kan de ryste til middag. P. J.

Mæjjdagsslat laber æ mælk fra æ kat. P. Kr. M.
M. er den, der pintsemiddag først får køerne ind.

Middagssövn. Når rönnebærrene bliver røde, bliver middagssövnen øde. V. Bang.

Midler. Det er kjællingens midler. E. T. K.
Siges, når man sætter på bordet alt det, man har.

Middelvejen er den bedste. R. G.

Midten. Det skiltes ad i midten som æ drengs fadervor. E. T. K.

Mikkel hedder jeg, og gjæs bider jeg, men ræv vil jeg ikke være. Sæll. Ch. W.

Mikkel går så længe til bryllup, at han kommer rumpeløs hjem. F. L. Gr.

Mikker. Det er mikker til makker. E. T. K.
De passer godt sammen.

Mil. Det er bedre at gå en halv mil af sin vej end sidde en måned i døj (bløde). E. T. K.

5681. Han går, som han havde en mil til kirke. Lov. H.

Mild. En pige må godt være mild, når hun brygger, og vred, når hun bager, så bliver öl og brød bedst. N. A. A.

Han er så mild som et toskillingslys. H. N.

Hun er så mild som en pintseløverdag. C. A. Th.

Han ser så mildt som en tusse. P. Kr. M.
Tussernes milde öjne er bekjendte.

Hun er så mild som en nymøget ager. Ch. W.

Mimre. Han mimrer med munden som Jeppes vædder. A. E. J.

Han mimrer med munden, som om han vilde sige mormo'r. K. L. F.

Min. Når jeg får min, og hver får sin, så får Fanden ingen. Mort. E.

For min parts skyld kan det være det samme. E. T. K.
5691. Mine gjör et! Ell.: Mine gjör æg til påske. Ch. W.
I kortspil; når man kun har én farve på hånden.
Mindre. Du er ikke mindre, end du ser til. Ane N. E. T. K.
Mindske. Mange munde mindsker maden. J. M.
Mis. De slege misser vil også rive. R. P. R.
Du er en skred mis, når de andre katte ikke skulde rive dig. Ane N. E. T. K.
Misse. Hun misser med öjnene som en majmånedskat. Henr. P.
Miste det er lige så godt som ikke få. H. H., Ø.
Mist måst er en slem kost. H. F. F.
Det er bedre at miste den hvide fod end den ladne.
Man kan bedre undvære et menneske end en hest. E. T. K.
Én mister, og en anden får, a er tilfreds, hvordan det går. E. T. K.
5701. **Mistro** er aldrig selv tro. E. T. K.
Misunde. Det er en skam, du sådan misunder mig det stykke. A. H. P.
Når man ved et måltid ikke kan nå at få fat i et stykke mad.
Misujnder maad smaagar ow gåt. Kr. Sk. Eller: Misundt steg smager bedst. Marie Joh. Eller: Misundt brød lader sig og æde. A. N. Eller: Misundelsens brød det mætter også. E. T. K. Eller: Misundelsens brød bliver også spist, og det mætter mere end armodens. M. D.
Misundelse er så meget i verden. A. N.
Misundelig. Den misundelige tror, at naboens høne er lige så stor som hans egen gås. Nik. Chr.
Den misundelige bliver mager af andres fede sager. A. E. J.
Mit. A har mit, og hver har sit, og hver føler sit, men der er ingen, der vil føle mit. J. C. M.
Jeg har mit for mig selv ligesom Kirsten Herlövs kat. Chr. R.
Mjavhoved. Det er et sært mjavhovede hende. H. P. L., O.
Mjæg. Du er en mjæg. Mort. E.
5711. **Modet** kommer förend faldet. A. M. N.
Frisk mod er halv tæring. H. N.
Eller: Frisk mod er ballast god. F. L. Gr.
Der hører et frisk mod til en tynd lykke. L. Fr.
Mode. Han går af moden. P. J.
Du skal sörge for at have mange særke og hoser, det går aldrig af æ mode. E. T. K.

Modig. Det er en modig karl, han skyer hverken öl eller brændevin. C. Wad.

Moder. Den ene gider lidt moderen, og den anden datteren. K. Th.

Man må kjende moderen, för man forelsker sig i datteren. C. Gr.

Han er sin moder rigtig op ad dage. K. L., F.

Når mo'r er god, så er hun snart aa god. E. T. K.

5721. Mo'er og madam', det er et og det samm'. R. P. R.

Han står, lige som han havde sin moder i håret. P. J.

Du har nok en gang stjålet varm pandekage fra din moder. Den skaldede. Henr. P.

Skal han se på moders hylde, da får han stå på faders agsel. E. T. K.

Du har nok pattet din moder som en gris (so). T. K.

En dygtig moder føder en doven datter op. H. H., Ø.

A trivlte, min moder vilde dø, a så, hun gabte. R. P. R.

Moders sön kan ikke gå fortabt. L. Fr.

Du har gjort din moder tyk. E. T. K.
Siger det ene barn til det andet.

Det gik nok i sin moder igjen. E. T. K.

5731. **Mon.** Han holder ét mon ligesom det sure öl. O. B.-H.

Det er der mon om. Måde med. ell. til ingen nytte. E. T. K.

De har det forrer mon ligesom krøvl til marked. A. N.

Han har fået det mon, som ingen tager fra ham. Siger man om en, der er bleven bag efter med sit arbejde. M. S. E. T. K.

Moppe. Du kan tro nej, moppe! du ska' re'nok inte spille hallöj med borgermusiken. Ch. W.

Morbroder. Det er godt at have bispen til morbroder. Ch. W.

De er morbrödre de to Pit-i-pjæt og Wolle. E. T. K.
Siges, når to snakker i munden paa hinanden, og den ene har overtaget i vrövlet.

More. Man skal more sig, mens man er levende, når man er død, kan man ikke. A. H. P.

De morer dem som små al i dynd. K. S., J.

Moreller. Du tog fejl af morellerne og tog kirsebærrene i stedet. M. R.

5741. **Morgen.** En rød morgen gi'r tit en grå aften. K. Th.

En grå morgen giver en glad dag. K. Th.

Det er hver morgen lige så säre, så står æ kok o æ mødding. H. A. H.

Om morgenen er jeg en öltønde og om aftenen en tønde öl. En dranker. J. K. N., Gr.

Morgenblad. Morgenbladder og kvindesladder ender al tid med vand. F. M.

Morgenbön. Det var både hans morgenbön og hans aftensang. E. T. K.

Morgenlatter. Morgenlatter betyder tit aftengråd. H. K. Kr.

Morgenmand. Morgenmand går fram i æ land. A. H. P.

Morgenstund har guld i mund, men den har bly i rumpen. J. S.

Morgensunde. Man har lige så godt af en morgensunde som af en aftensøge. Sunde sig. Søge sengen. P. Kr. M.

5751. **Morgensyg** kone og morgengråt vejr de bedres op ad dagen. A. L.

Morgnet. Du skuld ha movnet, den gang a movnet (ɔ: morgnet), så havde du fået sød mælk til din davre. Morgnet (Bjerge h.): stået tidlig op om morgenen. E. T. K.

Morskab. Du tager selv hele morskaben, der bliver ikke noget til vi andre. Mort. E.

Morsom. Du er lige godt morsom, når du sover. P. J.

Det er lige godt morsomt, for det er ikke noget dyrt. P. J.

Moses. Nu står vi ligesom Moses ved (for) det røde hav. P. Kr. M.

Mosten. På st. mortensaften er mosten god. R. G.

Most og tyk mælk det er en herre-grød-dyppe. Ann. J.

Moster. Snak du for din syge moster, der døde i fjor. P. J.

Muud (ɔ: bestikkelse) er en stor skjælm. A. L.

5761. **Muggen.** Der er ikke mange værelser, uden der er lidt muggent i et hjörne. Kar. T.

Mukker du, skal du i seng; mukker du mere, skal du under dynen. Se: murke. A. Andr.

Mukker du, så skal du i sækken, og mukker du mere, så binder vi for dig. Lov. H. E. T. K.

Mukker du, muselort! A. E. J.

Mules. De skal mules op til fodexercits. P. J.

Mullen. Han er mullen om hans tænd. E. T. K. Død og begravet for længe siden.

Jort brød er mullent, I kommer for sent op om morgenen. S. H. Skj.

Mullifik. Det var en god mullifik. Om stort svineri. Lov. H.

Mund. Alle munde vil have mad. L. E. L.

Hold ren mund og rene fingre. H. N.

5771. En skiden mund gjör en fed röv. C. Gr.

At have en stor mund og lidt at komme i den det er på moden. N. Lynd.
Sæt din mund, ligesom din pung er, fuld pung, fuld mund, tom pung. tom mund. Mads J.
Hvem der fløder (skummer) i æ mund (hals), skal kjærne i æ röv. Hvor der går ödselt til. P. K. M.
Hun bruger hind mund te fløødtynnd, og hind röv te kjaan. Om den kone, der bruger for meget fløde og smör i huset, og som selv bruger mest. P. Bj.
Din mund skal nok vare din röv ud. H. J.-H. Eller: Du er ræd, din mund skal ikke vare din röv ud. Lov. H.
Hvad der er södt i munden, det er surt i maven; hvad der er surt i munden, det er södt i maven. E. T. K.
Munden går på ham som kjæp i hjul. E. T. K.
Æ mund går på ham som et gassenæb på en lodör. P. Kr. M.
Munden går på ham som fingrene på en nålemager. E. T. K.
5781. Hans mund gik, som den var smurt i en lort. E. T. K.
Munden går på dig som på æblekonens röv (. . . på en fiskerkjælling). E. T. K.
Du har en mund som nogen skjærslipper(-kjælling). Ane N. E. T. K.
Du har en mund, te du kunde snakke Fanden et øre fra. Ane N. E. T. K.
Du har så meget af din mund, du skulde have lidt om dine hæle. E. T. K.
Den, der har en kjæk (ond) mund, skal belave sig på en stærk ryg. S. Mort.
Nu sidder din mund nok, som den skal sidde til søndag. J. G. P.
Sover du med en kartoffel i munden? A. N.
Han har det (sit) i munden, ligesom skaden i halen. L. Fr.
Æ mund har altid været det bedste ved hende uden til at bide, for hun har ikke uden én tand. E. T. K.
5791. Han har mund (snut) til ti röve, men kan ikke gjøre én ren. E. T. K. Siges om den, der har en slem mund; den, der sladrer.
Han gjorde en mund (slog en mund op), så der kunde skylles et par beskidte bugser i den. E. T. K. Eller: Han slog en mund op, så en kunde have vasket et halvt dusin skidne hoser i den. E. T. K.
Han har en mund, så man kunde binde for den med en sæk törv. Tis so. H. P. C., Kj.

Han har en mund som en ladedör. K. Br.
Du har så stor en mund, at de kan vende inden i den med en havevogn. H. H., Ø.
Han har en god stor mund til at vride en lort i. P. J.
Siges om den, der kan bide en grov tiltale i sig.
Det er godt at have en stor mund, man kan vende og kjøre i. L. Fr.
Det er godt at have en stor mund at vende en lort i.
Når en har fået et ord på læberne, men dog tier stille. J. N., L. B.
Du har så meget om din mund, du skulde ha' noget mere om din röv, så havde du bedre börring på det. J. G. P.
Du sætter æ mund så lang, en kunde snöre den af med en revl træsko (et kjoleærme). E. T. K.
5801. Hans mund hængte så sid, te han kunde gjærne have gået i helde i den. J. M.
Hold mund, du har ingen röv at komme i værtshus med. A. H. P.
Å, rink da din mund op! E. T. K.
Du har vist lånt din mund hen at kjøre møg med.
Til den, der ikke vel vil snakke op. E. T. K.
En tavs mund og en tro hånd finder brød overalt. Kar. T.
Put din finger i din mund til din albue. E. T. K.
Til et barn, der patter på fingrene.
Luk din mund for æ fluer. Jeppe J.
Luk din mund, at fluerne ikke skal flyve ind og æde dit hjærte. Til den, der glemmer munden åben. E. T. K.
Luk din mund, dit hjærte bliver koldt, for det sidder så höjt. Mads J.
Der står nok 111 om din mund. Af tobakskråen. J. G. P.
5811. Det er ikke det, der går ind ad munden, der gjör mennesket skident. L. Fr.
Hold din mund og pas din ske, sådan rødgrød får du ikke hjemme. P. V. J.
Hans mund er ingen evangeliumsbog. H. A. H. Han er ikke helt troværdig. Eller: Hans mund er ikke at skrive efter. Det er ikke pålideligt. H. F. F.
Hans mund slog nok kvarterslag. E. T. K.
Om den, som snakken ikke passer for.
Hans mund sagde Klavs. Den, der siger vel meget. P. Kr. M.
Han har munden godt skaftet. E. T. K.
Hun er gode venner med hendes mund, hun kan få den til at sige alt det, hun vil. E. T. K.
En skal ikke lade sin mund blive hjemme, når en går ad æ by. Mads J.

Saml din mund om det, du har i den. A. N.
Man kan da ikke hænge sin mund op på væggen, når maden er spist. S. D.
5821. En kan ikke holde for folkes mund. P. Kr. M.
Han har nok af munden, men viser lidt i gjerningen. R. G.
Hvad der kommer ham i munden, det siger han. R. G.
Han tjener hans føde med æ mund ligesom æ præst og æ hund. Eller: Æ præst, æ degn og æ hund de tjener djer føde med æ mund. E. T. K.
Det var til at smøre dem om munden med. P. J.
Var din mund bedre end din röv, så svarte du nok.
Til den, der ikke vil svare. E. T. K.
Vi snakker med æ mund, for vi har ikke andet. A. H. P.
Han snakker med sin gamle mund, som den er. J. S.
Du kommer med for din munds skyld. J. K. N., G.
Fuld mund taler af hjærtens grund. P. Kr. M.
5831. Hvad munden holder af, skal maven tåle. L. Fr.
Der narrede du munden, det kan du dø af. K. R. S.
Når maden tabes. Langel.
Mange munde gjör tomme fade, mange hænder gjör rap gjærning. A. Andr.
Det er ikke godt at tage af ulvens mund det, der først er kommet i den. P. Kr. M.
Skal jeg ikke føle i din mund efter lådne tænder?
Til smigreren. P. Kr. M.
Slik dig om æ mund, Mathis, æ kat tog æ pandekage. Mads J.
Mundlæder. Du har et godt mundlæder, du kan fortælle mere i to dage end i én. A. E. J.
Han har madammens mundlæder på. E. T. K.
En, der snakker meget.
Mundvenner. Ja, de er mundvenner, men ikke grundvenner. E. T. K.
Munke. Han munker ham ud. H. A. B.
I spil, når man vil, at en skal ingen stik få.
5841. **Murersved** er dyr, det koster fire daler pæglen. S. B.
Murre. Du kan murre, når andre katte murrer, så får du mælk. M. R.
Murker du, så skal du i seng; murker du mere, så skal du op igjen. E. T. K.
Murk-i-trug. Du er en rigtig murk-i-trug (hjap-i-t.). E. T. K.
Mus. Du ser ud, som du havde spist en skjæppe mus og skulde i lag med en skjæppe rotter. Chr. R.
Den, der ser vredt.

Der dør ingen mus under et læs hø. K. Th.
Det ser ud, som når en mus kiger ud af et læs hø.
Siges, når der sidder en stor kabuds på et lille hoved. J. A., Ø.
Når musen har smagt osten, kommer den snart igjen.
C. A. Th.
Mus fiser ikke som hest, uden röv revner. R. P. R.
Mus må have madro, når katten tillader det. H. N.
5851. Nu vander du nok møs (höns). Eller: Nu blev det nok regnvejr. Et barn, der græder. E. T. K.
Musik. Hans musik lyder, som når vi trækker en gris i rumpen. K. R. S.
Myg. Han skyder myg. E. T. K.
Den, der blinker, glipper med öjnene.
Der var så tykt som myg for solen. P. Kr. M.
Han tager en myg og gjör en elefant af. E. T. K.
Myre. Dig og mig og Lamm'-Hans, vi kan pisk' en myr', vil I hold' den, så skal a pisk' den. P. Bj.
Myretue. Han viser sig som en orm i en myretue. M. M.
Mægtig. Se se, den mægte karl. E. T. K.
Mælk. Din moder har nok givet dig mælk i en strippe, for at du skal holde fast og ikke slippe. L. Fr.
Hun kan nok hegse hvid mælk af en sort ko. Ant. N.
Spottende, når en siges at kunne hegse.
5861. Han er nok god til at gå om efter mælk, han spilder ikke, da han går så rank. M. M.
Mælk-og-grød. Sikken et menneske, Vorherre der har at fylde mælk-og-grød i. P. J.
Mælkebrød. Du er ikke af ene mælkebrod. E. T. K.
Han er ikke mælkebrød-sød. C. L. R.
Mær. Så, der fes mæren! P. J.
Mærker. Gamle mærker slår sjælden fejl. H. N.
Alle gl. mærker slår fejl uden skinnebens mærker. Lærer H.
Mærket. Vogt dig for den, som Vorherre har mærket. H. N.
Mæslinger. Han har nok de lådne mæslinger (ɔ: er doven).
P. J.
Mæt. Kan du ikke æde dig mæt, kan du ikke heller slikke dig mæt. E. T. K.
5871. Han nænner ikke at spise sig mæt af frygt for at dø af sult. Om den nærige, der er rig. Ch. W.
Det går ham som tolderen i Kolding, der plejede at sige: Når jeg får spist en lammefjerding eller halvanden, begynder jeg at blive mæt. Om den, der er meget forslugen.
Ch. W.

Nu vilde jeg ønske, at enhver fattig mand var så mæt som jeg; sig så, at jeg ikke er god ved de fattige. K. R. S.
Siges efter et godt måltid.

Møer. Jo finere møer, jo skidnere søer. E. T. K. Eller: Af de blanke møer, bliver gjærne de skidne søer. Mar. B. Eller: De blanke møer bliver de skidne søer. K. Br.

Mødding. Det er en dårlig mødding, ingen vil skrabe i. A. M. N.

Du kjører nok skrædderens mødding ud. F. W.
Til en, der glider og falder. Også om hunde, der skyder sig frem på enden.

Møde. Gud være med dig og Fanden på din bag, så møder du ham ikke. Se: Lykke. J. M.

Møg. Det vælter fra ham, som møg fra trætte helmisser.
Om en, der lyver uafladelig. E. T. K.
Eller: Det flyder fra ham som møg fra trætte øg. J. C. M.

Møgkrage. Når manden er ikke hjemme, sidder møgkragen for enden af bordet. A. E. J.

Møgl. Det møgl skal altid til det møgl. E. T. K.

5881. Hvad skal vi med det møgle, vi har jo nok. N. J.

Møglgjerrig. Hun er møglgjerrig. E. T. K.
Kan ikke få nok af nogen ting.

Mølle. Jeg skal til mølle med min ryg på fire skjæpper byg. P. V. J.

Møllere og bagere stjæler ikke, man bringer dem det. H. N.

Møllere og bagere er de sidste, der sulter ihjel. P. K. M.

Det er sjælden, at en møller sulter ihjel. C. Gr.

Da var det værd at være møller, da folk var glade, bare de fik sækken hjem igjen. Holbæk-Roskilde. Ch. W.

Det kniber, ligesom da mølleren skulde læse det syvende bud. Chr. R.

Møllerens tommelfinger er det ærligste lem på hele hans krop, for den holder han i toldkarret, mens han tolder. Karen T.

Der er ikke mere ærligt paa mølleren end tommelfingeren (den stikker han ned i toldkarret) og rövhullet (for det blæste melet fra sig, mens dette blev hængende alle andre steder). P. K. M.

5891. **Møllesten**. Det er møllestenen. der giver melet. K. M. R.

Mønt. Den mønt, staten slår, går bedst. M. R.

Han fornyr sin mønt. H. N.

Mørkt. Det er så mørkt, en kan ikke se en sort fugl på hvid sne. E. T. K.

Det er så mørkt, en kan ikke se længere, end æ næse er lang. J. M.

Mørke. A ser lige så godt i mørke som uden lys. E. T. K.
Hvor vil du hen i sådant et mørke! E. T. K.
Siges, når noget ikke passer.
Må. Folk må, hvordan de kan, på en skikkelig måde. A. N.
Måde. Der er mange måder at komme af med livet på. H. H., Hj.
Han kjender kun én måde, og den kjender han kun halvt. H. H., Ø..
5901. Måden er god, hvem der kunde passe den. K. Br.
Der er en måde, når vi kan ramme den. P. J.
Der er måde med al ting uden med at give stakler brændevin, de skal have det af en sort sætte. M. M.
Eller: ... før de får enten for meget eller for lidt. S. H.
Mål. Kage og kål er to flade mål, pølse og ål er to runde mål. Tis sa. H. P. C.
Man må hellere lade skrædderen end snedkeren tage mål af sig. E. T. K.
Hunden har nok ædt målet. Når skrædderen har forskåret töjet. C. Gr.
Knap mål, Per Fedt! J. G. P.
En skal måle sådan, te en ikke skal måle om igjen. A. L.
Efter døden.
Du kan måle fra dig med en stakket alen. C. Gr.
Han måld mæ æ röv å ga æ håål i tegiwt. J. M.
5911. **Måltid.** Dæjn dær ikje passar sit målti op, hajn går ed kvit. Kr. S.
Den, som ej vil måltid passe, må spisen forlise. M. R.
Måne. En kan bilde ham ind, te månen er gjort af en sur ost. Maren B.
En kan bilde ham ind, at månen er gjort af en grön ost, og himlen er beklædt med pandekager. E. T. K.
Du vil vel ikke fortælle mig, at månen er gjort af en grön skjørost, og solen af en pandekage. M. R.
Du kan flyve til månen kan du. Eller: Du kan pisse til månen. Siges, når en fortæller en urimelighed. N. L.
Måned. Frisk op i fjorten dage, sulte i andre fjorten, så har den måned ende. S. M., T.
Mår. Et det ikke en mår, så er det en trane. F. L. Gr.

N.

Nabo. Det er ikke godt at være nabo til de store. P. J.
En god nabo i æ by er bedre som ti af æ slægt udden æ by. K. Th.
5921. En god nabo er bedre som en broder i en anden by. E. T. K.
Nabokone. Sig din nabokone, hvad du ikke vil have dulgt. C. A. Th.
Nadver. Den, der får meget brændevin tll nadver, skal have öl til davre. J. B. H., D.
Nagler. Han driver på alle de nagler, der vil gå. E. T. K.
Nakke. Han faldt forover og slog sin nakke. Eller: Han faldt bagover og slog sin næse. A. E. J.
Nap ny, er et gåt sy (ɔ: syet)? J. F.
Siges til den, der har fået nye klæder, idet man giver den et nap.
En skal ta' det nap og lægg' det nöj'. A. N.
Napper du mig, så stikker jeg dig. P. J.
Napstjært. Han hedder ikke napstjært for intet. A. E. J.
Den gjerrige.
Narre skal en narre og give dem hug til. K. Sk.
5931. Hver nar har sine griller. N. Joh.
Den er en nar, der beder om, hvad han selv kan tage. C. A. Th.
Ja, man skal kjende narre på én ting. E. T. K.
Den, der andre til nar vil have, han kan gjærne sig selv tillave. E. T. K.
Havde der ingen nar været, så havde der vel ingen blevet nævnet. E. T. K.
Ingen er nar, uden de gjör dem det selv, og ingen gjör nar, uden de er det selv. Lov. H.
Være nar er nemt, men gjøre nar er ikke nemt. Chr. R.
Nar! — det kan du være, til jeg bliver. K. R. S.
Det var, for at narre skulde forundre dem over det, det var slemt, at du skulde blive den første. E. T. K.
Narrene synger, mens herrerne spiser. A. M. N.
5941. Ingen kan vride sig ved at være nar, når omgangen når ham. Marie Kr.
En skal kjende en nar på sine noder og en stodder på sin pose. E. T. K.
Gammel nar og gammel so, hvad vil du der at glo?
Til den, der er nysgjerrig og kiger i alt. E. T. K.
Narre og herrer har deres frisprog. P. J.
Det er synd at gjøre nar ad den, der ikke kan gjøre nar igjen. L. Fr.

Mange narre i én gård. H. N.

Gjör du nar ad mine klæder, så gjör du nar ad min skrædder; gjör du nar ad mine knæer, så gjör du nar ad Vorherre. K. R. S. Eller: Gjör du nar ad mig, så gjör du nar ad Vorherre, og gjör du nar ad mine klæder, så gjör du nar ad æ skrædder. E. T. K. Eller: Gjör du nar a mæ, gjör du nar a Vorherre; gjör du nar a mir klejer, gjör du nar a mi skræjer; gjör du nar a en gammel, bliver Vorherre vred på dig. Kathr. G.

Lad dem kun gjøre nar, de har selv umagen. Marie Kr.

Du skal ikke gjøre nar ad din fa'er. (skjæmt.) H. H. O.

Du vil da ikke gjøre nar ad borgerskabet. Eller: . . . ad din fader. P. J.

5951. Den, der skal narre ham, skal stå tidlig op. H. F. F.

Nej tak, du narrer mig ikke så let, du kommer til at stå noget för op og tage et par meldmader i lommen. A. E. J.

Ingen kan narre en værre end den, man tror vel. E. T. K.

Lad den narres, som vil narres. R. G.

De kan da ikke narre den noget fra, te der har intet. A. H. P.

Du vil nok narre mig i bukkehandelen. M. M.

Narrestreger duer ikke, uden de bliver brugt. Lov. H. E. T. K.

Nat. Den forste nat hun sov ved hans side, da døde hun i anger og kvide. C. A. Th.

Den, der pudser sig til natten, pudser sig til katten. K. Sk.

Natravn gjör ingen gavn. H. F. F.

5961. Du er en rigtig natravn. Den, der roder om aftenen. E. T. K.

Nattefrost. Må vi være fri for nattefrost i hundedagene. H. Pet. Eller: Du skal ikke klage dig for nattefrost i hundedagene. M. S. E. T. K.

Nattefrost og dagtø, det kan hverken lev' eller dø. F. L. Gr.

Navn. Et gammelt navn med ær', det er godt at bær'. E. T. K.

Et godt navn og rygte er et godt arvegods. R. G.

Et godt navn er bedre end sølv og guld. R. G.

Han gi'r det et navn og la'er det løbe med, ligesom börnene, når de skal lære at læse. K. R. S.

Det var da et sært navn at give et menneske, der skal lægges til. K. R. S.

Der er mange börn, der har en gal (fejl) faders navn. E. T. K.

Giv den et navn og lad den rende (løbe). J. F.
5971. **Ned ad.** Han gror ned ad ligesom æ kohaler.
Når en synker sammen. E. T. K.
Nederst. Sæt dig på det nederste trin, så falder du ikke ned. F. L. Gr.
Nederst ved bordet og øverst ved fad, hvem der fik varme kål det var a. Lov. H.
Nederlig. Han ser ikke så nederlig, han vil tage lærkeæg op.
Vil ej gifte sig med en af ringere stand. A. H. S.
De ser ikke så nederlig, at de samler lærkeæg op; de ser så höjt, te de kysser æ svaner i æ ende. F. P. J. L.
Nedenmund. Hun går og træder i nedenmunden. Marie Kr.
Negl. Du er en hård negl. Ane N. E. T. K.
Du har så lange negle, du kan skrabe (grave) din moders oldemoder op. E. T. K.
Når man skjærer sine negle om torsdagen, er de hverken for lange eller for korte til om søndagen. E. T. K.
Pas på, han har lange negle (ɔ: stjæler). H. H., Hj.
5981. **Neg.** Her er neg på neg, og neg i jævne. Marie Kr.
Negre. Hun negrer så stærkt, hun giver nok intet i æ tavle.
Om den, der ikke giver nogen ordentlig besked, fordi hun vil være hemmelighedsfuld. E. T. K. Eller: Dem, der negrer med æ hoved, de gi'r ikke noget i æ tavle. E. T. K.
Nej bedrager ingen. P. J.
Du bliver ikke god til at bære börn, du siger nej til alting.
Siges til småbörn. V. Benn.
Nemt. Det er ikke nemt med det krigsvæsen. P. Chr.
Nevver höne får enten knep eller korn. S. M.
Din næse er ligeså nevver (god) som en tidligbærende ko.
Når man er forkjølet. E. T. K.
Nidder. Jeg skal love for, at han kunde pilke ham nidderne fra ørene. M. M.
Nidsk. Han er så nidsk som en høg. Ant. A.
Nip. Det var nok o æ nep med det. H. F. F.
5991. **Nipper.** Han nipper til det som Jyden til pølsemaven. Chr. R.
Nitten håndværker er den tyvendes ulykke. Eller: Nitten håndværker volder tyve ulykker. E. T. K.
Hjælper de nitten gange, så skal de have en ulykke, hvis de ikke hjælper den tyvende. L. Fr.
En gang hver nittende fredag. Marie Kr.
Nodens. Han er bleven noget nodens. E. T. K.
Kræsen og rager i maden.

Noget. Den, der er 20 år og intet véd, den, der er 30 år og intet er, den, der er 40 år og intet ejer, bliver sjælden til noget i verden. H. N.
Man kan hjælpe sig med noget, men ikke med intet. H. A. H.
Nåt æ å*l*dti nåt, nåt æ bæjer end slæt e*t*. J. A. F.
Noget for noget, og intet for intet. K. Th.
Af noget kommer noget, af intet kommer intet. L. Fr.
6001. Noget til noget, og noget til noget, det bliver då til noget omsider. H. A. H.
Der er altid noget ved noget. Marie J.
Det er noget med noget på. M. G. A.
Den, der kjender sig noget ved, tager sig let noget til. P. O.
Enhver skal have noget for sit, og manden skal have noget for hans tobak. E. T. K.
Der er noget ved alt og meget ved somme ting. A. L.
Det er bedre at få noget med godt end meget med ondt. Nik. Chr.
Vil du mig noget, så er a her. Ane N. E. T. K.
Der er noget om det, som han siger skipper Top. H. H. Hj.
Der er noget om noget, når alt kommer til alt. A. N.
6011. **Nogle** er to, mange er fem. P. Kousg.
Nogle det er syv, mange det er fjorten. A. N.
Sådan går det, nogle gjör dem, og nogle får dem, nogle får skyld for det, der hår alder ror (ɔ: rørt) dem. E. T. K.
Nogen. Her er none af slagsen, de har nemlig drukket mælk i haven. K. L., F.
Nogenledes. Man skal takke Gud for »nogenledes«.
At det går nogenlunde. F. M.
Nogenlunde. Så nogenlunde skal man ikke laste. A. B. B.
Nok er nok, for meget er usundt. E. T. K.
Der skal møj til nok, og mere til aa møj. E. T. K.
Der var nok i alle ender og kanter. E. T. K.
Om et gilde, hvor beværtningen var overflødig.
Der er nok, når vi kommer, hvor det er. L. Fr.
6021. Jeg har nok, når jeg kommer i min kiste. L. Fr.
Han får ikke nok, inden han får en såd o æ hoved. H. J.-H.
Eller: ... förend han får gröntörven på hovedet. K. P. D.
Han får aldrig nok, inden de klapper ham til med skovlen. C. Gr.
Der er nok til Bodil og alle hendes börn (sönner).
Hvor der er overflod. E. T. K.
Her er nok til Palle og alle hans knægte. R. P. R.

Nok en dito med messingskruer. J. G. P.
Nokkerne. Han er med på nokkerne (grejerne). H. H., Hj.
Nooren stillend er sønden drillen. Når nordenvinden stiller af om foråret, bliver der gjærne sydlig vind. C. Sör.
Nordenvind og søndensol er kjæltringvejr. P. J.
Nordöst vææd å kvinndtrææd for sin (ɔ: sen) ennd. C. Sör.
6031. **Nordvest** råg giver blæsend' törrevejr. K. P. D.
Nordpå. Te'en er nordpå og Fanden i vold er sønderpå. P. Kr. M.
Nu, det er ikke i morgen. A. P. L. E. T. K.
Lige så godt nu som strags. H. A. H.
Nul fra nul kommer nul. F. L. Gr.
Ny herrer gi'r ny råd. K. Th.
Ny herrer gjör ny skik, Langel. K. R. S. Eller: Når der kommer ny folk, så kommer der ny skikke. E. T. K. Eller: Hvor der kommer ny folk, kommer ny skik, kan de ikke finde på andet, så vender de stuedören. L. Fr.
Ny fruer gjör ny stuer. Ann. J.
Nyt flyver om by som et trug aske. A. L.
Nyt er altid kjært. P. O. Eller: Nyt er altid nemt. M. R.
6041. Han er meget for at komme på nyt græs. A. A.
Nyt er sjælden godt. Mort. E.
Ikke alt nyt er ret, og ikke alt gammelt er slet. A. E. J.
Nyt nær ved skal vi spörge langt borte fra. P. J.
Han gjör gammelt til nyt, ligesom din so. P. J. Eller: Han kan gjøre nyt af gammelt li'som en smed og en so. K. L., K.
Det er nyt, som sjælden sker, te gamle heste får føl. E. T. K.
Nyde. Mange hunde nyder godt for herrens skyld. Chr. R.
Nykker. Han har nykker ligesom degnens helmisser, de sad og nikkede ad hinanden i en törvegrav. J. P. P.
De får nykker lige som tåbelige Marens lus. P. J. Eller . . . lås. N. Chr.
Nyllinger. Han hår nåk læjen o æ nyllinger i næt. Om den, der har været ude at sværme. M. M.
6051. **Nylig.** Han står, som han nylig var kommen til verden. Han h. N. K.
Nys. Han er nys kommen ligesom soen i ærterne, hun havde været der i tre dage. P. J.
Nyse. Det kom over mig som en nysen (nyse). E. T. K.
Nysgjerrige folk får altid lögn at vide. P. K. M.

Du er ikke nysgjerrig, men du vil gjærne vide alting. E. T. K.

Nyskysset. Du ser så nyskøst ud, som du havde så ikke fået i fjorten dage. A. N.

Nytte. Man skal ikke have nytte af alt det, man har. H. N.

Smoller å klui skal notes te gui. C. Sör.

Stumper og klude bruges til börnene.

Nyttig. Du er al ting nyttig ligesom konens griß.

Om den, der kan bruge alt, hvad han ser. E. T. K.

Han er al ting nyttig som en so i et stegers. H. Pet.

6061. **Nytår.** Glædeligt nytår og en kjærest ved dit lår inden næste år! E. T. K.

Næb. Hænger du med næbet! Ane N. E. T. K.

Di skal ha' en neb som en skååd, der skal vær' enhver til måd'. J. F.

Ja, det er hendes næb, hun pikker med. E. T. K.

Om den, der vil have en anden til at fremføre noget ondt, være djævel.

De store herrer og brændevinsmænd har stukket deres næb sammen. H. F. F.

De sætter altid æ næb' sammen ligesom de store. E. T. K.

Nælde. Sturrhönen gjör også æg i nælden. A. Andr.

Nær. Havde nær ikke været, havde kjællingen bidt et dyr. Se: kjælling. H. N. Eller: Havde nær ikke været, så havde kjællingen bidt en ræv, men der var syv herregårdsmarker imellem. H. Pet. Eller: Havde nær ikke været, så havde kjællingen bidt en ræv, skjönt der var syv bygmarker og en rugmark og et tjörnegjærde imellem.

Om det, der var nærved at ske. D. J.

Nærest. Den, der sidder nærest æ dör, får altid mest af æ skrald. H. F. F.

Enhver er sig selv nærest og også kjærest. A. N.

6071. **Næst.** Den, der er mig næst, er mig værst. Nik. Chr.

Næjst gjæjst de ryger bæjst. C. Sch.

Den, som boer næst ved kirken, kommer sidst. Eller: . . . kommer der sjælden. B. H. S.

Du ka ta næst får håend, lissom Jon tu æ pigger. Mar. B.

Nærved bider ingen gjæs. H. Pet.

Nærved skyder ingen hare, og langt fra gjör den ingen skade. Marie Kr.

Nærved og langt fra gjör mangen mand sin ska'. P. K. M.

Nærved slår ingen mand ihjel og langt fra langt mindre. E. T. K.

Nærved og næsten slår ingen mand af hesten. F. L. Gr.

Nærved slår ingen mand ihjel uden en dør af forskrækkelse. E. T. K.

6081. Det var lige så nærved det som et hængende hår. T. K.

Nære sig er halv sult. P. Kr. M.

Nære sig det er hundeføde (sulteføde). E. T. K.

Nærig. Du er så nærig, du har vist ikke tobak. N. S., B.

Nærsøskend'dreng. De er nærsøskend'dreng' ligesom æ löjtnant og æ djævel. H. A. B.

Næstsøskendebörn. De er næstsøskendebörn ligesom Fanden og lygtemanden. M. M.

Næse. Den gang andre folk fik næser, da fik han også. Om den, der har en stor næse. E. T. K.

Den gang der blev delt næser ud, da fik a ikke for lidt. Lov. H.

Du har ikke stået æbag æ dör, lav æ næser er blevne skabt. J. F.

Du blev nok ikke fornaglet, den gang de delte næser ud. J. G. P.

6091. Han har en næse så stor, at mån godt kan tage på den med tre par luffer. M. M.

Ven du får en afbrugt, så skik mæ mi næjs igjen. H. F. F.

Han blev taget godt ved næsen. Eller: Han fik hans skjæg taget af. Eller: Han blev balberet godt. E. T. K.

Tag dig selv i næsen, så har du kjöd i hånden. J. M.

Tag dig selv ved æ næse og vrid hårdt til. A. H. P.

Tag dig selv ved næsen, så kan du klemme (tager du ikke hårdere ved), som du kan tåle. M. R.

Din næse hænger til dryp! E. T. K.

Din næse drikker din mund til. E. T. K.
Til den, der er snotnæset.

Din næse lover din mund et båjel (ɔ: budöl). E. T. K.

Den taber ikke, der la'r det løbe af æ næse i æ mund. J. F.

6101. Hvad der drypper fra næsen og i munden er ikke spildt. P. J.

Hun satte næsen til vejrs og sågde nå. C. A. Th.

Lad dem nu gjøre lange næser ad vort agterspejl. C. A. Th.

Min næse bløder, men det er med snat. Ant. N.

Det skulde hun strags have mig vreden i næsen. Lade mig min forseelse høre. Mort. E.

Snyd din næse, Anders, og spil så! P. J.

Snyd din næse, din snattede hund! du har trådt i en lort med det ene öje. Ole J.

Min næse klør, hvis röv mon den skal i? E. T. K.

Snyd din næse, din snatte mær, det var det sidste ord, min salig mand sagde til mig, og det var ret så tröstende at høre. A. H. P. Eller: Visk din næse, din snattede mær, det var det sidste ord, min mand sagde, det var et godt saligt tröstensord. P. J.
Snyd din næse, din snattede so, du har trådt i en lort. Mart. D.
6111. Den, der skal have sin næse i al ting, får den let brændt. Mort. E.
Du skal ikke stikke din næse i andre folks sager. H. Pet.
Den, som vil have sin næse ind alle vegne, får den let i klemme. Mart. D.
Du skal have din næse i alle huller, så det er ikke sært, at den er sort på tippen. N. Jörg.
Ja, du skal have din næse i hver lort, derfor er den altid beskidt på æ ende. Eller: . . . er du altid beskidt. E. T. K.
Han løber efter næsen, og næsen efter en lort. N. Jörg.
Vel do it stikke din næse i din röv, så er der ikke magen te læggen (ɔ: lægind) i kongeriget Danmark. P. Bj.
Tag du dig selv ved næsen og mig ved hånden, så kan vi følges ad! P. J.
Forvar din næse for lyset, at du ikke støder den på dörtrinet. L. Fr.
Tör din næse og stop din pibe! Til en dreng. Mads J.
6121. Hold næsen fra kaptejnens vestelomme! H. Pet.
Rud din næse og tag i din hånd og giv, vor fåer! F. L. Gr.
Hans næse har fået den blå farve. Eller: Hans næse er godt grundet. Drankeren. E. T. K.
Din næse kløer nok efter ribbenssteg. Mort. E.
Der bed han sin næse i skår. P. J.
Nu kan du have det, nu bløder din næse. R. P. R.
Jeg har slået min næse i sten for ham. Henr. P.
Pådraget mig ubehageligheder ved at hjælpe en.
Han stikker æ næse imellem æ ben. A. H. S.
Æ næse sidder da oven æ mund også på ham. A. H. P.
Tör du lade Fanden rykke din næse af på, at det er sandt? A. E. J.
6131. Kan din næse der gå ind, så er vi slægtede. J. F.
Ren næse og mund, så vidt æ tunge kan nå. J. F.
Han er ikke til at putte i næsen. Den hårdnakkede. Chr. R.
Han er ikke til at putte i næsen uden for en, der har snuset i mange år. Ant. N.

Han ligger med næsen i vejret. Om en død. E. T. K.
Det er bedst, du kommer ud og får vinden om næsen.
Ud at tjene ell. rejse. H. F. F.
Den, der har mistet næsen, er god til at slikke bøtter.
J. Sch..
Slig næse, slig brille. H. N.
Næsefiske er aldrig god. Han h. N. K.
Når lykken lige strags spiller for en, f. egs. ved fiskeri, er det tvivlsomt, om det vil vare ved.
Næsvis er aldrig god. L. E. L.
6141. Han er vis, men det er næsvis, han er klog, men det er selvklog, han er stærk, men det er kjæbestærk. H. A., S. Eller: Du er vis, men mest næsvis, og klog, men mest selvklog, og stærk. men mest kjæbestærk. Eller: Du er vis . . . og du er fuld, men mest ondskabsfuld. E. T. K.
Nok vis, min dreng, men ikke næsvis. H. P.
Næste. Elsk din næste, men tag selv det bedste. E. T. K.
Næsten slår ingen mand af hesten. M. M.
Næve. Det går som syv næver i én tallerken. P. J., Dr.
Det går som to næver i én röv. T. V. B. B.
Nævenyttig. Han er nævenyttig, han kan gjøre rokkepinde.
Ant. N.
Nævne. Nu er han nævnet op, nu kan han dø, når han vil. C. Gr.
Nød og trang sætter meget i gang. N. A. A.
Man lover i sin nød, hvad man ej vil holde til sin død.
F. L. Gr.
6151. Albuestød og kjærestenød, det er de hårdeste nød i verden. M. Balle.
Nødder. Der er lange nødder at hase. E. T. K.
Lang udsigt.
Der er hårde nødder at hase. Om noget besværligt. E. T. K.
Store nødder uden kjærne, store hoveder (lange lömler) uden hjærne. M. R.
Han kan snart knække nødder med hagen og næsen.
Den tandløse. Chr. R.
Hun har fået hendes nød knækket. E. T. K.
Om en frugtsommelig.
Han lever ikke ved døve nødder. J. A.
Om den, der får en mer end almindelig god føde.
Det kommer ikke an på en håndfuld nødder. A. H. S.
Nødde. Han sætter en nyde for en vikkest (ɔ: vedkast).
E. T. K.
Nøde. Det er skam (synd) at nøde godt i ondt. E. T. K.
6161. Vil du tage æ nøde fra æ höns? P. K. M.

En kan nøde en hest til vandet, men en kan ikke nøde den til at drikke. Kr. Sk.
Det svin, der skal nødes i skoven, æder ikke mange olden. C. Gr.
Nødegods. Det er ikke nødegods, men fødegods. P. J.
Nødværge var aldrig aflagt. J. Schj.
Nøg. Han var endda nøg. Om den, der er helt drukken. H. C. S
Nøgen. Dersom vi ikke havde dig og vore gamle klæder, så var vi næsten ved at være nøgne. J. G. P.
A tjener bågen så læng', te a går någen. A. H. S.
Han er så nøgen som en stoppenål. Chr. R.
Lige så godt at ligge nøgen, som intet at have på sig. H. Br
6171. **Nøgle.** Æ någle er ikke af æ röv på den endnu. Siges om barnet, så længe det ikke kan sidde ene ret op. E. T. K.
Nöje. De skal nöje se, der skal sanden sige. A. N.
Du ser så nöje på mig, vil du kjøbe mig? Mort. E.
Han er så nöje om en skilling, som Fanden om en sjæl. E. T. K.
Det går ikke så nöje til på store steder og herregårde, hvor hundene æder davren. J. M.
Nöjes. Den, der ikke vil nöjes med det lille, får aldrig det store. Kr. Sk.
Nøkke. A vil gjøre det, så længe a kan nøkke en skagle. E. T. K.
Nör. Du skal ikke gå for meget nör åpå, så vor din nakke hvid. Eller: . . . . . for så skinner solen for meget i håret. Lov. H. E. T. K.
Nøsen. Du ser så nøsen ud. A. N.
Når vi over hunden, når vi over halen med. L. Fr.
6181. Det, en ikke kan nå, skal en lade stå. H. Th. M.
Kan du nå mig, må du flå mig. F. L. Gr.
Han kan nok nå, han har lange ærmer. K. R. S.
Nål. Han sad, som om han ikke kunde trække en nål af en hose. E. T. K.
Du har ikke bidt nålen af endnu. L. Fr.

O.

Od. Lad ham så blæse od på den! E. T. K.
Offer. Han taber hans offer, inden han kommer til æ alter. Om den, der lader noget falde fra sig eller lægger på urette sted. E. T. K. Eller: Du ofrer nok, förend du når alteret. L. Fr. Eller: . . . för du kommer til alteret. K. M. R

Ogse. En ogse har og været en kalv. R. G.
Oldemoder. Höj, höj, din oldemoder ligger på bunden. Siges, når börn drikker hurtig. A. G.
Det går sin oldemo'rs gang (ɔ: jævnt og stille). E. T. K.
6191. Bid, oldemo'r, der er krumme! J. F.
A tænkte jo vel, min oldemo'r døde, hun gabte. E. T. K. Eller: Æ vidste ikke andet, som min oldemoder var død, da gabte hun. J. F.
Det var, ligesom a så, min oldemoder kom hoppende på en pølsepind. Lov. H. E. T. K. Eller: Det var, ligesom æ så, te min femte oldemoder kom hoppende på en pølsepind. J. F.
A så min oldemo'r hoppe i et par fladbundede træsko. Til noget umuligt. J. M.
Du véd ikke andet, som din oldemoder gjör æg og lægger dem ud i stövleskafter. J. F.
Do ska e*t* læær di ålldmor a danns, får hun ku danns, faar do ku spo*t* o æ jo*w*er. V. M.
Vil du ikke gå hen og vande din oldemoder! M. M.
Ole Luköje lejer ham. En, der sidder og falder i sövn. J. M.
Om. A skal nok komme om ved ham. H. F. F.
Der er noget om alting undtagen om skindløs pølse. E. T. K.
6201. Om, Per Larsen, Per Nielsen ligger i rendestenen (ɔ: om forladelse, Per N. . . .) Spøgefuld undskyldning. P. J.
Om igjen det er på soldatermaner. E. T. K.
Når om igjen ikke var, så var det ingen sag at tjene kongen. S. Br. Eller: Var det ikke det om igjen, var det ingen sag at være soldat. E. T. K. Eller: Om igjen har Fanden skabt, når det ikke var, var det ingen sag at være soldat. Ch. W.
Det er godt nok, når der ikke var så meget om igjen ved det. John H.
Om igjen, min pige, sådan har jeg måttet, så skal man nok lære at gå hjem om aftenen. A. H. P.
Om igjen, Mads Salling! D. J.
Om sig. Det er godt at være om sig, så får en noget. E. T. K.
Omfjotting. Han er ligesom Per Jörgens omfjotting, der åd fejemøget. Om en frådser. Ant. N. Eller: Du er da lige godt ikke så slem som Per Jörgens omfjotning, han åd alt fejemøget. Kr. L., F.

Omgang. Det skal have sin omgang ligesom den lange skomagers kartofler.
De fik en omgang i panden, enten der var dyppelse eller ej. P. J.
Omgåes. Han er, som han omgåes til. C. Gr.
Eller: En ting er, ligesom man omgåes den. L. Fr.
6211. Det kan lade sig gjøre at omgåes ét vanskeligt menneske, men to det er en kunst, og tre det er umuligt. H. H., Ø.
Omkring. Han står omkring hende som en bødker om en tønde. En, der er omhyggelig for en anden. Lov. H.
Omtrent det er på en træskos længde. H. H., Ø.
Omtrent bestemt. H. A. H.
Ond. Hun er så ond som edder og forgift (filags). E. T. K.
Når du gjör det onde, du kan, er du ikke Fanden mere skyldig. H. K. K.
Det ene onde føder det andet af sig. R. G.
Det onde kan snart komme æ herred rundt. Mads J.
Du kan lige så godt sige det med det onde som støde det ud. A. G.
Ondt. Aldrig er noget så ondt, det kunde endda være værre. A. L.
6221. Det er ondt at være rådvild. R. G.
Det er ondt at være vrövlvild (ɔ: om hönsevrövl). A. L.
Hvor der intet ondt er inde, er heller intet godt. Marie Kr.
Den, der kan ikke ondt lid', kan intet godt bi'. J. M.
Den, der *et* undt ka döww, ka *et* godt oplöww. J. G. P.
Den, der ikke er ondt i, er der heller ikke godt i. Chr. R.
De kan gjøre ondt, der kan ikke godt gjøre. E. T. K.
Det er ondt at være herredsfoged, når man skal have sin kone til amtmand. A. E. J.
Du har det ondt for at få det værre. K. R.
Somme er lige så fulde af ondt, som en gammel ko er af skidt. C. Gr.
6231. De vil så gjærne gjøre ondt, når de kan se djer sjönnest. A. H. S.
Op med brikkerne (pengene)! P. J.
Op i høet! P. J.
Vi skal op syv timer för dag. P. J.
Op ad. Man kan få et mærke for hver alen, man falder op ad trappen. M. M. Eller: At falde op ad koster tre mark for hver alen. E. T. K.
Er det tungt op ad banke, så er det let ned. M. R.

Fald ikke op ad, det koster tre mark alen at komme ned igjen. T. V. B. B. Eller: Fald ikke op, det koster penge at falde ned. J. F.

Op og ned. Det går op og ned ligesom hundehandelen. E. T. K.

Det går op og ned ligesom på smedens loft. N. S. B.

Han er op og ned som fluer i en flaske. K. P. D

6241. Det går op og ned, ligesom når de blinde slås. E. T. K.

Det er op og ned ligesom bagerens bugser. J. P. J.

Det går op og ned ligesom smörpriserne. B. H. S.

Det går op og ned ligesom vand i drøftetruge. E. T. K.

Oppe. Allerede så tidlig oppe og græder ikke. E. T. K.

Han var oppe, för Fanden fik sko på. E. T. K.

Hun er oppe som sild i frostvejr. M. K. G.
Om storagtige folk.

Han var oppe i æ vand. P. Kr. M.
Med, hvor det gjaldt; også om den fulde.

Nu er den lige oppe over. K. R. S.
Når en fare er på færde, eller der vanker skjænd.

Oppe. Du opper dig ligesom tussen i storkereden. M. M.

6251. **Opdrage.** En kan opdrage en hundehvalp, til en kan selv blive bidt af den. J. P. K.-R. E. T. K.

Ja hun er også opdragen ved dem. E. T. K.
Sagdes om en kone, der var god til at passe sviu.

Opfindelse. Det er en rar opfindelse med sövn om natten. A. H. P.

De kakkelovne er en rar opfindelse om vinteren. A. H. P.

Det er en rar opfindelse, at man ikke skal hænge uden på huset om natten. A. H. P.

Ophej. Der er ophej for en. Ann. J.
Der kan hun blive forsörget.

Opnævnt. Barnet arter gjærne efter den, det er opnævnt efter. Mort. E.

Oppassen. Der er mere oppassen ved et svin end ved en præst. J. A. F.

Oprinket. Det var jeg ikke oprinket til. E. T. K.

Opskjörtet. Han blev godt opskjörtet. J. M.

6261. **Opsætte** det har Fanden skabt. P. J.

Optærsket. Så lang tid vi ikke har optærsket, har vi ikke opædt. H. P. L., O.

Optöjlet. Han er optöjlet. Er fuld. H. F. F.

Opvarmet suppe er sjælden af god smag. C. A. Th.

Ord, som er talet, sletter man ikke ud med en svamp. A. E. J.

Tiet ord kommer aldrig til ting. S. M.
Et ord er et-ord, og en mand er en mand, om han så ikke er större end en myre (myg). E. T. K.
Der kan og komme et vist ord fra en gal mand. A. N.
Store ord har vi godt kjøb på. F. L. Gr.
Store ord og fjer det vejer ikke meget. E. T. K.
Eller: . . . er let til læs. L. P. L.
6271. Tal (store) ord af det, så vær det bedre. H. F. F.
Lad os få et höjere lys og en pægl på bordet, så falder ordene bedre. Ch. W.
Store ord og gassemod det har ikke meget at vise. H. K. K.
Huja, det er, som hvert ord kostede en dukat. A. L.
Et godt ord fra et falsk hjærte er ikke altid at foragte. A. E. J.
Det er også mit ord, selv om jeg sagde det ikke. C. Gr.
Du siger store ord, når der er ingen, der hør det. A. N.
Alle ord lader sig sige, og alle sko lader sig træde, somme vinde og andre skjæve. Nik. Chr.
Han lever af Guds ord og store stykker mad. Ch. W.
Ordet er talt, og manden er her. Ane N. E. T. K.
6281. Det er ikke hvert ord, man skal svare til. E. T. K.
Det er det sidste ord, vi skal lægge mærke til (man skal mærke). E. T. K.
Jeg siger ikke mine ord to gange, jeg er intet præstebarn. F. L. Gr.
Ordsprog. Hvad skal ordsprog i dårens mund. F. L. Gr.
Ny opdagelser slår gamle ordsprog ihjel. C. A. Th.
Orden. Al ting er i god orden, ligesom Hyld-Sörens sönner i Askildtrup, for Peder tarsk, og Jens paste hövederne, og Povl hestene, og Hans skar hakkelse. S. D.
Al ting er i orden, og æ hund (so, kat) i æ dovregryde. U. N. H.
Al ting er i sin orden, og æ natpotte står på æ bord. J. K. N., G.
Der skal herske en vis orden, når katte skal fanges. M. R.
Orm. Det er aldrig så lille en orm, den giver jo et sprit, för den endes. A. C. C. G.
6291. Det er værre at have orm i hovedet (ɔ: være vranten, gnaven) end orm i maven. B. H. S.
Orne. Onde orner og battemejdags-storme kan ødelægge os. Blæst Bartholomæusdag. N. K. P., G. E. T. K.
Lige meget er også det samme, den bedste skal til orne, enten det så er en so eller en galt. M. M.

Ost. Nu i Guds navn, nu har Vorherre sat en ny ost på himlen igjen. Sagde gamle folk, når det blev fuldmåne. P. K. M.
Ost og brød er godt i sæk, villing er værre (ond) at føre. H. K. K.
Ostekar. De er, som de var gjorte i det samme ostekar. M. K. E. T. K.
Ovenpå. Han er ovenpå det ligesom Store-Povl, da han ingen skjorte havde. M. M.
Over. Nu er det da her oppe over. P. J.
Når du kommer der over, så er der jævn bund. H. J.-H.
Det gik over forventning, ligesom med Mugsolds gris, han havde ikke ventet fedt i den, og så fik han dog to pund. Langø. P. C. H., L.
6301. Kan min moder over mig, kan a over æ kat, og så skal du få en ulykke. V. M.
Overende. Hun har vendt æ overende ned af hendes ben. A. H. S.
Overflødig. Det er overflødig ligesom Jæsten Heisens bøttelåg. J. F.
Overgjøre. Man kan også overgjøre en ting. H. N.
Overhæng. Lad os nu blive fri for overhæng af gamle cheniller og stövleskafter. J. G. P.
Overmand. Det er ingen skam at vige for sin overmand. R. G.
Overmod makker undermod. E. T. K.
Overmodighed får overmodig ende. P. Kr. M.
Overmorgen er en ubestemt (ubegribelig) dag. P. Kr. M.
Oversét. Man har ikke nødig at rejse sig for at få ham oversét. E. T. K.
6311. **Overskjæg** og briller, det er det, der driller. R. P. R.
Ovnsmunden. Det er ikke godt, når man skal sidde i ovnsmunden og skjære hovedet af kagen. M. M.
Ovre. Det er ovre med Lars, de siger, han drikker. M. M.
Ovre. Du ovrer dig ligesom en tusse i en storkerede. Til den, der synes godt om sig selv. E. T. K.
Han ovrer sig som en lus i en skurrehat. E. T. K.

P.

Padde. Det er ikke godt for padder at komme i storkereder. N. A. J., S.
Palstötte. Vil du ikke hente nøglen til palstötten? A. B. A.

Pande. A skal slå dig for din pand', te du skal ålder lær' å band'. A. N.
Pandekage. I mangel af brød spiser en pandekager. E. T. K.
Han skal stræbe og hjem at ha' den første pandekage. L. F.
6321. Skal du bage pandekager, siden du bærer så meget vand hjem? M. M.
Par. Tre er for mange til et par. P. Kousg.
Siges gjærne skjæmtende til tredjemand hos et par kjærestefolk.
De er et par på en pind. P. Kr. M
De går par om par ligesom Jörgen Bødkers lus. Eller: . . ligesom Per Vævers ællinger. K. P. D.
Paradis. Vil du blive i Paradis, så luk ingen Eva ind. C. A. Th.
Paragraf. Kjender du paragraf fem i straffeloven. M. R.
En knyttet hånd.
Paraply. Væk med den paraply, det regner jo igjennem den.
Bruges, når en vil indbilde en anden noget. M. M.
Pas. Der er en pas, men jeg har aldrig truffet den. M. R.
Passe. Pas mig, min dreng, for a er det værd. Lov. H.
Den, der ikke kan passe sig selv, skal andre nok passe. C. Gr.
6331. Den, der ikke vil passe sit eget, kommer til at passe andres. E. T. K.
Pas du dig selv, er du bedre, så er det godt for dig. Mort. E.
Jeg passer mig selv ligesom de store gjæslinger. J. G. P.
Det passer som en havtröje. J. G. P.
Det passer ligesom et skjört. Niels J.
Det passer som en trææsk (fod) i et öje. K. T.
Det passer ligesom et skjört foruden rynker. Marie K.
Vil du passe din egen fedtæske! H. H., Ø.
Hvis det ikke skal passe, må du kalde mig Mads. T. Kr.
Han passer på som en smed, men det kommer ingen ved. K. R. S.
6341. **Pastinakker.** Det var det år, pastinakkerne faldt ned og slog gulerödderne ihjel. E. T. K.
Det var atten hundrede og hvidkål, da pastinakkerne faldt ned og slog gulerödderne ihjel. Ch. W.
Pattet. Han har pattet sin moder som et mulæsel. A. G.
Om en, der er lidt dum.
Gå du hjem og pat æ hund! Afvisende. H. F. F.
Jeg skulde have pattet min moder som en gris, dersom jeg ikke kunde gjøre det. A. H. P.

Jeg måtte have pattet min mo'r som en dreng, hvis (det eller det) skulde spörges om mig. A. H. P.
Det gjör i min mund, ligesom jeg skulde patte en ugle. P. J.
Pat, fåer, ellers går jer pibe ud. A, N.
Har du sét en kylling patte en kat? H. P. L., O.
Patten. Han har hængt længe på patten. M. K. E. T. K.
Om den stormundede.
6351. Skal du hjem til mo'r at have patten? A. H. P.
Pave. Nådige hr. pave, forvar jer næse for lyset. Mort. E.
Paulus. Sikke Pauli ord taler han. A. H. S.
Peber. Salpeter og røde myrer, det var peber i gamle dage. N. P.'s kone.
Det tör jeg dog nok vædde en kande peber fra Norge på. M. M.
Sér du, det er en hel kande peber værd. Mads J.
Hvor der er penge at tjene.
Pege. Du taler som en brav mand, men peger som en skjælm. H. N.
A vred æ peger, de stående a draw 'en. E. T. K.
Penge. Æ penge vil hellere gå fræhånd end tehånd. R. P.
Pengene gror bedst i æ skarn. A. L.
6361. Penge gi'r mod, men pjalter gi'r lus. E. T. K.
Penge sprækker mod. P. J.
Penge gjör mange ulykker. L. Fr.
Pææng dærrer inne. J. F. Eller: Penge dærrer (ɔ: ødelægger) mange, har jeg hørt. Poul B.
Penge er hver mands ganning, A. H. S.
Penge er en god ting, især når man har nok af dem. C. A. Th.
Han har penge nok — behov (nødig). A. C., S.-T.
Man skal tage pengene, hvor de er. B. H. S.
Han er efter penge, som Fanden efter en sjæl. H. N.
Han har så mange penge, te Fanden kan ikke slæbe dem på et skred iskjær. E. T. K.
6371. Penge lugter ikke, en fjendes lig ej heller. H. N.
Du er alle vegne ligesom de onde penge. P. Kr. M.
Han kommer igjen som de onde penge. H. N.
Onde penge har alle steds ærende. H. N.
A har penge som skidt og kavtion som bare Fanden. S. B.
Kan Vorherre ikke betro folk andet, så kan han betro dem penge. Om rige folk, der ingen börn har. P. Kr. M.
For penge får man alt uden Himmerig. T. K., S.

Der sidder penge i fingerenderne på ham. M. M.
Er de lamm, er de stamm, har de penge, går de fram, sagde konen om hendes dötre. P. K. M.
Kaffebönner og tobak er et bundløst hul for æ penge. Mads J.
6381. Penge til brændevin vogser i bugselommen. P. K. J.
Når du har penge nok, er du hædet nok, og så har du venner nok. Mads J.
Når du har penge nok, har du evne til at være syg. Mads J.
Han sörger for hans fasters penge, han ingen fik af. L. H. E. T. K.
Så, nu kan hundene pisse på mig, — jeg har ingen penge. M. M.
Jeg har ingen penge, og jeg har aldrig haft nogle penge, men jeg har en fader, han har — heller ikke. K. R. S.
Nær æ pææng ær øø, hår en æ sow å føø. M. M.
Siges om en karl, der gifter sig for pengenes skyld.
Han samler (har) penge som skidt og klæder af samme slags. A. E. J.
Han har så mange penge, at der ikke er bund i dem. Ch. W.
För havde a penge i æ taske, nu har a kun skarn og aske. E. T. K.
6391. Det er skidt at så penge, for de gror ikke. E. T. K.
Penge kan forvende kongens hjærte, de kan og forvende en drengs. E. T. K.
Syng os nu den vise, at vi skal aldrig mangle penge. Langel. K. R. S.
Der kan også være få penge i en stor pung. E. T. K.
Pengene på bordet eller af spillet. A. H. P.
Til den, der ikke kan betale.
Penge er en vandringsmand, og Fanden ta' (skam få) dem, der forholder dem deres rejse. Ch. W.
Pengene skal komme sildig, når de skal blive til huse natten over. M. K. G.
Pengene ere runde, for det de skal løbe om iblandt folk. N. L. Eller: Pengene er runde, fordi de skal trille mellem folk. Også som svar på spörgsmålet: Véd du, hvorfor pengene o. s. v. P. J.
Penge er ligesom kogt kjødmad. L. Fr.
Du har nok værre at gjøre med det end med alle dine dine penge. Et eller andet, der driller.! U. N. H.

6401. **Han sætter hans penge ud på rent', så de kommer hjem med int'.** Om den, der øder sine penge. E. T. K.

Han har sine penge hængende under stuegulvet i en stumphose. Er en gnier. Mort. E.

De samler penge i en æske og smör i en tjærekande. N. L.

Nu har jeg sét alle dine herligheder, må jeg nu se dine penge. Ch. W.

Du får nok held til dit kortspil, når du låner æ penge til det. E. T. K.

Pung uden penge kan ikke due længe. A. E. J.

En stud går til pengene, men en hest går fra pengene. Mort. E.

Giver du kort for penge, vil jeg have mine penge igjen. M. M.

Du røger dine penge op og spytter efter dem. M. R.

Pengesager. Hans pengesager er gåede fra sans og samling. E. T. K.

6411. **Pennik.** A vil ikke være pennik længere. E. T. K. Den ringeste.

Per Eriksen. Han står ligesom fattig Per Eriksen. P. V. J.

Per Påld. Nå, står du der, Per Påld, svar mig nu. Om den, der ikke kan svare på et spörgsmål. E. T. K.

Per Nittengryn. Det er en Per Nittengryn. Mort. E.

Per Tot. Han gjör hverken ondt eller godt og lever som Per Tot. A. E. J.

Permdekelert. Det var noget så permdekelert. Ann. J. Om noget rigtig godt.

Perremi. De skal jaw æ bi i æ pærremi. A. H. S.

Persille. Du er en net persille uden til at komme på æ suppe, det er du for grön til. A. H. S.

Pibe. De fik deres pibe godt tændt, inden de drog af. H. F. F.

Han skal have sin faders pibe, når han bliver stor. P. V. J.

6421. Din pibe er god nok, andt end det, at den er bunden sammen på tre steder med revlingreb. M. M.

Pibehytte. Han klipper pibehytter. E. T. K. Glipper med öjnene.

Han begynder at klippe pibehytter med æ öjne. E. T. K. Når han bliver sövnig.

Piberör. Det er svært, så du krummer piberøret. Ch. W.

Pige. Unge piger er våge varer. H. N.

Varme piger fryser aldrig (ikke). Ch. W.

En pige uden penge er som en fiol uden strænge. Nik. Chr.

Når pigerne er over snesen, går de ud af nummeret. L. Fr.

Vejr og vind er som pigernes sind, det forandres ofte. F. L. Gr.
Man skal se pigerne om födderne og karlene om halsen. A. N.
6431. Når en pige er lidt kjönnere end en gris, får hun nok en mand. Mads J.
Det er ikke så lige for en stakkels pige; pige vil man ikke være, og kone kan man ikke blive, hvad skal man så? A. H. P.
Ja så mænd tu hvad skal man sige, man kan ikke al tid være pige, og kone kan man ikke blive. E. T. K.
Der er af piger ikke en håndfuld, men et landfuld. R. G.
Han bryder sig ingen piger om ligesom Røde-Jenses hest. E. T. K.
Rådvild pige bliver aldrig gift. Kar. T.
Der er aldrig en pige så god, at der jo er en, som er bedre. Nik. Chr.
De pæne piger bliver tit skidne kvinder. Mart. D.
Hvordan er pigerne tilpas i Maj? — som kattene i Marts. E. T. K.
En må hellere tage en pige i sin bare særk, end en enke med alt hendes ringelværk. E. T. K.
6441. Tag hellere en pige i den bare særk med et par gode hænder, end en dukke i silke og mår. Ch. W.
En pige i sin ble og en karl med sin le kan godt blive gift sammen. P. Kr. M.
Ja, pæne piger drikker (spiser) lidt, og er de meget pæne, drikker de slet intet. E. T. K.
Når nogen kun nipper til glasset.
Den pige, der ikke kan en vise til ende, hun får aldrig en mand til ægte. E. T. K.
Pigebarn. Giver man et pigebarn den ene finger, tager hun gjærne hele hånden. S. P. J.
Pigehoved. Det sér broget ud i et pigehoved. C. A. Th.
Pigehånd holder bedre igjen end bast og bånd. F. L. Gr.
Pikke. Det har han ikke pikket med hans eget næb. Sör. H.
Man skal pikke der, hvor man skraber. Nik. Chr.
Den, som pikker på, han får. R. G.
6451. **Pileskud.** Det går som pileskud. N. L.
Pilker. Det vil koste pilker. En god del. A. H. S.
Pil af, grönært! Ch. W.
Pille. Du kan jo sætte dig ned og tage en döv kniv og pille kjødet af dine skinneben. E. T. K.

Pind. A kjender nok pinden til nörredören. Lov. H.
Det skal du ikke gjøre, om der så er en pind for din röv som en læssestang. Lov. H.
Pindet. Du er så pindet (arrig), mig kan ikke røre ved dig. Eller: . . . . mig kan ikke komme nær den vej, du er. Lov. H.
Pine. Den, der piner sin halm, piner sit kretur. F. D.
Ingen pine er bedre end tandpine. H. Pet.
Pinen fortager synden. Ane N. E. T. K.
6461. **Pip** dæ, gasti, a hår tusi löjer å dæ! A. E. J.
Har de taget pippet fra dig? Ane N. E. T. K. Eller: Jeg tog pippet fra ham. A. E. J.
Stammer fra pip blandt hönsene, og som fremkommer ved, at de fodres med havre. Bliver pippet ikke skåret bort, dør de.
Piske. De pisked' hende med birkeris, for hun var gal og aldrig vis. C. A. Th.
Pisse. Det er stræengt at pisse mod vejret. P. J.
Det er, ligesom når en pisser i bugserne for varme. Det varer kun så kort, og der kommer kulde ovenpå. E. T. K.
Pis på dynen og vend den omkring. H. N.
Han pisser en op ad ryggen. Gjør nar. Ant. N.
Når ét får pisser, pisser de alle. F. L. Gr.
Å, vil du ikke pisse op til månen. H. A. H.
Svar på et urimeligt forlangende.
Du kan pisse på en varm (glød) sten, så skal du høre, hvor det kan snurre. C. A. Th.
6371. Pes å engen skid slå, det er lissom brøg å engen homel ha. J. A. F.
Hvad kunde det hjælpe, jeg ejede al verden, når jeg kunde ikke pisse. Mort. E.
A, det er ligesom at pisse på en snebold og suge ind for tørst. F. P. J. L.
Hvælle knægt kan pisse på katte. Tiltale til börn. H. A. H.
Du har nok pisset i sengen. Lov. H.
Til den, der er kommen tidlig op.
Vi har da pisset i gårde sammen nogne gange. H. H., Ø.
Alm. talemåde blandt gamle folk, som har tjent sammen i ungdommen.
Et kort pissen gi'r et langt løben. B. H. S.
Lille standsning sinker meget.
Det kom på som et hastigt pissende (ell. nysen). P. J.
Pissel. Kom med ind i æ pissel og se grisen. A. H. P.
Pissel og kløve går ud i et. Stadsestue og fæhus. Mort. E.
6481. **Pisk.** Han har æ pisk i æ rette hånd. P. K. M.

Pjålt ved pjålt så bliver (går) fattigmand ikke koldt (nøgen). P. Kr. M.
Hun er så rask som Karen Valter, der splittede alle sine pjalter. C. A. Th.
De slog deres pjalter sammen og lavede klude af dem. De blev gift. A. E. J.
Skal vi slå vore pjalter sammen og gjøre en byldt af. J. N., H. Eller: . . . så kan vi se, hvem der har flest. E. T. K.
Pålt å pålt de hjælper åldt. Ikke foragte småting. B. H. S.
Han er både pjalte og skjæeldte. E. T. K.
Pjank. Der er meget pjank til, en farlig hale og lidt til. L. Fr.
Pjat. Stor pja*te*, lille vi*te*. P. Kr. M.
Plads. Du har nok taget dig en plads i en krog midt på gulvet og lader munden løbe i en Helvedes tid og siger aldrig et ord. Ch. W.
6491. **Plage**. De er en plaww å ha ondt i si maww. A. H. S.
Plasér. Du er fuld af plasér ligesom sadelmagerens de gamle stövler. H. A. B.
Pletter. En kjön kone og en hvid hest er vanskelige at bevare for pletter. Holbæk-Rosk. Se: strøelse. Ch. W.
Plettet. Han er plettet (i dårligt humør). M. G. A.
Plov Der skal mere til end hø, når ploven ret skal kjøres. H. N.
En skal have æ plov sådan, en kan både gjærre den og karre den. P. Kr. M.
Han skal da ikke til plovs. L. Fr.
Man skal plöje, mens ploven kan gå. M. R.
Plovstud. Man kan ikke gjøre sig til plovstud for enhver god ven. C. A. Th.
Plukke og plukke og atter plukke, det løber til sum. C. Gr.
6501. Pluk ham, han har flæsk i lommen. D. J.
Plumpeskytten. Det er plumpeskytten, kragen er bange for, de gode skytter skal hun nok hytte sig for. P. K. M.
Pokkers. Det er dog pokkers, Kirsten, er den halve kande nu ave? M. M.
Politi. Manden er politi i sit eget hus. A. E. J.
Porkel. Hun pykker for en porkel. E. T. K. Om en frugtsommelig.
Porris. Hver porris ta'er sin knorris (ɔ: dram). J. G. P.
Port. Det er nok den: Når de lukker Kjöbenhavns porte. Siges, når en spiller dårlig, Ch. W.

Portetræk. Han har fået portetræk og gjærdesnue. P. J.
Om en, der går meget på sjov om aftenen.

Pose. Når der går hul på posen, bliver gnieren rund. F. L. Gr.

Skidt med posen, når pengene er af den. A. M. N.

6511. Hvem der vil have både i pose og sæk, de får gjærne en lang næse. E. T. K.

Hun har fået hendes pose malet. En frugtsommelig. E. T. K.

Når en vender posen, sér en indholdet. Mads J.

Alle verdens poser samles i snövsen. S. P. J.

Den, som kommer sidst i posen, skal først deraf. M. R.

Kvapper du, så skal du i posen, kvapper du mer, skål du længer ner, bliver du ved, skal der bindes for dig. K. R. S.

Poseløs kjælling går grynløs hjem. A. H. S.

Den, der går poseløs i by, går grynløs hjem. E. T. K.

Posemad er snart tagen. Snart spist op af tiggerposen. K. Th.

Postelin. Nu går da vist postelinet i stykker. M. M.

6521. **Potte.** Små potter har også ører, somme har to. J. G. P.

Den, der er i alle potter at slikke, får en skiden tunge. Tjæreby. Eller: . . . . en brådden tunge. Ö. Törslev. E. T. K. Eller: Den, der er i alle potter at slikke, får gjærne skidt ved sin tunge. A. N.

Hvad er det, din potte koger om? A. H. S.

Hendes potte koger bestandig. E. T. K.

Nu er den potte ude. H. A. H.

Han er både potte og pande og stjært. J. M. P., R. Eller: Han er potte og pande til det. R. G.

Han lader hver potte stå på dens egne ben. Marie Kr.

Han kjører med potter. Den, der kjører langsomt. B. H. S.

Kom den her vej, jeg har også potter at sælge. C. A. Th.

Der er brådne (rådne) potter i alle huse. A. A., K.

6531. De potter, der er numrede, kan også slås i stykker. Mads J.

Hun står som en potte (loppe) på tre tæer (ben). E. T. K.
Til den ivrige.

Når potten koger over, løber fedtet i asken. C. A. Th.

Ja, du er også en tæt potte at slå det i. T. K.

Det er en tæt potte. Eller: Han er så tæt som en tønde. P. K. M.

Så, nu kommer du nok på potten. P. J.

Der er aldrig så skjæv en potte, der er jo lige så skjævt et låg. C. Gr.

Pr-r-r! det fjermer forhjul løber rundt. K. R. S.
Pr-r-r! der er træ i hjulet. K. R. S.
Praddel. Hans praddel kan vare fra morgen til aften. A. H. S.
6541. **Pral** slår sig selv til falds. L. Fr.
Havde jeg ikke kunnet prale, så var jeg gået fra min gård for længe siden. Eller: Når man ikke kan prale, kan man heller ikke bestride sin gård. B. H. S. Eller: Havde pral ikke været til, så havde han været fra sin gård for længe siden. E. T. K.
Den, som har lært dig at prale, har ikke narret dig dine penge fra. M. R.
Pressejern. Det falder af sig selv ligesom æ skrædders pressejern. Sml. et skjæmtesagn. J. B., S.
Pride nöje og betale røle, det hører Gud til. H. F. F.
Prins. Han fik æ prins at se. H. F. F.
Pris. En pris (tobak) imellem venner gi'r vejr i begge ender. Ant. N.
Proces. Han ligger i proces med æ gasse. E. T. K. Eller: Han ligger i proces med gjæssene og har allerede vundet dunene. Til den, der er ved at få skjæg. Ant. N.
Profet. Det er nogle hellige profeter, der letter dynen og fiser i halmen. Mort. E.
Profit. Der er en vis slags profit, som man kalder tab i Skåne. H. N.
6551. Jeg nöjes med en lille profit for at bruge den tit. H. N.
Låne pibe, tigge tobak og stjæle svovlstikker, det er en ren profit. J. G. P.
Prokuratorer og vogne skal smøres, ellers skriger de. C. Gr.
En prokurator og et vognhjul skal begge have smørelse.
Prokuratorer de står først på kjæltringlisten. E. T. K.
Der er ikke mere ærlighed i en prokurator, end der er salighed i Fanden. P. C. H.
Han er som nogen prokurator i æ hals. E. T. K.
Det hjalp som penge på en prokurator. P. J.
Prokuratorblæk og apothekervand er dyre ting, men en pægl hyrdesved er endnu dyrere, E. T. K.
Prokuratorsved er lavet af murersved, derfor er det så dyrt. N. Joh.
6561. **Pronsk.** Han går så pronsk som en pommerkok. E. T. K.
Provst. Æ sidder så godt som en provst i en potte. A. L.

Du sidder så magelig som en provst i en pispotte. Mort. E.
Han sidder som en provst i en smörpotte. P. K. M.
Der er mange slags provster, der er stiftsprovst, amtsprovst og møgprovst. A. E. J.
Du er ret en møgprovst. E. T. K.
Prutte. Det, en kan prutte af, er nemmest betalt. E. T. K.
At 'prutte nöje og betale redelig, det giver det længste venskab. Ch. W.
En skal prutte smålig og betale redelig. P. J.
Pryde. En pibe tobak pryder en mand, når æren ellers er der inde. A. E. J.
6571. **Prygl.** Det er godt at have noget til gode, undtagen prygl (og måske det kunde glemmes imidlertid). P. J.
Du kan prygle mig i seng, men ikke til at sove. A. B. B.
Pryle. Han stor å pryler mæ öwnen (ↄ: klipper pibehytter med dem). Östervell. E. T. K.
Prædike. Det er ikke godt at prædike, når sin overmand er i kirken. C. Gr.
A er skidt til at præke, hvor der er höje lærere i æ kirke. Eller: . . . når de höjlærde er . . . E. T. K.
Man kan ikke godt være sit fuskeri bekjendt, når dygtigere folk er til stede.
Det er ikke godt at præke, når det ikke er studeret. E. T. K.
Vil du ikke præke på søndag? J. G. P.
Han præker for tomme stole. R. G.
Det præker hver i sin kirke. H. A. H.
Villele var han til at præke, og ligeså var han til at sjunge, men Fanden han stod i ham, når han stod for æ alter. Er sagt om en præst i Vestjyll. Lov. H. E. T. K.
6581. Det kan a aldrig mere, end a kan præke. Lov. H.
Sig sognene op og lad præke, hvem der vil. K. M. R.
Prædiken. Pung ud og giv hid, er en rørende prædiken, mange græder ved at høre den. A. E. J.
För en får snydt og bedt, så er æ prædiken ude. A. L.
Inden du får snart afbedet, så er æ præken ude. Marie J.
Det skilles ad ligesom degnens præken, der skiltes således ad. at hver fik noget. M. M.
Han er så hed (fage) på æ præken, te han løber i æ röv på æ præst. E. T. K.
Prædikestol. I dag faldt N. N. og hans kjæreste ned af prædikestolen. K. R. S.
Siger de gamle, når der lyses tredje gang for et par.

Præst. En præst, som læser sin præken af papiret, duer ikke meget. R. G.
Erfaren præst taler bedst. M. R.
6591. Det er lettere at få en præst end en bindehund, for præster vil alle være, men hund vil ingen være, især nu om tider. Ch. W.
Man kan ikke blive præst alene ved at læse, måske man også skal mane. M. M.
Det er en ringe præst, der ikke har en skabet degn. Siges, når en holder med en anden. E. T. K.
Præst sidder til hest, degnen skal tæmme de unge føl. C. A. Th.
Der ligger æ ske, te æ præst skulde have haft, nu kommer æ degn til at hjælpe sig med det. Ole J.
Det går ikke sådan til, som præsten præker, og degnen råber höjt. A. N.
Det går ikke alle tider til, som præst præker, og som degn synger amen. Parmo K.
Æ præst hå jæn ræw, mæn æ dæjn hå tæw, ne han komme te hæst. Ærø. S. H.
Der er aldrig så våv en præst, uden han har en stump degn. A. M. N.
En præst kan sige fejl, sagtens kan en afsat degn. P. J.
6601. Selv en præst kan tage fejl i en præken. A. E. J.
En præst kan sige fejl i en præken, så kan a vel også sige fejl her. Lov. H. E. T. K.
Præsten fryser ikke i kirken, mens der ofres (mens offer varer). E. T. K. Eller: Præsten fryser aldrig så meget, han skal nok blive ved alteret, så længe der ofres. E. T. K.
Præstens lomme er der ingen bund at finde i. Ann. J.
Hvor finder man en præst, som ikke er pengegjerrig, og en degn, som ikke er ærgjerrig, og en skrædder, som ikke er stolt, og en spillemand, som ikke er drikfældig. Lov. H.
Én præst tager intet fra den anden. R. G.
Der lå lorten, præsten skulde haft. Ch. W.
Han tager lige for fod, ligesom Fanden tager præster. A. H. P.
Det er ikke enhver sag, man skal gå til præsten med. A. E. J.
Han har lige så mange öjne som præsten. H. P. H., H.
6611. Ven det kun var på æ mode, så kunde æ præst gjærne ride til kirke på en bol. J. F.

Præstens dreng tråder ham. Den dovne. Mart. D.
Vi skal nok have kortene op til præsten at have dem leggede. Om fedtede kort. A. H. P.
Vi kommer til at have dem til præsten at have dem pudset. Som dreng troede jeg virkelig, åt præsten för jul sad og pudsede folks kort. E. T. K.
Når man skal søbe kål med æ præst, så skal man selv komme æ smör i. E. T. K.
Vi må ikke sige noget, mens præsten er på prækestolen. P. J.
Tyste po lajtaring (ɔ: pulpituret), nor prææsting prekar. T. Kj.
Præstehandel. Han gjorde en præstehandel. J. Schi.
Præstelærd. A er ikke præstelærd. E. T. K.
Præstepande. Helvede er brolagt med præstepander, og degne skal skure dem. Ant. N.
6621. **Præstesæk.** Du er som en præstesæk. P. K. M. Intet kan forslå til ham.
Præstesækken er ikke til at fylde. K. R. S.
Præsteynde og fattigmands ros det skal man selv betale. C. Gr.
Prøv og harv det, vi har plovet! M. M.
Hvem der ikke har prøvet noget, de har heller ikke döjet noget. M. Munch.
At prøve er en kunst, slår det fejl, er det omsonst. A. Andr.
Det er ved prøven, man bliver narret. H. A. H.
Prøveklud. Det er ej godt at være prøveklud. E. T. K.
Prås. Nå, gik der nu en prås op for dig? T. K.
Pudse. Når en pudser ved lys, så skal en paradere ved måneskin. E. T. K. Sagdes al tid lille-juleaften, når messingtöjet blev pudset.
6631. Han tænker pudser op ligesom smedens gris. E. T. K.
Pukkelblåt. Du skal få for to skilling pukkelblåt og for fire skilling smør-bedre-på. M. M. Eller: Hør, vil du ikke kjøbe mig for 4 skilling pukkelblå og for 4 skilling smør-dygtig-på. Når en vil til kjöbstad. Ant. N.
Pukkelrygget. Der har vi hele den pukkelryggede familie. Ch. W.
Pung. En skilling i æ pung er bedre end en daler ved en ven, den får en vist aldrig igjen. Mads J.
Punktum! strø sand på. F. L. Gr.
Punktum finale, strø sand på din hale! A. E. J.
Puns. En puns mer at kløve vinden med! E. T. K.

Det var ingen puns, det var en knuser. H. F. F.
Han fik en puns, der var konfirmeret. E. T. K.
Puste. Det er strængt at puste i sådan hede. P. J.
6641. Han puster som nogen given (forædt) so. E. T. K.
Du skulde pustes op i enden og bruges som tobakstønde. A. H. P.
Drage en pust, det er også matrosarbejde. Lov H. E. T. K.
Det er intet godt pusten med munden fuld af mel. K. Th.
Pusterøret. Han gav dem på pusterøret. K. R. S.
Talte andre hårdt til.
Put dig, Per, det regner. Ane N. E. T. K.
Put i put i hwål for en dansk skjelling. E. T. K.
Siges til barnet, når det får töj, som det ikke selv kan trække i.
Pynte. Hvem der vil være pyntet i loen, må være skiden i kirke. Chr. R.
Du pynter dig til aften ligesom hyrdekjællingerne, når de venter hyrden hjem. E. T. K.
Du pynter dig til aften ligesom æ kjöbstedpiger. P. Kr. M.
6651. **Pægl.** En pægl og så i seng, det er mit liv. E. T. K.
Åk ja og så en pægl, det var för min hovro, nu kan en halv kande knap gjøre det. A. H. P.
Pæl. Han går og rammer pæle ned. E. T. K.
Pæn. Dem, der er hverdags pæne, de er aldrig pæne. A. N.
Du er pæn i dig selv, lidt kan hæde dig. C. Gr.
Du er sagtens pæn nok, er du bare god nok. Kar. T.
Du er nok en pæn pige, men så pæn er du dog ikke. C. A. Th.
Pænt er nemt pyntet. Lov. H.
Den pæneste (villeste) har spildt ned ad sig.
Den, der ser ned, bliver udlét. E. T. K.
Pære. Hvor vil du hen med dine törre pærer? P. V. J.
På den måde kommer du ingen vegne.
6661. Hun er god til at ryste pærer ned med. E. A. G.
En laugbenet.
Pöj, perål! Ane N. E. T. K.
Fredstegn i boldspil. Når det råbes af en, må man ikke stikke den.
Pöj for skarn! Når man ser noget grimt og spytter. Ane N. E. T. K.
Pølse. Stakken pølls er styw å böww. A. Andr.
Min moders pølse bær skjæg. R. G.
Det går ikke så nöje til for en pølse i slagtetiden. Vendes også om: Det går ikke så nöje til for en slagter i pølsetiden. E. T. K.
Den pølse er ikke længere. Mort. E.

Han forstår at stege hans pølse, så fedtet løber ikke i asken for ham. Til den, der forstår at indrette sine sager. E. T. K.
Dej modele pells er de bæjst. Små pølser smager bedst. F. J.
Der er råd til den pølse, der er for lang. E. T. K.
6671. Bind pølse til hund eller hund til pølse, det er lige fedt. E. T. K.
Han er ikke god til at sige pølse, men han kan bedre spise pølse. Om en med en stor mund. A. E. J.
Det er ikke godt at gjemme pølse i hundehus. E. T. K.
Hun tror nu al tid, at hun er den villeste pølse i gryden. M. M.
Har vi taget æ pølse, så lad os tage æ pind med. Lov. H.
Han tog æ pølse med samt æ pregl (pind). A. L.
Pølsepind. En kan bedre gjøre pølsepinde af en bjælke, end en bjælke af pølsepinde. E. T. K.
På 'en igjen, det var en sogris. A. H. P.
Påske. Ja, hvad om påske og pinsde kommer på én dag. Umulig betænkelighed. J. M.
Påskedag. Den dag var ham en rigtig påskedag. J. Schi. En lykkelig dag.
6681. **Påskeøsten.** Nu kommer påskeøsten! Ann. J.
Pålægsmad til aftensmad er overmad. P. E.

R.

Rabisken. Det er en grumme rabisken hend. E. T. K.
Rad. De sidder i rad ligesom degnens höns, han havde kun én, og det var en rad. H. A. H. Eller: . . . . kun to. M. S. Eller: . . . kun en kok. T. V. B. B.
Det rader ligesom degnens höns, han havde ikkun to, og det radede jo på hvad måde han satte dem. E. T. K.
De står på rad ligesom Ane Bruns höns, hun havde to. P. V. J. Eller: De sidder på rad ligesom madam Bruns höns, der var kun én. E. T. K.
De sidder i rad, ligesom Per Lortes hovmænd. E. T. K. Eller: De står i rad ligesom Per Lorts höns, han havde kun to. A. E. J.
Rid i rad, sagde kongen til sine svende, han havde kun to. E. T. K.
Rider i rad, sagde Oluf Då til sine hofmænd, han havde kun to. F. L. Gr.

Hun er færdig at rive raden ud af ham. A. A.
6691. **Rage**. Hvad der rager mig ikke, piner mig ikke. A. M. N.
Rakker. Det er som rakkeren, der stod med kniven i hånden og ledte om den. H. Pet.
Rakkerlatin. Det er rakkerlatin, det forstår jeg ikke.
Om noget tvetydigt. A. E. J.
Ramme. Om han ik ajer ka ramm, så tår han wal den samm. C. Sch.
Rane. Du er oppe til rane. P. Kr. M.
Til den, der står höjt, f. egs. på et stillads.
Du er kommen höjt til rane, se til, du ikke falder ned.
Om den, der er höjt oppe. E. T. K.
Den skal han på ranen med. E. T. K.
Siges til den fisker, der kun har fanget én fisk. Fanger han så én til, siges: Nu er du ranefri.
Rand. Der var tre ryllinger o æ rååند. E. T. K.
Stort hus med tre skorstenspiber på.
Ranglehöj. Han er så ranglehöj som nogen bikube. Lov. H. E. T. K.
Rangel-i-vejr. Du er et slemt rangel-i-vejr. Ane N. E. T. K.
6701. **Rap**. Den, der er rap i kjæven, er det også i næven.
Verninge Hanne J.
Rask. Den, som er rask til sin kjæve, er også til sin næve. M. R.
Rask, ungfolk! A. H. P.
Siges af ældre, når de ser på de unges leg eller dans.
Du er nok ikke rigtig rask i dette vejr. P. J.
Rask til sine tænder, rask til sine hænder. J. Schr.
Jo, han er rask til hans hænder, når hans röv klør. P. K.
Rask op ad gaden, der er barsel i byen. K. L., F.
Rave. Nu raver jeg, får jeg for en skilling til, så falder jeg. K. M. R.
Ravn. Æ ravn tro det. Nik. Chr.
Ser du ravnen bygge over ræven (ɔ: en mand med sort hår og rödt skjæg), så tag dig i agt. Th. K., S.
6711. Æ ravne kan lige så godt tage det som æ krager, de er alle Vorherres fugle. E. T. K.
Ravnspik. Der er jo ikke ravnspik på den. J. G. P.
Om et pilmagert kreatur.
Nu er der nok kommet ravn til stavn og hund i hustrusæde. C. A. Th.
Reb. Jeg giver ikke reb, så længe jeg har hyssing. A. G.
Han fletter nok reb til sin egen bag. Eller: Han snor nok reb til sin egen hals. M. M.

Der skal et langt reb til at binde munden på alle. C. A. Th.
Rebslager. Han skal have rebslagerens datter. R. G.
Redt. Det er så red, som det var kartet. M. M.
Redde sig er hundeføde. E. T. K.
Hvad godt er, redder sig selv. E. T. K.
6721. **Rede.** Har vi blot rede, så får vi nok gås. Chr. R.
Han mener reden og ej fuglen. C. A. Th.
Gården, men ej pigen.
Rede. Ligesom en reder sengen, skal en ligge i den. K. Th.
Rele. Det er ikke for det, det er rart, men det er så rele. Når der indtræffer noget, man ikke lider. E. T. K.
Det er rele at gå ind til, der er hverken börn eller gamle folk. Om giftermål. H. F. F.
Det er så rele som hvedebrød for en skilling. E. T. K.
Æ mand æ rele nåk, pænng hår han engen å, å ær flejer stæjer hænnskølde, M. M.
Redelighed. Det er en rar bitte redelighed. A. A.
Det er en ren redelighed, snøvse tobak og ingen næse ha'. A. E. J.
Sikken en redelighed, madammen ligger i. A. G.
Om det, der ser lidt broget ud.
6731. Sikken re'lighed på stegefedt. Marie K.
Sikken redelighed der var til det skårregilde. Ane N. E. T. K.
Ja, sikken en redelighed, én rendte med suppen, én med skeen, og a fik hverken fedt eller skidt. Mads J.
De var en kjön reelighed mæ de las töre, dæ vældt uddenfor avetekered. K. M. R.
Redelighedskvinde. Skal vi ikke hente en redelighedskvinde? Marie Kr.
Redskab. Han har redskab, men ikke vedskab. F. L. Gr.
Regjere. Kvinder og penge regjerer verden. C. Gr.
Regn. Når luften er som kartet tow, så får vi regn, det kan du trow. C. Sör.
Det varmer en regn sammen. P. Kr. M.
Den regn var mere værd end kongens krone. K. R. S.
6741. **Regnte** og kjöbstadmø får snart ende. M. M.
Regne. Vi må helst bære os ad ligesom Fynboerne, når det regner. De lader det regne. K. R. S.
Det regner, så det bobler i pølen. P. J.
Det regner skomagerdrenge ned med pløksyle i röven. Stærkt regnvejr. P. J.
Det regner ikke af hver sky. C. A. Th.

Når det regner en time på marken, så regner det to timer i skoven. F. L. Gr.
Man må regne det ene med det andet. F. L. Gr.
Jeg regner dig aldrig ved ruder to. J. G. P.
De ræj*n* a a ålder får en hawerawwn. T. K.
A regner det ikke vesten for min röv, og östen for den kan det ikke komme for ene bløde. J. G. P.
6751. **Regnebog.** Det er efter Sören Mathisens regnebog. H. N.
Regning. Jeg går på min egen regning ligesom de store gjæslinger. P. Kr. M.
Man skal ikke gjøre regning uden vært. J. Schr.
Du kan skrive på regning til sidste termin. P. V. J.
Regnskab. Rele (red) regnskab holder længst venskab. E. T. K.
Rejs dig, Ryge, æ kalv er broget. Marie Joh.
Det er ingen sag, når en kan rejse sig under det træ, en er falden om ved. Jeppe J.
Rejse. Løk åpo ræssen, ta lueti po njæssen, ta Faanes æb*ag*, så møe do ham ent. Lov. H. E. T. K.
Lykke på rejsen, tag Vorherre med dig, til du kommer noget hen, så kan du hyre dig selv. Lov. H. E. T. K.
Ren. Nu er han ren om hans födder. E. T. K.
Om den, der kommer godt fra en mistanke, eller om aflagt regnskab.
6761. Sagen er ren som bare törveaske. H. H., Hj.
De kan se, når a går igjennem æ by, om a er ren, men ikke, om a er sulten. E. T. K.
Hun er ren om æ næse og mund, så vidt som æ tunge kan nå. E. T. K.
Han har en ren fod at stå på ligesom manden, der stod i møddingen. A. A.
Det er den rene Kristen Madsen. Ren snak. Mort. E.
Det er en god ren Kristen Madsen (ɔ: barfrost). P. J.
For den rene er alt rent, og for den skidne er alt skident. H. N.
Hellere rent brød i sin pose, end skident guld i sin pung. J. M.
Han har ondt ved at holde hans hoved rent. E. T. K.
Er det ikke rent, så er det da nystoet (nyvasket). A. M. N.
6771. Det er ikke så rent, som det skinner til. Marie K.
Det er lige meget, hvad det er sat op i, når blot det er rent, om det så er en gammel træsko. M. R.
Rende. Man kan ikke rende sig til sin lykke. J. G. P.

Du er nok ikke ræd for at rende, når det kniber.
Siges til den modløse. C. L. R.
Du render ligesom et vindt vellingfad. Marie K.
De render og lyser for gjæs. P. V. J.
Dem, der spörger om noget unødvendigt.
En skal også rende omkring som en fis i et par skindbugser. E. T. K.
Han render, ligesom han havde stjålet både frakke og hat. C. L. R.
Han render, som om han vilde løbe over den ene og beskide den anden. J. G. P.
Han render omkring som en skoldet ælling. C. L. R.
6781. Han render ligesom et vindt hjul. Chr. R.
Han render, så han er færdig at hugge hoften af sig. M. G. A.
Vil du ikke gjærne rende og hoppe. Maren B.
Vil du ikke rende og bisse? H. A. H.
Du må rende og hoppe og aldrig holde oppe. N. J.
Å, vil du ikke rende og skide og ligge på din ryg og drikke røde dramme. E. T. K.
Rend nu med det, som du rendte med det sidste. M. R.
Han rænde, som han sku ha wåe dæ i gue. J. P. N., B.
Det er farlig, som du render, du skulde nok have været af sted i går. Maren B.
Du render med æ röv halv fuld af vejr. H. J.-H.
6791. Han render, som om Fanden var i hælene på ham. H. Pet.
Du render kun efter vildgåsvis. Al. H.
Vi kommer nok til at rende sammen næste år igjen.
Når to støder til hinanden. H. H., Ø.
Nu kan du rende til, som du kan tåle. P. J.
Som slutning på et affejende svar i mundhuggeri.
Efter ham, han render med en flæskeside? Mads J.
Rendesten. Den, som lægger sig i rendestenen, får nok en til at pisse (træde) på sig. E. T. K.
Renlighed det er den bedste pynt. A. N.
Reste. De rester mig et sted, hvor soen har ædt deres kokkepige, og så tror de, de kan få mig i stedet. Lov. H. E. T. K.
Ret skal være ret, men uret skal også være ret. S. Brun.
Ret er ret, uret er ingen synd. Eller: Ret skal være ret, men uret skal ingen synd være. E. T. K.
6801. Du vil nu have ret, om så Fanden står for dören. P. J.
Han er stram i æ ret. Den stivsindede. P. Chr.

Den, der kjøber sin ret for penge, får uret i tilgift. A. E. J.
Den kvinde, der ikke har forklæde for, har mistet sin ret. A. N.
Gjör ret, så har du ej nødig at frygte. R. G.
Alt nyt er ikke ret, og alt gammelt er ikke slet. K. R. S.
Du har ret, du skal hænges. E. T. K.
Han er så ret som et lys. A. Andr.
Det var ret, Rasmus, din kone hedder Ole Jören. K. R. S.
Det var ret, min sön, kan du tælle vore höns. E. T. K.
6811. Det var ret, Rasmus, tag din hue af og læs. Ant. N.
A skal lære dig at træde ret om i töjrslaget. A. N.
Retter. Vi fik både steg og store retter. P. J.
Retfærdighed må gå forud for gavmildhed. H. N.
Den højeste retfærdighed er stundom den störste uretfærdighed. R. G.
Rette. Hvad to kommer til rette om, kommer ikke den tredje ved. — Jo, vil de slå mig ihjel, kommer det mig vist ved. E. T. K.
I skal ikke rette jer efter Kirke-Anders, for han var kroget. K. L. F.
Revl. De gik olld mæ riffel å krat. K. Th.
Eller: Han tog både revl og krat. M. M.
Revne. Han begynder at revne i lakken. P. J.
Hellere en tarm revne end godt mad levne. E. T. K.
Eller: Den vil hellere revn' end en bid levn'. E. T. K.
6821. För revne end levne, siger anden. Eller: . . . ligesom anden. Præstø. Ch. W.
Ride. Hvem der kommer tidlig op at ride, kommer snarest til at gå. J. F.
Det er ligesom manden, der red på hesten, og ledte om den. H. Pet.
Han rider ind og kjører ud. Mads J. Eller: Kom du ridende ind? Til den, der ikke lukker efter sig. U. N. H.
Vil du op at ride på mig, så vil jeg sige dig, at jeg slår af. A. E. J.
Ridend' svend og agend' pig', de er bedst hinandens lig'. E. T. K.
Rig. De rager og skraber og lige rige er de endda. P. J.
Rige folk hår godt gods, men stakler har kun rede penge, og når de vil helst have dem, er de længst henne. A. H. S.
Rig danser med rig, ingen danser med mig. A. G.

Rige folk har penge, men fattige folk har godt gods. Nik. Chr.

6831. Det er en rig mand, som ej er nogen skyldig. R. G.

Han er rig — på lus og lange negle. Henr. P.

Jeg tjener en rig mand, hans nabo har meget kvæg. Marie K.

Det er ingen sag at blive meget rig, når en først er lidt rig. K. Th.

Gud hjælpe os alle tretten til salighed, for rige bliver vi ikke. H. C. H.-J.

Hvem, der vil blive rig ved ploven, må selv holde på den. P. J.

Han er så rig som en trold. Ch. W.

En rig mand uden penge og en klog mand uden forstand. E. T. K.

Den rige og den fattige mödtes, Vorherre havde skabt dem begge to. V. M.

De riges død og de fattiges forseelser taler man om. M. K. G.

6841. I er lige rige, ligesom Jep Råwed og æ præst, han vilde låne penge af ham, men præsten sagde, han havde ingen. E. T. K.

I lever nok med den rige mand. Om den, der lever flot. J. B.

Å, hvor vi skal leve som den rige mand i pesthuset, der døde af sult. Kbh. V. Benn.

De rige og de revne holder det altid ved. A. L. Eller: . . . skal al tid holde for. A. Andr. Eller: . . . er alle steder godt anskrevne. Maren B. Eller: De riig å de revn er alsteds böjen. De pjaltede hænger fast alle steder. O B. H. Eller: De revne og de rige hænger alle steder i. E. T. K.

Des rigere, des gjerrigere (karrigere). A. E. J.

Rigdom. De samler ikke rigdom på (med) en rund hånd. Lov. H. E. T. K.

Rigmands dötre og fattigmands stude bliver ikke gamle i huse. M. M.

Rigmands hovedpine og fattigmands drik spörges vidt. Kathr. G.

Rigtig. Det er rigtigt, Rasmus Jörgen, den røde er en tyr. H. C. H.-J.

Det er rigtigt, Mathis, din kone hedder Kræsten. J. J., R.

6851. Du er nok ikke rigtig i drætten. P. J.

Rigtigt nok, tre æg i reden. P. J.

Rimelig. Du er rimelig med u forved. Lov. H.

Rimpe. Det giver rimpe efter rus. P. Kr. M.

Rimpröv er bedre end bar röv. Om bødede klæder. E. T. K.
Rinde. Vind og sind og arrig' kvind' det får mange öjne til at rind'. P. Kr. M. Eller: Møg og løg og ond kvinde de får stakkelsmands öjne til at rinde. A. L. Eller: Røg, smøg og ond kvinde, det kan få fattigmands öjne til at rinde. J. R., R.
Ringe varer er altid dyrest. A. N.
Så ringe en ting tager moder ikke noget for. P. J.
Det er ringe, du kan ikke få andet end det, de andre ska' tygge og smide i dig. Ane N.
Du er ringe, du er; du kunde være ringere, du kunde. S. Br.
6861. En syngende tærsker, en stående skrædder og en grædende brudgom er de ringeste folk, der er til. S. P. J. Eller: En grædende brudgom, en syngende tærsker og en barbenet skovkarl, det er de ringeste folk, som er til. S. P. J. Eller: En nøgen smed, en syngende tærsker og en barfodet skovkarl, det er ringe mennesker. Når smeden er nøgen, brænder gnisterne ham. E. T. K.
Ring. Hvem, der kan tygge ring, kan komme vidt omkring; men hvem, der kan tygge krumm', kan ingen steder komm'. E. T. K.
Ringe. De kom, som de var ringede sammen med klokker. C. A. Th.
Ris ras, skjær rumpen af Mads, skjær ikke for nær, men lige til pas. A. H. P.
Han gjör (skover) ris til hans egen röv. E. T. K.
Rive. Vil du rive dig, hvor du klør? K. R. S. Eller: Du skal int ryww dæ, förend du klør. K. Br.
Her er godt å vææer, her er let å ryww å slet et å bææer. N. K. P., G. E. T. K.
Her er meget at rive og lidt at bære. A. H. S.
Du blev nok revet væk ligesom Rambæks pølse, der ingen skjøttede om. Chr. R.
Du er så rövend som Ka Rålld, hun röv ålld hender pjålld. E. T. K.
6871. Hun er så rivend, som Ka Raldt, hend' kund' en ikke kom' nær til for pjalt'. E. T. K.
De rives og slås som to kokkyllinger. Mort. E.
Ro. Det er ingen sag at være bonde, når en kunde have ro imellem æ måltider. E. T. K.
Du snakker med for ros skyld ligesom æ gjæs. Eller: Du snakker med for ros skyld ligesom æ röv af æ dreng. Om en, der vrövler. E. T. K.

Ta' en med ro, smærterne er lige store. K. L., F. Eller
. . . det bliver nok godt vejr i morgen igjen. A. E. J.
Han roer aldrig ligesom Jerusalems skomager. Mort. E.
Rod. Han vil da også rykke op med rode. E. T. K.
Om den, der vil knibe den yderste skilling.
Det har ingen anden rod at gro på. H. Br.
Siges om det tidige barn.
Rokke. Han kan ikke rokke med et øre. P. V. J.
Er indeklemt.
Nu lader vi kassen rokke igjen. Gå videre. P. J.
6881. **Role.** Hun laved' o, hun vild' aj å rool, hun vild' skidt, vild' hun. Om påtagen sorg. E. T. K.
Rolle. Det spiller ikke store ruller i vor geschäft. A. H. P.
Rom. Det er som at komme til Rom og ikke se paven. F. L. Gr.
Ronvædder. Du slider til halvt med æ ronvædder. J. F.
Han har kjöbt en ronvædder. Er fuld. H. F. F.
Den stræber som en ronvædder i en dyndpus (hul). A. L.
Pas på, te æ ronvædder kommer ikke efter dig. E. T. K.
Til den, hvis halm sidder bag ud af træskoene.
Ros. Han kan nok have ros nødig. K. R. S.
Rose. Den skal rose sig selv, der har onde grander. E. T. K.
Å, de roser dem selv, for der er ikke andre, der vil. E. T. K.
6891. Du må ikke rose dig för tiden. R. G.
En skal ikke rose af helgenens ost, för en har dem i æ hæk. Om én, der giver sig ud for at være rigtig rar. E. T. K.
Roselus. Æ roselus har bidt ham. E. T. K.
Når én er bleven rost for meget og ikke længere fortjener det.
Der kunde snart have gået roselus i det. P. K. M.
Rose. En rose pynter sig selv. T. K.
Der gror ingen roser, hvor han træder, det træder han for hårdt til. Han fører intet godt med sig. M. M.
Rosenkinder manges öjne blinder. C. A. Th.
Rotte. A skal nok holde rotten. Ane N. E. T. K.
Lad rotter være rotter, når de vil lade dig være. H. Br.
Ruder syv. A regner det ikke for ruder syv i styrvolt. E. T. K.
6901. **Ruder** ud og vinduer ind! I kortspil. J. P. J.
Rug. Det er at ælte rug og banke byg. P. K. M.
Man kan give grise rug så længe, til man har hverken rug eller grise. H. N.
Når rugen gror, så synger lærkerne. C. Gr.
Han har gjennemgået rugens pine. P. J.

Rulle. Lad rulle, Marie, der er tre uger til jul. D. J.
Lad rulle hende, Mariane. B. H. S.
Noget, man ikke skal bryde sig videre om.
Marie Rask, rullen går. H. Pet.
Rullen går, rullen går, nu kommer mo'r med sin kaffetår. Ann. J.
Rum. Der er godt rum alle vegne (alle steder rumme) undtagen i et ondt hjærte. E. T. K.
6911. Der er trange rumme i den vide verden. A. N.
De er kun små, men et stort rum passer dem godt. L. Fr.
To brede (store) kan ikke få rum i én sæk. A. C. C. G.
Rummel. Han kjender rumlen. P. V. J.
Rumpe. Er du sort i rumpen, så kan du blive skjærsant. E. T. K.
Han må gå til rumpen, der koen ejer. P. J.
Var din rumpe af glas, var den gået itu. Henr. P.
Det har ingen rumpe. Har ingen betydning. J. M.
Der slap rumpen af gimmeren! Det, der går itu. P. J.
Rund hånd fattes aldrig. E. T. K.
6921. Krus, kage og ål er tre runde mål. K. L., F.
Ja, du er rund! Til den, der vil forestille at være gavmild. A. N.
Han er så rund som en harve. A. E. J.
Rundt. Han hörrer rundt ligesom en lort i en pispotte. P. J.
Det løber rundt som et trug aske. H. F. F.
Han render rundt ligesom en tosset gris. H. P.
Elller: . . . ligesom Jerusalems skomager. Ann. J.
Det render rundt, ligesom Jens Jens' bövser (bukser). K. L., K.
Han løber rundt i stövlerne. K. R. S.
Det (du) løber rundt ligesom Ole Hansens smörfad. H. P.
Eller: . . . Kristen Mads' kabuds. Stevns. P. C. H., L.
Du løber rundt (runden om) som noget dorsk får (de dorske får). E. T. K.
Til den, der firmer om og ikke ved, hvad han løber efter.
6931. Det er langvis rundt ligesom en harve. J. F.
Rundetårn. Jeg kommer nok til at sæbe Rundetårn af.
Siger en pige, når hun vil udtrykke, at hun bliver nok aldrig gift. S. Gr.
Rune. Der er nok til at lægge runer op med hende. E. T. K.
Folk nok til at lægge råd op, give gode råd, lægge anslag op.
Ruskregne. Når det ruskregner og knalderfryser, æ sol skinner, og æ mån' lyser, så er det mørkt for alvor. E. T. K.
Ruttengilde. Efter ruttengilde kommer herpensnærpe. H. F. F.

Rus gjör galhans, og rutten giver smalhans. C. A. Th.
Ryg. Ryggen er kun kort på en lille fisk. C. A. Th.
Man må immer se til at have ryggen fri. F. L. Gr.
Der kommer vel den dag, jeg ser dig vende ryg til Lavendelstræde. Til ryggesløse folk. P. Eb.
På en mark (Halmtorvet) for enden af Lav. siges det, at folk fordum blev kagstrøgne.
Du ligger nok på ryggen og slår op ligesom Lysholdts helmisser. R. P. R.
6941. Du har nok skabet på ryggen. Til den dovne. M. D.
Du har ingen ryg, din röv hænger i et bånd. P. V. J.
Til börn, der klager sig ved bukkende arbejde.
Han har det i ryggen ligesom den krumme præst. P. K. M.
Eller: . . . puklede skrædder. C. A. Th.
De har det i ryggen ligesom de sölle får. H. A. H.
Om rige folk.
Det er nok bedst at komme hen og stå på det lille ben, de kalder ryg. Hen at sove. H. A. H.
Rygvind. Jeg takker Gud for en god rygvind. Ch. W.
Ryge. Lad ryge, sagde Skole-Kræsten, så røg han ad æ tugthus. J. A.
Det ryger i ham som sne i en hund. J. H.
Det røg i ham som fedt i en syg hund. M. D.
Rygge. Han rygger sig ligesom Stanges höns. N. Joh.
6951. **Rygte** følger mand til by. E. T. K.
Ryk, Rasmus, hejsen drukner æ hund. E. T. K.
Ryk i rebet, Ras, heller drukner grisen. Ane N. E. T. K.
Ryk i rebet, Kjeld! Tag godt fat. A. G.
Ryk og træk, æ kat (Fanden) er i æ sæk! T. V. B. B.
Ryleben. Du går på ryleben. Eller: Du er en rigtig ryle.
Om den langbenede. A. E. J.
Rytteri. Jeg forstår mig ej på rytteriet, for jeg er kun til fods. A. M. N. Eller: Jeg kjender ikke til rytteriet, for jeg er mest til fods. Marie K.
Ræbe. Nu ræber tæven, nu er mæren mæt. Ant. N.
Nu ræber mæren, for tobak og brændevin har hun fået. P. J.
Han skal ikke ræbe af fedtet. Ch. W.
6961. Du ræpper, får du mere, så sprækker du. Ane N. E. T. K. Eller: No ræbber a, foer a mier . . . K. M. R.
Ræd mand fører ikke bruden til sengs. C. A. Th.
Hvad duer værge i ræd mands hus? H. N.
A er så ræd, a tör ikke ryste. H. F. F. Eller: . . . a kan ikke en gang ryste. Jul. B.

Jeg er så ræd, at mine bugser ryster. Mort. E.
Jeg blev så ræd, at jeg rystede som et stendige. E. T. K.
Siger den, man prøver at kyse.
Han er hverken ræd for den store kat eller den lille hund. E. T. K.
Han er ikke ræd for en død höne, når han har en kjæp i æ hånd. E. T. K.
Den, der er ræd for at smøre sig, er også gjærne ræd for at røre sig. M. D.
En ræd er snart kyst, og en død er snart slået ihjel. J. Sör
6971. Han ikke ræd for at undløbe. A. E. J.
A blev så ræd, te hårene brændte om ørene på mig. E. T. K.
Hun sidder så ræd, som en hare for hunden. Nik. Chr.
Du er ikke ræd for at krybe sammen, når det kniber. A. N.
Han er ingen ræd karl bange for. M. Balle. Eller: Du er nok ingen bange mand ræd for. A. Andr.
Er du ræd for Pers gjæs? Bange for dit arbejde. Lov. H.
Så er du ikke ræd for æ måne. Til en pralhals. J. P. J., F.
Rædsel. Den, der dør af rædsel, han skal begraves under æ galge. J. M.
Rædetræ. Du er et slemt rædetræ. Ane N. E. T. K.
Ræg. Do æ et langt rææg lissom Mathis Pærr.
Om en, der er dygtig lang. M. Balle.
6981. **Ræk** og stræk og træk ham ud! F. L. Gr.
Hvem der vil række sig længer', end han er, kan let vride armen af led. E. T. K.
Hår a rækked mi romp, kan a sjæl eed min stomp.
Har jeg slidt hårdt, kan jeg nok spise stumper. C. Sör.
Ræv. De skal nok trække æ ræv af æ bælg (bælgen af ræven), der er rædde for deres eget skind. E. T. K.
Der er så mange ræve, det betaler sig ikke at være gås. C. A. Th.
Æ ræv er ikke så stor, som æ hale bruser til. A. H. S.
Han måler med æ ræv og gi'r æ hale til. M. K. H., P.
Sæt ikke ræven til at passe får. Mads J.
Man skal ikke sætte ræven til at vogte gjæs. M. D.
Det er ikke hver dag, ræven får hönsesteg. P. J.
6991. Ingen ræv er så listig, han kan jo dog blive fangen. H. N.
Ræven kan lige så godt have det som kragerne. H. F. F.
Ræven gjör ikke æg i nælder. A. E. J.
Ræven bider ikke på sin egen fajle. M. K.
(o: den mark, hvor han har sine unger).

Ræven bider ikke (på det land), hvor han ligger. Ant. N.
Eller: . . . . aldrig på sin egen mark. F. L. Gr. Eller: . . . . ved den mand, hvis mark han bor på. K. N., E.
Når man vil plöje med ræve, må man sætte gjæs foran. F. L. Gr.
Nej, nej, ræven kan ikke flyve, det kunde den da ikke i fjor. M. M.
Han bider og smider ligesom ræven. P. J.
Ræven er nok klog, men der bliver endda solgt flere rævbælge end æselskind. Mads J.
Er du ikke kommen forbi en ræv? N. K. P., G. E. T. K.
Til en, der taler om et, men mener et andet.
7001. Ræven har nok slæbt rumpen over gryden.
Når maden er sveden. K. R. S.
Der er vist løbet en ræv gjennem kjøkkenet. Ch. W.
Når vællingen er sveden.
Æ ræv har slikket det. E. T. K.
Når det er svedet ved kakkelovnen og blevet lidt rödt.
Ja, her må nok være en ræv begravet. E. T. K.
Når man har uheld, f. egs. i kortspil.
Der er en ræv bag ved ham. Nik. Chr.
Han er lumsk som en ræv. A. E. K. B.
Ræve som røde grise og grise som røde ræve, er det ikke en ko, så er det en vejrmølle. N. Form.
Læreren til en tankeløs dreng.
Han har det ligesom ræven, om vinteren bygger han hus, men om sommeren er han så doven, te han gider ikke slæbe hans egen hale. E. T. K.
De sorte ræve er de værste. L. Fr
Der er somme der mener, at de tobenede ræve er værre end de firbenede. L. Fr.
7011. Når rævene vender det lådne ud, så er de farlige. C. Gr.
Det er det samme med ræven, bare vi får bælgen. L. Fr.
Vi kan ikke tage mere af ræven end bælgen. H. K. K.
Det er en dårlig ræv, der kun har én gang. A. E. J.
Ræven véd tyve råd og en posefuld til. P. K. M.
Ræven pudser til sig selv. C. Gr.
Rævedage. Han er født i rævedagene. A. B. A.
Rævekløer. Han går paa rævekløer. P. J.
Ræveskind. Han er nok fodret indvendig med ræveskind. M. D.
Du har nok ræveskind om hjertet.
Til en, der taler falsk. N. K. P., G. E. T. K.
7021. **Rævesövn.** Han sover rævesövn. E. T. K.

Ræveunge. Han er lige så klog som en syvårs ræveunge. R. R. J.
Man føder ræveunger op så længe, til de bider os selv. P. K. I.
Rød. Du ser så rød og så ringe ud. Ane N. E. T. K.
Han var slemt rød i gjællerne. Om den drukne. H. C. S.
Han er lige så rød i hovedet, som en kok (tyr) i æ röv. E. T. K. Eller: . . . en urkok i sin rumpe. J. M. Eller: . . . en æblemand i a röv. K. Th. Eller: . . . en so i æ röv. Ole J. Eller: . . . en gjørehöne (bytyr). H. Pet. Eller: . . . en rytter i hans röv. K. P. D.
Han (hun) ta'er sin røde lue på. A. E. J.
Når en bliver rød i hovedet over noget.
Han blev så rød i hovedet som en gloende bagerovn, og satte et par öjne op som et plovhjul. F. D.
Den røde ko har slikket det. Om svedne klæder. E. T. K.
De røde de er ræveblændt, de sorte de er djævleblændt. P. K. M.
7031. Også andre har røde køer end præsten. E. T. K.
Rigtig, Rasmus, den røde er en tyr! M. G. A.
Rödt hår og elle gror på falsk bund. Ch. W.
Rødskjæggede er gode at gå i råd med, når man skynder sig fra dem, eller har lommen fuld af sten. H. N.
Rødmusset. Hun er så rødmusset som et får, der får lunkent vand. D. J.
Rødnæb. Han har set rødnæb. A. N.
Den, der er bleven rødmusset ude i kulden.
Røg og smøg og gale kvinder. P. J.
Udbryder man, når der er røg i stuen, det er slemme ting.
Du kan nok ikke komme efter at smide røgen til den rigtige side. Til en uøvet tobaksrøger. K. J. J.
Der går aldrig røg fra en brand, der er ikke ild ved den. E. T. K.
Så du røgen, da katten (galten) den fes? F. P. J. L.
7041. Det går ligesom en røg. H. H., Ø.
Røge. Kogt vand røger ogsaa. H. A. B.
Han røger af piben, som når en husmand bager. E. T. K.
Lad mig røge, så kan du spytte. J. G. P.
Rögte. Hun har mere at rögte end at moge. H. F. F.
Om den, der fører sladder.
Ærter ved vejen og kvinder i vinduet er onde at rögte. C. Gr.
Römme. Du må nok römme byen for din munds skyld.
Siges til byhyrden. E. T. K.

Du römmer dig — men jeg véd nok, at en ko skider mere end som en lærke. P. J.

Rön. De nappede en rönn af i vinter. E. T. K.

Når man gjör noget, man kommer til at lide tab ved bag efter, f. egs.: de rögtede deres korn op sidste vinter og må nu reste.

Det er bedre til rönn end til sjönn. E. T. K.

Om noget, der er bedre, end det lader til.

7051. **Rönnepog.** Naar Guds ord og formaninger ikke vil hjælpe, må rönnepog hjælpe. H. N.

Rør om, det er godt nok til Mikkel. Mort. E.

Kjæsten Mari, rør i æ gryy, æ pjarr stor i æ naar sii. J. J., R.

Röst. Han har en god röst at få mad med. P. J.

Röv. Fordi röven er din egen, har du ikke lov til at rive ham ud på en staver. Ant. N.

Hans röv klør nok efter ny bænke. H. A. H.

Om en, der ikke er længe på ét sted.

Hvem der river sig i röven, er ikke pengestærk. F. L. Gr.

Det er en stakkel, der har ikke uden en halv röv, der er skarret sammel femten steder. Lov. H.

Var dig, te din röv kommer ikke til at lægge røde grise. P. K. M.

Du river i din röv efter rå, du ved *et*, hvor di bryllup skal stå. E. T. K.

7061. Den har ingen röv. J. M.

Når en siger en flov vittighed, eller har dårlig trumf i spil.

Der er sådan riven-i-röv med ham. Ant. N.

Hastværk, utålmodighed.

Du kan få en gammel röv med riller i. P. J.

Min röv, jomfru Mette, den kan du få til tudehorn. E. T. K.

Min röv klør, a ka *et* ved, hvis næjjs der vil i. E. T. K.

Den mand lader ikke röven synke, da tager han hellere en hånd i den. P. J.

Han er gået på röven. E. T. K.

Han gjorde lime til hans egen röv. P. K. M.

Det kan sagtens ske, at röven kan dryppe på en syg höne. P. J.

Hvis din röv var af glas, havde den gået i stykker.

Når en falder. M. Balle.

7071. Du er ikke mere end æ röv af et andet menneske. E. T. K.

Han skulde brændes i röven med et frossent kalvehoved og gjøres umyndig. R. R. J.

Min röv — kan du holde, da er du tæt. A. H. S.

Ved röven var det mørkt, der brænder hverken lys eller lampe. A. H. S.
Den slår sin röv i tråd. Siges om et höved, der spiller. C. Sch.
Han har det ligesom Renfarre-Per, han törrede sin röv med sin madpose. Om den, der er overdreven renlig. H. A. H.
Rövgehæng. Der fik du nok en slem rövgehæng. J. G. P.
Røverkjøb. Her er røverkjøb paa galskab. K. R. S.
Røverkjøb på galskab, det har man altid. F. L. Gr.
Røverkule. Du skal ikke gjøre en røverkule af dit hjærte. E. T. K.
7081. **Råt**. Han gav mig råt for ilde sydet. R. G.
Råbe. De råber hver i sin gade. A. M. N.
Du er vist født i æ skov, du råber så höjt. E. T. K.
Du kan råbe, hvis du falder ned. Marie K.
Råd. Der er råd for alle uråd. H. A. H.
En skal ta' et vist råd af en gal mand og løbe hastig fra ham. E. T. K.
Dine råd er gode, når man blot kan få dem törre i hus. N. Lynd.
De søde folk skal man tage råd a' og skynde sig fra. C. Gr.
Man skal tage råd af de rødskjæggede, men skynde sig fra dem. Se: rødskjægget. Ant. N.
To deres råd er bedre end jennes, om de er end begge gale. A. H. S.
7091. De skal tage en gal rå og gjøre en klog å. A. H. S.
Der er råd for alle uråd, når man bare kan finde dem. M. D.
To råd er bedre end ét, om de end begge er gale. Nik. Chr.
Alle råd er gode, men det er alligevel ikke alle, der kan bruges. A. N.
Gode råd kan man få nok af, når man ikke skal bruge dem. Mort. E.
Rådvild. Man bör aldrig være rådvild. A. E. J.
Råde. De skal råde, der forstår at råde. A. M. N.
Konen må kun råde én dag om ugen, men hun skal ikke vide dagen, för den er forbi. J. G. P.
Æ kone råder te æ foderlo-dör. H. F. F.
Du råder ikke uden én dag i ugen, men det véd du ikke hvilken er, inden ugen er omme. E. T. K. Eller: Du må råde én dag om ugen, men du må först få at vide, hvad det er for en, når den er forbi. P. J.

7101. Lad mig nu råde, mens vi har noget, når vi så ikke har mere, så må du råde. S. Brun. Eller: Nu vil a . . . så kan du råde, når vi har intet. E. T. K.
Om Guj vil, å Wålle vil, å æ må råå. E. T. K.
Hvem der ikke vil lade sig råde, står ikke til at hjælpe. Mads J.
Man råder ikke en gang for sin egen röv. F. L. Gr.
Han råder sig selv ligesom Hans Daniels kat, den holdt mest af at ligge under kakkelovnen. Ch. W.
Nu kan du råde dig selv ligesom hunden i kjelden. H. A. H.
Råg gi'r stråg. K. P. D. E. T. K.
Rånge. De rånger med det. Det er i alles munde. A. H. S.

S.

Saddel. Det er ikke så lige at holde saddel, når alt vil op at ride. M. M.
Sager. Han hår hans sager i en ask, men han hår ingen låg til en. A. H. S. Eller: Han har hans sager i orden og hans smör i en tjærekande. E. T. K. Eller: Han har sin' sager i en ask og sit smör i en tjærebalje. A. E. J.
7111. Du har dine sager i en klud, ligesom du går, så futter det ud. Han h. N. K.
Sags. Saks og spejl slår aldrig fejl. K. Br.
De har ikke narret dig dine penge fra, der har slebet din saks. H. F. F.
Der har vi en sags til at fange en gammel ræv i. E. T. K.
Det er en farlig sags, du har. Mort. E.
Den, der har slebet hendes sags, har ikke stjålet hende pengene fra. Om en raptunget. P. K. M.
Du har nok fået din saks godt slebet. K. Br.
Om en, som bruger en slem mund.
Skal vi lade sagsen gå for det? Når noget stjæles. Mort. E.
Sagte. Det er bedre at kjøre sagte end at vælte. Mort. E.
Kjør sagte, for bruden er en hare. Ant. N.
7121. Sagte, sydöst, der er bakker i søen. C. A Th.
Sagte, Sylvester, der er bakker i æ sky. P. K. M.
Sagte, Ole, der kunde gjærne stå en gjedde A. H. P.
Når en taler hidsigt.

Salighed. Gud hjælp os vel til salighed, penge samler (får) vi ingen af. Se: rig. E. T. K.
Salighedssag. Det er da ingen salighedssag. H. A. H.
Salme. Så læs vi en salm imens. J. Schj.
Siges efter en rigtig krabat ed.
Salt. Kan du strø salt på kukkerars, da kan du fange ham. L. Fr.
Fedtebrød uden salt er ligesom kys uden kjærlighed. J. Bergo.
Du kommer til at have en skjæppe salt først. A. H. P.
Til den, der ikke er stærk nok.
Han har ikke salt til et æg. Eller: Han har hverken øl eller ærme. E. T. K.
7131. Det er, som man strør salt i hans öjne. H. K. K.
Salt og humle må man ikke spare på. E. T. K.
Du har nok fået den salte ende af pølsen. K. M. R.
Til den, der tørster meget.
Samle. Det er noget, han går (lige har gået) og samler op under mine (sine) træsko (ɔ: lögn). H. H. Hj.
Hvo, som samler ved svig, samler til sorg. R. G.
Samme. Det samme igjen til en forandring. H. H., Hj.
Det kan være os det samme — en af os. J. K. N., G.
Til en nysgjerrig.
To kan gjøre det samme, og dog er det ikke det samme. H. N.
Sammen. Det hænger sammen som tört sand. E. T. K.
Ja, I holder holder al tid sammen, ligesom Ægteper og hans mag'. E. T. K.
7141. **Sammensætter.** En sammensætter er god om hesten. K. M. R.
Samvittighed. Samvittigheden er så god som som tusende vidner. R. G.
En ond samvittighed er et hedt helvede. Eller: . . . en tung byrde. R. G.
Han har ingen samvittighed, den ligger hjemme til stads. Mads J.
Samvittigheden hænger på væggen, og tålmodighed overvinder alle ting. Ann. J.
En god samvittighed er en blød hovedpude. A. L.
Sand er ikke skarn i skagkones mund. A. C. C. G.
Sand det er og småsten. M. Munch.
Sandet renser tarmene. Når smörrebrød falder på jorden. P. V. J.
Jeg skal have gjort sand. Eller: Jeg skal have flandst. Eller: . . . gjort flands. M. M.
At feje skorstene hedder i kjæltringsproget at flandse kaminer.

7151. **Sandt.** Det må være sandt, det siger både folk og smeden. Ch. W.
Dersommenstid te det er ikke sandt, så må du grave mig levende ned her på pletten. M. Munch.
Det er så sandt som amen i kirken. A. H. S.
Det er sandt, for det nyste han på. L. Fr.
De skal se vist til, som sandt skal sige. Nik. Chr.
Fordi jeg sagde det sande, fik jeg en brådden pande. R. G.
Sandhed følger had. Nik. Chr.
Følg sandhed, den står ikke uden én fare. A. N.
Sandhed (æ sande) skal nok stå sig i æ uddrag. E. T. K.
Man kan sige sandhed og véd aldrig af det. C. Gr.
7161. Sandhed giver os alle nok. Ane N. E. T. K.
Sanden er ilde hørt og værre lidt. P. K. M.
Sandhed er ilde hørt, men den bör høres. H. F. F.
Tror du mig ikke? da er det sandhed fra næse til mund. Mads J.
Ud af galne folk og bæller skal en have sandhed at vide. K. Sk. Eller: Af börn og gamle (gale) folk skal man have . . . E. T. K.
Når sandhed kommer frem, så får lögn skam. K. Sk.
Det er sandhed og ingen fabler. F. M.
En sort sandhed er bedre end en hvid lögn. E. T. K.
Halv sandhed det er lutter lögn. M. M.
Sandhed skifter aldrig farve. A. E. J.
7171. Den, der siger æ sande, får kun én nats herberg. J. M.
Ven en siger æ sand', kan en ingen steder land'. J. F.
Sand' kan all' sted' land'. K. Th.
Han siger aldrig sande, uden når han kan ikke komme i tanker om en lögn. E. T. K.
Han siger folk sanden og la'r Vorherre om Fanden. H. H., Hj.
Sandsage. Det er en sanndsaww. C. Gr.
Sang. A skal føle (høre) til din dovne sang. Eller: A skal tåål te din döww sang (ɔ: skal vække dig op). E. T. K. Til en doven.
Gjem sangen, til din moder skal begraves. A. E. J.
Sanger. Sangere er altid drankere. R. G.
Sangfugl. Den må holde meget af en sangfugl, som giver to skilling for en ugle. F. L. Gr.
7181. **Sanse.** Du sanser heller ikke længere end fra din næse og til din mund. A. H. P.
En fem, segs sanser, eller hvor mange jeg har. C. A. Th.

En har nemt ved at sanse og drikke, men det er ikke så nemt at drikke og sanse. E. T. K.
Gift dig, mens du sanser. P. K. M.
Til den, der glemmer, hvad han går efter.

Sansekage. Du skulde have en god sansekage. E. T. K.

Savne. Det er ondt at savne sin mad, men værre at aldrig vær' glad. E. T. K.

Se. Det kommer med æ *se* (ↄ: efterhånden). E. T. K.
Se dig for, det er godt for stød. H. K. K.
Man skal se, do ståend lyset brænder. J. G. P.
Den skal nöje (vist) se, der sandt skal sige. Eller: . . . . når en skal sanden sige. E. T. K.
7191. Kanske han ser lige så godt i mørke som foruden lys. H. H., Hj.
Hvor han ser lige frem i en gård, der lægger de gode kalve til. Om den skelöjede. P. J.
A kan se lige så langt ind i en sten, som du kan bide ind i den. P. K. M.
Kan du ikke se, så kan du gabe, så lyser tænderne. H. H., Ø.
Du ser på mig, som kat ser på konge. K. M. R.
En kat kan se på en konge, kan jeg så ikke se på dig din sladderunge. N. A. A. Eller: Kat ser på konge, må a så . . . horeunge. K. M. R.
Du ser på mig, som om jeg var enke. A. E. J.
Eller: . . . som du nylig-havde fået öjne. A. E. J.
Du ser så vist, vil du kjøbe mig? K. R. S.
Har du aldrig set mig för. Den, den glor på en. J. M.
Man skal mere tro, hvad man ser, end hvad man hører.
7201. De ser mig ikke, der ha' mig skal, de får mig ikke, der nødig vil. Eller: . . . der ha' mig vil. J. G. P.
Den ser mig ej, som ha' mig skal, de andre kan tro, det er mode. A. B. B.
Du ser afor, ligesom de andre ser abag. A. N.
Man skal se en karl om hovedet og en pige om benene. J. G. P.
S*o*est du de', Jens Lajsen! J. G. P.
Så du noget? Siges til et barn, der modsiger en ældre. A. H. P.
S*i*! sæ*j*e di uuend. S*i*-i da! n*æ* te di æ m*øj* uuend. Mæn næ di æ ålldmjæst uuend, så sæ*j*e di: I-i næj s*i*-i-i da! Sønderhald h. N. S., B.
I-ija, i-ija, i-ija dog, Kristoffer, der var noget at se, marked hver dag i 4 uger. P. J.

Kan de se mere, end Vorherre har skabt, så kan de jo huje. P. J.
Han ser så vittig efter føden. Om de skelöjede. Ant. N.
7211. Han ser til kjød og mener flæsk. Ligeså. Ant. N.
Du skal ikke se så höjt, for det er fra jorden, du skal have din føde. P. K. M.
A ser, a ser, a ved ikke, hvad a ser. J. P. H.
Man kan ikke se folk længere end til tænderne, undtagen når de gaber höjt. A. E. J.
Han har fået lidt at se ved. Er fuld. H. F. F.
De kan ikke tåle at ses, ligesom kukkeren og syvstjærnen. A. M. N.
Hun ser surt, ligesom Skidte-Mette til sin unge. H.P.L.,O.
Se op. Den, der ikke ser op med öjnene, må se op med pungen. C. Sör.
Det er ikke godt at se med de andre deres öjne. C. Sch.
Se ud. Han ser ikke godt ud i dag. Om den gnavne. P. J
7221. Du ser öw, lessem du haa æt en skjæppe fårtråjte möws (og skulde ilag med en til). H. H., Ø.
Han ser ud, som han har ædt ti trådte mus og skal have fat på de ti næste. B. H. S. Eller: . . . . en hel skjæppe mus uden brød til. H. H., Hj. Eller: . . . . en skjæppe mus og skulde i lag med en skjæppe rotter. Ser mørkt og vredt. K. B S.
Han ser ud, som han har ædt en potte kogte mus. L. Fr.
Han ser ud, som Fanden havde holdt bryllup i fjorten dage. H. J.-H.
Han ser ud, som han havde ædt alle gode venner og skulde til de fremmede. J. M. Eller: . . . alle sine egne og skulde i lag med de fremmede. E. T. K.
Han ser ud, som han havde spist rotter. Han h. N. K.
Han ser ud, som han havde ædt én (én død) og skulde i lag med en anden. E. T. K.
Hun ser ud som en engel, men er ond som en djævel. R. G.
Han ser ud, som han havde ædt én djævel og vilde til den anden. A. H. P.
Han ser ud, som han var falden fra æ høg og til æ glee (ɔ: glenten). C. L. R. Eller: Han ser ud, som han var falden fra æ høg til æ ræv (æ kat). K. Br.
7231. Han (hun) ser ud, ligesom Fanden havde tærsket bönner med ham. N. Joh.
Han ser ud, akkurat ligesom han skulde flyve med æ krager. Den pjaltede. E. T. K.

Du ser ud som en kold (kogt) ligpræken. J. Bergo.
Han ser ud som en gal kat i blæst. E. T. K. Eller: . .
i tordenvejr. E. T. K.
Do sir ud, som katten haj taj dit flæsk. K. M. R.
Han ser ud, som han var falden ned fra æ måne. E. T. K.
Han ser ud både til hvordan og sådan. S. H., S.
Han ser ud, som han nylig var kommen ud af kramkisten.
Han h. N. K.
Han ser ud, som han har ligget i jorden i tre uger.
M. G. A.
Han ser ud, som et får havde læmmet ned ad ham.
Den enfoldige. Chr. R.
7241. Han ser ud, som om han levede af at gnave tag af huse. Om den skindmagre. E. T. K.
Hun ser ud, som hun havde tabt sin sag ved höjesteret.
J. Schj.
Han ser ud som en forrendt (forstyrret) rotte i tordenvejr.
P. J.
Hang so ud såm eng fårrajnador rååg. T. Kj.
Det ser ud, som du havde spist rotter og brækket dem op igjen. V. Benn.
Hun ser ud ligesom snat og surmælk. Ant. N.
Han ser ud som et kattelig, der var öwerfæssen. P. K. M.
Han ser ud som en stær i blæst. P. K. M.
Han ser ud, som Fanden havde drukket hans øl. J. M.
Forstyrret.
Du ser ud, som om du havde afbrændt en smedje.
Om en med forstyrret udseende. S. Brun.
7251. Han ser ud, som om han var tabt bag af en vogn og forhjulene var gået over ham. Ole J.
Han ser ud, som det havde brændt over ham. Ole J.
Han ser ud, som om han havde hængt paa en væg i 14 Dage. P. G. W.
Han ser ud, som Vorherre havde nys hjulpet ham og skulde til ham igjen. Lærer B.
Han ser ud, som han havde været inde i en ko og jaget en kalv ud. Forhjasket. P. L. J.
Han ser ud, som han havde ædt Fanden og skulde i lag med Djævelen. E. T. K.
Han ser ud, som han havde ædt to og vilde i lag med den tredje. E. T. K.
Du ser ud som ruder otte. Mort. E.
Han ser ud som en vindtör sild. M. M.
Han ser ud til dyr tid. A. H. P.

7261. Han ser ud, ligesom han havde været under æ jord og var kommen op igjen. A. H. P.
Du ser ud, som om din oldemoder kom hoppende på en tapstang. E. T. K.
Du ser så nysslikket ud. E. T. K.
Det ser ud til en mørk jul og en skiden fastelavn. L. Fr.
Det ser ud, så grise må græde over det. P. J.
Her så godt ud, om præsten kom. L. Fr.
Det ser ud til alle hånde undtagen til godt. H. A. H.
Sekretær. Han er sekretær hos en skriver. H. N.
Seddel. Han fik, hvad der stod på seddelen. P. J.
Sej. Han er så sej som en øl. T. K.
7271. Det er så sejt som hundekjød. En slags törvejord. A. C. C. G. Eller: Det er så sejt som rytterskidt. J. C. M
Det er sejt ligesom Sören Eliasens kalvekjød, han rev i det med hænderne og sled i det med tænderne og kunde endda ikke få af det. P. J.
Sejlet smældede i vinden. C. A. Th.
Sejle. Det er let at sejle. når både vind og ström er med. C. A. Th.
Man skal sejle med det vejr, der blæser. C. A. Th.
Sejsten. Hun er som sejsten. Når en er glad. E. T. K.
Selskab. Det er et dårligt selskab, hvor man drikker af underkopperne og siger Gud velsigne dig. når en nyser. Th. J.
Selv er en god dreng. H. N. Eller: Selv det er den bedste dreng. A. N.
Først mig selv og så mig selv og så mig selv. A. H. P. Eller: Først os selv og så os selv og så os selv til sidst. Den gjerrige eller egenkjærlige. E. T. K.
Først mig selv og så mig selv og så min næste. E. T. K.
7281. Hjælp dig selv, så kommer du fram; stol på din nabo, og du får skam. K. M. R.
Han kunde snart løbe fra sig selv og ingen andre komme til. E. T. K.
Er du selv? — hunden er ikke en gang selv, og han har dog et hus. A. M. N.
Mig selv! — er du selv, vor hund er ikke en gang selv, og han har endda så lang en rumpe. A. G.
Du er nok selv ligesom vor kat. P. J.
Katten er ikke en gang selv, og den har dog en lang hale (rumpe). Ch. W.
Er du selv, så har du ingen röv. U. N. H.

Det kommer af sig selv ligesom Per Raskes renter. E. T. K.
Eller: . . . Simons indbo. E. T. K.
Enhver er sig selv bedst. R. G.
Det kommer af sig selv ligesom sult. Marie K.
7291. Du skal have det for dig selv ligesom de store höns. Ole J.
Han snakker med sig selv, når han er ene hjemme. S. Brun.
Jeg har selv ved den ene ende (endnu). H. H. O.
Du kan have dig selv, så kommer du ikke i trætte med din kone. H. H. O.
Herre Gud! sagde jeg til mig selv, da var jeg selv hjemme i atten fag hus og lå på gulvet og sloges med min natlue. Haderslev. L. Lyndg.
Gå (gjör det) selv, så er din dreng betalt. J. Bergo.
A har ikke mere glæde end til mig selv. P. K. M.
Du er ikke selv, inden halen bliver bidt af dig. P. K. M.
Han har sit for sig selv ligesom Skidte-Ole. H. P. H. H.
Det kommer af sig selv som myg mod regn. F. L. Gr.
7301. Når man skjærer et stykke af til sig selv, skjærer man sig sjælden i fingrene. E. T. K.
Du glemte dig selv. Når nogen siger »jeg og du«. K. R. S.
Som en er selv, tænker en og andre er. Marie J.
• Han siger »jeg« til sig selv og »a« til en lort. Mads J.
En kan jo tage til sig selv. E. T. K.
De skal rose dem selv, som har onde naboer. Nik. Chr.
Han er en pæn mand at arbejde for, han drikker selv hans brændevin. J. J., R.
Selvanden. Når karl og pige mødes selvanden, tænker de gjærne på at blive selvtredje. H. Br.
Selvbuden. Den sjelböjen (eller: uböjen) gjæst skal sidd' på æ dörtræ. E. T. K. Eller: Ja, når du kommer sjelböjen, skal du sidd' o æ dörtræ. E. T. K.
A kommer sjelböjen, a skal sidd' o æ daartræ, men a skal nok vænd æ bien ud ad. P. K. M.
7311. **Selvgjort** er velgjort, om det er så aldrig så ringe. A. N.
Selvfølge. Det er selvfølgelig en selvfølge, der følger af sig selv. Henr. P.
Selvros er altid skidt (sjælden god). P. K. M.
Selvros stinker, venneros hinker, andres ros klinger. E. T. K.
Selvtægt er aflagt. P. K. M.
Sempeltikunst. Han kan sådan nogle sempeltikunster. P. K. M.

Sen. Den, der er sen til sin mad, er og sen til sit arbejde. S. P. J.
Sent kommer sent langvejs fra. A. E. J.
Den sene ko får det dårlige græs. Chr. R.
Sene. Der er aldrig en god sene i hans liv, uden han æder den i sig af et andet höved. A. H. S.
7321. Der er ikke en ond sene i livet på ham. Ch. W.
Seng. Jeg kan nok ligge i sengen uden stok. J. M. P., R.
Man kan være i sengen, når man ikke kan være andre steder. A. E. J.
Når man kommer i seng, er man, hvor høgen ikke slår. A. N.
Han vil helst gå i seng med æ höns og stå op med æ svin. E. T. K.
Dem, der går ad æ seng med æ höns og står op med æ so, de får både hvil' og ro. P. K. M.
Fælles seng er kjærligheds grav. Henr. P.
Sengen det er et hvilested, men det er også et pinested. A. N.
Nu skal du ad æ seng. J. Schi.
Jeg vil i seng, mens jeg kan se at lægge mit hoved, hvor jeg kan tage det i morgen. M. R.
7331. Hvem der havde sin seng fuld af det og en stak i haven. Om noget, man ynder godt at spise. E. T. K.
Sengetid det er det hele natten. H. P. L., O.
Klokken ni er det sengetid, klokken ti om det trænger, klokken elleve slet ikke længer. K. Sk.
A kan gjøre sengetid, når a vil. L. H. E. T. K.
Sid. Det er for sid at gå daglig med. C. Gr.
Sidde. Du kan gå ned og lade mig sidde, det måtte jeg, da jeg var hund. P. J.
Sid ned og lad hvile falde på dig. Ch. W.
Værsgod og sid ned, så skal der snart komme en stol. E. T. K.
Den, som vil sidde på to stole, falder ned imellem dem. S. D.
Når en sidder godt, skal en var' sig for å høk (ɔ: flytte sig). K. Br. Eller: Ven der sidder godt, de lader djer høkken. E. T. K.
7341. Sid lidt og giv snak for sludder. J. M.
Vi sidder på vor egen röv og gjör nemhed. Har let arbejdë og trænger ej til fremmed hjælp. E. T. K.
Den, som al tid vil sidde godt og ligge blödt, skal blive hjemme. Marie K.

Han sidder i det til op efter öjnene. P. V. J.
Lad den sidde der! E. T. K.
Siges, idet man giver et slag i bordet, når man hører en lögn.
A sidder, som a sad i min oldemoders dragkiste. H. Th. M.
Han sidder fast på æ værrebo. H. F. F.
De sidder på deres ende som kjællinger til gilde. Lov. H. E. T. K.
Han sidder på en hest som en lus på en tjærepind. O. B. H.
Han kommer til at sidde på dörtrinet. A. E. J.
En ubuden gjæst.
7351. Å, det kan ikke hjælpe at sidde med fingeren i röven altid. I kortspil. F. P. J. L.
Vi må sidde til bords, men ikke ligge til bords. P. J.
Du sidder jo, som om du havde din moder i håret. Niels J.
Du sidder, som du var falden fra æ måne. J. B., S.
Du sidder, som om du kom fremmede til dig selv.
Siger man til den, der sidder og falder i staver. E. T. K.
Han sidder som en pave i en skid. H. J.-H.
Du sidder, ligesom du malker får. J. G. P.
Han sad, som han ikke kunde trække halen af en mus. E. T. K. Eller: . . . trække æ nål af en hose. E. T. K.
Sidde over. De sad over ligesom strandfolk. P. Kj.
Siddende. Han har så meget siddende arbejde at gå med, at han kan ikke nå det andet for det ene. E. T. K.
Om den, der intet har at bestille.
7361. **Side.** Det bliver ikke til noget, når mand og kone trækker til hver sin side. Ch. W.
Han gik med ét ben på hver side af æ grob. H. F. F.
Nær døden.
Han render efter siden ligesom hanhundene. K. L., F.
De går på siden ligesom hunden til bryllup. M. Kr. E. T. K.
Han render efter den ene side, han har vist ikke uden én nyre. E. T. K.
Blæs til side og tag af det rene! A. N.
Å, kunde det ikke hjælpe, når en lagde den skrede side til dig? Til en, der nægter at gjøre en en tjeneste. E. T. K. Eller: Når a lægger æ skrede side til dig, så kunde det være, a kunde få dig til det. E. T. K.
Den ser kun til én side ligesom Niels Rabjærgs tyr, men den er også enöjet. H. F. F.
Det gik nok til den side, hönsene skraber. M. M.
Gå til siden, for bruden skal pisse.. H. K. K.
7371. Stå til side, Per Hjortlund, det måtte jeg, da jeg var i Hjortlund. P. Chr.

Han går til hvilken side hver anden gang. Ant. N.
Han bor hinsides den anden side, hvor vejen går over piletoppene, hvor husene står ude hele året, og gjæssene går barbenede midt om vinteren. H. H., Hj.
Læg dig ned ved siden af en stol og tag dine træsko at bide på, sådan du kan få lidt varmt i æ liv. A. H. P.
Det bliver ikke donne her side så hastig (snart). E. T. K.
Om lange udsigter.
Jeg har ikke set den, der går til side for mig. P. J.
Ved siden a' hos murer Svendsen. H. Pet.
Sideben. Det skal frem, om det så skal ud gjennem sidebenene. Ch. W.
»**Siden**« er broder til aldrig. C. Gr.
»Siden« er en skjælm. C. Gr.
7381. **Sidst.** Det er den syvende og sidste. H. A. B.
Når det er på det sidste, må det bære eller briste. F. L. Gr.
Du vil nok have det sidste ord, om du så skal sige så mænd. E. T. K.
Han vil ha' det sidste ord, om han så skal stå på møddingen og hviske det ud. A. E. J.
Du skal få dem, når den sidste mand går ud af Ribe.
Om penge, man er bekymret for. H. F. F.
Den, som er sidst i enden, er først i venden (ɔ: vendingen). C. Sör.
Sidste pik og eftersmæk. E. T. K.
Sidstpræken. Han kom til sidstpræken. For sildig. P. J.
Sig. Der er længe vand i sure sige; er de meget sure, bliver de sjælden törre. E. T. K.
Sige. Ja, det må du sige end et par gange. Hanne J. Verninge, Odense.
7391. Om en vil give ham otte skilling for at sige det, kunde en have sparet dem. E. T. K.
Siges om den, der har følelse af egen dygtighed.
Hvad skal man si'e, man kan ikke altid være pi'e, og kone kan man ikke altid bli'e. Henr. P.
Sig din nabokone, hvad du ikke vil have dulgt. C. A. Th.
Man siger efter såen (ɔ: sagen) og lyver efter lögn. A. C. C. G.
Siger du det, Jens Svendsen. J. G. P.
Dær sies så majed, men ded flöddas inte alt. K. Sk.
Jeg skal sige det til fa'r, når mo'r kommer hjem.
Barnetrusel. H. H., Hj.
Jeg siger ikke noget, når jeg tier stille. Niels J.
Sö-, sagde du noget, a tøt din mund gik. H. Br.

Og så sa' jeg, og så sa' du, og så sa' vores Jörgen (ɔ: hold din kjæft). P. V. J.

7401. Hvad var det, jeg vilde sige for godt og ikke lyve? A. P. L. E. T. K.

Man siger ofte ved ens bord, hvad der ikke må høres til ens dör. Nik. Chr.

Man siger så meget og véd kun så lidt. D. J.

Fra sagt til gjort er springet stort. E. T. K.

Sigte. Du sigter godt, men rammer skidt. A. B. B.

Sigtebrød. Han har nok været inde med sigtebrødet (ɔ: er halvbagt). Maren B.

Sikker. Det er så sikkert som rigsbank i æ Norden. Om hvad der er aldeles vist. E. T. K.
Folkene i Kurantegnen gjorde nar ad Rigsbankegnen.

Sild. Der bliver ingen sild af den makrel. Ch. W.

Der flöj en sild og en stegt rødbede bag efter. M. M.

Sildvåd. Han (hun) hænger sildvådet ud. E. T. K.
Om den, der sætter nedermunden ud som fornærmet.

7411. **Silde.** Det er for silde at gjemme posen, når rotterne har ædt den. K. P. D.

Sildig. Det er for sildig at rive i æ röv, når barnet er gjort. E. T. K.

Når en kommer sildig i seng, må han i hver tre kvarter tage sig en times søvn for at få timerne ud. M. M.

Det er så sildig, at du skal ikke træffe æ kok i æ medding, når du kommer hjem. J. M.

Sime. Det går, som når man trækker en sime gjennem en sår rumpe. Om dårlig sang. Mort. E.

Simle. Det passer som en simle ved en bager. Marie S.

Sind. Et let sind er en stor skat. Mort. E.

Man kan tage alt fra et menneske uden dets sind. J. G. P.

Det er et hårdt barn i æ sind. Også om vogsne. P. Chr.

Hvad man vinder i sit sind, det taber man på sit skind. E. T. K.

7421. Du er nok ved syv sind, de stående du pisser, og ved det ottende, de stående du knapper dine bugser. J. G. P.

Han er ved syv sinde over én dörsyld (ɔ: et dörtræ). E. T. K.

Du bliver nok ved et andet sind, ligesom kjællingen, hun vilde absolut begraves et bestemt sted, men da hun var død, gjorde det ikke noget, hvor hun blev lagt. E. T. K.

Lige så mange hvodder, lige så mange sind', lige så mange pølser, tøøs så mange pind'. E. T. K.

Sindig med det meget. J. K. N., G.
Sindig med (for) æ vinderer, det er gavn for æ hele hus. A. H. P.
Sindig med æ bælg, ejsen brænder I æ smed. A. H. P.
Sindig, der flyver ingen hatte i stille vejr. A. H. P.
Sindig, Per, der kunde gjærne stå en gjedde. A. H. P.
Sindig, Lavst (lille Maren), der står en gjedde. J. K. N., G.
7431. Sinde mæ æ bruj, de er en hallgammel piig. P. J., D. Eller: Sindig med bruden, det er gammelagtige folk. T. K.
Den går så sindig, te den kan ikke male tolv kjærner i tretten stykker. En vejrmølle. J. K. N., G.
Det går sindig, ligesom lille Povls tærsken. M. M. Eller: Lige så sindig, som Povl tærsker i æ lade. J. K. N., G.
Gi jær sende *te*-et, faar a ær *öj*, såå Per Bjæ*re*. P. J., D.
Sindighed forjager ingen. J. G. P.
Single hul er bedre end bart hul. P. Kr. M.
Sinke. At bede og smøre og Guds ord høre, det sinker ikke. A. C. P.
Det sinker ikke at bede eller slibe. E. T. K.
Det sinker ej at vælte, men at komme op igjen. C. A. Th. Eller: . . . men at få nogen rejst igjen, det er sinkeri. P. J. Eller: . . . det sinker mere at rejse. A. E. G.
Sin. Hver sin lyst for sine penge. B. H. S.
7441. Ven hver får sint, så får Fanden int. J. F.
Han har sit for sig selv ligesom de store höns. K. P. D.
Sjaske. Det sjasker ikke i törvejr og langt mindre, når det fryser fra norden. Mads J.
Sjov. Der er sjov ved at leve, men også bekostning. H. A. H.
Sjov er der ved det, men så er det også kommen. H. A. H.
Sjunge. Lissom di gamle di sjunger, så tuder djer unger. A. H. S.
Sjæl. Gid Vorherre havde hans sjæl, jeg hans penge, og Fanden hans rumpe. H. N.
Han er en ærlig sjæl i en bundløs træsko. K. R. S.
Det er en god sjæl i en tom lade. Om en gjerrig. O. B. H.
Gud glæd di sjæl i en træskohæl, å di nyr' i en kotyr', a di hjaat i en koblat. A. H. S. Til den, man er forbunden.
7451. **Skab.** Han troede, te a skulde have gået i æ skab til æ døde mus. E. T. K.
Han går i skabet til det røgede kjød. A. P. L. E. T. K.

Skabe. Vi er alle skabt ved én Gud, men ikke med én lykke. A. M. N.

Hvor Vorherre skaber baer, skaber han også bugser. J. G. F.

Han, som kan skabe mand, kan også skabe mad. F. L. Gr.

Vi må skabe os i vore snörestøvler. Nik. Chr.

Skabet. Hvor der er to skabede øg i en flok (mark), ska de nok holde sig (komme) sammen. P. J. Eller: To skabede øg følges gjærne ad på marken. P. O. Eller: Hvor der er to skabede øg på en fælled, mødes de nok (for at gnubbe). Kar. T.

Der er aldrig så skabet et får (en so), der er jo lige så sandet et dige. E. T. K.

Om et kvindfolk, der skal lyst til at gifte sig med.

Skade. Fælles skade er hovro (trøstelig). P. J.

Der er aldrig så stor en skade i æ land, te det er jo nogen til gavn (ikke gavn for én ting). E. T. K. Eller: Det er aldrig så stor en skåå, det er dog nogen (somme) til båå. A. Andr.

7461. Piger, humle og boged (ɔ: boghvede), de kan få skade på en eneste nat. J. R.

Gjör ikke skade, sådan som de gjorde ved Jeppe, da de lavede hans öje om til en k . . . . E. T. K.

Ja, der sker megen skade på vandet, men der sker meget mere skade på landet. Under storm om hösten. E. T. K.

I må hellere æde jer til skade end levne jer til skamme. E. T. K.

Ja, der skal man give sig enten til skade eller skamme. E. T. K.

Selvvolden skade er al tid den værste. A. E. J.

Den, der har skaden, behøver ikke at lede efter spotten. P. Kr. M.

Det er godt for dig og ingen skade til for mig. F. L. Gr.

Hun er en rigtig skade. Om en sladderagtig kvinde. N. K. P. G.

Skaden har lige så mange sorte som hvide fjer. R. G.

7471. **Skaf-an**. Efter en skaf-an kommer en læg-øde. Eller: Hun har fået en skaf-an, han en læg-øde. H. F. F.

Skaf her. De siger til manden: skaf her (mad på bordet) og til drengen: gå der. L. Fr.

Skaft. Der er nok et skidt skaft på din øgse. Karl T.

Til en, som ikke forstår at bruge den.

Der er altid skaft til æ skovl. H. K. K.

Skafter. Det går i de atten skafter med blårgarn i begge ender. Når det går rent galt. P. J.

Skaldet. En kan ikke plukke hår af en skaldet. E. T. K.
Siger en, som opfordres til at give penge ud, f. egs. til traktering.

Det er ikke nemt at rykkes hår med den skaldede. A. H. S.

Han har nok været til Uglspils bryllup, da de blev skaldhovede, fordi de dansede på hovedet på møddingen. F. L. Gr. Eller: Du har nok været med ved Uglspils bryllup. Ch. W.
Da dansede gjæsterne på hovedet, til de sled hårene af.

Du kan jo pille hårene af den skaldede og sætte på den lådne. Henr. P.

Skalk kryber i skjul. R. G.

7481. Skalk skal ha' (har) skalklykk'. A. H. S.

Jo argere skalk, jo bedre lykke, jo federe flæsk, jo större stykke, jo krogere træ, jo bedre krykke. A. H. S.

Jo arrigere skalk, jo bedre lykke, jo stærkere æ stodder er, jo större er æ krykke. P. Kr. M.

Skam. Ja, der fik du skam for hjemgjæld. M. R.

Du er fri for mange sure timer, for det du har bidt hovedet af skam. Mads J.

Nu kan a have æ skam til æ skade og æ skaft til æ spade. E. T. K. Eller: Di hår skam te skåå å skawt te spåå. A. H. S.

Hvor ingen skam er inde, kommer heller ingen ud. P. Kr. M.

Den skam vil a æde ind i en smörrebrød. A. H. S.

Det er ingen skam at holde lyset om aftenen. H. N.

Det er ingen skam at falde, men en skam at blive liggende. Kar. T.

7491. **Skambyde.** Du skal ikke skambyde mig på mit kram, jeg har ikke stjålet det. H. N.

Skamme sig. Jeg skammede mig i fjor, og det fik jeg ingen ting for, derfor gjör jeg det aldrig mere. F. B. Eller: Skamme mig det vil jeg ikke, jeg skammede mig i fjor, det fik jeg intet for. Chr. R.

Skarn. Du ved nok, at skarn lugter ilde. C. A. Th.

Hvem der kommer pludselig af skarnet, kommer gjærne snart i det igjen. Nis C.

Skarn frygter al tid, især for et værre skarn, end han selv er. A M. N. Eller: . . . men mest for skarn. A. A.

En skal gjøre et skarn godt for it værr. K. Th.

Man kan snarest forsynde sig på et skarn. J. G. P.

Man kan allersnarest skylde et skarn for uret. J. G. P. Eller: En kan og gjøre et skarn uret, allersnarest. A. N.

Han er et skarn i hans bedste klæder. A. H. S.
De skal gjøre et skarn til gode, for de vil ikke have ondt af den, og en dannemand, for de vil have godt af den. A. H. S.
7501. Det er om at gjøre at fly et skarn. L. Fr.
Sand er ikke skarn i skagkonens mad, og spån er ikke skarn i snedkerkonens. C. Gr.
Skarn ræddes al tid. Stevns. J. P. J.
Om en ond samvittighed, bruges også skjæmtende.
Skarnbassen undser sig ikke ved at give kongen et ørefigen. C. Gr.
Du er nok revset af en skarnbasse. Jg. H.
Skarnvornhed. Når der ikke er skarnvornhed ved hunde og drenge, er der aldrig meget ved dem. E. T. K.
Skarp. Du er nok noget skarp i kanterne. J. G. P.
Hun er så skarp som et tælleknivskaft. C. A. Th.
Skarve. Den, der ikke vil skarve, vil ikke være ved ret. P. K. M.
Skavnakke. Nej sikken en skavnakke. S. H., S.
7511. **Ske**. Det kan ske for den bedste, for det er sket for mig. Kar. T. Eller: . . . allervilleste, det kunde ske for mig. J. C. M.
Det kan ske, at det kan ske, men det kan også ske, at det ikke kan ske. J. G. P.
Det skal ske på Torsdag tretten dage, når kyllingerne får rumpe. Ant. A.
De ka gjaan skeje, en gamel kowen ku hi Kjæsten å endda vææer en knöw gamel kowen. Vilh. M. Eller: Ske kan det, at en gammel kone kan hedde Kirsten og endda være en meget skikkelig kone. Kar. T.
Det sker nok en gang eller aldrig. H. H., Hj.
Det skal ske, om der er lykke og råd til. H. Br.
Ded sjeer nåk, når rågana bler vida. T. Kj.
Det sker ikke, om du så bød mig penge og røde æbler for det. C. A. Th.
Ske. Der er för gjort en ske af et kråve stykke træ. L. Fr.
Om aldrig jeg ta'r skeen så fuld, så spilder jeg endda. Chr. R.
7521. Nu har han lagt æ ske. Han er død. U. N. H.
Hun er ikke god at bide skeer i stykker med. Eller: Hun er ikke nem at bides med. Den mundrappe. E. T. K.
Kom så igjen og bid skeer i stykker og bær skaftet hjem. S. Brun. Eller: Han kommer vist ikke så snart der at bide skeer i stykker. E. T. K.

Skele. Hun skeler al tid som en gase. A. A.
Han skeler til en ligesom Skidte-Mette til sin unge. H. H., Hj.
Skelöjet. Li'som den skelöjede, han så til kålen og mente flæsket. Ch. W.
Hun var så skelöjet, at når hun græd, løb tårerne over kors ned ad hendes ryg. E. T. K.
Skib. Der er sejlet mange skibe til havs siden den tid. E. T. K.
Man skal ikke løbe fra skibet i dag, for det man venter blæst i morgen. E. T. K.
Der er strandet et skib, ladet med ene ny flöjter, og nu skal de gamle kasseres. Til den, som flöjter. A. E. J.
7531. **Skibbrud**. Fælles skibbrud er behageligt, men intet skibbrud er bedre. H. N.
Skid. Han er betændt med en skid. A. H. S.
Nu er den skid slagen. H. Br.
Han kan tage en skid og gjøre en salme af. A. C. C. G.
Ophævelser over ubetydeligheder.
Du ta'r en skid og gjör et tordenskrald af. E. T. K.
En skid i sengen varmer lige så godt som en knot i kakkelovnen. J. P. P.
Vi behøver ikke at tigge ham for en skid, så længe vi selv kan slå den. P. G. W.
Skid! tænkt' jeg, og lige sådan vent' jeg. H. A. H.
Skiid, nu skal I æde, det er skidt, I æder. J. P. P.
Mi kon kjæned i trej daww, å så blew et endda te skiid, men så kågt hon grød å ed, å de blew Fanden fri mæ di bæst grød, a hår fåt i ålld min daww, æ börn vild da så möj urimele gjææern hå em. Brørup. N. H.-L. S.
7541. **Skide**. Vil du ikke skide og drikke røde dramme. E. T. K.
Han kan skide på en snebold og suge det ind for tørst. N. C. A.
A vil skide dig et stykke som et trug ler, og vil du have mere, kan du få et helt læs. J. P. P.
A vil skide dig et stykke til en fiolstræng, kan du ikke spille på den, så kan du suge på den. H. F. F.
Han skider og skyder de andre i det. P. J. Eller: Du skal ikke skide og skyde andre i. J. P. P.
Hun kan hverken skide eller tygge dröv. P. J.
Om noget, som ikke vil gå.
Kan du stå på dit hoved på en hanebjælke og skide ned i en trepægleflaske? J. P. P.

Han stod, som han skulde skide i en pæglflaske. Lov. H.
Kan du skide uden at trykke dig, så er du stærk. J. P. P.
Han kan sagtens skide, som har livet fuldt. P. G. W.
7551. Vil du ikke skide og slå din næve i, så har du en kladderkølle. Eller: . . . en kølle, der flyver ikke af æ skaft. E. T. K. Eller: . . . en god klammerkølle. F. P. J. L.
Mads ost og valle han skider den bare sure galde. Mort. E.
Han ser bedre ud til at skide end til at slå en mand ihjel. Lov. H. E. T. K.
Du skal ikke skide mere (videre), end du kan skræve over. L. H. E. T. K.
Nej, om du så skider hår til en hegle (så bliver der ikke af det). Eller: Han står, som han skulde skide hår til en hegle. Eller: Du kan skide . . . . P. J.
Han både skider og slår op. P. J.
Du har nok været, hvor de store har skidt, men glemt at slikke rent med dig. Den, der efteraber de fine. P. K. M.
Vil du ikke skide, för du bliver jaget. P. K. M.
Skide og bære ud det er to bestillinger. N. Job.
Fanden skider aldrig så hedt om morgenen, det kan jo blive koldt inden aften. A. H. S.
7561. Når Fanden skider, gjör han store dynger. H. Br.
Han har skidt i sværten. Ant. N.
Han har skidt på spader ti. Mistet sit gode navn. E. T. K.
Skid æ lort, slå et i æ hals. J. F.
Det kom over ham som skiden på spæde kalve. E. T. K.
Det klatter fra ham som skidt fra spæde kalve. E. T. K.
Skiden. Han er så skiden, at man ikke gider røre ham med en ildtang. Mads J.
Hun er så skiden, at man kan slå hende op til en væg, og hun bliver siddende. Maren B.
Han er så skiden, at man kan skrabe ham med en skovl. Niels J.
En skiden hånd gi'er en ren skilling. K. Br.
7571. Skiden taler til mådelig ren. A. H. S.
Dær ær alder så skirren en so*w*, te dær ær lisse tældte en wårri. J. G. P.
Der er aldrig så skiden en tår vand, den kan jo slukke en brand. K. M. R.
En skiden hand gjör en fed mund. C. Sör.
Hånden må være sit arbejde lig, det er den, der skaffer føden.
De figse møer er de skidne søer. A. M. N.
Skidt og lort (det) er snart gjort. F. L. Gr.

Det er skidt det, det er kanel det. E. T. K.
Lidt skidt i megen mad skader ikke. F. D.
Lidt skidt i god mad er ikke skidt. J. G. P.
Lidt skidt skader ikke, meget smager ikke. P. V. J.
7581. Lidt skidt i godt mad kan godt gå, men det mindste er det bedste. J. G. P. Eller: Lidt skidt det hindrer ikke, men det mindste er det bedste. E. T. K. Eller: Lidt skidt er det bedste i æ mad. P. K. M. Ell.: Lidt skidt er godt, men slet intet er bedre. H. J.-H.
Lidt skidt er det bedste, for meget er usundt. P. K. M.
Lidt skidt er godt at få i halsen, det renser tårmene. Herm. P.
Lidt skidt skader ikke, det er penge værd i vore dage. H. H., Hj. Eller: . . . alt for rent smager ikke. B. H. S.
Lidt skidt i maden gjör ikke noget, når ikke det er större end en kalvelort. H. Pet.
Lidt skidt i maden smager (også) godt, en grebfuld i en grydefuld er for meget. A. E. J.
Lidt skidt skader ikke, man skal have 7 pund om året, men der er somme, der får 7 pund om dagen, og det er for meget. J. M. P., R.
Lidt skidt i kongens mad gjör ikke så nöje. M. D.
Det bliver til skidt ligesom bagerens mesterstykke. J. P. B.
Jo dybere skidt, jo blødere fald. H. Br.
7591. Det ene skidt er som det andet møg. J. G. P.
Ved östenvind flyver skidtet på bordenden. K. L., K.
Det er ikke værd at gjøre rent, skidtet varmer dog. B. H. S.
Når skidtet gror over skammelen, så skal der fejes. A. N.
Det er ingen sag med (der er ingen fare ved) det skidt, en kan to af sig og feje fra sig. P. Kr. M. Eller: Det er godt skidt, man kan vaske af. O. B. H.
Skidt er altid værst. Jg. J.
Væk møg og lad skidt komme frem. Lov. H. E. T. K.
Møg er godt skidt. Mort. E.
Det ene er skidt, og det andet duer ikke. J. M.
Deed e intø vææt o røra sjit iblan æjdjakaga. T. Kj.
7601. Der er vist kommet noget skidt i dit ene öje. M. Munch.
Vil du ikke skidt ha', når du kan ikke fedt få. Ane N.
Det var jo skidt, det skulde endda have været tvebakker. E. T. K.
Skidt, der er skummet af andet skidt, det er skumskidt. Lov. H. E. T. K.

Nu kan skidtet bære møget. Når det fryser hårdt. Ch. W.
Det er skidt, mand, skriv det. A. Andr.
Man skal sætte skidt (ɔ: skarns folk) höjt og sjælden (ikke) se til det. J. G. P.
Det blev til skidt ligesom Margretes det sigtede. J. P. P.
Du ved nok, te skidt lugter ilde. P. K. M.
Det er skidt det bedste af det. Ane N. E. T. K.
7611. Skidt er skidt, i hvordan man vender det, jo mere man pirrer ved det, jo værre lugter det. Mort. E.
Der er aldrig så meget skidt, der er ikke lige så meget vand at vaske det af i. M. M.
Vil du ikke have fedt af det, bønder kalder skidt. E. T. K.
Lad ham være det skidt, han er. Ane N. E. T. K.
Skidt kan godt hitte hinanden. Ane N. E. T. K.
I æ skidt gror æ pænng. K. Th.
Skidt for en gang! en kan gjøre det igjen og sige lige sådan. A. H. P.
Man skal holde skidt i en samling, det rene skal man ha' rundt omkring. C. Gr.
Der ligger det skidt, Kjesten, hent os så æ smör. T. V. B. B. Til en, der taber noget.
Det er ens skidt (lige meget), enten I kjøber smör af mig eller min kone (mo'r). Ch. W. Eller: Det er lige meget enten du kjøber æ smör af mig eller min moder, for skidt er det altsammen. H. K. K.
7621. Det skulde have været æbleskiver, det blev skidt så bagte jeg pandekager af det. A. G.
Min moder kjærnede, og det blev til skidt, og så lavede vi vælling af det. Lov. H.
Det er skidt, så er det godt til folkene. A. G. Eller: . . . lad folkene få det. H. Br.
Det er skidt at være skidt. Lov. H.
Alting er skidt på mig både det øverste og det nederste og til midt på, og det duer heller ikke. E. T. K.
Du er nok skidt forinden ligesom Mørkes dreng. J. G. P.
Skidt . . for en nat, pigen hun er lige glat. H. F. F.
Det er skidt at være en lort i regnvejr. Ch. W.
Skidt, for en daler. Når man ikke regner en lille besværlighed. Og der tilföjes: Det er mere end sukker for en skilling. J. P. P.
Det er skidt å *et* fedt ha', for så kan en *et* smör sæll'. J. A.
7631. A er skidt ved æ nat ligesom Povls höne. J. P. H.

Når skidten fejer, så griner krogene. H. H., Ø.
Skift det i det gode med næverne i hovedet. A. H. P.
Når to er uenige.
De skifter det med mundene, ligesom de er venner til.
Eller: . . . ligesom de store gjæslinger. A. H. P.
Skik. Landsens skik er landsens ære. E. T. K.
Di hår en skik: æ sow sleger sæ å søler sæ ijæn i æ åå̊sk. A. H. S.
De har deres skik for dem selv ligesom de store höns. P. Kr. M.
Skikke. Vil du ikke skikke dig? (. . blæse? . . flöjte? . . prime?) M. M.
Wel do *et* ski*k* dæ, så lo*k*er æ mi mond åp å kleper æ ho*w*e a dæ. J. G. P.
Skik dæ wal, så ka dit brø falld. E. T. K.
7641. Skik dig godt (vel), det spörges mindst. E. T. K.
Skikkelige folk er gode at komme til rette med. R. G.
Der skal forbandet lidt til at være en skikkelig mand. H. N.
Jeg kan ikke lide, du kalder mig en skikkelig mand. Ch. W.
Skille. Det skilles ad ligesom drengens meldmad. A. H. P.
Eller: . . . fadervor. A. N.
Skilling. Det er ondt at have en skilling og ikke have noget at gjemme ham i. C. Gr.
Skillingen er en skalk, den vil al tid smutte ud. S. D.
En skilling i en ask gjör en stor brask. J. H., C.-F.
Fire skilling kommer, og fire skilling går, hvo, to skilling giver, han fire skilling får. A. H. S.
Han har ej en skilling til at kjøbe en strikke for. R. G.
7651. Det er en dårlig skilling, der ikke er mønt på. M. M. Eller: . . . ringe skilling, der ingen mønt har. H. F. F.
De kan se på en skilling, hvordan en hel daler er myntet. A. H. S.
Ja, skilling er skillings bro'r, og katten er 'killingens mo'r.
Siges, når der skillinges sammen til en pægl. E. T. K.
Skilling skal være skillings broder. Ant. N.
Den enes penge er ej bedre end den andens.
Ven vi har æ skillinger i æ fikke, kan vi og kjøbe en flöjte. Marie J.
Du kunde trænge til at få for en skilling vand. Mart. D.
Til den skidne.
Man har lige så godt af den skilling, der hædrer en, som af den, der feder en. C. Gr.

Den skilling, en tjener o æ land, er værd at kysse to gang. A. H. S.
Man vil gjærne have smæk for sin skilling. H. N.
Min skilling skal intet spøgelse være. P. J.
7661. Een sjelleng i niiwan e bæær eng too i skavød. T. Kj.
Han er om en skilling, som Fanden om en sjæl. P. J.
Kan du nu gjøre det, så skal du få en skilling til södt öl til juleaften. H. H., Ø.
Mangler man en skilling, har man ikke daleren fuld. P. K. M.
Det var den gang, da en rigsort var lige så meget som 24 skilling. Ch. W.
Jeg skal love for, du stryger skilling. Mort. E.
Lej dig en dreng til en skilling, så får du ta' den nytte af ham, du kan få. A. E. J.
Skind. Hun har et kjönt skind over æ hud. Er smuk. J. M.
Du er et godt sölle skind. Ane N. E T K.
Et godt sölle skind det river de aldrig i. Ane N. E. T. K.
7671. Et godt skind det river de alle i. A. N.
Du skal få dit skind på en törv. Ske en ulykke. P. Kr. M.
En kan bedre ta' æ skind a' dig end ta' æ sind fra dig. E. T. K.
Dit skind er for kort; når du lukker din röv, står din mund åben. Til den åbenmundede. Mart. D.
Man skal holde op, inden skindet revner. Nik. Chr.
Hvor løvens skind ikke slår til, må man tilsætte et ræveskind. H. N.
Skinne. Hun skinner, som hun var slikket. J. G. P.
Det skinner værre end bar ast i en stuedör. E. T. K.
Det skinner som en nymøget ager. K. L, K.
Lad skinne, lad ryge. N. P. C.
7681. **Skinneben.** Du kan jo sætte dig ned og tage en döv kniv og pille æ kjød af dine skinneben. E. T. K. Til den dovne.
Skipper Törtland på en træsko. P. V. J.
Grönne skippere gjör mange faderløse börn. P. C. H.
Skjel. Æ å gjör skjel, men ingen ret. H. F. F.
Skjeldebider. Det var da mærkeligt, at drengen ikke kunde være i marken for skjeldebidere. A. Andr.
Skjold. Jeg véd, hvad du fører i dit skjold. R. G.
Skjorten hænger uden for din röv. Siges til drenge. E. T. K.
Du snakker ikke med, du er ingen skjorte i. Til en, som sagen ikke vedrører. N. K. P., G. E. T. K.

Hvor han er? — han er i sin skjorte. K. R. S.
Skjul. Du kryber ikke i skjul for en hosesok. Ch. W.
7691. **Skjule**. Eget hus og lange klæder kan skjule meget. C. A. Th.
Kjærlighed, sorg og en rød næse kan man ikke skjule. H. N.
Skjæbnen kommer, om den også kommer på krykker. E. T. K.
Skjæg. Rödt skjæg gror på sur bund. C. Gr.
Skjælde. De skjældtes, så hår og man røg af dem. H. F. F.
Den, som skjælder mest, giver snarest efter. C. A. Th.
Skjælm. To skjælmer om en ærlig karl. H. N.
Skjælmer har lykke. C. Sör.
Vorherre kan nok straffe en skjælm, endda han ikke kommer på rådstukjælderen. R. G.
Du er en brav karl i dine ord, men en skjælm i dit hjærte. R. G.
7701. Ingen kjender en skjælm til gavns, uden han selv er halvanden. Sör. H. Eller: Den, der kjender en skjælm til gavns, er selv halvanden. Møen. K. R. S.
Skjæmt. Det er ikke tör skjæmt at lege med vand. E. T. K.
Skjænd kan rystes af, men hug er holdne varer. L. Fr.
Skjænke. Han skjænker som en skjælm, men drikker som en ærlig mand. Ch. W.
Siges om en kromand, der kun skjænker glasset halvt fuld til gjæsten, men tömmer sit eget friglas til bunden.
Skjæppe. Har vi ikke skjæpper fulde, så har vi skeer fulde. E. T. K.
Med en skjæppe ærter kan man regne det ud, et fjerdingkar er for lidt. Om familie langt ude. S. Brun.
Han kommer med sin skjæppe, fordi han ingen fjerdingkar har. K. Br.
Skjæppen er rigtig nok fuld, men jeg kan ikke stryge den. Der er ej mere end netop. H. Br.
Skjæppe-havremand. Så du det, Skjæppe-havremand, jeg kunde børste Bærtel. P. J.
Skjære. Han skjærer det i æ løkke. P. K. M.
Om et ungt menneske, som man anser for lykkelig ved at dø.
7711. Det skjær' (tager) i æ grönn' for ham. P. K. M.
Den, der har været længere henne, end han måtte.
Den kniv har æ smeds dreng gjort, for den skjærer tykke stykker. A. L.
Den skjær inte, fa'er! En lögn. A. E. J.
Det skjær som smedens töjrekølle. H. Pet.

Hun skjær af (fra) til ham. Om en skjældprøken. E. T. K.
Der er intet at skjære af, det er en kviekalv. C. A. Th.
Skjættelbenet. Han er helt skjættelbenet. H. P. L., O.
Skjæv. Der kan og gro en skjæv gren på et lige træ.
Ane N. E. T. K.
Er du skjæv, Andreas? Ch. W.
Den er skjæv, Kirsten. Duer ikke. P. V. J.
7721. Han var kommen skjævt for Mikkelsdag. P. J.
Det har, deme, fader sagt, at det skal være skjævt. P. J.
Nu er den dog underlig skjæv. P. V. J.
Han ser skjævt til mig, ligesom jeg havde ædt hans fedt.
N. Joh.
Han løber skjævt ligesom hanhundene. når de løber fra marked. N. Joh.
Skjæve. Hun skjæver til ham, som Skidte-Mette (Skidne-Mette) til sin unge. P. J.
Skjævt. Han er ikke skjævt. Eller: Han er ikke så meget nottele. Om en, der ikke er fingernem. H. C. S.
Skjødesløs. En alt for god fader gjör skjødesløse börn.
R. G.
Skjön. Hvem, der er altid skjön, de er ingentid skjön.
Smuk i klæder. A. H. S.
Skjönhed. Kold kaffe taber man ikke skjönheden i.
E. T. K.
7731. **Skjør.** Det er noget skjørt skidt ligesom stærunger
J. J., R.
Skjørost og most er god kost i frost. E. T. K.
Skjörter. Hun kan jo putte ham under skjörterne og sige: Her er ingen hjemme. A. H. P.
Når konen er större end manden.
Skjøt dig selv, dejn dit mel (miel), bag din kag' og æd den selv (siel). A. H. S.
Sko. Jeg vil have mine sko syet efter mine ben og ikke efter skomagerens hoved. M. M.
Kvindernes sko skal passe både til hoved og födder. C. Gr.
Det er et par sene sko at slide, efter en andens død at lide.
E. T. K.
Han vil gjøre hans grönne sko skidne. A. H. S.
De går i én sko og i én træsko. A. H. S.
Det går i én sko og i én træsko, som det kan. A. H. S.
7741. Hellere slide sko end lagner. F. M.
Skole. Du har nok gået i skole hos Snevver-Else. H. Br.
Skolelærer. Han duer ikke til at være skolelærer, hans höjre arm er ikke stærk. L. Fr.

Skomageren har selv de dårligste sko. H. N.
Skomager, skomager, bliv ved din læst, til Helvede kommer du ganske vist. Ch. W.
Skomagere og skræddere er gjærne vanføre enten med det ene eller det andet. Mads J.
Skomagers kone må selv gå i de pjaltne sko. K. M. R.
Skomagerdreng. Det regner skomagerdrenge og potteskår ned. E. T. K.
Nu vil æ af sted, om det så regner små skomagerdrenge ned, ven der bare ingen bliver i vognen. J. F.
Skomagersvend, hvor vil du hen? bliv ved din læst, det klæder dig bedst. M. M.
7751. **Skorsten.** Der faldt din skorsten! Ane N. E. T. K.
Eller: Nu faldt min skorsten. I kortspil. A. H. P.
Klokken 12 faldt skorstenen. P. V. J.
Den skorsten trak godt. E. T. K. Eller: De smalle skorstene trækker bedst. E. T. K.
Halsen, som brændevinen løber igjennem.
Svare (ɔ: strenge) tjenester volder, te der ryger mange små skorstene. A. L.
Når tjenestefolk har det strengt, ser de efter selv at få hus og hjem.
Du har fået nøglen til skorstenen. H. H., Hj.
Om den, der uforvarende har sværtet sig i ansigtet.
Hun koger langs ad skorstenen. E. T. K.
Om den. der gjör store anretninger.
Skov. Du er nok født i skoven. Den höjttalende. E. T. K.
Skoven når så langt, som grenene rækker, og rödderne strækker. H. N.
Ded æ skaa å sjænna ejn heel skov for et træs sjyjld. K. Sk.
Han kan ikke både være i æ skov og grav' og i æ mark og plov'. Maren B.
7761. **Skovl.** Der er altid lige så mange skovle som skafte. A. L.
Skovly er god, men husly er bedre, H. F. F.
Skovæble. En kan lære en hund at æde skovæbler. H. F. F.
Skrabe. Lad os nu nu skrabe fadet, så får vi godt vejr i morgen. K. L., F.
Skrabekager og spildekorn er ikke at forkaste. Mads J.
Skranni. Det var nok én skranni værd til. E. T. K.
Noget morsomt.
Det var en skranni værd, det fik den også. H. A. H.
Han skrannier som et hestgalt øg. A. H. S.

Skrannigrød. Du skulde have en pot skrannigrød med en tinnihvint-madstok i. Til den latternemme. P. Kr. M.
Skred. Hun er så skred, så en kunde gjærne skride om på hende. H. A. S.
7771. Han er så skred, te en kan skride om på ham med (i) et par skoede (læppede) træsko. E. T. K.
Hun er så skred som et poweld (puld) æg (ɔ: pillet æg). Eller: . . som en gårdål (ål). E. T. K.
Skride. Det skrider som sød mælk. Lærer B.
Skridt. Det første skridt er det farligste. P. J.
Det værste skridt er over dörtrinet. M. R.
Skriftet. Han blev ordentlig skriftet. E. T. K.
Skrige. Han skriger som en tangolle (ulv). Ant. N.
Somm skrige å ette skåe, somm brovte å ette håe. M. D.
Skrive. Når man skriver hans navn på væggen, så er han der. H. N.
De kan skrive i æ skorsten med kride og betale med skide. J. M.
7781. Der står Buk skrövet, hvem der ikke vil tro det får pröv'et. A. E. J.
Jeg er en god skribent, kunde være, jeg skriver mig selv både fra hæder og ære. P. Chr.
Skriverkarl. Nu sidder vi og har det så godt som nogen skriverkarle. Om velvære. E. T. K.
Skrog. Han er et skikkeligt skrog i et par bundløse træsko. Marie K.
Det er skikkeligt skrog, han skider i hver en krog. Ch. W.
Skrummel. Det går skrummel til, ligesom på æ smeds loft. E. T. K.
Skrupstodder. Det er en skrupstodder. Eller: . . . en tissellærke. Eller: . . . en bownspurv. H. C. S.
Om en, der taler store ord.
Skryle. Somme skryler å skår e*t*, somme browter å hår et. A. H. S.
Skrædderne er de bedste efter Vorherre, for han skaber folk, men skrædderen skaber klæderne. Katr. G.
Dovne skræddere tager lange nåls. E. T. K. Eller: Dovn skrædder har lang tråd i nålen. A. E. J.
7791. Det er en doven skrædder, der syr med en tråd, der er mer end en alen lang. K. M. R.
Han er ret en sölle skrædder. E. T. K.
Frygtsom, har ikke mod til noget.
Du er ligesom den hårdhåndede skrædder, der slog det døde får ihjel med sin buløgse. A. M. N.

Han fryser som en skrædder. J. Schi.
Nu kommer der en skrædder til Himmerig og en skomager til Helvede. Karl T.
Siges, når det regner og skinner sol paa én gang.
Det er sölle skræddere, der aldrig tager op (sprækker op). E. T. K.
Han skutter sig som en skrædder for en skilling. H. N.
Det er muligt, at en skrædder kan sy lommer. E. T. K.
Eller: Man har för hørt sa galt, at en skrædder kunde sy lommer. E. T. K.
Det er (fylder) ikke mere end en skrædder i Helvede.
Der er alt for få. E. T. K.
En skrædder (bødker) uden kride, er ikke bedre værd end at overbeskide. R. P. R.
7801. En stånd' skrædder og en siddend' smed og en bødker uden krid' er et viller værd end öwerbeskid'. S. H., S.
En stående skrædder og en siddende kokkepige er ikke gode at have i gårde. P. K. M.
Det passer som en stående (standende) skrædder og en siddende smed. A. L.
Den kan være skrædder, der ikke kan bestille andet. A. E. J.
Skrædderens skilt er tre lus på et hår. M. M.
Tre lus på en rød klud det er skræddernes våben — deres værge er at slænge pressejærnet og ronde. Kar. T.
Vi er alle skræddere for Vorherre. D. J.
Han er ligesom skrædderne, for de spiser, til de sveder, og arbejder, til de fryser. Ch. W.
Det var godt gjort af en skrædder. Mads J.
Skræddere og skomagere, ikke andet. Mads J.
7811. Du vejer nok lige så meget som en skrædder. Mads J.
Det er kun en skrædder. Volstrup, Haderslev. L. Lyndg.
Det skred som rottefødt i æ skrædder. Mors. N. F.
Skræddernes huse er fulde af vand, vi pumper min salighed alt hvad vi kan. Mort. E.
Det kan en kalde: sy, min gode skrædder. E. T. K.
Til den, der har stræbt godt med et arbejde, når det er færdigt, og man beser det.
Vælling kan være så tyk, at en skrædder kan danse på den. M. M.
Det kan den let blive, da der går atten skræddere på et pund, og så må de endda tage ærmetræ og pressejærn med.
Snyp æ lys og giv æ skræddere å drik. Ole J.

Der skal femten skræddere til et almindeligt menneske. M. R. Eller: . . . til et pund. H. P. H., H.
En skrædder og en lort er snart gjort. P. K. M.
Persejærnet er skrædderens mester. K. M. R.
7821. Sy og sprække op er skræddernes arbejde, men strikke og løbe op (trævle op) er kvindernes arbejde. P. K. M.
Når man har skræddere, har man kun to glade dage, den de kommer, fordi de endelig kommer, og den de rejser. for det man er glad ved at komme af med dem. M. M.
Skrædderen giver kun to glade dage, den han kommer. og den han går. H. F. F.
Det var en skrædder, det må vi drikke på. A. H. P.
I kortspil, når de får lige mange stik.
Hvis en finder en død skrædder uden både sags og kridt — det er to ting, der gjærne følges med dem —, så har en lov til at slå ham ihjel. E. T. K.
Skræddergrød det er lind grød. J. Schi.
Skrædderhvip. Der skal ti skrædderhvip til et smedetræk. E. T. K.
Skrædderæt. Let i sæd't og let i væ't er skrædderæt. A. E. J.
Skræk. Den, der dør af skræk, skal vækkes op med skide. E. T. K.
Skræmme. Det, der vil skræmme, vil også hæmme. A. E. J.
7831. Han er så styg, at han kan skræmme den Slemme bort. M. M.
Skræve. Det går over skrævet (skröwet) for ham. E. T. K.
Går ikke efter bestemmelsen.
Han skræver, som han havde en mil til kirke. E. T. K.
Man skal ikke skræve videre, end bugserne kan nå (række). J. H., C.-F.
Han skræver som en ildtang. M. M.
Du skræver, som din moder var ude at sælge potter. Mart. D.
Han skræver, som han skulde ad by og sælge potter. Præstø. Ch. W.
Du skræver, ligesom du giver tre mark i skat. E. T. K.
Du skræver, som om du havde været degn. Mads J.
Man skal ikke skræve videre, end man kan pisse. E. T. K.
7841. Det går skrævs til (tvært). Mort. E.
Skrå. Når du har 16 af dem, kan du få skrå for en mark.
Siges ved at plukke pindene af en rulle skråtobak og fly en nogle af dem. E. T. K.

Hun kan både tage sin skrå og sin dram. Mads J.
Skub. Der er dog et svært skub ved siden af ham. Den langsomme. Henr. P.
Skude. Du kan nok skrive hjem, at skuden er læk. A. E. J.
Skudsmål. Det skal nok findes enten i æ skudsmål eller i æ kontrakt. J. F.
Skue. Man skal ej skue byg i blade. A. C. C. G.
Man skal skue en karl om halsen og en pige på födderne. A. P. L. E. T. K.
Skuffe. Han skyder skuffen ud, så der kan sidde en halv trave höns på den. Underlæben. E. T. K.
Skuf til kornet, ellers skuffer det dig. Ann. J. Det skal røres jævnlig.
7851. **Skuldre.** Godt skuldret, men skidt præsenteret. Når en kommer galt fra noget. M. M.
Skulderbred. Han er skulderbred over röven. Lov. H. Eller: . . . som en tapstang. Om en klejn person. E. T. K.
Skule. Han skuler som en hönsetyv (hestetyv). H. N.
Hvem der skuler, vil også stjæle höns, og hvem der stjæler höns, kan også gjøre mere. C. L. R.
Skal det er hovebud, og vil det er staakelsbud (staklers ret, præstebud). E. T. K.
Skal det er et hårdt mål, hellere samle sten end æde dem. E. T. K.
Vi skal, som vi kan, når vi ikke kan (må), som vi vil. P. J. Eller: Vi skal, ligesom vi kan, for vi kan ikke, ligesom vi vil. L. Fr.
Det skal gå, der er ikke noget at kikke efter. K. R. S.
Skal er törre hug. K. Th.
Skal er så tvungent. Langel. K. R. S.
7861. Du skal og ha' hug til. Langel. K. R. S.
Hvad man skal, det er man nødt til. F. L. Gr. Eller: . . . det skal man. J. Schi.
Skumme. Dem, der skal skumme i djer mund, de skal kjærne i djer röv. Lov. H. E. T. K.
Skure. Hun har for mange skurer på hornene. E. T. K.
Skurevisk. Du er al tid til rede som en gammel skurevisk. O. B. H.
Skurv. Når hovedet er helt igjen, så er skurven glemt. F. L. Gr.
Skurvet. Man kan ikke blive for gammel til at blive skurvet. E. T. K.
Skutte. Du skutter dig som en stakkel (stodder) for en kone. Ann. J.

Skvatte. Han skvat' som en ælling. K. R. S.
Skyer. Nu er der kommet andre skyer på himlen. L. Fr.
7871. **Sky**. Du er vel ikke så sky for skrald. A. N.
Skyde. Han skyder til måls med et hjulbånd. R. G.
Han skyder ikke den dag, han sigter. B. H. S.
Nær ved og langt fra skyder ingen hare. A. H. P.
Du skyder, men det er mest ryg. E. T. K. Eller: Jeg skyder meget, men det er ryg og gjenvej. Ant. N.
Han skød ryg som en hund ad en skoveret gryde. Lov. H
Skygge. Når man holder sig til et godt træ, har man god skygge. C. A. Th.
Han har en halv skygge på. Om den svirende. E. T. K.
Skyl. Der skal skyl efter skjænk. E. T. K.
Der kommer tørst efter svir.
Skyld. Han skal have skyld for alting ligesom præstens dreng. E. T. K.
7881. **Skylde**. Nu skylder vi ikke hverandre noget undtagen godt venskab. K. R. S.
A vil heller skyld' ham et di daww a löwer, end næjt han et en jenneste stáånd. H. Br.
A skylder ham *et* a mit, der gav mig *et* a sit. E. T. K.
Skynd dig med maden, dreng! én skefuld i halsen, én i munden, én i skeen og én i fadet. K. R. S.
Skudt. De vær int alle skødt, der kommer i æ krig. K. Th.
Skjære. Det skjær, hr. Stær! Ch. W.
Skå. Han skåer (skaber) sig al tid værre end Pokker. A. Andr.
Skål. En skål for det hele, der er ingen ting at dele. H. V. R.
Skål og godtår, den, der drikker, han får. M. Balle.
Skål, Skibsted, din kone hedder Wolle. Chr. J. Eller: . . . nu kommer Bendixen. K. B.
7891. Skål, Mads Sort, giver du den omgang? E. T. K.
Skål, viel tak, Ane Dorte! N. K. P., Gr.
Skål, all i grå ænder, det er ingen for nær talt. H. F. F.
Skål, skrædder, sa' Smalle-Peder, de drak thevand. H. F. F.
Skål! held og lykke med bierne. M. G. A.
Min skål og din profit, a drak og du fik it. A. N.
Din skål og min profit, den drikker vi så tit. A. E. J.
Skål, alle gode venner, måske de er få. A. E. J.
Skål forbi, min hals går ed i. A. H. S.
Skål i min hals, i morgen kommer syndfloden. E. T. K.

7901. Skål, min törre hals, i morgen kommer syndfloden og løber over dit gab. Når der drikkes en snaps. A. E J.
Skål og godtår, det sætter så mange fra hus og fra gård. Vendes tit om i spøg: fra hus og til gård. E. T. K.
Skål. drik ikke mer, end du kan tål'. Maren B.
Skål for det hele, her er ikke noget at dele! Ch. W.
Skål, Maren Jörgens, det er Mette Per Nielsens krus, vi drikker af. K. L., F.
Når en tager godt til sig på en andens bekostning.
Skål, Agnete, har du solgt dit smör. Sæll. C. C. H.
Siges, når en fjærter.
Der kommer hele Skåls kompagni. N. Jörg.
Skår. Han kan gå sit skår og drikke sin tår. P. J.
A kunde snart have gjort skår i æ barns potte. A. H. S.
Kommet det for nær.
Skåt. Han vil gjærne slå en skåt med æ piger. A. H. S.
7911. **Sladder**. Der kan snart samles til sladder og til vask. K. Br. Eller: Sladder og vask samles til. E. T. K.
Sladder og vask formindsker ikke. Ann. J.
Den, der vil sladre, skal have en rød smörrebrød. Eller: . . , skal have fire skilling i sladderpotte. E. T. K.
Den, der vil sladre, skal have en pose på ryggen at samle i. E. T. K.
Når en sladrer i æ by, skal en enten rende hjem eller også lyve. S. Brun.
Den, der sladrer, skal have en meldmad med røde lus på. E. T. K. Eller: . . . skal ha syv røe drammer epo ed hakkebræt. K. M. R.
Dem, der vil sladre, har drukket skadeæg. Eller: . . . skal have en meldmad med blå tov (ɔ: uld) på. P. K. M.
Den, der sladrer, han lyver. F. L. Gr.
Fanden skulde forringe en sladder for et ords skyld.
Om også noget er glemt, kommer det ikke derpå an. E. T. K.
Sladreren sidder på sladrerens dör, sladrerens röv er fuld af knappenåle. Til en, der sladrer. J. Prest.
7921. **Sladderpotte**. Hun skal have en skilling i sladderpotten. E. T. K.
Sladdertallerken. Hun gik med sladdertallerkenen. C. A. Th.
Slarrertååsk, hwa ska di röw kååst! J. G. P.
Slag. Nå, det var nok det første slag til sengen.
Når en gaber tidlig på aftenen. Henr. P.
Vi skal slå et ordentlig slag i kirsebærsuppen. M. R.
Hun slår et slag i Davids saltkar. O. H.
Nu ikke et slag mere, för jeg får min kat. Ann. J.

Ja, slaget er dit, men ho'det er mit. F. L. Gr.

Slags. Du er en af det slags, vi skulde have dem af. E. T. K.

Det er af det slags, som Fanden giver ti for skillingen af og kan endda ikke komme af med dem. Lov. H. Eller: . . . syv af for skillingen og skillingen igjen, om en græder. Slemme folk. E. T. K.

7931. Du er nok af det slags, man kjøber på markedet for fire skilling. Om en løsagtig. E. T. K.

Han kan blive til noget, æ slaww er god. H. F. F.

Det er udderlig af æ slaww ligesom Thomas Nielsens stude. H. F. F.

Det er ikke af det slagels, æ kakkelovn er af. E. T. K. Om noget, der er nemt at komme af sted med.

Slagte. Vær så god og sæt dig ned, der er så skident herinde i dag, min kone har slagtet en höne. E. T. K. Siges til en fremmed.

Slagtedag. Det er ikke al tid slagtedag. R. G.

Slagter. Det gjör ikke så meget for en slagter i pølsetiden. Egentlig: pølse i slagtetiden. J. G. P.

Her bor nok en slagter, siden der hænger kjød uden for dören. Den, der rækker tunge. Mort. E.

Den duer ikke til slagter, som ikke selv har en tyrepande. M. S. E. T. K.

Slagtetid. Der ligger ikke så nöje lav på en pølse i slagtetiden. P. K. M.

7941. **Slandt.** Der er tre slandter i en æl. Chr. J.

Sleben. Det er en sleben fyr. A. B. A.

Slegfredliv. Et godt slegfredliv er bedre end et djævels ægteskab. Nik. Chr.

Sleje. Hun slår en sleje (o: et smil.) Ant. N.

Slem. Der er tre slemme ting: Nippedrik, klatgjæld og kys-i-smug. Ch. W.

Mager kat, skiden kakkelovn og arrig kvinde er tre slemme ting i et hus. Chr. R.

En forbadt kone og en forsult kat og en skiden kakkelovn det er tre slemme boskaber i et hus. E. T. K.

Det var slemt med det knippe halm, vi kunde så ilde undvære det. E. T. K.

Det er slemt med manden, der har hængt sig, men det er værre med hans lue, som er borte. K. H.

De æ slem (hårdt), hwå de æ *åwer*, mæn waar, hwår et slå ne*j*er. C. B., K.

7951. Det er slemt at være drengs dreng, men det er værre at være piges pige. Lov. H

Slemming. Der er en slemming i vejret. Ant. N.
Det tøer lidt.

Slet. Den er ikke så slet (fejlfri), som en skrier (ɔ: skrider) til. A. L.

Det er et slet indfald, der får et slet udfald. C. A. Th.

Slibe. Man sliber hårdest på andres stene. H. A. H.

Du kan godt slibe sagse. Til en lögner. Ch. W.

Han sliber ikke uden vand. E. T. K.

Den, der har slebet din sags, har ikke stjålet dig slibelönnen fra. C. A. Th.

Han har nok ikke slebet foruden vand, da han gik hjemme fra. Han græder tit. P. J.

Slibesten. Det er for mine öjne som en slibesten. E. T. K.

7961. Det er svært at flå huden af en slibesten. E. T. K.

Jeg skal ud i landet og se på en slibesten. P. J.
Undvigende svar, når man ikke vil sige, hvor man vil hen.

Slibetrug. Det ligger ude på slibetruget. Ch. W.
Til en, der søger noget på et urimeligt sted.

Slide. Den, som skal slide sig rig, måtte være tilfreds, han var rig. A. Andr.

God kone slider mere på sit hynde end på sin kåbe. M. R.

Han slider, så öjnene er færdige at hænge ud af hovedet. P. V. J.

Vi skal det gamle slide, för vi det ny kan nyde. C. Gr.

Han er ikke kjön at gå i kirke med, men han er sliden (arbejdsom). Fr. M.

Slikke. Han slikker sig om hans mund ligesom en tørstig ronvædder. E. T. K.

Han slikker en op ad ryggen. Smigrer ham. Ant. N.

7971. Tag dig i agt for den, der slikker, den, der bider, er der ingen fare ved. Siges til pigerne. E. T. K.

Den, der er alle steder at slikke, får ofte fliser i tungen. A. E. J.

Slik du smör af hegle og fedt af en tjærekande. E. T. K.

Det har nok den røde ko slikket. J. G. P.
Om noget, der er svedet.

Å, vil du ikke slikke noget fedt. E. T. K.

Slik fem, gå neden om, tag din kjærest med hjem. T. K.
Siges ved fejltagelser.

Nu er der ingen slikkende på æ skrin, for nu er æ skatol lukket. Marie J.

Slikken. Du er nok slikken (en slikken hund) efter kartoffelskrælning. P. V. J.
Slikmund. Du er en slikmund, pas på, musene går ikke til din rumpe. Mort. E.
Slint koster int udden æ wand å hendt: A. H. S.
Slint: en ret søbemad.
7981. **Slud** vód, når Slask skal i by. E. T. K.
Den ene kjender den andens færd.
Slud sér nok, når sjat skal to. M. Munch.
Sludder. Huu giver en sludder for en sladder. H. A. H.
Sludder og skidt har vi nok af. J. G. P.
Jeg bryder mig ikke om sludder, når jeg får mad. P. O.
Å, sludder og præk og hejjbejj. Mort. E.
Sludder, tøs, du har fået marken. P. J.
Sluge. Du er rede til at sluge mig i en skefuld vand. Eller: Du var tilfreds, du kunde . . . E. T. K.
Du sluger i dig, som du ikke havde fået at æde i fjorten dage. M. Balle.
Tak for, du slugte mig ikke. Eller: Du skal have tak, for det du . . . . E. T. K.
7991. Vil du ikke sluge en hægte? J. G. P.
Slugekniv får aldrig liv. Til den, der spiser hurtig. J. K. N.
Slugøret. Du sér så slugøret ud som en våd hund. A. E. J.
Han blev så slugøret som en hund, man har taget stenene fra. H. Br.
Slump. Der har du slumpen (ɔ: det sidste) for de tre mark. P. J.
Slumpskytten kan også skyde en krage. Th. J.
Slumpskytterne skyder også med. L. Fr.
Slæbe. Han slæber med det, som en kat med et ålehoved. P. V. J.
Han lader sig slæbe gjennem femten tjörnegjærder for én skilling. L. Fr.
Slæb ad, hr. pastor, det er en kviekalv. J. F.
8001. **Slæbenav**. Lig kun nød på »slæbenavet«. P. J.
Slæbenav, rimeligvis et hjulnav, som smøgningen under kjörselen er gået af, og som derved kommer til af slæbe, hvilket i sin tid næppe var så sjælden. Jeg har hørt mundheldet i den betydning at holde låret lidt nærmere til jordon under höstningen.
Slæde. De ær en løst å en glee å ååg i en slee, nær æ slee ær wældt, så ær æ glee speldt. C. Sch.
Slædevej. Der er flere, der (og) kjører med vogn og ødelægger os slædevejen. P. J.

Slægt. De er lige så meget i slægt som lygtemanden og Fanden (æ djævel). E. T. K.
De er så nær i slægt, at de begge har kjöbt pattegrise hos én mand. Ch. W.
Slægt som slægt, enhver betal' sit öl. K. Th.
Slægt mig hid, slægt mig did, har du noget, kan du tage til det. E. T. K.
Vi er i slægt, men der skal et fjerdingkar ærter til for at regne det ud. Se: skjæppe. Marie Kr.
Kvindens slægt er slægt til bordskuffen, men mandens til stuedören. C. Gr.
Di er trej træjt aw jet slæjt. Tre alen af ét stykke. M. Balle.
8011. Jo næe slæjt, jo mæe vræjt. K. Th.
Svin slægter sin. H. N.
Slæt-i-mælld. Han er en slæt-i-mælld-hætte. H. H., Hj.
Sledsk, sladdervorn.
Slöje. En er ingen slöj', for det en har en gammel tröj'. E. T. K.
Sløv. Slik sløven, Voldborg, fløden er spildt! Nik. Chr.
Slå. Han slog uden at bruge næverne. P. V. J.
Han slog til hende, så hår og man røg af hende. Se: skjælde A. H. P.
Du slår med den store hammer, men den revner. S. Brun.
Slår du, som du høder til! E. T. K.
Slå kun hårdt, så er der ingen og véd andet, end det er mig. P. J.
8021. Man tager den ene og slår til den anden med. B. H. S. Eller: Han tog de andre og slog mig med. H. Br.
I Jesu navn slog Pæjer Kistne første gang. Kar. T.
Slår du, som du høger, så kan du kyss' en gammel kjælling i hender röv, når den røger. E. T. K.
A vil ikke slå dig, min dreng, men dören skal slå dig. Siges til en uartig dreng, der skal ud at tjene. C. L. R.
Han slår ordentlig til Rokkesidse. Tis sø. H. P. C., K. Giver dygtig ud.
En kan slå en karl fra en hest med den. P. K. M. Om en tyk meldmad.
Der er ikke noget, der slår folk mere fejl end tanker. A. N.
Han slår sig på munden som en tremarks-mand. H. N.
Det er ingen kunst at slå knep for kongens næse med æ hånd i æ lomme. A. L.
Den, der slår igjen, ypper trætten. Nik. Chr.
8031. Tit slåes der på vognen og menes hestene. A. E. J.

De sloges, som der var 115 om 1 og 8 om dem begge. M. K. H., P.
Når kattene slås, bliver killingerne lavede. M. M.
De skal slås, för de kan mages. M. M.
Skal vi slås til en pægl? P. J.
Det slog ikke mere an som persiller i en bolle. K. Th.
Det slår til som til skrædderens barsel, da åd de barnet i kjøbet, men det var rigtignok et sukkerbarn. M. BaFe. Eller: . . . ligesom til skrædderens barselgilde, de åd ikke andet end hovedet af barnet. V. M.
Det slog til og gik til li'som te æ skrædders barsel, hvor de åd æ barn og levnet æ kovring. Kr. B. Eller: . . . ligesom ved skrædderens barsel, hvor de åd barnet og levnede en kovring. P. Chr.
Barnet var skrabekagen, men kovringen var selve barnet.
At slå til det er godt, når det ikke bliver for hårdt. E. T. K.
At slå små drenge, det svider længe. P. J.
8041. Det slog til med dagen og arbejdet. H. N.
Slåen. Stik du af med dine törre slåen. P. J.
Afvisende til den, der vil snakke med og vil skose.
Smage. Ded smager som inte naad i mijn mujn. K. Sk.
De smager så miere (efter mere, som mere). H. A. H. Eller: Det smagte så meragtig! K. R. S.
Det smager så godt, at fattige folk godt kunde spise det tö gange. A. B. B.
Smeckt gut og koster nichts. Ch. W.
Det vil gjærne smage af det første, der har været i gryden. Nik. Chr.
Det smager hverken af malt eller salt. L. Fr.
Smag og behag kan ikke disputeres a'. L. Fr.
Det er en smags sag. C. Gr.
8051. **Smal.** Hun er så smal, en kan slå hende over med en skefuld tyk mælk. Eller: . . en skefuld kål. Eller: . . en skefuld valle. Eller: . . en sivvi. E. T. K.
Hun er så smal som Ingeborg Render. M. M.
Hun er smal mellem öjnene. Om en gjerrig kone. O. B. H.
Den er så smal som et par hvalte fjæle. J. M.
Siger man om et dyr, som er magert.
Der er ingen smalle steder (på ham). A. N.
Der vil komme et smalt sted for ham en gang. E. T. K.
Om den ödsle.
Smalhans. Det er ikke godt at have smalhans til kjøkkenmester. C. Gr.

Smalrimpe. Der kommer smalrimpe efter ramrutte. E. T. K.
Smaske. Vil du behage at smaske. P. V. J.
Smavs. Der er smavs til fa'r og lidt til mo'r, hun går og har aldrig en helbredsdag. P. J.
8061. **Smed.** Enhver smed har sin bonde. M. M.
Enhver smed har sint sæjj (ɔ: sige), og enhver kone har sin våån, den ene værre som den åån. J. F.
Hver smed har sin sæd, hver kone har sit lune. A. L.
Hvor er der en smed, som ikke drikker, og en skrædder, som ikke er storhovedet? H. F. F.
Alle smede tørster, de har en gnist i halsen. H. F. F.
Vi skal have en tår til i dag, vi har smeden. H. P. L., O.
Ded troer smeddijn, smedskan trod-ed alt i aavtes. K. Sk.
Smedens lopper (ɔ: glødende skjæl) er værre end præstens lus. A. G.
Smeden kan tage gammelt og gjøre nyt af. A. H. S.
En smed og en so er to gode betjente at have i en by, for de kan ta' gammelt og gjør' til ny. R. P. R.
8071. Han kjører møg for smeden. Mart. D.
Han kjører for smeden. Ch. W.
Den, der har ondt i maven, så han må løbe ud hele tiden.
Smedens hest og skomagerens kone har gjærne de dårligste sko. F. L. Gr.
Det er sandt, for alle folk siger det, om det så er smeden. Chr. R.
Smede-brændevin. Æ smede-brændevin er god for restsyggen, at jærnet kan blive varmt, og arbejdet gå hurtigt. E. T. K.
Smedemøg er det bedste møg. Ant. N.
Smedie. Jeg skal til smede og ha' noget nyt at vede. N. Joh.
I smedien og møllen skal man have nyt at vide. F. L. Gr.
Smid ham ud, han mærker ord. F. L. Gr.
Smidig. Du er lige så smidig som den fugl, man kalder ko. A. Andr.
8081. **Smile.** Den smilte som en stegt gris. A. L.
Smule. Sådan en smule ta'r vor mo'r ikke noget for.
Når der klages over småting. K. R. S.
Smuk. Hun (den) er så smuk som en nyfødt gris. E. T. K.
Der er ingen brud så smuk, så vilde hun endda være smukkere. Al. H.
Den, der ikke bliver smuk inden de 20 år, gift inden de 30 og rig inden de 40, bliver ingen af delene. Ann. J.

Hun vilde være smukkere, hvis halen og manken blev udtyndet noget. C. A. Th.
Den smukkeste pudser lyset, og den grimmeste brander det. A. E. J.
Smumme. Hun sidder og smummer godt i det. E. T. K.
Smutte. Den smutter på æ bælg ligesom Eske. F. P. J. L.
Smæk. Han vil have smæk for sin skilling. Ch. W.
8091. **Smækker.** Den er smækker i livet ligesom Hans Per Niels's gris, der levede på ærtehalm. J. N., L-B.
Om én, der er tynd og mager.
Smækket. Hun er smækket. Frugtsommelig. J. Schi.
Smör. Det er skident smör for råddent hör. H. A. H.
Hvad kommer det smörret ved, at ronvædderen døde. H. A. H.
Skident smör er godt i kål. B. H. S.
Det er endda mat, elleve køer og intet smör. K. Kr. J.
Smör om æ hwonner det sætter ikke fløde. H. F. F.
Det kommer igjen med smörret på hornene. Mort. E.
Det kommer ikke fedtet ved, hvad smörret koster. Mort. E.
Det kommer ikke smör ved, hvad fedt gjör. H. N.
8101. Hvad kommer det smör det fedt ved? C. Gr.
Hvad kommer det smör ved, hvad hvidkål er fed af? F. L. Gr.
Det kommer ikke det smör ved, hvad koen døde af. Mort. E.
Når én har smör nok, så kan en gjøre en lort god. E. T. K.
Dem, der har meget af æ smör, de skal have noget i æ kål. E. T. K.
Det er ikke godt at kjende sit smör i de andres kål. C. Gr.
Smörret er tre gange galt. Når det er koldt vejr, så er det for hårdt, når det er varmt, er det for blødt, og galest er det, når man slet intet har. Eller: Det er galt med smörret tre gange om året: når det er for lindt og for hårdt, men værst, når det er for lidt. E. T. K.
Det kommer ikke det smör ved. E. T. K.
Folk ser helst smör i deres egen grød. A. L.
Der er lidt smör i lang klud. A. H. S.
Når man får lidt varer i stort papir.
8111. Hvad rager det rendekjællingen, hvad smörret koster i Kjöbenhavn. C. Gr.
Af mangel på smör og fedt tager vi, hvad vi har. L. Fr.
Det er kjedsommeligt, Kirsten, smörret koster intet. C. Gr.
Det går ligesom heglet smör i en træsko. C. Gr.

Sid op ved bordet! tag smör, tag fedt, tag hvilket I vil, tag begge dele, tag fedt, værsgod! Ch. W.
Skident smör er godt nok til syge hunde. E. T. K.
Det er meget smör, en hed ovn kan brede. E. T. K.
Det er ikke smör til bunds. Falske folk. Mort. E.
Det ser godt ud til smör, kattene har ædt fløden. Mart. D.
Det lo Lene ad, hun fik smör i sin grød (vælling). P. O.
8121. **Smøre.** Dersom du smører vel, så kjører du vel. R. G.
Han smører sin egen lire. H. N.
Kjeld kom herom ved i dag og sagde, dn skulde ikke smøre dig. Når en venter sig nogen fordel. E. T. K.
De skal smøre, ligesom æsken formår. L. Fr.
Smøre og hvætte, det sinker ette. B. H. S.
Vil du ikke smøre dig, för du slikker dig, så har du endda noget at slikke efter. H. C. S.
Spøgefuldt afværgende, når man vil pådutte en noget.
Han smurte ham godt ind. Når en narres i handel. H. C. S.
Det går, som det var smurt i hundefedt. P. K. M.
Han skulde smøres i hasselfedt. E. T. K.
Smørelse det gjör godt, om det er så på gamle vogne. Eller: . . . en gammel møgvogn. M. Munch.
8131. Smørelse kan gjøre godt, om det er så på en prokurator. J. P. H.
Smørelse er al tid god, om det så kun er til et par gamle sko. Nik. Chr.
Smørelse gjör godt, når det kommer i tide. S. H.
Smörhul. Dybt smörhul gjör höjnakkede drenge. K. R. S.
Smörkjøb. Lad os sidde ned og snakke om det gamle smörkjöb, vi havde i fjor. K. R. S.
Min röv klør, vi får godt smörkjøb. E. T. K.
De går for det gamle smörkjøb. Ant. N.
Om börn, der er for små til en leg og forseer sig mod reglerne.
Han går for det gamle smörkjøb. Ant. N.
Tages ikke i betragtning.
Smörrebrød. Han tjener sig en smörrebrød. J. M.
En öjentjener.
At spise smörrebrød til flæsk er ikke at frådse, men at leve vel. V. Benn.
8141. Han smider smörrebrød med knæerne. H. H., Hj.
Smörtyv. Sådan skal de ha' det, de smörtyve: Frøken her, frøken der og frøken alle steder. H. H., Hj. Eller: . . . smörtyve, når de stjæler fedt. Ch. W.
Smöræske. Vil du kysse min smöræske? Ch. W.

Små. De små ser altid höjt. L. Fr.
De små ser höjere end de store. M. R.
Der bliver al tid holdt ned på de små. P. J.
Det er de små, de store bliver af. P. Kr. M.
De små ender det, mens de store vender dem. L. Fr.
De små skal en ikke foragte. A. N.
De små er ikke til for (skabt til) at kysse de store i enden. K. Th.
8151. Små folk kan også blive vrede. R. G.
Små gryder har også øren. H. N.
Ja, de har også ben, sagde en lille pige, på hvem dette ordsprog anvendtes, og så gik hun sin vej.
Små drenge kan huske længe. Se: slå. H. H. Ø.
Små hug fælder store træer. M. R.
Små ting leder man om, de store lader man ligge. M. R.
Åja! små sla', stor' vil a så nødig ha'. E. T. K.
Små slag og mange! M. R.
Små slag, mindst i hovedet! K. R. S.
Små slag og flest i hovedet, der lammer du ikke. Lov. fr.
Små slag og kom snart igjen! E. T. K.
8161. Små folk kan og kaste lange skygger. C. A. Th.
Småt. Det går småt, men net. K. R. S.
Småforretning. Jeg (du) har mange småforretninger foruden de store. H. H., Ø.
Småfolk. Det er ikke for småfolk at komme i kancelliet. O. B. H.
Småhad er også had. Kar. T.
Småkræng. Han er småkræng, han kan moge. E. T. K. Eller: Han er småkræng til sludearbejde, han er fingernem, han kan moge. C. L. R. Eller: Du er småkræng til sludgavn, du kan moge. J. K. N., G.
Smånem. Han er smånem, han kan gilde myrer med en skovsav. E. T. K.
Småting passer for småfolk. F. L. Gr.
Snak og tobak er tidsfordriv. Nik. Chr.
Snak det kan vi snart høre nok af. Maren B.
8171. Snak har vi nok af, lad os få lidt tale. A. B. B.
Snak og sladder er gjærne levende. Mads J.
Af snak og tak døde smedens kat. Stevns. J. P. J.
Du holder en svær snak, men gjör kun en dårlig redelighed. A. H. P.
Snak i kjællingemund er tit guld af hjærtens grund. F. L. Gr.
Der hjælper ingen snak, mo'r vil have penge for sit øl. C. A. Th.

Snakke. Lille snakken gjör lang løben. N. C. A.
Du snakker, som du var født i skoven. E. T. K.
De mo vææer nod gromme gåt tysk, do snakker, får a ka fosto hvæ jænnle ord. H. Br.
Du snakker, ligesom æ hud var afe din röv. J. P. B.
Så han ikke kan tåle at sidde. Til den, der vil yppe strid.
8181. Du snakker, som skindet var afe din båg eller også syv læg i steden. A. H. P.
Du snakker, ligesom æ hud var afe din finger. J. P. B.
Til den, der er bange.
Du snakker, ligesom din mund var hudløs. J. G. P.
Hver snakker for sin pose. H. N.
Du kan snakke under æ bord, du har ingen skjæg.
Siges til börn, der blander sig i samtalen. E. T. K.
Han kan snakke Fanden et øre fra. Den sløge. E. T. K.
Han snakker, og han snakker, han ęr nær ved og kan snakke Fanden et øre fra. S. H., S.
Han snakker af styrken og ikke af forstanden. A. M. N.
Han snakker som en brav karl (godt nok), men peger som en skjælm. P. J.
Han snakker hist op og her ned. H. A. H.
8191. Du snakker om Varde, når vi andre snakker om Ribe. H. J.-H.
Han snakker efter snak og lyver efter lögn. H. A. H.
Du snakker med som Frans's röv på tinget. A. C. C. G.
Eller: . . . Madses röv opå torvet. Lov. H.
Han kan snakke dem ind i en sæk og binde for den. H. F. F.
Han snakker som en pose, der er bunden for snövsen. S. P. J.
Han snakker af hans ærme. P. K. M.
Om den, der taler polisk, falsk.
Vææer snakker, som mujn e skårijn te. K. Sk.
Du snakker nok godt for din syge moster. Niels J. Eller: Du snakker godt for din egen syge mo'r. Ann. J.
Han snakker som en pølse, der er lukket i begge ender.
Den vrövlevorne. E. T. K.
Du snakker godt, smør din mund i fedt og gå så ud og fæst piger. A. E. J.
8201. Du snakker nok for roes skyld. Om pjat. A. E. J.
Du snakker, som du har vid til. K. H.-H.
Vi skal snakke, mens vi lever, når vi er døde, kan vi ikke. A. H. P.
Der er ingen (ting), der kan snakke som folk. P. K. M.

Du må nok snakke, men ikke pege fingre. A. S
Lad os snakke lidt endnu, vi kommer aldrig så unge sammen mere. K. R. S
I kan sagtens snakke, I er uden ved det. A. H. P.
Du snakker godt, lad mig nu høre, om du kan synge. Ole J.
De snakker gammelt om, hvad smörpriserne var i fjor. H. Pet.
Når vi snakker om en ko, snakker du om en vejrmølle.
En. der vil snakke med om det, han ikke forstår. H. H., Ø.
8211. Han snakker ikke til storke om vinteren.
Når en ikke svarer. Marie K.
Du snakker også med ligesom röven af drengen. E. T. K.
Han snakker, ligesom vinden blæser til. Ann. J.
Han snakker folk efter öjnene. L. Fr.
Han snakker, ligesom han drikker til. L. Fr.
Han snakker vel med enhver og bedst med den, han er sidst ved. P. K. M.
Du snakker (i) en god stövle. Vrövler. K. R. S.
Du snakker og lader munden gå, men gjör en sölle redelighed. A. H. P.
Du snakker (nok) for tænder. Siger ikke din mening. P. Kr. M.
Han snakker op ad vægge og ned ad döre. J. P. ..
8221. Du snakker for at sælge dine fisk. E. T. K.
Du snakker om kirken, når vi andre snakker om møllen. P. K. M.
Han snakker med to tunger i én mund. P. K. M.
Ja, lad dem kun snakke, de kan æde længe af min rör, förend de når mit hjærte. E. T. K.
Han snakker, og han bakker. S. H., S.
Den, der går og snakker med sig selv, bliver gammel. E. T. K.
Den, der ikke bliver snakket om, er der ikke noget ved. Ann. J.
Snaps. Å, sådan lige en tör snaps bryder jeg mig ikke om. P. J.
Små snapse (små drikke) er sunde. B. H. S.
Kan en få syv dusin røde snapse? lidt linder i en snæver vending. A. H. P.
8231. **Snapsting**. Om ikke för så til sidste snapsting.
Om en dårlig betaler. E. T. K.
Du skal få det til sidste snapsting. Aldrig. P. K. M.
Snar. Det kan ikke blive både snart og rart. Marie K.
Snart — det er om 3 uger. Henr. P

Snavendt. Du bakker snavendt ligesom en pydkølse, der er begge i åbne ender. K. R. S.
Snavs skal man sætte höjt og se sjælden til. Maren B.
Sne. Kommer sne med frost, bli'r det knapt med træ til fattigmands kost. F. L. Gr.
Hvor er den sne, som faldt i fjor? den er jo bleven til vand. R. G.
Det skal sne (ske) som om det var (om det var så) ved juletider. K. R. S.
Sned. Det blev på sned, det kommer ingen ved. Marie K.
Eller: Lidt på snee kommer slet ingen vee. C. Sör.
Når man glatter over fejl.
8241. **Snedker.** Det er en snedker-tømrer-hjulmand, der har lært at gjøre træsko. P. J.
Snegl. Det går, ligesom en snegl kan krybe. L. Fr.
Han går som en snegl hen ad en beget (tjæret) fjæl. Eller: . . . som en lus op ad en tjærestikke. E. T. K.
Sneglehuse og bejlehuse er al tid fulde. L. Fr.
Sneppe. Det er en rigtig sneppe. Ant. A.
Om en ildeset og vigtig person.
Snes. Det var en anden snes. E. T. K.
Snik snak og hæjj bæjj. E. T. K.
Siges, når noget utroligt fortælles.
Sno. Hun kan sno sig i en dans som en kyssel. H. F. F.
En kvinde lærer ikke at sno sig, förend hun får en 5, 6 om sig. K. M. R.
Snor. Der må en stærk snor til at binde den fast med. A. B. B.
8251. **Snu.** Du er snu, men det er da mest i æ næse.
Om en mindre kløgtig person. H. F. F.
Du er snu, for du kan moge. H. F. F.
Snuble. Ikke snuble, Katrine, det er glat føre. Marie K.
Snuble og ikke falde lider godt hen ad vejen. H. K. H., L.
Snude. Han går med snuden fuld. H. F. F.
Snue. 100 dåler å snuu di ka åsse duu. E. T. K.
Siges, når man har snue.
Snurbasse. Pas din egen snurbasse. H. A. H.
Snurre. Han snurrer, mon han vil bide? Ant. Andr.
Snuse. Den, der snuser meget, har törveskjær på sit eget. Ant. N.
Snyde. Den skal have rene fingre, andres næse vil snyde. C. A. Th.
8261. Snyd din næse og bind din hose op i. A. N.
Jeg skal love for, han snød ham hans næse. Mort. E.

Snyd din næse, din snatte sow! det var de sidste ord, min salig mand søe til mig. A. N. Eller: Snyd din næse din snatte mær! det var det sidste bönlige ord, min mand sagde til mig, da han skulde til at dø. E. T. K.
Jeg skal snyde dig din næse, så du skal sige, at du har aldrig fået den sådan snydt för. Mort. E.
Snyd dig, snatte, to dig, gratte. Ole J.
Du blev snydt for en kartoffel. A. N.
Han blev slem snydt af (for) det varme öl. E. T. K.
Snyk-op ligesom Niels Vesterbos hund. S. Brun.
Snøkke. De kan snøkke på æ stak-sted, om de vil, ejsæ kan de gå. H. F. F.
Ja, no ka do snøk i æ stakstæj. T. V. B. B
Til den, der kommer for sildig. Staksted: det sted, hvor hestakken har stået.
8271. **Snyltegjæst.** Det er et skidt gilde, hvor der ingen snyltegjæst er. K. Sk.
Snærpe. Han ved, byen hedder Snærpe, men han ved ikke hvor den snærper hen. E. T. K.
Snæver. Du er snæver imell' æ hwonn. E. T. K.
Om den karrige eller den, der synes bedst om sig selv.
Der er også snævre rum i det vide Kjöbenhavn. N. Lynd.
Snørestövle. Det er en sölle (sær) snørestövle. Lov. H. E. T. K.
Snövle. Min fader snövler, og min moder snövler, og alle mine søskende snövler undtagen mig, jeg snövler ikke — — og så snövlede han endda. E. T. K.
Snövs og godmorgen. A. N.
Dem, der er i alle huller at snövse, de finder hverser i somme. P. Kr. M.
Er du rigtig ved snövsen? Ane N. E. T. K.
So kan ikke lugte sin egen søle. J. G. P.
8281. Soen er ikke vant til at ride i saddel. P. Kr. M.
Hvad so bryder, må gris betale (yde). C. A. Th. Eller: Hvad soen har ødet, får grisen betale. A. A.
Soen er et svin i sine bedste klæder. Ch. W.
Lige meget, enten det er en so eller en galt, den bedste sk l til orne. J. G. P.
Skiden so gjör sig først ren. H. N.
Det er en so med en guldkjæde. R. G.
Hun er en so af en madam at være. J. A.
Det var da ikke værd at gjøre sig til (være) so for én gris.
Skiden kvinde med ét barn. P. J.
Enhver so holder af sine egne grise. J. F.

Den fyldte so bryder sig ikke om, te den hungrige grynter. E. T. K. Eller: Den foræedte so kan ikke lide, at den hungrige grynter. E. T. K. Eller: Den mætte (fulde) so ved ikke af, en sulten grynter. A. H. S.

8291. Enhver so synes, sine unger er de kjönneste (er hvide). P. Kousg.

Der er flere søer til end dem, der har tryne. C. Gr.

Di er so*w* å sæ*g* a jet læ*g*. To alen af ét stykke. E. T. K.

En kan vænne en so på en dör med en håndfuld, men en kan ikke vænne den af med en pand'fuld. P. K. M.

Soen kan ikke huske, at hun selv var gris. D. J. Eller: So howsar inte, hon har vad griis. K. Sk.

Den sætter ud på æ ben som nogen mager so. E. T. K.

Det er kun den skidte so, der behøver at vaske sig. P. J.

Han kan ikke møde æ gamle so. Den bøvlbenede. P. K. M.

Det passer som en sele på en so. M. M.

Han krøkker som en mager so i frostvejr. M. M. Eller: Hun stirrer værre, end det var en mager so i frost. Fr. P.

8301. Når en so er i søle, var den tilfreds, de var der hveren. A. H. S. Eller: Den ene so vil gjærne have den anden i sølen. H. N.

Det er ikke godt for den ene so at kalde den anden sludøre. J. B. H., D. Eller: Den ene so skal (kan) ikke lade den anden høre slugøre. Eller: . . . skjælde den anden ud for slugøre. F. L. Gr.

Han bilder sig nok ind, at den store so er hans moster. N. S., B. Eller: Han bilder sig ind, den gamle so er hans mormoder. Om en, der er vigtig. F. L. Gr. Eller: Han har den store so til mormo'r. J. P. J. Om en, der har rig og mægtig slægt.

Du er nok på leret ligesom Anders Jensens so. Joh. G. P.

Fordi du ser en so søle sig i bladderen, behøver du ikke at gjøre det samme. A. E. J.

Det er godt alt hvad Gud har skabt så nær som en tintet so og en ond kone. J. F.

Der er aldrig så tintet en so, at der jo er lige så tintet en orne. Nik. Chr. Eller: Der er aldrig så skabet en so, der er lige så skurvet en orne. C. Gr.

Han er velkommen ligesom en so i en bøtte fløde. P. K. M.

Man kan trække en so verden rundt, når den kommer tilbage, er den endda en so. Nik. Chr.

Naturligvis, en so æder (skider) mere end en gris. E. T. K.

8311. *Sy å* en, det er en sogris! P. Kr. M.
En so kan vræde lige så meget ud, som ti galte kan vræde ind. En ödsel kone. E. T. K.
Han (mange) tager soen for trugets skyld. A. M. N.
Gifter sig med en gård.
Du er en so, Malén! J. G. P.
En står og lutter, som en so, der har skidt på øret. P. K. M.
Sotrav. Han løber i sotrav og svinegallop. K. R. S.
Soent. No æ de både soent å roent. K. M. R.
Sogn. Han ka lisse gåt sæj sowwnen åp å la preejster preek. Opgive ævret. E. T. K.
Sol. Han bød ham solen, om han ikke vilde have månen. Kar. B.
Når vi snakker om solen, så skinner hun (den). A. M. N.
8321. Fra solen går ned og til aften kan vi nok holde det ud. P. J.
Når solen går i vester, er de dovne de bedste. Ann. J.
Det er så klart som solen og så tykt som sur mælk. M. M.
Nu er solen på de höje nagler. Middag. E. T. K.
Du kan komme der, hvor de hverken ser sol eller måne. E. T. K.
Knap skinner æ sol om nat. K. Th.
Når solen kommer så höjt på himlen, at andre kan se den, så kan jeg også. S. Brun.
Solskinsregn piner troldene. A. E. J.
Sold. En skal lade noget gå igjennem det grove sold. A. L.
Soldat. Her er mad for en sulten soldat. Kar. T.
8331. Det er en ringe soldat, der kan ikke bære en skjæppe lus uden at skulte sig. E. T. K.
Soldaterlivet er herretjeneste, men hundeliv. A. E. J.
Sokker. Det har sine sokker på. P. Kr. M.
Somme vil have deres næb i al steg. A. L.
Somm glor, og somm gaber, de er alle gode, Vorherre skaber. Lærer H.
Somme vil have mælk og grød, andre vil have grød og mælk, derfor bliver al mad spist (og alle piger gifte). Ant. N.
Somme vil ha' suppe, og andre vil ha' kål, derved bliver al mad ædt. J. H.
Somm *hår* et, å somm *for* et, somm for skyld får et å har ålder *ror* et. A. B. B.
Somm' klager dem og *skår* e*t*, somm' prålér og hår e*t*. E. T. K.

Somme går til kirke, og somme går fra, somme bliver hjemme og siger så meget om somme. Niels J.

8341. **Sommer.** Nu står vi to somre for og ikke uden én vinter. E. T. K.

Sommersygdom. Han har den sygdom, der kaldes sommersygdommen (sommersygen). A. E. J.

Sorg. Der er sorg under hver skorsten. J. M.

Det er den tungeste sorg, som ingen ser, og det værste sår, som ikke bløder. S. D.

Hvem der har ingen store sorger, de hjælper dem med de små. V. Benn.

Han har sort sorg og rød bedrøvelse. E. T. K.
Om den sörgende, der har noget rödt i sin klædedragt.

Den, der hår et par hvide heste og en fin kuen, er ålder såre fåruen. J. Schi.

Du er aldrig sorrig kvit, enten er du sulten eller forædt. Lærer H.

Duesorg og kjærestesorg er de værste sorger. N. S., B.

Sorgløs. Den mand, der har en hvid hest, en kjön kone og duer, han er aldrig sorgløs. J. G. P.

8351. **Sort** og mørk og koldt er det, og potten er fuld af hår. Lov. H.

En sort höne bliver ikke hvid, fordi hun har et hvidt æg. C. A. Th.

Du er ikke mere sort, end du för har været. A. G.
Uvasket barn.

Det ser sort ud i mo'ers ende til törvejr. A. E. J.

Sove. Det er ej godt at sove på sulten (en mæt) mave. R. G.

Ja, vi skal jo have noget at tage os for, når vi ikke kan sove. P. J.

Gid jeg havde sovet i 17 timer, og der var 18 til dag!
Den, der går til sengs hen ad morgenstunden. Henr. P.

Du sover dig både fra hæder og ære. P. K. M.

Du sover dig fra dine gode dage. E. T. K.

Han har sovet sig lykken til. L. Fr.

8361. A sover fra klokken er otte, til den er otte, det er jo sejsten timer. E. T. K.

Sov, som du har begyndt, så sover du ikke over dig. K. R. S. Eller: . . . så drömmer du ikke. R. K., V.-S.

Det er bedre at sove for intet end at slide for intet. A. H. S.

A har været, hvor de har sovet til middag og endda kommet op. A. H. S.

Du sover nok lige så længe som æ syvsovere. Mads J.
Han sover kuns hönse-søvne. Kar. B.
Om den, der får korte blund.
Han sover nok rævesövn. Kar. B.
Om den, der lader, som han sover.
Ikke enhver kommer sovende til sin lykke. R. G.
Han kommer sovende til alt. R. G.
Sovelus. Det er nok sovelusen, som bider dig. Kar. T.
8371. **Spader** det er sort kort. A. H. P.
Spåer, de vinder, men de wåer! I kortspil. A. N.
Spandanke. Det er en rigtig spandanke hende. L. Fr.
Spanke. Han går og spanker ligesom en kok i en tot blår
Eller: . . . som en spansk kok. C. L. R.
Spanne. Det skal spannes durk igjennem med blårgarnsender, for at det ikke skal gnave hælene. P. J.
Spare. Der spares meget i et hus, hvor intet er. Ch. W.
Eller: Hvor der er intet i æ hus, der spares meget. E. T. K.
Ét sting i tide sparer ni. H. N.
Spar, mens du har! A. M. N.
Det er ikke værd at spare, imens man har noget; når man intet har, sparer det af sig selv. H. A. H.
Spar, hvad du har, og fortjen på ny, det er en kunst som at gjøre guld af bly. A. Andr.
8381. En skal spare, når en har noget, og en skal spare når en har intet, så skal en jo al tid spare. E. T. K.
Eller: . . . det er jo et farligt sparende. P. J. Eller: Skal man spare, både når man har noget, og når man....
Siges i en halvt morsom og halvt fortrædelig tone. H. A. H.
Spente og spare gjör godt og kan længe vare. K. Sk.
Spenk å spåår de ka lænng wåår, sus å dus de gjör tom hus. E. T. K.
Hvad der er spart, er i behold. A. Andr.
Hvad der er spart, er fortjent, han gjemte sine lorte til at koge salpeter af. H. N.
Spare og spinke og stræbe det skulde aflægges. A. H. P.
Lad dem spare, der siddder i de store gårde, for a behøver det ikke. Eller: . . . . for de har noget at spare på. E. T. K.
Du skal ikke spare for kulørens skyld. Lov. H.
De penge, de sparer, er nemmest tjent. A. N.
Man skal spare, at det kan længe vare. F. L. Gr.
8391. Spar på æ bred, æ bund skal nok spare på sig selv. E. T. K.

En skal spare oven i æ tønde, når en har nået æ bund, er det for sildig. A. L.
Spar, sa' mad til fad? (mo'r til fa'r). I spil. F. D.
Det er dårlig sparet at kjøbe sit eget. A. E. J.
Spark. Det var et slemt spark! Om en skose. E. T. K.
Spark i lojsækken! (ↄ: låds.) H. H., Hj.
Du sparker ud på benene ligesom en vraj so i frost. Når en er vigtig. A. H. P.
Spejle. Jo mere de spejler dem, des grimmere de bliver. A. N.
Spekulere. Han spekulerer på byens bedste og ingen mands gavn. P. J. Eller: . . . . bedste, at den fattige skal ingen ret få. Ann. J.
Spi. Vil du spi, så glem ikke at gabe. C. Sch.
8401. **Spids.** Det er spids til enden ligesom en kattepande. C. A. Th.
Den spidseste nål bliver lettest stump. C. A. Th.
Spidslærke. Det er en rigtig spidslærke! A. A.
Spidsrod. Det blev nok kun til spidsrod i 30 par skindbugser. M. M.
Spil. Det er et låddent spil, det giver lumsk penge. I kortspil. H. A. H.
Dit spil, Kristian, nej, det er mit alvor. M. M.
Det er det fine af spillet, når musikanterne ligger under bordet. H. N.
Spilde skal også leve (have føde). Ant. A.
Der spildes ikke andet end suppen, klumperne kan man samle op. H. A. H.
Du spilder nok mer, end du giver hen. Mort. E.
8411. Dæjn nætta pajan spildte på saj, å dæjn stygja tor åå saj. K. Sk.
Tobak og salt er det synd at spilde, for fuglene pikker det ikke op. E. T. K.
Spille. Det er godt at spille, når tærningerne falder, som man vil. R. G.
Han spiller over en lav sko. Ch. W.
Jeg spiller ikke på svovlstikker (ↄ: på dårlige kort). B. H. S.
Spil ud, én for én og ikke for længe mellem hver. I kortspil. A. H. P.
Har du spillet dit kort slet, må du se til at rette det. R. G.
Han har spillet både øl og ærme hen. E. T. K.
A skal spille med dig, sådan du skal ikke lystes ved at komme i morgen igjen. Ane N. E. T. K.

Han er ikke god at spille i gårde med. Er vanskelig. P. J.
8421. **Spillemand** udĕn strænge er som fugl uden vinge. S. D.
Når man kjender spillemanden, danser man frit. F. L. Gr.
Finder man en død spillemand på marken, og han ikke har harpigs i lommen, må man ustraffet slå ham ihjel. J. G. P.
Hvem der har bestilt spillemanden, skal også betale spillemandspengene. C. Gr.
Hvad vindes der ved spillemandshåndteringen? Kolde fødder og en rød næse. E. T. K.
Spind. Dit spind er ikke så stærkt som edderkoppens, for hun kan hænge i sit. Marie K.
Kuld driver nøgen kone til at spinde. Sör. H.
Spindelvæver. Ja, se til spindelvæveren og skam dig. E. T. K.
Spindkone. Den spindkone er ikke til, te æ tråd aldrig brast for, og den skrædder er ikke født, der aldrig læpper op. A. L.
Spinsk æ flæsk til æ kål! Tæring efter næring. A. C. P.
8431. **Spise**. Spis nu, imen æ tid er, å gå så it hjem å sæj, do fæk it. Vilstrup. E. T. K.
At spise så meget, at man kan hjælpe sig, det er hundeføde, men at spise så meget, at livet revner, det er at få mad nok. H. A. H.
Spis din mad og hold din mund! F. L. Gr.
Spis, min gris, det er gode ærter! Til den kræsne. P. V. J.
Spis, Matis! det er gode (grönne) ærter (grever, flæsk). Ch. W.
Spiser man sig ikke mæt, man slikker sig ikke mæt. Ch. W.
Somme spiser ingen ting uden bare en lille bitte, der går ind under næsen. L. Fr.
Spis, så du sveder, arbejd, så du fryser, sa tjener du din husbond tro. A. B. B.
Spis dygtig for at være til måde! Sör. H.
Siger tjenestefolkene.
Nu skal I spise så meget I kan og lidt til, så skal I siden bestille så meget I kan og lidt til. A. H. P.
8441. Ja, det er godt nok at spise en gang. A. B. B.
Kan du ikke spise, så vil din röv snart holde helligaften. Josef M.
Spis og drik, at du kan blive stor og stærk, og få os nogle börn til pinsemarked. J. M.

Wæ så *gue* å *spis*, fræmed piig, *spis* åse dæn åån fræmed piig. När to piger sidder til bords. Chr. J.
Flere spiser sig ihjel end drikker sig ihjel. H. N.
Spis ikke det, du dør efter det! K. R. S.
Spis, folk, maden er jer vel misundt! K. R. S.
Spis (ikke), för du bliver sulten, og hold op, för du bliver mæt, så kommer du hverken til at trænge til doktor eller apotheker. H. A., S.
Han har nok spist tinster-grød, der er kogt i en flinster-potte, og spis dem med en skranniske. Om den lattermilde. K. N., E.
Han ser ud til at have spist alle hans gode venner og nu skulde i lag med de fremmede. V. H.
8451. Tak for spise og skjænk og gode sæder (det gode sæde) på jer bænk. A. H. P.
Flynder og fisk og kartofler er en god spise, du kan endda tro, Povl, at der kan blive nogle gode kål på røgede flynderhoveder. M. M.
Den, der ikke kommer til spisen, får spisen forlisen. A. E. J.
Spisekammer. Vær stille med det fjas i spisekammeret, katten skal have sin mælk! Når der er tummel. E. T. K.
Splitte. Saml mig den splitte neden for din næse, det klæder dig så godt. Til den meget talende. Lov. H.
Spone. A skal spoon får dæ (ↄ: lægge et godt ord ind). E. T. K.
Spore. Man må ikke spore en villig hest. H. N.
Spotte. Du skal ikke spotte med de døde grise, de kunde gjærne stå op og grynte ad dig (blive levende igjen). H. A. H.
Spot gjör lidt godt, og skam gjör mindre. Eller: . . . nar gjör halvt værre. A. H. S.
Spraglet. Hun er al tid så spraglet som en påfugl. A. A.
8461. **Spring.** Han tager hvert spring som en fire års ræveunge. B. H. S.
Springe. Han springer som en død hjort. A. G. Eller: . . . nogen kakerlak. H. F. F.
Han springer omkring som en tusse i et fad mælk. H. H., Hj.
Han springer som en bagerovn. Ch. W.
Vil du ikke springe höjt op og blive stående? H. A. H.
Han springer ikke i to kjelder på én gang. R. P. Eller: Han er ikke af den slags, der springer . . . K. P. D. Om den langsomme.

Det er lige så godt at springe i en ulykke, som at krybe i den. L. Fr.
Spring, Hans Kristian, gjæssene er i ærterne! A. G.
Hun er da ikke sprungen ud af stok og sten. P. J.
Om ukjendt eller tvivlsomt familieskab.

Spring-Kilius. Han er en ren Spring-Kilius. H. H. Hj.
Behændig.

8471. **Spurv.** Det er ikke godt for spurve at komme i kragedans. C. Gr.
Krasler man i gjærdet, så får man skyde bag efter spurvene. E. T. K.

Spytte. Du må spytte alle steder uden på mig. H. H. Hj.
Vi kan spytte på en sten så længe, til han bliver våd. L. Fr.
Han spytter så fedt, som han gav en halv søsling (en daler tre mark) i skat. A. H. P. Eller: Du spytter så bred, du gi'r nok møj i skat. M. M.
Han spytter så fedt, som om han havde syv viber i salte.
Du spytter, som om du gav et halvt hundrede daler i skat, og så giver du aldrig en skilling. V. Benn.
Du spytter så fedt, du har vist ikke nylig lidt nogen skade. Ole J.
Do spøte så fjet, do hå nåk fat koel te di dower. K. M. S.
A tykkes, du spytter så bredt, du har nok solgt dine stud og fået dem vel betalt. Parmo K.
8481. Du spytter så fedt, du venter nok snart at komme til gilde. Tis sø. H. P. C., K.
Du spytter så fedt, du har nok ikke nylig været fattig. Mart. D.
Du spytter som nogen matros. A. N.
Han spytter i en andens kål. Gjör nar ad ham. J. M.
Spytte i æ kålpotte det er ikke fint. A. H. P.
Den, der ikke kan spytte fra sig, han bliver snart enkemand. Ole J.
Gå af vejen, jeg skal spytte! Ch. W.
Spyt, hvor du vil ligge! Når en vil slås. A. H. P.
Spyt i hænderne og tag bedre ved. Ane N. E. T. K.
Han spytter både edder og forgift. Mads J.
8491. Når man spytter på hans gulv, skal man give ham lidt at fortjene, Siges i værtshuset. E. T. K.
Han spytter skråen ud og smøger bugserne op. P. H., V.
Om den, der står i begreb med at tage fat for alvor.

Spænde. Han spænder fuldmånen for vognen og kjører til hav efter fisk. C. A. Th.

Spøg. Det er ikke bar spøg, når gammel kjælling danser. Mort. E.

Spøgefuld. Han er nok spøgefuld ligesom Per Væverɛ ællinger, der gik på taget og grinnede sig ihjel. P. J.

Spörge. Man kan spörge sig verden rundt. A. E. J.

Mange spörger tit om den vej, de véd. R. P.

Den, der spörger, giver ind. A. L.

Ven der spør möj, di véd möj. J. F.

Ja, spor ejn gång å gjæd så. K. Sk.

8501. Den giver kun lidt, som spörger så vidt. K. R. S.

Dersom nogen skulde spörge dig om det, kan du sige, du fik det ikke at vide (ved det ikke). A. G.
Eo, man ikke vil svare.

Skal du spörge ad for nogen, så kan du sige, du véd det ikke, og er det for dig selv, så kommer det dig ikke ved. Afvisende svar. P. J.

En spörrend' gjör en veddend' (ɔ: vidende). K. Br.

Spörgsmålet er frit. L. Fr.

Spå. En kan aldrig så sært spå, det kan lige så underligt gå. A. L.

Bild mig ikke ind, at du kan spå. A. E. J.

Spåmand. Den spåmand, vi havde i fjor, fik æbler og nødder; den, vi får i år, skal have noget af et andet slags. M. R.

Stabål. Det er et stabål. H. P. L., O.

Stads og pral kan vi sagtens få nok af. Mort. E.

8511. Der ligger stadsen i moradsen! R. G.

Der skulde nok være en stads med det læs törv. P. J.

Der skulde nok være en stads med Lådne-Mads og hans datter. P. J.

Der skulde nok være en stads med en skiden særk. P. J.

Der er stads i gaden og lys i alle vinduer. P. J.

Du må lide noget for stadsen, du skal i. Chr. R.

Stadselig. Den, som går stadselig hver dag, må ga skiden til kirke. H. N.

Stafet. Det er vist en stafet fra Helvede om, at Fanden er død. Den, der rider stærkt. Henr. P.

Stage. Han slår nok stager i. E. T. K.
Om den, der sidder og nikker og småsover.

Stakkel. Stakler er aldrig sorger kvit: enten er de forsultne eller forædt. A. C. C. G.

8521. Der er altid noget i vejen for en stakkel at komme i (til) Himmerig. Nik. Chr.

Stakler de har kun én lykke, og når den kommer, er den tynd. C. Gr.
Det går ikke så fedt til, at der vanker smör til stakler A. B. B.
Det er af de dage, æ stakler kysser hverandre. J. M.
Det er en stakkel, der har ikke uden en halv röv, der er skarret femten steder. Lov. H. E. T. K.
Den ene stakkel fortryder på, at den anden har to poser. E. T. K.
Den ene stakkel kan ikke tåle at se den andens kjæp ude for dören. N. Lynd.
Når den ene stakkel giver den anden, det ler Vorherre ad E. T. K.
Stakket lys har tit en lang stage. M. R.
Det er stakket siden för. E. T. K.
Det er ikke så længe siden den ting blev stilt an, så besværligheden og skuffelsen godt kan komme endnu.
8531. De stakked' og de tykk' er altid i betryk, men de lang' og de small' kan gjør', hvad de skal. Lov. H.
Stampe. Det er hårdt at stampe imod 3 tom-söm. H. F. F
Han står og stamper i det, som en hane i en blårtot. P. Kr. M
Stamp-i-stövle. Det er en stjamp-i-stövle. H. F. F.
Stange. Det er godt at stange under en andens blus. C. A. Th.
Stave. Den ene kan stave, og den anden kan lægge sammen. E. T. K.
Stav. Du jager ingen stavre i dit liv. M. Munch.
Til den dovne.
Stavgasse. Det er en rigtig stavgasse. P. V. J., S.
Om en, der står og fjanter og skaber sig.
Stavrasset. Er du bleven stavrasset? Ane N. E. T. K.
Sted. En skal sætte sig selv i andres sted. E. T. K.
8541. Den ene har stedet, den anden har besætningen. E. T. K.
Stede. Du skal ud at stede folk, blot de ikke skal tro du spiser dit fedt selv. C. L. R.
Når en efter maltidet har fedt på hagen.
Steg. Der falder ikke steg af til stodderen, för den har været i asken. P. K. M.
Der vanker ikke steg til stakel, uden den falder i asken to gange. E. T. K.
Der vanker ej steg i æ leg for æ dreng. Lærer R.
Der vanker ikke steg til Pirris, uden det falder i asken. Eller: . . . har været i asken to, tre gange. E. T. K

En god steg er bedre end törre hug. A. H. P.
De fik steg og store retter. Eller: Vi fik suppe og steg og tre retter mad. P. J.
Vil man have stegen, må man tåle lugten. M. M.
Stege. Sådan steger vi ikke vore pølser og lader fedtet gå i ilden. E. T. K.
8551. **Stegt.** Det var både stegt og södden for ham der.
Omtr. lig: han var både potte og pande der. E. T. K.
Stejl. Nu er stejlet sat. J. P. K.-R. E. T. K.
Om de første snapse.
Stejlekjærv. Husk på, at du lægger en god stejlekjærv. F. B.
Stemme. De fleste stemmer gjör udslaget. R. G.
Han har en stemme som en itubrukken violin. A. E. J.
Den, der er hæs.
Stempel. Det er af dem med stemplet på ryggen.
Om lus. E. T. K.
Sten gjøder lige så godt til gjøderug som til anden-kjærvrug. K. Th. Eller: Æ sten er lige så god til den sidste kjærv som til den første. A. H. S.
Han tæller stenene, hvor han går. R. G.
Ved du ikke at kaste stenen, så lad den ligge. R. G.
A kan bide lige så langt ind i en sten, som du kan se (bide) ind i den, undtagen der er hul på den. E. T. K.
8561. Det er ingen sag, når en kan rejse sig, og æ sten følger ikke med sin röv. E. T. K.
Sten mod krukke, og krukke mod sten, må krukken betale gildet. E. T. K.
Han slår sten i stykker til mog. P. K. M.
Den, der dovner eller piller ved arbejdet.
Der faldt en sten fra mit hjærte. P. K. M.
Du kan slå vand på en varm sten, så skal du høre, hvordan det kan snurre. E. T. K.
Når en pisser på en sten, så stinter det på æ ben.
Kvindfolkene skulde tage sig i vare derfor, da de gik i hjemmefarvede hoser, og så blev der pletter på dem. E. T. K.
Stenbro. Vi slider ikke hwu/en (ɔ: huden) af deres stenbro. E. T. K.
Stenkul. Det var værre for ham end at tage stenkul og tjære. E. T. K.
Siges om noget, man krymper sig meget ved at komme i lag med.
Stev. Nu satte han stev til prækenen. N. Lev.
Bekræftelse af en andens udsagn ved en ed.
Sti (ɔ: spring let) som en bi til knarkhuset efter en pægl. Lov. H. E. T. K.

8571. **Sti.** En sti til en vens hus bliver ikke grön. C. Gr.
Stifmoder. Den, der har stifmo'r, har også stiffa'r. E. T. K.
Eller: Den, der får st*u*mo'r, får gjærne st*u*fa'r med. K. St.
Stiffader. Hans stiffader gjör lige så meget af ham. som en gammel hest af sin moder. C. Gr.
Stige. Han skal have en stige at stå til hest på. Om den lille. E. T. K.
Stige. En, der stiger höjt, kan let falde lavt. K. Th.
Stik. Spil skidt ud, og lad degnen tage stikkene hjem! Ch. W.
Stikke. Hvad for en bræmse har stukket dig. C. A. Th.
Stik og sæt! I kortspil. A. H. P.
Stik, moster, faster blev bet! I kortspil. A. H. P.
Stik du af med dine törre slåen! N. J.
8581. Stik, så det kan stå! M. Balk.
Jeg stikker ikke op for en rådden kartoffel. Maren B.
Du stikker ikke op for kejser Karl. Eller: Du vil nok ikke være en lort for kejser Karl. Ch. W.
Stikken. Han er lige så stikken som en fårelus. E. T. K.
Stikker. Kløver es er en evig stikker. Mort. E.
Stille, fåer, vi danser! Lov. H.
Stille med det meget (det meste). P. Chr.
Stille, mester, vi fanger mus! C. Gr.
Stille, rolig, du kunde vække barnet! A. H. P.
Til den, der slår i bordet.
Stille, Per Væver, der står en stor gjedde imellem dine lår. P. J.
8591. Stille i æ kjøkken, der er barsel i æ bagehus. J. M.
Stille på parterret! der kommer kongen med dronningen på ryggen. Ch. W.
Giv dig nu stille til den, men det værste går over. A. N.
Han går så stille, som han kunde ikke jage katten fra sin grød. E. T. K.
Nu går det ligesom én gang, da stod det rent stille. K. R. S.
Han er så stille som en mus i barselseng. K. R. S.
Stillestand er tilbagegang. A. E. J.
Stimlet er mit! A. N.
Stind. Gamle stude har de stinde hwonn. E. T. K.
Stinde. A vil gjøre det, så længe a kan stinde et reb. Eller: . . . a kan nøkke en skagle. P. K. M.
8601. **Sting.** Lånng støng di gi'r brød, men stakket gi'r hunger og nød. E. T. K. Eller: Lange sting giver brød, men ikke uden én gang. E. T. K.

Lange sting og vide spring giver brød i huset. Mart. D.
Lange sting gi'r brød i huset, men de korte gi'r sul til. H. H.. Ø.
Tag lange sting og træk lempelig ad, det gi'r brød i huset. H. P. L., O.
Stiv. Han er ikke stiv i papirerne. J. Schi.
To*w* styww er it gue å kom i jen sæk. K. M. R.
Stive. De stiwen dærrer æ fisken. H. F. F.
Stiv dig bitte, den store stiver sig nok. Ane N. E. T. K.
Stjæle. Når man skal stjæle, så skal man have bevilling på det, ellers er der ikke noget ved det. H. A. H.
Jeg har stjålet det fra en tyv, kjendes du ved det? C. A. Th.
8611. Der er ingen, der bliver straffet, for det de stjæler, det er kun, fordi de ikke kan tie med det. E. T. K.
Di ska stææl dem til at kys ko i röv, men de kan ikke stææl dem til at bid' hal' af den. A. H. S.
Stæll og sæll det makker profit, men stæll og gi' hen, det er der ingen fortjeneste ved. E. T. K. Eller: Stjæle og sælge det gi'r profit, tigge og gi' hen, gi'r kun lidt. P. K. M. Eller: Stjææl å sææl de gir profit. stjææl å bær hjem de *goe* skit. F. P.
Stjæle og sælge det gi'r penge, kjøbe og gi' hen det gi'r armod. N. A. A.
Stjæle og sælge det er nærsomt håndværk. C. Gr.
At stjæle og sælge det gi'r mange penge. C. Gr.
Stjæle og give hen det er at holde venskab med folk. E. T. K. Eller: . . . er hverken synd eller almisse. K. T.
Med forlov kan du stjæle en hest. Chr. R.
Stjæle det er en ærlig sag, når de kan komme godt fra det. A. N.
Stjæle æ ææle, men tigge æ beswææle. H. H., Ø.
8621. Det er ingen kunst at stjæle, men det er en kunst at slippe vel fra det. Langel. K. R. S.
At stjæle og komme godt fra det er ingen synd. C. Gr.
Det er ingen synd at stjæle fra en tyv, for han har den forlov, at han kan stjæle igjen. E. T. K.
Det er ikke andre end tyve, der stjæler. A. E. J.
Det er slemt at stjæle, men det er værre at bære igjen. J. F.
De kan sagtens stjæle, men det er værre at fjæle. L. Fr.
Den, der en gang har stjålet, er al tid en tyv. P. J.
Dem, der lader sig liste til at stjæle, de må lade sig nøde til at hænge. R. P. R.

Den, der har stjålet, viser det bedst igjen. L. Fr.
Den, der lader sig lokke til at stjæle, må lade sig true til at hænge. E. T. K.
8631. Man bliver ikke straffet, fordi man stjæler, men fordi det bliver opdaget. Ch. W.
Den, der vil stjæle en nål, vil også stjæle en sølvskål. F. L. Gr. Eller: Man begynder med at stjæle en knappenål og ender med at stjæle en guldskål. M. M.
A hår stållen et frå en tyw, kjendes do ve et, så ka do tæj et. S. Brun.
Å stæl ljøng å töre de æ missel engen sønd, nærensti en hår ed behåw, men Gu fri wås får å stæl for å beder. A. Olrik.
Den, der stjæler ære, er værre end den, der stjæler penge, for ham kan man ikke lukke for. Mort. E.
De stjålne vande er al tid søde. R. G.
Stjærne. Han har en höj stjærne i jomfruens himmeltegn. E. T. K.
Stodderen har kun ét held, han kommer enten for tidlig eller for silde. L. Fr.
Den ene stodder fortryder al tid på, at den anden står for dören. A. M. N.
Den ene stodder kan ikke tåle (fortryder på), den anden har en hvid (hel) pose. Eller: . . to kjæppe. E. T. K.
8641. Der er al tid noget i vejen for en stodder, om ikke andet, så er poserne for små. M. Balle.
Der er meget i vejen, når stodderen skal ud at kjøre. N. Job.
Når stoddere kommer til Himmerig, så får fattigmands korn brød i sin pose. Han h. N. Kj.
Æd, du sultne stodder, at du kan få liv (ɔ: bug). Mort. E.
Når stodderen er vred, må stuedören betale. F. L. Gr.
Stodderen har ikke andet end dagen og vejen. F. L. Gr.
Stodderen har altid sine redskaber i rede penge, når han skal bruge dem, er de henne. Parmo K.
Når én stodder bliver gal i en by, da bliver alle stoddere gale. Nik. Chr.
Det kan aldrig blive dag, når stodder skal til gilde. J. P. F.
Dreng, tag mig min taske, så får stodderen en skilling. C. Gr.
8651. Jo större stodder, jo stærkere krykke. E. T. K.
Det er ikke godt for stodderen, når der er gilde i alle byer. Niels J.
Hvor stodderen skider, der lægger han sin kjæp. N. Job.

Det er en arm stodder, der ingen misundelse har. P. J.
Det er ondt for en stodder, når han har en skilling, har han ikke en pung at gjemme den i. J. M.
Der falder ikke så store stumper af til stodderne, uden det falder i asken først. H. P. L., O.
Du kan stikke din tommelfinger i din röv og albuen mod jorden, så har du en god trebenet stol. E. T. K.
Han egne ben var jo de to ben. Til den, der leder efter et sæde.
Stole. Når de kan ikke stole på deres egne, hvem skal de så stole på. A. N.
Stolt. Han er så stolt, te han kan ikke kjende (kjender ikke) sig selv. E. T. K.
Hun er så stolt, te hun lugter. E. T. K.
8661. Stolz må en være, sa' Johan Ol, men derved fryntelig og net. Al. H.
Stolthed er noget, der kan slides af. Eller: Af stolthed har (får) man ej let for meget, ti den kan slides af. E. T. K.
Stolthed er en vare, man altid kan få afsætning på. Mort. E. Eller: Stolthed er afsættelig, når man ikke har for mange penge. Mads J.
Stolthed koster mere end både sult og kuld. H. N.
Når stolthed sætter sig til hest, så sætter narren sig bag på. K. R. S.
Stoppe. Hvem der vil stoppe alle huller, stopper alle kilder. C. A. Th.
Stap og tænd, det får åltid end', men tænd og stap, det får en knap. A. N.
Stor. To store kan ikke godt enes i én sæk. Nik. Chr.
Han hover at rende i æ hale af de store. Sör. H.
De store kan altid hitte hinanden. M. Munch.
8671. De store kjender al tid hinanden, og de små holder aldrig af hinanden. E. T. K.
De store stikker hovederne sammen som kræ i uvejr. E. T. K.
De store stikker næbene sammen, og de små rumpen (for at forsvare sig). N. Lynd. Eller: Dem store de stikker altid æ næser sammen, og de små æ röve.
De store stikker hovederne sammen, de små benene. M. K. G.
De store kjender al tid hinanden, det gjör de små lisse, om ikke på andet så på deres poser. M. Balle.
De store de kjender altid hinanden, de små de er aldrig fra hinanden. A. N.

De store stikker al tid hovedet sammen, og de små gjør det modsatte, så er de nemmere at moge under. H. P. L. Ø.

Han pamper med de store og kiger ind ad dören til de små. Om den, der gjærne vil have omgang med de fine. J. Bergo.

Ja, der var nogle store og nogle små, lige som folk går til kirke. E. T. K.

Nogle store, nogle små, nogle så bitte, de knap kan gå. Ch. W.

8681. Lad de andre tage de store og rige, jeg holder så (ved) min egen lille pige. C. A. Th.

De store skulde til at trækkes om æ agers ende, så fik de at vide, hvad æ trave giver efter små kår. A. H. S.

Hvad store folk taler, er vel talt. R. G.

Store folk går med (har) store træsko. H. H., Ø.

Når store folk kommer op, og bitte folk får dovre, så bliver det nok godt vejr. Nik. Chr.

Nu taler de om dig på store steder, hvor svinene grynter. Når en hikker. A. G.

Store ord og fedt flæsk det skrider let gjennem folks hals. N. Lynd.

Han er ikke så stor, te han kan stå på en medding og hage en tusse (ɔ: stå under dens hage). Jeppe J.

Stor og dum, lille og from. E. T. K.

Mæ å Pies trææskow æ liig stuer. M. M.

8691. Det er farligt, hvor du er stor i æ slag. Mort. E.

I staar, i waar (ɔ: jo större, jo værre). J. P. H.

Han er ikke större end en skiden tommelfinger. E. T. K.

Han er ikke större end rumpen af et andet menneske. N. Lynd.

Han er ikke större end tobak for en skilling. A. C., S.-T.

Han er ikke större end spar konge. M. M.

Det ondes moder er ikke större end vingen af en myg. A. E. J.

De er större, end a kan båse dem. E. T. K.
I kortspil, når man ikke kan stikke.

Jo længere venten, jo större glæde. Mads J.

Hvis de störste var de bedste, var de lette at kjende. C. A. Th. Eller: Ven de störst' var de bedst', var de let kjendt. K. Th.

8701. **Stort.** Det er stort, men ikke stærkt. L. Fr. Eller: Det kan ikke hjælpe, det er stort, når det ikke er stærkt. L. Fr.

Stort skal 'er være, men skidt og forbandet er 'et. E. T. K.

Stort og fornemt skal det være, magert og bandsat er det dog. L. Fr. Eller: Stort og fedt skal det være, men magert og forbandet er det. I en tjeneste. Ann. J.
Det gik stort til, vi fik søde grød og flæsk i panden. E. T. K.
Det er stort te Massa, men lidet te vort. K. Sk.
Det går stort til hos Lasses, de knækker lus med vognkjæppe. V, H.
Det er stort til Lasses, deres so går med paryk. R. P. R.
Det går stort til hos Lasses, de bager pandekager i snat. S. O. E. T. K. Eller: . : . æbleskiver i fedt. F. L. Gr.
Det er stort til Lasses, de går med ost og brød i lommen. J. P. P.
Det går stort til til Lasses, i dag syr de poser, og i morgen skal de ud at tigge. E. T. K.
8711. Det stod stort af til hieres, æ kjæp stod udden æ dör. J. F.
Det er så stort med dem som med Per Hyrde og hans hund. A, L.
Storagtighed får al tid en skiden ende. K. Sk.
Storhed (hovmod) er al tid afsættelig. A. E. J.
Storheden grasserer, men armoden existerer. A. N.
Hastig storhed får skiden ende. A. E. J.
Storhed og skidt når lige vidt. A. E. J.
Storhed står for fald. E. T. K.
Der var en storhed til Jenses, de kunde ikke komme der for fluer. E. T. K.
Storartet. Det er storartet i sådan en lille by. H. Pet.
8721. **Stornæset.** De er stornæsede som æ smeds kartofler. H. F. F.
Storsnudet. Han er så storsnudet, at han ikke en gang vil sige til mig: hvor din næse er, der er min röv. E. T. K.
Det er da grov, så storsnudet du er. Mort. E.
Store-Maren hjalp dem. P. K. M.
Sagde en mand om Ditmarskerne.
Stork. Der er storke nok om de padder. P. J.
Jo, den stork kjender vi nok. Ant. A.
Du står og hugger om dig som en stork i en tusserede. Mads J.
Han spanker af sted som en stork. Ant. A.
Om en dumstolt person.
Storm. Efter storm bliver det stille. M. R.
Det var sådan en storm i dag, te femten kjællinger kunde ikke holde en syl i vejret. V. H.

8731. Det stormer, så femten kjællinger kan ikke holde et kjæp i et hjulspor. Ch. W.

Det er en storm, så tre kjællinger har ondt ved at holde en jærnvægge i en hjulsnor. E. T. K.

Det er en storm, så to kjællinger næppe kan holde det tredje på marken (på en banke). E. T. K.

Straffet. Man bliver ikke straffet, for det man stjæler, men for det man bekjender. H. A. H.

Strags. Lige så godt først som strags. B. H. S. Eller: Det kan du lige så godt nu som strags. M. Munch.

Strand. Å, det faldt da ikke i stranden. P. V. J.

Streg. Du kan vel skrive tre streger med en greb og viske dem ud med en skovl. H. H. Ø.

Om börn, når de begynder at skrive; også om andre.

Skriv dine streger i vandkanten, så er de let udviskede. Han h. N. Kj.

Skriv dine streger ved æ damside, så kan du komme nemt til at törre dem ud. Den, der skoser. A. H. S.

Hun gav mig den ene streg efter den anden. E. T. K.

8741. **Strente.** A skal hen og strente min ten. E. T. K.

Lade mit vand.

Strentetræ. Det er for mig som et strentetræ.

Når man ikke kan forstå en tings indretning. J. G. P. E. T. K.

Strigletöj. Han lægger strigletöjet i krybben. P. J.

Om den, der fodrer godt. men glemmer at pudse dyrene.

Stræbe. Jo mere en stræber, jo længer det varer. Ane N. E. T. K.

Stræbskid er død, men Lettelig-fis er kommen i hans sted. K. M. R. Eller: Stræbskid døde i aftes, men slæbehæl dør ikke, så længe a lever. K. M. R.

Stræævskiid æ dø, slæævhæl æ åpstajen, lisse gåt dæ som en ajen. S. H., Skj.

Strække. Du må ikke strække dig som en stud. Til börn der strækker sig. Eller: Der var en stud, den havde så lange, lange horn. P. K. M.

Spøgende undskyldning af den, der strækker sig.

Stræng. Man kan også sætte en ny stræng på en gammel harpe. F. L. Gr.

Strænge herrer råder kun kort. K. Th.

Herreret er stræng, men ræveret er strængere. J. K. K. R.

8751. Der er ingen strængere ladefoged end en prygiet bonde, eller strængere husmoder end en forhenværende tjenestepige. H. N.

Det er strængt at trælle med tom tarm. H. N.

Det er strængt at have en kjæreste og aldrig få et kys, men det er værre at være gift og aldrig glad. P. G. W.

Strø. Får og skrædderpiger kan selv strø under sig. O. B. H.

Strø sand på. H. Br.

Strøelse. Der skal megen strøelse til en hvid hest.
Meget til at holde stadsen vedlige. E. T. K.

Vogt jer, karle, for de hvide heste, de vil have så megen strøelse. N. C. A.

Hvem der vil have en fin kone og et par hvide heste, skal have megen strøelse. L. Fr.

Stud. Studen véd, at den har horn. C. A. Th.

Studene går til pengene, hestene fra dem. H. N.

8761. Stude de kan hjælpe en mand på benene. R. P. R.

Han havde vist nogle stude med sig. Lus. E. T. K.

Elsk dine stude som dig selv. E. T. K.

Elsk dine stude over alt, og dine heste som dig selv. E. T. K.

Hvad koster studene? J. G. P. Eller: Pas du på, æ stude kommer ikke efter dig. E. T. K.
Til den, hvis halmvisk stikker noget frem af træskoene.

Du har nok solgt dine stude i dag, siden du spytter så bredt. E. T. K.

Har studen blot en bås og nok at æde, den ingen fordring gjör på större glæde. M. R.

Student. Sikke studenter, Vorherre har at beværte med mælkegrød. Ch. W.

Studere. Man skal ikke al tid studere på det samme. R. G.

Du er studeret til præst og faldt igjennem som en afsat degn. A. N.

8771. Du er studeret til hovedet, men det har ikke fået. A. N.

Stue. Kom ind ad æ stue og se vor gris. J. F.

Nåk å de, å mier te, ståwen hår a læjo. A. E. J.

Stueblomsterne kan være meget smukke, men de bær dog sjælden frø. M. R.

Stumle og ikke falde det lider til fremme. E. T. K.

Stump kan ingen steder nå. E. T. K.

Han er god til at fylde stumper i. H. H., Hj.

Når æ boget blomstrer ved æ jord, og drenge de får skjæg, så bliver begge dele stumpede. E. T. K.

Stumpet og tyk og lille bitte lang. H. P. H., H.

Stumphose. Det stod af ham som af en stumphose. A. H. S.

8781. **Stumpetiddags.** Nu er det stumpetiddags. Ant. N.
Udtryk for midaften eller halvgåen middag.

Stund. Han stod op syv ståånd för dag. E. T. K.
Til den, der praler.

Han står op syv stunder, för æ får fiser. J. F.

Han stod op syv stunder, för æ kok galte. P. K. M.

Gode stunder har ingen hast (jag). C. L. R.

Sturret. Når a får sturret og stivet, pudset og blanket. P. K. M.

Stykker kan vi få nok af, streger kan jeg selv skriv- E. T. K. Eller: Stykker kan en sagt få nok af, og streger kan en selv slå. Siger den, der bliver skoset. S. Bru.

Nogle stykker og nogle stumper og nogle forsvarlige klumper. M. M.

Styr din hastighed, dit hovmod skal nok forgå. C. A. R.

Stænge. Lad os smide den på stænget og sige, at katten tog den. Når man drikker en snaps. H. Pet.

8791. **Stærk.** Kan hvas ikke, så kan stærk. M. M.
Kan man nu og da høre en værgende karl sige, når han skal bruge en slöv le.

Der skal to stærke til at tage fra den tredje det, han ikke har. F. L. Gr.

Han er så stærk som tyndt öl, de slår vand i. E. T. K.

Stærken pos å mejel mos å pimpenpøs. A. H. S.
Om öl. Stammer sagtens fra en remse om ölbrygning.

Stævne. En skal sætte stævne efter evne og tæring efter næring. N. Lynd.

Stød. Sådanne stød giver verden. M. M.

Et stød, ja det er jo tre uger. E. T. K.

Stød det ud, du behøver jo ikke at sige det i det gode. K. Br. Eller: Du kan lige så godt støde det ud som at sige . . . Til den. som taler i en meget vred tone. C. L. R.

Dæ æ støt i hvæ fløt å tow i somm. K. Br.

Han er bleven lidt stödt på manskjætterne. H. H. Hj.

8801. **Stöj.** Det er da en gruelig stöj med den gamle mand og den store dreng. P. V. J.

Stötte. Stöttet står alle dage. I keglespil. J. M.

Sætter du stötter til ny huse? E. T. K. Eller: Han sætter stø under ny huse. P. Kj.
Til den, der sidder med albuerne på bordet og hånd under hovedet.

Stöv. Der er jo en stöv, som man kan hænge en gammel hat i. J. G. P.

Stövregn. Man skal vogte sig for stövregn og plåkjæl og slumpedrik, for det er tre låwe teng. Ann. J. Eller: Stövregn og skrede folk skal man vogte sig for. E. T. K.
Du giver dig ikke for en stövregn. A. N.
Stövle. Af stövler kan der blive gode töfler, men af töfler kan der ikke blive gode stövler. A. E. J.
Han har stive stövler med stiklommer i. K. R. S.
Han hår wåjet si støwel öwer. Om en fuld. H. F. F.
Stövlekarl. Han siger ikke: støvlkåål, træd frem, men: støvlkåål, gå hjem. Om den, der går i træsko. A. E. J.
8811. Stövlekarlene går frem alle vegne, men bag efter kommer Skidt-Mads. Ch. W.
Stövlekarlene går frem, om så de bare tæer sidder ud. E. T. K. Eller: Stövlekarle, træd frem, om der er så aldrig bunder i dem. K. L. V.
Stövleskaft. Det er sådant, de kund' slå ed i en støvlskaft. A. H. S.
Stövlesnak. Det er en rigtig stövlesnak. A. H. P.
Stå. Der står ingen så fast, uden de jo kan falde. A. N.
Det står for min höjre træsko ligesom et trug ler for min faders röv. P. J.
Du står, ligesom du har din moder i håret. H. H., Ø.
Hun står, ligesom hun har svedet sin grød, men bryder sig ikke om det. H. H., Ø.
Han står, ligesom han kunde ikke rykke æ hale af en mus. E. T. K.
Det står op i syv lirer og et spir. P. K. M.
Noget, der står op i løkker.
8821. Der står de nu ligesom Moses ved det røde hav. M. M.
Han stod, som æ skib var sejlet fra ham. H. F. F.
Stå dig, lille, giv dig ikke, store! C. Gr.
Der stod (sad) jeg en kjön. H. N.
Den står nok til tidlig middag. P. J.
Han står som en hundebidt so. R. G.
Man kan stå længe her, inden man taber hovedet. A. H. P.
Du står, lissom Vorherre had' væn ved dig to gange og skulde til dig den tredje. Eller: Du står, ligesom Vorherre havde nys hjulpet dig og skulde til dig igjen. J. F.
Stå op, Rikke, her skal en anden ligge. F. L. Gr.
De står over ham, ligesom hunde over halve döre. Den, der har overrend. E. T. K.
8831. Stå af og se, hvordan du rider! K. R. S.

Suppe. Hvad der er suppe for gåsen, er og suppe for gase:. C. A. Th.
Sug, Karoline, lampen brænder! M. M.
Sug, fåer, jer pibe går ud. E. T. K.
Suk, Simon, der er pølse i luften! A. H. P. Eller: Suk, Volle, der er puns i æ luft. A. H. P.
Sukke. Du sukker så dybt, han lever nok. A. N.
Du skal ikke sukke så dybt, du bliver nok gift. Mart. D.
Han sukker ret som noget helmis. F. P. J. L.
Du skal ikke sukke, de lever nok, som skal banke din ryg. P. G. W.
Suk, hjærte, men brist ikke, den lever nok, der skal di: bedrøv'. E. T. K.
8841. **Sukker**. Det er ikke alt sukker, hvad der smelter i munden. H. N.
Du er da hverken af sukker eller salt, du løber da ikke i lage. Til den, der er bange for regnvejr. P. J.
Tag selv sukker, men tag lidt. L. Fr.
Sul. Hvem der spiser bart sul til davre, skal spise bar: brød til na're. L. Fr.
Den, som spiser sul uden brød, bliver sort. M. R.
Sult er et hårdt sværd. P. K. M.
Sult er godt for dem, der ikke gider ædt. Mads J.
Sult er den bedste urt på æ mad. E. T. K.
Man har aldrig hørt en kokkepige dø af sult. R. P.
Det kommer af sig selv ligesom sult i huse. E. T. K.
8851. Når sult kommer hjem til mit, så spiser jeg kål foruden fedt. F. L. Gr.
Sulte. Når de kan ikke sulte ham ud, så kan de heller ikke skatte ham ud. Om lidt hartkorn. E. T. K.
Skulde man sulte sig rig, så måtte man ønske, man var rig. E. T. K.
Sulten. Lægger en sig sulten, rejser en sig krum. J. G. P.
Sulten lus bider hårdt. E. T. K.
A er så sulten, te æ tærmer ringler i æ lyv på mig. P. Kr. M.
En sulten og en frösset, han er snart kösset. C. Gr. Eller: Den, der er sulten og forfrössen, er nemt kössen. P. K. M.
Du er vist ikke sulten, siden du taler tysk. S. Brun. Ell.: Det er bevis på, at han ikke er sulten. E. T. K. Siges. når en brækker på det tyske.
Æ plæjel å æ plåw gjör sulten maww. Lemvig. P. Kj.
En sulten mave tager til takke med ringe spise. R. G.

8861. Han er så sulten som en stork. E. T. K.
Han er ikke sulten uden én gang om dagen, og det er fra morgen til aften. S. D.
Hverken er jeg sulten, ikke heller er jeg mæt, men havde jeg en æbleskive, den gad jeg gjærne ædt. P. O.
Sulteføde. Bjærge sig det er sulteføde, men æde, til skindet kan revne, det er at få mad nok. J. A.
Sum. Han blev så sum som æ kat med æ siklud om æ hals. A. H. S.
Sundhed. Han levede efter sundhed, fjærtede ved klokkeslæt, døde dog af svaghed. E. T. K.
Han lever efter sundhed, han skider efter klokkeslæt. E. T. K.
Den sundhed, en får på æ apothek, er dyr at kjøbe. Mads J.
Suppe. Vi skal have suppe og steg og tre retter mad. P. J.
Det er den dyreste suppe, man får for intet. E. T. K.
8871. De kommer nok til at koge suppe på en lundstikke. Mort. E.
Det bliver en tynd suppe, som koges på en pølsepind, med mindre man binder et stykke kjød til. H. N.
Der kommer (nu er der kommet) andre kager (boller) på suppen. Piben får en anden lyd. B. H. S.
Vi fik suppe og steg, som sjælden sker. Mort. E.
Man kan også koge suppe på en skindlap. A. E. J.
De suger suppe og sanker kjærlighed, så kan vi andre spise sykagerne (ↄ: bollerne). H. P. L., O.
Surt ser de, sjælden ler de, gnavne og bandsatte er de. J. J.
Det var så surt, så det flöjtede. N. C. A.
Du er så sur som et skovæble. M. Balle.
Suur villing og sild, er I sultne, så kom ind. E. T. K.
Sådan indbyder kokkepigen til middagsmad.
8881. Der står længe vand i sure sige, og er de meget sure, bliver de aldrig törre. A. N.
Sus og dus gjör øde hus. E. T. K. Eller: Sus og dus gjör tomme krus. F. L. Gr.
Svag. Han er så svag, han kan ikke rykke æ hale af en mus. J. M.
Svalme. Han svalmer, som fattig mand bager. K. P. D.
Svanen behøver sine fjer så vel som spurven. C. A. Th.
Svar eller skid, en kan høre, der er liv. E. T. K. Eller: Svar eller slå en skid, at vi kan høre, der er liv i dig. Den, der måber. P. V. J.

Hun svarede ikke andet end humha og ja og nå til det.
Om et intetsigende svar. P. K. M.
Svede. Det er en god lang svede, han smager net. P. J.
Om dårlig tillavet svede (sv.: det sammenløbne kogte lammeblod.
Svede. Han sveder, så det render å æ ærmer og ned i æ tærmer. M. M.
Han sveder som gamle hunde, når de skider. E. T. K.
8891. Han sveder, når han får mad, men ikke, når han arbejder. Marie Kr.
Han kan svede ved at æde og fryse ved at arbejde. C. Gr.
Han sveder, når han spiser, fordi han stræber mest, når han arbejder for sig selv. P. J.
Man må svede, om man skal lære noget. R. G.
Do swede wal endt, få så fo a å tæær *ow* dæ. M. Balle.
Det svedne kryber nok i det vredne. Marie J.
Den, der er svejen (sveden), blyver snår tæjen (taget). E. T. K.
Svensken. Han ser ud, som Svensken havde været her. L. Fr.
Svie. Når svien er endt, er pinen glemt. H. N.
Svide. Man må ej svide alt, hvad der er låddent. H. Br.
8901. **Svin** bides kun, til hundene kommer. P. J.
Svin sover bedst i blæst. M. R.
Æ trug er altid frossen for de vantrevne svin. E. T. K.
Det er nogle dovne svin, der vil ikke selv gå til æ trug. E. T. K.
Dovne svin kommer ikke langt i en frossen medding. E. T. K.
Der er meget i vejen for utrevne svin, når de skal til marked. A. N.
Det er den rette slags svin, som skal bæres til og slæbes fra truget. N. Lynd.
Der hører held til at drive sorte svin i mørke. M. M.
I jawten ær ed it *næ*emt å *si* å gjæn suet swö*n* öwer hien.
Når det er mørkt. K. M. R.
Han er ikke god til at møde æ svin i æ dör. E. T. K.
Den hjulbenede.
8911. Han er ikke god til at gjenne svin sammen (passe svin), for de løber mellem benene på ham. Ch. W.
Han er ikke god til at fange svin. E. T. K.
Han er god til at gjenne svin i by. Ch. W.
Om den kalveknæede.
Det er et ringe svin, der ikke kan rede sin egen seng. Ane N. E. T. K.
Det kommer ikke svin ved, at folk går på gaden. P. K. M.

Det er de lumske svin, der ta'r masken, medens de andre løber uden om den. P. K. M.
Man skal ikke vænne svin til byg, for så vil de ikke æde havre. Nik. Chr.
Han vil hellere rögte andrés svin end sine egne. A. H. P.
Ven der tager sig på at vare æ svin, den kommer til at vare dem ud. A. L.
Gode svin kommer altid hjem om aftenen. B. H. S.
8921. Hvad skal æ svin gjøre i æ kirke? K. Th.
Gjör dig ikke til svin, sådan som mine grise gjorde. C. A. Th.
Du har det som æ svin, der bliver kjørt til skovs, men skal gå hjem. A. L.
Han er klog på svin, han kan se, de fejler noget, når de lammer. J. S.
Alle svin er ikke ens at fede på. M. M.
Hvor kan svin vide, hvad flæsk koster i Hamborg? E. T. K.
Hvad kommer det svin ved, hvad flæsk koster på torvet? Møen. Th. J.
Det er ikke for svin at komme i kancelliet med træsko på. Mart. D. Eller: . . . på kancelliet, for der er glastrapper. F. L. Gr. Eller: . . . i kancelliet, for de vil rode i papirerne. A. B. A.
Hellere vogte svin end holde skole. A. E. J.
Svinehoved. Han gnaver svinehoved (ɔ: snorker). K. R. S. Eller: Han skraber svinehoveder (kalvehoveder). Ch. W. Eller: Han skraber svinebørster. P. V. J.
8931. Har du aldrig set et svinehoved med to öjne. Til en enfoldig. E. T. K.
Svinehund. Havde der ingen svinehund talt, så var der ingen svinehund blevet nævnet. C. Gr.
Svineri. Det er svineri, Kjesten! J. G. P.
Det er svineri at komme smørt i öllebrød og så bilde folk ind, at det er fløde. Poul B.
Det er svineri at handle med lorte i regnvejr. K. L., K. Eller: . . . at lægge smörrebrod i sin tegnebog. M. M.
Svinekar. Når han bliver skåren midt over, kan der blive to gode svinekar af ham. Om mavetykke folk. Ch. W.
Svinetønde. Der kunde blive en god svinetønde af dig, når du kom af med hovedet. A. N.
Svinespand. Det giver noget i svinespanden. C. Gr.
Svinetrug. Min bedstemoders svinetrug var din moders davrepotte. C. A. Th.

8991. **Syne.** Det var til syne (ɔ: var tydeligt). E. T.
Synd. Det er ingen synd at tage den höjre handske på venstre hand. Altså er uret ingen synd. B. H. S.
Synder. Han er den störste synder her i sognet.
Om en lang en. N. C. A.
Der skal en god synder til en god beder. V. Benn.
Det er ikke let at sige nej til en, der er god til at bede.
Synge. Du kan sagtens synge, du skal ikke betale skat' sagde bonden til lærken. K. R. S.
Du kan sagtens synge, du har ingen rug at sælge og ingen penge at tælle. Mart. D.
Du kan sagt synge, du har ikke rug at sælge, og du skal heller ikke kjøbe. A. N.
Syng os nu den: Vi skal ingen nød have i morgen. E. T. K.
Hvem der vil gjærne synge, de får nok noget til vise. E. T. K. Eller: De får nok noget til vise, der vil en synge. Lov. H. Eller: Ven der vil synge, vanter ikke så let vise. A. L.
En må ikke synge alle viser til ende. K. Th.
9001. Han synger omtrent, som når de ringer svin på herregårde. E. T. K.
Han synger, ligesom når en tager en gris i æ øre. H. J.-H.
Syng, min dreng, jeg ved, du kan. A. H. P.
Man kan lige så gjærne synge som græde, man får lige meget for det. Marie K.
Du synger godt, men du søber da bedre med en ske. Ole J.
Han kan både syng' og stemm', som en gris, der er i klemm'. A. B. B.
Du synger nok fluens vise (ɔ: græder) M. Balle.
Han synger, som han havde revet kjæven af en gammel degn. A. E. J.
Kom igjen, du sang så godt! A. N.
Du kommer syngende, du skal nok gå grædende. Marie K.
9011. **Synke.** Nej, den kan jeg ikke synke, der må lidt sød mælk til for at skylle den ned. Om en lögn. A. E. J.
Kunde du søkke mig i én dråbe vand, så tog du ikke til til det. E. T. K.
Du sank (såt) det! Ane N. E. T. K.
Lod være at sige det, du havde begyndt på.
Sypige. En stående sypige og en siddende kokkepige duer ikke. P. J.
Sytten og ni er en mark og ti, og en snaps til madammen det er fire og tyve. E. T. K.

Syv. Mange det er syv. B. H. S.
Syv og ni er rigelig elleve, og en skilling til tokak det er en mark og én. J. F.
Syv (ti) mand om en ært og tre (to) om en side flæsk. J. F.
Syv mand om en ært er de segs for mange. M. M.
Ja det er rigtig, syv og ni er elleve. B. H. S.
9021. Syv gange sytten er 119. E. T. K.
Syv gange sytten er 119. og 100 mark lybsk er tyve mark dansk. H. V. R.
Syv og ni er rele ölle, og tobak for en skilling er en mark og jen. H. J.-H.
Syv og ni er rigelig elleve og fire til er en snes. A. H. P.
Det går ikke til i syv år som i syv dage. E. T. K.
Han er en af de syv, Fanden græd for og fik intet af. A. H. S.
Der er syv foruden de små, og dem er der ingen tal på. P. J.
Der er langt til syv sönner, så længe den første er ugjort. E. T. K. Eller: Det er langt til syv sönner at gå til sengs med en gildet munk. E. T. K.
Det er ligesom æ mand, der gik syv mil, efter at han var træt. A. L.
Det varede syv lange og syv brede. Eller: Det varer syv lange og otte brede. E. T. K.
9031. Han løber ikke i syv kålgårde på én gang.
Den magelige, den sindige. E. T. K.
Det er lige så galt som til Knald-Thomases (Pøl-Thomases), de var syv om at slagte en höne og blev ikke færdige den dag. Lov. H. E. T. K.
Jeg skal syv steder ind til Jens Anders i Tjæreby. K. L., K.
Syvsover får ingen dower. A. E. J.
Syvsover, ottevåger, klokken ni gå i skole. J. Schr.
Sæd. Sæden giver godt i år, vi får en tønde af otte skjæpper. K. R. S.
Sæden må ikke stikke såmanden i enden. A. E. J.
Sædding. Der er slet ingen sædding (handel) ve ham. Nik. Chr.
Sæk. Har du en sæk med til at samle dine småtarme op i, for det kan hændes, te du får dem at se, ven du ikke er rolig. A. H. P.
Det har været i sæk, för det kom i pose. E. T. K.
De unge lærer af de gamle.
9041. Lad enhver bære sin egen sæk til mølle. C. A. Th.

D . . . . g . . . i den pige, sådan hun har bundet for den sæk, nu har jeg bundet om efter hende tre gange, det vil endda ikke sidde. Kar. T.

Han har positur som en nyvendt sæk. Chr. R.

En ska lok æ sæk åp, nær æ kat vel *i* en. M. M.

Den sæk, jeg ikke kan bære op på loftet, skal du ikke tage dig på at bære ned, for det kan du ikke. C. A. T.

Man skal holde sækken op, mens grisen vil i den. G. P. A.

Sælge. Hvem der sælger føl og kalve, får kun pengene halve. P. J.

Han har så mange, han sælger af dem. E. T. K.
Om kjöbmandens varer.

Sælg ost (aske) og kjøb tjære, smörels i sted for tobak. S. O. E. T. K.

Han sælger havren og kjøber piske for pengene. M. J.

9051. Du har nok solgt det til Per Hede. M. M.
Siges til hyrdedrengene, når de vantes noget, og man mener, at de har tabt det i heden.

Nu har jeg solgt mine törv godt. Maren B.
Når man har gjort noget galt.

Du har nok solgt din hvede, sådan som du krummer røret. Ch. W.

Nu er a godt solgt. Eller: . . . kommen godt i strikken. E. T. K.

Sælle søger lige. R. G.

Fælle er sælle. J. M.

Særk. Det er for silde at sy særken sammen, når barnet er gjort. B. H. S.

Det er så ratvornt (ɔ: ubehageligt) at ingen særk være i. Lov. H.

Sæs. Han gik med for en sæs skyld. E. T. K.

Sæt. De har æ sæt ligesom Rys-Karens hår. J. A.

9061. **Sætte.** Jeg skal nok sætte jer på to hynder og en træhække. Når man indbyder en til at besøge sig. V. Benn.

Sæt dig ned ved mit lår, du får vist *et* ander maag i år. E. T. K.

Sæt dig ned og lad hvile falde på dig. E. T. K.

Lad os sætte os ned på Guds grönne jord lige foran kakkelovnen. H. A. H.

Sæt din röv og skjænk æ præst. J. G. P.

Det er en, man kan tage, hvor man sætter ham. Ch. W.
Om den dovne.

Hvor man sætter ham om aftenen, kan man godt tage ham om morgenen. E. T. K.

Sæt dig, som du står, der sidder ingen. Mads J.

Sæt dig ned, der kommer strags en stol. E. T. K.
Værsgod og sæt dig ned ved siden af en stol og få fedt på en ært og smör på en endeskive og lidt varmt i livet. V. Benn.
9071. Værsgo, sæt dig ned i en krog midt på gulvet! Chr. R.
Sø. Han har været dragon til søs. M. Munch.
Dej sist sei (ɔ: sø) kommer åsse te lånd. C. Sör.
Søbe. Man kommer til at søbe det, man har brokket i til andre. C. Gr.
Kan du ikke søbe dig fuld, så kan du heller ikke slikke dig fuld. A. N.
Søb, Sören, det er godt såd. Ant. N.
Søv (ɔ: søb), fåer (Sören), det er fåremælk. P. Kr. M.
Sød. Han er ikke så sød, som han lugter maltet til. Om den sledske. A. C. C. G.
De er ikke så søde, som de snakker. L. Fr.
Vær ikke så sød, at man sluger dig, ej heller så bitter, at man spytter dig ud. H. N.
9081. Man tager det søde, så længe man kan, man tåler nok surt, når det kommer. L. Fr.
Han er sød nok, men han er ikke smör til bunds. K. J. J.
Søge. Den søger bedst, som lægger. M. R.
Søleføre. Det er i søleføre, du skal lære at kjøre. Th. H.
Sölle folk kommer altid sölle af sted. P. K. M.
Sølvkrog. De er også fangede på en sølvkrog. E. T. K. Siges om gode og dyre fisk.
Söm. Han skal passe på, han ikke slår for store söm op, så der intet bliver til hovedet. C. Gr. Eller: Der er mange, der slår store söm, men de får ingen hoveder på dem. Om store planer, der ej fuldføres. E. T. K.
Sømand. En sømand får enten død eller brød. C. Gr.
Sömtén. Han løber, som han havde en gloende sömtén i enden. Ch. W.
Sön. Har din fader sådan mange kloge sönner som du? Er vedkommende lidt hjemme i tingene, svarer han: Ja, han havde en til, og han hed Tip, han sad på din næse og gjorde noget på din lip. E. T. K.
9091. Jeg er den mands sön (der kan gjøre det eller det). Udtryk af vigtighed. A. H. P.
Sönnen træder i faderens skjorte, og datteren træder i moderens særk. Nik. Chr.
Søndag. Bi til på søndag, så kan du rådes ved med kirkefolkene om det. C. Gr.

I morgen er det søndag for dem, som ikke får hug. F. D.
Søndagsflytt' er snart fortröt. H. Pet.
Sønden. En kan se hend' sønden ind og naren ud.
Om et meget pjaltet fruentimmer. E. T. K.
Søndenvind gjæn sild i tønd (ɔ: tønde). Anholt. C. Sør.
Søndensol og nordenvind det er rævevejr. S. Brun.
Sønden-torden og norden-krig det er to strænge herrer. E. T. K.
Sören. Han slår til Sören med den røde vest. Ch. W.
9101. Han skriver Sören Sören (S S) hen ad vejen.
Den, der er fuld. H. Pet.
Sörge. Det er ikke værd at sörge for den dag, du aldrig lever. Mart. D.
Lad dem sörge, der længst lever, og lukke æ dör, der går sidst ud. E. T. K.
Vi andre vil ikke sörge, lad dem sörge, der har de lange agre i æ mark. A. H. S.
Du sörger rödt, for din kone er død, du sörger swot. for det kan blive godt. A. H. P.
Hun sörger med en rød tråd i hendes træskohæl. E. T. K.
Eller: Nu skal du til at sörge, du skal have en rød tråd om dine træskohæle. På skrömt. E. T. K.
En sörger for den dag, en aldrig ser. J. M.
Han sörger for sin egen smöræske. Om en gjerrig. Niels J.
Du skal ikke sörge, lad æ hund sörge, den har fire födder og ingen sko til dem. E. T. K.
Søsling. Ven der spytter ad en søsling, får vanskelig en daler. A. L.
9111. **Søskende** forliges gjærne værst. R. G.
Skal vore börn ikke være søskende? E. T. K.
En måde at bejle på.
Søskendebarn. Han er nok søskendebarn til Lars Jensens kirsebærtræ i Krustrup. M. R.
Han er søskendebarn med Knuds moers morbroder og den grå hests farbroder. Chr. R.
Søskendebrød. Han er søskendebrød til Per endeskive, og halvbroder til Jonas's frakke, og søster til Kristen Mathisens plankeværk. P. J.
Søskendetrætte varer ikke længe. A. E. J.
Søster. Du er nok søster til Per Jörgens klaptræer. P. J.
Tag nu ikke ved med din søsters arm. E. T. K.
Når der skal tages dygtig fat.
Har du bundet for den sæk med din søsters fingre? Ch. W.
Når der er bundet dårlig.

Det er nok gjort med din søsters fingre. A. E. J.
9121. **Sövn.** Megen sövn er ikke god, den gjör kroppen tung og pungen tom. A. E. J.
Arbejdsmanden trænger til fem timers sövn i døgnet, vandringsmanden til segs, den studerende til syv, og den dovne til otte. F. B.
Sö*w*n å lö*w*n de æ lissom en vænne sæ te. P. J., Dr.
Så lidt og höste meget er sagen. H. N.
Det er bedre at så lidt og höste meget, end at så meget og høste lidt. Ch. W.
Nok så, men plöje först. Ch. W.
Den, der såer snavs, höster hjavs. Lov. H.
Han har sået til hælvten med Fanden. Chr. R.
Når der avles lidt.
Den, der sår med sine vanter (luffer) på, skal gå (krybe) på sine knæ og höste. P. Kr. M.
Sådan er det, og sådan skal de ha' det, så skal de nok lære at komme hjem om aftenen. A. H. P.
9131. Sådant er det, og sådant går det, nogen har det, og nogen får det, og mange får skyld for det, de får aldrig af. Lov. H.
Du er ikke sådan æfor, som andre folk æbag. E. T. K.
Det er ikke sådan her som i Himmerig. A. H. P.
Nej, nok er jeg sådan, men sådan er jeg da heller ikke. Tyholm. Vilh. H.
Såmænd. Du siger såmænd. Til en, der bander. J. K. N., G.
Ja så mænd og li'så mange kvinder, så bliver der ingen enke. M. Balle.
A ja så mænd og kvinder med, pigerne skal man lede efter, få er de, og små er de, sjælden ler de, og surt ser de. John H.
Ja så mænd og konerne med, pigerne er der kun lidt af, især i denne by; få er de, og små er de, surt ser de, og sjælden ler de. K. R. S.
Ja så mænd og pigerne med, de unge karle skal vi lede efter, få er de, små er de, surt ser de, og sjælden ler de, og onde er de at bekomme. L. Fr.
Aaja så mænd og pigerne med, de små karle kommer af sted, få er de, surt ser de, sjælden ler de, å, Gud lad Fanden flyve med dem over alle træers top! Josef M.
9141. Å ja så mænd og piger med, få er de, små er de, surt ser, sjældent ler de, ilde går det, og vel er det. P. J.

Å ja så mænd og konerne med, så er der ingen forglemt andet end börnene, dersom de har nogen. P. K. M.
Å ja så mænd ja, dær ær mane, dær æ gywt, dær ær mender end a, hwåkke sææar bette nåwe æ de endda. M. M.
Å ja så mænd og konerne med, pigerne skal de lede om, for der er ikke uden tre i tretten herreder, og den ene er forlovet, og den anden er besovet, og den tredje har ord for karlfolk. K. M. R.
Å ja så mænd og så en pægl og så i seng og så op at få kaffe. M. M.
Ja så mænd og æ koner med, så er der ingen mageløs. E. T. K.
Ja så mænd og lige så mange koner, så er der ingen mageløs. E. T. K. Eller: . . . så er der ingen enke. A. N.
Sår. Når såret er lægt, er svien glemt. C. Gr.
Det er sjælden, der kommer blø af helt sår. A. H. S.
Når æ sår er lægt, så er æ skår glemt. Kar. B.

T.

9151. **Tabe.** At låne pibe og tigge tobak er der intet at tabe på. H. N.
De taber ikke ved at tigge, uden de taber æ pose. A. H. S.
De kan tabe det på æ hægter, som de har tjent på æ knappenåle. H. C. S.
Man kan let tabe bag til, hvad man vinder for til. F. L. Gr.
Han taber, som hunden taber mog. E. T. K.
Bruges tit i kortspil.
Det er ikke tabt, hvad vi kan gå tilbage og hitte (finde). A. M. N.
Du har nok tabt din kniv (ɔ: tabt modet). K. R. S.
Han er ikke tabt bag af en vogn, når han falder (triller) for af. Eller: . . . når han hænger på (glider ud ved) hamlen. Om den, der er skrap i öjeblikket. H. H. Ø.
Når man først har tabt et fel (ɔ: på et vognhjul), kan man nemt tabe end et. P. K. M.
Vi kom til tabende marked (ɔ: kom bag efter). P. J.
9161. **Taft** er bedre end vadmel undtagen til bugser, der holder det ikke. E. T. K.
Tagdryp. Nu er vi komne af æ regn i æ tagdryp. J. M.

Tage. Man får at tage, hvad dagen hør til. F. L. Gr.
Han tager for hånden, ligesom Per (Jon) tog pigerne. H. A. H.
Det tæjer både øl å ærrm. Tager rent med sig. H. F. F.
Man skal tage, mens posen er åben. R. G.
Den er god, tag os ved den! En lögn. S. Brun.
Den var da til at tage på med gråvanter. K. R. S.
Om en håndgribelig usandhed.
De tog fra ham, hvad de kunde, og slap ham som en hare for hunde. E. T. K.
Ja, der skal vi ta' det og ikke til Thomasses. A. E. J.
9171. Han tejer hæl a æ skaft (stövleskaft). K. Th.
Passer ikke hans ting, er skjødesløs.
Det tager sig nok ud, men ikke så godt. M. R.
Du tager på det, som Fanden tog på Hollænderen. E. T. K.
Det er en, der tager noget med sig. Ch. W.
Den, der stjæler. Kan også betegne en rask arbejder, især i höstens tid.
Han har så tit været med til at tage Per af æ loft. Kr. S.. J.
Man kan ikke tage mere af en ræv end hans bælg. C. Gr.
Han tager på sagerne, som om armene var slåede over på ham. Stevns. J P. J.
En ta'r ham ellers ikke, hvor en sætter ham. E. T. K.
Svend, tag mig min taske og giv den fattige mand et par skilling. Til den mageligo. A. G.
Ejn ska ta saj i ajt for å komma op i syheda maadijn. K. Sk.
9181. Rogregn og slege folk skal en tage sig i agt for. Jeppe J.
En præst kan tage fejl, sagtens kan en afsat degn, der aldrig har været indsat. A. M. N.
Tag aldrig fra, læg aldrig til, du snart til bunden komme vil. H. N.
Tagved. Kan du ikke, så må jeg nok hedde tagved. Lærer S.
Tak fylder så lidt i lommen. K. R. S.
Tak, fordi du vilde takke. H. A. H.
Nu skal du ha' så mange tak, som der er ender i en høstak. Chr. R.
Jeg siger tak, som ikke så sært er. A. H. P.
De ær så møj tak (ɔ: det skal du have tak for). Chr. J.
Tak skal du ha', du er lige godt den bedste, hvor der ingen er bedre. M. Munch.
9191. Tak for den næste, denne er jeg vis! Kar. T.

Tak du Gud, dine bugser er hele, og mine gåede itu. Kar. T.
Jeg tager ellers ikke tak af bekjendte folk, jeg tager heller et par skilling. Marie K.
Nu skal du have så mange slags tak, er der så nogen ntai imellem, da er det ikke min skyld. P. V. J.
Man får ingen tak, når man viser sin nabo nitten tjenester og nægter ham den tyvende. Nik. Chr.
Tak skal du have for din höflighed, din ære tvinger dig ikke. Nik. Chr.
Tak skal du ha', og godt skal du få, men du skal selv være om det (selv betale det). E. T. K.
Nu siger a tak for den traktat, det regnede a pinedød ikk' for et bryllup. F. M.
Du skal have tak for din tøø og aske for din gløø. P. K. M
Han takker Fanden for mad. Når en ræber. J. M.
9201. Grisene takker for mad. E. T. K.
Når de går hen til soens tryne, efter at de første gang har fået ...
Man må takke Gud for ikke værre. Kar. R.
Der er intet at takke for, hvor intet gives. C. A. Th.
Man bör også takke for lidt. R. G.
Tusind tak det er stakkelstak. H. J.-H.
Tak-for-sidst. Du sidder som tak-for-sidst. Per Tot. E. T. K.
Takløs gjerning er svær at bære. A. L.
Tal dansk, din tyske hund, det ved vi hvad betyder. H. N.
Han taler så spansk, at vi Danske knap kan forstå ham.
Sådan siger Jyden om en simpel person, der gjærne vil, men næppe kan tale fint. H. N.
Han taler som en skikkelig mand, men peger som en skjælm. Chr. R.
9211. De taler enten om en fugl, en unge eller en skidden rede. Når man ikke véd, hvad to taler om. J. Prest.
A vil gjærne tale med dig under fire öjne og over to röv-huller. E. T. K.
Tal bare ikke om det, så har det ingen magt. O. B. H.
Dænd tååler te æ höns. N. Form.
Siges om en lommekniv, der kan rasle, fordi fjederen er slap.
Tale. Det var en trind tale af en lerovn. P. Kr. M.
Det var en trind tale, når den havde været nok så lang.
En slags ros om löjer osv. P. Kr. M.
Tallerkenslikker får store brikker. A. E. J.
Tam. Han er så tam som en ulv. C. A. Th.
Tammelmasket. Han so så tammelmaske ud. E. T. K.

Tand. Du skal ikke vise mig din tand, jeg er ingen bendrejer. Ant. N.
9221. Hundens tænder er lige så hvide som dine. C. A. Th.
Når skorpen går fra tænderne, går kraften fra hænderne. S. Gr.
En tand af hans mund og en skilling af hans pung er ham lige kjære. R. G.
Slå den tand ind! H. N.
Du kan godt slå den tand ud. A. B. B.
Det kommer ikke inden for dine tænder. P. J.
Nej, det er ikke godt at stole på folk, en kan ikke se dem længere end til æ tænd. E. T. K.
Du har så sölle tænd, du kan ikke bide en dram over. Eller: Hans tænd er ikke svar gode. Eller: Du har gode tænd, kan a se. E. T. K.
Har hun det først i tænderne, så får hun det snart i hænderne. Ant. N. Eller: Hun har ondt i tænderne, hun får . . . . Om svangre kvinder, som har tandpine. Chr. R.
Han har lige så mange tænd i æ mond, som en gammel kjælling i sin röv. J. M.
9231. **Tandpine.** Han har nok tandpine i sin store tå. P. J.
Tandtrækker. Det var en slem tandtrækker! A. N.
Tanke. Der er intet, der kan fejle som tanker. P. K. M.
Det, der tiest slår fejl, er vore tanker. Chr. R.
Tanker er toldfri, men ikke syndfri. Marie K.
Tanker er toldfri, og skide er skattefri. Lov. H. E. T. K.
Den, der har gode tanker, er al tid i godt selskab. A. E. J.
Tanker, som ties, kommer ej til tinge. E. T. K.
Tanker de går så vidt, men fejler så tit. E. T. K.
Du går nok i tanker ligesom smedens kat, den bed ællinger og kyllinger for rotter og mus. Ch. W.
9241. Han har dybe tanker ligesom Ole Lund, kun har han ondt ved at føre dem frem. H. Br.
Du har store tanker om dig selv ligesom karetmagerens ko, da hun vilde stanges med månen. M. R.
Du har nok store tanker ligesom Grejses køer, de mente, de skulde have hø juleaften, så fik de kun halm. K. R. S.
Han har fået store tanker ligesom Mads Dovers vædder, da han red på hjorden hjem. S. W.
Vædderen var bleven syg, og hyrden måtte da bære den.
Onde tanker er værre end ord. M. S. E. T. K.

Tant. Der er aldrig så dårlig en tant, der er jo alvor iblandt. E. T. K.
Eller: Et er tant, der er alvor iblandt. C. A. Th.
Tappe. Man skal tappe af den tønde, katten sidder på. P. O.
Tarm. Der er ingen tærmer i æ hoved af ham. C. Sch.
Han har kun lidt forstand.
Tarv. Det var ikke min tarv. E. T. K.
De war *et* tæ*r*e te, te de sku ske*j*e. T. K.
9251. **Taske.** Dreng, tag mig min tååsk, den ligger i æ åå*s*k. H. K. K.
The uden fløde er som kys uden kjærlighed. H. Pet.
De drikker ikke deres the uden sukker og fløde. P. J.
Thevand. Han fik thevand uden sukker. E. T. K.
Han er kommen passende til thevand uden sukker. S. H.
Ti. Han er ti år på hvert lår, å jæn ne*j*er å æ røk. M. K
Jeg har ti og femten ærender. Eller: Man kan rende ti og femten steder. Eller: Han har ti og femten ting i sit hoved. B. H. S.
Tid. Vi skal passe på tiden, den passer ikke på os. A. E. J.
Vi skal passe tiden, mens vi har den. A. N.
God tid forhaster ingen. P. J., Dr.
9261. Spildt tid er ikke til at finde. M. R
Der er ikke noget, der lærer folk bedre end tiden. A. N
Den tid, der går med godt, kommer ikke igjen med ondt. Chr. J. Eller: Den tid, der går vel, kommer aldrig illd (ikke ilde tilbage). E. T. K.
Det skal nok gå i vor tid og tre (otte) dage efter. J. G. P.
Han er med tiden. M. Balle.
Han er for ved tiden. M. Munch.
Det bliver ikke i denne konges tid. M. R.
Der skal tid til alt, om det så er til at fange lopper. J. S.
Der skal tid til alt, uden til at fange lopper i en høvævl (höstreb). Marie K.
Der skal tid til al ting, om det er så til at dø i. S. M.
9271. Tiden går — mens drukken kjælling sover. Kar. T.
Det er god tid at give sygt folk davre. K. Th.
Nu er det den tid, Ole vander kalve. H. H. O.
Det er strænge tider, vi lever i. A. H. P.
Det går vel i vor tid. E. T. K.
Den ene tid betaler den anden. H. Br.
Den tid kommer og, at koen har sin rumpe behov. K. St.
Han har sine tider ligesom de tåbelige. D. J.

Han har sine egne tider, ligesom norske Katrine.
Om en, der ikke kan blive færdig i rette tid. K. L., K.
Når det tager sin tid, så får det også skabning. C. Gr.
9281. I kom i en heldig (lykkelig) tid og ikke i en skiden møgagen. E. T. K.
Tiden er al tid lang for den, der venter. A. E. J.
Nu er det på tiden, at bønderne skal af byen. C. Gr.
Det er slöje tider, slet ikke noget at fortjene, og bønderne gjör deres börn selv. Ch. W.
Den tid, der er gået med tø, kommer ikke igjen med frost. F. L. Gr.
Gå ikke hen og dø i så travl en tid, hvor skulde vi få dig begravet? Marie K.
Ja, det har jo haft tid til at leve, det må da også have tid til at dø. Når et får, som slagtes, ikke vil dø. E. T. K.
Den ti, den såre, den kywling, den kåre. Poul B.
Tidlig. For tidlig gammel og for sildig klog. C. Gr.
Den skal stå tidlig op, som vil fange gammel ræv. H. N.
9291. Den skal stå tidlig op, som vil narre ham. K. R. S.
Du skal stå tidlig op, skal du tage hans skjæg af. C. Gr.
Eller: Den . . . som vil lære ham at kjende. J. P. J.
Den skal stå tidlig op, som vil komme lykken i forkjøbet. B. H. S.
Gå tidlig i seng og stå tidlig op, det er noget, der duer. Ann. J.
Tidlig op og tidlig i seng, det har æ börn bedst af. A. H. P.
Stå tidlig op, gå sildig i seng, så står det godt på mark og eng. A. C. P.
Man skal ikke være bange for dem, der rejser sig tidlig om aftenen. E. T. K.
De skal stå tidlig op om æ morgen, der skal se, hvordan det skal gå dem inden aften. L. P. L.
Det er vel tidlig i æ feesken (ɔ: fiskningen). Maren B.
Når man er for tidlig på vej om noget.
Hvem der har ord for at stå tidlig op, kan godt sove til middag. Langel. K. R. S.
9301. Det kan ikke hjælpe at stå tidlig op og gå og sove hele dagen. L. Fr.
Det er tidlig nok at give syge hunde davre. Nik. Chr.
De kan sagtens komme tidlig nok, der skal hænges ved lys. H. K. K.
Tids nok. Den kommer tids nok, som bliver hængt ved lys. Kar. T.
Tids nok kom aldrig tör i huse. H. Br.

Tids nok fik aldrig sit byg sået, lige glad døde af sult. C. Sör.

Du har tids nok. Langt fra ret opfattelse. J. M.

Tidligbærende. En tidligbærende ko er en ny ko to gange om året. A. H. S.

Den er lige så god som en tidligbærende ko. E. T. K.
Om næsen, når man har snue.

Tidsel. Giv du mig tidsel i mit hø, så giver æ dig smör i din grød. Siger de gamle køer. J. F.

9311. De æ gjaared mæ tissel å vendred mæ gråboond. Når noget er dårlig gjort. K. M. R.

Tidselolie. Du skal ha' tidselolli å nalldfjæt, det er godt for swalderbetændels. E. T. K.
Til en skvaldrende kjælling.

Tidselårre. Når vi har et læs tidselårre, så kan vi kjøbe en herregård. Af tidsler levnes intet. E. T. K.

Tie. En må hellere tie end tövstløs tale. E. T. K. Eller: Bedre er tien end . . . A. H. S.

För hun tier, la'r hun sig hellere slå ihjel. Mort. E.

Hun tier ikke, om de så trådte på hendes hals. E. T. K.

Du kan lige så lidt tie, som man kan slå vand i et bundløst kar. C. Gr.

Hun tier ikke, om en så slog den halve mund i stykker på hende, så gimrer hun med den anden halve. E. T. K.

Vêd du noget, så ti det, har du noget, så hold det, ulykken med sin brede fod kan hurtig komme. S. M.

Ti stille med det, så får det ingen magt. D. J.

9321. Ti stille, der kommer et læs møg. E. T. K.

Ti stille og lad os høre, hvad karlene sige. P. J.

Ti nu stille, ellers bliver remsen for lang. Lov. H. E. T. K.

Den, som tier i tide, kommer ikke i fortræd for sin mund. Ch. W.

Kan du nu tie stille, ellers skal a hente en sten og tørre dine öjne med. H. A., S.

Tænker du, a er værd at tie et ord? A. N.
Når en ikke svarer.

Kunde du tie præsten et ord? M. Balle.
Siges, når börnene kommer fra examen.

Han er nok af det slags, der tier bedst, hvad han ikke vêd. J. G. P.

Havde du tiet, havde man tænkt, du var en klog karl. R. G.

Han tier og tænker. A. M. N.

9331. Ti stille med det, så gjör det ikke noget. H. A. H.

Ti nu stille, nu kommer Tøger. E. T. K.

Tiende. Når tienden er 4, 3, 2, så lever præst og bonde begge to. Prisen for rug, byg og havre. E. T. K.

Tigge. At tigge er ærlig, men stjæle besværlig. L. Fr.

En taber ikke ved at tigge, uden en taber jo æ pose med. E. T. K.

Jeg vil ikke tigge en skid af en stodder. P. Kr. M.

Det er ikke rart at komme og tigge, hvor de selv sidder og syr poser. E. T. K.

I tigger vel begge til én pose? Ch. W.

Tigger. Man kan ikke gjøre en tigger værre end give ham mere, end han kan bære C. A. Th.

En duelig tigger og en doven kræmmer står sig bedst. H. F. F.

9341. Der må ingen store tiggere ga. A. M. N.

Til. Nu kun til, hr. pastor. A. H. P.
Når man skal begynde på noget.

Tilbage. Hvad man kan gå tilbage og finde, er ikke forlist. M. R.

Konen så tilbage, hvor langt hun havde frem. B. H. S.

Til bunds. Han gik til bunds ligesom matrosen i ærtehalmen. M. M.

Tilfreds. Nu er vi lige så godt tilfreds som dem, der har fået det meget. E. T. K.
Siger en ved et gilde, når han har fået alt det, han kan stikke ved sig.

A er tilfreds, om I så kalder mig gryde, bare I ikke vil sætte mig åpå ilden at syde. Lov. H. E. T. K.

En skal være tilfreds med det, som æ trave giver. A. L.

Jeg er snart tilfreds, at jeg var kjed af det. P. J.

Jeg var tilfreds, det kunde gjøre mig ondt for dig.
Når en klager uden årsag. K. R. S.

9351. **Til gavns.** Hvad jeg gjör til gavns, tager jeg ikke noget for. M. R.

Tilgjøre. Han blev henne i æ tilgjøren. P. K. M.

Tilgode. Det er godt at have noget til gode, når det er hos en vis mand. F. L. Gr.

Det er bedre at have noget tilgode end at have alt optaget. F. L. Gr.

Den, der kan ikke se sig til gode, kan heller ikke se andre til gode. P. K. M.

Det er godt at have noget tilgode undtagen hug. E. T. K.

Til mode. Skidt til mode for en nat, pigen hun er lige glat. H. F. F.

Til overs. Det, der bliver tilovers, kan vi gjemme til æ mis og æ kok. Fra måltidet. Chr. J.
Det blev ham lige så rent til overs, som »Aleneste Gud« blev æ præst. E. T. K.
I ældre tid skulde præsten al tid begynde tonen til den første salme i kirken, og det var i regelen »Aleneste Gud i Himmerig«.
Tilpas. Nu er jeg lige så godt tilpas som dem, der har spist det meget. H. A. H.
Siges, når man går fra et godt middagsbord.
9361. **Til rede**. Du er altid til rede ligesom en fedtet sibørste. E. T. K.
Tilladelse. Mig tilladelse, min pen vil sprutte. F. P. J. L.
Time. Tag timen, som den er. A. E. J.
Han kan sove timen på tre kvarter. P. J.
Ting. Sådan ringe ting ta'r mo'r ikke noget for. H. H. K.
Der er brudt en ting ud af æ tinghus. E. T. K.
Siges mest til börn. når der er blevet hul på strömpen for tæerne.
Du har dine ting så akkurat, som de lå i en ask. E. T. K.
Han har hans ting i en ask og hans smör i en tjæretønde.
Den uordentlige. E. T. K.
Tinge nöje og betale redelig hører Gud til. P. K. M.
Tinnigrød. Du skulde have tinnigrød i en skrannipotte.
Siges til lattermilde börn. E. T. K.
9371. **Tinstergrød**. Du har nok fået tinstergrød i din oldemoders (moders) skrannepotte. Den lattermilde. J. A.
Tit. Du får så tit aldrig noget. H. A. H.
Tjene. A tjener en rig mand for flæsk og rugbrød. K. M. R.
Nu tænkte hun, hun skulde tjene sig en rød smörrebrød ved det. Om den, der sladrer. K. M. R.
Tjener. Du skulde lejet dig en tjener i fjor, så havde du haft ham i år. K. St.
Vil du have en tro tjener, så tjen dig selv. E. T. K.
Ild og vand er gode tjenere, men slemme herrer. H. N.
Tjeneste. Der er ingen, der løber af tjenesten for en tri meldmads skyld. Nik. Chr.
Tjow. Det er en tjow (ɔ: sölle en), der ha'ette en kow. P. Kr. M.
Tjærespån. Han kopper sig ligesom en lus på en tjærespån.
Den stolte. H. H. O.
9381. **To** er et par, tre er en trop, fire er en flok, syv er mange. J. H.
To er nogle, tre er mange, syv mangfoldig. E. T. K.
To kan æde den tredjes mad. P. Chr.

Hvad to kommer til rette om (gjör af), kommer ikke den tredje ved. E. T. K.
Jeg siger ikke mine ord to gange, for jeg har ikke studeret til præst. E. T. K.
Jeg er ikke præstelærd, jeg siger ikke mine ord to gange. M. K. E. T. K.
Æ seje it min ord to ganng, får min far æ it en præst, å min mor æ it en deenkuun. A. Andr.
Jeg tygger ikke min mad to gange. Niels J.
Gjentager ikke mine ord.
Når der er to skorstene på huset, er konen madamme; er der tre, så er hun frue. H. Pet.
Brændeknuder giver to gange varme, først, når man flækker dem, og dernæst, når de brænder. Ant. N.
9391. Når to slås, er det godt, at der kommer tredjemand. H. N.
To er bedre end it (o: et), når de ikke begge er skidt. Ant. N.
To kan altid mere end én, om det så er i et fad grød. P. J.
Jeg véd det heller ikke, så er der to, der véd det ikke. C. Gr.
Det hjælper lige godt at være to, om vi endog skal ud at stjæle. A. E. J.
Det sagde du to gange. A. E. J.
Når en har fortalt noget, og man har opfordret ham til atter at fortælle det.
To meninger om én sag det kan nok være, men to kvindfolk om én kåág det kan ikke vel gå an. A. H. S.
Der er to meninger om én tale og to ender på én hale, når den bliver hugget af ved rumpen. E. T. K.
To om taget! Ch. W.
Han drikker to gange ligesom Ole Niels's gris. K. L. K.
9401. I skoven regner det to gange. A. E. J.
Det har en to gange godt af ligesom af harsk flæsk. A. L.
Jeg har ikkun to hænder. R. G.
Han har to hager og samler til den tredje. Den fede. Lov. H.
To ting er visse, den, som vil drikke, må også pisse. Joh. G. P. E. T. K.
To. Gid du vilde to dig. Om intetsigende tale. A. H. S.
Ja, du har en ske at to! Marie K.
Til en, som bilder sig ind at have travlt.
Den, der vil to pletter af, skal have rene fingre. E. T. K.
Å, vil du ikke gå hen og to dig i en kande fedt! M. M.
Tobak. Han spinder tobak. Sidder i fængsel. E. T. K.

9411. Den, der røger tobak, lugter som et svin; den, der snuser, ser ud som et svin, og den, der skråer, er et svin. E. T. K.
Tobak å kwoon de er ik udn en woon. A. H. S.
Han er ikke större end tobak for fire skilling. M. Munch.
Nu en pibe tobak ovenpå, for æ vælling var så tynd! J. F.
Håhåhå, Ma'en Anders', kan du også røge tobak. P. V. J.
Der var sat en pris tobak på hans hoved. C. A. Th.
Tobaksskillingen gror i vestelommen. E. T. K.
Den skal de have, for det bliver som til en ret.
Tobenet. Du mener vel en tobenet gås? — Nej, en almindelig firbenet gås. C. A. Th.
Tokkehed mit lam, sagde han Per Gråspil. E. T. K.
Tol. Det piber i tollene. C. Grove.
9421. Han kan ikke lave en tolle til en klapning.
Den ubehjælpsomme. P. V. J.
Told. For det om de også giver mølleren æ told, så kan de endda være i behold. E. T. K.
Når man lader kornet til kreaturerne grutte i steden for at give dem skaftekornet.
Tokkinot. Det er en sær tokkinot. Eller: . . . et tårihoved. Eller: . . . et tokkehoved. E. T. K.
Tomme. En tomme gjör meget, men mest på en næse. C. Sör.
Tommelfinger. Det er ikke godt at have for mange tommelfingre. A. N.
Tondtet. Du er slet ikke så lidt tondte, der er ikke så få der kan narre dig. A. H. P.
Du tror nok, te a er tondtet, for det du er ikke ret klog. A. H. P.
Han er tondte født, tåbelig opdragen, og siden har han ingen kloge folk været ved. H. A. H.
Tonepose. Min moder glemte at give mig en tonepose.
Siger den, der ikke kan synge. Lov. H.
Topfuld. Den er topfuld ligesom Per Lovtes kålfad. J. M.
9431. **Toplændet.** Han er noget toplændet (ɔ: har en höj lænd) ligesom Thammes. J. G. P.
Torden. Du er nok født i torden. J. G. P.
Om en, der har for vane at tale meget höjt.
Nu falder der en halv torden. B. H. S.
Om stöj, som man ikke véd hvad er.
Tordenkalv. Han er en rigtig tordenkalv. A. H. P.
Dårlig en.
Tordenpande. Å, din fæle tordenpande! E. T. K.
Tordne. Det tordner i röven og slår ned i bugserne. P. J.

Torn. Han slæber torn hjem Den, der snorker. Mads J.
Et læs torn i kjællingers röv det er godt for kløe. R. P. R.
Han er en torn på møddingen, men skidt imellem pigerne. M. M.
Han tog tornen af hans hæl og satte den i sin egen. P. J.
9441. **Torsdag.** På torsdag tretten dage og sant skjæsorisaften. Om noget, man ikke véd, hvornår sker. Lov. H.
På torsdag tretten dage — syv dage för juleaften. C. Gr.
Det bliver, når der kommer to torsdage i én uge. Om det, der ej sker. E. T. K.
Jo, nu skal vi se, det kommer en af æ torsdag morgener. Det kommer aldrig. E. T. K.
Torsk. Det er ikke alle »torske«, der er fisk. H. H., Hj.
Han gaber som en torsk, vandet er rendt fra. Mart. D.
Han fanger torsk. Eller: Han trækker torsk i land. Om den, der snorker. Lov. H. E. T. K.
Torskesuppe. Det blev til torskesuppe. A. B. A. Om uenighed.
Det river (løber) nok ud til en torskesuppe. Mart. D. Om det hede venskab.
Torv. Man bringer ej alt til torvs, som sælges kan. C. A. Th.
9451. **Tosser** er også folk. C. Gr. Eller: Tosser er også et slags folk. Marie K.
Tossen er al tid klogest. C. Gr.
Hvor der ingen tosse er, bliver der heller ingen nævnt. C. Gr.
Tosser betaler forud, kjæltringer aldrig, brave folk i rette tid. E. T. K.
Roosa toosa, så får du gavn aa-na. Eller: . . . vil du ha' nytta å-na. K. Sk.
Så længe der er tosser til, så skal de kloge nok redde dem. Sör. H.
Han hår våån lisse manne stæjer, som der er tosser i Helvede. E. T. K.
Man kan også lære noget af en tosse. E. T. K. Siger den, der gjör noget snildt, når en anden roser ham derfor, eller når den første hjælper den anden til at gjøre en ting nemmere, og han derover udtaler sin tilfredshed.
Man skal da kjende en tosse på én ting. J. G. P.
Tossestreger duer ikke, uden de bliver brugt. Marie K.
9461. Han gjör blot tossestreger. J. Schi.
Tosset. Tossede folk har ingen pas behov, de kan rejse foruden. M. R.

Han er ikke så tosset, som han render rundt til. Hanne J.
Han er ikke så tosset endda, der er ikke så få, der kan gjøre nar ad ham. A. G.
Han er lige så tosset som en tosset gris. K. R. S.
Hvem der kjøber ham for tosset, kommer til at sælge ham for klog. Eller: . . . giver sine penge ilde ud. B. H. S.
Tov. Hun giver ikke hendes tov (ɔ: uld) hen, så længe hun har en eneste loof af det. E. T. K.
Towele. Go towele å tå ed åwele å stryg jawwnle, få de æ gawwnle. Regel for en höstmand. N. Lynd.
Tradderifjat. Sikken gammel tradderifjat.
Om en gammel melodi, man er kjed af. Lov. H. E. T. K.
Tralle. Stop din traller ind, det ser ud til regn.
Til den pjaltede. Lov. H. E. T. K.
9471. **Trang.** Det er trange tider, vi lever i, herremanden skal gjøre hans börn selv, han kan ikke få råd til at holde nogen til det. Lov. H. E. T. K.
Trang sælger og bonden ser til. Chr. R.
Der er mere trang til end brødtrang. L. Fr.
Hun har anden trang end brødtrang. Giftesyg. A. H. S.
Trappe. Nu har du da bundet så meget, te der er trapper, både lopper og lus kan kravle op ad. E. T. K.
Travl. Det er en travl tid, når køerne bisser, bierne sværmer, og gryden koger over. J. J., R.
Du har nok så travlt, at du ikke har stunder (tid) at bestille noget. Niels J.
Hun har travlt ligesom Tovle-Ane i kjøkkenet, hun har kun én ske at vaske af, og vandet at smide ud. H. P. L., O.
Han har så travlt som en mus i barselseng. E. T. K.
Han havde så travlt som æ kat i hed grød. E. T. K.
9481. Han har så travlt, at han ikke har tid at spytte i hænderne. H. Pet.
Han har lige så travlt, som han skulde have en lille i kirke. N. Joh.
Du skulde vist have været af sted i går, eftersom du har travlt i dag. En, der har stort hastværk. V. Benn.
Jeg har travlt, det er indkjørselstiden. P. K. M.
Den, der snuser.
Han har stærkt med travlt. K. R. S.
Travlhed. Der er en travlhed, som om der skulde slagtes en kylling. I. K. J.
Tre. Frisk luft, godt vand og godt brød er tre gode ting. Mort. E.

De er tre til parret ligesom fladlusene. P. J.
Det kan jeg sige dig uden at lyve, tre gange syv er en og tyve. Mort. E.
Går du med den fart ud i tre dage, kommer du ikke hjem på to. P. V. J.
9491. Alle gode gange er tre, den fjerde må (skal) det ske. A. M. N.
Det er at være tre mand om en ært. P. V. J.
Tre mand om en ært, og så kan de endda ikke pille den.
For mange om det. J. K. N., G.
Vogt dig for tre k'er (ɔ: kvinder, krus og kort). Mort. E.
Tre folk en jawwlas, fiir folk en kwawwlas. J. K. N., G.
Der skal tre soldaterlus til at vælte et kommisbrød. Kar. T.
Trekort. Nu vil vi spille trekort om tre næsestyvere og lade beterne stige til et par blå öjne. M. M.
Tremark. Der skulde snart en tremark med. A. H. P.
En usædvanlig stor lögn.
Treven. Det går lige sa trevent som Norges ligsalme. E. T. K.
Triller. Hun slår triller på en arms længde. Ant. A.
9501. Han kan slå nogle triller på en arms tykkelse (f. ex. en spillemand. A. N.
Trillebör. Jeg skulde bede om at låne en trillebør, for vi skal skjære törv med fjæl ved siden. M. G. A.
Trimle. Vi er bedre at trimle med end at drive med. E. T. K.
Den er lige så nem at trimle som at trække. E. T. K.
Trimmeltrind. Du er trimmeltrind ligesom en harve. A. N.
Trind. Det var en trind tale, når den bare havde været nok så lang. C. A. Th.
Det er langvis trind ligesom en harve. H. J.-H.
Trip trap træsko, de bagerste er de bedste. Mort. E.
Trippe. Du tripper som en höne på ærter. V. Benn.
Trippen-tå. Hun går på trippen-tå. J. Schi.
Er frugtsommelig.
9511. **Tro**. Uden tro ingen sejr, uden håb intet liv. A. E. J.
En god tro er bedre end en lang læsning. P. J.
Æ håwer ham *et*, får han hår æ krokones trow. E. T. K.
Han betaler ikke, hvad han er skyldig, er ikke ærlig.
Ja, det tror jeg også, så har vi en tro ligesom Hans og hans moder, Hans skyldte sin moder 3 mark, og dem troede hun ikke, hun fik, og det troede Hans heller ikke. E. T. K.

A har den samme tro som æ slagters hund, den troede, æ kjød var bedre som æ ben, og det tror a og. E. T. K.
En god tro er bedre end et par bundløse stövler. Mart. D.
God tro og brede födder kan gå på vandet. P. K. M.
Har du en god tro, så kan du gå på åbent vand. P. K. M.
En skal hå' en god tro, sådan at en kan gå over æ vand med sine træsko på. T. V. B. B.
Det er noget, der skal lige så stærk en tro til, (som til at tro, at man kan komme til Sverig uden at komme over vand. Sæll. Ch. W.
9521. Med en god tro og et par brede ben kan man komme verden igjennem. Marie Kr.
Tro alle vel, men dig selv bedst! L. Fr. Eller: En skal tro alle folk vel, men sig selv bedst. P. J.
Vi kan ikke tro ham længere, end vi ser ham. P. V. J.
Hvad du tror, det tror du lige så godt som præsten. C. Gr.
Man skal ikke tro enhver. R. G.
Det er godt nok, bare jeg kunde tro det. A. B. B.
Tyv tror, hver mand vil stjæle, og horkarl tror, ingen ærlig er. A. E. J.
En kan lyve så længe, te en tror sine egne lögne. H. K. H.
Der er dem, der ikke en gang vil tro deres egne öjne. H. K. H.
Som en tror, sådan times en. E. T. K. Eller: Har man en god tro, så times en ligeså. P. K. M.
9531. Å, lad os nu ikke tro, at verden hænger i et kalveskind. J. G. P.
Tro hånd og tæt mund er alle steder velkommen. A. L.
Tro hænder og en stille mund, så kan du rejse verden rund. F. L. Gr.
Han er tro, hvor vi sætter ham, kan vi tage ham igjen. Om den dovne. K. R. S.
Trold. Der er ingen trold så stor, den finder dog sin mester. Al. H.
Har trolden taget æ hest, så lad ham tage æ saddel med. K. Th.
Ven en beder æ trold til skjænker, får en brådne glas. K. Th.
Der er gjærne et trold i hvert hold. Eller: . . . kold (ɔ: kuld). Se: væt. C. Gr.
Nævn trolden ved sit rette navn, så har vi magten over ham. L. Fr.
Tromme. Han slår på den store tromme. John H.

9541. **Trommer.** Du må ikke gjøre (gjör nu ikke) æ trommer for lange. Vent ej for længe. E. T. K.
Trommelant. Han fik en trommelant på fornuftkisten. Ørefigen. A. H. S.
True. Hvem der ikke kan true, de kan ikke heller trætte (træde). C. A. Th.
Mangen en truer, idet han skjælver af frygt. H. N.
Du truer som en kjæmpe, men du slår som en pjalt. Marie K.
Trud mand kan leve længe, — når han kan få brød nok, föjer nogle til. E. T. K.
Trug. Ven æ trow er ledig, så bider æ hunnd. K. Th.
Han er ligesom vandet i et trug, det løber, til hvad side man hælder. P. K. M.
Trumf til trumf. Mort. E.
Trumf for min makker, det er en prakker! M. Balle.
9551. Pik er trumf. Deres nåde! A. H. P.
Siges i kortspil, når spar er trumf.
Trumf, farbro'r, nu er morbro'r bet! E. T. K. Eller: Trumf, morbro'r, faer er bet på æ es. J. F.
Trumf i bordet og skide i bænken hører værten til. H. Br.
Trut-i-gryde. Du er en sær trut-igryde. Ane N. E. T. K.
Trygle. Den som altid trygler, bliver man kjed af. R. G.
Tryk-ni-törv. Han er en rigtig tryk-ni-törv. Tvær H. H., Hj.
Tryne. Han har så lang en tryne, at man godt kan snære den af med en revel træsko. M. M.
Din tryne er så lang, te den kan snøres af med en halmsime. M. C. A.
Træ. Han er ikke hugget ret ud af træet. E. T. K.
Hvor træet falder, der bliver spånerne. Ane N. E. T. K.
9561. Du er nok ved at vise træer ud. U. N. H.
Til den, der sidder og nikker af søvnighed.
Det store træ (tårn) kan også falde. F. L. Gr.
Han er værre end en af træ. P. J.
Træmand. Han er ingen træmand, man kan pisse op ad ryggen. M. M.
Træslöv. Han er træslöv, han kan moge. A. G.
Træde. Det er ikke værd at lade sig træde i skidtet af ham. E. T. K.
Skynd dig og træd på det, at det ikke skal flyve op og gjore skade. Når noget falder. A. E. J.

Han træder for hårdt i hans læppede træsko. E. T. K.
Når en skoser en anden.
Han er sådan, at vi kan træde på ham med træsko.
Ikke ende på tålmodighed. P. Kr. M.
Træd an til flæskebrød! F. P. J. L.
9571. **Trædelag.** Han er rigtig et led trædelag.
Til en spinderok eller om en slem en. Lov. H.
Træk i rebet, Rasmus, ellers drukner hunden! E. T. K.
Unge og gamle trækker ikke tillige. P. J.
Han trækker med Sårren Brondt Han er fuld. M. Balle.
Det trækker nok op til regn. Mart. D.
Til börn, der er ved at græde.
Det er ikke godt at trækkes i hår med den skaldede. N. Joh.
Trækvind. Det har hun fået af trækvind. E. T. K.
Siges, når der fortælles, at en pige er frugtsommelig.
Træls. De ær træls å vær bæls, de ær prål å vær kål, mæn de ær int knöwer å vær i höwer. Ant. A.
Trænge. Do ka nok gjaar træng te å blyw boken om. J. P. H.
Du trænger vist for at få en karm vinduer flyttet om i solsiden. M. R.
9581. **Træsko.** De træsko kan en både ride og kjøre i.
Om store træsko. E. T. K.
Hans træsko er så store, at man kan spille Davids salmer på dem. J. K. N., G.
Det var ret min dreng, du skal sandelig få din faders træsko, når du bliver stor. F. P. J., L.
Vil du ikke låne mine træsko til at tórre dine öjne med? P. V. J. Eller: Skal jeg tage mine . . . A. E. J.
Fy da, som dine træsko lugter! Sör. H.
Nær æ daww blywer lånng, blyver æ træsko tånng.
Se: dag. N. Lynd.
Det er en, man kan komme i en træsko og bilde folk ind, at der ikke er noget deri. E. T. K.
Om et lille nyfødt barn.
Træskohæl. Du skal aldrig rive dig på gamle Karens træskohæl, for der er ingen söm i den. E. T. K.
Træskomanden går selv med de voveste træsko. P. J.
Han er en udmærket træskomand, det vil sige til at slide træsko. A. E. J.
9591. **Træt.** Jeg er så træt som en allike. K. R. S.
Trættes. Det er at trættes om pavens skind. A. E. J.
Lad os så sådan sige for ikke at komme op at trættes. C. Gr.

Tröje. Der er kneb i al ting så nær som i en stumpet tröje. H. P. H., H.
Tråd. Der er aldrig så jævn en tråd, der kan jo løbe en kurre på den. C. S.
Tråndt. Han har så trándt som Fanden i æ dimmeluge. C. S.
A hår så tråndt, a hår ikk ståånd å spytt' i en hånd. C. S.
Du har nok tråndt, fra æ sol går ned til aften. J. P. H.
Tuden. Hvem der ikke tager tuden vare, de driver efter. C. Gr.
Tudehorn. En får intet godt tudehorn af en hunderöv. E. T. K. Eller . . . af en hundehale. C. A. Th.
9601. **Tudsel**. Hvem der holder sig til tudsel og blågen, de er altid någen; men hvem der holder sig til vadmel og læ'r, de har altid klæer. J. F.
Tue. Hvor der er tue, kommer snart frue. J. A. J.
Han har tuen, han mangler fruen. C. Gr.
Tugte. Bra bæl tugter sig selv. K. Sk.
Tumlingsrulle. Du trænger vist til at blive skreven i tumlingsrullen til de gaffelrövede. Lov. H. E. T. K.
Til den, der ikke er skikket til arbejde. Tumlinger. er rullen, hvori alle stakler bliver indskrevne; gaffelr. er spinkle usle nogle.
Tumpet. Tombe folk bruger (behøver) ingen pas. K. Th.
Tumpe folk fær tidlig skik, er de helt tumpe, fær de slet ikke. K. Th.
Ven æ er tumpet, så har di tumpet godt. J. F.
Ven folk blyve tombe, fe di e føst i æ hoi. Marie J.
Du er tumbet, og det er du glad ved. Mads J.
9611. Hvor længe har du været tumbet? P. J.
Den er ikke så tumbet, som den løber rundt til. A. L.
Tumpethed duer ikke, inden det er prøvet. Mads J.
Tung. Disse er tunge, du skal se, de er gode. A. H. P.
Idet man giver kort.
Tung er den gjerning, som ikke når tak. C. Sör.
Det tungeste på en rejse er en tom pung. H. N.
Tunge. Han har to tunger i én (sin) mund. E. T. K.
Han har en tunge som en rageknív og öjne som et par syle. M. M.
Tungen er ikke af stål, men lyser lige så skarpt som det. H. N.
Den, der har en rap tunge, skal have en stærk ryg. J. B. H., D.

9621. Det smager, ligesom når man rækker tungen ud i en åben dör. J. A. J.
Det er vel under tungen, ligesom hundene. N. P. O. S.
Siger man til en doven, der klager over sved.
Turde. Du tör ikke være bly. J. M.
Ture. Han har det i turer ligesom hundens röv. H. A. H.
Eller . . . i turetal ligesom Ka' Holks gris. P. J.
Tusind tak døde i fjor. Ch. W.
Tusindtak er stoddertak. Mads J.
Tusindtak er kjællingtak. Nik. Chr.
Tusindtrejring. Det er ret en tusindtrejring. E. T. K.
Tusse. Du har nok en tusse i halsen. Er rusten. E. T. K.
Vi får tusserne i år. Sidst indaget. H. Br.
9631. Han sidder og kiger som en tusse i en staverhul. H. F. F. Eller: Han glor som . . . . M. J.
Tussegang. Han går tussegang. E. T. K.
Når han flytter begge ben for hvert hug.
Tvungen sag er ingen ære. Langel. K. R. S.
Tvungen tjeneste er dårlig tjeneste. H. N.
Tvær. Han er hverken tvær eller egensindig, men hvad han vil, det vil han. B. H. S.
Du er så tvære som en gammel kjaarhøg. E. T. K.
Han er altid tværs for avet. A. G.
Om en, der ej vil, hvad andre vil.
Tvært. Han er tvat på (af) æ træ. Om den tvære. E. T. K.
A gik tvært over tvæær folkes mark. J. Kr. N., G.
Du er altid tvært til bys for at föje folk. Ch. W.
9641. Du vil altid tvært imod blot for at föje mig. A. B. B.
Tværvendt. Du er tværvendt ligesom fjælen i rakkerens dör. E. T. K.
Tværtkræn. Han gik lige pyt op æ Twatkræns.
Om en, der går tværs over al ting. Lov. H. E. T. K.
Tværeugle. Det er en rigtig tværeugle. H. Pet.
Ty. Det vil gjærne ty af det, det er kommen af. A. H. S.
Tyende. Vil man slå tyende, skal man slå dem med dören.
Lade dem rejse. H. N.
Tygge. Den, der ikke kan tygge ring', kan heller ikke spring' omkring. M. K. G.
De tygger smörrebrød og kommer i djer tærmer, ligesom te Pe Nielsens i Bajlum. H. C. S.
Tyk. Di tyk å di fied hår undt i hied, mæn di tønnd å di taar di hår ed møj vaar. Chr. J. Eller: De tykke og de fede har ondt i hede, de magre og de taar har

hundred gang vaar. Sör. H. Eller: De tykke og de fede har det ikke godt i hede; de arme og de taare, de kan sig vel forvare. A. E. J. Eller: De tykke og fede . . ., men de tynde og smærre har det ti gang' værre. F. L. Gr.

Han er tyk og trind og lidt lang li'som en tapstang. J. P. P.

9651. Han er så tyk, han er bedre at trimle end at trække (drive). Lov. H. E. T. K.

Han er lige så tyk som en kjeltring-gris. Ant. A.

Han smurte tykt på. E. T. K.

Tynd. Han er så tynd som en ryle. J. B.

Hun er så tynd, at man kan putte hende gjennem et hjulsnav. A. C. C. G.

Det er så tyndt, at en kan to sig i det. J. J.

Der vil blive et tyndt sted hen i næste uge. E. T. K.
Når der er hul på ens klæder, især når det er stort.

Tyndt brød, tykt smör, kluddere ost, ser 'et illd, så smager 'et wal. E. T. K.

Tyr. Det er ikke sådan at ride på tyren som på det andet kvæg. Tis sø. H, P. C., Kbh.

Pas på, der kommer ikke en tyr efter dig.
Til den, der har noget af halmvisken stikkende bag ud af træskoene, denne visk kaldes nemlig for en ko. E. T. K.

9661. Nej, om du så har liv som en tyr (ɔ: du er ikke stærk nok, jeg kan holde dig — der bliver altså intet af). P. J.

Tyrk. Nu skal jeg ud at slås med Tyrken igjen. Samsø.
Ud at bruge plejlen, tærske. M. S.

Tysk. Han snakker tysk. Uforståeligt. J. Shci.

Det er tysk og latin, der er tygget sammen.
Om noget uforståeligt. L. P. L.

At lære tysk er at smöre folk med blæk om munden. F. L. Gr.

Er du tysk og tåbelig, bliver du dansk, når du bliver sulten. E. T. K.

Du har nok været, som en tysk hund har skidt, og fået en slik af det. P. K. M.

Det er ikke sådan at snakke tysk, når vi ikke forstår det.
Om en, der påtager sig mere, end han kan. P. J.

Du har nok låe (ɔ: lært), hvor der har en tysk hund wåe. A. N.

Jeg kan høre på dit tysk, at du har kunnet svensk för. C. A. Th.

9671. Ich kann lisse godt tysken snakken som åld di ander ung kerl in vor by. A. H. P.

Tyskere og trolde kan ikke gå over rindende vand. M. M.

Han smovser som en Tysker. B. H. S.

Tys. Tøs, for nu piber æ møs. E. T. K.

Tyv. En tyv er ikke så slem (farlig) som en, der siger lögn. P. J.

Ta mæ mi bøs, der er tyve i æ nøs. C. A. Th.

Når man kommer en møller, en skræder og en urmager i en sæk og ryster dem godt, så kommer der altid en tyv oven på. T. V. B. B.

Hven dæ jen gang æ tyv, skal ol tid væ tyv. Anne A.
Eller: Hvo én gang stjæler, er al tid en tyv, i galgen skal han lade sit liv. H. N.

Havde ingen tyv talt, var heller ingen bleven nævnt. E. T. K.

Det var en ringe ting at gjøre sig til tyv for. H. Br.

9681. Jeg har stjålet det fra en tyv, kjendes du ved det? E. T. K.

Tyv stjæler fra tyv så længe, til tyv har intet. P. K. M.
Eller: . . . så længe tyv ejer og har. C. G.

Hængt tyv stjæler ikke mere. M. R.

Tyve stjæl fra tyve, sladdren står for sladdrens dör. (Nogle tilføjer: sladren er aldrig hjemme). L. F.

Tyv tænker, hver mand stjæler, og skjøgen tror, der er ingen jomfruer. Se: tro. L. F.

Tyv' og skjelmer de lister dem frem, men braa kåål gar liig hjem. A. H. S.

En tyv er let kössen. K. Th.

Det er ikke værd at gjøre sig til tyv for en skjæppe havre. H. N.

Hvor man tager sine koster, griber man sin tyv. H. N.

Tyven bliver ikke straffet, for det han stjæler, men for det han bekjender. P. K. M.

9691. De sover om dagen og våger om natten ligesom tyvene. E. T. K.

Den bedste lukkelse for tyve er at lade dören stå åben og sætte et par store træsko uden for.
Hvis der så kommer nogen, tror de, at der allerede er en, og tör ikke gå ind. H. A. H.

Tyvehånd levner lidt, men ildebrand sparer *et*. K. Br.

Tyveri er en god levevej, kunde man bare få konsens (ɔ: koncession) derpå. A. H. P.

Tække. Han var oppe at tække, för han fik skjøde på stedet. C. A. Th.
Tælle. Der er ikke tanker skabt af tælle i æ so. E. T. K.
Tænke. Du tænkte, du tænkte, du drömte, du drömte. F. L. Gr.
Hver tænker si ejen woon. K. P. M. J.
Lad os nu først tænke og så vende og kjøre til igjen.
Ikke uden overvejelse tage en beslutning. E. T. K.
En kan også tænke sig synd til. A. N.
9701. **Tære.** Han tærer af grimeskaftet. Har intet at leve af. M. E.
Tæring. Sæt tæring efter næring, hunger efter staklers gilde. K. H. H.
Man skal sætte tæring efter næring og stævne efter evne. A. M. N.
Tærsk. Tærsk og tört brød det er smal kost. H. H. Hj.
Tærske. Enten skal en tærske, eller også skal en gå af laden. E. T. K.
Tærsk eller også af loen, drik eller gå af kroen! K. R. S.
Han handler som Per, der tarsk i den tomme lade.
Når arbejdet ikke bliver til noget. Nik. Chr.
De tærsker ikke godt våd halm sammen. C. Gr.
Det er tört at tærske langhalm. H. N.
Han tærsker for æ halm. K. Th.
9711. Han kan tærske bönner med Fanden uden at blive krumrygget af det. Chr. W.
Han hår dæmm, dæ tåsk får æ præst i fywr. I kortspil. J. A. F.
En må ikke tærske sådan, te en skal blive bandet af en komule. E. T. K.
Tæt. Du er lige så tæt som en sprukken potte at slå det i. O. J.
Det er et tæt kar at gjemme noget i. A. E. J.
Eller: Det er en tæt kande (potte) at slå vand i.
Den, der ikke kan tie. E. T. K.
Tæt ved skyder ingen hare, og langt fra er der ingen fare. B. H. S.
Tøde. Bied å smøør, Guds ord høør, de *et* tøer. John. H.
Bøde og smöre, det tøder ikke, men vælte og skide, det tøder. E. T. K.
Du skal ha' tak for din *tøø* og åásk for din gløø. E. T. K.
Tøddel. Han kan så mænd ikke skrive en Guds tøddel. M. M.

9721. **Tø.** Regnende tø og kjöbstedmø er aldrig længe varende. L. P. L.
Tø. Det tøer nok mere end af dagen. A. N. E. T. K.
Tøvejr. Om det er tøvejr? — ja, imellem næsen og munden. K. R. S.
Der er aldrig så stærkt tøvejr, at der jo dog er en kjælling, som har en særk ude at törres. Nik. C.
Töffel. Nu kan vi smart komme til töffels. H. Br.
Töj. Det töj, vi ej kan törre, behøver vi aldrig at hænge ud. A. M. N.
Vi har meget töj, men det er mest utöj. E. T. K.
Vi går med det töj, vi har, den skik går aldrig af mode. Langel. K. R. S.
Do håe did töw i en ask å did smör i en tierkannd. K. M. R.
Töjr. De har haft et langt töjr. H. F. F.
9731. **Töjre.** For galt er for galt; at töjre en hund i så meget græs og ikke binde sin hale op. E. T. K.
En skal töjre på sit eget og måle til skjellet. C. A. Th.
Tömme. Det har gået for en stram tömme hele dagen. H. F. F.
Han går for en stram tömme. Er fuld. H. F. F.
Han ligger med tömmen om halsen.
Venter sin kones nære nedkomst. A. E. J.
Tømmermand. En vinkel og en klo er en tømmermands ro. J. A. Ø.
Tønde. Du kan tappe af den tønde, katten sidder på. P. J.
Tønden er jo aldrig så fuld, tappen kan jo gå ind. C. A. Th.
Tap af tønden, som katten har siddet på.
Sådan kaldes tønden med juleöllet. J. Jörg.
Der er aldrig så meget i tønden, at den jo kan tage tappen med. Nik. C.
9741. **Tör.** Det er ingen tör spøg at sidde i vand til op efter halsen. A. G.
Tört år gi'r gode får. C. Sör.
Det bliver en tör sommer. Siges, når lommen er tom. K. H.
Han er ikke tör æbag æ ører. J. K. N. G.
Nu kom vi dog i törre folks huse. Kom i törvejr. P. J.
Det er lige så tört som et lys. Ant. A.
Han bringer sit töj på det törre. C. A. Th.
Törre. Han er ikke törret på kakkelovnen i går. H. Pet.
Nu har du törret en god skjæppe havre.
Biet for længe i by. P. K. M.

Skal jeg törre dine öjne med mine træsko?
Til den, der græder. M. D.

9751. **Törvasker.** Det er ikke törvaskere, I har med at gjøre. Siger pigerne til forbigående, når de vasker og så hælder dem en øse vand over hovedet. R. P. R.

Det har altid givet törvejr efter regn så nær som én gang.
Siges i regnvejr. P. L. M.

Tørke. Den tørke, som kommer för St. Hansdag, den gjör ingen dyrtid. E. T. K.

Tørken gi'r ingen dyrken (ɔ: dyrtid), men vandflöj ligger varren (ɔ: verden) öj'. A. L.

Tørst. Dersom æ moder vidste, hvad tørst æ barn lider, så solgte hun hendes særk for at få drikke til det.
Der menes, at die alene ikke kan slukke et barns tørst. E. T. K.

Tørstig. Jeg er så tørstig som en ravn. A. A.

Törv. Det skal nok slå til, at det skal blive regnvejr, når fattigfolk skal skjære törv.
Når folk har uheld med sig ved vigtige foretagender. Ch. W.

Eller: Det skal nok passe at blive regnvejr, når de fattige skal skjære törv. N. C. A.

En våd törv brænder bedre end en tör sten. E. T. K.

Eller: En brænder altid bedre våde törv end törre sten.
Når ildebrændselet er simpelt. E. T. K.

Sikken sjov man har med den slandt törv, inden man får de sidste billinger i hus. M. M.

Luk dören, husk på, at vi kjøber törvene. R. Chr.

9761. Det var et farligt sjov der blev om det læs törv. Ch. R.

Han har snart hans törv solgt og hans billinger oppe at age.
Om dem, der ikke kan begå sig, går i armod. E. T. K.

Han har fået en grön törv opå hans hoved. E. T. K.

Han er en hård mand at skjære törv for, han »æder« brændevinen og »drikker« pandekagen selv. P. J.

Gå du nu hen i æ törvekrog med det.
Til en, der får et stort kjödben at gnave af. E. T. K.

Den første törvetörre det er den bedste. C. Gr.

Tøs. Lige meget, hvad det koster, bare tøsen morer sig. K. R. S.

Tøsen så godt ud uden på, men kanske hun ingen særk havde på. Ch. W.

Tøs var hun, kone blev hun, pige har hun aldrig været. J. N., H.

Hun springer lige fra tøs og til kone. Marie K.

9771. **Tøt.** A *tøt* en tøt, å a drömt en dröm, å da a blöw owgen, da war a ålld lemmerbeskidt. E. T. K.
Tøve. Töv lidt og hold snak. J. Sch.
Töv lidt, det kan være, du kan blive her i nat. E. T. K.
Vil de tøve for tmorrr, å vil de også æde hø. P. J.
Det tøver ikke hverken at bede eller slibe. P. K. M.
Det tøver ikke at falde, men at rejse sig igjen. J. G. P.
Stakket tøven giver lang løben. Nik. C.
Tøvtløs. Tøwtløs duer ikke, uden det bliver brugt. M. B.
Tå. Han kan sidde og pille hans tæer.
Har ikke noget at bestille. J. M.
Tåbe. Der er mangen en tåve, for hun har ikke at koge. Th. J.
9781. **Tåbelig.** Han er ikke tåbelig (tosset), te han har ondt af. M. B.
Han er helt tovlig, når han får noget, han gider haft. P. J.
Han ler med, for at vi andre ikke skal tro, at han er tovlig. P. J.
Du er jo tåbelig, du trænger til at vendes op og ned på for et syns skyld og ud og ind for et slids skyld. M. M.
Du er tåbelig, og det er du glad ved, er der nogen, der vil sige dig det, tror du det ikke. M. M.
Han er lige så tåbelig som smedens kat, den vilde ikke have stegte lus. M. J.
Tåge. Tågen er så tyk, at man kan skjære i den med knive. N. Jörg.
Tål. Et godt tål det får aldrig en ond ende. K. M. R.
Tåle. Fremmed hest og egen svøbe kan tåle meget. L. F.
Tålig. Han er så tålig som en våd mus. M. M.
9791. **Tålmodighed** og havresuppe overvinder al ting. J. Sch.
Vi må törre os om munden med tålmodighed. K. R. S.
Tåre. Tårerne flød som potteben. Eller . . . som fareknallinger fra de höjeste bjærge. P. V. J.
Tårre. Han kan tårre sig selv ligesom de store gjæslinger. P. K. M.

U.

Ubuden gjæst skal sidde dören næst. R. G.
De uböjen skal sidde opå dörtræet, så kan de gjøre mere, enten de vil byde dem ud eller ind. L. H. E. T. K.
Ud. I viser nok ingen ud. E. T. K.
Siger en, der bliver siddende over almindelig sengetid.
Mange gik ud efter uld og kom klippet hjem. E. T. K.
Kjører (går) han sådan ud i to dage, så kjører han ikke hjem den tredje. Om den, der kjører meget stærkt. P. J.
Det er fra æ tæer og ud ad. E. T. K.
Om ubetydeligt slægtskab.
9801. Konen kan føre lige så meget ud af lugen, som manden kan kjøre ind ad porten. P. O.
Du står ud pa benene ligesom Store-Anes potte. Parmo K.
Ud og ind. Det går ud og ind ligesom Knud Worms röv. Eller: . . . Kong (Knud) Volmers rumpe. E. T. K. Eller: . . . Ka Volmis röv. E. T. K. Eller: . . . Molboernes röv. Eller: . . . Kong Valdemars röv. S. L.
Den gamle ogsevej fra Viborg til Ribe. E. T. K.
Det løber ud og ind ligesom Ka Vullemåjns röv. H. H., Ø.
Det går ud og ind værre end en rød stumphose. Chr. R.
Det går ud og ind ligesom gammelt stakit. C. L. R.
Det går ud og ind ligesom oppe ved præstens. M. R.
Det går ud og ind ligesom et vindt vællingfad. K. R. S.
Uden om. Det går uden om min mund ligesom brød smör. V. B.
At gå uden om to gange er bedre end at drukne én gang. E. T. K.
9811. **Uden på.** Se den mand, han rider uden på hesten! Ant. N.
Han venter nok sommer — han rider uden på hesten. Til börnene at grunde over. H. P. Eller: Han rider uden på hesten, det er tegn på slöv vinter. S. B. Eller: Nu får vi godt vejr, der kommer en uden på en hest.
Se: vinter. E. T. K.
Uderklæder. Han er ikke rigtig i hans uderklæder i de her dage. Om den, der går i dybe tanker. E. T. K.
Udgift. Den ene udgift tager den anden med sig. I. K. J.
Udkomme. Han kan godt se sit udkomme. S. B.
Om den, som er fuld.

Udlægger. Det kommer meget an på en god udlægger. F. L. Gr.
Udveje. Alle udveje gjælder jo, bare de er lovlige. H. H., Hj.
Udvendig blank, indvendig rådden. H. N.
Uforsøgt duer ikke. J. P. H.
Uføre. Jo mere man arbejder i et uføre, des mere synker man i. M. R.
9821. **Ugle**. Du er nok overset af den store ugle. P. J.
Der er ugler i mosen og bremser i bikuben. H. A. B.
Det, der er lagt på uglen, vil altid tude. P. K. M.
Uglen hujer, og det er galt. Temmelig alm. udbrud. P. J.
Uglen græder, når den ser til sine födder, for det de er så lådne. E. T. K.
Der fandt jeg lige så mange ugler som agerhöns. C. A. Th.
Uglegefjæs. Hun har et rigtigt uglegefjæs. A. A.
Ugleset. Han er så sær, som han var bleven ugleset af en stork. P. K.
Han er ugleset af en stork og snudebidt af en frø. R. G.
Ugletop. Hun stiller al tid med en ugletop. A. A.
Om en, der har håret sat höjt op.
9831. **Ugrædt**. Nu kom vi over det ugrædt.
Om fuldført arbejde. E. T. K.
Uheld. Når uheld skal være, så kan byhyrden lige så snart kjælve som bytyren. E. T. K.
Når der skal være uheld med, så kan røgteren lige så godt få kalven som koen. J. P. K.-R. E. T. K. Eller: Når ulykke skal vågne, kan røgteren lige så godt kælve som tyren. A. N. E. T. K.
Ukaglet. Der går intet ukaglet fra hönen. Th. J. Eller: Godt går sjælden ukaglet fra hönerumpe. H. N.
Ukrud er al tid bedre vissent end grönt. H. N.
Ukynnd gjør (giver) uønnd. P. K. M.
Ulige. Det var to som ulige. P. K. M.
Ulven bider ingen på den mark, den ligger. H. A. B.
Han er kommen i ulvs kløer. A. M. N.
Det er ikke nemt at få af ulvens mund, hvad der en gang er kommet i den. P. Chr.
9841. Skoven er for ulven, dueslaget for duen. H. N.
Man skal ikke lukke ulven ind i fårestien. C. Gr.
Ulven løber til en tid. C. Sör.
Enten var det en ulv eller også en agerhöne. J. F.

Ulykke er for hver mands dör, Gud bedre den, den rammer æpå. A. H. S.
Aldrig er en ulykke så stor, der er dog lykke ved. Eller: , . . den kunde dog være större. Al. H.
Det er ikke godt at hytte sig for ulykker, når huset er fuldt, og deı holder et stærkt læs uden for dören. E. T. K. Eller: Det er ikke så nemt at vare sig for ulykker, når huset er fuldt. K. M. R.
En ulykke kommer sjælden alene, ti skaden fører al tid sin hale med sig, hvor langt han end flyver. H. N.
Når ulykken skal være, kan man falde over et halmstrå. H. N.
Ulykken kommer ubuden. H. N.
9951. Når nogen glæder sig over andres ulykke, så blostrer deres egen. A. L.
Det går med ulykker og kommers, men kommers er da det meste. P. J.
Ulykkelig. Gjör du det, så er du lige så ulykkelig som kong Salomons kat. Marie K.
Umuligt er det, men ske kan det. Marie K.
Der er ingen ting umulig for Vorherre uden at lade det regne af nordvest. L. P. L.
Det er lige så umuligt som at drikke grød af en flaske. M. M.
Det er lige så umuligt som at bide næsen af sig selv. E. T. K.
Det er lige så umuligt, som at havet kan blive tört. A. N.
Det er lige så umuligt som at gå til månen. J. G. P.
Det er lige så umuligt som at krybe til Himmelen. Ch. W.
9861. Det er lige så umuligt som at krybe til månen på en tækkestige. H. P.
Under. Den skal være under, der mindst formår. Nik. Chr.
Æ kvindfolk skal altid under med djer sag, og det vil de helst. C. Sch.
Underlige folk fanger underlige fisk. S. Brun.
Du er en underlig en, du kjøber åltid sådan nogle store træsko. K. R. S.
Undermand bör vige for overmand. R. G.
Undersåt. Hans undersåtter vil ikke stå ham bi. Den drukne. H. P.

Undselig. Han er ikke undselig, fordi han er lidt anselig. A. E. J.
Undskyldning. Når kvindfolk ingen undskyldninger har længere, da står verden ikke længe. R. P., H.
Du husker vel nok, at Fanden slog sin oldemo'r ihjel, fordi hun ikke vidste flere undskyldninger. K. L., F. Eller: Hvorfor slog Fanden hans oldemoder ihjel? — for det hun manglede en undskyldning. A. H. P.
9871. De har mange undskyldninger, der intet godt vil gjøre. N. J.
Ung. Mens a var ung, da var a så let, men nu a er gammel, så er a så træt. P. Chr.
De unge ravler (ɔ: snakker også med), som de gamle kavler. E. T. K.
De unge må manære, de gamle i rumpen tjære. E. T. K. Eller: De unge skal man agte og ære, de gamle skal man smøre over med tjære. A. J.
De unge tror, at de gamle er narre, men de gamle véd. at de unge er narre. M. M.
Du er ung og lin og svin (ɔ: svend?), hvad har dit arbejd væt imod min. P. Kr. M.
Havde det været i mine unge dage! Ch. W.
De unge kan og lægge værk til. R. G.
Ungdommen raser, og alderdommen knaser. A. E. J.
Ungdommen pryder sig selv. J. Schr.
9881. Ungdom er en kong'dom, og alderdom er en træl. P. Kr. M.
Ungdom og visdom følges ikke ad som alderdom og arrighed. A. E. J.
Din ungdom den kommer ej mer igjen. Ann. J.
Hos ungdommen er længere fra hjærte til hoved end til hånden. F. L. Gr.
Ungkarle må sig strunk holde, i en ren skjorte hvor Mortens dag, har vi ingen, så vender vi den. E. T. K.
Unge. Man har set så galt för, at der er kommet en sort unge af et hvidt æg. M. M.
Unæænd (ɔ: uden nænne) gjör ålder *glå* hjaat. E. T. K.
Urede. Det bliver urede ligesom Lund-Hanses plejl. E. T. K.
Det er urede, som det var Lasses lue. K. M. R.
Det er i en urede li'som æ drengs meldmad, han håd endda't uden jen. K. S., J.
9891. **Uret.** Börnene gjör uret men ingen synd, når de tager en træsko på gal fod. E. T. K.

Uro. Han er som uroen i et ur. F. L. Gr.
Urte. Salt og sult er to gode urter på maden. N. A. A.
Uskyld forgår, men dyd består. H. N.
Uskyld og spøg og tidsfordriv hører til et lykkeligt liv. P. K. M.
Han er lige så uskyldig som en syv års ræveunge. E. T. K.
A er lige så uskyldig som det barn, der aldrig er født. E. T. K.
Uslået. Vi har uslået og en slump til. A. H. P.
Når der siges, at man har meget af en ting.
Usovet. Du har meget usovet og lidt ulevet. A. N. E. T. K.
Usselryg. Din usselryg og armskålder. E. T. K.
9901. **Ustævnt** bör være unævnt. E. T. K.
Utak bider ikke på helt skind. A. N.
Utidig. Jeg er utidig i min krop, jeg har ikke sovet, siden jeg sad op. Ant. N.
Utæt. Dårlig er bøtten og ligedan låget, ti utæt er begge dele. K. K. J.
Uvejr. Det bliver vist uvejr i morgen, svinene slæber strå til lejren (lejet). Chr. W.
Siges, når drenge røger tobak.
Vi får nok uvejr, grisene går med pinde i munden. K. R. S.
Drenge røger tobak.
Uven. Klapper du din uven, så napper han dig. M. J.
Vi har lige så mange uvenner som venner. R. G.
Last ikke dine uvenner, inden de er døde, óg lad det så være. M. J.
Uventede fremmede får uventede retter. E. T. K.

V.

9911. **Vade.** Hvem der vil vade igjennem alle vande, drukner til sidst. C. A. Th.
Han vader så langt ud, at han kan ikke se land. Er i gjæld. E. T. K. Vad ikke viдere ud, end du kan redde dig selv til land. P. Kr. M.
Jo længere en vader, jo dybere en søkker. E. T. K.
Vadebrok. Det er en slem wåjjbråk. A. N. E. T. K.
Vakker. Du er vakker, du skal få lov til at komme i dammen til de andre vakker(ɔ: ænder). A. Andr.

Valle. Hvor længe skal a ligge og salte valle? A. H. S.
Hvad, står du der og suger valle? Ch. W.
Vals. Mæ, a ska nok spil æ vals ud mæ dem. F. M.
Vand og ild er gode tjenere, men slemme herrer. H. N.
Alt vand vil til strand, og penge til den rige mand. C. A. Th.
Eller: Alt vand løber i æ strând, og alle penge i æ rige mands hånd. M. J.
9921. Skident vand slukker også en brand. E. T. K.
Der er aldrig så beskidt vand, det kan jo slukke en brand. O. B H.
Man kan vaske sig i skident vand, men ikke i et tomt fad. O. B. H.
Der er lige så meget vand til, som der er skidt til. E. T. K.
Stille vand rådner. M. R.
Stillestående vand, stinkende vand. A. E. J.
Han skal nok komme til at drikke vand. A. B. A.
Det er som at slå vand i et stövleskaft. Stevns. Forslar intet. J. P. J.
Han står og hælder vandet af ørerne. M. D.
Hun har nær til vand. Har let ved at græde. E. T. K.
9931. Han (hun) trækker vand op til musene (ɔ: græder). M. B. Eller: Han trækker vand op til hönsene. Eller: Han vander höns. M. S.
Der skal noget volde, at vandet fryser. Marie K. Eller: Der er al tid noget, der volder, at vandet det frys. Til den, der gjör undskyldninger. V. B.
Det er trykkende for familien at drikke vand af en træsko, især når den er bundløs. A. N.
Lad så vandet rende af dig i potter- og pæglevis. A. A.
Du får at slå vand i blodet. H. Kr. H.
Han beder om vand og mener öl. A. B. B.
Det er som at gå uden om åen for at hente vand. F. L. Gr.
Det vand, du græder i dag, pisser du ikke i din brudeseng. E. T. K.
Hun er som vand i et drøftetrug. L. H. E. T. K.
Nu kommer de med ham, og vandet er ikke varmt. L. H.
9941. Vi har både vand og ved, vi mangler ikke andet end det bare mel. E. T. K.
I vandet plejer der at være vådt. E. T. K.
Han har ikke en gang vand til en höne. Eller: . . . vand til en hund. Eller: . . . salt til et æg. Om den meget fattige. E. T. K.

Der kan løbe meget vand til hav inden den tid. E. T. K.
Du tager ikke to skefulde vand at drukne dem i, når du kan nöjes med én. P. J.
Vi kunde godt bilde ham ind, at der var ikke vand i stranden. Den enfoldige. P. Kr. M.
Drik vand, af det beholder du din forstand. P. K. M.
Skident vand er godt nok til syge svin. Nik. Chr.
Det er nok af den slags, de slår vand i fra begge ender. Om tyndt öl. Ch. W.
Jeg tror, jeg vil hælde vandet fra det. Ligeså. Ch. W.
9951. Der er tre ting, der slukkes med vand: sydvestgjalm, fåreræddsel og kvindeharm. H. K. K.
Sydvestblammer og kvind'klammer og fåreangst det ender altid med vand. Ölgod. P. B.
Sydvestvind og kvindesind og fåreangst det ender altid med vand. M. L.
Søndenvind og kvindesind og fåreangst det ender gjærne med vand. S. H., Skj.
Nordöstvind og fåreangst og kvindevrede det ender gjærne med vand. M. K. H., P.
Sydöstflammer og kvindeklammer og fårerædsel det ender med vand. J. F.
Östenvind, fåreforskrækkelse og fruentimmervrede ender gjærne med vådt. Ch. W.
Fareforfærdelse og fruentimmersorg endes altid med vådt. K. L., K.
Östenvind, fåreskræk og kvindevrede ender gjærne med væde. Eller: . . . det lægger sig med vand. F. L. Gr.
I sådanne vande fanger man sådanne fisk. R. G.
9961. Det er en jævn vande imellem ælene. H. A. H.

Vandgrød. Tænk! vandgrøden venter smör. C. A. Th.
Vandhund. Det er en gammel vandhund. C. A. Th.
Vandsky. Du ser lige op i den vilde vandsky. A. N.
Vanen følger hånden. A. M. N.
En vane er værre end en sygdom. E. T. K. Eller: En slem vane er værre end en slem syggen. E. T. K. Eller: En gammel vane er værre end en ond syge. B. H. S.
En vane er ikke god at aflægge. R. G.
Vanen er det halve liv og en god dram den anden halvdel. M. M.
Hver kon' har sin vään, den ene meget værre end den åån. J. M.

Wåån liger bæjst, griim holder æ hæjst, hold hwåt i æ hååi de er mörk i æ hwål. A. H. S.

9971. **Vanheld.** *Næ* dæ ska væ wånnheld får hænd. så ka' æ mand lisse gåt fo æ *båen* som æ kowen. J. A. F.

Vanskeligt. Det er vanskeligt at stryge og klappe på én gang. R. G.

Vansyn. Det er et slemt vansyn på et mennesk', ven a hoi er afe. J. F. Eller . . . når næsen er afe. E. T. K.

Vante. Du vanter ikke vand til at slibe i. E. T. K.
Om dem, der let kan finde udveje.

Vantro. Vantro er aldrig selv tro. Er ikke at tro på. P. Kr. M.

Vare. Den regnende to og den skinnende mø de varer kun stakket. P. O.

Ta'r a mig godt til, det var' de ståud det kan. ta'r a mig ondt til, det kan vare alle tider. A. H. S.

Kan det vare til pinds ende? P. K. M.

Det er ejsen swåert, når det kunde vare til pinds ende.
Om den, der slår noget stort på det. E. T. K.

Ded ska varra samma daijn. Samme dag. K. Sk.

9981. Den, der varer sin næste, har samvittigheden fri. A. E. J.

Det varede fra silde midaften, til höns flöj op. K. L. K.

Det varede ikke længere end fra Herodes og til Pilatus. H. K. K.

Hullepotter og skrattekar kan vare længe med forsigtighed. M. R.

Kjærnemælk, spånild, posebrød, kjöbt venskab varer aldrig længe. Lov. H.

Det skal vare to dage og en søndag, inden a kommer her igjen. E. T. K.

Var din kjole, mens den er ny, og din ære, mens den er ung. C. A. Th.

Når du selv kan vare dig for æ lyssen, så skal a vare dig for æ tordenskrald. M. J.

Slege folk og gale hunde skal en vare sig for. E. T. K.

Var dig for de store, de små hunde bider ikke. J. F.
Eller: Var dig for de små hunde, de store bider ikke. J. M.

9991. Sva*tg*jæld å nepdriken å stövregn skal en vaar sig for. J. H.

Fuugregn (råågregn) og slege folk det skal en vare sig for. E. T. K.

Nipdrikken, klatgjæld og stövregn skal en vare sig for, det giver mere, som en troer. K. Th.
Hvem der ikke kan tuden vare, kan drive efter.
Se: drive. S. M.
Varm. Den mad er så varm, at den brænder nok större hul, end den fylder. E. T. K.
Det er varmt. det har da været på ilden siden søndag. E. T. K.
Hun er lige så varm som en potte suppe. E. T. K.
Han vil helst være ordentlig varm ligesom Niels Jörgensens dreng. P. J.
Varme. Når varmen kommer i vejret. så går kløen i lejret.
Rejselysten. F. D.
Det er stakket varme at pisse i hoserne. P. V. J.
10001. Han står sig nok, bare han kan holde varmen.
Den dovne. Ch. W.
Varmen udvider alting undtagen grönt malt og grönt brænde, for det kryber ind. Ch. W.
Der er sådan en varme her inde, te en kan stege et æble i æ vindue. E. T. K.
Vadmel varmer bedre end kammerdug. C. A. Th.
Varsel truer, hvem varsel troer. C. A. Th.
Varulv. Han skal kysse den sorte varulv i Nörreport.
Siges til den, der kommer til Kjøbenhavn uden för at have været der. H. A. B.
Was ist dat mit dat, a vil it ha mi *da*r gebrokken. E. T. K.
Vask. Det går af i vask. H. N.
Er det våd vask eller er det tör vask. A. E. J.
Skjæmt til vaskepiger, og tager man sig ikke i vare, får man da gjærne et stykke om halsen for at skjönne, hvilken af delene det er.
Vaske. Det er til ingen nytte at vaske sig, inden otte dage er man lige snavset igjen. K. T.
10011. Hvad der er vasket i rendestenen og törret i skorstenen, kommer til at se kjönt ud. N. J.
Vejen er også for den, der kommer bag efter. H. H., Hj.
Vil du ikke bie, så tager du vel da ikke vejen med. C. Gr.
Man gribes ej på de veje, man aldrig kommer. C. A. Th.
Der er mange veje til Rom (Paris), men for at nå dertil, må man dog vælge én. H. N.
Kom denne her vej, jeg har også potter at sælge. E. T. K.

Han kan nok sige, hvor æ vej løber af. E. T. K.
Den, der er myndig i sin optræden.
Det går den vej for ham, æ höns kradser. Tilbage. J. M.
Du er æfor på æ vej lissom æ krøffel til mærkend. M. Jæ.
Vi lader dem gå, vi er æfor på æ vej. M. J.
10021. En af vejen og en anden i stedet. P. K. M.
Er a i vejen, så kan a blive stående. Lor. H.
Denne vej med sølvtöjet. P. V. J.
Denne vej med hjulet, min ven. K. R. S.
Denne vej med de røde snapse. H. Pe.
Det er ikke af æ vej om ad vennehus. E. T. K.
Han kan hverken vise vej eller hus. E. T. K.
Om den, der ingen redelighed kan gjøre på nogen ting.
Når vejen er knubbet, så skal man synge. Nik. Chr.
Mange spörger om den vej, de godt véd. C. Gr.
Han står sig ikke selv i vejen den mand. P. J.
Om den meget raske.
10031. Går du nu, så tag ikke vejen på ryggen. K. R. S.
Når du kommer derover, er der jævn vej. H. H. O.
Når en snubler.
Gå af vejen, a skal spytte. J. K. N. O.
Der er noget i vejen for os alle. J. M.
Der er al tid noget i vejen, at de fattige ikke skal blive rige. Ann. J.
Er der noget i vejen, så kan vi hente smeden. K. L. F.
Man skal trave (træde), hvor vejen er jævn. B. H. S.
Vejr og vand det skal ha' sin gang, hellere må de lukke en dör op, end at brække en væg ud. E. T. K.
Vejr og vind kommer væjsten ind. E. T. K.
Gud skaber kåben efter vejret. C. Sv.
10041. Det er et Herrens vejr at kjærne smör i. N. L.
Det er Himmerigs vejr at kjærne smör i, for hvem der ble har fløde nok. Siges, når det regner og er sludsket vejr. E. T. K. Eller: Det er godt vejr at kjærne smör i. A. H. P.
Det er et Guds vejr, det er ikke til at drive en hund ud i. L. Fr.
Det er godt vejr at hænge hunde i, når en kan stå inden for med strikken. S. Brun. Eller: Det er godt vejr at hænge hunde i, når man har rebet inden döre. H. K. K.
Det er et godt vejr for æ små ål og æ planter (ɔ: kålplanterne). I regnvejr. H. A. H.

Det er det dejligste vejr, nogen mand vil banke sin kone i. Ch. W. Eller: Det er det bedste vejr, nogen mand vil forlange at prygle sin kone i. K. R. S.
Månnsyk vææer å olsyk kuun de vær bær op å daw. J. F.
Vi kan ikke leve af vejr og vognpibe. P. J.
Når vejret er efter det, kan kornet sagtens gro. H. Br.
Det er godt vejr ude at være inde i. Marie K.
10051. Det er sådant et vejr, at femten kjællinger ikke kan holde et kalveskind, uden at den segstende skal hjælpe dem ved at holde halen. J. G. P.
Det er jo et vejr, så to kjællinger ikke kan holde den tredje på marken. P. J. Eller: Det er ondt vejrlig, når to kjællinger kan ikke holde den tredje på æ jord. C. S.
Det er et vejr, så to kjællinger ikke kan holde den tredje henne i en lille krog. M. R.
Det er jo et vejr, så jeg ikke kan holde en syl i vejret. P. J.
Vi skal i seng, at vi kan komme op igjen i morgen og få mad, hvis det bliver vejr til det. M. D.
Jeg skal op igjen i morgen og have mad, dersom det bliver vejr til det og føre til at komme til bordet. A. G.
Det er aldrig vejr til nogen ting, ikke en gang til at give koen. K. T.
Det bliver nok slemt vejr, gedebukken nyser. H. P. C.
Det er et hårdt vejr i smedens brønd. M. J.
Det bliver godt vejr i morgen, börnene leger. Siges, når voksne folk har börnestreger for. Ch. W. Eller: Vi får godt vejr, de store börn leger. E. T. K.
10061. Det er et dejligt vejr for de sölle løg. I stille regnvejr. Maren B.
Han kommer jo ligesom et »ondt vejr«. P. J.
Vi har godt vejr, og der er nok af det. H. F. F.
I dag er vejret ude at fri. Smukt vejr. A. L.
Det er henne at hente noget andet vejrlig. E. T. K.
Det giver altid godt vejr efter uvejr. M. Joh.
Det må blive godt vejr, for nu løber æ pindsvin med æ pind i æ mund. P. K. M.
Nu får vi vist skident vejr, grisene går med pinde i munden. Når drenge røger cigar. Se: uvejr. H. H., Ø.
I morgen får vi godt vejr. Ch. W.
Siges på gode madsteder, når der en sjælden gang bliver spist op.
Æ grød å æ fad, så fo vi gåt væjle i mowen. J. A. F.

10071. Han flöj op ad æ vejr og buldret. J. F
Å, gid man nu havde godt vejr de få dage til jul. E...
Gid man da kunde sove middagssøvn de få dage til j...
fra kl. 9 om formiddagen til kl. 5 om eftermiddagen.
Siger man gjærne først i foråret. Mads J.
Det er et rart vejr, for hvem der har en bitte næse.
J. C. M
I dag har vi æ ræv hans vejrlig (søndensol og nordenvind), for i dag kan han ligg' på æ søndre side af hans hu og sole sig. L. P. L
De hår gu alder wæt *tar* wæjjle så lænng, te dæ æ et ja... kjælling, dæ hår si særk *utar*. Chr. J.
Vejrlag. Han gjorde et farligt vejrlag. E. T. K
Vejrmølle. Det var for Gud og verden at se, som en vejrmølle går i stå. E. T. K.
Sagde en mand om hans moder, der døde. Den går jo sagte og sagtere.
Vel. Vil de vel, så kommer de vel. C. Gr
Godt gik det, men vel var det, havde det gået værre, havde det været bedre. Ant. Andr
Velkommen hjem fra lyngheden. Mort. E
Enten man har været der eller ej.
10081. Du er velkommen, når du går. J. M. P.
Walkommen til, do mo blyww, om do vil. J. G. P.
Velsigne. Gud velsigne dig, når du får afnyst. H. N
Velsignelse. Vorherre lægger velsignelse i al ting uden i kjærnemælk, den lægger kvindfolkene velsignelse i.
Se: dröje. De kommer vand deri. E. T. K.
Velstand. Det er godt at komme, hvor der har været velstand. A. N.
Det er en fornöjelse at se sine börn i velstand, de to i slaveriet, det tredje i rasphuset. Chr. R
Ven. Når en har en god ven, så sidder en ikke gjærne ... lår af den. E. T. K.
Man savner ikke en god ven, för man har mistet ham.
F. L. Gr.
En ven i by er bedre end ti udenfor. H. Br.
Å, kjæreste, sødeste venner, a tror, a skjænner.
Siges i spøg, når en holder en anden og napper eller kildrer ...
E. T. K.
10091. Det er godt at have gode venner, hvor der vanker hug og brød. E. T. K
De er så gode venner, som to røde køer. Mort. E. Eller:
. . . køer, når de stanges. E. T. K

Elsk din ven, så længe han har noget at give dig. C. A. Th.

Det gjör ikke så nöje mellem venner, og de andre behøver man ikke at tage hensyn til. Kar. T.

Det er slemt at have for mange venner, det er lige så slemt ingen at have. H. H., Hj.

En kan ikke høre en god ven for tit; er han ikke værd at høre, så er han heller ikke værd at have. E. T. K.

Vil du ikke være min ven så lang. Lov. H.

Siger sypigerne, når karlene vil gantes med dem. De tager da nålen og angiver et vist mål, og inden karlene ved af, stikker de nålen ind i skindet på dem

Du har nok en fattig ven på heden. Ant. Andr.

Siges til den, der bryder sit brød i flere stykker.

Han er gode venner med hans mund. P. K. M.

De bider, ligesom de er venner til. L. Fr.

10101. Det er ingen sag, a har venner ved æ vejside.

Uvenner, kreditorer. P. K. M.

Skål, alle gode venner, måske det er få. A. E. J.

Nok er vi venner, men vi kysser ikke hinanden (sidder ikke låret af hinanden). M. M.

Hun er gode venner med hendes mund, hun kan få den til at sige, hvad det skal være. P. K. M.

Vennehus. Det er ikke af æ vej om ad (til) vennehuset. E. T. K.

Man skal varlig vennehus søge, to gange i tretten år. M. M.

Vend dig om og lad os se, om du er åpå ryggen som bag åpå. J. C. M.

Hun har vendt æ overende ned af hendes ben. C. Sch.

Han vender sig om og ser, om han kommer ingen imod. J. K. N., G.

Hellere vende end vælte. E. T. K.

10111. Hvor du vender med din møgvogn, skal du vende med din plov. C. Sör.

En kan vend' en so på en dör med en handfuld, men en kan ikke vend' en af med en pand'fuld (en hel skjæppe).

Se: vænne. P. K. M.

Kan du vende ord, kan du vende mere. C. Gr.

Den, der vender vore ord, skal vende vore æg. C. Gr.

Vend hellere om end kjør vild. Mads J.

Venskab. Hold venskab med alle, gemenskab med få. J. Sch.

Vente. Du skal vente til på søndag og så gå hen og be-
råde dig med kirkefolkene om det. J. P. P.
Når en ikke kan blive enig med sig selv, om han f. ex. skal tage til marked.

Har du ikke lært at vente? Marie K.

Vent lidt endnu, det er så sjældent, vi koner kommer sammen. Siges mellem mænd. K. R. S.

De, der skal vente efter en andens død, må have en lang madpose. Ant. N.

10121. Når du kan vente, kan du blive dronning i Sverig. A. N.

Vi venter efter dig med den ene hånd, og den anden bruger vi så godt vi kan. E. T. K.

Ventend' ko kommer en gang. E. T. K.

Ventend' mand er god, kommen er bedre. Kar. B.

Ventestunden er lang. A. N.

Verden giver stød. M. R.

Verden er stribet. C. A. Th.

Verden regjeres ved indbildning. C. A. Th.

Verden er bedragelig, lad os tage os den magelig. E. T. K.

Verden er fuld af pin', og a føler min'. E. T. K.

10131. Verden er, som man gjör sig den (tager sig den til). M. M.

Verden er gal, og det volder æ kvinder. J. F.

Verden er af lave, husmændene går med sko. K. P. D.

Herom i verden, det har æ mått'. E. T. K.

Å, han skal vel leve og sælge verden. Henr. P.
Om en gl., hvis død ønskes.

Det går ingen steds så underligt til som i verden. F. L. Gr.

Han tror, al verden skræver over ham. Stevns. J. P. J.

Du har nok slået dig fra verden og til skræderhåndværket. Mort. E.

Han tror, hele verden hænger i en kattehale. J. M.

Du tror nok, hele verden hænger i en slynge. E. T. K.

10141. Verden hænger ikke i en kattehale. L. E. L.

Han tror, hele verden hænger i et flynderskind. J. M.
Stærk tro til lykken.

Han skaber sig, som verden hængte i en kattehale. Mads J.

A skidder i verden og lever gejstlig. F. M.
Sagde en kone, når hun var gal i hovedet.

Syd og nord, verden er stor, öst og vest, hjemmet er bedst. M. R.

)et er ikke værd at tage sig verden (tiden) så nær, da må vi hellere leve en dags tid længere. P. J.
ʼerden står nok til påske. J. Sör.
)et er en forskrækkelig verden, vi lever i, den er næsten helt brandgul. H. H., H.
ʼerden er ulige skift, somme har to hundrede, og somme er ugift. J. F.
)u må lade verden jævne sig selv, for du kan ikke jævne den. L. Fr.
0151. Han kan tage hele verden på en hjulbør og kjøre den ind i et museøre. C. A. Th.
)er var en gang en mand, der tog hele verden på en hjulbør og kjørte ind ad en mygfitte. Stor lögn. P. K. M.
ʼibe. Så fes viben og alle ungerne flöj. P. V. J.
Så var det forbi.
ʼid. Han er nok noget vid i beslaget. J. G. P.
Ian er vid i æ sving. P. K. M.
Ian er vid åbag, han får en let død. R. P. R.
)et er godt at have et vidt halshul, så at man kan vende om og kjøre tilbage igjen. A. E. J.
)u gjör vidt ved det, ligesom Swåtten til alters, den gang han lånte Elles stövler. E. T. K.
Sw. en af de ringeste hovbønder, altså om en, der gjör mange anstalter. Eller: Ejeren af gården Hessel.
)e tejer for vidt for ligesom æ skrædders ywn. H. F. F.
ʼidere. Man kommer videre med en håndfuld magt end med en sækfuld ret. C. A. Th.
0161. **Vid.** Han har æ vid i æ rette ende. E. T. K.
ÿår öllet af kanden, går viddet af manden. C. A. Th.
ʼide. Det er ikke godt at vide tiende mands tale. L. Fr.
Ivem der véd dem noget ved, de tager dem noget til. Eller: . . . ikke véd . . . behøver heller ikke at tage sig . . . P. J.
ʼå véd, hvor meget man behøver at vide for at se, hvor lidt man véd. C. Gr.
)en, der véd sig noget ve, tager sig noget te. A. E. J.
eg véd nok, hvad jeg véd, og det véd jeg lige så godt som præsten. L. Fr. Eller: Hvad jeg véd, det véd jeg lige så godt som præsten. A. M. N.
ʼår du véd alt det, a véd, så er du lige så klog som a. E. T. K.

Han véd nok, hvad han gjör, når han driver med gj- (eller stude). Ch. W. Eller: . . . driver gjæs til by. P. V. J.

Han véd hverken, hvad han skal gribe eller gjøre i. J. M.

10171. Æ véd det ikke, Hans Andreas må vide det. Grun toft. Al. H.

Når du vidste alt det, a vidste, så vidste a det selv. Eller: Dersom du . . . , så var du lige så klog som a. P. K. M.

Jeg véd det ikke mere end den stund, jeg skal de. J. G. F.

Videkjæp. Han ka nok it klåår viikjæppen. E. T. K.

Vige. De vige og de revne de hænger i alle vegne. C. Gr.

Vigtig. Kanske du tror, du er mere vigtig end jeg. H. A. H.

Det er en bitte Vigtigper. Eller: . . . bitte nøvti. E. T. K.

Vild. En er vild i en andens vrå. E. T. K.

Du er vild og har intet at tage i. Lov. B.

Han er vild på Himlen ligesom smedens ællinger. Maren B.

10181. Han (hun) er vild o æ raj (række) lissom Har- Agersnaps gasse. Ölgod. P. B.

Nu er han vild på Himlen som smedens kat. N. P. C.

Frygt Gud og følg landevejen, så farer du ikke vild. E. T. K.

Vildrede. Det går i vildrede ligesom æ dreng hans fader- vor. C. N. H.

Vildgjæs. Han er flöjen med vildgjæssene. H. H. H.

Viljen har jeg, havde jeg så sandt det, viljen er til. C. A. Th.

For vilje får en vilje. P. K. M.

Hvor der er vilje, er der vej (udvej). C. A. Th.

Du har ingen vil (ɔ: vilje). Mort. E.

Vilje („Vil") det er ingen landeret, derfor må a sove enes mangen næt. P. K. M.

10191. Gud ved æ villi', vår æ vej kun slet. A. L.

Det er med vilje gjort, at barnet har ingen fader. Chr. R.

Din vilje sidder i din moders lomme. B. H. S.

Når börn og gamle folk får deres vilje, så græder de ikke. H. N.

Din vilje sidder bag spejlet. Ch. W.

Vil og kan er to ting, du kommer til at stå op på en mursten. A. E. J.
Når ejn vil nad, så ska ejn nad. K. Sk.
Det kan ej nytte at ville, hvad man ej kan. J. Sch.
Det går, som det vil, og ikke, som det skal. E. T. K.
Som du vil, sådan vil jeg tværtimod for at föje dig. E. T. K.
10201. Lige sådan som du vil, sådan vil a tværtimod, så kommer vi ikke i pir. E. T. K.
Gjör, som du vil, så gjör du, som du er til. E. T. K.
Vil du, så vil du, og ellers knap dine bugser. H. A. H.
Vil du ikke, så skal den lille mand også komme efter dig. Sör. H.
Du må lade være, om du vil, og du må, om du vil, så gjör du endda, som jeg beder dig. M. R.
Vil du, eller jeg skal, eller vi skal leje en anden til det. Mart. D.
Når hun vil, og jeg kan blive betænkt, så bliver der nok et par af os to. K. R. S.
Den kommer vel, som vil mig vel. C. A. Th.
Det er ikke, om du vil, men du skal. E. T. K.
Vil-döv. Han er vil-döv. Vil ikke høre. E. T. K.
10211. Er du vil-döv, så gid du må blive stildöv (ↄ: stokdöv). F. L. Gr.
Villest. Den villeste har spildt på sig. Ved måltid. Når en da ser efter, må han mene at være den villeste. P. K. M.
Det er kun en mager tröst at være den villeste höne i kurven, når alle de andre er hoppet af. M. R.
Vims. Hun er så vims som en ørentvist. C. A. Th.
De, som virmer, (vimser) mest, får mindst bestilt. C. A. Th.
Vin. De kan drikk' vin, te de kan bliv' svin. A. H. S.
Rom og gammel vin kan snart gjøre folk til svin. P. K. M.
Vind og skjæv det er og lige. A. N.
Vind. En tör vind og en våd torden, det gi'r både hø og korn. K. Th.
Vinden er nok på stuedören, skidtet er røget for bordenden. Henr. P.
10221. Den vind, man kan opfange fra præsten, når han vinker af og vil ikke have mere i offer, den er god for tandpine. E. T. K.
Vinden er næsvis nok til at blæse provstens (bispens) hat af. Er vel bygget på en virkelig begivenhed. E. T. K.

Du har nok vinden på halen ligesom vildgjæssene. Ant. A.

Vinden kommer om sommeren af banken (ɔ: skyen) og om vinteren af blanken (ɔ: klar himmel). C. Sör.

Det er en slet vind, som ikke hidblæser noget godt for nogen. H. N.

Vinde. Mens der vindes lidt, tabes der intet. C. A. Th.

Den første, der vand, blev en ampel mand. Nik. Chr.

Vel ej vundet, hvor ej er tabt. E. T. K.

Det var godt, om det kunde blive ved at vinde og vare. E. T. K.

Han vinder sin sag og taber sine penge. P. J.

10231. Det, a vinder på æ hægter, det tabor a på æ knappenåle. M. M.

Hvad der vindes på timianen, det tabes på merianen. B. H. S.

Hvad en vinder på æ hör, taber en tit på æ blår. A. L.

En god vinder gjör en god spinder. A. N.

Vindkløver. Han er en dårlig vindkløver, men en god brændevinskløver. Om en sværtbygget mand. A. E. J.

Vindrövet. Nu skal du ikke ærgre dig vindrövet. Henr. P.

Vindue. Æ vindere forråder æ pissel. K. Th.

Farvel, Mette, pengene ligger i vinduet til skråtobak. A. B. B.

Vinge. Verden stækker nok de vinger, der gjör for langt sving. C. A. Th.

Han har fået vinger og begyndt at slå rumpe, men jeg har dog ikke hørt, at han har galet endnu. Ant. N.
En ung laps.

10241. **Vingeben.** Han tog ham ved vingebenet. M. S.

Vinkel. Det er i vinkel ligesom æ snedkers næse. H. F. F.

Vinteren kan fortære, hvad sommeren kan forhvære. F. L. Gr.

Lad os ikke få den vinter, du venter. P. J.

Du frys', å je sneer, så får vi strænge vinter. H. H. O.

Det er tegn til slöv vinter, æ rytter sidder uden på æ hest. V. Benn.

Der rider en uden på et øg, det er ikke tegn til dobbelt vinter. K. M. R.

Det vil nok blive en hård vinter, efter som folk knyger sammen. Eller: . . . efter som de nu holder sammen til vinteren. E. T. K.
Når der lyses i kirken for mange par.

Vip. Vep sår havre. Lokes havresæd. Nik. Chr.
Vippe. Er du med på den, der vipper, for nu går den til vejrs. A. E. J.
10251. **Vis.** En tiende vis er bedre end en skrigende gris. H. N.
Han er vis, med næs ved, han er dum med vil ved, han er klog med selv ved. Mads J.
Visdomstænder. Han har ikke fået hans visdomstænder. C. A. Th.
Vise. Han kan godt vise i to stuer. Chr. J. Eller: Han viser i begge stuer. E. T. K.
En vigtig person. Billedet hentet fra stueviseren.
Vise. Sådanne viser er ikke længere, æ börn har revet æ ende af dem. A. H. P.
Gjem den vise, til din moder dør. Noget kjedeligt. K. R. S.
En smuk vise kan man ikke synge for tit. R. G.
Visse. Det er bedre at være i visse end i vove. E. T. K.
Vittig. Han er vittig ligesom Per Væversælinger. Vandede vittigheder. F. P. J. L.
Vogn. Det er ej altid den vogn, der knager, som går først itu. H. N.
10261. Kan du ikke trække vognen? Er der måske kommet en skarnbasse i hjulet. C. Gr.
Vognkjæp. De fundne vognkjæppe er sjælden gode. Nik. Chr.
Hun er så mule, te en kan ikke slå et smil af hende med en vognkjæp. J. K. N., G.
Vi kan ikke slå et ord af ham med en vognkjæp. Om den tavse. K. R. S.
Vognleje. Skal vi lægge til vogns, så betaler jeg vognlejen. Når de skal gå. P. J.
Vogte. Den glemmer gjærne, der vogte skal, men ikke den, der stjæle vil. P. K. M.
Man skal vogte sig for den, der går på höstager med en rusten le. M. J.
Man kan nok vogte sig for den, som på marken går, men ikke for den, som i gluggen står. F. L. Gr.
Hundehad og præstehad skal en vogte sig for. K. Sk.
Silketunge og peberhjærte skal man vogte sig for. C. A. Th.
10271. Vogt dig gjæsling, glenten kommer. C. A. Th.
Woldbårre pææs vil bode ræjjn å blææs. C. Sör.
Volde. De ær så koldt, a ka et wålld mæ. E. T. K.

Sjælden volder én, at to trættes. C. A. Th.
Håd a *et* sjæl wåldt et, så håd a nåk behåldt et. E. T. K.
Vom. Han vil have meget både i vomm og i lomm. E. T. K.
Von. Man siger »von« om en adelsmand og »kun« om en skrædder. E. T. K.
Vor. Det går nok i vor tid, og dem, der kommer efter os, skal føde dem selv. P. J.
Det går nok i vor tid og to dage til. J. Bergs.
Vorherre er bedre end menneskene. A. C. P.
10281. Vorherre er de fattiges formynder. H. N.
Vorherre kan snart røre ved os. E. T. K.
Vorherre mætter nok munden, för han mætter öjnene. E. T. K.
Hvor har Vorherre haft dig så længe? H. Br.
Vorherre være med dig, til du kommer et stykke hen. E. T. K.
Vorherre dig ledsag, og Fanden opå din bag, så møder du ham ikke i æ hwollvej. E. T. K.
Da Vorherre gjorde Bibelen, gjorde Fanden kortene. L. Fr.
Når Vorherre ta'r sit, så har vi ander it. K. Th.
Råb höjt, Vorherre kan høre dig. Lov. H
Kan Vorherre ikke betro folk andet, så kan han betro dem penge. Rige folk, der ingen börn har. P. K. M.
10291. Sikke mennesker, Vorherre har at fylde føde i. H. H. Hj.
Han står, ligesom Vorherre havde forladt ham. P. V. J.
Vorhere holder mere af en praler end af en klynker, for praleren takker ham for, hvad han ikke har, klynkeren ikke en gang for det, han har. Kar. T.
Når Vorherre tager, hvad hans er, hvad har vi så? E. T. K.
Sådan en mand er Vorherre. H. Br.
Man siger da »du« til Vorherre, sagtens kunde man sige det til et menneske. Marie K.
Han har intet, men Vorherre har nok. J. J.
Om den fattige.
Vorherre hjælpe mig i år, så skal æ nok hjælpe mig selv et andet år. J. F.
Vorherre være med ham, til han kommer lidt hen, så kan han selv bede (bide). A. H. P.

Vorherre være med dig, til du kommer lidt hen, så Pokker med dig. Mads J.

10301. Vorherre hører ikke al tid efter svineskrig. E. T. K.

Vorherre kjender ham, jeg kjender ham ikke. P. J.

Vorherre være med dig, jeg kan ikke. H. F. F.

Vorherre betaler al ting til påske, så betaler han det med. Når man siger til en om at ville betale med en gave. P. Kr. M.

Gid Vorhere havde hans sjæl, og jeg hans penge, og Fanden hans röv til et tudehorn. En rig, lidt afholdt. Henr. P.

De er alle gode, Vorherre skaber, nogle glor, og nogle gaber. Ann. J.

Vorherre være med ham, det er bedre, end æ Djævel tager ham. A. H. P.

Hvor Vorherre skaber munde, der skaber han også mad. C. L. R.

Vov. Du er nok stærkt vov efter den sidste lille. L. Fr.

Det er en vov, der er syg mere end én dag. P. K. M.

10311. **Vove.** Han vover det eneste liv, han har. C. A. Th.

Voven. Bedre er lille og voven end stor og doven. E. T. K.

Vred. Det er ondt at være vred, når ingen er ræd. C. A. Th.

Er du vred, så er du ikke glad. A. H. P.

Er manden vred, så kan vi da vente, at han stunder mod forbedring. K. R. S.

Jeg vidste ikke, at manden var vred, förend han sang med maden i munden. K. R. S.

Når folk er vrede, er de værst. L. Fr.

Bliver du vred, hvor skal da vore höns sidde? Ingeb. C.

Ven do vær vre, så er æ gai bre, og en sten er hård at bide på. J. F.

Han er så vred som en vibe. C. Gr.

10321. Den er så vred som en vibe, så glad som en lærke, så ond som en tirk (ɔ: tærne). A. L.

Det er et vovt menneske, der kan ikke blive vred, men det er et Fandens menneske, der ikke kan blive god igjen. L. Fr.

Det er et dårligt menneske, der aldrig kan blive vred. J. M.

Du er vred, det kan jeg se på din næse. Mort. E.

Bliver du vred, så får du blive mild igjen, så har du to umager. E. T. K.

Længe vred, hver mand led. C. A. Th.
Vrede. Når vreden spiller mester, råder tungen sig selv. C. A. Th.
Når vreden er endt, da er vennen skjændt. Nik. Chr.
Den vrede er ikke spildt, som ingen skjøtter om. K. S.
Vride. Han er vreden i æ skaft. A. H. S.
10331. Han ser så vredent som en rotte i en sur ost. Anne Andr.
I behøver ikke at vrie, för bagen svier. P. J.
Vrid dig, Maren, det er dag. Hun skal op. P. V. J.
Vrövl. Ingen vrövl i kjøkkenet, madammen laver selv sin mad. J. Str.
Du vrövler og vrövler, men gjör ingen æg. Mads J.
Du vrövler som et vindt vællingfad. Henr. P.
Han vrövler op ad stolper og ned ad vægge. E. T. K.
Der er også andre vrövle end dem, hönsene ligger på. E. T. K.
Vugge. Jeg skal både vugge og kjærne og klappe smör op med den ene fod. P. J.
Der skal mere til vuggen end bysselilovw. F. P.
10341. **Væde.** Den herre, der væder, han törrer igjen. Kar. T.
Vædder. Du er nok gode venner med vædderen. J. A.
Til den, der går på hosesokker.
Væg. Det kan vi da føle op på en væg. P. J.
Når man slår dem til væggen, så bliver de hængende. H. N.
Det er væggene, man skal leve af. Nik. Chr.
Væggelurere må de skyde, hvem der vil. A. N.
Væggelurere og vejskidere må en skyde. Mads J.
Væggelurere og fisseltudere dem må vi sky. P. K. M.
Væk. Det er væk som en skid i blæst. H. A. H.
Han er ikke væk, fordi hovedet er borte. A. E. J.
10351. Væk fra vognen, ækle frø. Chr. W.
Vælling. Han har æ villing i sig, för de andre får æ ske af æ pose. A. L.
Vælling og grød er godt i nød. Mort. E.
Jaa, ve de søde la*w*, så h*å*e Pier vælengen i sæ.
Svar på det, man ikke tror. K. M. R.
Så lav dav så havde Per vællingen i sig og begyndte på grøden. Ole J.
Nar der er klumper i vællingen, så er kokkepigen ikke tjenlig at gifte. E. T. K.
Det var ham, der åd æ vælling fra æ hund. J. K. N. G.

Det var den gang, det var för, da vi fik vælling i en bøkurv langt inde under sengen. Ole J.

Vænne. En kan vænne en so til sin dör med en håndfuld, men ikke vænne den fra med en hel skjæppefuld. E. T. K.

Værd. Han er ikke meget værd. M. Munch.

10361. Folk siger nu så meget, kan man tro dem, er du ikke fire skilling værd i dine bedste klæder. A. E. J.

Du var ikke bedre værd, end du skulde hakkes i frikadeller og selv gjennes til at æde dem. J. C. M.

Du er ikke bedre værd, end at du skulde hænges i dine tæer, til du pisser i dine hoser. A. E. J.

Han er ikke værd at røre ved med en ildtang. H. N.

Hun var ikke bedre værd, end som hun skulde flåes, sa æ skind hang hende om æ ører. Eller: . . . end som hun skulde begraves i æ mødding. H. F. F.

De var ikke bedre værd, end de skulde skydes og gjennes i landet at tigge. E. T. K.

Meget er ikke værd at tage op af en rendesten. H. N.

Hun er værd at brede på sengen for en fremmed. C. A. Th.

Være. Han er som folk er flest. H. N.

Hvad som er godt, det bliver godt. R. G.

10371. Jeg véd nok, hvordan det skal være, men jeg kan hverken sige det eller giøre det. C. Gr.

Den, der vil være noget, han må også lide noget. E. T. K.

Kan du ikke være på jorden, så kan du gå op på loftet. D. J.

Som en er, tror han også, andre skal være. M. R.

Det kan du selv være så længe, te a bliver det, så har du været det længe nok. J. P. H.

Det kan du være, til jeg bliver det, så kan du endda få lov til at være det. Svar på skjældsord. A. N.

Det kan godt være, det kan a jo ikke gå hen og hænge mig for. M. Munch.

Kan man ikke være her, så kan man vel blive her. C. Gr.

Jeg har været med för, hvor vi har sovet til middag og er ikke faldet i søvn. e J.

Værelse. Han har værelser til leje. H. N.
Om den enfoldige.

10381. **Værre.** Den er værre end en af træ. Ch. W.

Han er værre end en træmand af ler. J. P. B. Eller: Du

er værre end nogen træmand af ler, for den kan man pisse om. J. G. P. Eller: Han er værre end en af ler og langhalm. K. M. R.
Den er værre end i otte og fyrre. Ch. W.
Hvad er værre end en krågen kage? Lov. H.
Svar: ingen kage.
Indbildninger er værre end törvebillinger. A. E. J.
Det går værre til end til Pøol-Jenses, de var atten mand om at slagte en höne. Lov. H. E. T. K.
Værst. A vód ikke, hvad der er værst: Fedt i mælk eller hundehår i vælling. Eller: Fedt i mælk er lige så slemt som hundehår i vælling. H. F. F.
At komme hjem til en gal kjælling og en kold kakkelovn det er det værste, der er til. Lov. H. E. T. K.
Ti nu stille med det værste. Ant. A.
Træsko-herskab er altid det værste. A. E. J.
10391. Man må vente det værste og håbe det bedste. H. H., Hj.
Du er den værste af alle de börn. Marie Kr.
Der skal nogen til det værste, og det skal gjærne de voreste. H. H. O.
Værge. Det er nemt at værge den mødding, der kommer ingen kokke på at skrabe. E. T. K.
De har det i deres værge, ligesom æ stakler har æ lus. P. K. M.
Han har det i æ værge, ligesom fattig folk de andre. R. P. R.
Vær så god. Væ så gowe — æselhowe. E. T. K.
Vær så god og tag en bid af æ lerken. E. T. K.
Værs god at hilse din kone og mine börn. Ch. W.
Værs god, tag fedt på en ært, for smör har vi ikke, og kjød og flæsk får du ikke. Ch. W.
10401. Værsgo, sid ned, tag stolen og drik en gang. L. Fr.
Vær så god, folkens! det er en höst, vi har ikke tid at bide (bede). A. H. P.
Væver. En væver vejer ingen ting, og en skrædder femten pund mindre. H. P. H. H.
Væveren trænger al tid for brød. H. P. L. O.
Vævepige. Kjæppen af og på ryggen af vævepigen.
Siges, når töjet er svöbt om væven. Hvis dette glemmes, vil det vare længe, inden töjet kommer ned. J. Jörg.
Våd. I vandet plejer der at være vådt. C. A. Th.

Han er bleven våd om æ födder. Eller: Han er ikke rigtig tör om æ födder. Om den drukne. J. P. K.-R. E. T. K.
Våge. Det er en sölle en, der ikke kan våge to nætter og sove én dag. P. K. M.
Vågne. Bare de ikke skal vågne i en kold dröm. L. Fr.
Vågen. Nu kan vi ha' en skid, for nu er æ barn vågen. H. F. F.
10411. **Vår.** Å Gu bre wår öwer os, nær dyynen wel ent nå længer. E. T. K.

Y.

Ynd. Det gik i ynd' og mind' (ønnd å mønnd). Når alle parter er tilfredse. E. T. K.
Ynde. Det er ham, jeg ynder bedst, enten han er til fods eller hest. C. A. Th.
Hvor to endes, di (vel) fendes. C. Sör.
Hvor to yndes, de nok findes, om det så var et skabet får ved et sandet dig'. A. H. S.
Ynke. Det er en ynk at høre lopper hoste og lusene dø af lungesyge. A. C. C. G.
Den er ikke værd at ynke, som det regner ned til. H. Br.
Ynkelig. En trebenet hund, en gift student og en kapun er de tre ynkeligste dyr i Vorherres have. H. N.

Æ.

Æble. Han giver ikke et æble hen, han får ikke (ɔ: uden at fa) en pære for den. E. T. K.
Æblegrød. Du ser ud som opbrækket æblegrød. A. H. P.
10421. **Æblekone.** Hans næse løber værre end nogen æblekones röv. E. T. K.
Æbleskive. Skiid for en æbleskive, vi kan gjøre nogle flere. J. P. P.
Æde. At æde for meget det er livsstraf. H. A. H.
Man kan ikke æde sig mer end mæt. F. L. Gr.
Det er grov det de bønder kan æde, når de kan få det for intet. E. T. K.
Æd I kun, svinene får det dog. H. N.
Nu åd a den! Glemte, hvad der skulde siges. E. T. K.

Han æder og glor, siger aldrig et ord. H. N.
Det er så godt, husfolk kan æde det. Siges om hs. K. M. R.
Kan du ikke æde dig mæt, så kan du heller ikke slikke dig mæt. E. T. K.
10431. Kan man ikke æde sig fed, så kan man heller ikke slikke sig fed. C. Gr.
Ven der æder meget, kan og gjøre meget. J. F.
Det er godt, mig kan æde noget, så kan mig også gjøre noget, så kan de tage der igjen. Lov. H.
Det er en skam at æde så meget og levne så lidt. A. N.
Det er nødt til at være småt for dem, for det, de ikke selv kan æde, beder de andre til at æde for dem. Ch. W.
De æder, som de skulde have betaling for det. P. Kj.
Du æder dig rent i horke. Mort. E.
Æd nu, tøs, så det kan bugne i hele tossen. Ch. W.
Han æder, til han sveder, og arbejder, til han fryser ihjel. E. T. K.
At æde, til man sveder, og arbejde, til man fryser, sådan skal det være. J. G. P.
10441. Den synd kan a æde ind på en smörrebrød. J. M.
Kan du æde mer, skal du have hø. Kr. H.
Den, der æder mere, end han kan, den skal gi' tre mark mere, end han har. Tyholm. V. H.
Han æder, som han ikke havde fået mad i fjorten dage. Maren B.
Det er en stor skam at æde meget, men det er en större skam at levne lidt. Ant. N.
Vi kan ikke både æde det og have det. P. J.
Han æder sig selv vel tit. Om den nærige. E. T. K.
Ædende. Det er bedre at komme ædende end grædende. P. J. Eller: Du kommer ædende, så skal du gå grædende. P. K. M.
Den, der går ædende til kirke, skal gå skrigende til Himmerig. P. J.
Hun har den ædende sygen. Om en fed kone. E. T. K.
10451. **Æfor.** Han er ikke sådan æfor, som andre er æbag. Om den, der er aparte og ikke som andre. E. T. K.
Ægget vil lære hönen at ligge. R. G.
Æg uden salt er som kys uden kjærlighed. H. K. K.
Når du lægger æg i nælder, så tag dem selv ud. H. N.

Han har nok æg i hatten. Siges om den, der ikke besvarer ens hilsen ved at tage hatten af. Herm. P.
Det bliver hverken til æg eller unger. A. B. B.
Det er med dig, som med drengen, der aldrig fik kogte æg, for ét var for lidt, og to var for meget, og halvandet kunde han ikke få. E. T. K.
Han sidder som en blomme i et æg. E. T. K.
Ægget går ikke ukaglet fra höneröven. Om den pralende. Se: ukaglet. J. P. K.-R. E. T. K.
Det kan ikke hjælpe at gjøre æggene större, end röven kan holde. R. P. Eller: Det gjör ingen gode at lave större æg end . . . H. Br.
10461. Kogte æg er det bedste, en kan få ved en skiden kone. P. K. M.
Hun koger æg og giver de fattige suppen. E. T. K.
Du kan sige, du har dine æg solgt. E. T. K.
Når det og det er leveret.
Han var så ægsyg efter at få det. M. Sör.
Ægte. Det er så ægte som min kones lodgryde. E. T. K.
Ægtefolk skal enten være i slægt eller ligne hinanden. A. N.
Ægtefolk kjender ikke rigtig hinanden, för de har ædt syv kålgårdes kål med hinanden. E. T. K.
Har været gifte i syv år.
Ægte-Per. Er det Ægte-Per og hans hustru? P. K. M.
Om en karl og en pige, der følges ad.
De kommer (følges ad) ligesom Ægte-Per og hans mage. P. K. M.
Ægteskab. Nu spörger vi snart ægteskab. Henr. P.
Siges, når karle og piger lægger deres hænder frem på et bord mellem hverandre.
10471. **Æl.** Det iler for en större æl. E. T. K.
Ælde. Når den ene dør af ælde, så løber den anden ikke i mange deres kålgårde. E. T. K.
Når a dør af ælde, begynder I andre at hælde. E. T. K.
Sandheden er al tid en dag ældre end lögnen. Ant. Andr.
Ældre. Jo ældre jo arrer, jo riger jo karrer. J. M.
Ælling. Vil du ikke blæse en blakket ælling. M. M.
Om en usandsynlig historie.
Var det dig, der åd Per Vævers ællinger? H. H., Ø.
Æren er dristig, kun skammen er tavs. H. N.
Fattig ære er god at bære. C. Gr.
De må ære dem selv. E. T. K.
Når der er tale om betaling.

10481. Skikkelige folk de ærer dem selv. A. N.
Gjör, som de kan være bekjendt.
Den, der ærer mig, han nærer mig. Nik. Chr.
Pas vel på din ære, imens du har den. Ann. J.
Må jeg ha'e den ære å krat dæ å læære (ɔ: læderet).
Lyder hurtig udtalt som gratulere. A. E. J.
Ære den, som ære bør, glem så ikke forvalteren. Mads J.
Ære den, der æres bør, og tjære den, der tjæres bør. H. K. K.
Man skal også have ære i livet, når man er ene. A. E. J.
Hun vil hellere mist' hendes ær' end æ stads undvær'. E. T. K.
Det er en ære at have noget i sin være. E. T. K.
Ærende. Du har all' ste'r ærende, ligesom æ ende af æ sæk. P. K. M.
10491. Den, der går i by uden ærende (ærendeløs i by), den får ærende at gå hjem med. E. T. K.
Ærgre. Man kan ærgre sig til en pukkel så stor som en ært. H. F. F.
Ærlig. Han er nok en ærlig sjæl i et par bundløse træsko. Mart. D.
Jeg stod så ærlig (beskeden) som et trillinglys. J. M.
At ingen mærkede skalken.
Det er en ærlig en, der gjör gjerningen, men en nar, der roser af det. P. K. M.
Ærlighed varer længst, fordi den bliver mindst brugt og altid mindst slidt på. H. N.
Ærlighed og kjærlighed det er den störste herlighed. J. P. H.
Hvor ærlighed bor, gror kjærlighed frem. P. K. M.
Ærme. Du har lange ærmer og endnu længere arme.
ɔ: Du kan selv tage det. Til den, der er noget magelig og ikke selv gider have nogen ulejlighed. E. T. K.
Han har et langt ærme, men armen er dog længere.
Siges om den, der har meget at sige. E. T. K.
10501. Du snakker af dit ærme. Falsk. P. K. M.
Sådan skal ærmerne syes. C. A. Th.
Ærter. Når man sår ærter i søer, får man strå som rør. P. C. H.
Værsgo og ta' fedt på en ært og få lidt varmt i livet.
Se: værsågod. Josef M.
Han er falden hen i de grönne ærter. E. T. K.
Er falden i blund.

Ærter og flæsk, kartofler og tæsk. Se: kost. H. Pet.
Ærtefoder. Det hænger sammen ligesom ærtefoder. H. P. L., O.
Ærtesold. Han er et ærtesold. P. K. M.
Kan aldrig tie med noget.
Æsel. Han sidder som et æsel imellem to knipper hø.
Véd ikke, hvor han skal tage fat eller holde op. K. R. S.
Din æsel, du skal have studset dine ører, hvis du vil gjælde for føl. C. A. Th.
10511. **Æske.** Har du låg (ɔ: forlov), så har jeg æske, så kan vi lægge sammen og gå til hove at tæske. Ant. N.
Æt. Der er plet i hver en æt. Se: trold. H. N.
Der er sjælden en æt uden en væt. H. Pet. Eller: Der skal altid være et vætt' i hver æt. C. G.
Æve. Han er så ond som en æve. E. T. K.
Æveblæst. Du blev nok æveblæst. Til den svirende.
Ævle. Han ævler sig al tid ind på en. A. H. P.
Ævret. Han har opgivet ævret. H. N.

Ø.

Øde. Var der ingen, som vilde øde, så var der mange, som fik ingen føde. J. G. P.
Der er møj, en ka øø, å et fo di bæjer føø. M. M.
Man skal ej øde pengene, för man har dem. H. N.
10521. En dårlig hustru kan øde mere, end den raskeste mand kan fortjene. Chr. W.
Mange kvindfolk og mange svende kan øde en mand. Lov. H.
Mange kvindfolk og mange svin det kan snart øde en mand. E. T. K.
Den, som vil andre øde, må arbejde sig selv til døde. Ant. Andr.
Ødeland og skadeland de tjente én mand. Kar. Br.
Ødesvamp. Der går ødesvamp i plankerne. C. A. Th.
Øg. Er der to skabede øg på en mark, skal de nok samles. L. Fr.
En skabet øg og en sandet dig' de er hinanden lig'. A. H. S.
Du kommer op på det grå øg at ride. L. E. L.
Når der forestår noget ubehageligt.
Vendernoensindensti te vos det gammel stoor sort øg

had væn lisså stærk et øg æfor, som hon ær et stærk øg æbag, så had hon væn et gjemmelstærk øg. E. T. K.

10531. **Øge.** Den, der vil ikke øge, vil ikke være ved ret. E. T. K.

Øgenavn. Det er ingen ting for at give folk veer navn (: øgenavn), men det er ikke så nemt at tage det fra dem igjen. H. H., Ø.

Øgle. Der er øgler i mosen. J. Baagøe.

Öje. Hvad öjet ikke ser, det hjærtet ikke veer. B. H. S.

Vind og sind og arrig kvind', det får mange öjne til at rind. P. K. M.

Hvad öjnene kan lide, må maven kunne tåle. P. J.

Han har læst sig til den svære kunst at spytte sig selv i öjnene. H. N.

Han har kun ét öje ved den ene side. Ant. N.

Han ser med det ene öje i denne her uge, og med det andet ind i den næste. Om den skelöjede. E. T. K.

Det går på et blåt öje. P. K. M. Eller: De æ et å muræpå, de æ på en blo yww. Ikke at stole på. A. H. S.

10541. Han gjör det på et blåt öje. E. T. K.
Har megen risiko af det.

Barnet ligger med öjne som træskohæle. H. F. F.

Han ser ud med öjnene ligesom en tyv. H. P. L. O.

Du kommer til at tage lidt i öjnene og se vist til.
Når en leder efter noget. A. E. J.

Han gjör store öjne og farlig mund. Kr. H.

Du lukker din' öjn' fra neden af og op ad li'som æ höns. K. B.

Det er farligt for öjnene at skyde med hagl i krigen. P. J.

Hold din öjn' af andre djer bröv', og din næs' af andre djer röv'. E. T. K.

De öjne, en skal trykke i æ hoi, de sidder ikke godt. J. F.

A skal slå dig imeld din fjette öwen, te du skal sid' og nik' i trej daww. A. N.

10551. Hvo, som bygger ved veje, og hvo, som skriver bøger, har (får) mange öjne. Ch. W.

Tag og tör dine öjne med dine træsko, mit barn! H. H., Hj.

Han skal have en gammel træsko (en teglsten) at törre hans öjne på. E. T. K.

A skal slå dig imellem dine öjne, te du kan spytte en tiskilling. E. T. K.
A skal klippe ham hans öwn. J. Schi.
Jeg har sagt ham det i hans vindåbne öjne. Mort. E.
Han sætter (gjör) öjne som tusser i torden. E. T. K.
Du lånte ham et par öjne. Så vredt. A. N. E. T. K.
Hans öjne er fortinnede med kjærnemælk E. T. K.
Öjeblik. Et öjeblik kan de lide dig, et andet vil de bide dig. E. T. K.
10561. Det hænder undertiden i et öjeblik, som ej hænder i et år. E. T. K.
Öjenbryn. Pas på, at du ikke falder ned og brækker öjenbrynene og vrider ørerne af led. M. G. A.
Öjses. Nu begynder det at öjses. Snart færdigt. Mads J.
Øl. Han er lige så sej som en ol. P. J.
Han har hverken øl heller ærme. P. K. M.
Öl. Öllet er brygget på gammelt ler og langhalm. H. P. L., O.
Er det öl brygget på ler og langhalm, så er det godt, men er det brygget på humle og malt, så har det stjålet sig forbi som en tyv og en skjælm. Ann. J.
Det öl reves med Fanden om hullet. H. P. L., O.
Om det tynde öl.
Han siger öl og mener brændevin. Tis sø. H. P. C.
Han spilder öllet. Snorker. K. R. S. Eller: Du spilder öllet. Til en, der er falden i søvn. H. Pet.
10571. Tyndt öl er bedre end vand, og skident vand er godt nok til syge hunde. Mads J.
Du får dig en potte öl. C. M. L.
Siges, når man sætter sig i en gynge, snor gyngerebene og derpå lader snoningen løbe op.
Når öllet fråder, siger det frost. H. P. L., O.
Nu kan I snart få en pot öl over mig. Eller: . . . en tår kold brændevin over mig. P. K. M.
Siger den gl., der venter døden; gravöl.
Det kan ikke andet end være (være ringere end) surt öl i sådan en hede. A. H. P.
Jeg har ikke været med til at drikke deres öl, jeg vil heller ikke være med til at drikke deres bærme. L. Fr.
De kan da vel borge en mand en potte öl, mens han drikker den. L. Fr.
Først en lille tår öl, så en snaps og så en lille tår öl igjen, så kan öllet gå til hvilken side det vil, og jeg beholder snapsen. Ch. W.

Öl først, inden snapsen, ellers får du en rød næse. Ch. W.
Lad os nu få öl af den tønde, katten sidder på, det skal være det bedste öl. M. M.
10581. I gamle dage bryggede de öl på pors og bagte brød af lyngbrum. M. M.
Daglig godt öl det er bedre end godt daglig-öl. K. R. S.
Öl og brød gjör kinden rød. E. T. K.
Öl og brød er godt i nød. A. M. N.
Øl og brød er godt nok, men sammenbrokket ikke. P. J.
Ønske. A vilde ønske, den første sön, du får, måtte blive min. En måde at fri på. E. T. K.
Øre. Menneskenes øren klør altid efter nyt. R. G.
Nå, giv mig nu en lige så god under det andet øre. Siger den, der får en skose. E. T. K.
Han hælder vand af øret. Grunder, spekulerer. C. Sør.
Han har lange ører og kort forstand ligesom æselet. P. J.
Om en, der gjör lang snak om det lidet, han har hørt.
10591. Han (hun) lægger over ørerne på dem. P. J.
Eller: Du kan da sagtens lægge over ørene på ham.
Til en, der behøver ikke at være bange for sin modpart. P. V. J.
Han lægger ordentlig æ ører tilbage. Sör. H.
Når en har svært mod på en ting.
Han lægger ørerne tilbage ligesom en hund. H. P. L. O.
Det skal brække en øre. Sværgemål. P. K. M.
Du har ikke mere end ét øre ved den ene side. P. K. M.
Ørentvist. Han er så vims som en ørentvist. C. A. Th.
Øretæve. Vil du lægge kind til, så vil jeg lægge næve, så skal vi få os en rar øretæve. F. L. Gr.
Øst. Jeg spörger i øst, du svarer i vest. R. G.
Østenvind tejer af både hud og skind. A. L.
Øvrighed. Det kan ikke nytte at stå op mod sin øvrighed. F. M.
10601. **Øverst.** Brændevinspengene ligger al tid øverst. E. T. K.
Han sad øverst til bords og nederst til fads. E. T. K.

Å.

Ååå. Siger den dovne, der strækker sig, og der svares: Ja, du døjer ikke lidt godt. Henr. P.
Åben. Det pynter ligesom en bar mås i en åben dör. E. T. K.

Han sover med åbne öjne som harerne. E. T.-K.

Åja. Manden vilde sige åja, men så tog han fejl og kom til at sige hurra. Sör. H.

Ikke åja, men hurra. Til den modløse. P. Chr.

Ål. Det er skredt at gå med ål. Når foden glider. A. N.

Man skal stege ål, som man leder fruer i by (ɔ: langsomt), men sild, som man jager slaver af by (ɔ: hurtigt). E. T. K.

Man kan ikke både stange ål og være på harejagt. Marie K.

10611. Han er så glat som en ål, prøv at fange ham. A. E. J.

Han vender og drejer sig som en ål i en ruse. F. L. Gr.

Hvad koster ålene i dag? E. T. K.
Til den, hvis hoser hænger i valker nede om knoglerne.
Eller: Du har nok ål at sælge, hvad koster pundet. E. T. K.

Der er aldrig så lille en ål, han venter jo at blive en hval. C. Gr.

Skid ål, så skal jeg gjøre vognkjæppe, så får vi noget at stege dem i. Ch. W.

Skid du ål, så skider a kartofler, så kan vi få noget at stege. E. T. K.

De har det som små ål i mudder. H. F. F.

Du skal ikke bryde dig om æ ål, inden de bliver stegt, så ser du, om du får nogen af dem. E. T. K.

Ålesuppe. Det står af ham, som ålesuppe af en hund. J. K. N., G.

Ålam. Hun sprang som noget nyfødt ålam. Mort. E.

10621. Ater som dær ær snak om åla*m*, ka do så lææn mæ en gråwwkååg. M. M.

Ålm. Han er så ålm som en vrinsk myre. J. M.

Ånden er stærkere end hånden. H. N.

Ånde. Det er ikke hendes egen ånde, hun drager af. E. T. K.

År. Det går ikke i otte år som i otte dage. E. T. K.

Det er et godt år, når harven ryger og böen driver.
Tört i sædetiden og vådt, når der skjæres törv. P. J.

Om året er aldrig så langt, er det juleaften lige trangt. N. E.

Lad gå i hundrede år; lever vi længer, skal vi føde os selv. B. H. S.

Det går nok i hundrede år, og længere lever vi ikke. P. J.

Det var nok i det Herrens år sytten hundred og hvidkål. H. H. Hj.

10631. Det skete i det år slå-hårdt-an, da gulerödderne faldt ned og slog pastinakrödderne ihjel. M. G. A.

Et andet år kommer der en anden juleaften. E. T. K.

Årer. A skal ro hendes årer. Læse hende texten. P. K. M.

Åring. De kan lære på en dorsk åring at slagte et gammelt får. Åringen er ikke så meget værd, og den kan man da øve sig på. E. T. K.

Åringer. Han er nede fra de side åringer, hvor de får almisse til deres svin. H. H. Ø.

Om en, der skal holdes til bedste.

Du er nok nede fra de side åringer, hvor vejen går over pilene, og de sætter smörret i stak og er syv mand om at føde en hund. P. J.

Du er nok fra de side åringer, hvor vejen går over pilene, hvor de bager pandekager i vognsmørelse og strigler katte med vognkjæppe. P. V. J.

Årre er godt i fodertrang. Årre, det, kreaturerne levner. A. G.

De halve årre og de halve tårre, de må holde ud til kjørmisknude, så kan det andet holde ud til enden. E. T. K.

Skjæmtsprog.

a. Manden.

1. **Abildhave.** Det suser i abildhaven, sagde manden, der var kun en hyld og en pil, og de stod en halv mil fra huset. So: suse. P. J.

Abildgård. Det puster i abildgården, sagde manden, han havde ikke uden ét træ, det stodt midt ude i marken, og så var det endda en hyld. J. P. P.

Alt. Det skal med alt, sagde manden, han spiste alt, der blev ham buden. P. J.

Arbejde. Havde det bare været morgen, som det er aften, sagde manden, så skulde jeg have endt et stort arbejde. L. Fr.

Barn. Et barn om året er ikke meget, sagde manden, men det samler dog. E. T. K.

Barsel. Der skal penge til, sagde manden, de bød ham til barsel. R. P. R.

Bande. Gud lade Fanden brygge og brænde og bruge al borgerlig håndtering i min side, således bandte en mand for at drille kjöbmændene i Randers. H. Br.

Ben. Når bare mine ben var raske igjen, så til Helvede med hovedet, sagde manden, for så kunde jeg dog gå. Ch. W.

Tu lad daske! sagde manden, da slæbte hans ben i hjulet. R. P. R.

Rödden er snart brödden, sagde manden, han brækkede sit ben. E. T. K.

11. Stumper kan også tjene, sagde manden, da de fortalte ham, at hans ben var i stykker. E. T. K.

Ilde var det, men godt gik det, sa' manden, han brækkede benet, men strömpen blev hel. A. H. P.

Betale. Kan du og de være fornöjede, så kan jeg sagtens, sa' manden, da kromanden fortalte ham, at de andre havde betalt det, han havde drukket. Ch. W.

Bid dem over, sagde manden til kjöbmanden, han vejede kaffebönner og kunde ikke få vægten til at passe. Jeppe J.

Boghvedemaden er min død, sagde manden. Mort. E.

Bogstav. Det springer vi over, det stod i den forrige avis, sa' manden, han kjendte kun de danske bogstaver, da han kom til et stykke, der var trykt med latinsk skrift. Mort. E.

Broder. Det var en rar konfiskering, sa' manden, de kom og mældte ham, hans broder var væltet og havde brækket halsen. Ch. W.

Bruge. Det er godt at have, hvad vi skal bruge, sagde manden, han kjöbte sig en mundharpe. L. Fr.

Brække sig. Det er opad, sagde manden, han lå på ryggen og brækkede sig. R. P. R.

Brænde. Det er godt nok, at dit hus er brændt, men hjælpe dig kan jeg ikke, sagde manden til den brandlidte. E. T. K.

21. **Brændevin.** Hver sin lyst, tænkte manden, han drak brændevinet, mens det øvrige selskab sloges. K. L. F.

Nu vil a ikke drikke brændevin mere, te a troer, sagde æ mand. Sör. H.

Å Gud hjælp mig for mit kjære brændevin, sagde manden fra Kolstrup, da han slog flasken i stykker. A. H. P.

Hvor ulykken vil ind, kan ingen holde den ude, sagde manden, han kom ind tre steder, hvor de ingen brændevin havde. P. J.

Der skal ingen pressen være, sagde manden, han havde kjöbt en pægl brændevin, da han havde barn i kirke. M. M.

A kjøber efter pundsvægt, sa' han æ mand om æ brændevin. M. M.

Gudskelov for hver drip og dråbe, sagde manden, han tömte sin brændevinsflaske. H. K. K.

Buk. Der står skrevet buk, sagde manden, han stödte hovedet mod dörkarmen. H. N.

Bugser. Det findes nok, sa' manden, han gjorde i bugserne. E. T. K.

Fint og pænt skal det være, sagde manden, han havde gjort i bugserne. Mart. D.

31. **Buldren.** Gudskelov, nu har den buldren ende, sagde manden, da de fik optærsket. Ant. N.

Börn. Va skal vi dog med di monne börn, sagde manden, han fik to, kort efter at han var bleven gift. N. Joh.

Degn. Det betaler vi degnen for, sagde manden, de spurgte ham, hvi han ikke sang med i kirken. R. P. R.

Doven. Her må nødig være mere end én doven på gården, og den vilde jeg helst selv være, sa' manden. Ch. W.

Dram. Den river og splitter mig ad, giv mig en til, sagde manden, da han fik en dram. F. P. J. L.

Drikke. Alle gode gange er tre, sagde manden, han drak den tredje pægl. Herm. P.

Jeg skal sige Deres majestæt, jeg drikker, sagde manden, kongen spurgte, hvorfor han sögte forøgelse i indtægterne. Ann. J.

En kunde sagt for æ blæst, ven en kunde ejsen, sagde han manden, da var han drukken. J. F.

Nu har jeg kun ni og halvfems tilbage, sa' manden, han havde drukket den hundrede snaps. H. H., Hj.

Dråbe. Stop nu lidt, sagde manden, da havde han fået den sidste dråbe i lejlen. A. L.

41. **Döje.** Man må döje meget, sa' manden, han sad i sengen og var fuld og skulde drikke en pægl til endda. Th. J.

Eget. Nu står jeg på mit eget, sa' manden, han trådte på sin skygge. H. H., Hj.

Én ad gangen, sagde manden, da kongen talte, og koen brølte. A. E. J.

Ende. Hvad ende vil det tage? sagde manden om blæsten, da havde det taget den vestre ende. C. A. Th.

Enden kroner værket, sa' manden, han fandt rosinen i pølseenden. A. E. J.

Ene. Herregud, sagde manden til sig selv, da var han ene hjemme. S. Brun.

Skål overalt, sagde manden, han var ene i törvemosen. N S., B.

Fad. Det fad har kostet mig 10 sk. i sølv, sa' manden, da han og hans karl sad og spiste grød, og manden i det samme drejede fadet. Ja, det er det ærlig værd, sa' karlen og drejede fadet tilbage igjen på sin plads. L. Fr.

Fasten. Pöj, fasten, sagde æ mand, da han havde fået to rundenom'er til frokost. Sör. H.

Py—y, fåsten, sååed æ mand, han håed spist sin sy*w* (tretten) panndkage. J. B., S.

51. Py—y, fåsten, sååd æ mand, han haad spist syw dower å haad endda et støk fjætebr*ø* i lomen. J. B., S.

Falde. Når man begynder med solen og holder ud med den, kan man falde et langt stykke på en sommerlang dag, sagde manden, der faldt ned fra et stillads uden at komme til skade. Ch. W.

Det gik godt her til, sagde manden, der faldt ned fra femte sal, da han kom til tredje sal. Ch. W.

Nu skal du se, sagde manden, han faldt ned af kirketaget. S. D.

Det var også en pokkers pind, sagde manden, da han faldt over sin dreng. M. M.

Finger. Du kunde have ladet være at putte den i min mund, sagde han æ mand, han bed æ finger af er anden. A. H. P.

Fis. Lad gå, sa' han æ mand, da kunde han ikke holde fisen. K. Th.

Fisker. Du er kulsort i hovedet og har ikke en ål, sagde manden til fiskeren. M. M.

Flyve. Det flöj, sagde manden, han spyttede på præsten. H. A. H.

Forlise. Død og salte pine, sagde manden, da han forliste. M. Munch.

61. **Fornemt.** Jeg skal hjem, og a ska te møll, sagde manden, han vilde tale fornemt. A. E. J.

Forsigtighed. Havde min forsigtighed ikke været bedre end Guds almægtighed, så var jeg falden i åen, sagde manden, han gik over spangen ved Agerskov. E. T. K.
Talemåden er ellers omvendt, men han fortalte sig.

Ja, det har man for sin forsigtighed, sagde manden, han kjørte med to snese æg i steden for at bære dem, og så gik de i stykker. M. M.

Forskjel. Der er forkjel på fisk, sagde manden, han kjørte om med spædemaver (?).

Der er forskjel på fisk, sagde æ mand, kan kjørte omkring med tusser. Se: skjel. E. T. K.

Dær ær fåskjæl o tåsk, såj æ mand, da gik han å sæld røspætter. S. Brun.

Frimærke. Koster frimærker fire skilling, så bruger a hellere lak, sagde manden, han skulde have et brev bortsendt. E. T. K.

Fuld. Det er skidt at være skidt, sagde manden, da han var fuld. Ant. Andr.

Du er kun fuld én gang om måneden, men jeg er fuld hver aften, sa' manden til månen, da han gik hjem. Chr. W.

Jeg kan ikke, jeg kan ikke, sagde manden, han havde drukket sig fuld og var falden omkuld med en brændevinsmunk, som tollen var gået af, og idet brændevinet løb af, sagde den: kom, kom. A. E. J.

71. **Furet**. Nu har a da fået furet, sagde manden, da han havde plovet i syv dage. Se: plöje. A. H. P.

Føde. Det er godt, så véd jeg dog, hvor jeg skal have føden i morgen, sagde manden, han fik bud om at komme til hove, men maden skulde han rigtig nok selv skaffe. Langel. K. R. S.

Først. Det begynder at huse, sagde manden, han satte den første syldsten. H. A. H.

Det skal en gang den første være, sa' manden, de arresterede ham. K. P. D.

Gilde. Skal der være gilde, så skal der være gilde, sa' manden, her er en skilling for mig og min karl. L. Fr. Eller: . . . ham og hans karl de skiftede en dram på juleaften. E. T. K.

Gjødning. Når vi kun har så lidt, så er det så let, sagde manden om sin gjødning. P. J.

Glad. Du kan sagtens være glad, sagde manden til drengen, der sang, du har ikke byg at sælge. P. J.

Gode er gode, sagde manden, da de spurgte ham, hvilket han helst vilde have, enten en bid brød eller en dram. E. T. K.

Nu bliver det snart for meget af det gode, sagde manden, han fik et læs møg over hovedet. Eller: Man kan også få for meget af det gode, sagde manden, da møglæsset væltede ned over hovedet på ham. Herm. P.

Gå. Lad gå, sagde manden, han kunde ikke få kjøren. Ant. Andr.

81. **Halleluja**. Hal æ luu af, sagde manden, han skulde sige halleluja. Mort. E.

Hare. Hvem véd, hvor haren har sin gang, sagde manden, han satte snaren på taget. Se: snare. H. N.

Hat. Fyy hat, sagde manden til hans røde lue. K. M. R. Eller: Pyha, sagde manden til sin lådne lue. H. Br.

Havedige. Det ser ræle ud at se ned, sagde manden, han stod på hans havedige og lagde hans tagskjærp. H. Pet.

Held. Der er held ved det, sagde manden, han væltede. E. T. K.

Han havde ingen held, sa' han æ mand, da havde han væltet 3 gange. J. M.

Heldigt. Det var endda heldigt, sagde manden, han væltede præsten. S. D.
Han mente. det var heldigt, der kom ingen til skade.

Himmerig. Der er al tid noget i vejen, sagde manden, han skulde til Himmerig. R. P. R.

Hjem. Det laver til til et forfærdeligt vejr, sa' manden, der var kjed af sine gjæster, så hvem der har hjem og vil hjem, gjör bedst i at tage af sted strags. Ch. W.

Hjulbenet. Den dut int, fåer, den æ juwlbent, sa' manden til præsten, da hans kone havde født en sön. A. E. J.

91. **Hjælpe.** Det kan tit hjælpe, sagde manden, han lod en gå. H. N.

Hoved. Havde jeg endda ikke haft det hoved, sagde manden, han havde hovedpine. A. H. P.

Når det endda kunde være ved det, sa' manden, han skulde af med hovedet, a troede, a skulde have givet penge til. K. P. D.

Hovmod. Vorherre bevare os fra hovmod, sagde manden, han greb sig i at have betragtet sine ny træsko. J. R. R.
Eller: Vorherre bevare os fra hoffærdighed, sa' manden, han havde fået ny træsko. E. T. K.

Hundelort. Af æ hånd og i æ mund, sagde manden, der sankede hundelorte. A. L.

Hurra. Det er også mine ord, sagde manden, da råbte de hurra for kongen. R. P. R.

Hurra, sagde manden, han vilde sagt åja og kom til at tage fejl. S. H., Skj.

Huske. A kunde meget af prækenen, når blot a kunde huske det, sagde manden, da de spurgte ham, hvad præsten prækede om. E. T. K.

Hvedebrød. Jeg fik ikke hvedebrød til jer i dag, börn, sagde manden, da han kom hjem fra kjöbstaden, for bageren er sat fast. Bageren ɔ: ovnen. L. Fr.

Hverken. A æ hwærken Lut hæ Grundt, sagde han æ mand, da han var fuld. J. G. P.
Han mente lutheraner og grundtvigianer.

101. **Hytte.** Det var da også et galt hus, sagde manden, da hans hytte vrimlede ned om ham. M. M.

Ild. Lad os lade det være endt ved én først, så kan vi endda se, hvor det vil hen, sagde manden, han tændte ild i sit skjæg. E. T. K.

Indrende. Kan man ikke indrende det, så kan man vel gjenskyde, sagde manden, der brændte sig på grøden og slog en skéfuld mælk ind for brystet. H. A. H.

Is. Nu skulde Fanden være Vorherre, sa' manden, han så, de lavede kunstig is på Marstrands bryggeri. Ch. W.

Jage. Det jager ikke, sa' han æ mand, han red på æ törveklåd. H. M. I. Eller: Det ledder (ↄ: skrider) nok, sa' han æ mand, han red på æ stette. J. F.

Det lider ikke meget, sagde manden, han red på æ törveklååd. M. M.

Hver med sit sind, sa' æ mand, han red på en törvestak. Se: ride. A. H. S.

Enhver sin lyst . . . . . Eller: Hver med sin skik, sagde manden, han red på en törverøgel. J. G. P.

Julen. I skulde have kommet til mig om julen, mens jeg havde noget, sagde manden, de kom til ham sct. Steffens morgen. A. C. C. G.

Jærn. Hold mund, Kjæsten Pieste, a vil have bagetruget, sagde smeden, han vilde have det at hærde sit jærn i, men måtte ikke for konen. E. T. K.

111. **Jævnt.** Jo vist jo vist, det skal være jævnt, bredt i bunden og kom igjen, som manden sagde til höstkarlen. Ant. Andr.

Nu er det jævnt, sagde manden, han skar sin næse af og stoppede den i sin röv. J. G. P. Eller: No æ de ja*w*n, så æ mand, hans nejes war åå å i hans röv. J. A. F.

Kane. Årsens tid er, sagde manden, han kjørte i kane om vinteren, enten der var sne på jorden eller ikke. M. S. E. T. K.

Karl. Skal det være anden-markedsaften, så skal det være anden-markedsaften, sagde manden, han gav sin karl en snaps. M. Munch.

Kat. Der er ingen fare for katten, sagde manden, jeg har foden på kalvefjerdingen. E. T. K.

Kjelde. Å føj, sikken söllehed, sagde manden, da stod han på hovedet i kjelden. E. T. K.

Kjød. Det er ikke for det meget kjød, men for den kraftige suppe, sagde manden, han kogte suppe på 6 lærker til 10 mand. M. M.

Klippe. De wa snært kle*p*et, så æ ma*n*d, han klepet æ håål *å* æ kat. Vilh. M. Eller: Det var godt klippet, sagde manden, da han klippede enden fra sin so. E. T. K.

Klø. Der vil noget til, sagde manden, han kløede sig med en strigle. E. T. K.

Kløver. Nej, katten kom efter mig, om a vil have kløver, sagde manden, de bød ham salat. Mads J.

121. **Knap**. Jeg har det ikke så forknappet, sagde manden, han havde kun én knap i to par bugser. H. A. H.

Kniv. Det er en ædel ting at have kniv og gaffel, sagde manden, han tog maden med fingrene og stak gaffelen i öjnene. P. J.

Kunsten stiger, sagde manden, han kravlede på albuerne. A. B. A.

Kylling. Vil I kjøbe kyvlinger? sagde æ mand, da han kom ind på æ apothek med tusser. Sör. H.

Ledstolpe. Det var meget lige, sagde manden, han kjørte på begge ledstolper. K. T.

Lige. Det er ikke så lige en sag, sagde manden, han skulde ligge krum. S. W.

Lus. Der er liv i kludene, sagde manden, han pillede lus af sin frakke. B. H. S.

Lyssen. Gå af mit lyssen, så han æ mand, han stod i æ törvehede. P. K. M.

Løbe. Det er rele nok, sagde æ mand, når han løb. A. H. P.

Mad. Min mad er ingen ting, sa' manden, men de andre sa', han var en karl ved et grødfad. L. Fr.

131. **Madpose**. Der lå lorten, sagde manden om madposen. N. Joh.

Meje. Vend dig om og se dig tilbage, sa' manden til karlen, de var ude at meje, her står én, og her står én, og her står Fan' me end én. Ch. W.

Mere. Der er mere, hvor det kom fra, sagde manden, han gav sin sön en dragt prygl. M. Munch.

Minister. Nej, stop, han er for tynd til at blive minister, sagde manden, da han stak spader knægt med kongen. Ch. W.

Miste. Havde det endda været kvinden, sa' manden, han havde mistet et øg, for en kvinde kan man sagtens få og penge til, men et godt bæst er ikke så nemt at bekomme, og så skal man give penge. Ch. W.

Mode. Der er mange moder på det, sagde manden om torvedenen. H. A. H.

Mog. Det lider, sagde manden, han kjørte med det første læs, og hele møngen skulde endda ud. Lov. H. Eller: Det lii, sa' manden, han kjørte med det første læs mæ af hundredet, så havde han ikke uden ni og halvfems

tilbage. A. N. Eller: Det lider, sagde æ mand, han havde kjørt ét læs møg og skulde til det sidste. E. T. K.

Det er ikke al tid godt at ligge godt, sagde manden, der væltede et læs møg over på ham. C. Gr.

Moge. A er oppe at moge ved æ stjanner, sagde en mand, der tidlig om morgenen gjorde rent i stalden. E. T. K.

Mundharpe. Hvad der skal bruges, det må vi ha', sagde manden, han kjöbte sig en mundharpe. Møn. K. R. S.

141. Man skal ha', hvad man skal ha', sagde manden, han kjöbte sig en mundharpe. Se: bruge. Ann. J.

Mus. Sådan skulde de have det en gang om året, sagde han manden om æ møs, da brændte han huset af. J. F.

Så kan en vel da få æ møs fordrevne, sagde æ mand, han stak ild paa sit hus. A. H. P.

Mælk. Det er noget pak om æ månner, sagde han æ mand om æ mælk og brød. E. T. K.

Mængde. Det er mængden, der skal gjøre det, sagde manden, han kjöbte skind og tabte 4 sk. på stykket. P. J. Eller: . . . . sagde manden, han solgte muslinger. Ch. W.

Mødding. Her ligger jeg blödt og godt, sagde manden, han kom fuld hjem og faldt om i møddingen. Herm. P.

Det er sager, sagde manden, da møddingen var så stor, at den gik ind ad stalddören. M. M.

Måde. Alt med måde, sagde manden, han drak brændevin af pottemålet. H. N.

Der er en måde, når vi kan ramme den, sagde manden, han spiste meldmaden om mandagen, som han skulde have til hele ugen. P. J.

Måne. Gid jeg sad oppe i månen, sagde manden, han blev til kålmand der oppe. E. T. K.

151. **Narre.** Nu narrede a Vorherre, sagde manden, han kom i porten med sit sidste læs korn inden regnen, men tordenen slog ned og brændte al hans höst. H. Br.

Nok. Nok er nok, sa' manden om prækenen. K. P. D.

Nærsynet. Jeg ser den nok, men hvor er den? sagde manden, han var nærsynet. A. E. J.

Næse. Nu hjælp mig Gud, er min næse længere end begge mine arme, sagde han manden, da rendte han armene gjennem stigen og næsen på en spole. J. F.

Ofre. Den kan bruges tiere, sagde manden om kobberskillingen, han ofrede den til præsten uden for kirkedören, men præsten vilde ikke have den. F. P. J. L.

Omgang. Nu sidder jeg for den lange omgang, sagde manden, da han havde givet kort, han og drengen spillede ene to. Ch. W.

Hvem gi'r denne omgang? sa' manden, han var falden i søvn ved alteret, men vågnede, da præsten kom med vinen. Ch. W.

Pandekage. Det er bedre end ingen ting, sagde manden om pandekager. A. H. P.

Penge. Der vil penge til, sagde manden, han bad til fadder. A. H. S.

De skal ha' æ penge, hvor de er, sagde manden, da havde hans tjenestedreng kjöbt sig en merskumspibe. Lærer B.

161. **Pibe**. Tag din pibe med, sagde han æ mand i Bobøl til hans sön, ejsen tror de, det er en snatte dreng, der kommer. A. H. P.

Pisse. Ikke en stjærne at se, og så sikken et himmelknog, sagde manden, han pissede i meltønden. Mads J. Eller: . . . han pissede i spisekamret. Om natten og gik fejl. J. M. Eller: Mørk, mørk, alder en stjaar (ɔ: stjærne), sagde han æ mand, han piste i æ skab. Chr. J.

Æ siger intet, sa' han æ mand, da pissede han i æ præstes vandspand. J. F.

Plejlshælde. De ka e*t* wåår ålld daww, såj han æ mand, da slow han hans plæjelshællđ i stø*k*er inden dåwertï. Brørup. N. H. L. S.

Plöje. Nu har vi da begyndt, sagde manden, da havde han plöjet i tre dage. A. H. P.

Pral. Havde pral ikke været til, sagde manden, så havde jeg været af min gård for længe siden. P. J.

Provst. Der er tre slags provster: stiftsprovst, amtsprovst og møgprovst, sagde manden, provsten spurgte ham, om han vidste, hvad slags provster der var til. A. E. J.

Præst. Å Jösses da! om forladelse, fåer, sagde manden, han var kommen til at ligge på höjre side af præsten, da de væltede. S. D.

Prøve. Vil Vorherre, det går godt, så skal det spil F. annamme mig prøves tiere, sagde manden, der havde stjålet en hest. E. T. K.

Rakker. Jo længere op på æ dag, jo villere folk, sa' æ mand, æ rakker kom ind. A. H. S.

171. **Rase**. Har du raset, raser du, eller skal du rase? sagde manden til frieren, der vilde have hans datter. L. Fr.

Revne. Hallöj, sagde æ mand, han stak sine træskostövler på, og så revnede de. E. T. K.

Ride. Det traver, sagde han manden, da red han på æ husmanning. E. T. K.

De gor rywend, sagde æ mand, han red og hverrede (ɔ: vendte) hø. H. J. H.

Rigtig. Al ting går, når en tager det fra den rigtige ende, sagde manden, han skulde fælde et træ, og så begyndte han i toppen og satte sig på grenene, han skulde hugge af. J. P. P.

Vi skal tage alle ting fra den rigtige side, sagde manden, han brød oprygget af træskoen, medens han vegnede bråden, der skulde møde jærnkrammen. P. V. J.

Rive. Gjort er gjort, sagde manden, han rev, hvor høstakken skulde stå. H. N. Eller: Hvad der er revet, er revet, sa' manden, han . . . A. M. N.

Rundt. Ligefrem, sagde manden, han kjørte rundt. F. L. Gr.

Røge. Hvor det røger, der er og ild, sagde æ mand, da vilde han tænde hans pibe ved en hestelort. H. J. H.

Röv. Det gi'r spåner, sagde æ mand, han tællede i æ kjælling hendes röv. E. T. K.

181. Her er ikke godt inde, sagde manden, han pikkede sig på röven. N. Joh.

Selskab. Jeg tænkte nok, jeg skulde finde dig i godt selskab, sagde manden til hans nabo, der kom trækkende med en so. E. T. K.

Sidst. Hænge mig, sagde manden, nej, det skulde dog være det sidste, jeg skulde gjøre. K. R. S. Eller: Det var dog det sidste, man skulde gjøre, sagde manden, han hørte om en, der havde hængt sig. Ch. W.

Sind. De har hver sit sind, sagde manden, han væltede med et læs hvidkålshoveder. Brørup. N. H. L., S.

Skide. Nu kommer det kjönt, sagde manden, han sked ved lygte. H. H.. Ø.

Det ene er ligesom det ene, sagde manden, han sked i sin kjærne. E. T. K.

Skjel. Der er skjel på sild, sa' manden, han solgte tusser. Ch. W.

Der er skjel på fisk, sagde manden, han solgte de grå tusser. dem var der ingen skjel på. Lov. H.

Skruptusse. De æ da en ønndig lele fowwlonng, sa æ mand, han so en skr*op*tus. V. M.

Det smutt', det rak, sa' manden, han åd en skruptusse. Chr. R.

191. **Skud.** Huuba*w*, det fæle dyr, og så mit gode skud, sagde manden, han skød på en törv i den tro, at det var en hare. M. M.

Skulle. Hvad der skal til, det skal til, sagde æ mand, han solgte sine bugser og kjöbte en paryk. E. T. K.

Skål! kan a tro, så får vi én til, så kan vi endda sige lige sådan igjen, sagde han manden i Agesbøl. A. H. P.

Skål alle mine gode nabokoner, sagde han manden i Tirslund, han klinkede med sig selv. A. H. P.

Slide. Å, det slider, sa' manden, det slæbte. A. H. P.
Eller: Det slider, så' han æ mand, de slæbte ham.
Om det, der til nød lader sig gjøre. Nik. Chr.

Slæde. Årsens tid er jo, sa' manden, han kjørte i slæde, der var ingen sne på. K. P. D.

Slog De Dem? sagde manden til en, som faldt ned af Rundetårn. A. B. B.

Smör. Der ligger det skidt, sagde manden, da smörret faldt fra ham. S. H., Skj.

Se til det hundeskidt, sa' manden, da smörret rendte ned ad ryggen på ham. F. L. Gr.

Snare. En véd ikke, hvor æ harer kan løbe, sagde manden, han satte snarer i skorstenen. E. T. K.

201. **Snakke.** Sådan var det, vi skulde tale, sagde manden, de snakkede ham efter munden. J. G. P.

Lige godt og ens mange, og kort at fortælle, det kommer jo ikke mig ved, sagde han manden i Jægerup, når han begyndte at snakke om noget. A. H. P.

Snat kan vi få nok af, sa' manden, han havde skjæget fuldt (han mente snak). A. K. J.

Snedrive. Spøg er spøg, men dette her er dog for grovt, sagde manden, han væltede fra den ene snedrive og i den anden. P. J.

Snes. Det var en anden snes, sagde manden, da havde han kun nitten. A. H. P. Eller: . . . han havde endda ikke den første fuld. Sör. H.

Snyde. Det bliver i familien, sagde manden, han snød sin næse i svinetruget. Herm. P.
Snøvle. Min fader snøvler, og min moder snøvler, og min søster snøvler, og min broder snøvler, a er den eneste af vor familie, der ikke snøvler, sagde manden, der snøvlede. A. H. P.
Sort. Der kommer den sorte, sagde manden om jærnbanetoget. Katr. G.
Sove. Jeg sover fra otte til otte, sagde manden, det er segsten timer. M. M.
Spade. A ska gi dæ Lavst! står du her og graver törv og har ingen spade, sagde manden til sin karl. Maren B.
211. **Spare.** Lad os nu spare, sagde manden, han havde intet. H. F. F.
Spillet. Nu har vi spillet gående, sagde manden, han smed om med musikanterne. Al. H.
Spise. Jeg er aldrig så mæt, at jeg jo kan spise en meldmad for hver mands dör, sa' manden, han mente kirkedören. A. E. J.
Spisekammer. Man skal være et sted, sagde manden, han stod i degnens spisekammer. B. H. S.
Springer. Der er liv i saltballen, sagde manden, der var springere i flæsket. B. H. S.
Stjæle. Der er nogen, som stjæler, sagde manden, han stjal selv som en ravn. Ant. Andr.
Det er ingen lögn, sagde manden, de sagde, han havde stjålet. A. H. P.
Styrke. Nu gjælder det om styrke, sagde manden, han sloges med sin natlue. M. S. E. T. K.
Stærk. Jeg holder med den stærkeste, sagde manden, han skulde tage parti i et slagsmål. A. E. J.
Störst. Et æg er et æg, sagde manden, han tog det största. Ann. J.
221. **Suse.** Det suser i pærehaven, sa' manden, han havde en hyld og en pil, de stod 7 mil fra hinanden. C. Gr.
Svinde. Det svinder endda, sagde manden, da skyvlede han den sidste skefuld i sig. A. L.
Synge. Du kan sagtens synge, sagde manden til lærken, du betaler ikke skat. J. A. B. Eller: . . . du har intet byg at sælge, sagde manden til lærken. M. M.
Sælge. Det er ingen sag for dem, der ikke har noget at

sælge, sagde manden, smörret var gået 2 sk. ned i prisen han solgte 100 pund om ugen. Ch. W

Så. Stakket dans er snart sprungen, sagde manden, da sæde han et fjerdingkar havre. Lærer B

Tie. Vil du tie stille, når du taler med mig, sagde manden, hans sön svarede igjen. Ann. J.

Til. Det var også til æ hånd, sagde manden, han vælted fra æ hånd. E. T. K.

Tilbage. Det er ligefrem, sa' manden, han så sig tilbage. Ch. W.

Det bedste er tilbage, sagde manden, han havde skovken i æ röv efter æ blad. P. K. M.

Tilpas til to, for lidt til tre, for meget til én, sagde manden om kakkelovnen. E. T. K.

231. **Ting.** Det er ingen ting at lave en ting, der kan stå, men en ting, der kan gå, det er kunsten a'et, sa' manden, han trillede med sin selvlavede hjulbør. Stævns. P. C. H. L. Eller: . . . det er töjet a'et, sagde hjulbørmanden. P. C. H.

Tom. Det kunde der være noget i, sagde manden, han så i det tomme glas. E. T. K.

Tro. Det kan gjærne være, sagde manden, han troede det slet ikke. A. B. B.

Trold. Jamen hvornår? sagde manden, der sagdes, at trolden tog ham. Ant. Andr.

Tromle. Sådanne stød giver verden, sagde manden, han faldt af sin tromle. Maren B.

Tugthus. Ja, når å véd det, så er det ikke andet, sagde manden, hans datter skulde i tugthuset. Lov. H. E. T. K.

Tusse. Pöj, flæsk, sagde manden, han bed i en tusse. R. P. R.

Tvivle. Jeg tviler, sa' manden, han skulde til Himmerig. P. Kr. M.

A tvilld o æ spil, sagde æ mand, han skulde ad æ tugthus. E. T. K.

Tyv. Det kan jeg forstå, sagde manden, de kaldte ham en tyv. C. Gr.

241. Det er dog godt, jeg er noget, sagde manden, de kaldte ham en tyv. B. H. S. Eller: Det er bedre at være noget end ingen ting, sa' manden, de kaldte ham en tyv. C. Gr.

Det træffer den ene gang en, den anden gang en anden, sagde manden, de kaldte ham en tyv. P. K. M.

Tyvebrænde. Lidt kan gjøre det, sagde manden, han skulde have æ tyvebrænde. R. P. R.

Tærske. Det er ingen sag at tærske, sagde manden, når man ikke skulde have plejlen over hovedet. Ann. J.

Kun det kan lide, det siger jeg alle dage, sagde manden, han fik alt sit korn torsket på én dag, han slængte det i loen, og karlen tarsk det. L. Fr.

Törv. De kommer så gloende, sagde manden om sine törv. F. P. J. L.

Hver med sit sind, og hver med sit skind, sagde manden, han red sine törv ind. P. K. J., A.

Törvejr. Det er rart at komme i törvejr, sagde manden, han satte sig ved siden af sin kjæp. Herm. P.

Vand. Det går så jævnt an, sagde han manden, da kjørte han med hovedet oven æ vand. J. F.

Vej. Den vej skal vi alle, sagde manden, de førte et lig ud igjennem vinduet. P. J.

251. **Vejr**. Det er et hårdt vejr til marken, sagde manden, han stod i læ bag en gjærdestaver. E. T. K.

Velgående. Deres velgående, sagde manden fra Eskildstrup til biskoppen, han vilde have sagt Deres velærværdighed.

Manden fortalte senere: Da jeg kom ind til biskoppen og mærkede. at han var sådan en flink mand at tale med, sagde jeg Faen me: Deres velgående. F. P. J. L.

Vind. Nu smør 'en stövle, sagde æ mand, han sejlede for god vind. Sör. H.

Vogn. Al ting går med damp, sagde manden, han kunde ikke få sin gamle vogn ud af porten. Herm. P.

Gudskelov, der var ingen ting, der knaste, sagde manden, da hele vognen var i stykker. A. P. L. E. T. K.

Vælling. Lad os nu ikke spotte, sagde han manden, da de bød ham vælling i en underkop. A. H. P.

Vælte. Det havde jeg dog ikke troet, sagde manden, han væltede. P. J.

Være. Nu véd a, hvor a er, sagde manden, han så æ strand. Sör. H.

Æde. Det skal med alt, sagde manden, han spiste alt det, de bød ham. P. J.

Det er nyt for mig, sagde æ mand, han åd løftes-pandekager.

261. A er også et menneske, der kan få nok, sagde manden, han havde ædt nitten pandekager, og de bød ham den tyvende. V. H.

A ær *et* go*w*e te å eed, så æ mand, da han håd æt gr kåågmældma*d*er. V. H.

Öjne. Nu er det klart, sagde manden, hans öjne var ude. J. G. P. E. T. K.

Vorherre bevare öjnene, næsen vil vi ikke spörge om, sagde manden, han tog en skefuld sennop. P. Fr.

Ørefigen. Giver du dit øre til, så giver jeg min hånd til, sagde manden, så skal vi have os en ørefigen. A. E. J.

---

b. Mandsnavne.

A. Dier æ nok å tejj aw, soi Pær Dav, da kam han og a b = ab. Anne A.

Altergang. A står mi ejen asart, så' han Per Rygård til hans altergang. H. M. I.

Barn. Det var slemt, sagde Henrik, hans barn druknede. E. T. K.

Brænde. Det er ledt, sagde Lars Linse, skjærkisten brændte. N. Joh.

Brændevin. Krummer er brændevin, sagde han Kristen Smörrebrød. E. T. K.

271. **Bugser.** A twilld, så' han Pejr, han håj pisset i sine bowws. A. H. P.

Bæstet kan være godt nok, men det var dog bedre, om det havde været dit eget, sa' Niels, Jens viste ham sin distriktshest. Ch. W.

Brød. Hvor verden er betænksom, i går slap mit brød op, sagde Lamme-Kristen, da politiet kom og hentede ham. Mads J.

Dele. Skidt, la' gå, sagde kjöbmand Dau i Nakskov, han delte en sveske imellem to mand. P. C. H.

Dynd. Var det smör, kom min sandten husmanden ikke med, sagde David Væver, da de ryddede dynd af gadekjæret. L. Fr.

Død. De er bedst farne, som først er henne, sagde Per Nielsen om hans vædder, da drengen kom og sagde, at den lå død ude i marken. N. A. A.

Dör. A kan æde en meldmad for hver mands dör og så én til, sagde Røde-Anders, han mente kirkedören. E. T. K.

Ende. Det skal da og have en ende, sagde han Lille-Per om æ sviren. H. F. F.

Hvert er godt for sig, sa' Per Navr om sin æske, han havde smör i den ene ende, sul i den anden og brød i midten. Kar. T.

Ene. Skål samtlig, så' Pe Fussing, ham og hans kat var ene hjemme. E. T. K.

281. **Fri**-mandag, hellig-tirsdag, onsdag intet arbejde, torsdag gider jeg intet bestilt, fredag gjör jeg lidt, hvad jeg kan, løverdag aldrig et gran, og søndagen er F. fordömme mig hellig, sa' Rasmus Ædel. H. H., Hj.

Føde. Vorherre har mange folk at føde, men han føder dem og derefter, sagde Josef Hak, han sad i Ringe kro i 3 dage og nætter og spillede og drak og fik ikke mad. L. Fr.

Føl. Til lykk', sa' Jörgen Navr, hans føl fes. E. T. K.

Galt. Det er nok galt, men det er ikke rent galt, sagde Per Lår, han havde tabt posttasken. Lov. H. E. T. K.

Gammel. A er bange for, a skal blive vanskelig, når a bliver gammel, sagde Gammel-Jens den dag han fyldte 90 Aar. F. P. J. L.

Gjætte. Git en gong, sagde Smejj-Frans. H. Br.

Glem ikke mig, mo'r, sa' han Anders Hejsel om æ puns. J. F.

Godt. Jeg gjorde mit arbejde for godt, sagde Pejter Kröl, derfor blev jeg en stodder. L. Fr.

Gå. Sådan skal det gå, sagde Peder Spillemand, han gjorde i de flöjels bugser. Chr. W.

Hede. Fyy den hied å brönnd, så' han Warrm-Jænns. K. M. R.

291. **Humme.** Nu har jeg hummet mig, sa' Povl til sin nabo, da han var gået fra gården, til ad åre er det dig, der skal i krogen. Ch. W.

"Hum jer, sagde Per til æ gjæs, da trådte de ham. Sör. H.

Hør ret, så kan du og svare ret, sagde Tumbet-Lars. P. J.

Ild. Hvor der røger, der må være ild, sagde Uglspil, han stod og pirrede i en hestelort. Mort. E.

Kat. Gud fader giv lin, sagde Klavs Kloster, da beste hans kat. H. F. F.

Svirp, sa' han Per, han tarsk hans kat i kjærnemælk. M. M.

Kirke. Snyd æ lys og giv æ kort, sagde han Bent i æ kirke. E. T. K.

Kjød. Du er hård i æ kjød, sagde Mads om æ helmis, da følte han på benene. E. T. K.

Til den, der truer eller skjælder.

Kjøre. Jeg kjører med Per Grene, sagde manden, han lå midt på vejen i vognkurven. Mort. E.
Han var fuld og tabt bag af vognen.

Klump. Sikke nå skiid, sa' han Lavst Jessen om æ klumper, da kunde han ikke gribe dem. J. F.

301. **Kok**. Det er skrækkeligt, sagde Klavs, æ kok bed ham. H. F. F.

Hjælp mig Gud, sagde Klavs, da vilde kokken bide ham. J. F.

Komme. Ja, når jeg kunde komme på æ stykke, sagde Store-Bent om æ fadervor. E. T. K.
De væddede med ham, at han kunde ikke læse hans fadervor, og så sagde han det, men der var ingen, der vilde hjælpe ham på æ stykke.

Det begynder ikke, för jeg kommer, sagde Ole Kollerød, da han skulde henrettes. M. M.

Koste. Så möj ska en kåst, så' Per Kræmmer, da sked studen ham i hånden. T. V. B. B.
Når studeprangerne handler, slår de gjærne ud med hånden, og da kom P. Kr. for nær til studens ende.

Kristelig tænkt, sagde han Jörgen Hönsekræmmer. F. P. J. L.

Kvit, sagde Jesper til degnen i stedet for at ofre. Han havde nemlig ikke fået en søsling fra degnen, som han havde vundet fra ham i kortspil. M. M.

Lang. Ded va en lång én, sa' Per Dajnsara. Kr. S.

Let. Se, hvor let det går, sa' Niels Kavild, han bar harver op ad bakken, og så trak studene den ned ad. P. K. O.

Lokke. Det er ikke mig ubevidst, sa' han Sören Lassen, da had' han lokket Mett' Kristians. J. F.

311. **Lort**. Der ligger lorten, sa' han Klemme Måsen, hans meldmad faldt i æ hav. J. G. P.

Lur do Stine, så' han Kristen Bødker. J. F.
Hun redder sig nok ud af det.

Lus. Sid selv op, sa' Visti te æ lus. P. Chr.

Kom an, så' han Las te æ lus. J. A. F.

De kan bide, de er ikk' större som en bygkjærne, sagde han Jens Hansen om de Jyllands lus. J. F.

Lyst. Hver sin lyst, sagde Os- (o: Århus) Jens, han vilde hellere have en hest end en ko. A. N. E. T. K.

Løbe. Lad løbe, sa' Lave, tolv mil i tretten dave. Chr. W.

Mam mam, sa' Per Kok, han gav hans börn skallehoveder. K. P. D.

Moder. Ja så nowe, såj Jep Hoj, da va hans mo'r dø. Anne A.

De ska *et* sk*e*je mejer, te a ska ta te ma*r*kend, å mi mo*w*er ska d*ø* hjæmm, sââ han Jæns Bjæregor. J. A. F.
321. **Måne**. Det var ikke (noget) at takke for, sagde han Kræ Tøt, da månen kom. J. G. P.
Neden om. Han er gået neden om og hjem for at jage torsk sammen, sagde Ole fra Stavreby, han hørte, hans farbroder var kuldsejlet og druknet. Ch. W.
Oppedas! sa' Wolle Pẹter, da han sad fast i æ skorsten. E. T. K.
Passe. Det ene skal passes, og det andet ikke forsömmes, sagde den gale bødker, han sad på mönningen af huset og spillede. E. T. K.
Patte. Ja pat, sagde Per til gjæssene. Ann. J.
Pisse. Alt så jævnt, sa' han Per Jyde, så pissede han i kjelden. Al. H.
Puns. Det værmer, sa' Per Thomsen, da sad han ved den ellevte puns. E. T. K.
Pyt, sagde Per til fuglen, den flöj. P. J.
Pyt, sagde Per til kongen, går du her og graver ler, din gamle hund. H. H., Ø.
Regne. Nu må det regne for mig så længe det vil, sagde Ole Hansen, for nu har a mit korn inde, men han måtte kjøre det ud igjen. H. Br.
331. **Rulle**. Å, lad rulle, sagde Ole Hansen, han lå i rendestenen. Nik. Chr.
Ryg, sagde Per til gjæssene (ryg ɔ: gå baglænds). Ant. N.
Råddent er snart bråddent, sa' Anders Ovdal, hans hund rev degnens kjole i stykker. K. P. D.
Sandt. Det var et sandt ord, sagde han Låddenlue. A. L.
Se. Lad mig se, sagde Blinde-Jeppe. B. H. S.
Lad os nu se, sagde Blinde-Per, han kunde ikke. E. T. K.
Tøv nu lidt og lad mig se, sagde Blinde-Per, da hans datter skulde danse. E. T. K.
Tøv lidt og lad os se, sagde blinde Ole. A. A., K.
Når man skal samle sine tanker.
No ka do sjæl si, så' Fårmand te hans kow. E. T. K.
Sit. Hver passer sit, sa' Jeppe Blegemand. P. V. J.
341. **Skide**. Det går lystig, sagde Peder Spillemand, han sked i de flöjels bugser. Ch. W.
Det var da spotteligt, sa' han Kræn Stråend, æ kat sked i hans læderströje. E. T. K.
Det kommer kjönt, sagde Tåvle-Esben, han sked ved lygte. P. K. M.

Det er rent, sagde Kristen Madsen, hunden sked i dovregryden. E. T. K.

Skjorte. Jeg har ikke flere end den samme, sa' han Simon om hans skjorte. J. G. P.

Skrædder. På en skrædder-manér og mønster og måde, sagde Jens Pedersen. (Hop-skrædder Jensen eller også Jensen Pedersen, Hop-Jensen, skrædder Hop eller Hop-skrædder. E. T. K.

Skyde. Bus bas, sagde Gale-Anders, da sked han nytår ind juleaften. A. H. P.

Skål samtlig her inde, sagde hans Mads Lund, da var der ingen andre inde end ham og hunden. E. T. K.

Slags. Det er af æ slaww, sagde han Tyge om æ skadeunger, da gik han omkring i Fyn og solgte dem for dueunger. H. F. F.

De ær af æ slaww, sagde Tøger om stærungerne, da plukkede han halen af dem og solgte dem for kyllinger. Se: slags (under: Drengen). Lærer B.

351. De er a æ slaww, sa' Mads om æ stærunger, da hoppede de i panden. K. Th.

Slurre slarre, såj Pær Loen te æ præst. Anne A.

Slå. Nej, se en gang, sagde han Per Smed, da hesten slog ham om, og han lå med næsen ned ad. J. G. P.

Smut, sagde han Sölle-Kræn, om til den vestre side. J. G. P.

Spare. Nu vil vi alle spare, sagde kongen, og så åd han sig fordærvet. Mort. E.

Spil. Der har vi spillet gående, sagde Hytte-Ole, han hørte tordenen. J. N., L.-B.

Spörge. En spörgende er en vidende, sagde Nysgjerrig-Mikkel. E. T. K. Eller: . . . så' han Thomas Mogpind. P. K. M.

Still å liig, sa' Jens Danmand til hans plovhjul. E. T. K.

Stjæle. Heldigt træk, sagde Kræ Skipper, han stjal kniven. J. G. P.

Synd. Lad hver svare synd, som gjerning gjör, sa' han Povl om æ hunde, i lag de åd æ kjød. H. M. I.

361. **Så mænd**, så mand, så marra, sa' han Stamme-Nis. J. M.

Sådan. Det andet er heller ikke sådan, sagde Belle-Kristoffer, da de spurgte ham, hvor det kunde være, at det ene forhjul til hans vogn var höjere end det andet. Ch. W.

Tabe. Det regner vi fra, sa' Kristen Dompedal, han tatbe i kortspil. Ch. W.

Tegn. Sker der tegn og underlige gjerninger? sagde Mads, han fandt en firskilling i vestlommen. J. G. P.

Tid. Giv tid, sa' han Per Tækker til hans röv. J. F.

Giv mig tid, sa' han Per Henneson, da fik han aldrig. H. M. I.

Tugthus. A lendt o æ spil, så' han Kræ Navr, han skulde ad æ tugthus. E. T. K.

Kræ Navr var fra Torsted, han kaldtes også Kræ Toft, mestertyven.

Lad ryge, sa' han Skuelkræsten (Lange-Kristen), da røg han ad æ tugthus. E. T. K.

Tvivle. Jeg tvivlede nok om det, sagde Stadi, da huset faldt, han havde bygget. L. Fr.

Æ tvilld, så' han Per Tækker, da faldt han ner a æ hus. Nik. Chr.

371. Æ tviel å e sag, såj han Per Tække, da fæk han nej i Helle. Anne A.

Tærske. Svirp, sa' Kræ Hede, han tarsk æ rakker. J. G. P.

Vinde. Hid med pengene strags, din kjæltring, sagde Jeppe, han havde vundet 5 rdl. fra katten. Parmo K.

Vælte. Præsten blev da ikke våd? sa' Lars, han væltede sin husbond i Kornerup å. Ch. W.

---

c. Drengen.

Bande. Fanden gale i somme, sagde drengen, han turde ej bande sin moder. Se: moder. H. Br.

Bank. Forvar mig, sa' drengen, han skulde ha' bank. F. L. Gr.

Alting har ende, gid jeg ingen ende havde, sagde drengen, han skulde have prygl. E. T. K.

Nej tak, jeg har fået, sagde drengen, han skulde have bank. Kar. T.

Hvornår, sagde drengen, han skulde have bank. Kar. T.

Fa'r, fa'r, forvar kovsen (ɔ: ölpotten), sa' drengen, han skulde have hug. A. C. C. G.

381. A twiilt o æ spe*l*, så' han æ dreng, han sku ha hå*g*. J. G. P.

Det hjalp for alvor, sagde drengen, hans moder gav ham et livfuld prygl. E. T. K.

Lad det gå stuen rundt, så får mo'r noget med, sagde drengen, han fik hug. Se: omgang. A. C. C. G.

Ben. Jeg gjorde det ikke i nogen ond mening, sa' drengen, han slog benet over på fåret. Tis sø. H. P. C., K.

Betale. Det er kjönt at betale tilbage, sagde drengen, han slog sin moder. A. L.

Bi. Det er bi, sagde han æ dreng, da var det fluer. J. F.

Blodet er aldrig så tyndt, det er jo tykkere end vand, sagde drengen, da hans moder var død. R. P. K.

Bide. Den bider alt det, den ser, sagde han drengen om sin kniv. A. C. C. G.

Borte. Er en ting borte, når man véd, hvor den er? spurgte drengen, da han havde tabt posen fra skibet. J. Sör.

Brød. Krummer er også brød, sagde drengen, han åd muselorte. T. K.

391. Det handler ikke om stort, sagde drengen om det sjette bud. E. T. K.

Bugser. Det spörges nok, sa' drengen, han fik et par nye bugser. A. M. N.

Börn. Sikket held, sagde drengen om konen, der fik ti börn. H. K. H.-L.

Æ farrekunes böen får ejsen tæsk no, så' æ dreng i Stepping, da skar hun æ hals över o dem. A. H. P.

Degn. Farvel og tak og Gud ske lov, a slap, sagde drengen, idet han gik ud af skoledören, for degnen havde lovet ham bank, når de andre börn var gåede. E. T. K.

Død. Nu væk med al bedrøvelse, sagde drengen, hans skolemadamme var død. Ann. J.

Et. Det er lige ét skidt, sagde drengen om suppekagerne (ɔ: melbollerne). P. J.

Fader. No mowest ed, så' drengen, da hans fader var så grumme gal. No bæjjs ed, så' han, da faderens vrede slovnedes lidt. M. M.

Fanden. De wa Fa'en, sagde drengen, han skulde sige fa'. M. M.

Det hjalp, sa' drengen, han bad Fanden ta' sig. E. T. K.

401. Det gad jeg nok se, sagde drengen, han hørte sin moder sige Fanden ta' mig. M. Balle.

Det var et velsignet sæt, sagde drengen, han bad Fanden sætte sin moder. P. J.

Forandring. Det bliver en forandring i levemåden, sagde drengen, han fik en anden moder. H. A. H.

Fortrin. Menneskene går i træsko, sagde drengen, da degnen spurgte, hvilke fortrin menneskene har for dyrene. M. M.

De går på to ben og spytter, sagde drengen, da degnen spurgte ham, hvilke fortrin . . . N. J.

Frem. Det var dog frem ad, sagde drengen, han gled om på sin röv. D. J.
Føden skal vi ha', og god skal den være, skal vi æde den, sagde drengen, han tog mandens stykke flæsk. P. J.
Hans var jo det mindste, og mandens det störste.
Først. Det skal en gang være den første, sagde drengen, han drak sig fuld. H. Br.
Få. Du kan få 'et, som jeg vil ha 'et, sa' drengen til sin lige. A. E. J.
Gammel. Så gammel som a er, sagde drengen i Brædstrup, han var 8 år. Mads J.
411. **Gjemme**. Man skal gjemme det bedste til sidst, sagde drengen, han havde skrabt smörret af brødet. H. N.
Gjøre. Nu går det ilde til, sa' æ dreng, han gjorde i kirken. A. H. S.
Glad. A æ liig *glå*, så' han æ dreng, han roolt æ hejel *då*. M. M. Eller: A er harmet og lige glad, sagde drengen, han græd den hele dag. Jeppe J.
Jeg er lige glad, enten jeg kommer til Himmerig eller Helvede, sagde drengen, når jeg selv må vælge. M. M.
Jeg er lige glad, sagde drengen, der aldrig var glad. N. E.
God. Det er nok vel meget af det gode, sagde drengen, hans husbond gav ham fri to dage om julen. Kr. H.
Nu er vort gode forbi, sagde drengen til hunden, han gav ham nadre H. 3 kongers aften. F. D.
Græde. Kunsten stiger, sa' drengen, han løb og græd. A. E. J.
Haste. Det haster ikke, sagde drengen, han skulde have ris. D. J.
Herre. Er mo'r herre over mig, så er æ herre over dig, sagde han drengen, da slog han katten. K. Th.
421. **Hjemme** kan du være, når du ikke kan være andre steder, sa' de til drengen, han sagde, han skulde skynde sig hjem. Ch. W.
Hue. Om vi har råd, spörger vi ikke om, sagde drengen, han skulde have sig en ny hue. L. Fr.
Hug. Nu har vi fået alting gjort, sagde drengen til sin fader, undtagen at moder har ingen hug fået. Lov. H.
Dæ æ manne unddele lieger te, så' drengen, han fæk hog i hans båår röw. J. C. M.
A forlanger *et*, så' æ dreng, han sku ha hog. K. S., J.
Det skal også altid gå så stort til, sagde drengen, han fik hug, når de havde fremmede. P. Kr. M.

Hvalp. Ding valp, sa' hårring te sin fa'r, han skojle saj: ded jalp. T. Kj.
Ding møøjhund, sa' hårring te sin fa'r, hang skojle saj: nu flååj hon. Om en krage, han skød på. T. Kj.
Höne. Det er karlearbejde, sagde drengen, han skulde gjenne hönsene i hus. J. G. P.
Hår. Det er hårdt at gå på, sagde drengen, han redte sit hår hver juleaften. H. N.
431. **Hårdhed**, sagde drengen, han skulde sige evighed. J. G. P.
Jage. Det er da en farlig jagen til, når a skal have hug. sagde drengen. E. T. K.
Kjæmme. Nu skal vi høre en skrålen, sagde drengen, han skulde kjæmme sin mo'r med en møghakke. Ann. J.
Nu skal vi høre en skrålen, sa' drengen, da han skulde kjæmmes. J. C. M.
Alles mit masen, sagde han drengen, da kjæmte han hans moder med en mogfork. J. F.
Kjøre. Det er da og hver evige gang, sagde æ dreng, han kjørte på æ logulv. H. F. F.
Kniv. Den står bag over lige som tvillingens kat, siger hyrdedrengen om sin kniv. A. E. J.
Hvem der ikke vover, han ikke vinder, sagde drengen, han satte sin kniv ud at sejle. Langel. K. R. S.
Det er ikke sådan ment, sagde drengen, da stak han æ kniv i æ præst. K. Th.
Det er en god kniv, når den bliver sleben, siger drengene. P. J.
441. **Ko.** Der er endnu én, sagde drengen, de segs af hans køer var bissede over ham, og den syvende kom. M. M.
Land. Evropas lande er følgende, a trower, a gir et öwer. sagde drengen i Ringkjøbing, han skulde høres i sin geografi. Maren B.
Lektie. Det kan godt ske, sa' han æ dreng, han skuld' lær' hans læjjs, men det skete aldrig. J. G. P.
Lige börn leger bedst, sagde drengen, han dansede med hans oldemoder. E. T. K.
Ligge. Gid jeg lå, sa' drengen, han sad på sengefjælen. A. R. S.
Der ligger det, sagde drengen, han tabte grøden i mælken. H. N.
ndte. De ska lundte, sagde han drengen, da lagde han smörret på risten. J. F.

Lykke. Det var der lykke ved, sagde æ dreng, han fik æ ko til at skide på æ mødding. H. J. H.

Det var held i uheld, sagde æ dreng, æ ko sked på hans meldmad, og æ smör vendte ned ad. H. J. H.

Lys. Gå af mit lyssen, sagde drengen, han stod midt på Alheden og grov törv. Lov. H.

451. **Lyve**. Om det ikke skulde ligge i vaccinationen, sagde drengen, de sagde, han havde löjet fra lille af. Ann. J.

Lære. Du mons læren, sagde drengen til bispen. E. T. K.

Læse. Tak Gud for noget, sagde drengen, hans moder lærte ham at læse en linje om dagen. Nik. Chr.

Det er svært, det nyt der kommer op, sagde drengen, der skulde lære at læse. S. D.

Löjer. Nu skal I se til löjer, sagde drengen, han pissede på abekatten. N. Joh.

Mad. Kål er den værste mad, nogen kan få, sa' drengen, men ærter er dog værre. Ch. W.

Vi har hver dag forandring på maden, sagde skibsdrengen, én dag får vi sild og kartofler, og næste dag får vi kartofler og sild. Langel. K. R. S.

Madpose. Der lå lorten, sagde drengen, han tabte madposen. P. J.

Meldmad. Der lå lorten, sagde drengen om meldmaden. E. T. K.

Den er ikke så rar, sagde æ dreng om hans meldmad. A. H. S.

461. Der ligger det skidt, sagde drengen, han tabte hans meldmad. E. T. K.

De vær te mog, sa' han æ dreng om hans meldmad. J. F.

A ær i vilderee mæ mi mælldmad, såå æ dræng, han hådd e*t* udden en ha*l* st*ø*k. Vilh. M.

Mod. Middel gjör mod, sagde drengen, han havde fire skilling i lommen. Nik. Chr.

Gods gi'er mod, sagde drengen, han fik en ny tophue. F. L. Gr.

Mode. Der er mange moder på det, sagde drengen om tordenen. M. M.

Moder. Heroms med raden! sa' drengen, han valsede med sin mo'r. P. K. M.

Herom hjalld! sagde æ dreng, han danste med hans moder over æ nedredör. E. T. K. Eller: . . . med hans olde-

moder. E. T. K. Eller: Herom mæ æ raldt, så' æ dreng, han danst mæ hans muer. K. B.
Nu skal den skjære, sagde drengen, han dansede med sin moder. N. Joh. Eller: ... med præstemadammen. Ch. W.
Sådan skal tæven ha' det, sagde drengen, han dansede med sin moder. N. Joh.
471. Hun er ikke synderlig, sagde drengen om hans moder. A. M. R.
Fanden plager somme, sagde han drengen, da mente han hans moder. J. F. Eller: Fanden står i somme, sagde drengen, han turde ikke bande hans moder. A. H. S.
Det var et slemme (godt) slag, sagde han æ dreng, han slog hans moders öje ud. H. F. F.
Kant om åpå soen, sagde drengen, de lagde hans moder i kiste. E. T. K.
Hun er fuld af godt, sagde drengen om sin afdøde moder, for mens hun levede, kom der ikke noget af hende. A. K. J.
Natlue. Gud fri os for det onde, sagde drengen, han sloges med sin natlue. E. T. K.
Du æ jo gal, så' æ dreng, han slogest med hans natlue. A. H. S.
Nederst. Det véd den øverste, sagde drengen, han sad nederst. M. M.
Noget. Der er noget i alt, sagde drengen, han satte sig i støvten. M. M.
Nær. Det er nær, sagde drengen, da han græd. K. K. J.
481. **Omgang**. Det var en tör omgang, sagde drengen, han så manden drikke en hel flaske brændevin. Parmo K.
Lad det gå omgangen rundt, så får I også noget, sagde drengen til sin fader, da han skulde have hug. E. T. K.
Pandekager. Der ligger det kram, sagde drengen, hans pandekager faldt i asken. E. T. K.
Prygl. Tilstillingen er snart det værste, sagde drengen, han skulde have prygl. A. H. P.
Uu, forvar mig, sa' drengen, han skulde have prygl. K. L. F.
Pölse. Bedre op, sagde drengen, han skulde have pølse. De gjættede vel på maden. P. J.
Ramme. A rammer ham wal, sagde drengen, da der blev spurgt ham, hvad Moses fader hed. — Ja rigtig, svarede provsten.

Rue. Det er ikke så meget, som det ruer til, sagde drengen om sin davre. E. T. K.

Det er ikke, som det bruser til, sagde drengen om melpandekagerne. K. M. R.

Den er ikke så stor, som den ruer til, sagde drengen om sin meldmad. R. P. R.

491. De er enne så mejet, som de ruer te, sagde drengen om fedtebrødet. N. Joh. Eller: . . . som de pys te, sagde drengen om grøden, han åd et helt fad fuldt. N. Joh.

Röv. Det brede er tilbage, sa' han æ dreng, han jog æ skovlskaft i hans moers röv. J. F.

Der er ondt inde, sagde drengen, han pikkede på hans röv. Lov. H.

Satan. Det var Satans, sagde drengen, han skulde sige fåer. R. P. R.

Det er en Satan at rejse, sagde han Hans Mortensens dreng om det store bæst, der ikke kunde rejse sig selv. J. F.

Sidst. Det skulde dog være noget af det sidste, jeg gjorde, sagde drengen, da han hørte tale om, at en havde hængt sig. M. M.

Skarn. En skal gjøre et skarn til gode for ikke at have ondt af det, sa' han drengen, da kjöbte han skråtobak og gav hans fader. J. F.

Skidt. Det ser ilde ud, sagde æ dreng, han havde skidt i æ kirke. H F. F.

Skide. Ikke ud af stedet, sagde han drengen, han kunde ikke skide. J. K. N., G.

Det var grimt, sagde drengen, koen sked på hans meldmad. H. A. H.

501. Hårdt imod hårdt, sagde drengen, han sked imod tordenen. E. T. K.

Skidt. Der ligger det skidt, sa' drengen, da faldt pandekagen i asken, P. K. M.

Sikke noget skidt, sagde drengen om suppekagerne. E. T. K.

Der ligger det skidt, sagde drengen, han tabte sin mad (madpose). N. C. A.

Det var skidt, sagde drengen, han bed paa en lort. P. J.

Skidt er det hele, sagde drengen om hans gudmødre. B. H. S.

Skilles. Vi er ikke skillest ad endnu, sagde Kasse dræng. A. L.

Sko. Det spörges nok, sa' drengen, han fik ny sko. E. T. K.

Skolen. Ja, a er æ rosin i æ pølseende, sagde drenge; han sad nederst i skolen på grund af sine skarnsstreg. M. J.

Slags. Det var af æ slaww, sagde drengen om æ skadeunger, han solgte dem for månedsduer. A. H. S.

511. **Smage**. Det smager godt nok alligevel, sa' drenge; han åd det bare sul, og de vilde have, han skulde spise brød til. Midtsjæll. Ch. W.

Sneboldt. Den sved, og den bed, men den ramte ikke, siger drengene, når de slås med sneboldte. Herm. P.

So. Hvad nu? sagde drengen, da han satte soen i skabet. E. T. K.

Spille. Omgangen er snart omme, sagde drengen, han spillede med ölkanden og måtte give kort hver gang. M. S.

Spise. No ka a klåår mæ, te a ska ha noo ijæn, de blywer ålde så snået, sa' drengen, han blev færdig med at spise, og de spurgte ham, om han ikke vilde have mer. A. E. J.

Søndag. Nu kan det snart blive søndag, sagde drenge; mandag morgen. A. M.

Gudskelov, det er snart søndag, sagde drengen, hans hoser var i stykker mandag morgen. E. T. K.

Tænder. Der skal andet til end en fork, sagde drenge; han brugte en syl at stange sine tænder med. K. H.

Tiden går også, mens føllet patter, sagde drengen, han skulde harve. E. T. K.

Tiden skal gå med noget, sagde drengen, han kjørte langt ud i engen og vendte. H. N.

521. Der skal tid til al ting, sa' drengen, han sov for længe om morgenen. A. E. J.

Træls. Det er en træls hund, sagde drengen om lærebogen. H. A. H.

Tvivle. A twilld, sagde æ dreng, han så de mange bare röve. E. T. K. Eller: . . . da fik han en lussing. H. F. F. Eller: . . . da tog Fanden ham. H. F. F.

Tvær. Lad dem nu baskes ved, sagde drengen, han blev tvære og vilde ikke have sin meldmad med ad marken, men hængte den paa bæslingen. H. A. H. Eller: Det

skal de få mere af, sagde drengen, han gjorde sig træden og vilde ikke komme ind at spise. P. O.

Tysken gjör meget for penge, sagde drengen, han så et broget føl. B. H. S.

Vej. Daraussen bei mir, langt omm' i den anden gade, sagde drengen til Tyskerne, der spurgte om vej. Herm. P.

Vejr. Det er et rædsomt Guds vejr til marken, sagde drengen, han krøb i ly ved en harve. M. R.

Det er ikke vejr til noget, sagde drengen, han skulde til alters, og så blev han hjemme. M. S.

Vinde. Det er ikke godt at vinde i førstningen, sagde drengen, han tabte hele tiden. Ant. N.

Vælling. Luk flaben op, Ma' Kræns, og smag min vælling, sagde drengen. S. P. J.

531. **Værre**. Det kunde dog have været værre, sagde drengen, han fik af kobberlænken (?).

Det vær altid værr og værr, som æ dreng sa' om æ løsen, da skulde han sige r. Al. H.

Der skal nogle til det værste, sagde drengen, da skulde han op. Mads J.

Der skal nogen til det værste, sa' drengen, han skulde i skole. C. S.

Jeg skal altid til det værste, sagde drengen (eller Hans Kræmmer), han holdt for dören, mens de andre ringede svinene. P. J.

Jeg skal altid til det værste, sagde drengen, han skulde ligge hos pigen. P. J.

Nu er vi over det værste, sa' drengen, han sad midt i gadekjæret. Eller: . . . han sad midt i det. H. H., Hj.

Nu er jeg over det værste, sa' drengen, da sad han midt i bækken. A. G.

Æde. Æ kan ikke æde mere, sagde drengen, da stod han ved et fuldt fad grød og græd. J. F.

Man skal æde, til man sveder, sagde drengen, da bispen spurgte ham om, hvad det vilde sige, at man skal æde sit brød i sit ansigts sved. M. M.

541. **Ål**. Å, de smager godt nok alligevel, sagde drengen om ålene, de bød ham brød til. E. T. K.

d. Mand og kone.

Det er gamle sager, sagde manden, han giftede sig med en enke. H. Br.

Ikke et ord, för Per er i æ jord, sagde konen, der var en der stod og trådte på hendes skjört, da de stod og skulde have liget puttet i graven. E. T. K.

Man kan jo ikke al tid få det bedste, sagde han manden om sin kone. J. G. P.

Det får at slides af, sagde konen, da manden havde fået tjære på kyssetöjet. Ch. W.

Det var da ikke noget fattigt skidt, du fik, da du fik mig, sa' konen til sin mand, jeg havde 20 rigsdaler. 2 par lagner og 8 alen vadmel. Ch. W.

Hvad der er dit, er også mit, og hvad der er mit, får du ikke noget af, sagde manden til sin kone. A. E. J.

Man må fare med lempe, sagde manden, han redte sin kones hår med en møggreb. H. N.

Af vejen, skygge, lad solen skinne, sagde manden til sin kone, der stod ham i lyset. A. E. J.

Nogen bryder i, og nogen bider i, min kone hun skider min sæl i, det både ser bedst og smager bedst, sagde manden om sin kone, når hun soppede brød i davremælken.
Udtales: Bryer, bier, skier. A. E. J.

551. Om Gud vil, sa' manden, han havde ikke fået spurgt sin kone. Ann. J.

Det kommer alt sammen i én pose, sagde manden, han spiste konens öllebrød. H. N.

Plasér er det bedste, sagde manden, han nappede hans kone så det sved i skindet. N. S. B.

Gud styr al hårdhed, sagde manden, da hans kone beste R. P. R.

A twilld o et, så' æ mand, hans kone hun bejste. E. T. K.

Tåbelighed og skidt, sagde manden, konen bissede. H. A. H.

No ær et öwer mæ æ höwer, sagde manden, da hans kone var død. M. M.

Det var endda det sidste, han skulde have gjort, sagde konen, hendes mand havde hængt sig. J. G. P.

Ja, du får sagtens noget, du bliver ved huset, sagde manden til konen, han puttede endeskiven i lommen, da han gik. P. J.

Al ting er en overgang, sagde manden, han slog konen. H. N.

561. Tiden skal jo gå med noget, sagde manden, han bankede hans kone. R. P. R.
Tiden skal gå med noget, sagde manden, han pryglede sin kone, mens det regnede. E. T. K.
Nu er det til side (fra hånden), sagde manden, han stod op för dag og bankede konen. E. T. K. *Eller: No hår a de frææ mæ, sagde manden, han bankede hans kone för dag. Siges, når man er færdig med en ting i god tid. Ant. G.
Det er et sölle gilde, hvor der ingen ting går i stykker, sagde konen, hendes mand brækkede halsen. E. T. K.
Ja, sådan skulde hun have det et par gange i året, den so, sagde manden, da hans kone brændte inde. Mads J.
Å, giv dig tilfreds, det går nok over igjen, sagde konen til manden, han havde brækket benet. J. H.
Det kunde endda have blevet værre, havde han brækket arme og ben, sagde æ kone om sin mand, der havde brækket æ hals. A. L.
Tys, nu kommer kanonen, sa' konen, da manden slog træskoen efter hende, og den ramte dören. C. Gr.
Det brede er tilbage, sagde konen, da hun skulde have skovlen i röven. Eller: . . . da hun stak manden skovlen i röven, og han jamrede sig, da blot skaftet var inde. E. T. K. Eller: . . . sagde konen, hun havde fået skovlskaftet i manden. J. G. P. Eller: . . . da hun jog sin mand ovnsrageskaftet i enden. Mads J. Eller: . . . sagde manden, han jog skovlskaftet i konens röv. H. A. H.
Det giver spån, sagde manden, han hövlede i konens röv. H. A. H.
571. Øvelse gjör mesteren, sagde manden, han kastede sin kone ud af vinduet for at lære hende at flyve. H. N.
Gudskelov, der er lögn til, sagde manden, han så degnen ligge hos hans kone. H. Br.
Jeg takker for æren, sagde manden, de kyssede hans kone. M. K. G.
Lykken er bedre end forstanden, sagde manden, han kastede sten efter hunden og ramte sin stifmoder (stiffader, svigermoder). F. L. Gr.
Sikke noget töj, sagde manden, konen brækkede sig ned ad sengefjælen. H. P. H., H.
A skal da én gang vise dig, hvem der er mand i æ hus, sagde manden, han sad under æ bord og vilde ikke komme ud til hans kone, fordi hun vilde prygle ham. J. B., S.

Kunsten stiger, sa' manden, hans kone fik tvillinger. O. B. H.

Vi å våk å ve, sagde konen, da hendes mand var død. M. Munch.

Du kommer med to brød, og her er ikke bönner (kaffe-bönner) i huset, sagde konen til manden. Ant. N.

Skaf mig hid, og skaf mig did, men jeg skal *betale*, sagde manden til hans kone. J. J., R.

581. Morgenstund har guld i mund, sagde konen, hun gik til kroes med sin mands bugser. F. L. Gr.

Det går til ét hold, sagde æ kone, hun åd æ mands davre. E. T. K.

Gud ske lov, nu har den buldren da ende, sagde konen, da manden fik optærsket. Se: buldren (under manden). M. S.

Nej holdt, vor mo'r, fem og syv er tretten. Havde jeg ikke bedre kunnet regne end dig, så havde vi været på møddingen for længe siden, sagde manden, han vilde nu ikke gjærne være den voveste. K. L. F.

Do ku pinde lisse gåt håj fåt tåw, får æ daw wa twærer hæn iliiwal, så' han æ mand, hans kone gjorde barsel. J. G. P.

De wa fæjl kowen, så æ mand, han gik i æ sæng te æ piig. J. A. F.

---

e. Konen.

Det slår aldrig fejl, sagde konen, når æ hund søger, så går der jen i verden. E. T. K.

Man hører da heller ikke andet end ondt i disse tider sagde konen, hun hørte, at der var ild i Vesterhavet. J. G. P.

Jeg er så mænd så tör i munden, sagde konen, at tungen klæber sig til ganen og jeg aldrig kan sige et eneste ord. Ch. W.

Gid de mo rønnd å *et* brennd, som konen sagde om hendes törvestak. H. A. H.

591. Det er den første, sagde æ kone, hun fik en gris, og den havde en broget hale. E. T. K.

Det kan gå, og det skal gå, sagde konen, hun fik et barn som kun havde ét ben. K. T.

Det skal gå, sa' konen, hendes pige havde kun ét ben. K. Br.

Det skal gå, sa' konen, hun fik en pige, som havde kun ét ben. F. L. Gr.

Hvo der handler lidt, spilder lidt, sagde kjællingen, hun spildte alt, hvad hun havde. Nik. C.

Hvor der ikke handles, der ikke spildes, sagde konen, hun spildte alt det, hun havde. J. J.

Spilde skal have sin part, sagde konen, hun spildte alt, hvad hun havde (det altsammen). K. T.

Spilde skal have sit, sagde konen, hun spildte fedtet af syv fede svin. E. T. K.

Lad os nu lytte til det, sagde konen, hun lagde smörret på risten. C. Gr.

Nu kan vi lyde til det, sagde konen, hun stegte flæsk på æ rist. E. T. K.

601. Det er godt, når det gamle kan nå det ny, sagde konen, hun kom det sidste stykke gås i gryden, den dag gåsen havde lagt det første æg. E. T. K.

Gudskelov det gamle kan nå det ny, sagde konen, hun så det første gåseæg, hun havde det sidste gåsekjöd i gryden. C. Gr.

Det er godt, det gamle varer, til det ny kommer, sagde konen, hun kom det sidste gåsekjöd i gryden, da gåsen blev lagt. Parmo K. Eller: Det er dog dejligt, når det gamle kan holde det ny ud, sa' konen, hun skar det sidste gåsekjöd i panden, da gjæssene begyndte at lægge æg. Se: kjællinger. C. R.

Det er godt, når det gamle kan nå det ny, sagde konen, da hun nytårsaften tog det sidste brød af den gamle rug ud af ovnen. Herm. B.

Har vi kun lidt, så skulde det dog være rent, sagde konen, hun fejede sit bord med kosten. F.. M

Rent skal det være, sagde konen, hun slog soen i sin ende med hendes madské. R. P. R.

Småt er det, men rent skal det være, sa' husmandskonen. H. F. F.

Det er dej det, og det er skidt det, sagde konen, æ barn havde skidt i dejntruget (gjort i selden). E. T. K.

Der ligger det skidt, sagde konen, hun tabte smörret i rendestenen. E. T. K.

Det skal smage af én ting, sagde konen, hun kom malurt i hendes grød. E. T. K.

611. Tag til bunds, I fremmede, vore egne véd nok, hvad det er, sagde konen, hun kogte suppe på padder. L. Fr.

Nu kommer æ bundslump, sagde konen, hun skjænkede kaffe op. A. H. P.

Tag fedt, tag smör, tag hvilket du vil, tag fedt, sagde konen til sin gjæst. Ant. N.

Det er ikke alt, man har godt af at vide, sagde konen, hun kogte suppe på skipperens nathue. A. E. J.

Det ser godt ud til smör, sagde konen, hundene rendte med fløden. Ch. W.

Skal det være gilde, så lad det være gilde, sagde konen, hun kom med den anden sæt sur mælk. E. T. K.

Æd, hvis det behaver jer, men ded æ mi sæl kuns gemen kave, sagde konen, hun bød sine gjæster æbleskiver. Ch. W.

Gid ethvert Guds barn var så mæt som jeg, sagde konen, hun havde spist alt det hun kunde, er jeg ikke god mod de fattige? L. Fr.

Nu vilde jeg ønske, at alle mennesker var så mætte som jeg, er jeg så ikke god? sagde konen, hun havde ædt så hun var færdig at revne. Ch. W.

I skal dog også smage, sa' konen, hun gav hver af pigerne et halvt gåsehoved. Ch. W.

621. Lad huset gå rundt, sa' konen, hun mente: lad det gå huset rundt. Ch. W.

Jeg har mere i gryden, sa' konen, da drengen tog to klumper ad gangen. Ch. W.

Der er mange fasoner på det, sa' konen, hun kjærnede med ragen. K. S. J.

Ikke rådvild, sagde konen, hun kjærnede med ovnsragen og samlede smörret op med visken. M. T.

Jeg tror så mænd ikke, jeg kan æde ret meget, sagde konen, hun havde bagt pandekager og spist de syv, mens hun bagte. Ch. W.

Føj, sagde konen, hun spiste rådne vibeæg. F. P. J. L.

Råt er snart bråt, sagde konen, hun brækkede sin finger. E. T. K.

Hvad skal man svøbe om? sagde konen, en klud er for lidt, et lagen er for meget. J. H.

Da bider det i næsen i dag, hvem der havde nogen, sagde konen, da havde hun ingen. E. T. K.

Det er grov, hvad æ hus formår, sagde hun æ kone, hun flyttede med hendes sager i en bikube. H. F. F.

631. Det har ingen nød, a fejede mit gulv i går, sagde konen, hun havde væltet sin grødgryde. H. Br.

Å, det kan da ikke holde al tid, sagde konen, hun havde kjöbt en potte og slog den i stykker på hjemvejen. Langel. K. R. S.

Det skal smage efter noget, sagde konen, hun vendte hendes særk nytårsmorgen. J. J., H.

Jeg har det på fornemmelsen, sagde konen, hun fangede lopper i sit töj. A. E. J.

Den skal være gran i öjnene, der kan fange en loppe i mørke, sagde konen, hun fangede en på sin næse. M. Sör. E. T. K.

Det, der ligger ingen magt på, det gi'r a ingen agt på, sagde konen, der havde været i kirke, og de spurgte, hende om, hvad hun hørte. E. T. K.

Der er mange moder på det, sagde konen, for nu skal de lære noget i skolen, de kalder fadervor. Maren B.

Ja, det er nu hans måde, sagde konen om sin dreng, der blev klaget over, at han stod i gadedören og rakte tungen ud efter folk. J. A., B.

Mange hænder gjör raske gjerninger, og det hører Gud til, sagde konen, men mange munde gjör tomme fade, og det hører den anden mand til. E. T. K.

Blodet er ikke så tyndt, at det jo er tykkere end vand, sagde konen, da hun hørte, at hendes stiffaders halvbroder havde hængt sig. M. Sör. E. T. K.

641. Jeg kjører med min svoger, sagde konen, hun red på et knippe halm, som var gledet bag af vognen. J. Sör.

Den vej skal vi alle, sagde hun konen, da kjørte de hende til galgen. K. Th.

Det kan gjærne være, sagde konen, hun skulde sige: ære være. A. B. B.

Herregud, hvad ende skal det da tage, sagde konen, stormen havde taget den östre ende af hendes hus. Mads J.

Til den, der siger et og mener et andet.

Det suser i abildhaven, sagde kjællingen, hun havde en stikkelsbærbusk, der var skåren af ved roden. P. V. J.

Eller: Det suser i den nordre abildgård, sagde konen, hun mente en hyld, der stod en mil fra huset, og den var endda hugget af jævnt med jorden. M. Sör.

Det er menneskeligt, sagde konen, hendes ko var ovsen. E. T. K.

Dagen er kun to mørke ender, sagde konen ved st. Hansdag. L. Fr.

Vorherre bevare min mund, a siger ingen ting, sagde konen, da havde hun fortalt alt det, hun vidste. E. T. K.

Æd, dreng, æd, i morgen får du ikke sådan mad, sagde konen til sin sön, de var til gilde. Ch W.

Herre Gud, båen, æ du no blöwen så tysk, te du kender et vor kat, sagde konen til hendes sön, der havde tjent i Holsten et år, da han sagde om katten: was ist das for en ding? Maren B.

651. Nix po lowtet mæ lywset, mi sæl, det sagde konen til Tyskerne i 48. Lov. H.

A kjender nok æ rumlen, sa' konen, a har selv rumlet så tit. J. P. J.

---

f. Kvindenavne.

Å, bitte kjönne få'r, a har ikke skikket mig anderlunde end a kan komme der igjen, sagde Lange-Grete, når de drillede hende med, at hun havde været i tugthuset. P. K. M.

Sid stille, min pige, et snit og et put, så er det ovre, sagde Lange-Grete, når hun dræbte frugtsommelige kvinder for at få barnehjærtet. P. K. M.

Det er blot et snit under hagen, sagde hun Lang-Grete. E. T. K.

Alle samtlig os bevare, — a skal min sæl mønstre dig. sagde Nörreledskonen, hun vilde synge sin aftensalme. mens hun løskede i sin særk. Mort. E.

Mi röv, sa' hun fru Mette, da kunde hun ikke andet latin. J. F.

En skal følge med tiden, sagde hun Anne Degns, hun havde et slæb, der nåede over 7 kirkesogne. Mads J.

Det er overdreven, sagde hun Store-Else, da kyssede de hende. J. F.

Har man sagt A, må man også sige B, sagde Gale-Ane. hun skulde lære at læse. H. N.

661. Æg har jeg ikke, sa' Ane Jörgens i Allindelille til fastelavnsnarrene, men nu skal jeg se, hvad jeg kan gjøre. Ch. W.

Der har vi det, sagde Store-Maren, da sked æ kat. E. T. K.

Der ligger lorten, sagde hun Mett Svarrers om hend' mand. H. F. F.

Lad mig se, sagde hun Blinde-Mette. P. K. M.

Det var kål te Fanden (ɔ: bravt), sa' hun Mett' Yrrest, de gav hendes datter en meldmad. P. K. M.

Det hjalp, sagde Kirsten, de kyste hende. E. T. K.

A sæjer ålder nood, så' Ma' Sladders, når hun havde sagt både hvad hun vidste og ikke vidste. H. Br.

Holdt, stille lidt, sagde hun Grete til præsten. K. K. J.

Herre Gud, hvor der er endda mange svagheder til, sagde Stine Grimlund, a har nu den, te når a har siddet og spist en halv times tid, så går æ appetit fra mig. E. T. K.

Herom i verden, sa' hun Tumpet-Maren til hendes barn. P. K. M.

671. Herom på sanden, sagde Maren Askes til hendes kat. C. Gr.

Se nu, sagde Maren, hun lukkede hönsene i ovnen. E. T. K.

Herre Gud, sagde Sidse til Hans, er det vort hus, der er så revet i gavlen? Siges også således: Herre Gud, sagde Sidse til hus, er det vor Hans, der er så reven i røgen? Ch. W.

Vi sidder alle godt, sa' Mette, hun sad på flæsket. F. L. Gr.

Plat, sa' Karen, hun faldt i asken. Chr. R.

Det går i en slidning, sagde hun Merret om dommedag. J. F.

Det ved den øverste, sagde Grete Frisens, hun turde ikke nævne Vorherre. P. K. M.

Suppe, sa' Ka' Dej (Dager), hun rejste nordpå med mel i hendes pose. P. K. M.

Supp', sa' Ka' Dager, hun gav hendes kat melgrød. P. K. M.

Svup, sa' Ka' Svivens, da fes viben i persillebedet. P. K. M.

681. Svit, sa' Gunder, hun danste. P. K. M.
Det, der falder med hast.

---

g. Kjællinger.

Skal det være gilde, så lad det være gilde, sagde kjællingen, hun kogte suppe på en hel gås. H. N. Eller: . . . . sagde kjællingen, hun vendte den anden sild. K. R. S. Eller: . . . sagde hun kjællingen, hun smed den anden sild i panden. J. B., S. Eller: . . . sagde kjællingen, hun havde spist en skarnbasse og skulde til den anden. J. J., R.

Det er godt, når det gamle kan nå det ny, sagde kjællingen, hun puttede den sidste mundfuld gås i gryden, da hun satte den første gjæsling på gulvet. K. M. R.

Det skal smage af noget, sagde kjællingen, hun kløede sit

hoved over kålgryden. E. T. K. Eller: . . . hun re: sin nakke over potten. Herm. B.

Renlighed er en dyd, sagde kjællingen, hun vendte hendes særk til juleaften. R. P. R. Eller: Reenliheed ee et goo ting, saa kjææelingen, hon vændø sin nathåwwa jyl aavtan. T. Kj. Eller: Renlighed er en velsignet ting . . . vendte sin særk nytårsaften, da havde hun gå med den i syv år. D. Joh.

A har ikke haft et rent fad, siden Slik døde, sagde kjællingen om hendes kat. E. T. K.

Det går smygende, sagde kjællingen, da red hun og fes. R. P. R. Eller: Pyt, sagde kjællingen, hun red og fes.

Velkommen i det grönne, sagde kjællingen, hun sked i a persillebed. E. T. K.

Kunsten stiger i mange led, sa' kjællingen, hun gik (krøb) og sked. P. K. M.

Der har vi spillet gående, sagde kjællingen, hun krøb og sked med hjulbøren på ryggen. Stevns. J. P. J.

691. Det skal smage af noget, sa' kjællingen, hun fes på kålen. H. F. F.

Det smager dog at noget, sagde kjællingen, hun kom avner i grøden. Ann. J.

Plump, sagde hun kjællingen, hun sked i hendes kjærne. E. T. K.

Det var skidt, sa' kjællingen, hun bed i en lort. P. K. M.

Der ligger det skidt, sagde kjællingen om hendes klumper. R. P. R.

Hver sin lyst, og hver sin måde, sagde kjællingen, hun kjærnede med sin rage. A. B. B. Eller: Det går godt, sagde æ kjælling, hun kjærnede med æ rage. E. T. K.

Hver sin skik, sagde kjællingen, hun kjærnede med ragen og tog smörret op med visken, for det der ingen stra skulde komme i det F. L. Gr.

Kunsten stiger, sagde kjællingen, hun kjærnede med hendes rageskaft. Til at rage øssel ud af ovnen med. N. P. O.

Gode råd er dyre, sagde kjællingen, hun fejede sin ovn med sit strömpeskaft. L. B. A.

Den første nød må man se at knække, sagde kjællingen, hun hug dejtruget til pindebrænde for at varme surdejen. Ch. W.

701. A vel Dææelen komm mæ ha et rent, sagde kjællingen, og sparkede til lorten, så den røg op under sengen. Gjöl. V. Benn.

Krummer er også brød, sagde æ kjælling, hun åd muselorte. H. F. F.

Hver sin lyst, sagde kjællingen, hun spiste med sine grise. F. L. Gr.

Noget er bedre som intet, sagde kjællingen, hun slikkede æ gryde bag efter æ mynde. A. L.

Tag til bund, I fremmede, og vær fornöjet med, hvad der er, sagde kjællingen, og så fandt de karkluden. M. M.

Hvor der er røg, der er også varme, sagde kjællingen, hun satte sig over en gåselort og frøs ihjel. Ant. N.

Sådan skal det være, og sådan skal det gå, sagde kjællingen, hun dansede og fes. J. N., L. B.

Der ligger det skidt, sagde kjællingen om hendes smör. K. M. R.

Det bliver en varm dag i dag, sagde kjællingen, hun skulde brændes. P. J.

Hallöj, sagde kjællingen, hun faldt over en kampesten. E. T. K.

711. Det går lystigt, sa' kjællingen, hun sprang over en harve. H. F. F.

Det var der spil ved, sagde kjællingen, hun dansede med præsten. E. T. K.

Må jeg ikke skjændes med ham, vil jeg slås med ham, sagde kjællingen om præsten. C. A. Th.
Oprindelsen kan søges i Hids herreds tingbog for 1670.

Gud styr al hårdhed, sagde kjællingen, hendes vædder beste. E. T. K.

Mener du, jeg drikker? sa' kjællingen, jeg ser så mænd aldrig brændevin i min mund. Ch. W.

Gudskelov en kan undvære det, sagde kjællingen, hun havde gået i 18 kirkesogne og kunde ikke få en pægl brændevin. E. T. K.

Livet er surt, sagde hun kjællingen, hun kunde ikke få uden 15 pd. kaffebönner, hun plejede at få et lispund. Mads J.

Å skidt, når hjærtet er frisk, sagde kjællingen med det vove ben. L. Fr.

De skal alle den vej, sagde kjællingen, hun puttede gjæslingerne gjennem rendestenen, der stod soen og åd dem. Ann. J.

Hvor jeg finder mine koster, der har jeg min tyv, sagde kjællingen, hun fandt sin mand hængende i hendes ny töjstrikker. M. M.

721. Gud ske lov for den skjönne (gode)varme, sagde kjællingen, da hendes hus brændte. Parmo K.

Her er varmt og godt, sagde hun kjællingen, da hun kom ind i Helvede. J. F.

Vi skal alle den vej, sagde kjællingen, da hun så, de førte hendes sön til galgen. H. N.

Höjt op og langt frem, sagde kjællingen, hun så op til månen. H. N.

Det gule, det gule, det glemmer jeg aldrig, sagde kjællingen, hendes datter døde af diarrhe. H. N.

Tålmodighed, kom hid, sagde kjællingen, hun tabte sin ene sko i rendestenen. H. N.

Morgenstund har guld i mund, sagde kjællingen, hun gik tidlig om morgenen med den sidste dyne på assistentshuset. H. N.

En sorg kommer aldrig alene, sagde kjællingen, i går døde vor fader, i dag faldt noget om og slog vore fedesvin ihjel. H. N.

Nu kan man da rigtig nok skjönne, at dagene er længtes, sa' kjællingen Stefansdag. A. E. J.

Havde nær ikke været, sagde kjællingen, så havde a skudt en hare. R. P. R.

731. Førsvoren ting går snarest for sig, sagde kjællingen, hun svor på, at hendes sön aldrig skulde blive præst. C. Gr.

Der er skjæl på folk og kreatur, sa' kjællingen, hun mente forskjel. A. E. J.

Kwåten æ fåginn, så' kjællingen, hun håd ingen tromfer. M. Balle.

Her er dog en forbandet rivebund, sagde kjællingen, hun skulde rive hø og rev sig i enden. Kar. T.

Storhed er så meget i verden, sagde kjællingen, hendes ko beste. R. P. R.

Tiden skal jo gå med noget, sagde kjællingen, hun kjöbte et spil kort. R. P. R.

Lidt men godt, sagde kjællingen, hun malkede sin kat. M. M.

Alle mand skal da også på den at ride, sagde kjællingen, da hun slog hendes kat. K. K. J.

A skal lære dig, der er en Gud til, sagde kjællingen, hun piskede hendes kat. R. P. R.

Men den bider så godt som 20, sagde kjællingen, hun havde kun én tand. N. J.

741. Det er mængden, der skal gjøre det, sagde kjællingen, hun solgte pundet for femten skilling og havde selv givet en mark. S. D.

Det lider, sagde kjællingen, hun malkede den første ko. K. H.

Der er langt tilbage, sagde kjællingen, hun så tilframme. A. H. P.

Dette her er ejsen meget rele, sagde kjællingen, da vidste hun ikke, hvor hun var. A. H. P.

Jeg skal kurere dig, din æsel, sagde kjællingen, hun bankede drengen. Ch. W.

Luk din kjæbe og æd din dovre, sagde æ kjælling til hendes karl. Chr. J.

Hvor det er dejligt at høre på, sagde kjællingen, hun spilede hendes ører op som en prokuratorlomme. E. T. K.

Ungdommen raser, sagde kjællingen, hun hoppede over et kosteskaft. E. T. K.

Vorherre bevare min mund, a sæjer ingen ting, siger sladderkjællingerne, når de har fortalt alt det, dé ved, og noget mere til. E. T. K.

For Gud er ingen ting umulig, sagde kjællingen, hun ventede at vinde i lotteriet uden at sætte ind. H. N.

751. Hvem véd Per Pårses lykke? sagde kjællingen, som ventede at vinde i lotteriet uden at have seddel. H. N.

Det er et frygteligt vejr til marken, sagde kjællingen, hun sad i ly bag sin kjæp. D. J.

Det ser galt ud a' marken til, sa' kjællingen, hun sad i skruk bag en gjærdestav. J. Bergo.

Det luner dog, sa' kjællingen, hun stod i ly bag sin stav. J. Bergo.

Rådent er snart brådent, sagde kjællingen, hun rev øret af sin skurvede sön. N. Joh.

Rådt er snart brådt, sa' kjællingen, hun brød sin finger i sin röv. P. K. M.

Rödden er snart brödden, sagde den ene kjælling, hun rev (bed) øret af den anden. E. T. K.

Hm, hm, sagde kjællingen, hun kunde ikke læse. Ant. N.

Hm, hm, siger de gamle kjællinger, de kan ikke læse, og de må ikke bande. Lov. H.

Hårdt imod hårdt, sagde kjællingen, hun satte ryggen (enden) imod kirkemuren. E. T. K. Eller: . . . sagde kjællingen, hun sked imod tordenen. M. M. Eller: . . . sa' kjællingen, hun satte röven imod et stengjærde. Ch. W.

761. Der vil hårdt imod hårdt, sagde kjællingen, hun satte sig på tjörnegjærdet. Stevns. J. P. J.

pigen, hun så en hare, og hun skulde skaffe tre, inden hun måtte blive gift. L. Fr.
Det går ad, sagde pigen om hendes mødom. E. T. K. Eller: Det begynder at gå ad, sagde pigen, der havde født syv börn, da de spurgte hende om hendes mødom. E. T. K.
801. Det er med vilje gjort, sagde pigen, hun havde ingen fader til sit barn. E. T. K.
Det er ikke for tidlig, sagde pigen, hun fik barnet dagen för brylluppet. P. Chr.
Der har I det skidt, det var det, a havde ondt af, sagde pigen om sit uægte barn. H. Br.
Det lettede, sagde pigen, hun fik to piger og en dreng. Somme siger også: to börn og en dreng, andre: to drenge og en sön. E. T. K. Eller: Det lettede, sagde pigen, hun fik tvillinger. E. T. K. Eller: Det lindede, sa' æ pige, da fik hun tvillinger. I. C. Eller: Det lindede, sagde pigen, hun fik to börn (og en bælghandske og en skjærsliber og end et lille barn). P. J.
Det er ikke ét, sagde pigen, hun fik to. H. H. O.
Det har ikke noget på sig, sagde pigen, hun fik et dödt barn. E. T. K. Eller: Det har ingen ting på sig, sagde pigen, hun fik et nøgent barn. E. T. K.
Det kommer aldrig til at gå, sagde pigen, hun fik et barn der kun havde ét ben. J. P. K.-R.
Så nær var jeg efter det, sagde pigen, da den, der sad hende nærmest, blev budt op at danse. H. A. H.
Tak for dansen, sagde pigen, hun fik ingen. E. T. K.
Stakket dans er snart sprungen, sagde pigen, hun havde ingen fået. Lov. H.
811. Der lå det skidt, sagde pigen, hun tabte barnet. Chr. W.
Det er øvelsen, der gjör det, sagde pigen, hun pustede lyset ud med hendes röv. E. T. K.
Kornet giver godt i år, sagde pigen, da hun fik en skjæppe af tre soldsving. H. N.
Ud og ind det er livets gang, sagde pigen. Ch. W.
Når jeg kommer, så kommer jeg på én gang, sa' pigen, hun faldt med dören ind i stuen. C. Gr.
Havde æ haft noget at slå med, sagde hun pigen, da lå hun i rislæsset. J. F.
Ja ja, det faldt da ikke i havet, sagde pigen, hun tabte et fad mælk. Parmo K.

Immer lystig, sa' pigen, hun gik og sov. Chr. R.

Her er meget endnu, sagde pigen, hun skrabte ud under sengen. Kar. T.

Hvad der skal til, det skal til, sagde pigen, hun solgte sin særk og kjöbte sig en krinoline. J. R., R.

821. Som jeg gik, så faldt a, sagde pigen, hun vilde tale fint. O. B. H.

Hvad man har med at gjøre, hænger ved en, sagde pigen, der hang en tarm ved hendes klæder. N. L.

---

i. Forskjellige næringsveje.

Vi rejser, når katten kommer på taget, siger håndværkssvendene. M. M.

Det trak, sagde snedkeren, han puttede sömmet i lommen. P. J.

Havde vi ikke lim og savspåner, mester, sagde snedkerdrengen, så var vi to et par kludrere. P. J.

Skarpt imod skarpt, sagde tømmermanden, han vendte øgsebladet mod hundens tænder. H. N.

Med det snareste det er om tre uger, siger skomageren. Ch. W.

Det har ingen hast, sa' skomageren, han åd vælling med sin syl. Ch. W.

Det gi'er sig, siger skomageren, når skoene er for små; det krymper ind, siger han, når de er for store. M. M.

Søen tærer, sagde skomageren, han trådte over rendestenen og drak en snaps. H. N.

831. Når det kommer, så kommer det alt sammen på én gang, sagde hjulmanden, da kom der to drenge og bestilte hver en trille. P. Kr. M.

Du er en omløber og en sammensætter, sagde manden til bødkeren. H. N.

God morgen, piger, sagde bødkeren til karlene, da mødte han dem i forstuen. A. M.

Det ligger ved håndteringen, sagde rebslåeren, de spurgte, hvordan det kunde være, det gik så meget tilbage for ham. Ch. W.

Nu skal det stoppe med brændevinet for denne uge, sagde rebslåeren, da han gik i seng løverdag aften. H. Br.

Ren röv, skolemester, sa' slagteren, han klappede grisen i enden, da han havde skrabt den. Ch. W.

Det var et skræntslag, sagde slagteren, han vilde slå koen for panden, men traf den i rumpen. A. E. J.

Hårdt imod hårdt, sagde slagtersvenden, da han brugte øgsen imod hundens tænder. H. N.

Det kommer an på en retfærdig sav, sagde savskjæreren. H. N.

Vi er alle mestre, sagde mureren, da skorstenen faldt. P. J.

841. Det er da et held, man ikke falder længere end til jorden, sagde mureren, da han faldt ned af asketruget. M. M.

Ruder ud, sagde glarmesteren, han kunde ingen sætte ind. Lov. H.

Ruder ud og vinduer ind, siger glarmesteren. Mort. E.

Ruder ud, sa' glarmesteren. Hele vinduer, sa' svenden. P. Koush.

Ruder ud, sagde han æ glarmester. E. T. K.
I kortspil.

Vi tjener vore penge let, vi, som bærer de sorte klæder, sagde skorstensfejeren til præsten. K. St.

Nu kommer vi efter tegningen, sagde maleren, han sked på væggen. J. P. P.

Sådan er ed, når en fosker æ te snakkels, så æ måler, da a lim å kriid han båged sæ en bakkels. J. C. M.

Her går vejen til armod, sagde smeden, han lå en morgenstund midt på vejen og havde sovet rusen ud. L. Fr.

Bitter død, min bælg, sagde han smeden, da brændte smedien. J. F.

851. Å Herre Gud, a trower F. t. mig, a hår slawen mæ rent ihjel, sagde smeden i Ørum, han faldt ned af taget. H. Br.

Forvar mine instrumenter, sagde soldmageren, han havde et pølsehorn og en syl. N. Joh.

Når det kommer, så kommer det på én gang, sagde han æ skrædder, da fik han (et par bugser) et par luffhandklæder at bøde juleaften. H. F. F. Eller: . . . sagde skrædderen, han fik et par hoser at forsåle nytårsaften. F. L. Gr. Eller: . . . alt sammen på én gang, sagde skrædderen, han fik en vest at vende til juleaften. E. T. K.

Det var skidt, sagde skrædderen, han åd (bed på) lorten. H. A. H.

'kke nogne syle, sagde skrædderen om synålene. Ch. W.

j for Fanden, sagde skrædderen, han kunde ikke ligge i sengen for lus. J. G. P.

Vi har vort ovenpå, sa' skrædderen, han red på bordet. A. G.

Kunsten stiger, sagde skrædderen, da han faldt ned af bordet. Eller: . . . han flyttede op på kvisten. A. B. A.

Der faldt noget ned, sagde skrædderen, han drattede under bordet. H. N. Eller: Hvad var det, der faldt ned? sagde skrædderen, han faldt under bordet. J. J., R.

Det er en anden ting, sa' han æ Pilskrædder, da kaldt' de ham en tyv. E. T. K.

861. Man skal passe sit snit, sa' skrædderen, han fik en kjole tilovers fra borgmesterens vest. Ann. J.

En skal være om sig, sagde skrædderen, han stjal en klud fra sine egne bugser. Mads J.

Vanen gjör det, sagde skrædderen, han stjal en lap af sine egne bugser. E. T. K.

Nå, er de her, sa' skrædderen om spøgelserne, da de tog pressejærnet fra ham. Ch. W.

Alt med mål, sagde skrædderen, han bankede sin kone med et alenmål. Det tyske: Alles mit maszen. M. M.

Det ene er som det andet, sagde skrædderen, han så på sine ben, og de var begge skjæve. J. Sch.

Det går godt, sagde skrædderen, da de gik over hans ben. Ant. N.

Hvad der skal til, det skal til, sagde skrædderen, han solgte sine bugser og kjöbte en paryk. H. N.

Det er nu en gang min bestilling at gjøre knuder, sa' skrædderen, han stod for retten. H. H., Hj.

Det løber op, sagde skrædderen, han syede for hele byen. Stevns. Han mente, at det løb til mange penge. J. P. J.

871. Jeg syer, og min kone syer, og min datter syer, og det løber sgu op, sagde skrædderen i Fensmark. Ch. W. Når folk for spøg sagde, at det var farligt, så rig han blev.

Det er lidt nok, som kan gjøre stor fortræd, sa' skrædderen, han snublede over hølæsset. Ch. W.

Vil du sparke, sa' æ skrædder til æ kat. E. T. K.

Den gode presning gjör så meget, sagde skrædderen, han havde syet lommen i ærmegabet. F. M.

Det retter sig nok, sagde skrædderen, han syede ærmerne i lommehullerne. S. P. J.

Lige tapre, sagde han æ skrædder, han slogest med æ kok på æ mødding. H. F. F.

Her skal dog lugte af mad, sagde skrædderen, han kastede et sildehoved i ilden. E. T. K.

Det kan aldrig glippe, sagde skrædderen, med at tage vibe-
unger på isen. Ant. Andr.
Vorherre kommer nok noget i dem, sagde skrædderen, han
hængte poserne op på hanebåndene. P. J.
Så ja*w*nt, så' skræeren, han re*j* po deje (ɔ: diget). E. T. K.
881. Det er skidt, sagde skrædderen, han bed i (åd) en k..
E. T. K.
Det fylder altsammen, sa' skrædderen, han slugt' en lus.
Lemvig. P. K.
Det var lumpent, sa' skrædder Busk (Vendt), da kunde ha
ikke sove for lus. S. B.
Det var snært klippet, sa' skrædderen, han klippede ..
af en lus. E. T. K.
Frisk mod er en god ting, sagde skrædderen, han sl..
med en loppe. M. M.
Hvis der er nogen, som har derimod, han sige til i tide ..
siden tie stille, sagde skrædderen, han red ad kirken ..
på sin so. A. E. J.
Det var en god handling, sagde mølleren, han kjöbte en ..
om morgenen for 12 rdl. og solgte den om eftermiddagen
for 20. H. Br.
Det bliver hårdere for dig end for mig, sagde mølleren,
han havde kun to mænd at male for, for han tolde..
godt. E. T. K.
Det er lysten, der driver værket, sa' mølleren, han havde
ingen vand. P. B.
Nu kniber det, sa' mølleren, da han kom til det syvende
bud. J. Schi. Eller: . . . han skulde lære det syvende
bud. B. H. S.
891. Det er aparte gryn, sagde mølleren om muselorter.
Ch. W.
Det var en anden kjærne, sagde mølleren, han bed i en
muselort. E. T. K.
Kan I ikke lade den tolde, som tolde skal, sagde mølleren,
da han toldede, konen, svenden og drengen havde tolde..
forud. H. N.
Tag to, sagde mølleren til sin kat, som skulde fiske for
møllegjæsten, mens karlen toldede. Denne tog to ..
toldede to gange), men katten tog ingen. J. Sör.
Ret gjör (giver) os alle nok, sagde mølleren, han toldede
med driftetruget. E. T. K. Eller: Det skal være ret,
sagde . . . Herm. B.

Jeg vil gjærne, at folk skal ha', hvad de skal ha', og knap det, sa' mølleren, han toldede. K. P. D.

Ret og skjel, sagde mølleren, han toldede med skjæppen. Herm. B.

Det fejler ikke, sagde han æ møller, han toldede med æ driftetrug. P. K. M.

Havde pral ikke været, havde jeg været af min mølle for længe siden, sagde mølleren. L. Fr.

Der forsnuffelt a mæ, sagde møllersvenden, da han faldt ned i pillegraven. M. M.

901. Der har vi humlen, sagde bryggeren, han sked i mæskningen. P. J.

Gud bedre os alle tretten, sagde pottemanden, han lå i vejgrøften med tolv potter og så sig selv. R. P. R.

Gud hjælp os alle tretten, sa' han æ pottemand, da dumpede han ned af æ loft med 12 potter. J. F. Eller: . . . sa' pottemageren, han faldt i åen med et dusin potter. J. C. M.

Æ har slet ingen held med mig, sagde han æ pottemand, da væltede han med et læs potter. O. J. Eller . . . sagde han æ pottemand, da havde han vælt' tre gange. H. F. F.

Tænkte a ikke nok, a skulde slå meget i stykker i år, sa' han æ pottemand, han hørte æ stork knæbre og skulde se efter den, og så væltede han med alle æ potter. J. B., S.

Det var en anden snes, sagde ålemanden, han havde kun nitten (søgsten). E. T. K. Eller: . . . sagde ålemanden, da var det endda den samme. C. Gr.

Der er liv i kludene, sa' pjaltkræmmeren, lusene krøb omkring i pjalterne. K. T.

Nu skal vi have fred, sagde æ spillemand, lav den sidste stræng brast. A. L.

Nogen nåde er god, sagde spillemanden, de gav ham et ørefigen. K. T.

Noget er bedre end intet, sagde spillemanden, han fik en lussing. E. T. K. Eller: Krummer er også brød, sagde . . . U. N. H.

911. I dag for penge, i morgen omsonst, siger kromanden. H. N.

Det er ikke så sent, folk er jo oppe endnu, sagde gjæsten, kromanden mindede ham om, at det var over sengetid. Ch. W.

Det er vore venner, vi skal leve af, siger handelsmænde:, vore fjender kommer ikke til os. H. K. H.

Det varer til evig tid, sa' kræmmeren, og når det ikke du: mere, kan fruen bruge det til et underskjört. Ch. W.

Noget for noget, sagde kræmmeren, han gav en synål for et måltid. Herm. B.

Hvis man skal tærske rent, må man dø af sult, siger tærskemanden (når man klager over, at der er for mange kjærner i vipperne), jeg har kjendt en, han satte sig ned og gav sig til at pille dem ud med fingrene, men han blev ej en gang færdig med det første udlæg, så døde han. Ch. W.

Hvem véd Per Pårses lykke? sagde tærskemanden, han re. på lodören. H. N.

Man må gå på jorden, om den så var gloende, nej, så sætter jeg mig hellere i min båd, sagde fiskeren. H. N.

Det kan ikke føde sin mand, sagde fiskeren, han var på havet og spiste otte fisk der ude, og der blev kun fire til hans part. Maren B.

Das her kaptajn, das löjtens hund har bidt rewen af mit får, sagde fiskeren til en strandet kaptajn, da löjtnantens hund havde bidt hans får. A. E. J.

921. Begge gode, stop i sækken, sagde munken om ostene. Herm. B.

Det er mikker til makker, sa' æ bøddel til æ rakker. M. M.

Hvor godtfolk er, kommer godtfolk til, sagde bøddelen t. rakkeren. P. J.

Sést du dat, min bro'r, sagde rakkeren til katten, her er e. messer, som kan skjære. E. T. K.

Ryk, sagde rakkeren til hunden. H. A. H.

Såst du (så du dette), sagde rakkeren til katten, han var ved at hænge den. N. Joh.

Det er god mad, det er synd at spilde den, sagde den nøde rakker, han brækkede sig. E. T. K.

Det er ikke alle vegne, man kan kjøre med fire, sagde rakkeren, han agede greven til galgen. H. N.

Lige börn leger bedst, sagde fiseren, han fik skiderens datter. N. Joh.

Det er af vore folk, siger kjæltringerne. M. M.

931. Lad det vare (holde), men det kan, sagde kjæltringerne, de viede hinanden. E. T. K.

Plump, sagde kjæltringen, han kylte et brød i dammen, fordi det var muggent. M. M.
Det var lystmad for mig, sagde kjæltringen, da dè bød bam ærterne, som hunden havde skidt i. M. M.
Der er ondt inde, sa' stodderen, han pikkede på sin röv. A. C. C. G.
Plump, sagde den store stodder i havet. E. T. K.
Man kan altid slå af, sagde tiggeren, han bad om 8 skilling. Ann. J.
Pas mig op, sagde æ stodder, a er det værd. A. H. S.
Man skal da være et sted mellem himmel og jord, sagde tyven, de traf ham i spisekammeret. Præstø. Chr. W.
Jeg skal jo være ét sted, sagde tyven i kramboden. C. Sör.
Nu skal det høre op, sagde tyven på nytårsmorgen om æ stjælen. E. T. K.
941. Så begynder vi på ny, sa' tyven, han stjal nytårsmorgen. Enø. P. C. H.
Gjör nu ingen knuder, sagde tyven, de knyttede strikken om hans hals. Ann. J.
Som jeg tror, sagde tyven, han sad i hönsehullet. K. M. R.
Jeg vil selv vælge strikken, sa' tyven, han skulde hænges. A. E. J.
Nu gik min pibe ud over de narrestreger, sagde tyven, da han skulde hænges, og han havde just lov til at røge en pibe tobak først, men der i det samme blev råbt: pardon. E. T. K.
En skal blive ved, hvad en har lært, sagde tyven, men det måtte a ikke. E. T. K.
Rør mig ikke ved min hals, så ler jeg katten syge mig ihjel, sagde tyven, han skulde hænges. P. O.
Han var kilden.
Skal jeg tyv hedde, vil jeg gjøre pølser fede, sagde tyven.
Stjålen penning gjælder så meget som en anden, sagde tyven. E. T. K.
Galge, stå på din ret, sagde tyven i havsnød.
951. Der bliver ingen stads at se, för jeg kommer, sagde tyven, der skulde hænges. A. L.
Tag du dit, så tager a mit, sagde tyven til prokuratoren. Mads J.
Får man noget, så har man noget, sagde tyven. H. N.
Skal det være gilde, så lad det være gilde, lad mig så få en sild endnu til mig og mine folk, sa' skipperen, og de var syv mand. Chr. W.

Alt må losses, sa' han æ skipper, da smed han hans kone over bord. J. F.
Livet er kjært, sa' matrosen. C. Sv.
Det var den første ret, sagde kokken. Herm. B.
Å, vil han ikke ride lidt af vejen, mens jeg får denne ende gjort fast, sagde matrosen til en mand, der gik med sporer på nede ved havnen. Sör. H.
Bider det ikke her, så bider det vel et andet sted, sagde matrosen, han anglede i rendestenen. H. Br.
Man kan vænne sig til alting, sagde matrosen, da præsten talte med ham om det hede Helvede. H. Br.
961. Det trak, sagde matrosen, han puttede sömmet i lommen. E. T. K.
Jeg kjender mine lus på gangen, sagde matrosen. Th. J.
Først damerne, sa' matrosen, han skulde til at kaste over bord. H. H., Hj.
Damerne først, sagde matrosen, han kastede sin kone ud af dören (over bord). F. B.
Lad gå, sagde matrosen i steden for ja, da han skulde vies. E. T. K.
Det kalder jeg ikke at slås, sagde matrosen, når du giver pryglene, og jeg får dem. H. N.
Du gjör nok ild på med to pinde og en kattelort, sagde matrosen til kokken. Sör. H.
Kok, sagde matrosen, smager du inte på maden, så skal du også begraves under skorstenen. Sör. H.
Stop, sa' matrosen, han skulde sige amen. Chr. B.
Der er delte meninger om tingene, sagde matrosen, han skulde have tamp. A. E. J.
971. Nu kan jeg nok selv, sa' matrosen, han havde bedt til Vorherre, så længe faren stod på. Ann. J.
Skal der være gilde, så lad der være gilde, sagde matrosen, han kjöbte et halvt æg. Ann. J.
Når I prygler, så prygl, og når I præker, så præk, men prygl og præk paa én gang er for meget, sagde matrosen, da skibspræsten under executionen holdt formaningstale. H. N.
Jeg mærkede nok, at den svajede, men jeg troede, den kom igjen, sagde matrosen, han væltede på landjorden. K. R. S.
Til vinter tærsker vi bønderne for føden, sagde matrosen. Sör. H.
Bryst og bringe, lår og vinge det bringer du i kahytten.

og resten til de syv syge, der ligger i lasten, sagde kaptajnen til kokken. M. M.

Fattigmand skal F. annamme mig også være glad, sagde kaptajnen på Grönnebjærg, hans rögter havde sig en rus. Chr. W.

Næsen lige ud, om så jer oldemo'r kom ridende forbi på en gedebuk, sagde officeren til soldaten. M. M

Det siger ikke noget, sagde majoren, så faldt han af hesten og stödte næse og mund i blod. Al. H.

Det er det fine af spillet, sagde trommeslåeren, da han krøb ind i trommen. M. B.

981. Å, det var da ingen herregård, sagde soldaten, han fik femten rottingslag. K. R. St.

Søen tærer, sagde landsoldaten, han gik over Nörrebro. H. N.

Giv mig alt det, du har, sagde soldaten, så kan vi intet tage fra dig. E. T. K.

Landål er lige så gode som vandål, når edderposen bliver tagen af dem, sagde soldaten om hugormen, han vilde have stegt. Katr. G.

Gud giv os fred og ro i vore dage, så skal vi tjene kongen huld og tro, siger landsoldaten. H. N.

Flejs, æ de flejs, de æ ju'tte andet end et stuert bejn, sagde dragonen, da hans vært i Holsten gav ham suppekjød at spise med de ord: Nehmen sie fleisch, lejet (ↄ: tag flæsk, folk). Herm. P.

Å, sikken et smadderi du ligger i, Jenslil, sagde soldaten, han havde taget en pistol, der var ladet med løst krudt, og fyret den af mod sit eget hoved. M. J.
Til den, der bilder sig ind at være ulykkelig.

Hwæ si løst, sa' soldaten, han drak, mens de andre slåst. R. P. R.

Den agerkål står godt, sagde kongen til nogle bønder, han vilde give sig udseende af at forstå landvæsenet. M. J.

Courage, madam, sagde doktoren til den døde so. Herm. B.

991. Ja sluk lyset, for det, der er spart, er også i behold, sagde doktoren, han kom til en patient, og konen slukkede lyset. A. E. J.

Ja, så må vi prøve noget andet, sa' doktoren, da amerikansk olje ikke hjalp for hovedpine. Ch. W.

Yes, sagde studenten, han snakkede al tid tysk. A. G.

Jeg spiser, min ladefoged får mad, men du æder, din hund, sagde herremanden til hovbonden. L. F.

Er det noget at vræle for, sa' skytten, han skød sin kari i maven. H. H. Hj.

Lykkelig den, der kommer først hen, sagde bonden, hans ronvædder var død. Lær. B.

Jeg er ikke så fin og kan nok spytte på gulvet, sagde bonden, da man satte en spyttebakke hen til ham. B. H. S.

Det havde a ikke tænkt, sa' bonden, han væltede i grøften. F. L. Gr

Skål, sa' bonden, han drak tevand (kaffe). Chr. W.

Vi har immer vinden på vesten, sa' bonden, han trak trøjen af. H. H. Hj.

1001. Hver sin lyst, sagde bonden, han drak, mens herremanden dansede. K. T.

Langt fra er godt mod fare, sagde bonden, da han råbte bæ til skildvagten (i tilbørlig afstand). H. N.

Det er bedre at sove sig arm end at slide sig arm, sagde bonden i trældommens tid. H. N.

Lidt for pengene, sagde bonden, der i krigens tid skulde kjøbe champagne for 4 sk. og fik kun proppen at lugte til. H. N.

Gå nu i jer seng, folkens, I skal tidlig op i morgen og æde, siger husbonden. Mads J.

Hvad Fanden, kan du også røge tobak, din knægt, sagde husbonden, da han så drengen gå over gården med en lang pibe. Ja, svarede drengen, for det er en af dem til en mark læsset. E. T. K.

Morgen og aften byder sig selv, og vor mo'r råder for middagen, sagde husbonden til sine tjenere. A. E. J.

Å skidt, æ nat er vor egen, siger tjenestefolkene. Mads J.

Du kan sagtens synge, du har ikke byg at sælge, sagde gårdmanden til husmanden, da bygget var faldet i pris. J. A. Bo.

Det var godt, om det kunde ske, mens vi har vejret, sa husmanden, som bad sin husbond om at hente sig et læs brænde i frostvejr. Chr. W.

1011. Svedsker på fisken, sukker på kagen — det smager godt, jeg bliver ved at æde, sagde husmanden, han var til gilde. Ch. W.

Nå, så det er frihed, sa' herremanden, da husmanden ved et valg fik flere stemmer end han, må vi så blive fri for den velsignelse. A. E. J.

Di æ Faen fiise mæ en *kal* te å preek, sagde husmanden til præsten, som havde holdt prøveprækenen. E. T. K.

Småt er det, men rent skal det være, sa' husmandskonen. H. F. F.

Det er en god kniv, når den bliver stenet, sådan siger hyrderne om deres knive. A. E. J.

Det er farligt vejr ud til marken, sagde hyrden, han stod i skruk bag sin stöttekjæp. H. N.

Skovly er god, sagde æ hjorde, han sad under æ piskeskaft. E. T. K.

Kan bymændene tåle det, så kan jeg sagtens, sagde hyrden, de havde slået hans ben over. F. L. Gr.

---

f. Dovne, gamle, rige o. s. v.

För jeg skal levne, för skal jeg revne, siger frådseren. F. L. Gr.

Har 12 ikke kunnet drive os ud, så skal 1 endnu mindre kunne, siger natravnene. H. N.

1021. Jeg hører nok, du klukker, men jeg kan ikke hjælpe dig, så gjærne jeg vilde, sagde drukkenboldten til skjæggemanden, da han faldt om med den på isen. H. A. H.

Jeg har tabt måden, sagde den fulde mand, derfor ligger jeg på gaden og leder efter den. H. N.

Nej, det er lige så umuligt som at krybe op til månen, sagde den fulde mand, han vilde rejse sig op. Parmo K.

Det smager noget slap til en mark flasken, sagde den fulde mand, da de gav ham en dram vand. M. M.

A slægter min fader og min moder efter, sagde han æ dovne dreng, min fader han vilde altid tidlig i seng om aftenen, og min moder hun vilde altid ligge længe om morgenen. P. K. M.

Når jeg har aftorsket, har jeg opædt, siger den dovne. H. N.

I morgen er det søndag, sagde den dovne, så kan bæsterne da hvile. Han mente sig selv. J. P. J.

Gesvindt, sagde den dovne, han brændte sig. Ant. Andr.

Hm, siger de gamle. når de ikke kan se at læse. J. G. P.

Nu i Guds navn, siger de gamle, når de skal til at kjøre ned ad en bakke. J. G. P.

1031. Vorherre skal have tak, a så ingen ynk på det. det gav lige et suk, og så var det henne, sagde den gamle mand, da hans forfaldne hus blæste om kuld. Katr. G.

Nej, hvad om du havde set mig i mine unge dage. da kunde a noget, siger den gamle. Mads J.

Nu har han ende på hans, vi andre står vores for, sagde den gamle mand, han så en tyv, der var hængt. R. P. R.

Man må se med sine egne öjne, sagde den blinde mand. K. P. D.

Lad os se os for, sagde æ blinde mand, han kunde ikke. E. T. K.

Er det ikke bedre, så er det skjönnere, sagde den blinde. Herm. B.

Skal jeg rejse mig op, sa' den lille mand, han stod på vognskrinet. Ant. Andr.

Der er forskjel på grød og skover, endda de er kogt i én gryde, sagde den rige mand til den fattige, da de var til gilde, og de var endda brödre. E. T. K.

Kunde a blot komme på mine knæ at sidde, så må armod kysse mig i min röv, sagde den fattige mand. Sör. H.

Hvad der skal til, det skal til, sagde den fattige frue, hun kjöbte et sølvhalsbånd til sin skjødehund. H. N.

1041. Hvordan går det? sagde den enöjede til den halte. Som du ser, svarede han. H. N.

Nu står hospitalet ikke længe, sagde gangkonen, hvis der ikke bliver flere syge i byen. H. N.

Har De kager af den mosaiske troesbekjendelse? spurgte damen en Jødinde, der stod i en kagebutik, hun syntes ikke, hun vilde spörge om jødekager. Ch. W.

Svip, sagde vildmanden, han var ene inde. J. G. P.

Det går altid ud over de fromme, sagde trolden, han hængte fast i et torngjærde ved hans skindbugser. R. P. R.

Det var én, sagde trolden, da tog han to skræddere. K. Th.

Vi flytter, sagde nissen, han sad på det bagerste læs. H. N.

Jeg er ikke ræd for at undløbe, sagde krysteren, han skulde have bank. A. E. J.

Nix fler vælling, mo'r, sagde sönnen til sin moder, han var kommen hjem fra Holland og sad og søb vælling. A. E. J.

Det var ærgerligt, sagde Fynboens dreng, koen sked på hans meldmad. J. J., R.

1051. Læ dem så båkes ve *mæ* 'et, så' han Påbøl dreng om æ meldmad, han var bleven vred og vilde ikke have meldmaden med, men slængte den fra sig. P. J., Dr.

Gud fri os fra Tyskerne, siger de jyske bønder. H. N.

Det kjender Herren, sagde David. A. E. J.
Når man ikke véd, hvad der spörges om.

Das ist nicht i den gååd, das ist omm i en åån gååd, sagde borgerkonen i Ringkjøbing, da Tyskerne spurgte om vej til bageren. Maren B.

Skidt, sa' skråeren, han bed i en lort. K. L., K.

Du kommer da aldrig levende ud af verden, sagde smedekonen til sin mand, han kom hjem og var fuld, enten falder du og slår dig ihjel, eller du drukner. L. Fr.

Småspinde, er du inde, nu rider rupniskrup til kirke, sagde grovspindersken til finspindersken, de havde kappedes om ved spinderokken at tjene til en hest, og nu holdt hun uden for på den. L. Fr.

Den gang vi var piger, da var der piger til, siger de gamle koner. A. E. J.

Det er farligt, så her er blevet höjt til loftet, siden bjælkerne er blevne lagte ovenpå sylden, sagde kvinden, hun mente lægten. Ant. N.

Vi har jo været på (höj-) skole sammen, sagde den ene til anden, han mente tugthuset. Mads J.

1061. Hm, hm, sagde a til mig selv, a var ene hjemme. Lov. H. Eller: Herre Gud, sa' a til mig selv, da var a alene hjemme. P. K. M.

Å ja, sagde hun, og så græd han. C. Gr.

Lad gå, sagde barnet, det gjorde på sin moder. F. L. Gr.

De er så mind et godt vær no om daww for æ kål å æ kråjt å æ bynner å æ laen, siger æ stadsfolk. J. F.

Kom til mig (kom igjen), sagde Vorherre til Gammel-Ane. E. T. K.

g. Præst og degn.

På en måde, sagde bispen, de spurgte, om han var gift. M. M.

Bov, sagde Ballum præst, da rendte han næsen mod alteret. A. H. P.

Det går an, sagde Spandet præst, de bar ham til kros i en törvekurv. A. L.

Hæær gjælder ingen ra*ng*, så' æ præst, han *lo* ved æ s... å æ k*å*l, da di væ*l*dt. V. M.

Man får sige, hvad man kan hitte på, sagde præsten, han skulde præke. E. T. K.

1071. Den holdt, sagde præsten, han havde döbt et barn. Han skyndte sig nemlig at blive færdig med dåbshandlingen, t... han havde i forvejen sat sin pibe fra sig, og da han var færdig, tog han atter fat, tog et par hastige bab og udbrød: den holdt. F. P. J. L.

Jeg kan godt gjøre det, men det nytter ikke noget, så længe vinden står i den side, sa' præsten, han blev anmodet om at bede Gud om regn. H. H. Hj.

Börn, her hjælper hverken syngen eller beden, her må gjødning til, sa' præsten til sine sognebeboere, de kom forbi en ager med ringe afgrøde. A. E. J.

Det lyer dog noget, sagde præsten, han havde fået hans hus lægtet. K. P. D.

Nu skal det holde, så længe det kan, sagde præsten, da han havde viet et par kjæltringer. M. M.

Det er så fedtet, sagde præsten, han tog lys af formen. — Da er det vel ikke mere fedtet for dig end for mig, sagde degnen. Mort. E.

Men gjör, som du vil, sagde præsten, da han havde vist menigheden vejen til Vorherre. Herm. B.

I skal ikke gjøre, som jeg gjör, sagde præsten, men som jeg siger. L. Fr.

Det er godt til et sultent menneske, sagde præsten om den tykke meldmad. N. L.

Tryk, sagde præsten, han holdt barnet frem. H. N.

1081. Gud giv os husfred og landefred, sagde præsten, og bonden svarede: Give Gud os bare landefred, husfred kan vi selv skaffe. H. N.

Nu ligger du der på din bare, vi ses på den anden side af grøften, sagde den tyske præst i sin ligpræken. Chr. W.

Jeg tror, at verden falder, sa' præsten ved et sogneråds-møde, en bonde talte imod ham. A. E. J.

Det er strængt det bondearbejde, sagde kapellanen, der kom tvillinger ind. Katr. G.

Den kan bruges, mente præsten og degnen, da de sloges om en öjeløs knap. J. C. M.

I min tid var det godt latin, siger Per Degn. H. N.

Festina lente, sagde Ribe degn, han spiste vælling med en syl. H. N.

Begynd, begynd, sagde Ry degn, når han mødte skolebörn på gaden, for at de skulde læse for ham. H. N.

Sådan vil de komme, sa' Søby degn, han faldt på hovedet ind ad kirkedören. M. G. A.

Der ligger nøglerne, sagde Ågerup degn, han var den sidste, som gik af kirken. De andre var gåede, fordi prækenen var for lang. H. N.

1091. Her er livet, sa' Torup degn, han slog sig på sin mave. F. P. J. L.

Det er en træls hund, sagde han degnen om salmen. I. K.. N G.

Kunsten stiger, sagde degnen, han slukkede alterlysene med en fjert. H. Br.

Led os ikke i fristelse, sagde degnen, de satte den tredje flaske öl for ham. Maren B.

Det er skjørt, det skidt, sagde degnen om drengens øre. H. K. K.

Nu er turen til mig, sagde degnen, trolden løb med præsten. E. T. K.

Stop, sagde æ degn, da vilde han sige amen. J. A. J.

Den salme kan vi alle, sagde degnen, han var ene i kirke. M. Balle.

Straf skal der til, sagde han æ skolemester, han åd æ börns meldmad. H. F. F

---

h. Jyder, Fynboer o. s. v.

Bliv ikke vred, sa' Jyden, du har dobbelt umage med at blive mild igjen. H. V. R.

1101. Tag den med ro, sagde Jyden til Kjöbenhavneren, der vilde rykke ploven. Chr. J.

Min faders blod er i mig, sagde æ Skymbo (o: Skyumbo), han slog i hans mødding med æ knytnæver. Chr. J.

Ær dig selv, sagde Jyden. F. L. Gr.

Stå bos, sagde Jyden, han kunde også latin. E. T. K.

Lidt kan pryde en karl, sagde Jyden, han fik sporer på træskoene. V. F.

Se so, sagde Jyden, han red på galten. E. T. K.
Når et arbejde er færdigt. Trykket lægges på »so«.

Skal vi slås, sagde Jyden, så gå uden for, a bliver her inde. E. T. K.

Hvor der er røg, må også være ild, sagde Jyden, han tændte sin pibe ved en gåselort. D. J.
Det varmer, sagde han Jyden, han sad ved den ellevte kaffepuns. U. N. H.
Det læer dog, sagde Jyden, han stod bag en gjærdestave. P. J.
1111. Det lysnede, sa' Jyden ved Frederiksstad, da byen brændte. Ann. J.
Den gång te a war i Kjövvenhawn, da så' a jæ te mæ sjæl, sa' Jyden, da han var kommen hjem igjen. Ch. W.
Kom nu med fisken, sagde Jyden, da han havde spist den som plukkefisk. H. N.
Rend I andre nu, for a er sködt, sagde Molboen, da töjrstagen ramte ham i nakken. E. T. K.
Ingen frådseri, sagde æ Fynbo, han havde ædt 19 skanbasser, og de bød ham den tyvende. Eller: Dær æ måående mæ slekeri, så' æ Fynbo, han håd æt neten skannbassier å vild et ha flejer. Vilh. M.
Den brede ende er tilbage, sagde Sjællænderen. P. F. J.
Nu må jeg le, sagde Svenskeren, han gik på vejen og græd. H. N.
Så længe denne krig varer, får vi ingen fred, sagde Irlænderen. H. N.
De sku jaj sgu ha gert, sa' Jøden, da kanariefuglen tabte noget i grødfadet, så sku vi hert en skrålen på madammen. Ch. W.
Det kom si wol, sa' Tyskeren, han kunde ikke skide. J. C. M.
1121. Det var goes du, sagde Tyskeren til fræveungen, han gav den en lussing. N. Joh.
Nu må jeg græde, sa' Tyskeren, og så lo han. Ann. J. Eller: Nu må jeg le, sa' Tysken, han græd. H. F. F.
A er lige glad, enten a får flæsk eller tæsk, sagde æ Tysker, når a må tage, hvad a vil. Mads J.
Uden at rose mig, sa' Per Tysker, han brovtede alt hvad han kunde. Ann. J.

---

i. Manden og hans husdyr.

Se, sa' Thomas til det blinde øg. Kar. Br.
Kan du da ikke se, sagde manden til hans blinde øg. R. P. R. Eller: Nu kan du selv se . . . E. T. K.

Sese, sagde manden til den blinde hest, da den gik i kalkgraven. Ramo K.

Ka do så sjæl si, sagde manden til det blinde øg, han vilde bilde det ind, han gav det havre, men det var kun halm. J. G. P.

Det går ellers rask til fremme, sagde manden, da skinnede hesten med ham. A. H. P.

Hurra, sagde manden, da hans heste løb. E. T. K.

1131. Det hjalp, sagde manden, han huggede benet af hesten.

En mand havde en hest, der var lam på det ene ben, og så kom han i tanker om, at han kunde hugge et stykke af det sunde ben. A. H. P.

Det hjalp, sagde manden, han hug foden af hesten, der sad fast i en bro. L. Fr.

De lennd, så' æ mand, da hoged han æ f*o*ed å æ hæst, den sad fast med den i et uføre. Ingeb. C.

Hyp alle mine heste, sagde manden, da havde han ikke uden én. E. T. K.

Den vej skal vi alle sammen, sagde han Lille-Jeppe, han slæbte sin hest over møddingen. H. P. L., O.

De le*g*e, mæ, stell de, dæ ska nåk tæmm jæ, sagde manden til hans plage. Han mente markarbejdet. S. H., Skj.

Du kan tro, du har en god fader i mig, sagde bonden til følhoppen. P. C. H.

Ungdommen raser, sa' manden, da rejste han føllet. K. Th.

En kan få meget gjort for penge, sagde æ mand, han så et broget føl. H. F. F. Eller: Der kan lade sig meget gjøre for penge, sa' æ mand, da så han et bande føl. K. Th.

Vil du, eller a skal, sagde han æ mand til æ tyr. J. K. N., G. Eller: . . . sagde Peder Mikkelsen til sin tyr. H. Br.

1141. Det går ellers godt til framme, sagde manden fra Bække, æ stude beste med ham. A. H. P.

Sagte med de unge heste, sagde manden, han kjørte med stude. M. M.

Ja Herregud, den vej skal vi alle sammen, sagde manden, hans ko faldt i mergelgraven. K. L. V.

Hovedbrud koster sved, kan a se, sagde bonden, da han så studene svede, de trak med hornene. E. T. K.

Det tordner, sa' manden, han hørte det rumle i koen. H. H., Hj.

De wa da en majte hæ*l*d, så' han æ ma*n*d, hans ko*w* ske*j*er o æ møreng. J. G. P.

Grøden er god i år alle steder, sagde manden, han sat- sin ko op på sit tag. M. Munch.
Det ser godt ud, at en mands køer følges ad, sa' manden, han gik og drev med sin eneste ko. H. H. H.
Nu kan du selv se, sagde Måsmanden til hans ko. K. M. R.
Gud fader, giv torr, sagde manden, koen bissede. H. A. E.
1151. Det var godt klippet, sagde manden, da han klippede enden fra sin so. E. T. K.
Det, der fylder, feder også, sa' manden, han gav sine svin savmel. A. E. J.
Alt hvad der fylder, det feder, sagde manden, han gav sin so såder. Nik. Chr.
Her er heller ingen orden, sa' manden, nu har soen været i bagerovnen igjen og ædt al rugen. Marie K.
Efter hver bagning lagdes rugen, som næste gang skulde bruges, ind i ovnen til törring. Man havde gjærne en gårdso, der gik og rodede i alt, og stundom afstedkom et eller andet uheld. Her i byen væltede den en gang Maren Niels Ols bryggekar, mens hun selv var gået ind for at tage sig en lille lur.
Det kommer igjen, sagde manden, han gav sin so flæsk, han gav den tre sider og fik kun to, men så blev de også desto bedre. J. G. P.
Det kommer igjen, sagde manden, han gav sin so flæsk, men han gav den fire sider og fik kun to. E. T. K.
Den har ædt sig selv op halvanden gang, sagde manden, han havde givet sit svin tre sider flæsk, men fik kun to igjen. N. L.
Höflighed beskjæmmer ingen, sagde manden, han tog hatten af for sin so. D. J.
Det ene er ligesom det ene, sagde manden, han holdt væl- deren til sin so. L. Fr.
Se sow, sagde manden, han red på galten. Maren B. Eller: Ret so, sa' manden, han red sin galt. K. P. D.
1161. Du skal ikke spotte, sagde manden til hans gris, der krøb åpå knæene. Lov. H. E. T. K.
Den bliver aldrig menneske mere, sagde manden om den syge gris. E. T. K.
Hm, den vej skal vi jo alle, sagde manden, han så, de slæbte den døde gris på møddingen. J. G. P. Eller: . . . hans gris var død. A. H. P.
Fa'e hug i skidtet, var der ik' femten pund fedt i möjet, sa' manden, man spurgte ham, om han var tilfreds med grisen, han havde slagtet. Enø. P. C. H., L.

Sikke nogle vi er, lav vi er små, sagde manden, da han så en flok små grise. Brørup. N. H. L., S.
Så kjönne var vi, da vi var små, sagde manden, han så de små grise. H. N.
De er bedst holdne, der kommer først hen, sagde manden, da døde hans får. R. P. R. Eller: De er bedst farne, som . . ., han slæbte sine får i lergraven. Herm. B.
Sådan skal du stå, sagde manden til det døde får. C. Sör.
Hver med sin lyst, sagde manden, han rykkede halen af gimmeren. M. M.
De ka ku go, sagde manden, der blev ham meldt, at hans lam havde brækket et ben. A. E. J.
1171. Nej, hold lidt, sagde manden, da havde hunden ham i nåsserne. H. A. H.
Det var godt gjort, sagde manden, han gjorde sig en hund. ɔ: Vognhund af træ, at bruge, når man kjører ned ad bakke. C. Gr.
Nu gjælder det om tapperhed, sagde manden, han sloges med sin kat. N. S., B.
Jeg sagde det nok, min gode Pems, hvordan det vilde gå dig, du skulde forrens (ɔ: derfor) ikke spist mit lammelår og min rullepølse, sagde manden til katten, da han havde dræbt den. N. Joh.
Se, sagde manden til sine höns, da lukkede han dem ind i æ ovn. Marie J.
Gud bedre det, sa' manden, da vilde kokken bide ham. F. L. Gr.
Sikken en hund jeg har, sagde Per Smed om sin gasse. E. T. K.
Det, der fylder, det feder også, sagde manden, han gav hans gjæs hakkelse. K. P. D.
Bi, sagde manden, hans bier flöj bort. C. A. Th.
Bi, bitte bi, sagde manden til hans bi. M. M.

---

k. Dyr.

1181. Vor skilsmisse bedrøver mig ikke, sagde den gamle **hest** til vognen, da den gik itu. Herm. B.
Fede supper, höje spring, sagde **hunden** til de andre hunde, da han for stegen, han stjal, blev ilde slagen. Herm. B.
Nu kommer jeg, sagde hunden. H. N.
Skidt, sa' hunden, så hængte han sig. K. L., K. Eller: Skid, så' vor hund, de hængte ham. K. M. R.

Klør, sagde **katten**, den faldt på isen. Siges i kortspil. C. A. T.
Eller: . . . han rev i isen. Chr. R.
Der er længe at labe, sagde katten, han drak af kjelden. A. H. S.
Spar mine grå hår, sagde katten, de kom efter den, da den havde drukket fløden. Ann. J.
Det var én, sagde katten, den fangede mus, får vi flere, kan vi tælle dem. Ch. W.
Guj nåd'et, så' æ **ronnvær**, da beest alld æ for. K. S. J.
Gud bedre mig, sagde æ vædder, han kunde ikke vinde med æ får. E. T. K.
1191. A vil også med, sagde æ **so**. Sör. H.
Jeg er nylig kommen, sagde soen, da de traf hende i ærteageren. Ant. N.
Nu kom jeg, sagde soen, hun blev jaget af ærteageren. F. L. Gr.
Uha, hvor det er svinsk, sagde soen til galten. Mads J.
Hver råder for sit, jeg råder for mit, sagde soen, hun åd det, hun gjorde. A. B. B.
Hver holder mest af (sörger for) sine, sagde soen, da hun åd hendes grise. P. Kj. Eller: Hver synes godt om sine, sagde soen, hun åd hendes. E. T. K.
Kast mig, hvor du vil, sagde **odderen**, uden i vandet. Herm. B.
Bedre er noget end intet, sagde **ulven**, han slugte en myg. E. T. K.
Pöj, fasten, sagde **ræven**, han havde spist syv (atten) gjæs på nytårsmorgen. E. T. K. Eller: . . . han havde ædt syv gjæs, og den ottende var i halsen. A. N. Eller: . . . han havde ædt syv gjæs og var i lag med den ottende. R. P. R.
Gudskelov for husly, sagde han æ ræv, han sad under en harve. E. T. K. Eller: Det er godt at være i husly, sagde ræven . . . E. T. K. Eller: Skovly er god, sagde ræven, han sad under en burrebusk. H. F. F.
1201. Det er et hårdt vejr til marken, sagde ræven, han stod i læ bag et hvenestrå. E. T. K.
Det er et slemt vejr udi feldten, sagde ræven, man krøb i ly bag en töjrepæl. V. L.
Nu sidder jeg lunt inden döre, sa' ræven, da man havde stoppet begge hans udgange. Ch. W.
A tror, a vil blive her lidt længere, sagde ræven, han sad fast i sagsen. E. T. K.

Verden den går op og ned, ned og op, sagde ræven, han sad på en brøndvippe. A. E. J.
Det var en slem overgang, sagde ræven, da tog de hans bælg. R. P. R.
Lige for lige mødes, sagde ræven, han mödte de røde hunde. F. L. Gr.
Ære mod ære, sagde ræven, han vendte halen mod solen. C. A. Th.
Små slag, min dreng, sagde ræven til kokken, da den rendte med den. Mads J.
Her behøves ingen ruller, sagde ræven, han trak sine tyvekoster på den glatte is. H. N.
1211. Svip, sa' ræven, han slog en skid. H. F. F.
Ikke for min skyld, sa' ræven, men der er sådan dejligt græs i skoven. A. O.
Jo, det er mig, sagde æ ræv, da åd han alle æ ost. E. T. K.
Den er ikke så løs, som den dingler til, sagde ræven om ronvædderens kåd. R. P. R.
Det røger, sagde ræven, han fes (sked) i spånerne. G. P. A.
Dit sprog er större end dit skrog, sagde ræven, han pillede kjødet af rørdrummen. Herm. B.
Hvor det røger, der må også være ild, sa' ræven, han fes. C. L. R.
Søndensol og nordenvind det har Vorherre skabt, sagde ræven, men blyklunter og jægerslonte og røde spidsnæsede hunde dem har Fanden skabt. J. F. Eller: Nordenvind og søndensol har Vorherre skabt, siger ræven, men de fladfodede hunde og de grönne jægere har Fanden skabt. P. J. Eller: Søndensol og nordenvind har Gud skabt, men de grönne drenge og de langnæsede hunde har trolden skabt, siger ræven. L. Fr. Søndensol og nordenvind . . ., men spidssnudede hunde og dagdrivere dem har Fanden skabt, siger ræven. S. Brun. Eller: Nordenvind og søndensol . . ., men grönne jægere og fladbugede hunde har Fanden skabt, sa' ræven. H. H., Hj.
Sligt hænder ofte på søen, sa' **sælhunden**, hun fik et skud i öjet. K. P. D.
Lad os bare være mennesker, sa' **hajen**, den stod på halen og spyttede. O. B. H.
1221. Hvad er vi mennesker, når vi er nøgne, sagde **hvalfisken**. Herm. B.

Hvad er vi for mennesker? sa' hvalfisken. K. P. L.
Flyt dig, hest, sagde **hanen**, ellers træder jeg dig. Herm. B.
Dær ær lænng laafen, soj æ kåk, han keg ned i æ keld. J. H., C.-F.
Der er længe at løbe, så' han æ kok, han sad i æ kjelde. J. F.
Hille den ulykke, sagde Anders Bøges kok, da han så høgen. P. J.
Hallöj, a kommer kjørende, sagde kokken, da løb æ ræv med den. Mads J.
Æ skal selv gjøre æ kagl, sagde hönen, for der er ingen anden, der vil. A. L.
Kjød, kjød, sagde kyllingen, hun hakkede sin moder i röven. N. Joh.
Det ser bra' ud, sagde **gassen**, han sad på gjærdet ind til havremarken. Kar. T.
1231. Hvissi hvassi, så' æ gos te æ gassi. M. M.
Se, jeg ager, kjære, sa' gåsen til anden, Mikkel løb til skovs med hende. — Inge, Inge, det var fast bedre, du ginge. A. O.
Forandring er ikke al tid forbedring, sa' **duen**, den kom af nættet og ind i postejen. A. E. J.
Hver er kjær med sit, sagde **kragen** om sine unger. Herm. B.
Vi er alle mennesker, sa' **papegöjen**. H. F. F.
Frihed går over alt, sagde **vagtelen**, da den flöj ud i skoven. E. T. K.
Hver mand sin lyst, sagde **strudsen**, da den slugte en kasse (en skjæppe) firtommersöm. P. O.
Hvis a trykker, sig det så, sagde **fluen** til koen. Mads J.
Det møgel skal til det møgel, sagde **myggen**, den pissede i havet. Lov. H. E. T. K. Eller: Lidt hjælp er også hjælp, sagde myggen, den pissede i havet. R. P. R.
Det møgle skal til det møgle, sagde **myren**, hun pissede i havet (æ fjord). A. C. C. G.
1241. Det lider, mens det skrider, sagde **sneglen**, den var 7 år om at krybe over en dörtærskel. P. J.
Det går jævnt, sagde sneglen, den var syv år om at gå over en dörtærskel. K. T.
Figearbejde er skidearbejde, sagde sneglen, han var syv år om at krybe over en dörtærskel, og så faldt han endda ned og brød et lår. P. J.

---

l. Gjenstande.

Hvad er nu lægekunsten, sagde potten, den faldt og gik itu. Ann. J.

Rører du mig, sagde trommen, så siger jeg det til hele kompagniet. Ann. J.

Læg mig tör og læg mig dyb, siger æ rug. C. M., R.

Var der redt under mig som under dig, siger havren til bygget, så skulde jeg snart gjøre dig til horeunge. H. N.

Mit hjærte tilhører dig, sagde kålhovedet til kokkepigen. Ann. J.

Nos poma notamus, sagde hestepæren til æblerne. Herm. B.

---

m. Fanden.

Her er svar hedt, sagde Fandens moder, sön, drag spjældet. Herm. B.

1251. Non semper oleum, sagde Fanden, han gjorde i lampen. Herm. B.

Hver sin lyst, sagde Fanden, han bed i en snebold. Herm. B.

Krummer er også brød, sagde Fanden, han slugte en muselort. R. P. R.

Krummer er brød, sagde Fanden, han fik degnen og vilde have haft præsten. E. T. K.

Krummer er også brød, sagde Fanden, han tog en prokurator, men vilde have haft æ herredsfoged. Chr. J.

Noget er noget, sagde Fanden, han tog en degn. J. F.

Krummer er også brød, sagde Fanden, han tog en Hollænder. Herm. B.

Krummer er også brød, sagde Fanden, han tog en degn, da præsten og han var henne at mane. Præsten var ham for klog, og så tog han degnen. E. T. K.

Kunde du mer, så gjorde du mer, sagde Fanden til munken, han klædte sig i en lang måtte for en silkekåbe. C. A. Th.

Lige for lige mödtes, sagde Fanden, han mödte kulsvieren. F. L. Gr.

1261. Det var én, sagde Fanden, han smed lensmanden i søen. S. Gr.

Sikken en hut, mo'r, sagde Fanden, han slæbte af med en herremand. D. J.

Det var den første, sagde Fanden, han smed skrædderen på loftet. Kar. T.

Krummer er også brød, sagde manden, han fik en skrædder for en smed. Gadbjærg. Th. H. N.

Krummer er og brød, sagde Fanden, han slugte en skrædder. E. T. K.

Sådanne fisk i forskjelligt vand, sagde Fanden, da han traf munken i røverkulen. Herm. B.

Dyden sidder i midten, sagde Fanden, han satte sig imellem præsten og prokuratoren. E. T. K.

Der har vi spillet gående, sagde Fanden, han tog liremanden på nakken. H. N.

Der har vi spillet gående, sagde Fanden, han kom med lirekassen på ryggen. Chr. W. Eller: . . . han havde liremanden på nakken. Herm. B.

Det var den første, sagde Fanden, han smed grenaderen over plankeværket. H. N.

1271. Det er af vor slaww, sagde Fanden, han fik en skomager. E. T. K.

Funtus, sagde Fanden, han traf sin moder på en dansebod (maskerade). Herm. B.

Sort i sort, sa' Fanden, han slog sin oldemo'r i enden med en jydepotte. E. T. K.

Sammen, I sorte, sa' Fanden, han slog sin moder i enden med en jydepotte. H. V. R.

Æ huse skal være efter æ fæ, sagde Fanden, han jagede æ gedebuk i hans åldemo'rs röv. E. T. K.

Jeg kan ikke komme ud af det, sa' Fanden, han skulde græde over sin oldemo'r. Ann. J.

Hårdt mod hårdt, sagde Fanden, han gned sin röv på et tornegjærde. D. J.

Hårdt imod hårdt, sagde Fanden, han sked imod vestenvind. R. P. R.

Hårdt imod hårdt, sagde Fanden, han vendte sin rumpe mod tordenskyen. H. N.

Lykken hænger ved de fromme, sa' han Fanden, han rev hans astgab på en gjærdestaver. J. F.

1281. Det går al tid ud over de fromme, sagde Fanden, han rev sin næse på et söm. H. N.

Jeg kjender ukrudtet, sa' Fanden, han brændte sin ende på nælden, da han var i sit eget ærende. Ch. W.

Man må tage tiden, som den falder sig, sa' Fanden, han gik ud at plukke nødder juleaften. H. H. F.

Net, men ikke pralende, sagde Fanden, han malede sin hale spinatgrön. Herm. B.

Simpelt men net, sagde Fanden, han malede sin hale ærtegrön. H. N.

Jeg elsker forandring, sagde Fanden, han malede sin hale grön. F. L. Gr.

A kjender æ krud, sa' Fanden, de skød efter ham med en ulvfis. P. Chr.

Det går så hastig om, sagde Fanden, han spilte kort med sig selv. R. P. R.

Så fik vi ende på det bulder, sagde Fanden om bededagene. F. P.

Den får vel og en ende, sagde Fanden om bededagene. K. M. R.

1291. Noget er bedre som intet, sa' han Fanden, da åd han kjærnemælk med en høfork. J. F.

Det første tag er det værste, sagde Fanden, han skulde vende møllestenen. Ch. W.

Sving i ring, sagde Fanden, da han havde bundet bibelen til piskesnærten og svingede den rundt i luften. Ch. W.

Jeg kjender nok krud, sagde Fanden, han ladede bøssen med törveaske. E. T. K.

Det er en af mine egne syngfugle, sagde Fanden om æ skruptusse. A. L.

De ær ow æ slaww, så' Fanden om æ skåådonger. E. T. K.

Hist og her iblandt disse skjæmtsprog findes en stedlig talemåde indflættet, hvilket er sket med beråd hu for at gjøre opmærksom på, at en stor del af den efterfølgende afdelings talemåder også hører ind under denne afdeling. Dette ses næsten klarest ved de talemåder, hvor stednavnet enten er udeladt, eller hvor det vilkårlig er sat til. Et exempel er: Kjør langsomt, sagde Sunds præst o. s. v. Dette må ikke nogensinde savne sin stedsbetegnelse, og dog vil dette udsagn findes iblandt skjæmtsprogene uden stedfæstelse.

Det modsatte kan meget let påvises: Kan bymændene tåle det, så kan jeg sagtens o. s. v. er som oftest anført stedfæstet, men vil dog findes her uden stednavnet, og jeg ser ikke nogen grund til absolut at skulle tage det med.

Tit er stedfæstelsen så aldeles vilkårlig, at man meget let kan se dette, og jeg har dog ladet nogle sådanne løbe med iblandt »Stedlige talemåder«, fordi jeg nu en gang havde truffet dem i den form og ikke gjærne vilde slette stednavnet. Det er med dem, som med mangfoldige af vore vandrende sagn, de bliver fæstede, og så løber de bort alligevel. Det forbeholdes nu den, der ordentlig vil nytte disse kildesamlinger, at pille tilsætninger bort, sætte glemte led til og föje alt ind på rette plads.

Stedlige talemåder.

a. Udlandet.

1. Halvt **islandsk** og halvt rappé. H. V. R.
Hverken hugget eller stukket, noget af al ting.

En norsk **Nordmand** fra Norge. H. V. R.
Om den Nordmand, der bærer sin nationalstolthed til skue.

Nordmændene går lige på deres födder (ɔ: er ærlige) ligesom Jyderne. H. V. R.

Han skal leve, så længe der er stokfisk i **Norge.**
Lykønskning. M. L. K.

Den, der har en bred ryg, skal til Norge at bære fjæl. A. N. Eller: Hvis du ikke havde det hoved, kunde du komme til Norge og bære fjæl. Mart. D. Han skal til Norge og bære fjæl. Om den, som skal henrettes, så er hovedet nemlig ikke i vejen. H. H., Hj. Man kan hugge hovedet af ham og sende ham til Norge at bære fjæl. Vestjyll. Om den, som ingen ting duer til. H. V. R. Eller: Du duer slet ikke til andet end at sende til Norge og bære fjæl. Om en vantrevning, som hænderne vender avet på til arbejde E. T. K. Eller: Du skal til Norge og bære fjæl på skuldrene. H. V. R.
Om den, der intet har at bestille, eller om den hovedløse.

Du synger, ligesom te du skulde synge døde køer hen i Norge. A. H. P. Eller: Du synger nok de døde køer ud af Norge. Når en synger dårlig. A. H. P.

Inden du er færdig, kommer de fra Norge med sild. E. T. K. Eller: Inden han får snöt og bæjen, kommer de fra Norge med sild. Inden han bliver færdig. E. T. K.

Nu hagler det, og solen skinner, så fanger de sild i Norge. S. Brun.

I kan gjøre akkord, når I kommer til **Troms kirke.**
Til dem, der ej kan blive enige om rene småting. P. K. M.

Han var ikke bedre værd end at sidde på **Vardø.** H. V. R.

11. Hvor vil du hen?
— A vil til **Romsø** og skyde sparre, vil du med at samle op. Svar til börn og nysgjerrige. P. K. M.

Nu er a færdig.
— Så kan du rejse til æ **Naarland** og gjøre føller. P. K. M.

Gå du til **Hekkenfeldt**. H. V. R.

Han er i Hekkenfeldt at gjøre tærmer rene. P. K. M.

Gud ske lov, vi har at æde og gider ædt og kan takke Gud for æde,. sa' **Skåningen.** H. V. R.

Det er nok den, de bruger, når de skal heste øg i **Skåne.** Om dårlig musik. Ant. N.

Det er så rent borte, som **Svensken** havde taget det. K. M. R.

Det ser ud, som Svenskerne kunde have været her. P. J.

Træk tröjen af en Svensker, og du vil se, at der løber en ræv ud af den. Sjællandsk. E. T. K.

Svensken var al tid slöv
og kunde ikke kysse Dansken i hans röv. E. T. K.

21. Når der er sorte skyer i nordöst om vinteren, siges her, at Svenskerne har hængt deres væmel ud. E. T. K.

Brødet skulde man ha', men tobak skal man ha', sa' den svenske kjælling. Ch. W.

Jeg må slæbe som en svensk mær. K. R. S.

Slesvigholsten stamp i vand,
Fanden tæjj hans faterland. E. T. K.

Den og så en **holstensk** sild. Foragteligt udtryk. H. A. B.

Tryghed og forraskelse følges ad, sa' Bryske, da **Femeranerne** tog Glambæk slot. På Femern. H. V. R.

Det gjælder til **Vandsbæk.** Om unyttig tale. H. V. R.

Du skal ad **Før** og tærske-hundepander. H. V. R.
Til en dagdriver, særlig om sommeren.

Han er rejst til **Pelvorm** at samle ags. H. V. R.
Til den, der intet gider bestille, særlig om vinteren.

Nu er den dog skjæv i **Hamborg.** P. J.

31. Gab ikke så höjt, de kjører møg ud i Hamborg, de kunde gjærne kjøre fejl med et læs. Henr. P.

I Hamborg sagdes der i gamle dage: Kom her ind, er du skjælm eller tyv, så frels dit lyv! Katr. G.

Vil du ikke rende og hoppe her fra og til Hamborg. S. Brun.

Han har mange penge i Hamborg bank, men han kan ikke

få dem hjem uden at betale halvsyvende mark for daleren. Eller: . . . i **Ringsted** sparekasse. Ch. W.
Om praleren.

Når kragerne bygger rede, lukkes portene i Hamborg.
De lukkedes for tidlig, for at de kunde få megen told. F. L. Gr.

Det er, som det kunde være gjort i Hamborg. H. V. R.
Om noget smukt.

Det står som en mur i Hamborg. H. V. R.
Om det, der står fast.

Han ser ud, som han havde slugt **Altona** og var i færd med Hamborg. E. T. K.

Du er så bleg som døden fra **Lybæk**. Ch. W.
Om en med et sygeligt udseende.

Rejs til **Rostok** med kaptejnens ællinger. Fra Sydfyn.
Om noget, man ikke kan lide. H. V. R.

41. De dumme danske, sa' **Tyskeren**, han havde fået det med dem, som han vilde. H. V. R.

Æ Tysker er aldrig æ Dansker god, sa' manden, han skar sig på en le. Den var lavet af en tysk fabrikant. K. Th.

Nu skred æ skarn, sagde æ mand, da drog æ Tyskere af. H. V. R.

Han sætter næsen i vejret som en tysk gris. H. V. R.

Han er så tysk som en halepadde. H. V. R.

Tyskerne gjör alting for penge, uden brogede hesteføl. H. V. R.

Du er tysk og tåbeg, men du bliver nok dansk, når du bliver hungrig. H. V. R.

Når nogen snakker tysk, siger man i Haderslev: Du har nok gået om ved en Tysker. F. J.

Jeg kan høre på dit tysk, at du har kunnet svensk för. C. A. Th.

Tag ham, det er en Tysker, han har flæsk i lommen. Ch. W.

51. Du snakker nok tysk. Når små börn ikke kan tale ret.
Han tysker. Om den, der har en vanskelig udtale. H. V. R.

Det er galt tysk, som ingen kan lære. H. V. R.

Det er tysk, det forstår jeg ikke, siger pigerne, når der siges dem en plathed. H. V. R.

Herregud, var det tysk, sa' pigen, hun roste præstens tale, men blev gjort opmærksom på, at det var en tysk præken, hun havde hørt. H. V. R.

Kun én ting vil a love, sa' pigen, tysk skal de D. g. m. it få mæ te å snak'. H. V. R.

.an er en Tysker ud af Jylland. H. V. R.
Siges om en hjemmetysker.

Rejs du til **Pommern.** Lov. H. E. T. K.
Du æ nok fræ **Landte Pommer,** hur do hverken er heller kommer. E. T. K.
Han er fra Landte Pommer, dér, hvor de fisker hummer. M. M.
Lippe-Detmoldere myldrer frem om foråret ligesom følfod. Ch. W.
61. Han er skabt som en **Hollænder.** K. M. R.
Om en tyk og fed.
Han er lige så rød som en Hollænder i röven. H. V. R.
Har du raset, eller vil du rase? spörger Hollænderen den, der bejler til hans datter. A. B. B.
Han er lige så ræd som Fanden for Hollænderen. H. V. R.
Han tager fat på det, som æ Hollænder tog på æ djævel. H. K. K.
Du ta'r på mig som Fanden tog på Hollænderen.
Modtager med grovheder. P. Kr. M.
Vi lader det fryse, som de gjör i Holland. H. V. R.
Siges, når det er frostvejr.
Det er lige så langt som her fra og til **Amsterdam.** H. V. R.
Du er nok Gutten fra **Helgoland.** Eller: . . . fra **Ellidshöj.**
Siges om den, der har været én ting dygtighed ved.
Ellidshöj ved Ålborg. E. T. K.
Det går helt **engelsk.** H. H., Ø.
71. Å, vil du ikke rejse til **Paris** og gå hjem. H. V. R.
Det er **fransk,** det forstår jeg ikke, siger pigerne på Fyn, når man tiltaler dem på en usömmelig måde. H. V. R.
At være **spansk.** Kort for hovedet. At gå spansk på benene.
Afmålt. E. T. K.
Han taler så spansk, så vi danske knap kan forstå ham. H. V. R.
Han ser ud, som han havde ædt **Moskov** og gik efter **Berlin.** H. V. R.
Det er nok **græsk,** det forstår jeg ikke. H. V. R.
Hvad man ikke skjøtter om at svare på, navnlig slibrig tiltale.
Det er længere end her fra til **Jerusalem.** H. V. R.
Her er en Jerusalems forstyrrelse. H. V. R.
Almindelig forstyrrelse.
Det er ret en Jerusalems skomager. H. V. R.
Om en, der flakker meget om.

b. Sjælland.

Der er blödt alle vegne under uden i **Kattegat**. H. V. R.
Der er fuldt af grunde.

81. Der vandt de **danske**. H. V. R.
Udtryk i kortspil.

For at klare sig for **Kullen** løb han på **Nakkehoved**. H. V. R.

Ved **Kjøge** siger de: Ha*n*s å vå*n*d å re*v* å gre*v* å slev. Men ned ad ved **Fagse** siger de gamle: H*å*ens å våend å r*i*ev å gr*i*ev å sl*ø*ev (sløv). E. T. K.

Du må ikke le a mæj, siger **Sjællænderen**. A ka jo it le a dej, nær a it er i dej, siger **Jyden**. F. L. Gr.

Jæ æ fronn **Sty-yby**, å hor æ den mån frå-å? — Jæ æ fronn **Kjønng** a-a-a-a-w. Ch. W.

Han har den **sjællandske** syge. H. V. R.
Kan ikke tygge så rask, som han kan synke.

Han lider af den sjællandske syge. Dovenskab. Ch. W.

I Haslum siges, at Sjællænderen spiser melgrød 21 gange om ugen. H. ved Randers. E. T. K.

Et cylinderur kaldes for spøg i Jylland et sjællænderur. H. V. R.

Ulke kaldes af fiskerne i Århusegnen **Kjöbenhavnere**. H. V. R.

91. Han er lisså tosset som en Kjöbenhavner. J. Schi.

Ja, Herre Gud, tu hvad skal man sige, Kjöbenhavneren kan ikke kjende forskjel på en lus og en loppe. E. T. K.

Han er fornem, han har stolestade i **Petri kirke**. H. V. R.

Du har nok været i **Stormgade**. H. V. R.
Når håret er klippet nær af.

I **Kronprinsessegade** bager man pandekagerne kun på den ene side. H. V. R.

Hvad der hedder »von« i **Bredgade**, hedder »us« i **Kannikestræde**. H. V. R.

I Bredgade går de fleste piger ind til bens. Ch. W.

Den styver er spart for min bart, sa' Jyden i **Snarens** kvarter, jeg giver den skjægskraber Fanden. H. V. R.

Han er så grov som en fiskerkjælling ved **Gammelstrand**. H. V. R.

Han er degn ved **Marmorkirken**. Den dovne. H. V. R.

101. Det er den rette vej til **Vartov**. H. V. R.
Siges om den, der handler ilde med sine midler.

Han har sat ham på **Bremerholmen**. R. G.

Der er lige så mange, som der er katte ved **Mønten.**
Vagten ved Mønten synes tit om natten, at han står omgiven af en vrimmel katte. H. V. R.

Der er slöjjberg i **Sølvgade.** Der er ingen penge. H. V. R.

Han danser som **Rundetårn** i jordskjælv. H. V. R.

Han har taget höjden af **Brokkensbod.** H. V. R.
Er fuld. B. et meget lavt beværtningssted, hvor indgangsdören var så lav, at man måtte bukke sig for at komme ind.

I **Lille-Regnegade** bager de pandekagerne på 3 sider. H. V. R.

Falder man igjennem Jorden ved **Höjbro,** kommer man op i Kina. H. V. R.

Han har aldrig været på hin side **Valby.** H. V. R.
Siges i Kbh. om en hjemmefødning.

Han står på **Valby bakke** og stirrer efter vildgjæssene.
Om utidig spejden. H. V. R.

111. Du skulde rejse ind på **Amager** at slikke bøtter, for næsen er ikke i vejen. Chr. W.
Til den, der har en meget lille flad næse, eller som ikke har nogen tjeneste.

Du duer kun til at komme ind på Amager og stable gåselorte op. Henr. P.

Du skulde sendes til Amager og bide den hvide ende af gåselortene. Mart. D.

Ja-men. — Jammen bor på Amager. H. V. R.
Sjællandsk navn.

Hun går som pigerne i **Islemark.** E. T. K.
Med meget blottet barm.

Naturen er dog temmelig smuk, sa' spækhøkeren, han så sig ved aftenstid om i **Dyrehaven.** H. V. R.

Den vilde være smuk nok, hvis den lå på de norske fjælde, sa' Nordmanden om Dyrehaven. H. H., Hj.

Han har hjemme i **Bisserup** i Flakkebjærg herred.
Om den, der flakker meget omkring eller har bisselæder i skoene. H. V. R.

Månen kaldes **Kulsvier**-solen. H. V. R.

De skifter det med mundene ligesom **Marbæk** hunde.
Ved Frederikssund. H. M. I.

121. Vi lever, til vi dør, som de også gjör i Helsingør. E. T. K.

Smørumovre og **Smørumnedre** de ligger på rad, og **Sejrup** ligger i en hule, i **Vegsø** får man kun liden mad, i **Søsum** aldrig en smule. Ved Frederikssund. H. V. R.

Når man lever i **Håbet,** dør man i **Syvendekjøb** og begraves i **Mörkjøb.** Ved Mörköv. Ch. W.
H. er en gård i S. i Mørke sogn.

Man han høre det i **Veddinge**, når nogen stryger en le på **Odden**. H. Pe.

Ordspil. Vedd. er flere mil fra Sjællands Odde.

Det er forbi med lammene (gjæssene) for i år, de har begyndt at klippe svin inde i **Ods herred**. H. V. R.

Siges på Refsnæs silde på året.

Det er en **Odsingstosse**. H. V. R.

Siger man på Tudse næs om en fra Ods herred.

Det er ham, gutten fra **Høve mølle**. H. Pet.

Siges i Ods herred om en rask karl.

Det røg i ham ligesom en lort i **Høve** degn. K. L. K.

Du er nok fra **Holbæk**. A. E. J.

Om en, der ser vred ud og ikke vil tale.

Han ligner på et hår Fanden fra Holbæk. H. H. Hj.

131. Du skal få det til det sidste Holbæk marked. H. Pet.

Det er nok ikke med dig som med smedekonen i **Grandløse**, hun var tre år om at få begyndt at vaske gulv, og så blev det endda ikke til noget, ti imidlergodlag var baljen falden i staver. Ved Holbæk. Ch. W.

At trække öllet så langt som **Tudse** gjærde. H. V. R.

Om dårligt, sirupsagtigt öl.

Det er lige så langt som Tudse gjærde, det nåede fra den ene ende til den anden. D. P. S.

På **Refsnæs** er brødet så tyndt, at man kan se både **Sams** og **Søre** (ɔ: Sejerø) igjennem det. H. V. R.

En **Kalundborgjyde**. H. V. R.

Der er et jysk sprogmærke at kjende i Kalundborg-egnen.

Kalundborg er en stor stad, i **Raklöv** får vi liden mad, **Ellede** ligger i en hule, i **Kallerup** får vi aldrig en smule, **Vellerup** ligger på en banke, i **Öllerup** gnaves skanke, i **Saltbæk** fiskes flyndere, i **Svendstrup** forlades alle syndere. H. V. R.

Andags ligger på en banke og gnaver den törre skanke, **Istebjærg** ligger i en hule og får aldrig en smule, **Kåstrup** og **Ubberup** ligger på rad, **Tøm'rup** er den store stad. Kalundborg-egnen. H. V. R.

Andags ligger på en banke, der gnaver man på den törre skanke, **Istebjærg** ligger i en hule, der har man aldrig en smule, **Kåstrup** og **Ubberup** ligger på rad, men **Tømmerup** det er den store stad, for der bor præsten og degnen. H. V. R.

Ubberup og **Tømmerup** de ligger på rad, og **Kåstrup** er en stor stad. H. V. R.

141. **Korsør** er en stapelstad, i **Hulby** har de ingen mad, **Tårnborg** står på stikker, der går degnen omkring og tigger. H. V. R.

Det forslår som en lort i **Udby** degn, for der var ingen bund i ham. Ch. W.

Alting går med lodder så nær som **Skjelskør** årreværk, det gik med mursten. H. V. R. Eller: Det er ligesom Skjelskør orgelværk, för gik det med lodder, nu bruger de en mursten. Ch. W. Det går med gjænger li'som Skjelskør orreværk. Lærer H.

Han ser ud, som han havde slugt **Smidstrup** og skulde i lag med **Hesselby**. Ved Skjelskør. N. C. A.

Du drikker to gange ligesom de **Vedskjølle** piger.
Ved Skjelskør. N. C. A.

De hjælpes ad ligesom de Vedskjølle vognhjul. N. C. A.

Man kan bilde ham ind, at **Tis sø** brænder, og **Lillefugledeme** kommer løbende med langhalm at slukke. A. G.

Han (hun) er kommen til **Mullernp.** K. L., F.
Om en død.

De, som dør i **Mulderup**, bliver jordede i **Drøsselbjærg**, og de, som dør i Drøsselbjærg, bliver begravede i Mulderup.
Ordspil på mulden. P. K. M.

Udi **Ringsted** er et hus, der blev drukket mangen rus, der blev danset, der blev drukket, der blev mangen pige lokket. Beg. af en folkesang. H. V. R.

151. Han har det indvendig ligesom Ringsted skråtobak. K. L., K.

Å, vil du ikke rende dig en tur her fra og til Ringsted. Henr. P.

Jeg venter, til fisken kommer, sagde **Havborup** præst, da han var til gilde, og de bød ham grød, som han ikke kunde lide. Ved Ringsted. Ch. W.

Det var en halvgammel mand, der gik på nåde hos folk. Han havde i sin ungdom studeret til præst, men havde måttet afbryde studeringerne. Måske han derfor var bleven lidt underlig.

De har deres tro for dem selv ligesom **Fodbyerne.**
Sorø amt. De er rige, regner alt efter penge og spörger: har han penge. H. V. R.

Lejre er kun en liden stad, i **Kornerup** får de kun liden mad, **Gjevninge** ligger i en hule, i **Trællerup** får de aldrig en smule. H. V. R.

Ved **Slangerup** ligger både **Manderup** og **Kvinderup**, og man siger der i egnen, at der har været paradisets plads. H. V. R.

Han drikker som tre (fire) **Roskilde** degne. O. B. H.
Han drikker meget.
At betale til sidste Roskilde marked. Ch. W.
Betyder aldrig at betale.
Degnsmusmarked kaldes et marked i efteråret i Roskilde, et andet kaldes pæremarked. Det førstnævnte er kjødmarked, det andet frugtmarked. Ch. W.
Fedterup og **Kjætterup** de ligger på rad, **Dammen** er en stor stad, **Marup** ligger i en hule, i **Lunderød** ejer de aldrig en smule, **Skimmede** ligger på det rygende sand, i **Nyby** er der aldrig en ærlig mand. D. P. S.
F. og K. er opdigtede navne. D. (Elverdam) en enlig kro med mølle i Soderup s., de andre byer i Tølløse.
161. **Hammershus** knækker lus, skaldepande i **Bårup**, revnet gavl i **Stedstrup**, slip en vind i **Tingerup**, slik den op i **Smidstrup**. D. P. S.
En dreng skulde nævne 9 byer, og så regnede han op: **Øm**, **Hem**, **Tjæreby**, **Gjederup**, **Glim**, **Himmelöv**, **Vemmelöv**, **Veddelöv** og **Vadsby**. Byer i Roskilde-egnen. Ch. W.
Den, der lægger sig i **Sengeløse**, står op i **Øm**. Ch. W.
Du er nok snart færdig til at komme med den blå vogn til **Bidstrup**. Ved Roskilde. M. M.
Er det idioter? sa' Nordmanden, da han blev vist omkring på Bidstrup, nej, kom så til Norge, og I skal se idioter. H. H. Hj.
Han har det indvendig ligesom **Tjæreby** tyr. K. L. K.
Ved Roskilde.
På Sjælland er der et sted, hvor man kan se ud ad 7 kirketårn' på én gang. Nemlig i landsbyen **Syv**.
Ordspil. H. V. R.
Hedeboerne mellem Roskilde og Kjøge (med deres gammeldags troskyldige væsen) kaldes tit Kjøge höns. H. V. R.
Du har nok væ't på **Heden** og tjent for stordreng, sagde tjenestekarlen om spegesilden, når den er rød inde for skindet. Ch. W.
På Heden mellem Roskilde og Kjøge fik stordrengen en rød sild som en del af sin lön.
Han render i **Kjøge** efter en kurvevogn. H. V. R.
171. Du skal få en basse, når Kjøge marked kommer f... Henr. P.
De Kjøge höns kaldes fem vejrmøller i og ved Kjøge. Deraf talemåden: Vil du se de Kjøge höns. H. V. R.
I gamle dage førte en hulvej, hvorfra man intet kunde se, til byen, man løftede så börnene op ved ørerne over v... med de ord: Kan (vil) du se de Kjøge höns?

Pigerne lover karlene syv kys og en sødbasse, når Kjøge kommer her forbi. N. P. N.

Pigerne i Kjøge får kun en liden lön, men natten er min ejendom, siger de. H. V. R.

I Kjøge får man noget for noget, i **Præstø** får man intet for intet. H. V. R.

Han ser ud, som han havde slugt **Sædder** og skulde i lag med **Herfølge**. Eller: . . . slugt Herfølge og skulde i lag med Sædder. Ved Kjøge. Henr. P.

I **Vallø**, i Vallø, der er så godt at være, der synger lærkerne, der danser pigerne, kom kat, kom mus, kom myre, kom alle smukke dyre. H. V. R.

Han er løben af landet og til **Mosede**. H. V. R.

Han vil skjule sig, men man véd dog, hvor han er.

De spiser søbemad til aften ligesom i Mosede. Greve sogn. H. V. R.

Kongsted er en stor stad, i **Rönnede** har de lidt mad, **Borup** ligger i en hule, i **Egede** har de aldrig en smule. H. V. R.

181. **Nidløse** er en stor stad, i **Kongsted** har de megen mad, **Verup** ligger på en banke, i **Låstrup** gnaver de på en skanke. H. V. R.

Herre Gud i **Hammer** sogn, siden kommer vi til **Risby**. Ved Præstø. Ch. W.

Fadervor duer ikke i Risby. Ved Præstø. H. V. R.

Der var tyve på loftet, og folkene bad deres fadervor, men det blev værre og værre.

Først noget og så noget, sådan gjör man i **Råby**. O. M., B.

Ved Storeheddinge. Som: Rom blev ikke bygget på én dag.

Månen kaldes her på egnen Råby sol. O. M.

De hvisker, så Råby hunde gjøer ved det. O. M.

Et fad grød som **Ambjærg** og et smörhul som **Ornebjærg** gadekjær. H. V. R.

A. en bakke og O. en by ved Vordingborg.

Ses vi ikke för, så ses vi til **Remkilde** marked. Ved Vordingborg. H. V. R.

Lystrup den røde har lagt **Vordingborg** len øde. H. V. R.

Det hænger sammen som **Ribjærgs** ærter, der flöj op i skorstenen. Sydsjæll. H. V. R.

191. Langs östkysten af Kalvehave sogn hedder det: Når **Stevns** skylder (ɔ: toner höjt) bliver det uroligt vejr. H. V. R.

Hillemænd, sa' **Snesere** mænd. Ja, det fasto' se, sa' præsten i **Bårse**. Det er en jammer, sa' præsten i **Hammer**. H. V. R.

Bårse er en stor stad, **Fagsinge** ligger i en hule, i **Dyrlöv** har de lidet mad, i **Hastrup** aldrig en smule. H. V. R.

Bårse er en stor stad, i Hastrup har de kun lidt mad, Fagsing ligger i en hule, i Dyrlöv har de aldrig en smule. H. V. R.

Kallehave rakkere, **Viemose** prakkere, **Bål** herremænd, **Sageby** er en herlig stad, i **Kindvig** har de ingen mad, **Sandvig** ligger i en hule, i **Tågeby** har de ikke en smule. Byerne langs vestsiden af Ulfsund. E. T. K.

Vi er alle sammen Adams börn, uden **Mønboerne**, de er Evas. Siges i Sydsj. P. K. M.

Nu skal jeg aldrig mere sætte min fod på dansk grund, sagde Mønboen, han gik i land ved Kalvehave. K. R. S.

Når hun bygger tårne fra **Klintodden** til **Falsters nakke**, fråder i strömskåren og går styrbords på, så får vi en frisk luftning. Fiskerytring fra Møen. H. V. R.

Den første gang man kommer ind til marked i **Stege**, skal man først kysse en kjælling i **Lindemark**. Dermed driller man småbörnene, der første gang skal med til marked. L. lidt uden for Stege. H. V. R.

201. Når man går ud og ej vil sige hvorhen, siges: Jeg går til **Reddinge** at rive vikker. Møen. H. V. R.

Når der spörges, om en er hjemme, og han er gået hen at sove, svares: Han er gået til **Svendsmark**. Møen. H. V. R.

Der æ stowe sårre, æ kat æ dø i **Bårre**. H. M. I. Maaske: Borre på Møen.

De går i fåreflok ligesom de **Elmelund'**. H. V. R.

Mellem **Aggers** og **Om** er der ingen Fanden, der kan komm'. H. V. R. Aggersø og Omø. Der går en stærk ström.

Gid du sad på **Sprogø**. Ch. W. Eller: Gid du sad på Sprogø tofte. H. V. R.

På Sprogø pisker man sine börn med törv, fordi der ingen ris er. H. V. R.

I trækker på rad ligesom **Sireboerne**. P. K. M.

Der skal syv **Sireboere** til en snaps. P. K. M. S. drog til Kalundborg marked med deres uldtröjer og gik flokke de halvanden mil fra Mulen til Kalv.

På **Sejerø** siger man i höstens tid, når en i afstand stryger sin le: Jeg kan høre, at der er en, der stryger sin le på enden af odden. H. V. R. Ordspil. Sjællands odde og leens od.

211. **Væne** venter efter **Glæne** og **Ørslev** höje kirketårn.
Ved Skjelskør. Oversvömmelsen skal efter spådommen ved en stormflod strække sig til at ødelægge den höjtliggende Ørslev kirke. Se: Thieles folkesagn. H. V. R.

Med et par brede ben og en umådelig stor tro kan du gå til **Musholm**. K. L., F.
En lille ø, en mil fra Sjællands kyst.

I regnvejr skal man bære sig ad som på **Ovrø**, der lader man det regne, til det holder op. Chr. W.
I Issefjorden.

Lad os bære os ad ligesom dem derude på **Rersø**, sagde manden i et øsende regnvejr, for de lader det regne. K. L., F.

Der er skjel på drenge, men især på Rersø drenge.
Ordspil. Ved R. ved Hallebyåaens udløb fanges en del fisk, især sild, og formodentlig derfra Rersødrengenes mange skjæl. K. L., F.

Sæj te pipling (ɔ: pigen), hon ska ta kjittan (ɔ: spanden) å go åp po tiljed (ɔ: loftet) onde skonkin (hanebåndet) å ta slömmer (kornaffaldet) å gji jyltan (den unge hunso).
Siges på Bornholm. E. T. K.

Der siges på **Bornholm** om dem, der er fra det øvrige Danmark: Han er borte fra, eller: Han erført (?) H. V. R.

En krakiler kaldes i Kjöbenhavn en **Bornholmer**. H. V. R.

Bornholmerne praler af, at der hos dem hverken findes Jøder, muldvarpe eller lotterikollektører. H. V. R.

Man skal ikke tage flere **Bornholmere** om bord i et skib, end der er master i det. Andre siger: enten bare Bornholmere eller slet ingen. H. N.
For deres trættekjærheds skyld.

221. Hvem prædiker höjest på Bornholm? Det gjör **Rutsker** præst. Fordi R. ligger höjest. H. V. R.

På **Bornholm** kaldes månen: Udbyggernes sol, på grund af sit sparsomme lys. H. V. R.

Rönne piger, **Åkirke** herrer, **Nexø** öl, **Svanike** brændevin, **Perskirke** narre, **Povlskirke** pommerællinge[1]), **Bolskirke** poggemunde[2]), **Ibskirke** skadeskrække, **Östermarie** tyverække, **Arnage** fisk, **Bakke** lags, **Snogebække** sand, **Årsdale** grus, **Listad** kirsebær, **Gudhjemme** sild. H. V. R.
[1]) Pommer: kraftig, stærk. [2]) Pogge: padde, tusse.

Hasle glans kaldes klarhed i vest. H. V. R.
H. ligger på øens vestside.

Teine sang. H. V. R.
T. på östsiden af Bornh. Siges på Bornholm, når bølgerne slår imod Teine klipper.

Har du hørt, at Karl Dam har fået **nykker**? Chr. W.
Om en lærer, der var kaldet til Nykær (ɔ: Nykirke på Bornholm). Ordsp.

Når owlonds folk kommer til **Samsø**, spörger Samsingerne dem for skjæmt, om de kan sige: En hwaarl får én lo*w*dar. M. Sör.
Jyderne kan nok sige det, men Sjællænderne og Fynboerne ikke.

Det er godt at være præst på **Samsø**. H. V. R.

Kan du lugte, når de bager pandekager på **Samsø**? A. B. B.

Der var en sværm piger, som der er harer på **Samsø**. H. V. R.

231. Du skal til **Tanderup** at få dine öjne flyttede.
Når en ikke kan se, hvad der ligger lige for. A. G.

Det er nær hellet, siger pigerne i **Tandrup** på Samsø, når der er huller på deres strömpehæle om mandagen.
Ordspil. Hellet kan betyde helligdag, men også tyde på hælen. P. B.

Han har en i hver by og en lille sort fra **Tanderup**.
Om en der har mange kjærester. J. Jörg.

Du ser så mildt med öjnene, som du så var født i **Langemark**. A. G.

Hop ståes, siger **Brundby** piger til deres kjærester, når det er meget gjævt. N. P. O.

De **Brundby** piger løber skjævt ligesom hunde i blæst. H. V. R.

Gud ske lov, det er snart hellet (helligdag), siger de **Stavns** piger om mandagen, når deres hoser er i stykker.
Se ovenfor. N. P. O.

Når de **Samsø** piger og de **Refsnæs** drenge danser, går det rask til. F. B.

---

c. Lolland og Falster.

De **lollandske** bisper, de **fynske** provster, de **sjællandske** præster og de **jyske** degne. F. B.
Således har man betegnet præstekaldenes störrelse i de enkelte landsdele.

Ål og kål og gåsekjød, fisk og flæsk og fårekjød, det er god føde om vinteren, siger Lollikerne. Kar. T.

241. Han har den lollandske syge. Er doven. J. Schi.

En sölle Lollik. En dum klods. Sjællandsk. H. V. R.

Det var dog et forbandede (Fandens) hul, sagde Lolliken, han faldt over en møgdynge. E. T. K.

Lollands plöjning og helvedes ild skal der nok aldrig være

ende på. Ch. W. Eller: Al ting har en ende, undtagen kvinders arbejde, Lollands plöjning og helvedes ild. K. R. S.

Jæ æ vaw (ɔ: vag), siger de lollandske katte. Kar. T.

Å Herregud, er han fra **Rødby**. Å se, fra **Nakskov**. Ja så, fra **Maribo**. Nå—å, fra **Nysted**. **Sagskjøbing**, Sagskjøbing, ja det er sandt, fra Sagskjøbing. Hillemænd, fra **Nykjøbing**. Bare fra **Stubbekjøbing**. H. V. R.

Det gjælder om ordenes betoning. Nakskov og Nykjøbing sættes omtrent jævnsides i spidsen, så kommer Maribo, Nysted, Stubbekjøbing og Sagskjøbing og endelig Rødby, men opstillingen er ikke længer betegnende.

På Lolland svarer man, når en siger, at han er fra: Nakskov: Gud bevares. Maribo: Ja så. Rødby: Herregud, er De fra Rødby. Nysted: Så—å. Sagskjøbing: Åå, der ude. H. V. R.

Nakskov er vor hovedstad, Maribo er en forsulten rad, i Rødby får man öl og mad, Nysted ligger i en hule, Sagskjøbing duer ikke en smule. H. V. R.

Nysted ligger på en banke og har mange store tanke. H. V. R.

I Rødby er alle folk fiskere uden præsten, han er ålestanger, og degnen han graver maddiker op til dem allesammen. H. V. R.

251. Han er meget værre end de slemme drenge i **Skovlænge**. Ved Søllested. H. V. R.

Det ligner hverken **Hovgård** eller **Nakskov**. H. V. R.
Om det, der ej vinder yndest.

I **Horbelev** danser de til fire sider, og der er dog kun to.
Også avet om. H. V. R.

I Kippinge hedder det: De **Brarup** piger de er så fromme, de går i kirke med spejl udi lomme. I Brarup hedder det: De **Kippinge** damer må hver mand rose, de går til baller med hul på hose. H. V. R.

De **Frejlev** skalke med de røde ører. H. V. R.

Ved Nysted. Sigter til, at Frejlev bønder dömtes til at møde med 12 kridhvide stude til straf, fordi de havde ihjelslået fogden. De kunde kun opdrive 11, og den tolvte, som havde røde ører, hvidtede de dem på med kalk; men da det regnede, løb farven af. Da udbrød kongen: Se til de Frejlev skalke.

Han skal til **Pederstrup** og høre, hvad klokken er. H. V. R.

Om de **Jordbjærg** folk hedder det: I hører nok til Jordbjærg by, men I står under det Sjunkeby ejerlag.
Ved Nakskov. J. ligger på en lille bakke, medens Sj. ligger en sænkning ved siden af. H. V. R.

De vandt allesammen lige som de **Höjreby** drenge. H. V. R.

Han skal til **Höjsmarke** at hente pilebark. H. V. R.
Det er en nøgen egn.

Han ser ud, som han havde brændt **Falster** og skulde (vilde) i lag med **Lolland**. Fortvivlet, bister. H. V. R.

261. Han har sædt Lolland og skal i lag med Falster. Om en, der ser bleg og forfrossen ud. D. P. S. Eller: Han ser ud, som han havde sædt Falster og skulde til at begynde på Lolland. Stevns. J. P. J.

Det er i regnvejr bedst at gjøre, som de gjör på Falster, der lader de det regne, til det holder op. H. V.

Han går dem bag af, ligesom **Gjedesby** piger ved deres hoser. Kar. T.

De delte det med munden, ligesom **Bøte** mænd deres hø. H. P. H., H.

Han tygger avet om ligesom Bøte får. H. P. H., H.

Når **Vålse** fattiglemmer skal begraves, bliver de sat ned på enden (ɔ: med næsen i vejret). Kar. T.

En **Radbjærg** stadsfrøken kaldes på Falster en overdrevent pyntet bondepige. H. V. R.

I morgen kommer der en dag, sagde **Kippinge** mænd, de sloges. H. P. H., H.

Hvis ingen anden vil, så skal **Tillitse** degn, siger man på Lolland, og somme föjer til: »og han kan endda gjøre hvad han vil.« P. C. H., L.

---

d. Fyen.

Fynboen siger: Huni han har fået hvalpe, katti han har fået killinger, duen han har lægt æg osv. H. V. R.

271. Fynboen siger han til en særk og hun til en skjorte. H. V. R.

Når man pikker (hårer) ham én gang og jejter (stryger) ham to gange, så kan han gå hele dagen, siger Fynboen om en hølé. H. A. H.

Øvni og vøvni og jenkakkeløvni (til at gjøre nar ad **Slettboernes** mål). P. J.

Hejer å dejer å alle stejer seer di ewwe på **Slææten** (spottende om målet der). H. H., Hj.

I **Fyn** kalder de alle blomster roser så nær som rosen, for den kalder de tornerosen. Fra Sjæll. H V. R.

Fynboen spörger **Jyden**: Hvorfor kiger I altid tilbage, når I har været for jer selv?
— Det er, fordi der er spået, at vi skal en gang skide en Fynbo. T. K.

Jyden lader **Fynboen** høre: 1. Håns, kom ind til dawre. Hvad skal vi ha til dawre? — Kål! — Jeg skitter i din kål! 2. Håns, kom ind til dawre. — Hvad skal vi ha til dawre, mor? — En flæskepandekååg! — Så vil jeg gå hen og skitte, og så vil jeg tale til drengen, og så vil vi spise tilsammen. T. K.

Fynboer, **Jøder** og gråspurve de hører til samme art, for de tager alt det, de kan få. H. V. R.

Vi følges ad ligesom Fynboerne til galgen. H. V. R.

Det kniber for Fynboen. H. V. R.
Siges i Fyen, når man er i en lille forlegenhed.

281. Fynboerne kan sagtens blive rige, siger Langelænderne, for de skaver deres hör og gjör deres hø.
Skaver ɔ: skjætter, men udlægges som: skaber. H. V. R.

Når de **fynske** køer om foråret kommer over til markederne i Nordslesvig, for at sælges til Marsken, siger man: Nu kommer de fynske kalve. H. V. R.

Når Fynboen er i Jylland og beder om en drik öl, men får til svar, at frosten har stivnet öllet i tønden, siger han: Ja, kan hun fryse ham, så skulde Satan drikke ham. H. V. R.

Fynboerne går altid med en krans af boghvedegrød om halsen. H. V. R.

Du mimrer med munden ligesom Fynboen, når han går over en boghvedemark. M. M.

Fynboen bærer altid boghvedegrød hos sig i lommen.
Sjællandsk. H. V. R.

Hvis **Fynneboi** ette hade gröi, bogvæjegröi, så va han døi inden otte dave. M. J.

Fynbogrød skal være så hård, at man kan træde på den med træsko. H. V. R.

Han har en fynsk mave. Kan spise meget. H. V. R.

Fyn det er et godt lille land, for der er boghvedegrød og smör at dumpe hende (ham?) i. H. V. R.

291. Og Fyn det er et godt lille land, for der får man noget for noget, men Sjælland er et skidt lille land, for der får man itte for itte. H. V. R.

Han er lige så klar og ren som Fynskens hest, når man gnider den om munden med humle, lugter den straks af humle ved bagen. Kar. T.

Kragetræer og bukkenblade, det er minsæl noget svær græjs at slå, men **Jyden** har noget, han kalder katteskjæg, det kan man slå af med en bøgevognkjæp. H. A. H.

Jeg slog det i vand, rev det i vand, kjørte det ind i vand og så hældte jeg vand på det inde i laden, og så brændte det endda min lade af, sagde Fynboen om det våde hø. H. A. H.

Han kan lugte græsset gro ovre i Fyen, siger den selvkloge i Haderslev egn. Lærer B.

Når Fynboerne lærer deres sönner at kjøre, siger de: I skal tage en tömmestræng i hver hånd og pisken i den anden. E. T. K.

Er du af de kloge Fynboer, så Gud hjælpe os for de tåbelige. E. T. K.

I gamle dage sagde man om Fynbokarlen, at når han friede, så sagde han, idet han rakte pigen sin hånd: Er mi hjaat som di hjaat, så gier vi hinajen vo hånd på de, si dæe si. K. K. J.

De fynske humlekræmmere siger: Når De tager en håndfuld humle og gnider min brune hoppe i panden, og så går hen og letter ved halen, kan de lugte, det er gået igjennem den. Siges på fynsk mål. E. T. K.

Nu er det galt i Fyen, de vil ikke ha' æ lybskskillinger. H. F. F.

301. Nu vil det nok regne. — Så gjör vi, ligesom de gjör i Fyen, der lader de det regne. E. T. K.

Har du fået et barn, eller skal du have et? spörger man på Fyen, når man fæster en pige. A. B. B.

Kan du vise mig min' öj, skal du få noget af min grö, siger Fynboerne, når de er ude at fange deres heste. J. G. P.

Rundetårn sprang jeg over ligesom Fynboen. H. V. R.
Siges både i Fyen og på Langeland.

Natten er vor egen, siger de fynske piger. H. V. R.
Siges i Fyn og på Langeland.

Du skal til Fyen (Ty) og gjör' føllei. H. V. R.
Om den, der har en sölle, ombunden finger.

Over hele verden, både **Fyen** og **Langeland**. H. V. R.
Siges på Langeland.

En ulykke i **Fyen** er et fedt får i **Jylland**. L. F.

Træk du nu te dæ, så trækker a te mæ, så kommer å Fynbo min sæl te å lig nagen, sa' Jyden til Sjælænderen. H. V. R.

Det rumler ligesom melgrød på **Sletten.** L. F.

311. Han skal ud på **Slajden** og stable gåselorte.
Om den dovne. P. K. M.

Hvis du vil være artig, skal du få lov til at komme ud på Sletten og stable gåselorte og bide den grönne ende af dem. Drillende til börn, der græder for intet. H. H., Hj.

Røv og bøve har vi nøve, Gud være løve, sådan siger de ude på Sletten. P. J.
Ironisk. Rug og Boghvede har vi noget af o. s. v.

Han ser ud efter Sletten. Han skeler. H. V. R.

Han lægger ørene tilbage ligesom Sletteboerne. H. V. R.

Hvor er du fra? — Jeg er fra Sletten a'. — Å Herregud. H. V. R.

Odense vejrlig, **Kjöbenhavns** torvepriser og **Maribo** ulykker er stående artikler. H. N.

I Odense taler de bedst dansk. H. V. R.

I Odense har de ondt ved at sige l. Rejser en igjennem byen, råber de, om han vil til Rumby eller til Marsröv.
L. og Malslev. H. V. R.

Man kan ikke sige noget af (om) vinteren, för vi har haft det store Odense marked. H. V. R.

321. I Odense hedder det, at alle små börn kommer fra Rosenbækken. R. løber gjennem byen. H. V. R.

Han er så tørstig, at han snart drikker **Odense** og **Assens** op. J. Sör.

Vi del me munne lissom **Stjeig** (Stige) mænd gjore mæ høet. Ved Odense. H. V. R.

Der var en kone i **Bolbro**, hun åd en sild, efter at hun var død. Ved Odense. H. V. R.
Fynboen siger nemlig hun til silden.

De **Harrendrup** kale er aldrig så fale (farlige), de kan aldrig gi' en dram, og det er halvanden skam. P. K. M.
Odense-egnen.

Der var segs mænd i **Killerup**, de gjærdede hele året rundt, undtagen jule-, påske- og pintsemorgen, ti da lukkede de svinehuller. Ved Odense. H. H., Ø.

Han skal nok til **Langesø** at være svinedreng. H. H., Ø.
Ved Odense.

Det kommer an på, om de ikke står i Langesø svinegård.
Om tvivlsomme penge. H. H., Ø.

Du behøver ikke at være stor på det, fordi du har fået den bestilling at gjøre træsko til Langesø hovkøer. Jak. R.

Hvordan går det? — Op og ned som **Rue** gade. A. E. J.
Rue i Vigerslev sogn.

331. De **Vibe** (Viby) viber og de **Føns** höns og de **Rud** kokke, de flyver altid i store flokke. H. V. R.

De Føns höns og de Rud kokke samles i store flokke. Ved Odense. Når ungfolket samles til lystighed. H. V. R.

Det ligger midt i vejen ligesom **Lumby** kirke. Ved Odense. H. V. R.

Vi kjører gjennem **Tofte** for de **Harreslev** hunde. Ved Odense. H. V. R.

Hvad hedder præsten i **Seden?** Ordspil. H. V. R. Sagdes, mens pastor Wad var der i sognet.

Han skulde gå på **Bederslev** fælled og bide tidsler. Sletten. Om en, man under ilde. H. V. R.

Tosset-Jont fra **Jave mølle.** Verninge. H. J. Om en, der løber med noget, som ingen vil tro.

Hvor dog verden er stor, sagde konen, hun gik over **Bellinge** bro. B. ved Odense. P. J.

Herre Gud i **Hemmerslev.** Ved Otterup. Ant. And.

I **Himmerslev** siges, når det blæser: Nu flytter de sand ovre i **Hårslev.** Hist føde, her sandede jorder. H. V. R.

341. Han er nok ude fra **Avens,** hvor de bager tynde pandekager i en skjæppe og vender dem med en vognkjæp og sætter gåselortene i hæs. H. H. Ø. Avens ɔ: Agenæs. Ved Bogense.

Di står over ende lissom di **Ejlskov** mænd. H. V. R. Bogense-egnen.

Mågerne kaldes i Nordfyen **Bogense** höns. A. E. J.

I Bogense er de alle fruer, undtagen to fiskekjællinger, de er madammer. Ant. And.

Bogense rosiner kaldes et slags gode gulerödder, som avles der. De driver lammekjødet af fadet. Moth. H. V. R.

Vi kjører gjennem **Tofte** for de **Harreslöv** hunde. Bogense-egnen. P. K. M.

Hvor skal du hen? — Til **Skrillinge** at spille for skagepiger. Skr. ved Middelfart. Den, der ikke holder af at give nærmere besked. B. H. S.

»Ligeledes«, som degnen i **Middelfart** begyndte sit brev til bispen. H. Br.

Når **Gamborg** ikke har byg, da Gud nåde landet. H. V. R. Eller: Når Gamborg fattes (ikke har) byg, da er Danmark syg. Ved Middelfart. H. V. R.

Pissen går for dansen, så nær som i **Byllerup,** der gik 'et midt i 'en. Ved Middelfart. E. T. K.

351. Konen koger sin kål i **Borre** og spiser den i **Blanke.** Ved Middelfart. Skorstenen står nemlig i B. og bordet i Bl. Enkefru Heyde.

Det går op og ned ligesom (prisen på) **Båring** fårekjød. H. V. R.

Båring og **Blanke** de ligger på en banke, **Rorslev** kirke har ingen tårn, derfor ligger **Viby** så langt derfra, **Gamborg** det er en fiskerby, i **Svendstrup** der er hverken læ eller ly, **Skrillinge** er en forsulten rad, **Middelfart** er en kron'stad. H. V. R.

Båring og **Blanke** de ligger på en banke, **Rorslev** kirke har ingen tårn, derfor ligger **Viby** så langt derfra, **Gamborg** er en fiskerby, **Kavslund** ligger så lidt i ly, **Skrilling** er en arm rad, i **Svendstrup** har de hverken potter eller fad, **Voldby** er en krune, **Kustrup** mølle ligger til sjune. H. V. R.

Båring og **Blanke** de ligger på en banke, **Rorslev** kirke har ingen tårn, derfor ligger **Viby** så langt derfra, **Indslev** er et herreslot, i **Kjærbyholm** har de så meget godt, i **Kjærby** har de hverken rotter eller mus, og i **Kjærby** (?) kan de ikke låne en stodder hus, **Risum** ligger i lune, og **Asperup** er en krone. Ved Middelfart. H. V. R.

Han råber hurra med den anden ende ligesom Lille-Bendix i **Röjle**. Ved Middelfart. H. V. R.

Nu ligger jeg, hvor de **Brylle** vogne ikke kan kjøre over mig. Ved Årup. M. R.

Skinner solen ikke andre steder, så skinner den på **Brændekilde** kirke. Ved Årup. H. V. R.
Den er höjtliggende. Siges i Nörre-Lyndelse.

Nårup er en krone, **Verninge** ligger til sjune, **Langsted** er en liden stad, i **Bregnemose** er hverken öl eller mad. Ved Årup. H. V. R.

Det er lige så langt som herfra og dybt ind i **Vissenbjærg** skov. Ved Årup. H. V. R.

361. Gud fri os fra Vissenbjærg gyde og den sorte gryde. H. V. R.

Tålsvognen brast aldrig uden i Vissenbjærg gyde. H. V. R.
Også: Tryggevælde stræde. Vejen der er meget dårlig.

Verninge er en krone, **Langsted** står til sjune, **Nårup** er en herrestad, i **Birkendrup** får vi hverken öl eller mad, i **Holmehave** ben at gnave, i **Pindstofte** ude hos Ellen får vi en tyk skjørvælling. Ved Årup. H. V. R.

På **Gunderse** og **Bederslev** fælled stabler de gåsemøg og tager otte skilling for favnen. Ved Årup. H. V. R.

Assens har sat sin grå hat på. H. V. R.
Siges i Vedelsborg-egnen, når man på vejen dertil öjner byen kirke, hvoraf et langt stykke vej kun tårnet kan ses.

Det går bus bas ligesom i **Korum** (Kjærum) kirke.
K. annegs til Assens. B. H. S.

I Ørsted og andre sogne ved Assens kaldes månen **Ladegård** grødsel. H. V. R.
Når månen står op over L., er det nadvertid.

En kløft i bankerne, hvor de jyske bønder efter slaget ved Øgsnebjærg vilde hvile sig, men blev oprevne af J. Rantzaus rytteri, kaldes **Madskabet.** H. V. R.
Søby sogn ved Assens.

Ligesom vandet i **Troldemose** stiger eller falder, stiger eller falder tiende- (korn-) priserne. H. V. R.
Sønderby sogn ved Assens.

Folk fra **Sønderby** kaldes i omegnen Sønderby syndere.
Båg herred. H. V. R.

371. Det er bedre at ligge i **Orte** end i **Hø**. Eller: Orte er jo bedre end hø. H. V. R.
Skal udtrykke, at noget er bedre, end det ser ud til eller har ord for. Orte er en stor kirkeby nordöst for Assens. Hød i Flemløse sogn. Ordspil.

Nu begynder de på det første igjen ligesom **Tanderup** degn.
Ved Assens. H. V. R.

Dærup er en krune, **Flemløse** ligger til sjune, **Voldtofte** er en liden stad, **Høed** ligger ud i en kragerad, i **Dreslette** slikker de af tomme fad, i **Snave** drikker de vand for vin, af **Brydegård** gjör vi meget grin, i **Brunshus** er der kun vand og sand, på **Helnæs** er der aldrig en ærlig mand. Flemløse og Dreslette sogne. Assens-egnen. H. V. R.

Han skal nok til **Hvedholm** at være kusk. H. H. Ø.
Ved Fåborg.

Jeg har været på Hvedholm at lære at kjøre med fire.
H. H. Ø.

Hun ligner himpegimpen fra **Gjærup.** H. V. R.
Brahetrolleborg s. ved Fåborg. Om én, som ser lurvet og sjusket ud i klæderne.

Skal vi hjælpe hverandre, ligesom de Gjærup hjul?
P. J.

De står på færden ligesom de **Fåborg** mænd. H. V. R.

I **Bellinge** er der storkerede på hver mands hus (ɔ: kirken).
Ved Fåborg. H. V. R.

Öl først, sagde Bellinge degn, han faldt i kirkedören.
L. Fr.

381. Han er gået til **Svanninge**. H. V. R.
Som: til Fjerhöj, eller: til Sovestrup.
Fåborg-egnen. Om én, der tager sig en lur.

Pir op i lampen, sa' de **Horns** drenge, de spillede kort i måneskin. Horns land. H. V. R.
Man var der tidligere forfalden til kortspil.

Lad os bære os ad som de gjör i **Strandhusene** — de lader det regne. Ulbølle s. ved V.-Skjerninge. H. V. R.

Når der fattes vand i **Sønderstrand.** H. V. R.
Som: Når der bliver to torsdage i én uge.

Haan æ neere frå **Svenibor** aw. H. H., Hj.

Jeg fik Svendborg våben. Siges i Fåborg, når man har fået intet eller det, som værre er. H. V. R.

Han går nord om ad Svendborg, at de **Mullerup** hunde ikke skal bide ham. Om den frygtagtige. H. V. R.

Det Guds ord fra landet, siger Svendborg ungdom om **Skårup** seminarister. H. H., Hj.

Seminaristerne fra Skårup seminarium kaldes for spøg Skorpionerne af de andre seminarister. H. V. R.

Åby vrøvlinger, **Skårup** skrøvlinger, **Holmdrup** er en liden stad, i **Tved** får man både öl og mad. H. V. R.

391. Det står i en vimmel ligesom **Lundsgårds** mælk. Ved Kværndrup. P. J.

Ja, klokken er halvelleve på **Hellerup.** P. J.
Ved Ringe. Et undvigende svar.

Ses vi ikke för, så ses vi til **Egeskovs** marked, for der mødes alle kjæltringer. H. V. R.

Ses vi ikke för, så ses vi til Egeskovs marked, sagde kjæltringerne forhen. H. H., Ø.
Dette marked kaldtes kjæltringmarkedet, et meget betegnende navn.

Det var den slemme dreng fra **Egebjærg**, der åd vællingen fra hunden. Ved Kværndrup. H. V. R.

Vigerstederne siger om **Kværndrupperne** (nabosognet, som har mange törvemoser), at de er Tyrker og lever af törv. H. V. R.

Nok en **Volstrupper.** P. J.
Fra Ringe sogn, hvor en gammel præst tegnede folk til alters i byvis og kaldte dem frem med disse ord.

Han kan ikke komme til ligesom **Krarup** degn, han stod ene i møddingen. Kr. ved Kværndrup. E. T. K.

Det er så lige som en **Nyborg** gadedör. H. V. R.
Om noget skjævt.

Man er ikke berejst, uden man har været i **Hjulby**. Nyborg landsogn. H. C. H. J.

401. Han render rundt for alle vinde ligesom **Rynkeby** vejrmølle. Ved Nyborg. H. V. R.
Om den holdningsløse. R. ligger höjt.

Du gjör dig nok store tanker om **Røde mølle**. Eller: Han gjör sig store tanker om Røde-Møllers datter, som han aldrig får. Nyborg-egnen. P. J.

Du studerer på lovforeningen ligesom de **Fravde** gjæs.
Ved Nyborg. A. M. N.
At tælle småpenge i **Kjærteminde** og at se **Gråbrödre** altertavle. L. M.
Siger man, når man vil skjule, hvad man går efter.
Kjærteminde rådmænd er et slags udmærkede flyndere, der fanges på nordvestkanten af Storebælt. Der siges da: I Kj. æder de deres rådmænd. H. V. R.
Du er nok i forhånd ligesom Kjærteminde skomagere, de var nemlig fulde, når andre folk kjørte til marked. P. C. H., L.
Han er i forhånd ligesom Kjærteminde skomagere, de havde opædt til jul. H. V. R.
Det er af Kjærteminde prøvesølv. Ant. N.
I Kjærteminde er de alle fiskere uden byfogden, han stanger ål. H. V. R.
Det er ikke grød at grine ad, ej heller vælling at kjøre til Kjærteminde med. P. O.
411. Han går på omgang ligesom **Ladby** skjæppe.
Ved Kjærteminde. H. V. R.
Natten er vor egen, siger de **Martofte** piger. E. T. K.
Ved Kjærteminde.
Det er ens i begge ender ligesom **Kjærby** kvinder. A. G.
Kjærby er en krone, **Viby** ligger til sjune, **Drigstrup** er vor hovedstad, i **Bregnør** får vi kun lidt mad. H. V. R.
Ved Kjærteminde.
Ærøskjøbing er en stad, **Marstal** er en flække, **Ommel** er en bondeby, **Kragnæs** er en svinesti. H. V. R.
På **Strynø** har de et stort stykke kandissukker hængende ned fra loftet, som alle i huset skiftevis suger af ved kaffen. H. V. R.
Det samme sagde man i gamle dage om Hollænderne.
Sæt, sa' Strynø præst, han stödte sin rumpe imod alteret.
Sæt ɔ: holdt, egentlig tilråb til hesten, når den skal rygge sig. H. V. R.
Når isen kan bære en krage, kan den også bære en Strynbo.
De kommer meget tidlig over isen til Langeland. H. V. R.
Du kan blive milepæl på **Branse**. M. R.
Det er **Turø** ligsalme. Om en slæbende melodi. H. V. R.
421. Skipperne fra Turø går ud med en fjerding smör og kommer hjem med en tønde. A. B. A.
De skraber nemlig smörret igjen af brødet, og så følger der en hel del brød med.
Du kan komme til Turø og blive kukker. H. H., Ø.
Du kan blive kukker på **Båge**. M. R.

De **Bågø** koner pisker æggene i deres kjoleskjød. H. V. R.

Herregud, er han nu også listet af, sagde kjællingen på **Bogø**, præsten talte til hende om Kristi død. H. V. R.

Vil du gjærne tjene en mark? — Ja. — Å, gå så til Bogø og spörg, hvad klokken er. Ann. J.

Langeland kaldes tit af Fynboerne det lille Tyrki. H. V. R.

Langelænderne er Danmarks Franskmænd. E. T. K.

På Langeland siges der i gammel tid at have været: Femten møller og femten bøller og femten kirkesogne.
Nu er der mange flere end femten møller. G. B.

Du er en Langelænder, for du siger: er det møvli, selv om du sidder under reven på koen. H. V. R.
Ordspil. Møvli ɔ: mulig og mulen.

431. Det ligger midt i vejen ligesom **Stroense** kirke. H. V. R.

Du er nok döv på det øre, der vender ad **Pederstrup** til.
Siges der i egnen, når én ikke vil høre efter, hvad man siger. H. V. R.

Han rejser nok af landet og til **Fæbæk**: H. V. R.

De er i forhånden ligesom de **Fodslette** mænd. H. V. R.
Ti de har opædt för jul.

---

e. Jylland i almindelighed.

Fynboerne siger, at der er syv slags Jyder: Kronjyder, Kvabjyder, Flynderjyder, Torskjyder, Træskojyder, Fnatjyder og Molboer. H. V. R.

Der er tre slags Jyder, Kalundborgjyder, Vordingborgjyder og Kvabjyder. Midtsjæll. Ch. W.

Kronjyder i Århus-egnen, Flynderjyder ved Limfjorden, Skrabalderjyder omkring Skanderborg. H. V. R.

I Kjöbenhavn kaldes fnat for jysk liberi eller svensk liberi. Ch. W.

Fynboen siger: Hvem er det, der hverken kommer kjörende eller gående, heller ikke bliver han båren, men han kommer dog frem? H. V. R.
Det er Jyden, for han kommer drivende.

I Jylland kaldes rug for korn, i Sjælland byg, for der er henholdsvis hver af disse kornarter hovedsæden. H. V. R.

441. Han lyver så stærkt som nogen Jyde. H. V. R.
Sjællandsk.

Det hedder i Jylland: Den nordre side af rugbrødet. H. V. R.

A hår et i den sønder sii å æ maww, sagde Jyden, doktoren spurgte ham, hvor det gjorde ondt. Ch. W.

Han bar sig ad som Jyden, der vilde drukne krebsen. H. V. R.

Tre Jyder og én Dansker, siger Fynboen. H. V. R.

Én ad gangen, som man spiser finker i Jylland. Kjødet hakkes kun lidt. H. V. R.

Jylland er en stor by, siger hestehandleren, når man spörger ham, hvorfra de mange heste kommer uagtet den store udförsel. H. V. R.

Han er kort for hovedet og plat for bagen ligesom de Jyllands grise. Slesvigsk. H. V. R.
Om den, der er let stödt.

Hårdt imod hårdt, siger Jyden til Fynboen. H. V. R.

Når Jyden kommer til Kjöbenhavn, er han blind de første ni dage ligesom kattekillingerne, men derefter ser han grandere end nogen anden. H. V. R.

451. Hvor der er et fedt stykke, der er der en Jyde ved. således udtrykte Kjöbenhavneren sin mening om Jydernes væren-om-sig-hed. H. Br.

Jyderne kalder det at skifte arvegods, når de står og rager i emmerne med en kjæp og slår til, så at gnisterne flyver rundt på de andre. F. L. Gr.

Så, siger Jyden (og Sjællænderen), når han har skidt. J. J.

Der er flere kjæltringer i Jylland end på Sjælland. Siges på Sjæll. K. R. S.

Det må han forstå, som er en Jyde. Ch. W.

I Jylland går lusene med halmstrå i munden, siger Slesvigerne. H. F. F.

Jysk bliver aldrig tysk. H. N.

Farvel, Danmark, sagde kjællingen, hun rejste til Jylland. K. R. S.

Vestjydens første bud er: Elsk specier over alt, og det andet: Elsk din' stuud som dæ sjæl. H. V. R.
Århus-egnen.

Han bor ude i Hedenskabet. Den jyske hede. H. V. R.

461. Æ lånng heje war go*w*e i oer, sagde kjæltringerne, når de kom til Vesterheden fra Österegnen. H. V. R.

På den jyske hede har man god rug, godt vand og godt fnat. H. N.

Han bor nede i sorte Jylland. Siger Slesvigerne. H. V. R.

Vesterbo havre er så let, at man kan drive den foran sig med en svøbe. H. Br.

Du er nok fra Timians-egnen. I. K. J.

Det er lige så gjængs som æ springtriller i æ Vææsten. P. J.

Det er hestearbejde at komme ad Vesteregnen og gjøre føl. H. A. H.

De skal jo samles, der skal samles, om det så er fra æ Österhav til æ Vesterhav. J. G. P.

Om ægteskabsskjæbnen.

Vesterboerne låner ikke mere, end de kan betale, Österboerne vil gjærne låne en daler eller to mere. H. F. F.

Vesterbo-folk og Österbo-kvæg er lige kloge. E. T. K.

Siger Österboerne.

471. Å æ væjste fra, a ka spell å gjö træææsk. J. P. P.

Om grå havre i Hedegnen siges: Æ havre det er så bjennere, te en kan drive det æfor ved sig med en svøbe.

Den har jo så mange haser. C. M., R.

Æ Skovboere de gjælder nok igjen det, der kommer fra sønden, sagde en gammel mand i Vistrup. E. T. K.

Vel sagtens folkene fra den skovstrækning norden for Vinkel.

Nu ryster Österboerne deres fåretarme, siger Vesterboen, når det om vinteren trækker op med haglskyer. E. T. K.

Nu kommer Vesterboerne med deres kulsække, siger Österboerne, når det trækker op til regn. E. T. K.

Vesterboerne har hængt deres kulsække ud. J. A.

Når det i vest trækker op til regn.

Det er så godt, som det var gjort langt sønder ude. K. M. R.

Der har vi den svenske sol, siger sømændene på den sydöstlige kyst af Jylland, når månen står op. H. Br.

No ko*m*er æ Væsterhaw. Siges i Sydvestjyll. H. V. R.

Når tykke regnskyer stiger op i vest.

A hår sna*k*er mæ en ma*n*d, dær hår sjæt æ Væsterha*w*, dær gor »byljer« *o* en så stower som kjåwwlærrmer.

Lægges en i munden, der ikke taler vestjysk og ej véd, hvad bølger der har været eller kjender Vesterhavets storhed. H. V. R.

481. En Sallingbo spurgte en gang en Tybo: Hvad er we (v)? Tyboen svarede: Wi og we, bitte båen, de æ jæt. H. V. R.

---

f. Ålborg stift.

Vendelboen siger »han« til en hat og »hun« til en lue. H. V. R.

På **Mors** bager de i en uen, på **Himmerland** kjører de i en uen. Ovn og vogn. H. V. R.

Han er derfra, hvor de siger æ til en flæskpandekage, siger **Vendelboen** om **Tyboen**. A. E. J.

Ka do wiis mæ æ wæjster wæj aj Læwig. N. L.

Al werdens willing wældt æ mæj wæjsten Wææles wæjrmøll. Siges i Ty. M. M.

Hwons få nöj? (ɔ: noget) siger Tyboerne. Mort. E.

Vendsyssel ligger norden for (lands) lov og ret. H. V. R.

Karper og grever kan ikke trives nord for **Limfjorden**. A. B. B. Eller: Grever og konger trives ikke godt i Vendsyssel. F. L. Gr.

Nu siges: Baroner og rotter trives ikke i Vendsyssel. H. V. R.

491. Vesten for Ty der er hverken land eller by. P. Kr. M.

Vendelboen siger spotvis om dem i Ty, at de tror, at töjrpælene gror i jorden ligesom gulerödderne. H. V. R. I Ty gror der hverken træer eller buske.

Du ligner en ægte Tybo, siges, når en på Mors har et stort uldent klæde om halsen, da dette er et særkjende for Tyboen. H. V. R.

Er det æ hav, der buldrer, eller det er æ Tybo, der kjører fra marked? E. T. K.

Man skal kjende Morsingboerne på deres store hoved og Tyboerne på deres store næse. J. K. K.

Krummer er også brød, ligesom Morsingboer også er folk. J. G. P.

Der skal tre Morsingboere og et bygknippe til et menneske. Parmo K.

HææR å dæær å hjæmm te was, de sæjer alld de Sallingbogras. — Hejer å dejer å hjæm te wås, de sæjer ålld de Måsembokiås. E. T. K.

Der skal tre Sallingboere til at være lige så kloge som én Himmelbo, og tre Morsingboere til at være lige så kloge som en Sallingbo. A. P. L. E. T. K.

Vi kommer til at gjøre som de på Mors, siger Sallingboerne, når det regner, der lader de det regne. E. T. K.

501. Til et komplet bal hører: **Ålborg** musik, **Århus** herrer og **Randers** damer. H. V. R.

Nu er vi så nær **Viborg**, sa' manden, han holdt i **Ålborg**. K. M. R.

De har en kort (ɔ: et spil kort) i **Hasseris** til at spille bag efter med. Ålborg landsogn. H. V. R.

Du er naturligvis fra **Hals**. H. V. R.
Siges der i egnen til en dødbider.

Spörger man i Hals og omegnen et barn, hvor gammelt det er, svarer det, hvis det er uægte: Jeg bliver (6) år til Hals marked. H. V. R.
Det går meget ryggesløst og usædeligt til ved dette marked.

Grov I törv til Hals — Nej, vi grov fire favne.
Ordspil. Byen Hals og halvpart. A. E. J.

I **Nörhall**, der er di åll gall. Biersted ved Ålborg. H. V. R.

Det kommer sig som **Sejlstrup** vælling, den kom sig et grynkorn om ugen. K. H.-H.

Du har nok været i lag med **Vrensted** karle. H. V. R.
V.-boerne bekjendte for stridbarhed.

Man kan lettere gå gjennem Helvede ubrændt end gjennem Vrensted uskjændt. H. V. R.

511. Det forslår lige så lidt som en lort i Vrensted degn. Lov. H.

De er lige så store som **Kjølski** (Kjølskigårds) sopper. Ant. Andr.

Han er fra **Tåås**. Den dumme. Tårs i Vends. A. C. C. G.

De har deres for dem selv ligesom de Tårs rakkere. Lov. H.

Du er en **Ugilt** prakker. — Du er en Tårs rakker. H. V. R.

Der er nok ugler i mosen. — Der er snarere moser i Ugilt.
U. i Vendsyssel. A. E. J.

Du er vel ikke kommen igjennem Ljørslev i dag.
Om en, der lyver. Ugilt s. H. V. R.

Han går til **Hvilshöj**. Den søvnige. A. C. C. G.
H. i Ö.-Brønderslev.

Han er fra **Jywsenhie**. Om den avlelystne. A. C. C. G.
Jywsen ɔ: ovsen. Øgsenhede i Volstrup.

Hun er så bred som **Boller** møllerkone. E. T. K.
En svær tyk madamme. Tårs eller Skjæve s.

521. Tin kaldes **Hjallerup** sølv efter de mange Nürnbergvarer, som fandtes på Hjallerup marked. H. V. R.

En ska hæn i verden, hur brøet er, hejs had a ent fåt min mand fra **Fladstrand**, sa' konen i Randers-egnen. H. V. R.

Der hviskes i **Lune** (ɔ: löndom), så det høres til **Hune**.
I Vendsyssel. A. E. J.

Dær æ manne i **Tils**, dær ålde gor i **kjærk.** C. B.
Ordspil. I Tise ligger en by, der hedder Manna.
Hun er ikke fra **Napstjært.** A. C. C. G.
Om den ödsle. N. i Elling.
Du er lige så bét som i **Elling** (ɔ: en ælling). Ant. Andr.
Ordspil.
Øsløs hyww å **Skorrup** tyww, **Tømmerby** rakker å **Skaj-haww** bakker. Hannæs. H. V. R.
Det går ind i törre ligesom **Fjerritslev** fæ. C. M. K.
De er på stuen ligesom **Fasmelide** galt. E. T. K.
Ved Fjerritslev. De havde den i storstuen.
De har det for dem selv ligesom dem östen **Tisted.** C. M. K.
531. Den, der kan gå gjennem **Amtoft** uskjændt, kan gå gjennem Helvede ubrændt. A. ved Tisted. Parmo K.
Provst i **Ty**, din fæhund. H. V. R.
Siges i hele Ty, når en nyser stærkt og længe. Fordum, da der kun var én provst i hele Ty, kjørtes han fra det ene sogn til det andet af præstegårdskuskene. En gang nøs han stærkt på vejen. Kusken sagde intet. Da udbrød han utålmodig: Kan du ikke sige prosit til provsten i Ty, din fæhund. hvorefter kusken, da han næste gang nøs, udbrød: Provst i Ty, din fæhund.
Så nær **Tisted**, sagde manden, han væltede ved **Ottesund.** Chr. J.
Else på Mors og **Knud** i Salling kan aldrig komme sammen.
Ordspil. Elsø og Knudshoved i Erslev. H. V. R.
Nu kan du lige så godt gå til **Vilsund** og komme over.
Når én har gjort noget galt. H. V. R.
No mo du helst go te æ suend å spøør, om di ka (roo) row. Mors. H. V. R.
Når det går en lidt skjævt på en eller anden måde.
Ja, det kan kun en **Jølbyer** sige. H. V. R.
Siges i Galtrup.
Vesterjølby kalder man Gniiland. H. V. R.
ɔ: Gniernes land.
Den, som kan gå gjennem **Ljørslev** uskjændt . . . . H. V. R.
Du er vel ikke fra **Karby.** Mors. H. V. R.
Når man vil gjøre nar ad én.
541. Det er nogle dygtige karle ligesom dem i Karby.
Ironisk. Siges i Mors og Ty. Skriver sig fra, at karlene i Karby og i Heltborg væddede om, hvem der kunde kyle længst. Karbykarlene tabte, idet de store sten, der ligger langs sundets kyst på begge sider, ligger længst inde mod land på Tys side. H. V. R.
Det er ens i begge ender ligesom **Wotborg** piger.
To fattige koner gik og bad om lidt i Guds navn. De kom til

en gård, Votborg på Mors, hvori der boede to familier, der begge var ude, så kun tjenestepigerne var hjemme. Så fik de ikke noget nogen af stederne. Da de kom ud fra det sidste, sagde den ene: De piger var ikke bedre end de første. Nej, sagde den anden, de var så mænd ens i begge ender.
Lov. H.

Næsboerne på Mors kalder man »Snudeboere«. H. V. R.

»Donnervetter« kalder man **Boddumboerne**. Tyholm.
H. V. R.

De river det hen (væk) som tobak i **Agger**. H. V. R.
Nemlig ved strandinger. Siges, når der er stærk afsætning på noget.

Åå, han er kun en Aggerbo. H. V. R.
Vedkommende siger selv i følelsen af sin ringhed: A er kun en Aggerbo.

De går i gåsegang ligesom Aggerboerne, når de går til kirke. Siges spottende i Ty. H. V. R.

De plejer at sige, te når æ krager flyver öster, og æ Aggerbo går vester, så er det snart aften. Joh. N.
Kragerne flyver til Höjris eller Kås skove, Agg. går hjem med fiskekuben på ryggen.

Hun er på moden ligesom de Aggerbo kvinder. H. V. R.
Når skjörterne hænger neden for kjolen.

Der er en kjæbe på ham, en kunde skylle et par Aggerbobugser i. Joh. N.

551. Hvorfor kaster de aldrig muld på de døde i Agger?
For de har ikke andet end sand. Joh. N.

Gjølboen viser sin stamme. P. K. M.
Herved sigtes til svineriet og usselheden på øen hos de mange fæstehusmænd. De skal også være dannede af hestepærer.

Han ta'er det med fingrene ligesom Gjøl börn. A. E. J.

Å pyt, du skal ikke klage dig for penge, der er penge nok i **Trælleborg**. Gjøl. V. Benn.

En klodesky, som om morgenen kommer op i sydvest kaldes en Gjølbo, der står op og kikker efter Læsøkjællingerne. Kommer så denne i nordöst, siges der at komme uroligt vejr til middagsstunden. Ålborg-egnen. H. V. R.

---

g. Viborg stift.

I **Bjærggrav** siger de: Å*r*m, wå*n*d, *u*en, såldt, sæld*å*t, Kjövenhå*w*n, Frå*n*krige, lo*p* d*a*ren. I **Vammen** siges: A*r*m, wa*n*d, w*o*en, saldt, Frankrige, Kjövenha*w*n, lok d*a*ren op. E. T. K.

Norden for **Trend å** siger de: Fowald, fåårkel, kjææ̈rk,

maarkend. I **Strandby** siger de: Fåwal, ma*r*kend, kjærk. få*r*kel. E. T. K.

I **Nordvest-Himmerland** siges: De tådner i nowden und i fywden liig wæjsten få Lostøer, så di ka høød ed te Rååndom. E. T. K.

Han gider gjærne leve godt, især om han kan få det for intet. Siger Morsingboen om Sallingboen. H. V. R.

Hier å dier å hjæmm te was, de sæ*j*er æ hejel Sallingbogras. M. M.

561. Nu er a færdig. — Så skal du til Salling og gjøre føller. E. T. K.

Beboerne af Himmerland kaldes af naboerne Himmerlands røvere. H. V. R.

Fjendsboerne siger: Vi hår e*t* öl i d*å*, få vi ska brøg i måår. Men Sallingboerne siger: Drek I kuns, vi har öl nåk, vi hår bryger i gower. H. V. R.

Lang og smal ligesom **Gislum herred.** E. T. K.

Norden for ret er ovenfor **Viborg.** M. K. G.

Så meget nærmere Viborg, sagde manden, han væltede uden for sin egen port. Ch. W.

Å, gid han var langt norden for **Hobro.** H. V. R.
Siges i Sydjylland om den, som man ønsker langt borte.

Det går op og ned ligesom **Skive** marked og Viborg torvedag. H. V. R.

Der er ingen så slemme som Viborg gadedrenge.
Siges i Silkeborg-egnen. H. V. R.

Ses vi ikke för, så ses vi til Viborg snapsting. H. V. R.

571. Til Viborg snapsting rejser man med den rige mand, holder derpå den store nadver og kommer hjem som det fortabte får. H. V. R.
Sigter til de 3 søndagsevangelier i snapstingstiden.

Der er Viborg veje i aften. Mælkevejen. H. V. R.

Ballingmarked i Skive i Sept. har för været i Balling, derfor kaldes det endnu sådan. E. T. K.

Her å blyww, det er ikke på vejen te Skyww. A. N. E. T. K.

Vi ska te Skyww å læ wa pænng dryww. E. T. K.
Om en vis flothed.

Hvor er du fra? — Fra **Løgstør.** — Å, det er der, man lever, til man dør. E. T. K.

Du er nok født i **Nibe,** du har lært at knibe. H. V. R.

Han er af dem fra Nibe, der hellere vil tage end give. H. Br.

Nu er du nok færdig med dit Nibe marked. A. P. L.
Når der pludselig kommer en forhindring, eller et redskab går itu.

Til Nibe efter en pibe, til Blære efter en pære, til Åås efter en dåås, til Hobro efter en ko, til Løgstør i forhør. H. V. R.

581. Evig uden ende, ligesom de **Pederstrup**'er deres møggagen. P. nord for Viborg. De må føre deres gjødning op gjennem en lang meget sandet hule. H. V. R.

Vi **Flyboer** sætter lige så mange penge på rente, som Sallingboerne låner. Fly syd for Skive. H. V. R.

De æ de samm, hwa, væjr der blæs o sky, så kyer di måg i Fly. H. V. R.
För udskiftningen var der langt til markerne, deraf den evindelige møgkjörsel.

Estvad rakkere og **Kisum** tyve, de vil både stjæle og lyve. H. V. R.

Han rejser udenlands til **Kjærgårds mølle.** J. P. B.

Hem, Lem, Liem, Harr, Hjærk, Viem, Tim (?), Tisse, Suend, Skyww, Vinnd, Luend. P. K. O.

Hem, Lem, Lim', Hjærk, Harre, Vium, Vind', Skyv', Lund, kjør runden om æ sund. J. P. B.

Mågerne i den udtörrede **Spötrup sø** i Salling kaldtes de Spötrup gjæs, fordi de forsynede gården med æg, og det blev hårdt forbudt andre at „æg em“ (ɔ: samle æggene). H. V. R.

Harre Guj å **Hjærk** præjst, hvitten a dem skal vær' bæjst? C. Sch.

Imæld Harre å Glønng der hænger Fajen i en slønng. C. Sch.

591. Han er rejst udenlands te **Stawwn.** E. T. K.
Himmerland. Om den, der er rejst langt væk.

Han ska te Stawwn å fo nöj i mawen. E. T. K.

Tag af, sådan gjör de i **Hule.** I kortspil. A. P. L. E. T. K.

Når kukken han kukker i **Havdals** lide, og frøerne de synger i **Lævvi**, så får vi snart godt vejr. E. T. K.
Siger de i Alstrup.

Tandrup Grydeskrabere, **Sjørup** hedegnagere, **Grønderup** sandbagere, **Resgård** åleskrabere, **Strandbygårds** tyrekalve, **Lillemølle** vandrotter, **Kjærsgårds** plommer, **Vestergårds** konger, **Ærtbølle** lap, **Myrhöj** knap går lige ind til degnens tøndetap. N. K. P., G.

Albæk den røø kan læg **Frændstrup** øø,! **Hjedsbæk** kal kan la' møllen fald'. I **Busted** der får de en god skalleføø, i **Hjeds** der lider de hunger og nø, i **Brasted** er de non dulle møer, i **Byrsted** er de non dovne søer,

i **Veggerby** drikker de skident vand, i **Lyngsø** sk. . . . de i deres hoser, i **Torndal** bæres det ud i poser. i **Åstrup** er de både stor og stærk', i **Höjris** er de både favr' og nett'. Digtet i Nibe og skreven i knibe, kan du så gjætte, hvorfra det kom, så er du klogere end Paven i Rom.
Albæk og Hjedsbæk er herregårde i Suldrup sogn. Møllen hedder Hjedsbæk mølle. Frændstrup er en landsby i samme sogn. De øvrige nævnte byer og gårde hører alle til Veggerby sogn.
N. K. P., G. E. T. K.

Grøtrup konger og **Malle** unger, **Hyllested** potter og **Vandsted** rotter, **Løgsted** . . . og **Mjallerup** . . ., **Ørbæk** . . ., østen for **Smak mølle** der ligger hun pistaer. E. T. K.

Du snakker så vissele, som du var fra **Bisle**. H. K. H. L.
B. ved Nibe.

Han snakker sig selv i femten ligesom **Skyum** præst. P. K. M.

Han skulde lade sig hophelde og drives ned i **Hasseris** kjær. Om den, der ikke duer til noget. E. T. K.

601. Bag ætter mæja så spiser de öjen (ɔ: middagsmad) i **Røtrup**. Ulsted ved Ålborg. H. V. R.

Fjellerad bakke den er så lang, tiggerposen den er så trang, mo'r, bi og bær mig. H. V. R.
Sagde en rakkerdreng til sin moder.

Han er så gammel som træ i **Rold** skov. H. V. R.

Han går vel og bider nødder i Rold skov. H. V. R.
Om den, der er bleven henne, og man ikke véd hvor er.

Randrup rakker, **Smedie** smakker. H. V. R.
Nord for Hadsund. Begyndelsen af en remse.

De **Visborg** koner tager deres lysesags med i graven.
Ved Hadsund. H. V. R.

Odde rotter, **Helberskov** potter, **Als** rander, **Buddum** pander. **Skelum** sø, **Veddum** ø, **Visborg** prakker og dævler.
Ved Hadsund. H. V. R.

No hår a både wot i **Nysom** å **Ravnkjeld**. K. M. R.

Rørbæk hjorder vilde drille **Døstrup** hjorder. Så råbte de til dem: Drøstrup di gall grander, di pesser i dje kander å sender hverander. Så råbte Døstrup hjorder: Rørbæk rotter di skider i dje potter, di slajted en kal å åd en hal, så slu di ed i loos å gjemt en te poosk. Om posken så vild' di te å ha' dem så lystig et bal, å så vild' di te å ha' å djer kal, så vidst di *et* andt, end de war kalen den søød, men så war 'et D . . . . regier mæ loten der bløød. Eller: De **Hestlund** rotter . . . di gjemmer 'et til pintse, di vejer 'et o æ vintser, di gjemmer et te ywl, så slipper 'et i dem ilywl. E. T. K.

Så førte de mig til Sne-bom siger **Snæbum** kirkeklokke, som lyder meget hult. H. V. R.

Der blev ringet en kirkeklokke ud i søen, og da skulde dén have sagt: De førte mig fra England og her hid til Snæbum, men nu rejser jeg fra de arme folk i Snæbum-bum-bum. Endnu kan man ved höjtiderne høre fra søen: bum, bum, bum!

611. Når der er mørkt i **Wånning hwål** (ɔ: lavningen hen over kjæret), så får vi altid regn. E. T. K.

Siges i Handest.

Det går op og ned ligesom **Tindbæk** mænd, når de danser. N. N.

Di ska ha' lawwle, såen gi'r de stakler i **Ørum**. R. P.

Hvor er du fræ? — A er fræ **Skræ**, der er det, ålld æ dæwwel kommer fræ, men i **Rind**, der løber de ind. E. T. K. Eller: Hur æ do fr*æ*? — A æ fra Skr*æ*, dææer hur alld di ande skånsknæ*j*t æ fr*æ*. M. M.

Det er mod regn, når de **Karup** kjællinger sidder til bænks.

Siges i Kragelund, når der om aftenen er en sort væg af skyer i nordvest. Man siger også: I aften sidder der så mange kjællinger til bænks. J. J., R. Eller: Det bliver nok törvejr, når alle kjællinger kommer op og får deres potter slåede ud. K. M. R.

I dag står **Livø** op. Siges i Salling. H. V. R.

Mod uvejr ses Livø, der ligger bag Fur, tone höjere end ellers.

Kien Fette på **Fur** hun gik her i guer. A. H. S.

Hàn har nok lært at kjøre ligesom Fur degn, der holdt en tömmestreng i hver hånd og pisken i den anden. J. P. B.

Æ **Jægindbo** er uur i djæ skjåwtærmer i då. H. V. R.

Siges i Rödding, når fjorden går höj med hvide toppe.

De rester dig på **Læsø** til at stable gåselorte. Lov. H.

Til en, der hikker. Mange gjæs på Læsø.

---

h. Århus stift.

621. Dem, der er »naarfjors fr*æ*« (norden for Mariager fjord) siger: A fa*l*dt uden te Ajs Kuskes å stöt me kn*e* enden te wår iien po*u*et. E. T. K.

I **Harridslev** siges: De søø å de bløø å den hwii puu. Albæk gåe den æ se plaere. I **Mejlby** (og Linde) siges: H*o*end (flertal: hæjer) å s*o*end å kjall; men i **Jennum**, lige vest for: H*å*end (flertal: hænder) å s*å*end å kjelld. K. M. R.

I Mejlby siges: Strongel, gong, stong, k*y*ern b*es*. I **Skjødstrup** siges: Hasp, gang, stang, k*y*ern bæ*j*s. E. T. K.

I **Voldum** siges: Fa, kjøma, glaj, smej, låen, søe, bå*l*en (ɔ: bunden) å et kar. I **Todbjærg** siges: Kjørmar, glad, fad, sme, søi, bå*l*en, få*n*en (ɔ: furen), håwed, poresoke. E. T. K.

Såjen, go *u*i i låjen å ta spåjen å go *u*i i måjen å skjæ tå*r*e, vi ska ha' mønd i mowen. E. T. K.
Siges i Skjødstrup og Krajbjærg. R siges noget tilbage i ganen.

De føøst gång a kam åp i månnes, da ku a it eed nued.
Siges i Horsens-egnen. E. T. K.

Åp å æ gåår å nie å æ gywr, dær æ mar i æ far å grør i æ gryyr. A ka sto po wå myrring å si, næe de æ höww mærre. Siges vest for Horsens. E. T. K.

I **Hvirring** gjör de nar ad målet i **Hornborg**, idet de siger: Grør i æ gryyr å mar i æ far, æ skier å plurrer mer. Di gor uur o æ mørring for å si, nær de ær hyww mærre. E. T. K.

I **Ning** herred siges: Ma*g*et å fa*g*et å gryygen å gryygskeen. E. T. K.

I **Tem** siges: De andt da*w*, i **Ry**: Dænd åån da*w*, i **Kalvhave**: Dænd åjen da*w*. E. T. K.

631. I Ry siger de: Hæjst å præjst, e*g*, ve*g* å ske*g*. Men sønden for åen (Gudenå) siger de: Hæst å præst, *æg*, v*æg*, sk*æg*. E. T. K.

I Ry siges: Kåå*g*, rååg, bååg, skååg, smååg, e*g*, ve*g*, ske*g*, ne*j*e, gryrre, men sønden for i **Øst-** og **Vestbirk** siges: raag, kaag, skaag, smaag, panndkaag, æ*g*, væ*g*, skæ*g*, nei, gryje. E. T. K.

A sa*g* å sæ*g*let å kjoo fræ Åge te Beege (ɔ: jeg sad på vognsedlen og kjørte fra Odder til Beder). Han æ fræ Peegholdt (ɔ: Pedholdt). Siger folk i Ning h. E. T. K.

I **Værum** siges: Åp å gååren å ne*j*er å gyyren å *om* ve smeren å *u*r opo båren å fløt klåren å hjæ*m* å røør i grörgryyren. I **Haslum** siges: Åp a gååden å ne*j*er a gyyden å ud æpo boorageren å fløt klåden å hjæm å røør i grögryyden. E. T. K.

Læg mig ni sko under min hest. H. V. R.
Siger bonden på Djursland til sin smed.

Molboerne tager til Oos (ɔ: Århus) med grin og kommer hjem med latter. M. M.

Grenå får man latter for grin. H. V. R.

ær å dæær i **Sødring** kjær, hier å dier i **Roby** hier (ɔ: hede). K. M. R.

Når börnene i **Nörre herred** bliver vrede, siger de: Så *ver* ro re, ro. E. T. K.

Når karlen fra Nörreherred mødes med pigen til marked i Grenå, siger han: Godaw, garrelåem, markensgaww gårrelåem å tak får re sist, hwådan hår ro et. Hun svarer: Re *gi*, ræ kröww. E. T. K.

641. Gi ro markensgaww, re gårrel*å*em? — Re *gi*er, re kröwe (ɔ: Giver du markedsgave, mit gadelam? -- Den giver, der kræver.) E. T. K.

Re e ra en fåle raj, ro *ræ* hå fåt sat, Såren (ɔ: det er da en farlig rad, [ɔ: hus] du der har fået sat, S.) E. T. K.

No ska ro go *ræ* hæn a ræ*n* væj å *ræ* end a ræ*n* *ræ* på*wt*. E. T. K.
Siges i Nörre herred, når en spörger om vej.

Vi skal brygge i morgen ligesom dem i Ning herred. A. B. B.

Når man spörger en fra **Hads herred**, hvor han er fra, så skal man spörge to gange. H. V. R.

De Hads herreds drenge, kaldes folk i H. h. på grund af deres stridbarhed. H. V. R.

Er du en Hadsherreds Jens? H. V. R.
Hads herreds Jenser kalder de dem selv.

Ning herreds tosserne. Siges i Hads herred. E. T. K.

Folkene på **Hels** kaldes de gale Helboere. E. T. K.
De siger det selv.

Sal de le*g*er bag **Frisendal**, derfor ligger **Snorom** så wal.

651. **Futrup** ligger bag **Apdrup**, Apdrup ligger bag Sal, å Sal ligger bag Frisendal, diefår ligger **Pøt møll'** nok så wal. E. T. K.

Di blywer spids tebååg ad lissom di **Ajt** mænd. H. V. R.
Om kvæg, der er blevet magert.

Det går til **Vrongstrup**. I gal hals. E. T. K.

Er der tvil om **Tvilum**, så er der ingen skår i **Skårup**.
Ordspil om hösten. Jorderne er bedst i Tvilum. K. B.

Om **Silkeborg-egnen** hedder det: Var hun fed, som hun er hed, ikke bedre land jeg vód i den hele kristenhed.
Altså modsat Sallingland. H. V. R.

Det er så langt som **Lemming**. Om noget langt. E. T. K.

Han har nykker ligesom de **Lysgård** helmisser. S. Brun.

Er han hvid på æ mave, så er han fra **Torning**, sagde de i **Vium**, når der kom en med hvidt i brystet. E. T. K.

Han er god til at komme til **Randers** og træde klumper.
Siges i den egn om den, der har klodset fodtöj. H. V. R.

I Randers har de kun 1 Droske, og på den står der nummer 2. Siges i Århus. H. V. R.

661. Det er bekjendt som Randers handsker. H. N.

Så nær **Viborg**, sagde manden, da væltede han en fjerdingvej fra Randers. H. F. F.

I Randers og **Hobro** der er piger, der siger sparto. H. V. R.

Randers kaldes over hele Jylland byen i smörhullet for sit gode oplands skyld. H. V. R.

Du kan ikke se for **Vorup** kirke. K. M. R.
Hvor der ingen kirke var.

Når folk kjørte til Randers, havde de en remse om byerne, der ender sådan: Når de kom til **Mygind**, kom all' djer hunnd fygend; når de kom til **Lemmer**, var de ti gang slemmer. E. T. K.

Den, der kan gå gjennem **Voldum**, **Kristrup**, **Råby** uskjænd, den kan gå gjennem Helvede ubrænd. E. T. K.

Herregud, er du fra **Råsted**, du er endda så pæn en karl.
R. i Randers-egnen. E. T. K.

Man kan ikke være både her og der og i **Råby** kjær.
R. nord for Randers. E. T. K.

Di ka it både vær i **Hald** å preek å i **Stowwböj** å kog koel.
St., Nörhald h. K. M. R.

671. Den, dæ kan go igjemmel **Ajstrup** uskjænd, den ka go igjemmel helvede ubrænd. K. M. R.

Ajstrup mågagen å helvedes piin, de for oller ænnd. K. M. R.

Suelen søkker, ænnen a komme te Ajstrup, blywr ed sti awten. K. M. R.

Di ka si, di æ fra Ajstrop, di hå så røe öwn oldsammel dieröwer. K. M. R.
A., Gjerlev h., har skarpe flyvesandsjorder, og sandet må da flyve dem i öjnene.

Mi toon æ gån te **Törring møll'** (siger den, der ikke kan synge), og: Du skal til Törring møll å hent di toner (siges til samme). K. M. R.
Törring mølle, i Öster-Tørslev sogn, er ikke mere til.

Det er så almindeligt som stuntboser i **Birket**. K. M. R.

Di følles ad lissom **Fowels** øg. K. M. R.
Fuglsø er en gård i Udbyneder, Gjerlev sogn.

Du hwæller, som du var født i **Edderup**. K. M. R.

De er som å go om a **Resse** få **Towt'** hund'. K. M. R.
Når man går en lang omvej.

Når man er i **Hobro**, da er man midt i verden. H. V. R.

681. Ude i Hobro, der er der hverken hvile eller ro. H. V. R.

Nu har det aldrig været så galt siden det store marked i Hobro. A. P. L. E. T. K.

Da Hobro begyndte at tage luven fra **Mariager**, kaldte man der spotvis en stor toskilling en Hobro specie, hvad man i Hobro gav tilbage ved at kalde en enesteskilling en Mariager dukat. H. V. R.

Å, Herregud, er I fra **Mariager**. H. V. R.
Siges spottende i Randers.

At være i Mariager i tre år er den störste straf for en forbryder. En dårlig by for næringsdrivende. H. V. R.

I Mariager er alle fiskere uden præsten, han stanger ål. H. V. R.

De **Rugsø** poold. E. T. K.
Siger man i Kastbjærg og Tørslev om folk der ovre.

De æ så fin, de æ groww lissom dje spind i Rowwsi (ɔ: Rugsø). K. M. R.

I **Kjøræsen** dæ ka Fanden både sesen å vænn. H. V. R.
Nimtofte s.

Den, der kan gå uflået gjennem **Hytten** og **Tranhusene**, kan gå i fladbundede træsko over Kattegat til Sverig.
Hemmed sogn. Nörre h. E. T. K.

691. A er vidt berejst, a hår wåt i **Gleesborg**. E. T. K.
Kirken der ligger noget höjt.

Sangstrup hærrmænd, **Wåldbe** (Voldby) storere, **Tosi** (Torsø) panngkagge, **Villisi** (Villersø) hjabbine, **Gjærel** (Gjærild) röwere å **Ståkbro** stöwere, di ære å hækkin å drikke å bækkin å skie i sækkin. H. V. R.
Nörre herred, Randers amt.

Molboen slaw i dogen å rev i rågen (ɔ: ruskvejr), å kjor ind i regnvejr, og endda gik der ild i djer hø, så djer gård brænnd. H. V. R.

Det går ud og ind ligesom Molboernes röv. H. V. R.

I **Egens** siger de: Vi er jo Molboernes horeunger.
Det sogn regnes endnu ikke ret til Mols. E. T. K.

I Lyngby sogn kaldes månen **Homå** sol. H. V. R.

Kjennd do præjstens kusk ve **Følle** møll', dænd Jænns dræng? Der har jo aldrig været præst. E. T. K.

På torsdag tretten dage så er der femten uger til **Kalvø**. E. T. K.

Han går om ad **Höje-Wåår** få di **Måls** hunnd. E. T. K.

Når de **Dejret** mænd kommer kjørende, klager vognen: A æ fræ Dejret, Gu bejr 'et. C. L. R.

701. De ær en hjæmmføjning, dæ ændes hå wår i **Growle** mell. Grovlev ved Æbeltoft. E. T. K.

De kan både fint og grovt ligesom pigerne i **Æbeltoft** H. V. R.

Skafføgård hin røde lagde **Kalvø** øde, **Høvringholm** hin gi stod og så derpå. H. V. R.

Töjstrup mærer å **Tårrop** hærrer, **Rings** bukker, **Öster-Alling** kukker, **Flöjstrup** vildgjæs . . . E. T. K.

For et læs tidselårret kan en kjøbe **Ørumgård**. E. T. K.
Syd for Randers. Se: tisselårret.

Han gor om ad **Ring** for **Österalling** hunnd. H. V. R.

Di gor i de, di hår, lissom **Kåålby** pigger te håww.
Krogsbæk s. ved Randers. H. V. R.

Bunden i vejret det er **Søby** skik. J. P. R.

Det vil tiden vise, sa' **Torsager** degn, de bød' ham velkommen. H. V. R.

Di grin a tærringen (ɔ: törring) lissom **Balle** smedje.
Siges, når noget revner (t. ex. i stærkt törvejr). Mørke s. vei Randers. H. V. R.

711. Få lov (med forlov) at spytte, sa' **Skjörring** degn.
Ved Mørke. C. Gr.

Mændene i **Dagstrup** går i seng til deres koner i **Mørke**.
Ordspil. E. T. K.

Han måt begønnd for fræ lissom **Skader** degn — ved at læse i korsdören nemlig. Ved Randers. K. M. R.

A er fra **Søften**. — Nå, det er der, de ingen penge har. E. T. K.

Når vi kommer til **Hææst**, så er vi over det væææst, men kommer vi til **Trige**, så er vi i Himmerige. H. V. R.
Siges, når man tager fra Randers. Trige ligger meget höjt.

En ka it kom ad få Trige kjærk. H. V. R.
Da landevejen mellem Århus og Randers skulde anlægges, måtte den have en bugt for Trige kirkes skyld, da denne lå i vejen.

Det er ham, der hug **Borum bro**. H. V. R.
Alm. benævnelse for ruderknægt. B. bro i Framlev h.

Kasted kirkeklokke siger: Tyndt vælling og brø.
Ved Mundelstrup. H. V. R.

Tyve-Galten kaldes sådan på grund af sine mange kjæltringer i modsætning til det andet sogn af samme navn.
Mellem Århus og Silkeborg. H. V. R.

Vissing, Værum, Vææt, Trige, Spörring, Hææst, Håår, Skødstrup, Brundt. E. T. K.

721. **Sandby** er en gu lille by, **Hadsten** ligger ved læ og ved ly, i **Vivild** avler di godt sææærow, å i **Swæjstrup** hår di et håt behow, i **Lyngå** hår der åldti wån træ

få wand, i **Vitten** hår der aldrig wån en ærlig mand, undtawen præst å dæjn, å di vel öwertåål smæjen. E. T. K.

Når *et* wa mellinger (ɔ: småfisk) å frøe (ɔ: frøer) så blöw **Allinger** å **Törringer** øe. Tulstrup sogn. H. V. R.

Di **Alling** røe, di **Törring** frøe, die **Tulstrup** klui, di **Jångy** stui, di **Vissing** vender, di **Høwer** stender å di **Galten** syndebukke. H. V. R.

Du har vel da ikke forsvoret at spise brød ligesom den døve bødker i **Gjern**. H. V. R.

Siges der omkring, fordi et fattiglem der i sin vrede på fattigvæsenet i sognet i mange år ikke var at formå til at nyde brød indenfor Gjern sogn.

Di ligger ui på sien å rykker lissom di **Tovstrupper**.

Vest for Århus. De ligger på siden og rykker af al magt, når de skover. I T. er der megen skov. H. V. R.

Det er hårdt for de **Sorringer**. H. V. R.

Siges i omegnen, når nogen kommer i knibe. Der tilföjes undertiden: Havde det været de Tovstrupper, så kunde det endda have gået an.

Talemåden: De hjapper midt i det ligesom de Sorringer, skriver sig fra deres måltider. Af nabosognene havde de ord for at være, hvad Fynboerne kalder usnuttelige, og når da småbörn i omegnen dyppede for dybt i smörhullet, blev de gjennede tilbage med talemåden: Du hjapper . . . H. V. R.

I **Hårup** slider de dem igjemmel, i **Linå** piner de dem igjemmel, men i **Mollerup** æder de dem igjemmel. H. V. R.

Du trænger til at komme med den blå vogn til **Århus**.

I dårekisten. A. E. J.

En toskilling kaldes i omegnen af Århus en **Hasle** specie. H. V. R.

731. **Strygejærnet** kaldes en gård i Århus, som vender sin spids ud imod Mindebroen. H. V. R.

Du æ gue nok i **Tanne**, hue dær æ ingen anne.

Ved Århus. Siges om en storpraler. H. V. R.

De renne, de renne, de bly*we* te wand, di **Testrup** pigge di græ*de* få djæ mand. E. T. K.

Ryk, oldemoder, du er den stærkest' kjælling, der er i hele **Malling** sogn. Ved Århus. H. V. R.

Han ka sto hans ejen hasard lissom smejens datter i **Skibböj**. Harlev s. ved Århus. H. V. R.

I **Hemstok** har de penge nok. H. V. R.

En ka risså godt gå gjemmel **Torrild (Assendrup)** uskj*æ*nd, som gjemmel Helvede ubr*æ*nd. E. T. K.

Öwer i **Katrup** dææer æ di så møj gryww, men de skrat-addel lærer åsse bønderen møj, som di ingen goe hår åw. Vor h. H. V. R.

Han vinder ligesom de taber i **Skåe**. A. H. S.
Holme s. ved Odder.

I **Skood** hå di it nood. H. V. R.

741. Hie æ a, hue æ do? soen koger di vælling i **Snærild**.
Odder s. H. V. R

De **Randlev** grannd de gjör i djer spannd, de æder ow sækken og drikker ow bækken. E. T. K.

Hundslund er en kirkeby, **Kjærsgård** ligger lidt i ly, **Svinballe** er en hovedstad, **Sondrup** er en mager rad, **Stablund** er en fjette stad, nede ved havet ad, af vand i bæk og høl, blev **Glibing møll'**; og sés kan på en rampe (ɔ: dige), at der og har været en stampe, **Trustrup** er den höje mand, skjönt der og er flyvesand, **Tendrup** den er lige stor, som manden i **Ovdrupgård**, **Hadrup** går der jo meget ry om mudderet i denne by, **Sødrup** har været en kirkemand, **Oldrup** er annegsen for sand, og for det eneste rindend' vand, så er rimet i stand.
Hads h. H. V. R.

Du tager nok, hvor du ser noget, ligesom de **Rudere**, når de henter törv. R. i sagsild s. E. T. K.
Om folk, der ikke gjör ret skjel imellem mit og dit.

Di **Kysing** knyww, di **Rude** tyww, di **Sawsild** hærre, di **Dyngby** lærre, di **Bowlstrup** mus, di **Heiken** lus, di **Spötrup** vandratte, di **Bjærager** hankatte. H. V. R.

Hvad, er det söndag i dag? sagde **Kysing** præst, han lå på taget og tækkede. E. T. K.

How! (forskrækket udråb). — Ja, ved **Hov** der fanger de fisk. E. T. K.

How! — Til Hov der kommer du ikke i dag. Eller: Der fanger de fisk. E. T. K.

Skander-Leipzig kaldes **Skanderborg** for sit store markeds skyld. H. V. R.

Nær en ka vindt, så kan en fo Skannebåre. E. T. K.

751. Man kan ikke sælge et læs korn i Skanderborg, uden at det er tinget hen, og har de der mere smör, end de kan spise én eller to dage, kan man ikke sælge en bette smör der. H. V. R.

Den, der kan samle et læs tidsel-orret, kan kjøbe Skanderborg. H. V. R.

Det vilde ikke forslå for ham, om han fik Skanderborg slot. Om en ødeland. H. V. R.

Krummer er også brød, sagde Fanden, han åd **Vrold** degn. R. P. R.

Læ wås ommnask et, såen go trolden ve Vrold dejn. H. V. R.

I Vrold die slå di Fannen i knold. H. V. R.

Vedslet er en kirkeby, **Assendrup** ligger lidt i ly, **Grumstrup** er en krone, **Ustrup** er den höje stad, men **Brerup** er en mager rad. Ved Skanderborg. H. V. R.

Bunden i vejret (af glasset) er **Såby** skik. H. V. R.
S. i Yding s. ved Skanderborg.

Det er op ad ligesom til de **Vorladegård** piger. H. V. R.
Ved Skanderborg.

761. I **Gandrup** sætte di dje smör i hejse å gjaarer om dje fløød. Ladegård s. ved Skanderborg, H. V. R.

En tåre å en billing, de æ al den Gandrup ilding, de sælger det bedste og beholder selv resten. H. V. R.

Emmer, Lemmer, Tim By, Rude, Balle, Rørt, Elling, Velling, Vitved, Salten, Galten, Ryy. E. T. K.
Disse tolv byer skal siges i ét åndedræt.

Em, Tem, Temmerby, Salten, Galten, Ry, Irring (Ejer), Virring, Vitved, Rude, Balle, Rååt. H. V. R.
De tre sidste i Hads h.

De ku fald i rim, hwissom de had væt i **Siem**, men had de væt i **Ejer**, så had 'et væt bejer. H. V. R.
Ved Skanderborg.

Det er, hvad vi kalder dal hos os, sa' Nordmanden om **Himmelbjærget**. H. H., Hj.

Han har lært i **Valbygårde**. H. V. R.
V. i Tem. Siges om én, der er godt lært.

Det er ikke sådan som oppe ved **Ry**, der render de til og bander. Siges i Århus-egnen. E. T. K. Eller: De gje et såen te hie som i Ry (i Guds rige). H. V. R.

Guj hjælp wås få **Ryy**, så' **Dower** præjst, han sku betååł ham hunder sletdåler om oren. H. V. R.
Det kommer af, at noget af Dover sogn har hørt til Ry.

I Ry siger de hun til en kat og han til en hund. Hunden han har fået hvalpe. De æ nöj gåt kuen. E. T. K.

771. Hvor skal du hen? — A ska te Ryy at skyde sparre, vil du med at samle. K. M. R.

Du kan godt sværte dig i röven og rende efter **Mos sø**. R. R. J.

A æ med, sagde **Træden** degn, kan skulde sige amen.
Ved Bræstrup. E. T. K.

I **Eje**, die æ et møj beje. Ved Horsens. H. V. R.

Ovsted sogn kaldes det höje sogn eller det kolde sogn, fordi

det ligger så höjt; det er den höjest beliggende kirke i landet. E. T. K.

A er ikke så höjlærd, a er født i **Tebstrup** hjoorhus. A. N.

Gudfåde kom te wos, i gue wa han i **Gjedve**, å de wa endda trej, de so ham et. Ved Horsens. H. V. R.

Han skal til **Hanstedbro** og være vægter. H. V. R.
Om den, der ingen plads har.

Du kan komme til **Bygholm** og blive gåsehyrde, og til lön skal du få lov til at bide alle de grönne ender af gåselortene. F. P. J. L.

Bygholm den røde vil lægge **Boller** øde. H. V. R.

781. Han går bag om Bygholm for de **Åkjær** hunde. H. V. R.

Når **Vesterboerne** rejser til Horsens, spörger de undervejs ved Åstedbro: Hvad hedder den by? — De er **Overkudder** å **Nejerkudder**. Ved Hvirring: Hvad hedder den by? — De æ **Hwerum**, å dæ sønden for ligger **Flerum**, å nær vi kommer derhen, så ligger **Tredebærum**. — Sikke navne har de her. E. T. K.
Ovre- og Nedre Kodallund, Hvirring, Flemming, Trebjærg.

Han ser ud, som han havde ædt **Trebjærg** og skulde i færd med **Molgjer**. Ved Horsens. Om en sulten. H. V. R.

Han skal være hanstork på **Bisgård**. H. V. R.
Tandrup s. Om den, der ingen plads har.

Di **Törringere** æ it stue o et, di **Hjowswongere** vil it stææl, di **Hammere** vil it drik: H. V. R.
Omegnens beboere beskylder dem rigtig nok for de nævnte laster, altså er mundheldet ironisk.

Han piner æ skower lissom di **Hornborg** mænd. H. V. R.
Tegn på kniberi, når man røger piben helt ud.

Når det regner i **Ale**, siger de: Vi vil bær wos ad, lissom de gjör i **Hjortsvang**, de la'r det regne. H. V. R.

Den, der kan gå igjennem Ale uskjænd o. s. v. H. V. R.

Bjerre den røø lå **Brejnholm** øø. H. V. R.
Bj. er en stor gård, men Br. er forsvunden. Ved Åle.

De skifter 'et med æ munnd ligesom de **Møgelkjær** hunnd. Horsens-egnen. H. V. R.

791. Han ka et sto i **Haltrup** å kom ad få dem i **Nebel**. Horsens-egnen. H. V. R.

Søvind er en hovedstad, **Toftum** er en maver rad, **Brigsted** o. s. v. E. T. K.

A e fra **Blirup**, Gu bejr 'et. H. V. R.
Vær s. ved Horsens. Der haves ufrugtbare jorder.

Fra Skjærtorsdag til **Eriknavr**, den gang æ hvidkål faldt ned og slog æ pastinakker i stykker. E. T. K.
Hatting s.

Syv kartofler er **Lindved** ret. H. V. R.
Ved Horsens. Den part, der tilkommer enhver.

Da **Sejet** by skulde have navn, samledes mændene derom. Den ene sagde da: Sej 'et (sig det ɔ: navnet). En anden svarede ham: Ja sej 'et. Så blev byen kaldt Sejet.
Skjold s. H. V. R.

A kan it sjønng, sinn de gro foer löv låwsk mæ-*mæ* o **Bjærrelejj**, dææ̈r tavt a mi stæmm. H. V. R.

Di æ liig gue lissom di **Ut** goor. Vejle amt. H. V. R.

Det slår om i ham ligesom i **Gammelby** degn. H. V. R.
Vejle-egnen. Stemmen slog klik.

Stovby, Stuudby, Gammelby, Luudby, Hyrup, Höjby, Vrigsted vandløs, **Barrit** brødløs, **Bret** begge dele. H. V. R.

801. Æ vind er i det **Palsgård** hjörne (ɔ: nordöst).
Siges i Barrit sogn. P. K. M.

Når de kan knolde deres bygland således i Bret og Barrit, at det kan høres over til Bogense i Fyn, så får de godt byg. H. V. R.

I Barrit sogn ligger to gårde, Pilgård og Poldgård, den ene i öst, den anden i vest. I de korte vinterdage siger gamle folk: Åe ja, no ær æ daww kårt, æ suel stor åp i Pillgor å gor nie i Pålldgor. H. V. R.

Di trædes om jet (ɔ: det samme) lissom de **Torup** kjællinger, den ene sagde: grød og mælk, og den anden sagde: mælk og grød. Hedensted sogn? H. V. R.

Han er lang og smal ligesom de **Hedensted** klumper. J. A.

At stage sig frem som de **Endelave** mænd. H Br.
På rejsen fra Horsens fik de en fjendtlig sejler i sigte, der halede ind mod dem. Pludselig lagde de årerne ind og begyndte at stage i det dybe hav. Krydseren troede, der var grund, turde ej nærme sig og forandrede sin kurs.

De passer i rad ligesom de Endelave gjæs. H. V. R.
Øen har kun to gjæs. Bruges om to, som følges ad gjennem byen eller ude på gaden.

De går på rad ligesom Endelave gjæs, der var kun én.
Nim herred. K. P. D.

De **Alrø** misser kaldes pigerne på Alrø. E. T. K.

Nu får vi missel vinter, om vi får nogen sinde, nu er æ vinter i Alrø hon, sagde de gamle her. E. T. K.

811. **Søndersonds** verm, **Langenges** bigkag å wåndspånden blo. Det var retten för på Anholt. C. Sör.

Søndersandes orme (en fiskeart, som er sjælden nu, men som før spillede en stor rolle, langisinger*). Langenge var den frugtbareste del af marken; her groede bygget, som man fik kager af og spiste til fisken, og så drak man dertil af vandspanden blå.

*) Mulig også en ormeart, der blev brugt som agn på krogene.

Var sætte skif å skuui, fæk **Andebuen** å tuui (ɔ: var ikke skib og skude, altså: strandinger, fik Andøboerne at tude. C. Sör.

Det står så længe der er ler i bjærget. C. Sör.

ɔ: altid, da Anholts lerbakker aldrig tömmes.

---

i. Ribe stift.

I **Darum** siger man: Grør i æ gryyr å mar i æ far, så sirrer vi o snavrer ar. H. V. R.

Westen **Weesle** wæjjrmøll' å wæsten æ wæj dææs wældt æ Dæwlen wældt mæ (mæ) mi willinggryyd. E. T. K.

V.: Vejerslev.

Do wældt i wæjster wæjsgroef wæjsten **Læwik**. H. V. R.

Siger Harboøreboen.

Wæk wæk, bæjer te wænnstre, æ*j*sen ka wi e*t* wæær hær. E. T. K.

Wæjjsten te wæ*j*en leger willengen wældt. A. P. L. E. T. K.

A wældt æpo wæjen å tavt en dækken mæ en rø w po. E. T. K.

Di t*å*er æ wæster wæj ad Læwi*k*. E. T. K.

821. Kræ Weje wælt wejsten Lemwigs wejsterbjærres wejster wajsgrow mæ en las hwilling. N. F.

I **Skjern** siges: Han fe*j*eld å sl*u* hans nejes, ræt te æ blo*w*e de le*j*ev *å* en. I **Strellev** siges: Han føeld å slå*w* hans nejes, ræt te æ bl*o* de le*j*ev *å* en. E. T. K.

I Skjærn siges: Ta-*m*æ en tæjj, i Strellev: tæ*j* mæ en tåjj. E. T. K.

I **Hodde** siger de: Tøøm, reek*o*em, græjs, køjer, brø, Kræn (men: Kræ Ba*k*). I **Ölgod** siges: Tömm, kå*m*, græs, ky*j*er, brøe, Kræ (Ba*k*). E. T. K.

I **Filding** og **Skarrild** siges: Hon t*u* æ tærmer i hende fu*r*kle å le*j*ev ne*j*r ad æ awerba*k*, te æ sky*w*t di flö*w* åp ö*w*er hende kn*æ*er. I **Hoven** siges: Hon tå*w* æ tarmer i hend få*r*kle å r*æ*end ne*j*er ad æ agerbank, te æ skjö*t* di flö*w* åp ö*w*er hend knææbejjn. E. T. K.

I **Ölby** siges: Hæst, præst, væster *o*, Krææsten, duels. I **Fabjærg**: Hæjst, præjst, væjster *o*, Kræjjsten, deppels. E. T. K.

I Fabjærg siges: A høør ed *et*, a vest ed *et*, å a gø*j*er ed *et*. Andes Andesen, i gwår awten. I **Ty** siges: Æ höt ed *et*, å æ wiist ed *et*, å æ gjö*r* ed *et*. Ajes Ajesens Ajs, i a*n*dtes-gojaas. E. T. K.

I **Riiv** æ di i kniiv, i **Wåår** ka di dem båår. J. Schi.

Hun er født i Rive, vil hellere ha' end give. L. F.

Den er så slöv, at man godt kan ride til Ribe og kræve skat på den. Om et slövt redskab. S. Brun.

831. Hind præglen å Ribe møgkyren for ålder ænnd.
Siges, når man i Ribe-egnen møder en vandrende kvinde, som går og strikker hen ad vejen. H. V. R.

Riber møgkjøren, **Kalslund** høkjøren og Helvødes pine får aldrig ende. H. F. F.

Vejle møgkjøren og **Vinding** gjærden får aldrig ende. J. A.

I Ribe-egnen kalder man månen **Tandrup** sol. H. V. R.
Anledningen skal være, at man på Tandrup vedblev med markarbejdet meget silde om aftenen.

Det er gode træsko, du får dem ikke bedre på Ribe apotek. H. V. R.
Således anbefaler træskomanden i Jylland sine varer.

Så længe de Riber kjællinger sidder til bords, bliver det ustadigt vejr. Fra Nordvestslesvig. H. V. R.

Den snø, der kommer fræ **Riiv**, blywer betald igjen fræ **Niiv**. H. V. R.

Der er forskjel på Ribe og **Lusby**. H. V. R.
Om to meget ulige ting.

Det er missel lögn, sa' bonden, det var ikke Wåår, for det er Riiv. H. V. R.

Han drow te Riiv a kjöjt Wåår for to skjælling.
Ordspil. H. V. R.

841. Den, der vidt fa'r, den vær møj vaer, soi han æ mand, da haj han væt i **Råår** (ɔ: Roager). H. V. R.

Æ **Hillerupper** hår ingen formæje. H. V. R.
H. i Farup sogn. Der har bønderne fra gammel tid været bagelige med deres markarbejde, og det var, fordi man kom silde ud om morgenen.

Hwa æ **Kalslunder** ka forhwærre, kan æ **Farupper** dærre.
Ribe-egnen. H. V. R.

Nu da og se da, det er **Fardrup** bönner. H. V. R.

Di skiwter et mæ æ tænd lissom æ **Stjæns** mænd.
Hjortlund ved Ribe. H. V. R.

Ålld de smör di samler i **Tveed**, de sæ*l* di te **Tång**.
Ordspil. To byer ved Ribe. H. J.-H.

Lund pisender, **Jedsted** katsviere, **Hillerup** brødaske, **Tanderup** tamtaske, **Kjærbøl** skradel, **Farup** adel, **Mejlby** sædknippe, **Ribe** slughalse. H. V. R.

De **Holleskov** rakkere, **Tåbøl** prakkere, **Lundtoft** stoddere. **Stenderup** spradere, **Bobøl** bolherrer, **Åbølling** duer. **Nielsby** fruer, **Agersbøl** horer og **Otte** trolde, som levede af solde (mel og vand). Ved Ribe. H. V. R.

Fannikerne sejler om sommeren tit op ad åen til Varde. Når man ser dem med deres småskibe komme langsomt op ad åen, plejer ungdommen at synge: Fanniker, Fanniker, slok, slok, slok, han binder hans bows i en dosk, dosk, dosk, han sejler i en dröwttrow. H. V. R.

Sønderhoningerne kommer med de små börn. H. V. R.

851. Di vel ålld te **Vinding**, mæn dæ skal nowe bow i **Velling**. Bryrup s. H. V. R.

Han er frå **Darum** aw, han ka spell. H. J.-H.

Nå, du er nok fra **Store-Darum**, der får de en dram for en søsling og tobak i deres store pibehoveder i tilgift. E. T. K.

Tvilde høslæt og helvedes pine får aldrig ende. H. V. R.
Åstrup ved Ribe.

Har du været i **Dovstrup**, ellers er du ikke vidt berejst.
Til den, der praler af, at han har rejst meget. D. i Læborg s. E. T. K.

Han tygger avet om ligesom **Allerup** får. Chr. R.
Ved Esbjærg.

Det hører ikke op endnu, sagde de **Gasse** drenge, de havde slåedes i tre dage. Ribe amt. H. V. R.

Han blöw da lisse lång i æ hue som **Sejstrup** strat.
S. str. er en række huse i Hunderup s. H. V. R.

Spörger man i Allerup-egn, hvor en er fra, svarer han, om han er en spøgefugl: A æ frå Lemwig, som æ hwilling ligger wændt mæ æ wid i æ wæjr. H. V. R.

Herregud, er du fra **Varde**. H. V. R.
Siges i Sydöstjylland.

861. Du skal få pengene til det sidste Varde marked. H. F. F.

A æ **Wåår** post, a ka hverken tud' eller bees. F. P. J. L.
Han kunde ikke sige: blæse.

Han kan æde både **Ribe** og **Varde** og i nødsfald **Ringkjøbing** med. Mads J.

Æ **Hwånnsownere** sjønger te mennæt å *græd*er te da*w*.
Folk fra Horne. E. T. K.

Ja, do hår e ves lissom **Jajerup** dæjn, nær haj sku sønng.
Når en indbilder sig, at han har det strængt. H. V. R.

Når der kommer tre mark med, kan den blive god til **Vorbasse** marked. S. Brun.

Det er spejet (pjusket) som **Fitting** boghvede. H. V. R.

Det kommer igjen på det syvende år ligesom Fitting boget.
Vorbasse. H. Th. M.

Grindsted er menneskets´sidste tilflugt för døden. N. L.
Det er et meget fattigt sogn.

Hejnsvig, Grindste å **Green**, die æ it udden let å tjeen. H. V. R.

871. Grindsted og Grene er ikke gode at betjene, Sønder-Omme og Hoven er et par jævn gode sowwn. H. V. R.

Omm å Howen de er et par gowe sowwn, i Gram å Grinste å Green, der er kun lidt å fatjeen. E. T. K.

I Omme er de grumme (ɔ: udmærkede), i Hoven er de bown (ɔ: velmægtede). H. V. R.

Kartofler 21 gange om ugen er **Bindeballe** ret. H. V. R.
Randbøl s.

I Randbøl er der en guldring under hver gejlrod. H. V. R.

Det var nok dig, te a så der kom halende over Randbøl hede med et får, du havde stjålet. A. H. P.

Hvor skal jeg få en plads? — Du kan komme ud på Randbøl kirketårn som kirkeugle. S. Brun.

Hvor skal jeg få en plads? — Du kan komme til Randbøl som milepæl. S. Brun.

De **Hallundbæk** k*o*el æ gue, nær en kommer fræ kjærk.
Sønder-Omme kirke ligger nemlig en mil fra Hallundbæk, og regelen var, at man om søndagen fik kål. H. V. R.

De ka du gi te di fa*t*e ve **Bårris** kjærk. H. V. R.
Siges om noget, man ikke regner og ikke véd, hvad man skal gjøre ved.

881. De store fra **Hennegård**. H. A. H.
Bruges om store fremmede.

Det er så langt som **Strelle** (ɔ: Strellev) hors. H. K. K.

Der er ingen, der kan stride mod Guds magt uden **Kragmoserne**. H. A. H.
Folkene der (i Bølling sogn) kom ikke af deres klæder i høbjærgningstiden, undtagen når de skiftede linned, fordi de var nødte til at arbejde for dem selv om natten, da de skulde gjøre hovarbejde til Dejbjærglund om dagen.

I **Lönborg** lever man af hø. H. V. R.
Hentydning til sognets rige høavl.

Nu tager **Tranberg** sin grå hat på. H. F. F.

Familien Tranberg har længe boet på Lönborggård. Sagdes : Skjern og Stavning om regnskyer vest fra. hævende sig over Lönborggård.

Møgigård svanser, **Styg** danser, **Ferbæk** trommsláer, **Vestrup** herrer, **Lavstrup** smærer, **Lönborg** lyww, **Bød** tyww. **Kjafling** klækotter, **Tarm** flynderhoveder: H. F. F.

Han er ligeså hvid i hovedet som **Skjærn** kirke, og den er kalket med sort. H. F. F.

Ådum forhånd, **Egvad** brånd, **Skjærn** fruer, **Dejbjærg** duer. **Stavning** grødlyww (de får grød 21 gange om ugen). **Velling** törvetyww. H. F. F.

Når denne her sol går ned, så kommer den **Stavning** sol. E. T. K.

»Se der«, det er deres »vær så god« i **Assing**. H. A. H.

891. **Snejbjærre** skraddel å **Tjørring** addel, **Vildbjærg** vremler å **Temring** trilrer, **Gullestrup** krakler å **Hammerum** stakler, **Rønd** rakker å **Åånbårre** grødlyww, **Skarrild** pølser å **Assing** stålstånng, **Felding** foorhåwder å **Brande** gjæs, **Æjjstrup** håwwårrm å **Tyregod** panndkagger.

Stundom er indföjet: Sunds skalleslugere. H. F. F.

Dersom der ikke var engbjærring og skalleføde, så var **Sunds** sogn snart øde. H. F. F.

I Sunds er en sø, hvor der fiskes skaller.

I **Örre** der behøwer di *et* å sörre. E. T. K.

En ka skyw*t* et mæ æ monnd lissom **Hywild** mænd å **Hallundbæk** hunnd. Vilh. M.

I **Tvød** di löwer a sved. H. F. F.

Avlum s. Jorden er svær at dyrke.

I **Waer** der er både mawer å taer, i **Skjærk** lier di både hunger å pærk. Di stånger oel, di æ smo, di takker Gud, di ka dem fo, djæ brø er *et* ståår end lærkæg, å sto skröwen o **Awlum** kjærkvæg. E. T. K. Eller: I Waar dæ löwer di taar, di sæller dje flæsk å eder dje swaer, de sto skröwen o Awlom kjærkdaer, i Skjærk di löwer ve klomper å perk, di båger dje kåger som ljærkæ*k*, de sto skröwen o Awlum kjærkvæ*k*. H. F. F.

Hammerum herred kaldes tit spottende Jammerfuld eller Jammerum herred. H. F. F.

I **Rindom** siger frieren om pigen: Er 'et en kjön jænt? i **Velling**: Kan en dååns? I **Stavning**: Hår en nat? På **Holmsland**: Er en hær frå æ land? E. T. K. Eller: I Stavning siger man: Hå hun nåt? i Velling: Ka hun

nåt? i Rindom: Æ hun skjön? på Holmsland: Æ hun kjön (ɔ: har et godt hjærtelag)? H. V. R.

På den anden side af Helvede, på den anden side af **Ringkjøbing**. Siges i Sorø-egnen. H. V. R.

Når man kommer til **Hvingel**, så får man sig en kringel. H. V. R.

901. De ka go o *rim*, hææerfr*æ* å te **Tim**, men no de er hææer, så mo ed *et* vææer. P. K. M.

Timgård den røde lagde **Vestervig** øde. H. V. R.

Tvinnd der render Fanden uden omkring. H. A. B.
T. et stednavn. Madum s.

Ulfborg adel, **Torsted** skradel, **Staby** tyww, det er *et* lyww. J. Schi.

Uldbårre arrel å **Staby** skrarrel, **Husbybo** hyww (ɔ: stolte) å **Nesombo** nyww (ɔ: gjærrige), å æ **Fjanndbo** kommer lævvend mæ djæ ståndend knyww, skjær bejer, skjær bejer! H. V. R.

Torstedboerne kaldes stundom æ sölle Tåstebo eller Tåste grørkikkere. H. V. R.
Et par tiggere derfra, som gik vidt omkring, spiste så mange grød, hvor de kom.

Gjörding og **Lem**, **Buur og Vem** og vor egen (ɔ: kirke) er fem. Fra Holstebro-egnen. H. V. R.

I aften er Buurhöj glød, så får vi forandring i æ vejrlig.
Således sagde gamle folk i Møborg om de to Smedehöje i Bur. H. V. R.

Alstrup revninger, **Navrbys** pevlinger, pip op dos, **Falsig** fos. M. M.

Nes fisk æ skidt. Om noget dårligt. J. G. P.

911. Han somper sæ lissom **Riskjær** sow, den somped sæ så lænng en døø. K. L. V.

Han er hurrere ligesom **Damsgård** svin, da de havde ligget ude om æ nat. H. rusten i halsen, grødet i stemmen. P. K. M.
Eller: Han er hådre ligesom æ Damsgårds svin, der havde ligget tre dage i æ snedrive. P. Kj.

De er ensdan i begge ender ligesom **Romvig** koner.
Der var et hus i Romvig, hvor der boede en kone i hver ende af, og de var ikke svar rare anten af dem. E. T. K.

I **Bjærregård** i Romm dææer skal I komm. M. M.

Du arme synder, der er föj i **Flynder** og bor i Romm og kan ingen steder komm'. P. K. M.

Fjaltringbo då*k*er, **Transbo** pigger, **Færringbo** krukker, **Hærbeerbo** traljer å **Tyborönn** gassier. H. V. R.
Siges om kvinderne i disse egne.

Gid han sad uden for **Bovbjærg**. J. G. P.

Du er ikke bedre værd, end du skulde flyde for Bovbjærg.
P. Kj.

Å, det er vist en Fabjærgbo, så er det jo ikke noget at tale om. Siges i Gudum. I. K. J.

Der skal syv Harbooreboere og en tagkjærv til et menneske. K. K. J.

921. Æ Hærbøørbo skal der syv af til et menneske.
H. V. R.

I **Lemvig** sagde man, når der kom en Harboorebo: Der kommer én, han er missel enten tumpet eller gal, eller også er han fra Harboøre. E. T. K.

5 til 7 er 13, og 6 til er en snes, sådan tæller Harbooreboerne. J. G. P.

Ær di hjaat som mi hjaat, så krøjst mi håend, sådan bejler Harbooreboen. H. V. R.

West du, hwa di sæ*j*er hær öjjsten? di sæ*j*er, te æ ska ha dæ, å do ska ha mæ, å wi tå*w* ska ha hinåån.
E. T. K.

Wist do, hwa di sæ*j*er hæ wæjjsten omm? di sæ*j*er, te æj skal ha dæ, å do skal ha mæ, å wi tå*w* wi skal ha hwærajer, å dæjjsom di hjæsæt æ som mi hjæsæt, da krejst di håend i mi sple*t*, mæn ryw en e*t* *ued*, se dæær se. E. T. K.

Æ wel ha nåtting i en åtting, sagde han Harbooreboen, han vilde tale med Englænderne. J. G. P.

De æ gråww f*i*n lissom æ Hærbøørbo djæ spend.
E. T. K.

Æ, wi, wi ajer. Sådan siger Harbooreboen. E. T. K.

Den gode mad skal fortæres alligevel, sagde Harboøre præst han spiste den selv. J. G. P.

931. Nej tak a er ingen frådser, sagde Harbooreboen, han havde ædt nitten hvidlinghoveder, da de bød ham den tyvende. E. T. K.

Der bliver nok en hård vinter, for der er så mange bryllupper på Hærbøør. E. T. K.

Harbooreboerne staver sådan: M—i—s—k: hwilleng.
J. G. P.

De æ de wææst mæ æ söm å fo, siger Harbooreboerne, når de skal til at bygge et hus, for tömmeret og stenene kan de sagtens stjæle. Eller: De æ de wææst mæ æ söm å fo, får æ te*m*er å æ ste*j*en ka en sajt stææl. sådan siger H., når de skal bygge. J. G. P.

n-øre stykker kaldės vesterpå Harbooreboere. J. G. P.

Han er så hellig som **Gudum** munke. H. V. R.
Spottende.

Han er så hellig som **Ullerup** munke. H. V. R.

Her i **Skave** er lidt at gnave. E. T. K.

Op til loftet og ned igjen ligesom **Vinderup** skrædder. H. K. K.

Hvem er den största synder i **Haderup**? Præsten, fordi han var uålmindelig höj. Helt ny talemåde. H. V. R.

941. En ska ta' det nap og nyww, om en skal i Haderup blyww. E. T. K.

Når de **Simmelkjær** piger henter djer vand ved de **Hellegårde** drenge, så varer æ törre ikke længe. E. T. K.

I omegnen af Ikast kaldes månen den **Birk** sol. H. V. R.

I **Stat-af** bliver jeg glad, i **Kryb-i-ly** bliver jeg kry, i **Stop-lidt** (eller **Bi-lidt** mellem Vejle og Frederits) går 'et vidt, i **Sid-i-mag** ender min dag, og i **Sluk-etter** alle de kjære nætter. E. T. K.
Fynsk. Kryb-i-ly mellem Frederits og Kolding.

Præsten i **Hvejsel** hår trej mark hver gång æ klåk slår.
Dog er embedet nu ikke så stort. H. V. R.

En halv dram kaldes en **Bredballe** dram. H. V. R.
Ved Hornstrup.

Halvt vand og halvt af kjelden sådan koger de søde grød i Bredballe. E. T. K.

Fuldt mål er Bredballe ret. H. V. R.

Når **Vindelev** bliver tyveløs, og **Ildved** bliver brændevinsløs, og **Sandvad** bliver vandløs, så forgår verden.
Ved Vejle. H. V. R.

Du ser jo værre ud end Ildved rakker. S. Brun.
Om en med forstyrret udseende.

951. De **Havrum'er** kan stå på møddingen og se, når det er höj middag. Uldum s. E. T. K.

Det bliver til ene underlighed ligesom Povls byg i **Höjen**. J. A.

De skifter det med mundene ligesom de **Smidstrup** hunde. S. Brun. Eller: Vi deler med mundene som de **Harritsø** (eller **Lönne**) hunde. E. T. K.

Vi får nok en **Ballegårds** sommer endnu (ɔ: en eftersommer). H. V. R.
Bredsten s. På den gård var man nemlig altid silde på vej med hösten og kunde altså trænge til en Ballegårds sommer.

I **Gadbjærre, Lindeballe** å **Gyww** die æ et gåt å blyww. H. V. R.

Præsten i Gadbjærg hår en tønnd row, hwær gång han gor o æ stowel. En stor tiende. H. V. R.

Dem **Restrupper** di drikker et op, å di **Gajbjærrer** di sedder et op, å di **Tåwthywer** di samler pænng. E. T. K.

Nu lys' det öwer **Høgelund**, så får vi törvejr. E. T. K.

Siges i Ringive og Give. Høgelund ligger jo noget höjt.

En bassel i Ringiww æ lisså gowe som en brøllep i Gajjbjærre. Med hensyn til offer. Sagdes af en præst der. H. V. R.

En krogjæst i Give var ude i et ærende og lagde sin pande mod kroporten. Denne var imidlertid nylig tjæret, og da han var færdig og vilde gå, måtte han udbryde: En mo nåk sæjj, te de hænger ve hæröwer, å de bode fårenden (i kroen) å forudden. Derfor siges: I Gyww der kan en blyww. H. V. R.

Også markederne øver derfor tiltrækning.

961. En gang gik der ild i **Engelsholms** sø, og karlene på E. måtte da ud og slukke med halm. H. V. R.

Siges til en løgner (og en hidsig?).

Når Las af **Nørup** kjører til kjöbsted (ɔ: Vejle), har han fuld las ud og Las fuld hjem. H. V. R.

I **Donnerupiund** å **Vemmelund** krat der kan en let få Mikkel fat. Give s. H. V. R.

Jelling er en arm stad, **Hygom** er en fjetfad. H. V. R.

Den sidste er velhavende, men en almindelig bondeby, den første noget fin, men beboet af mange fattige.

Han er så ræd som en Jelling seminarist. H. V. R.

Stammer vel fra krigen 1864.

Han gjör hans regning for stor ligesom Jelling degn, han såede raps og avlede ikke udsæden. H. V. R.

J har ikke rapsjorder.

Di skywter 'et mæ æ monnd ligesom de **Harreso** mænd, de drak lidkjøb over en hest i 3 dage (de drak altså hesten op). Eller: . . . lissom di Harreso mænd skywt æ hæjst, de drak lidkjøb i 11 dage. Vejle amt. H. V. R.

De skifter det med mundene, ligesom de **Börkop** mænd gjorde ved øget. S. Brun.

Skal du nu til **Rands** og være ugle? J. H.

Til Tjenestefolk, der skulde til Rands at tjene.

Skål samtlig, sa' Rands degn til sin snaps, der var ingen hjemme uden ham og hunden. Ved Börkop. H. V. R.

971. Han er så modfalden, at han ikke en gang vil danse efter **Frederits'** musik. H. V. R.

Hvor er han fra? — Han er så mænd **fra Almind**. Gud bejer 'et. J. A.

Efter den store ildsvåde i Almind 1786 gik de brandlidte om og tiggede til brand. En gammel mand, Knud Rasmussen, vist

sig mer end almindelig udholdende, idet han gik i flere år. Når han kom ind et sted, og folk spurgte, hvor han var fra, svarede han: A æ så mænd fra Almind, Gud bæjer 'et. Sådan kom den talemåde op.

A er fra Almind, Gu bæjer 'et, a er fra **Viw**, deswaar. H. V. R.

Bindeballe er en skiden by, **Spjarup** ligger lidt i ly.
Spj. i Egtved s. H. V. R.

Wollund å **Li** de krammeri. Dårlig jord. H. V. R. Eller: Wållund, Spjarup å Li de kan en go fåbi. H. V. R.

Han ka it kom ad for dem i **Nevvel**. H. V. R.
Om en tom undskyldning.

De **Rådvad** nattergale (ɔ: frøer). H. V. R.
R. i Harte sogn.

Der kommer sjælden en død præst fra **Verst** og aldrig en levende degn. H. V. R.
Præstekaldet er lille, degnekaldet stort.

Håt er en rår bøj, **Pooby** ligger lidt i løj, **Æjstrop** hå di gåt row, **Stofdrup** hå di djæs behåw, **Lenggård** hår di råw å sææl, **Brøesgor** hå di pænng å tææl, o **Stalderopgoer** fange di skalle, de hå di Rådva*d*er te djæ sommerfetalli. H. V. R.

Nu vil a te **Strårup**. H. V. R.
I seng. Dalby sogn ved Kolding.

981. Her er snart så mange, som der er storkereder i **Vonsild**. A. H. P.

Hvor skal jeg få en vinterplads? — Du kan komme til **Roved** som malttörrer og køllehussanger i Roved køllehus. Andst s. S. Brun.

Estrup fruer, **Eskelund** duer, **Tuesbøl** wanndhaller, **Gjerndrup** kålsviere, **Hwållvad** mjöblændere. H. V. R.

De **Vitrup** hådere (ɔ: hadefulde), de **Lindknud** stodere, de **Ogslund** møer, de **Gildbjærg** søer, de **Assersbøl** brasker, (ɔ: storpralende), de **Hyllund** hjasker, (ɔ: skidne), de **Kidholm** grinner (ɔ: grinebidere), **Klelund** vinder (betoningen på lund), de **Hovborg** selvherrer. H. V. R.

Tvilde høslæt og Helvedes pine får aldrig ende. H. V. R.
Ved Holsted.

---

j. Sønderjylland.

Fanden i vold der **sønder** ude.

Jeg skal sønderpå. — Nå, så skal du F. i vold. P. Kr. M.

Han har været sønder ud at tærske sædeuld (ɔ: uld til sæd). J. F.

Grør i æ gryyr å mar i æ far, æ hviir stur stær uur o æ mørreng å skirer, ræt te de blarrer, å de ærer di.
Siges i Varde-egnen om Sønderjydernes udtale. H. J.-H.

Om æ efterår da kjør de til mølle, om æ vinter da drejer de, men når æ forår kommer, så kommer de gangende med deres pose for at få lidt i den. A. H. P.
Siger bønderne i Ladegård om dem fra Jærnhytte. Byer ved Haderslev.

991. Datteren måtte ikke ha' brudgommen for moderen, så sa' manden: Det har Gud ingen nød, for de bager og brød i **Kalslund**. Nordöst for Ribe. H. V. R.

I Læborg kaldes månen **Kjöbenhoved** sol. H. V. R.

De skifter det med æ munde ligesom **Harreby** hunde.
H. ved Grönnebæk, nordvest for Haderslev. E. T. K.

Det nytter ikke at snakke om **Gammel-Haderslev**.
Om det, som ingen betydning har. H. V. R.

Vi deler det med mundene ligesom **Grødebøl** mænd meddingen. Eller: . . . **Stige** mænd høet. H. V. R.
Ved Haderslev.

De æ dannebroget lissom **Stjensbjærre** ronnvær. H. V. R.
St. i Hoptrup ved Haderslev.

De **Skovbølling** herrer, de **Rørkjær** fordærrer, de (**Bjerning**) **Röjs** møer, de **Errigsted** søer, de **Kafdrup** trolld, de kan over dem ålld. Bjerning ved Haderslev. H. V. R.

De sidder i rad ligesom **Gasse** brudepiger, der var kun én.
Ved Haderslev. H. V. R.

Di **Grøbel** grölyww, di **Kestrop** skowwtyww, di **Nörby** rakker, di **Walstrop** prakker, di **Kjællstrop** fådærver.
Velstrup ved Haderslev. F. L. Gr.

De **Nistrup** syvsovere, de **Bæks** sandgravere, de **Kratte** mospinnd, de **Billund** kukmænd, de **Vojens** stohæst, de **Styding** stærre, de **Hammelev** narre, de **Fredsted** duer, de **Haderslev** fruer, de **Erlöv** trolld kan over dem ålld.
E. T. K.

1001. Æ er fra Kjelstrup, æ kommer i morgen igjen.
Ved Haderslev. H. V. R.

Lige så langt som **Halk** by. H. V. R.
Syd for Haderslev. H. har en stor udstrækning.

Han er fra **Bevtoft**, han gjör ingen uund. H. V. R.
Syd for Haderslev.

Han gaver ætter æ græjs lissom **Gabøl** bul, lav de trot en åp o æ hus. E. T. K.

Tæj ve! de æ **Hinnerup** kråå (ɔ: nøden). H. V. R.
Ved Åbenrå.

Ringenæs og **Brunnd** di leger på forgylden bunnd, **Hørup**

og **Brig** di bær enne lig, **Helt'** (eller **Karlum**) og **Nold'** di gær öwer dem ålld. Vest for Åbenrå. H. V. R.

Når **Nybøl** bliver hoorløs, og **Årslev** bliver fo'rløs, og **Kasse** bliver tadderløs, og **Hjordkjær** bliver sladderløs, så skal verden forgå. Vest for Åbenrå. H. V. R.

Farvel og tak det er **Klovtoft** betaling. H. V. R.

Så da å nå da, de æ **Fawrup** bönner. Se: 844. H. V. R.
Vest for Åbenrå.

No da å så da, det er Favrup bönner; så tej ve, det er Hinnerup kråd; farrevel å tak, det er Klovtoft betaling.
Byer ved Åbenrå. J. F.

1011. Hejdividej (höjter i döj), det er godmorgen i **Smedager**. Ved Åbenrå. A. L.

I **Tårup** er et lidet slot, i **Røllum** gjör de ingen mand godt, i **Stybæk** får de smör og brød, i **Hostrup** lider de ingen nød. H. V. R.
Stybæk ɔ: Stubbæk. Ensted s., syd for Åbenrå.

Du ser ud som døden fra **Flensborg**. H. Br.

Pas å æ ban, fej u æ skan, la it æ il gå u i æ an, så ka do gå a **Kwæn** mæ gan. Al. H.
I Kvern (ved Flensborg) kan de ikke godt udtale r.

Det er så mænd ikke så rigtig i **Sjørup** sogn, der har de også æ smör på æ spån (ɔ: smörret på skeen). Al. H.
S. ved Flensborg.

En **Bommerlund** snaps er god både for sjæl og krop (eller: for kjöd og blod). Bov s. H. V. R.

Det hænger som en Sjørup sogns pisseldör. Al. H.
Ved Flensborg.

Humme sig, grås, siger de **Vejbækker** til de mammesell'.
Ved Flensborg. K. Th.

Det står midt i vejen ligesom **Adelby** kirke. Eller: **Medelby**, eller: **Skrave**, **Lumby** i Fyn, **Stoense** på Langeland.
A. öst for Flensborg. H. V. R.

Jeg skal have halvt imod præsten, sa' **Hanved** degn, de spurgte ham, hvad han skulde have for sin sang ved en begravelse. Men da præsten intet tog, blev degnen vred og bebrejdede ham hans flothed med de ord: Jeg, der skal leve af dig. Ch. W.

1021. Der er kun én ærlig mand i **Langbjærg**, og han er endda en hestetyv. H. V. R.
L. i Hanved ved Flensborg.

På torsdag 13 dage så har vi 3 uger til Ribe og fire uger til Flensborg, hvad koster en trave hjul og en halv måne? J. F.

Han går, når han har fået maven fyldt ligesom de fra **Markerup**. Syd for Flensborg. H. V. R.

Når alle bjærge skal jævnes, så kan de begynde først med **Bygbjærg**. Sundeved. H. V. R.

Nu klarer det ovre i **Dybbøl**. H. V. R.

Siges på Als, når man venter på én, og man sér, han kommer gående.

Det er ret et par **Stollik** brødre (ɔ: to fra Stolk). Al. H. St. ved Slesvig.

I **Lendemark** æder de ost og brød, i **Satrup** er de nær ved at hungerdø, **Nymølle** ligger så en', derfor har den **Bredevad** til ven, **Heds** ligger på det røde sand, **Duborg** ligger i et andet land, **Karlsvrå** er en smörsig, **Fredstrup** har slet ingen liig, **Højstrup** er et lidet slot; i **Bylderup** gjör de ingen mand godt. H. V. R.

Det var da et F.s vad, sagde han æ pottemand, da kjørte han igjennem **Sønderborg** fjord. J. F.

Når alt landet er omløbet, så er **Bråballe** bedst. Als. H. V. R.

I **Vasby** kro der slagter de en so, i **Husby** ris der slagter de en gris, i Husby skov der satt' de 'em i et trov, de **Lusbyer** kvinnd de skar 'en i pølsepinnd, de **Dollerupper** slobb (ɔ: slubberter) de åd 'et op. Angel. H. V. R.

1031. De bærer dem ad ligesom æ hakkelseskjærer i **Trojborg**, de æder æ krumme og gjör i æ ringe. Törninglen. H. V. R.

Det skilles ad ligesom Martens kat ved **Tröjbjærg**. H. V. R.

Skast kukmænd (stor mose), **Ballummer** törvetyww (ingen mose), **Randerup** tælleknyww, **Kringelum** herremænd, **Fåårballum** klææghææst (i klægen), **Mjolden** swåldt (ɔ: sulte), **Ottersbøl** gåldt, **Døstrup** fruu, **Vinum** duu, **Gasse** trålld (ɔ: kæmpehöje) kan öwer dem ålld. H. V. R.

Den, der vidt faer, den vær møj vaer, sagde æ mand, da havde han været i **Råår** (ɔ: Roager). H. F. F.

De går norden om **Gram** for **Obbekjær** hunde. H. V. R. Eller: Han går uden om Gram for de **Åkjær** hunde. H. V. R. Han går uden om Gram for de **Harreby** hunde. H. V. R.

De **Gram** fruer, de **Skjoldager** duer. de **Grambys** møer og de **Tiset** søer. Gram. H. V. R.

I Gram kaldes månen den **Skjoldager** sol. H. V. R.

Det er lige så langt som **Arnum**. H. V. R.

En langstrakt by i Höjerup sogn ved Gram.

Har du væt i **Gunnerup** å fool. H. V. R.
Ved Gram. Ordspil. At fole og byen Fol.

I **Skjoldager** er rögterembedet bedre end skolelærerembedet.
Man havde tidligere en fællesrögter. H. V. R.

1041. Han er præst i **Potager** og degn i Skjoldager.
Gram sogn ved Ribe. J. F.

Han har lagt sine penge op på **Trælborg**. H. V. R.
Så höjt, at han ikke kan nå dem.

Der er penge nok i Trælborg, når vi kan bareste få dem trællet sammen. T. ved Løgumkloster. A. H. S.

Andrup er en mager by, **Måårbæk** er lidt bæjer, i **Gravlund** tæller di pænng, **Terp** ligger höjt i æ sky, **Bedsted** ligger i æ ly, i **Syvkov** skjænker di for æ gææst, i møllen maler di o æ bæjst. H. V. R.
Öst for Løgumkloster.

Løgum vællinggryyd, **Löjtved** smörsig, **Bjenderup** har ingen liig, **Visbjærg** er et lille slot, i **Landby** gjör de lidet godt, i **Koldkår** æder de ost og brød, i **Olstrup** lider de ingen nød, **Løgumgårde** höjjhat, **Tornskov** skovkrat, **Tejlgård** ralld, **Fårgård** valld, **Terper** knarr er hver mands nar, **Klöjeng** såldt går over det åldt. H. V. R.
Løgumkloster sogn består af disse 13 landsbyer.

Løgumgård höjjhat, Tornskov skovkrat, Fåårgård vall, Teglgård ralld, Terper knarre er hvermands narre, Klöjengs stolt' går over 'et åldt, Løgum vellinggryde, Löjtved smörsig, Bjerndrup har ingen liig, Visbjærg er et lidet slot, Landeby gjör kuns lidt godt, Kålkåd æder ost og brød, Ulstrup lider ingen nød. H. V. R.

No skal vi ha' a di **Rugbjærg** wost. H. V. R.
Österløgum sogn. Sådan kaldes kartofler der i omegnen.

I sidder o raj lissom Gasse brujpigger, dæ va kon jæn.
Ved Løgumkloster. Ingeb. C.

De **Hövringer** punse og **Ballummer** hall er berömte for deres styrke. Én slår en mand under bordet. H. V. R.

De Höweringer punse er så store, at de kan slå en mand undet bordet. De Ballumer halve koster 6 sk., men så er over- og underkop fulde. H. F. F.

1051. Han sidder i æ **Mæsk** og ser ind ad **Husum**.
K. Th.

Han er skam bestemt ligesom **Randerup** præst, han vilde gå kl. 10 og gik kl. 2. Nord for Tønder. H. V. R.

Til det sidste **Tønder** marked. H. V. R.
ɔ: Sent eller aldrig, da der holdes så mange markeder i Tønder.

Han er præst i **Pothat** og degn i **Klinborg**. H. V. R.
Siges i Slesvig om en ubekjendt person. P. og K. er to små huse i Abild ved Tønder.

I **Emmershede** frier de over møddingen. H. V. R.
Finder ægtefællen inden for byens grænser. E. i Abild s.

Helt over helt og hyrde over **Jarlund** får. K. Th.
Ved Tønder.

Der er høg over høg og hjorde over **Kravlund** får.
Ved Tønder. Vilh. M.

Du skal få part i **Braderup** sogn. H. V. R.
Syd for Tønder. Få det dårligt. B. var fordum så fattig, at folk måtte tvinges til at tage de ledige gårde i fæste.

Det går ingen steds galere til end i verden og siden på Braderup marked. H. V. R.

De Karlum'er skjærer et stykke boghvedegrød af og svøber det om armen, når de om morgenen går ud til hestene.
Syd for Tønder. H. V. R.

1061. I **Holdt** der er de stolt', men skal de betale deres gjald så hår de kun pålt. Medelby ved Læk. H. V. R.

Det kommer igjen på den tredje dag ligesom det **Romsø** øl.
Det var så dårligt, at man kunde smage det 3 dage efter.
H. V. R.

Hvor skal jeg få en vinterplads? — Du kan komme til **Pelworm** og stable gåsemøg. S. Brun.

---

k. Opdigtede steder.

Hvor æ du fræ? — A æ fræ **Hittum** herred, hvor himlen stumper. Siges i Skanderborg-egnen. H. V. R.

Han er præst ved **Ingensted** kirke. H. V. R.
En lediggjænger.

Han skal nok giftes med birkefogdens datter fra **Ballerup**.
Han skal have ris i enden. H. V. R.

Vil du med til **Fjerholm**? I seng. H. V. R.

Han går til **Søvstrup**. Eller: til **Bæks**. Ch. W.

Nu må jeg se at komme ad **Ferup** til. A. R. B.

Han gik til **Hvilshöj**. I seng. A. E. J.

1071. Vil du med til **Gåskjær**? I seng. H. V. R.

Hold lidt, han har ikke set enden af **Løghöj** endnu.
E. T. K.

A æ frå **Fret**, de kender du slæt et. H. A. H.

A er fra Frit, som du kjender it, og a hedder Godt-nok.
A. H. P.

Han er født i **Fjanterup**. Om en tosse. H. V. R.

Nej, jeg er ikke født i **Fjollerup**. H. V. R.
Siges, når man opfordres til at gjøre eller sige noget dumt.

Han er ikke født i Fjanterup. H. H., Hj.

Du er nok født i **Fjantendrup**, opdraget i **Torskendrup** og törret ved din moders kakkelovn. P. V. J.

Har du været på **Hvegbjærg**. P. K. M.
Siges om den, der har ledt efter noget.

De har **Hvegholm** i forpagtning. Maren B.

1081. Du ser ud, som du skulde til **Åsborg** kirke.
Til den skidne. Å. kirke må være et urenligt sted at komme, fordi Ås er Ars. H. V. R.

Det går til **Gryderup**. Om noget, der koges. P. K. M.

Hvor bor han nu? — Han er kommen til **Mulderup** (ɔ: død). Ant. N.

Hvor bor han? I **Navrbor** herred og **Spigerbor** sogn, der bor han i en lille by, der hedder **Frit** (ɔ: vridbor), den ligger tæt ved **Syl-ende**. J. A.

Du gjör dig store forestillinger om **Skarntyde mølle**, som du aldrig har set og aldrig vil få at se. H. H., Hj.

Han er ejermand af den gård, der ligger mellem **Århus** og **Snoghöj** i luften. S. Brun.

Han kommer til sit læder igjen ligesom de **Jorde** skomagere. P. K. M.

Regne drenge skal op og hænges, **Sierslev** piger skal op og tage dem ned. Ubestemte steder. J. Bergo.

Som man ser, har jeg anført nogle »ordspil« imellem »de stedlige talemåder«, og i den følgende afdeling »samtaler« findes også lidt stedligt. Det er nemlig umuligt at holde disse afdelinger afstængede fra hinanden; der er noget fælles, noget, der berettiger til at henføre lige så vel til én som til en anden række. Der er jo overgangsformer i disse folkeminder lige såvel som i alle andre.

Ordspil.

1. Har du ikke ti, så kan du tage elleve. Tid. Mart. D.

Det er den tiende i dag. Henr. P.

Siges den tiende dag i måneden, idet man tager en snaps.

Opvarmet kål dør man efter. F. L. Gr.

Skål og velgående er bedre end gående kjørendes. O. H.

Det er en smal sag at pisse gjennem et halmstrå. N. P. Chr.

Der er ring omkring nyet, det bliver snart regnvejr.

Om den, der har skråtobak om munden. Lov. H.

Der er skind på din næse, siden du spiste sort pølse i fjor.

Gjækkende udbrud især til börn. P. J.

Man kan se, de har spist kartofler, for skindet sidder på næsen af dem. A. E. J.

Der er skind på din næse, du har nok fået kartofler til din onden. P. P. J.

Da du sidst var her, tog du en pande og nogle klæder med dig. E. T. K.

11. Det sidste du var omme til N. N.s, tog du en pande og et par hæle med dig. P. K. M.

De lagde liget i kisten med træsko på. J. K. N., G.

Du har skåret i begge hænder. Ant. N.

Til en med mad i hver hånd.

Du er jo bleven skåren i din hånd. E. T. K.

Siger man til et barn, der går med en meldmad. Når det misforstår det, bliver det til nar.

Han spiser kun lidt af et sygt menneske. N. Jörg.

Han spis' kun lidt af et gammelt menneske (og er det alfor gammelt, tager han slet ikke noget). P. J.

Du spiser kun lidt af et gammelt menneske (og der føjes tit til: og meget mindre af et barn). E. T. K.

Til den småtærende.

Er det sandt, at din fader vil ikke have din moder længere? P. Kr. M.

Kan du bide dit brød længere? Henr. P.

Små börn gror mere end én alen hver nat. Sör. H., Skj.

21. Jeg vogser mere end en alen om dagen. J. P. J.
For en alen kan ikke vogse.

Æ kvindfolk mo *et* rååe mier end jæ*n* gång om æ *o*er, å de er i höst. Råe: Sætte til rade. J. J. P.

Strit folk er de pæneste, når de ikke er åå beskidte.
Strit ɔ: ret, med stram holdning, og stritte ɔ: stænke.
A. C. C. G.

Det smager miere. A. C. C. G.
Mere og midret (af mider).

Du er noget mullent (ɔ: mut) og skal nok bages om.
J. G. P.

Hjærter, barn, slik flede! I kortspil. J. G. P.

Det går nok over igjen, sa' manden, han havde brækket sit ben. Marie K. Eller: Det går nok over igjen, sagde konen, da manden havde brækket sit ene ben.
A. B. B.

Oplysningen stiger på sædernes bekostning, sa' manden, han sprang op på en stol med snavsede födder for at holde en tale. Chr. W.

A ku *et* båår mæ få latter, så' han æ mand, han brækkede æ tag af æ hus. J. M.

Ja, vi har lagt vore bare lår sammen så mange gange (ɔ: deres egne lår. E. T. K.
Svar på: Ja, det er godt at vide, at du kom at besøge min kone, mens jeg ikke var hjemme, I må nok have noget sammen.

31. Har du set en mand med et par stövler? Henr. P.
Man kan ej se med stövler.

Må jeg spytte alle steder uden på dig? K. R. S.
Den udspurgte tager uden som undtagen.]

Hvor storken bor, går køerne ikke i bløde. E. T. K. Eller: Det er godt at have storke, ti hvor de bygger, går køerne ikke i bløde. J. A.

Der drukner aldrig nogen, hvor storken bygger; (så skulde vandet da stige meget höjt, föjer man til). Chr. W.

Kan du tåle at hyppe kartofler i din ryg i dag?
P. V. J.

Klagen går aldrig af jorden (sorg og klager, klagen eller kladen: det sidste frostlag i jorden. K. L., K.

Langbede er en god urt at sætte til mad. P. J.
Lang bede: Ophold mellem måltider.

Man skal ikke lægge havrehalm i sine stövler, ti når man går på havrehalm, sover man ikke godt. M. M.

Han stod i morges og så i sin skjorte. A. E. J.
Ikke efter utöj.

Æ penge de kan sagt slå til, for dem er der ingen ende på.
De er trinde. E. T. K.

41. Det gik flot til, sagde konen, vi fik kniv og gaffel til tilmad. A. E. J.

Hover du æg i æ pande? Sör. H.

Han kan æde en meldmad (pandekage) snarere end en hund. H. A. H.

Alle jødeslagtere skal slåes ihjel. Mads J.
Ingen slagter Jøder.

Nu har vi det i skjælling, så får vi det snart i marker.
Siges, når man kjærner, idet fløden begynder at skilles ad. E. T. K.

Der er fald for hvermands dör og to for somme sine.
Klinkefald. P. Kr. M.

Næe du skikke dæ wal, så ka dit brø fall. J. P. Kr.-R.
Spøgende om den, der taber sit brød. E. T. K.

Vi skal tage det med æ knapmager. H. F. F.
Om vandmangel.

Nu er knapmageren jaget hen. Kar. Br.
Når man har fået fuldt op.

A trænger til at få noget imellem æ ben. E. T. K.
Siger den sultne.

51. No vel a ha nåt imæld æ bien, dæ ka gy gåt i æ maww. Når vi er sultne. J. A. F.

Sennep og ædikke forkorter livet. J. J., R.
ɔ: Sen op og æd ikke.

I Sverig bærer de börnene på ryggen, når de skal døbes.
Bornholm. Chr. W.

Du har et godt letöj (ɔ: er lattermild), du mangler bare en god strygespån. K. R. S.

Det bliver et svært vejr til natten, der vil mange lukke deres öjne. M. Munch.

Det er ikke godt at værge sig, sagde ræven, han var endda aldrig inde. Værge sig: få plads. E. T. K.

Nu vil jeg gå hen og lægge mig, hvor ingen vogne kjører. Chr. W.

Jeg vil hen og stå lidt på ryggen. Til sengs. J. M.

Han er gået hen at trække de stribede klæder på.
I seng. A. E. J.

Han gik hen for at lægge sin krop på et sted, hvor han kan tage den i morgen tidlig. A. E. J.

61. Gamle kjællinger stegt i smör, de' står »og« i bibelen. A. E. J.

Da manden døde, satte ravnene sig på benene. A. E. J.
Deres egne.

Da manden døde, løb hundene med hovedet. A. E. J.
Deres eget.
Kan du tåle at hugge i dine arme eller grave i dine ben? (eller: snitte i dine hænder). P. J.
Nælderne brænder ikke den her måned.
Men nok fingrene. Lov. H. E. T. K.
Der var så mange uldentorer, en kunde ikke komme over æ færge for uldentorer. Men nok for penge. E. T. K.
Du skider bag æ kall. Kalvene og læggene. P. K. M.
Da de begrov din oldefader, råbte han så höjt, han kunde. E. T. K.
Sören er en ærlig mand, men det er hans kone ikke.
Nær en ka eed nåved, så ka en åsse gjö nåved. Mads J.
71. Gruppens den gamle åd syv sild, efter at hun (nemlig silden) var død. H. Pet.
Slumpskytten skyder også, han skyder bedst i lejet.
Tvetydigt. E. T. K.
Af al slags tobak priser jeg snustobak. Priser: tage pris. Ant. N.
Bi du, til jeg får bi, så skal du få honning. J. G. P.
Har du ikke veer-be (vædderbid), det foorhue. A. E. J.
Bagvendt, skal være: Har du ikke bedre vid, dit fårehoved.
To*w* de æ gåt te hues. Uld og to. M. Sör.
Mæ å dæ å vi tow å Andes Sårensen å hans sow, de æ tow, de æ gåt te huese. J. P. P.
Vædderen har tow horn i panden og tow på ryggen. A. E. J.
I Skåne har fårene to öjne i hovedet og tow på ryggen.
Sjæll. Chr. W.
Når so får tow, så får höne sokker. E. T. K.
81. Ja, er det ikke sand, så er det småsten. Marie K.
Når en siger: Det er ikke sandt.
I skal lade være å forliges (å: at, og). P. Kr. M.
De ær en gue væ*j*e i da*w*, men de ær åsse en gue f*o*er, dær æ mo*w*e t*e* en. J. J., R.
Vil I ha' rom, vil I ha' tevand? E. T. K.
Det er rinng-brød, det er illd-bagt. E. T. K.
Ringe: skorpe; ildbagt: bagt ved ild.
Nu skal vi læ (ɔ: låne) æ dejnekone hus i nat. E. T. K.
Dejnekone og degnekone. Siges, når man i et hus har dejnet.
Løkken er god, når den blot ikke kommer om halsen.
Lykken og løkken. K. R. S.
De jawwer Wolle (wol) e*t* fuer en pa daww. M. M.
Jeg ligner Hylleborg. H. A. B.
Siges af den, der er tilhyllet om hovedet.

Ja, har vi nået korter, så når vi nok også alen.
Når man det lidet, når man også det större. Korter: kvarter og kortere. E. T. K.

91. »Det er nok muli«, sa' Jyden, han så koen i röven. — »Nej, det er så mænd fitten, min faer«, sa' konen, hun stod ved siden. Muli: mulen og umulig. P. J.

Spille skal og leve. Det kan ej undgås at spilde. P. K. M.

Alting forgås, men aldrig forgås (ɔ: får gås) træsko. J. J. R.

Når en nægter, at han er »fnatten«, siger man: Hvad, er du ikke for natten (ɔ: ynder den). F. D.

Lögn er ikke sund. L. og Løgene. F. D.

Huer (hvor og hore) er fåböjen, men ent åwwlow (ɔ: aflagt). M. B.

Vi siger *te* vand til vore køer Til vand — tevand. Sör. H.

Wenden ær a wæsten (ɔ: på vesten). K. H.-H.
Siges, når man går ud og ta'r tröjen af sig.

En grydeskraber kommer aldrig levende til Himmerig. — Det kan også være det samme, når jeg kan komme der død. A. N.

I hvilke måner skraber hönsene ikke? — I den på himlen. Måned og måne. B. H. S.

101. »Hvor tager du dit brændevin?« — »I munden. B. H. S. Eller: »Hvor tager du dit brændevin?« — »Det tager a ved kjöbmand N. N.« — »A tager mit i min mund«. Sör. H.

»Går du igjen?« — »Jeg går ikke igjen, för jeg er død. Chr. W.

Har du nogen sinde set korender i ærter?« — »Nej«. — »En ko render tit i ærter«. B. H. S.

»Hvor er han?« — »Han er i sine bugser«. A. E. J.

»Jeg fik en god skalle (ɔ: stød)«. — »Hvorfor ikke en aborre?« A. E. J.

»Se dig for!« — »Ja, det kan jeg bedre end se mig bag. B. H. S.

»Hvor lader man sine sko lappe?« — »Hvor de er i stykker«. De fleste vil svare: Ved skomageren. E. T. K.

»Hvorfor kjøber slagterne røde huer?« — »For penge«. De fleste svarer: For det en skal ikke se, når de bliver blodige. E. T. K.

»Får du hele kosten hjemme?« — »Ja«. — »Hvad får så de andre til føden?« N. C. K.

»Hvad dag er det?« Er det fredag, svares: »De er dænd daw, vi holder far lowerda«. Far: for. E. T. K.

111. Om fredagen siger man, når der spörges om, hvad dag det er: »Det er freda (ɔ: fridag) for den, der ingen hug får«. E. T. K.

»Har du tabt din mad?« — »Nej«. — »Ja, så er det heller ikke rigtig fat med dig«. B. H. S.

»Hvorfor står hesten i stalden?« — »For sin hale«. B. H. S.

»Jæ ka'tte hus'ed«. — »Så ka du sæt' ed i hæs (stak).« Chr. W.

»Du skal!« — »Skal gi'er en æ höns.« C. L. R.

»Skal vi spille kort?« — »Nej, vi skal spille længer«. H. H., Hj.

»Du har tabt«. — »Jaja, taft er bedre end vadmel«. I spil. F. D.

»Hvad sagde du?« — »De, æ såi, men de groi it«. Sååede og sagde. B. H. S.

»Nu er han kommen«. — »Så er han god til at komme i ost«. P. V. J.

»Hvad er klokken?« — »Tre tommer længere end særken«. Klokke: Ur og skjört. E. T. K. Eller: »Hvad er klokken?« — »Den er videre end særken«. P. J.

121. »Hvad er klokken? — »Den er broget«. Mort. E.

»Hvad er klokken?« — »Den er halvæt, om lidt bliver den hel æt (et og ædt)«. J. P. J. Eller: »Hvad er klokken?« — »Halvædt«, sagde drengen, han gik med en tvebak i lommen i steden for klokke. J. G. P.

»Hwo manne æ æ klåk, mi dræng?« — »Hallæt«, så æ dræng. Halvædt i steden for halvotte. J. J.

»Hvor mange er klokken, min dreng?« — »Hallæt«, sagde drengen, han gik med en halv kartoffel i en strikke, det skulde forestille en klokke. E. T. K.

»Skråer du?« — »Nej, jeg bider den lige af«. H. H., Hj.

»De duer *et*«. — »Ja, duer de 'et *et*, så slekker de 'et heller *et*. Due: dyppe. Mads J.

»Hvor mange stude fødes der?« — »Ingen. J. P. J. Det er kvier og tyre.

»Hold!« — »De er ikke gode om hösten«. E. T. K. Hold i ryggen.

»Nu holder jeg op«. — »Holder du op, hvem skal så fylde i?« A. G.

»Med forlov!« — »Ja, forlov dig bare, men ikke med den, jeg vil have«. Henr. P.

131. »A hår æ lig' kjær«. — »A hår dem löwend kjær«. P. K. M.

»De æ ves«. — »De ka en farre i«. P. K. M.

»A æ dowen«. — »Så æ du gowe å leg po«. P. K. M.
Eller: god til at komme i sengklæder.

»Ja, a trower et nåk«. — »Nå, do sætter da en trow (trug) ve ed«. T. V. B. B.

»De ka't howw«. — »Kathoww de er et til å få for penge«. Eller: »Kathow di er et gowe å læp træsku mæj«. E. T. K.

»Vil du mæ?« — „Er det fåren', du vil ha' mæ". E. T. K.

„Hvem er det?" — „Det er mæ". — „Mæ det er et får". E. T. K.

„Hvor er du fra?" — „A er fra Fret, de kender du slæt et". Afvisende. T. V. B. B.

„Men moder da, de lus der er i min kaskjet". — „Ti stille, dreng, der kommer en!" — „Én, ja de kommer i tusendvis". M. Munch.

„A er et farre endno". — „Du er do hæjer et måler". Farre ɔ: farver. Mads J.

141. „Av!" — „Nå, du vil ha' en av". (Dermed klemmer han hårdere til). N. L.

„Jeg så hovedet af ham". Eller: spidsen af spiret. — „Så har du så mænd gode öjne". Af og afe. Henr. P.

„Skal du ha' stej (ɔ: af sted)". — „Di skal ha stejj (stige), der skal hænges". J. P. P.

„Tör du?" — „Jeg tager törren på ryggen, så går den ikke foran mig". Törven. J. Bergo.

„Giver ikke Djævelen rum", sagde præsten i prækenen. — „Nej, brændevin er mere end godt nok for den slubbert„ föjede smeden til. E. T. K.

„Jeg har ikke tid (ti)". — „Så kan du jo tage elleve". Se: nr. 1. A. H. P.

„En gås å to, hvor mange er det?" — „Det er én gås". Nemlig en gås at to. B. H. S.

Når man får suppe, og en dreng ytrer noget om, at klumperne smager godt, siger man: „Véd du, hvordan din moder har dannet dem?" — „Ja, hun har trimlet dem". — „Det er rigtig, men hvad med?" — „Nej". — „Med hendes röv". Mads J.
Hun har jo ikke lagt den bort, mens hun trimlede dem.

„Kan du krybe ind i et krebshul?" Siges til en dreng. — „Ja, det kan du tro, a kan". Mads J.
Ordet krybe udtales således, at svareren tror, han siger gribe. (kriv, griv).

Samtaler.

1. Hvad? — Slik kattens fad. Til den nysgjerrige. P. V. J.
Eller: — I morgen er det hvad-dag (ɔ: hør efter). P. J.
Eller: — Siger du hvad, så har vi aftalt. A. E. J.
Eller: — Vi har lov til at begynde igjen. A. E. J.
Eller: — Flab til mig! du er bredsnudet nok selv. A. H. P.

Hons? (ɔ: hvad?) — En grå tons (ɔ: en kort, tyk og rund gjenstand, som man ellers ikke véd navn til). A. C. C. G.

Hwa war e, do sââ? — Bag we wår låe, dær stu i spåe, den hår do tåe. A. E. J.

Hwa *ær* e? — I gr*o* dwæ*r*e. A. E. J.

Hwa wa*r* e? — En gr*o* spa*r*e. A. E. J.

Hvad siger du! — Det er sagt, og nu er munden lukket igjen. A. E. J.

Hvad sagde du? — Det var ikke til dig, når a snakker til dig, så tager a min lue af. E. T. K.

Hvad var det? — Ja, det var, men du må ingen sige det til. A. H. P.

Hvad er det? — Hvad det er? Ja det er, men du skal ikke sige det til nogen. Henr. P. Eller: — Allehånde, men ikke af den slags, kvindfolkene kommer i pølse. A. E. J.

Hvad er det til? — Det er til at jage i enden på den, der vil fritte. A. E. J.

11. Hwa få nöj? — Kaffetöj. M. M.

Hvad for nue? — Et vaffelhue. A. N.

Hvad behager? — Flæskpandekager. M. M.

Pros, din fæhund! (når en nyser). — Tak, din swønhund. A. N.

Pros, din fæhue. — Tak, din nødstååg. P. Chr.

Han er slöv (ɔ: klog, fiffig). — Ja, men det er sideslöv (ɔ: selvklog, dum). A C. C. G.

Hun er dygtig med hænderne. — Ja, når hendes ende kloer. A. C. C. G.

Han er stærk. — Ja, kjævestærk. Eller: — Ja, men det er at lugte til. A. C. C. G.

Det er min egen. — Din egen! din röv er ikke en gang din egen. A. C. C. G.

Mæ (ɔ: mig). — Det er det gamle grå får. A. C. C. G.

21. Nu kommer a igjen. — Så er du nok bedre end en skid, for den kommer aldrig igjen. J. G. P.

Du er en skidt. — Ja, havde skidt ikke talt, så havde skidt ikke blevet nævnt. J. G. P.

Han hå wåt dragon. — Ja, po en sild te Niiv. E. T. K.

Ja, det plejer a. — Plæjer æ dø, men hans broer æ löwend. E. T. K.

Hier er a. — Så er do et i mi röv. H. Br.

Fåwal. — Får sjæl wal, de ær jer, der vandre skal. P. K. M.

Sinkgodt. — Tak! du vilde vel gjærne have noget med, om du måtte. N. P. C.

Så. — Ja, såsom og efterdi og efterdi og såsom. A. E. J.

Det er lögn. — Lögn bed din næse af i fjor, derfor er han så stumpet i år. Ant. N.

Du lyver. — Der er ingen, der har set, jeg har löjet. A. E. J.

31. Det er ingen ting. — Ingen ting, det er noget lidt. A. E. J.

Den mand er meget rig. — Det kan han sagtens være, han har ikke pikket det med sit eget næb. A. E. J.

Det lider godt med arbejdet. — Ja, og i samme hul skal det gå, til bygget bliver sået, og skoven står i blomster. Fyen. A. E. J.

Gift dig med hende, hun er rig. — Jeg vil ikke have hende, om hun så sad i guld til hagen. Eller: . . . om hun end var forgyldt. A. E. J.

Der var en gang. — Ja, sådan begynder de gamle historier. A. E. J.

Det er pænt. — Ja, det er så pænt, som det var gjort langt sønder ude og skikket hertil i et kræmmerhus. A. E. J.

Jaja, nok af det. — Og mere til, stuen har jeg lejet, og deri skal du. A. E. J.

Du er fuld. — Ja, af kjærlighed (eller: godhed). A. E. J.

Nu er jeg tilfreds. — Tilfreds er død, han kom galt af dage, han foråd sig. A. E. J.

Min dreng. — Min dreng det er dig. A. E. J.

41. Mig selv. — Er du selv, hunden er ikke en gang selv, den har endda en hale. J. M.

Så kommer jeg. — Det var dog godt for en henten. N. L.
Eller: Nu kommer a da. — Det er godt for henten. P. Chr.

Det er godt månelyst vejr i aften. — Ja, det er godt vejr at prygle sin kone i. C. L. R.

Nu vil a til at af sted. — Ja, tag så en strikke med.
Nemlig til at hænge sig i. E. T. K.

Han er ingen höne. — Nej, det kan en se på næbbet. R. P. R.

Åja! — Åja, sagde pigen, hun fik to börn og en slibesten. H. H., Ø.

Åja! — Åja for en mand (kone), kone (mand) kan du selv være. H. H., Ø.

Bryst dig, min datter, der kommer en officer. — Nej, mo'r, det er kuns en grenader. H. H., Hj.

Det er farligt med det krigsvæsen, skal nu vor Pæer også ind. — Ja, det er ingen sag for jer Pæer, for han kan skyde. Marie K.

Nu går jeg. — Så vil jeg ønske dig en let gang. P. V. J.

51. Det er dog et allerkjærestens vejr. — Ja, for hvem der er to. P. V. J.

Giv mig en skilling. — Du skal få den første, jeg hitter på skrædderens mødding. P. V. J.

Du er i vejen. — Er a i vejen, så kan a blive stående. Lov. H.

Du må skamme dig. — Skamme mig, a skammede mig i fjor, det fik a ikke noget for. M. Munch.

Det er en skam. — Ja, det er en skam at bide hovedet af et lam og endda lade det leve. Henr. P.
Når man siger skam til noget, som det ikke passer på.

Det var skidt. — Ja, så skid om igjen. Henr. P.

Han falder i staver. — Så skal han have en gjord om sig. M. M.

Hans hår krøller. — Ja, som et kosteskaft. M. M.

Du er en nar. — Det kan du selv være, til jeg bliver det. P. J.

Det er det samme. — Véd du, hvad det samme er. Når du stikker alle fem fingre i en komogge, så er det det samme, hvilken du slikker. P. J.

61. Jeg fryser. — Ja, kunde jeg så sne, så fik vi nok vinter. P. J.

Du skal have tak, fordi du slugte mig ikke. — Og du skal have tak, fordi du ikke fo'r i mig. P. J.

Se! (udbryder en, når noget går forkert). — Ja, det er det tredje bogstav, om det end er noget kroget. Eller: Ja det er også et bogstav. P. J.

Tak, det er snart en skam. — Den skam kan du spise op i et stykke smörrebrød. Eller: . . . en skefuld grød. A. H. P.

Det er da ikke sandt. — Så er det lögn. A. H. P.

Nu vil jeg gå i seng. — Jeg tænkte, du vilde ligge i den. A. H. P.

Det er noget godt skidt. — Det er da bedre end dårligt skidt. Henr. P.

Åw! — P, q. A. E. J.

Jeg kan ikke se det. — Ja, så kan du gabe, så er din mund större end begge dine öjne. E. T. K.

Hun er fin. — Men det er nok hjalderfin. E. T. K.

71. Nu går a. — Så skal a betale de lundstikker, du taber. E. T. K.

Lad os gå. — Ja gå da, så kjør' I ingen ihjel. E. T. K.

Lad os nu gå. — Så rider I da ingen ned. E. T. K.

A vil gå. — Ja, så rider du ingen ihjel. P. K. M.

Nå, nu skal vi vel gå. — Ja, der er vel ingen, der vil kjøre med os. A. H. P.

A skulde tale med æ spillemand. — Spillemand! det er en bytyr. Sp. skal nemlig kaldes musikanter. E. T. K.

A er ren skidt. — Ja, det er da ingen mogvorn sygdom. E. T. K.

A skulde bede dig om at komme ind til onden. — Du kan lige gå ind og sige, at æ boj er beskidt. E. T. K.

Nu er a færdig. — Ja, du er flyvefærdig på vingerne nær. E. T. K.

Det er en skam. — Ja, det er næsten halvanden. E. T. K.

81. Nu bliver a stor. — Ja, nu er du to tommer höjere end en lav so. E. T. K.

Det er til de andre. — De andre det er æ svin. E. T. K.

Nu kan a nære mig. — Nære sig er halv sult. E. T. K.

Hvordan var de? — Nogle store og nogle små ligesom folk går til kirke. P. K. M.

Hvis er den? — Det er din, når du får den i dig. E. T. K.

Hvad kan det hjælpe? — Ja, kan det ikke hjælpe, så kan det da gjøre gavn. E. T. K.
For at afvise en tvivl om en tings nytte.
Hvornår kommer du igjen? — Når du ser mig. E. T. K.
Hvad siger du om det? — Å, det siger ikke noget om mig, hvad skulde a så sige om det. E. T. K.
Når man viser en sine kreaturer eller lignende.
Hvad koster det? — Det koster ingen ting for vogsne og det halve for börn. E. T. K.
Hvem er det? — Små folk i store træsko. A. N.
91. Å! hvad skal jeg gjøre? — Tag katten i halen og kjøre. J. G. P.
Hvad skal det være til? — En himpegimpe (himpham, himham) til en vejrmølle. P. J.
Hvad skal det være til? — En himsterigimst til en vejrmølle. S. Brun.
Hvorfor gjör du det? — For at alle narre skal forundre sig, og du skal både være den første og den sidste. T. V. B. B.
Hvad er der i vejen? — Sten og grus. Henr. P.
Hvor har du fået det fra? — Sådan spörger de tyve ad? E. T. K. Eller: Jeg har stjålet det fra en tyv, vil du kjendes ved det? E. T. K.
Hvordan går det? — Å, sådan med rift og slid og elendighed. A. E. J. Eller: Op og ned, det er jo verdens gang. Eller: Ud og ind. A. E. J.
Hvordan har du det? — Å, sådan op og ned med rift og slid og elendighed. M. M.
Hvad sagde han for godt? — Han sagde tak for godt. B. H. S.
Hvor er det, hun er kjön? — Det er oven hendes hoved og neden hendes födder. P. K. M.
101. Hvor er han henne? — Han er i hans bugser. A. C. C. G.
Hvem har gjort det? — Det er da ikke dig, der har gjort det, kan man høre. A. C. C. G.
Hvor skal du hen? — Til Fladstrand efter et læs hundehvalpe. A. C. C. G.
Hvor vil du hen? — Jeg vil på landet at stable ærter. A. E. J.
Hvor skal du hen? — Det har jeg ikke glemt. A. C. C. G.
Hvor skal du hen? — Til mølle og ha' din bag skylle. H. H., Hj.

Hvad fik du? — Ja, hvad fik a! han skulde ikke sige så meget som: hvor er din næse, her er min röv. E. T. K.

Hvor meget vejer den? -- Det kan den døde (ɔ: vægteri) sige. A. C. C. G.

Hvad vil du bruge det til? — Mig derom. A. C. C. G.

Hvis fa'r er du? — Jeg er lortens fa'r, som du bed hovedet af i fjor. H. A. H.

111. Hvad er det endda, de siger om dig? — Ja, galt gjör de det, men værre er det. J. G. P.

Hvad ønsker du? — At du vilde hænge dig selv, husbond. C. A. Th.

Hvad tænker du på? — På byens bedste, men mest på min egen fordel. S. Brun.

Hvem er det? — Å, det er ham, der køs boghveden hen i fjor. Om en, man ikke kjender. Maren B.

Hvor langt er der til (N)? — Lige så langt som der fra og her til. N. L.

Hvad hedder du? — Godt nok. A. H. P. Eller: A hedder god nok, men du hedder Sparrekok. M. M.

Hvordan har du det? — Du kan jo spörge mig derom. A. H. P. Eller: Jo, jeg kan da gå ene. A. H. P. Eller. Jo, jeg kan da ligge i sengen uden kjæp. A. H. P. Eller: Jo, jeg har da hovedet op ad. A. H. P.

Hvor er han? — På en plet imellem himmel og jord. A. E. J. Eller: Han hænger på loftet med mel i. A. G. Eller: Ja, enten på jorden eller på et tjörnegjærde. A. G.

Hvornår bliver det? — Når vi kommer ene to til marked. A. E. J.

Hvor langt er der fra N. og til N.? — Der er to piber tobak. Man måler afstandene efter piber tobak. E. T. K.

121. Hvor er barnet kommet fra? — Jordemoderen e kommen med det i skrinet. E. T. K.

Tykkes du ikke, a er pæn? — Jo, du ser ud, som du ha stajen o æ nyllinger i næt. E. T. K.

Er de meget syge? — Å, de klager dem da ikke. Når man kommer forbi nogen, der tager kartofler op. E. T. K.

Hvor er fa'r? — Han er i Landte-Pommer, hvor du hverken er eller kommer. P. K. M.

Hvor er fader (moder) henne? — Han er i Hekkenfeldt å gjøre tarmer rene. P. K. M.

Hvor er fader (moder)? — Du har hverken fader eller moder, du er knøgen ud af et sandet dige. P. K. M.
Hvis sön er du? — Min faders sön. N. L.
Hvad forstår sig? — Det forstår sig, at en höne på 15 rödden æg den forlægger sig. P. G. W.
Kan du ikke sige mig et godt råd, a er rent skidt? — Du skulde have et pund rådne kartofler og en skjæppe bygavner. E. T. K.
Det er en stående medicin for alle slags sygdomme.
Hvad går du efter? — Efter min næse? E. T. K.
131. Hvad skal vi så snakke om? — Hegse og kjæltringkvinder, hvordan har din moder det? E. T. K.
Siges undertiden, når man begynder at kjede sig.
Hvad tygger du efter? — A tygger tolde til min röv. E. T. K.
Hvad vil du bestille i vinter? — Tærske bønderne for føden. E. T. K.
Kan I nok komme ud af det? — Det kan vi sagtens, vi er kun vore egne, og så de tre fire fremmede.
Fyen. A. E. J.
Hvem var det? — Det var præstens liggehöns. Ann. J.
Må jeg bede om det? — Der må ingen bedefolk gå. A. H. P.
Hvornår vil det ske? — Når den sidste mand går ud af Ribe med et par træskostövler på nakken. A. H. P.
Er det sandt? — Det kan du bide næsen krum på. A. H. P.
Er du ikke gift endnu? — Nej, men nu er det nærved. Sidste år kunde a sagt have blevet det, men da var der ingen, der vilde have mig, og i år har der ingen været om mig. A. H. P.
Går du allerede i seng? — Nej, a ligger i den. A. H. P.
141. Hvor skal jeg sidde? — Du kan sidde på din röv, det gjör de hos præstens. P. J.
Hvordan har du fået det? — Jeg har stjålet det fra en tyv, kjender du dig ved det? K. R. S.
Når var det? — Det var 1800 og hvidkål, da guleröddeme faldt ned og slog pastinakkerne ihjel og kyste ærterne, så der ikke blev bælge på bygget. Henr. P.
Hvad bestiller han? — Han stryger sten. J. A.
Går på gaden.
Hvad bestiller han? — Han slår flintesten i stykker til møg. J. A.

Hvornår ser jeg dig nu igjen? — Om ikke för så aldrig?
A. G.
Kan du skyde? — Ja, ryg (og gjenvej). H. H. Hj.
Tak skal du ha'! — A tager ingen, heller et par skilling. E. T. K. Eller: Ja, det kan man få for alt det, man har. E. T. K.
Nu skal du have tak. — Jeg tager ingen af bekjendte folk. Eller: Ingen tak, heller et par skilling. A. E. J. Eller: Det kan man få for alt, hvad man ejer. A. E. J.
Min næse klør. — Hvis röv vil den da i? E. T. K. Eller: Vi får fremmede. Ch. W.
151. Lad os gå. — Ja, gjör det, så betaler jeg vognlejen. E. T. K.
Nu fryser det nok godt igjen. — Ja, da fryser det nok også skidt. J. G. P.
Hvad hedder du? — Ja, hvad tror du? A. H. P.
Det er en skam. — Den skam kan du spise ind. E. T. K.
Go daw! — Ta din hat aw, ta din lue på, lad mig gå. A. E. J.
Hvad kan betale sig? — Lægge en skilling og tage en daler. A. H. P. Eller: Stjæl' og sæl' og komm' godt fra. P. G. W.
Hvad vil du være? — Å, vandhusrydder og stakitpisser. Mads J.
Når vil du love mig pengene? — Til sidste søndag. A. E. J. Eller: Til sidste Roskilde marked. Ch. W.
Hvor blev han af? — Ja, hvor blev den sne af, der faldt i fjor. A. E. J.
Hvor lang? — Så lang som hele går dag. A. E. J.
161. Hvad giver du mig for det? — Sølv og guld og røde trommer. A. E. J.
Hvis det nu ikke kan hjælpe? — Så kan peber og brændevin heller ikke. A. E. J.
A skal te'en. — Hvor ligger te'en *o* herfra. E. T. K.
A skal te'en. — Te'en æ *nar* *o*, å Fanden i wåld æ sønder o. V. Benn.
A skal nok te'en, det er snart sengetid. — Det er sengetid hele natten. E. T. K.
Nu skal jeg af sted. — Så skal du hænges. Henr. P.
Hvor gammel er du? — Lige så gammel som min lille finger og store tå. Henr. P. Eller: Knap så gammel som mine tænder. A. H. P. Eller: Et år ældre, end jeg var i fjor ved denne tid. N. L. Eller: Å, a er så gammel, a forvinder det aldrig. E. T. K.

Hvor? — Hist og her, ude og inde. Mads J.
Gå af vejen! — Vejen blev lagt øde, da huset blev sat. A. E. J.
Gå af æ vej. — Den gang æ hus blev bygget, da blev æ vej aflagt. E. T. K.
171. Hvor vil du hen? — Det spörger vi tyve om. P. J. Eller: Hen og tjene guld til et svinetrug. N. L. Eller: Til Slaraffenland. N. L.
Hvor skal du hen? — Til Ry og hente fløde. F. P. J. L. Eller: Hen at fange haletusser i skoven. Mads J. Eller: A ska væster o mæ benndtö*w*. C. L. R.
Hvor er du fra? — Ja, jeg er. A. E. J. Eller: Fra mit hjem. A. E. J. Eller: A er alle steder fra uden herfra. E. T. K. Eller: Fra min moder af. Eller: Fra Fre*t*, som du kjender e*t*. A. H. P. Eller: Hjemme fra. N. L. Eller: Fra mit hjemmen. A. C. C. G. Eller: A er langt öst og vest fra, der hvor husene står ude, og gjæssene går barfodede. S. Brun.
Huer æ do fr*æ*? — A ær et fr*æ*, a æ te. — Hwa æ do te? — A æ te en bette piig (eller k*å*el). C. B.
Hvad er klokken? — Den er rund. N. L. Eller: Den er rund, når man tager halen fra den. H. A. H. Eller: Mellem syv og elleve. H. H., Hj. Eller: Den slog hallengs (ɔ: halv) for et bitte korn siden. A. C. C. G. Eller: To tommer sidere end særken, når den har det rette mål. J. G. P. Eller: Den fejler et kvarter i strags. J. K. N., G. Eller: Syv kvarter til halvfjerde par bugser. Eller: Tre kvarter til . . . E. T. K. Eller: Den er for skræddere og skomagere. E. T. K. Eller: Den er, som den var i går ved denne her tid. A. H. P. Eller: Det er et nyttigt boskab, når den går godt. E. T. K.
Hvor mange er klokken? — Den fattes tre kvarter i halvfjerde par bugser. M. M. Eller: Tre kvarter til strags, den slog halvnys for en lidt siden. M. M. Eller: Halv tretten. M. M.
Hvor mange börn havde din moder, der var så kloge? — Kun én, der hed Knud og blev solgt for en stud. C. A. Th.
Hvad fik du for det? — Ikke så meget som: tag mig det ben af skabet? E. T. K.
Spillemanden: Nå, hvad vil I så have? — Kan du spille den: Vi skal ingen nød lide i morgen? A. H. P.

Hvad har du gjort ved den finger? — Det er for at folk skulde spörge til den. E. T. K.
Man spörger den, der har en klud bundet om fingeren, men en anden svarer, ringeagtende om den, der er meget ömskindet, gjör blæst af ubetydelige skrammer.

181. Hvad hedder jer præst? — De véd a et . . . mæn di kalder ham . . . Om den forsigtige. Ch. W.

Kvitrer diin stillits någet, Niels? — Miin den pibber doch! sa' Tyskeren til sin nabo, han havde mange mus. Ch. W.

Er du levende endnu? — Ja-a, Fanden höster ikke sin boghvede så grön. Halvt spøgende. Ch. W.

Hvad vil du så ha', når du græder igjen? — Det, jeg græder for. A. N.

Hvad skal vi have til middag i dag? — Vor mund. E. T. K. Eller: Grönsaltede hosesokker og opstuvede murmesternæser. K. R. S. Eller: Opstuvede kolraver å stejt murmejsternesser. K. M. R. Eller: Stegt stirris, prækenirris og en landløs pandekage. A. C. C. G. Eller: Sure sild å havrekag' å sild å dep dem i. Eller: En stæjt steris mæ en pasilli i röwen. Eller: Frikassé med røde klude. E. T. K. Eller: Sure kål og rådne ål. P. K. M. Eller: Stegte murmesternæser og opstuvede stövleskafter. E. T. K.

Hvad skal vi have til middag i morgen? — Finker i fa'rs hat og öllebrød i moers hue. Ch. W.

Hvad skal vi have til davre? — Finker, opskårne og sammenkogte i faders hat og öllebrød i moders lue. P. K. M.

Hvad skal vi ha' til vor onden? — Rimp om klimp med boller i. Eller: Sure kål og rådden ål og nower små flowwloot. E. T. K.

Hvad skal vi have? — Vi skal have opstegte murmesternæser med frikadeller til. A. B. B.

Hvad skal vi ha' til onden? — Stegte stirriser under æ pande. H. J.-H.

191. Hvad skal I ha' til middag? — Grød til formad, opstuvede murmesternæser til eftermad. Mads J.

Hvad skal vi have til eftermad? — Det kan I få at se, når det kommer på bordet. Mads J.

Hvad skal vi have til kartoflerne? — I kan tage jer mund, så har I kjöd på begge sider. E. T. K.

Hvad spiste I der? — Syltede ræverumper, grönsaltede hosesokker og flækkede lusebælge med loppesovs på. Henr. P.

Hvad spiste du i byen? — Frikassé med røde klude i. J. A.

Hvad fik du til middag? — Ogsekjødsuppe på en höne. C. Gr.

Din fader har ingen god glarmester været. — Ja men så meget des bedre tækkemand. E. T. K.

Til den, der står i lyset.

Du kunde da sige: med forlov, slubbert! sagde præsten til drengen. — Med forlov, slubbert. L. Fr.

Hvor langt har vi endnu tilbage? — Vi er der så nær, som vi ikke har været för i dag. A. H. P.

Hvor er min kaskjet? — Jeg har ikke ædt den. A. H. P.

201. Hun vil dø. — Så har Vorherre ingen skyld i det. P. K. M.

Du snakker efter den forstand, du har. — Ja, det var ikke godt, jeg skulde snakke efter din. P. K. M.

Om igjen er ikke forbudt. — Men om igjen har Fanden skabt. P. K. M.

Min pibe er gået ud. — Så-å, da er dören godt lukket. A. H. P.

Jeg kan ikke drikke mere. — Du kan jo slå det i halsen, så kan du drikke det senere. A. H. P.

Nu har a også nok af det. — Nå, har du det, a fik slet ikke noget af det. E. T. K.

Man spurgte en i slaveriet: Hvad går du her for? hvad har du gjort? — A har ikke gjort andet, end a har stjålet et töjr, men der var et höved ved æ ende af det. E. T. K.

Ja, så får du ha' ret, sa' manden til sin kone. — Ja, men jeg vil sku også ha' ham, svarede hun. Ann. J.

Lad nu det være godt, sagde manden, han havde banket konen. — Ja, kan det være godt, så kan alting være godt, sagde konen. N. Joh.

Slå mig dog rent ihjel, sagde konen, manden bankede hende. — Nej, du skal have til skikkelighed, lidt i dag, lidt i morgen, lidt en anden dag og lidt hver dag. N. L.

211. Du er en fyr. — En »fyr« det er en gammel hankat. Henr. P.

Å, vrövl. — Ja, det kan fåes på apotheket. A. E. J.

Skål, Sten. — Tak Jens, a vil lige så gjærne unde dig det, som a vil selv have det. E. T. K.

Hvor det røger, der er der også ild. — Da røger det der, som det røde og sked, så kan du der tænde din pibe. E. T. K.

Sikkedan, du törrer kopperne i dit lommeklæde. — Det gjör ikke noget, det er beskidt i forvejen. Ch. W.
Du har vist aldrig set mig fuld. — Nej, så stærke öjne har jeg ikke. Ch. W.
Du er et stort fæ, dreng. — Alle folk siger også, at det er svært, så jeg ligner min fa'r. Ch. W.
Jeg er tilfreds. — Tilfreds, han sked sig ihjel på Peder Kjærsigs mødding. E. T. K.
Luften klares lidt. — Det er en sort klaring. A. E. J.
Tag slumpen! — Tak, jeg er ikke til at slå slumper i. A. E. J.
221. Den er sort i enden. — Ja, den er af adelsstand. A. E. J.
Det arbejde har jeg aldrig prøvet. — Det havde jeg heller ikke, den første gang jeg gav mig til det. A. E. J.
Man kan ikke se folk længere end til tænderne. — Ja, når de gaber höjt, kan man se dem til svælget. A. E. J.
Det er godt brød. — Ja, vor mo'r har bagt det i sin særk. A. E. J.
Du er en pjalt! — Dersom det ikke var en pjalt, der havde sagt det, så var det ord aldrig blevet nævnet. A. E. J.
Jeg mangler en plads. — Det er slemt, at folk nu hitter på at lave vejvisere af jærn og milepæle af sten, for ellers kunde du have fået en fast plads som et af to. A. E. J.
Hvem véd, hvad det kan være godt for. — Ja, sådan sagde matrosen, han brækkede sit ben. A. E. J.
Det er god gjødning. — Ja, det er rent skidt. A. E. J.
Nu bliver det ligevel tøvejr. — Ja, hvor du pisser. E. T. K.
Hvornår fik koen kalv? — Den gang den fik hoved i begge ender. A. E. J.
231. Sid op til bordet! — Tak, jeg vil holde mig for det, jeg er, og tage den nederste meldmad. A. E. J.
Han har vel et stort navn. — Så stort, at når man skriver det på en sten, kan man slå en mand ihjel med det. A. E. J.
Det er koldt. — Lad os nu blive fri for frost i hundedagene. A. E. J.
Du sveder nok. — Ja, neden for næsen. A. E. J. Eller: Så der aldrig er en tör lus på mig. A. E. J.

Jeg sveder. — Det gjör gamle hunde og, når de fis'. J. M.
Jeg kan ikke vende fingrene sådan. — Det kommer af, at du har ti tommelfingre. A. E. J.
Han er fingernem. — Ja, på födderne. A. E. J.
Det er en lang en. — Til en mark. A. E. J.
Du skal få på nakken! — Tak, så bliver jeg kræmmer. A. E. J.
Jeg er en karl, der har vasket sig. — Og er lige beskidt. A. E. J.
241. Du skal have klø. — Så vil du komme til at i byen efter folk. Ribe egn. F. M.
Jeg skal al tid have den lede skyld, sagde rögteren, jeg skal da også have skyld for madammen. — Nej, den skyld skal jeg så mænd nok tage på mig, sagde præsten. A. E. J.
Der var nu den mand, han var som skabt til dragon. — Ja, på vor so med en ildklemme i hånden. Eller: Ja, når han havde haft en anden næse. A. E. J.
Dragoner skal nemlig have krogede næser.
A er selv herre i mit hus. — Æ hund er ikke en gang selv, og den har endda en hale. Mads J.
Han er sær (eller: ser sær ud). — Han har da ingen horn. Han tages i forsvar. J. M.
A skal lave det med det første. — Ja, med det første det er om tre uger. J. M.
Å, vil du nu ikke være så god at tage dig noget mere at spise. — Å, lad mig nu være i fred. Sör. H.
Der kan man se, hvem det ej kan betale sig at holde. Om den, der spiser længere end de øvrige. — Nej, her kan man se, hvem der bestiller noget. Mads J.
Din stakkel! — Du véd nok ikke, hvad en stakkel er, jeg er ingen stakkel, en stakkel er en, hvis ende er skarret syv steder. V. Benn.
De ka a sajt. — Du ka sajt sæj sajt. Sör. H.
251. Det er synd. — Synden er død, Helvede afbrændt, og Fanden ligger ude på Kaltre hed' og vogter svin. F. D.
Kalundborg egn. En person kaldtes Jörgen Fanden.
Hvordan har du det i morgen? — Det skal jeg sige dig i morgen aften. A. E. J.
Hvad koster hælekjødet? — Gå uden om. P. V. J.
Dette bruges, når en træder en anden i hælene.
Vår majød får du for alen å dæng? — Lisø majød som din moowr taar for alen å tjærnemilk. T. Kj.

Du mener vel en tobenet gås. — Nej, en almindelig firbenet gås. C. A. Th.
Kan du kjende en ko fra en vejrmølle. — Nej, men jeg kan gjenne den dertra. Mar. B.
Hvad skal vi vove? — Syv kys og et rødmusset æble til Mikkelsdag. K. L. F.
Hvad drömte du i nat? -- Jeg drömte, at min röv var et gadekjær, og du var en and, som lå og snadrede deri. P. K. Eller: Jeg drömte, at du sad i et hul fuldt af honning, og jeg sad i et hul fuldt af møg, og vi skulde slikke hinanden ud af hullerne. P. K.
M*u*er, må a sle*k* æ sk*i*d? — Du ka køs min röv, min dræng, dæ*n*d ska din f*å*er sle*k*. Vejle. P. J.
Hvordan gik det? spurgte man ræven, der var falden ned fra klokketårnet. — Å, sagde den, det gjorde mest ondt da jeg satte mig. Chr. W.
261. Véd du, hvorfor Fanden slog sin oldemoder på øret. — Fordi hun ikke kunde hitte på nogen undskyldning. Ant. N.
Ja, hvorfor slog F. sin oldemo'r ihjel? — Det gjorde han, fordi hun vidste ingen undskyldning. J. M.
Duer det? — Duer! det kan vare evindelig og endda en vinters tid til. A. E. J.
Hvad tønde tappede du af? — Den, katten sad på.
Den med det gamle öl. A. E. J.
Hvad fik han til kone? — Et kvindfolk. Eller: Han blev gift med en pige og fik en kone. A. E. J.
Er han gift? — Ja, og hans kone er også gift, de havde bryllup én dag. Maren B.
Kjender du den sag? — Ud og ind som min moders dragkiste. A. E. J.
Kan du svömme? — Ja, som en törv og dykke som en sten. A. E. J.
Er vi snart færdige? — Vi er det det nærmeste, vi har været. A. E. J.
Hvad har du i trumf? — Hjærtensfryd og dejlighed, Maren ta' mig flasken, ej den lille, men den stor', den er fuld til halsen. A. E. J.
271. Vil du brydes? — Ja, men du får bie, mens jeg tager mine vanter på, ellers kommer jeg vel til at fryse. Eller: Jeg river huden af mine hænder ved at røre ved dig, så skarp som du ser ud. Eller: Ja, fra nu af til i morgen tidlig på din egen kost. A. E. J.

Hvad er du for en landsmand? — Jeg er ingen Tysker. A. E. J.

Vil du have bud med i byen? — Ja, hils alle dem, jeg kjender ikke. Eller: Ja, vil du kjøbe hundrede daler til mig for fire skilling og speciefrø for otte. A. E. J.

Hvad forskjel er der på en Lutheran og en Grundtvigian? — Der er lige så megen forskjel som at spænde et par bæster for bagenden og forenden af en vogn på samme tid. E. T. K.

Hvad bestiller du? — Ingen ting. — Å, vil du ikke lige fortælle mig, hvordan du bærer dig ad med det. J. G. P.

Kan du tie det? — Ja. — Ja, så kan a også. E. T. K.

Nå, var skrædderen hjemme? -- Ja. — Hvorfor gik du så derhen. A. H. P.

Fader! er der ild, hvor der røger? — Ja, min dreng. — Kom så og tænd jer pibe ved den hestepære. A. E. J.

Er det sandt, fa'r, at der er ild alle steder, hvor det røger? — Ja. — Så er der ild i den røde hest, for det røger af hans röv. P. G. W.

Vil du med? — Hvorhen? — Ud at måle hundemøg, så må du slikke kjæppen. Östfyen. N. M.-Vorgod.

281. Hvor gammel er du? — Ti år. — Så er der da aldrig så gammelt et svin på vort land. Til börn. P. Kr. M.

Hvad er dette her for noget? sagde matrosen. — Det er kaffe. — Ja, så har jeg sejlet i kaffe alle mine dage. Sör. H.

Er Kobén hjemme? — Nej, men Kofod er. — A mener, bandte han, æ hele höved. Sör. H.

Vil du ikke gjøre mig den villighed? — Ja, hvad vil du give mig for det? Å, tre trækovringer og en pilpølse og en træsild. E. T. K.

Kan du ikke sige kry*w*, gu dreng! — A siger jo også kry*w*, mower! — Jamen du skal ikke sige kryw, som a siger kryw, men du skal sige kryw, som andre folk siger kryw (ɔ: kniv). Hun kunde ikke udtale n. H. J.-H.

Har du set et halvt svinehoved med to öjne? — Nej. -- De fleste bruger dog to öjne til at se det. B. H. S.

Höj! råbte karlen. — Hvad var der? sagde manden. — Jeg fandt et gryn i vællingen. O. J.

Den rejsende klagede til krokonen over den tykke kaffe. — Ja, det er det tykke, der koster pengene. — Ja, da

takker jeg for det tynde, det tykke har jeg levnet, og så gik han. E. T. K.

A ska te'en. — Hvitti wa do føst ve'en. — Liig før a gik fræ'en. P. K. M.

Tak skal du ha'. — Hvorfor? — Fordi du slugte mig ikke. Til den, som gaber. E. T. K.

291. A har ondt i mit hoved. — Véd du hvorfor? — For det du har ikke röv i begge ender. P. K. M.

Vi får fremmede. — Hvem? — De norske brolæggere. Frosten. A. E. J.

Du er ondskabsfuld. — Hvordan det? — Jo, for du vil fise i sövne. Siges, når to kommer op at trættes. E. T. K.

A har ondt i mit hoved. — Ja, hvifor har du det? — Det véd a ikke. — For det du ikke har röv i begge ender. E. T. K. Eller: Véd du, hvorfor det er? — Nej. — Det er for det du . . . E. T. K.

Du har pisset i dine bugser i dag. — Det er lögn. — Trækker du da af dem, hver gang du pisser. J. G. P.

Knap-hææender (ɔ: lige strags). — Hur hææend du den knap? — O æ låwt i æ handbøend mæ møjel i. J. G. P.

Du har fået dig en ny hat. — Ja, jeg har lige fået råd til at få mig en gammel. — Er det da ikke en ny hat? — Jo, men så længe jeg kun havde én, var den ny, nu har jeg både en gammel og en ny. Ch. W.

Nå, nu er N. N. nok død. — Ja-a. — Hvordan døde han da? — Han drog til Fyen, og der foråd han sig i boghvedegrød. M. J.

Hvor vil du hen? — A vil hjem. — Hvad vil du der? — Vi skal vaske. — Hvad skal I vaske? — Vi skal vaske vindever. A. H. P.

Hvad hedder det ellevte bud? — Det går ikke så hårdt til, som præsten præker. M. J.

301. Hvor mange kohaler skal der til at nå op til himlen? — En, der er lang nok. J. P. J.

Hvad er det nemmeste i verden? — At bagtale andre. B. H. S.

Hvorfor varer ærlighed længst? — Fordi den kun sjælden bruges. H. F. F.

Hvorfor har Vorherre ikke givet kvinderne skjæg? — Fordi de ikke kunde tie stille, mens de ragedes. E. T. K.

Nitten møllere og så din fader, hvor mange er det? — Tyve. — Så er din fader en tyv. E. T. K.

Hvad forskjel er der på lus og stude? — Æ lus går al tid nord på, æ stude går altid sønder på. E. T. K.
Prøv at sætte en lus på et bord, så skal du se, den går fra solen.

Hvilke er de varigste glæder? — Skindbugser, for min salig fader havde et par, som han havde brugt i 20 år, og de var endnu lige så gode som ny. H. Br.
Glæder er vel blevet opfattet som klæder, altså et ordspil.

Hvad er det værste, man kan begå mod sit eget legem? At sidde ved en høstak og løse sine bugser og tage en flintesten og törre sig med. E. T. K.

Nødvendig anmærkning. Jeg har haft nogen besvær med at finde en passende overskrift til denne sidste afdeling, der er et skrab-sammen næsten af alt muligt tiloversblevent, en broget blanding af samtaleord, faldende imellem to personer. Dette er grunden til, at jeg har brugt den valgte titel. Nogle af disse samtaler indeholder *slagord,* hvormed den anden person strags grundig slår den første person af marken, hvad enten nu denne næsvis og nyfigen kommer frem med et spörgsmål af liden eller ingen betydning, som svareren ikke finder det værd at svare på, eller også forholdet er sådan, at svareren behandler spörgeren på en uforskammet og hånlig måde, fordi denne er barnlig eller uerfaren. Andre af »samtalerne« indeholder meget træffende bemærkninger til et eller andet udtryk, eller en tilfældig forefalden udtalelse, der i og for sig er uden væsentlig betydning, og som bliver sagt næsten blot for at sige noget. Andre indeholder en slags ordkløveri, der kan falde ret morsomt, men også undertiden være temmelig drillende for vedkommende. Atter andre er egentlig ikke andet end gåder eller mørke taler eller kjældermænd med tilhørende svar. Endnu andre indeholder simpelthen et skjæmtesagn i noget sammentrængt form eller et noget udvidet skjæmtsprog, idet der til dette föjes en bemærkning af en svarer o. s. v.

Overskriften kunde måske også have været *Slagord og samtaleord,* eller: *Skjæmtord i samtaleform m. m.* Dette vil jeg nu overlade til enhvers eget forgodtbefindende og bedste skjön. Titelen udgjör dog ikke her hovedsagen.

Tillæg.

A.

1. Han har vist set Grams **abekat**. E. T. K.
Når en er fuld. En mand i Randers, Gram, havde en abekat.

Vi er alle **Adams** börn så nær som Lars Adam, det var hans sön. D. P. S.

Når det er **aften**, går skrædderen hjem. P. J.

Kjøb **afrettet** hest, men uafrettet brud. H. Br.

Der kom du ret op at **age** med din svoger. Se: 37. Joh. N.

Han er oppe at age i K*å*els w*u*en. Eller: Han er kommen i Kåels wuen. Eller: Han er oppe med hans svoger.
Kåels wuen o: karlsvognen. Er kommen med en anden : for megen storhed. E. T. K.

Når det får sin **alder**, får det nok sin skabning. A. M. N.

Det er ondt **aldrig** at være glad. A. M. N.

For min parts skyld ingen **allarm**. E. T. K.

Hvor **alle** vil råde, bli'r det ingen til både. F. L. Gr.

11. Alle vil bære ild, få vil bære vand. H. Br.

En kan godt høre, når folk vil trykke **almanaker**. E. T. K.

De er e*t* **alting**. Er kun lidt. E. T. K.

Alt at vide giver hovedkvide. Se: 73. Ch. W.

Han er så **alvorlig** som en so i en flødebøtte. A. C. C. G.

Je ska tå o dunke dej ind i dit **ansigt** med din bare ende.
Fra Sydfyen. En trusel. P. Bj.

Hun har et ansigt som en spækhøkerröv. Ch. W.

Han er så **aparte**, te man ikke kan slå ham en skid til måde. H. A. H.

Det er ikke godt, når **apartehed** tager overhånd. H. A. H.

Han er en **apotheker** (nogle tilföjer: og en stor bebian).
Gjör fine kjæltringstreger. Se: 14. H. V. R.

21. Han er også en apotheker. E. T. K.
Sløsevorn. lader fem være lige.

Lad dem **arbejde**, der er skabt til det. H. A. H.

Tag din føde, hvor du har gjort dit arbejde. Se: 134.
E. T. K.

Du skiller dig ved dit arbejde ligesom kvindfolkene, når de blot kan få sagt: så! H. Br.

Når det **arker** i sønder og *nar*, så bind jert korn, så sår' det er *tar*, men når det arker i öst og vest, så lad det stå, til det er bedst. K. P. D.

Den kan ilde med **armod**, som ej er vant dertil. C. A. Th.

Mange kvindfolk og mange svin det sætter en mand i armod.
E. T. K.

Han er **arrig**, han kan ikke lide at blive pirret i öjnene med en pind. J. G. P.

Art. Åeten leger i knåeten (ɔ: arten ligger i drengen).
K. M. R.

Asende. Dæj åsind kommer tit lisså soor som dæj råsend.
Den, der hænger i, gjör arbejdet lige så snart som den hjapgale.
Se: 174. C. Sör.

31. Han har hans sager i en **ask**, men han har intet låg til den. Eller: . . . æ låg er ikke på den. C. Sch.

Nu skal vi have en **askebak**. Eller: . . . en mørkebrun. Eller: en lille sort. Om en puns. E. T. K.

Av dit barn, mens det er lille, ellers aver han dig, når han bliver stor. C. Sör.

Hvor der er ingen ave, der er ingen ære. C. Sch.

Den har vendt sine ben **avet**. Eller: . . . . overenden af sine ben ned ad. Om den, der har tykke ben. E. T. K.

Han er lige så **avindsyg** som en udsat dragonhest.

Han kommer af **avren** og i fælden. A. M. N.

B.

Bag. Du er ikke sådan æbag, som andre er æfor. E. T. K.

Hun får en hård død, hun er så vid æbag. E. T. K.
For at gjøre lidt nar ad en.

Den ser bedst bag dören, som har stået der för.
Se: 192. J. K. Kra.

41. **Bagfra.** Han er ikke taget æbag fra. C. Sch.

Man må hellere stå **bag ved** en, der skider, end for ved en, der hugger. For spånerne flyver om. H. J.-H.

Hvordan en vender og trender, så er si röv endda obag ved jen. H. J.-H.

Kan du ikke tåle brödrøg, så duer du ikke til at være **bager**.
Når en gjör ophævelser over, at der slås en fjært. H. J.-H.

Der er flere, der **bager** brød end ham. E. T. K.
Siger den, der forlader sin tjeneste i utide.

–Der er baget til dig, når du kommer hjem, **kan** ske der e brygget også. Joh. N.
En, der kan vente sig en slem modtagelse.
Gå til den anden dör, vi bager i dag. J. G. P.
Han er bagt på den ene side og sveden på den anden, han er *et* illd bagt. Om en, der ikke er rigtig. E. T. K.
Den **bager** ko kommer og til by, men hun må drikke det skidne vand. E. T. K.
De slår mellemvæggene ned og holder **bal** i begge stuer. K. K. J.
51. De blöw te de **balleskiid** lissom Anders Ølands supp
Han skulde lave sødsuppe, mens hans kone holdt kirkegang, og så kom han kartofler og persille og gulerödder på. E. T. K.
Bande bider ikke på skind, så havde der ikke været plat eller pille af mig. Ch. W.
Han ligger i æ seng og bander og brigser. E. T. K.
Han bander, så det står sort rundt omkring ham. J. G. P.
Han er ikke **bange** for en død höne, når han har en kjæp i sin hånd. K. P. D.
Er du bange for skrald, så kan du ikke være rytterhest. Chr. W.
Hun går med det **bare** ansigt og har ikke noget på hænderne. Ch. W.
Du er god til at passe **börn.** Se: 300. E. S.
Baen udden aww er en huusplaww. E. T. K.
Den, der siger ja til alt.
Jæner bå*n* i bo*w* de æ mier w*æ*r ind en hæjst furen plær. Chr. J.
61. **Bede.** De bad mig hverken vådt eller tört. E. T. K.
Det er godt nok, men **bedre** var bedre. Se: 339. Ch. W.
Det er bedre at være en god dreng end en dårlig karl. J. K. Kn.
Bedre er en tråd fordært (ɔ: fordærvet) end en pige ulær. P. J.
Jo bedre egn, jo ringere folk. E. T. K.
I dag er det bedre at være husmand end gårdmand. H. Br.
Groww tr*o* æ bæjer end båer loer. K. M. R.
De æ bæjer å ewertii (ɔ: overtie) ed skåen end ewerteed. C. Sör.
Det er bedre at sove for intet end at slide for intet. C. Sch.
En god frokost den er bedre end ingen davre. K. M. R.

71. Bedre er godt smör end sur sild. C. A. Th.
Bedre er gammel mø end ung skjøge. C. A. Th.
Bedre er en god gård end et fagert hår. C. A. Th.
Den er **bedst**, der først kommer. C. A. Th.
Nævn mig den bedste, så skal jeg sige dig, hvem den værste er. H. Br.
Hvor der er de værste veje, er de bedste kornmarker. H. Br.
Hesten står sig bedst ved sin egen krybbe. E. S.
Når man tager det bedste først, får man altid det bedste; men tager man det ringeste først, får man altid det ringeste. Sml. 373. H. A. H.
Han er vist svært **begavet**, munden er da stor nok. Chr. W.
Der er en **bejler** til dig. Chr. W.
Når en spindelvæv hænger ned fra loftet.
81. **Bæjjldaww** å båjjldaww de er e*t* alld daww. Joh. N.
Han har **ben**, som fattigfolk har lår. C. Sch.
Læg di bien, hue dæ kommer ingen mågwoon. K. M. R.
I mangel af et godt ben er der mange, der må lade dem nöje med et træben. E. T. K.
Nu er han da kommen på benene igjen. K. M. R.
Kommen op af sengen efter sygdom. Se: 433.
Stå, ben, i morgen skal du have brændevin. Ch. W.
Han er vidt **berejst**, han har været så langt henne, at han ikke kunde se røgen af hans moders skorsten. E. T. K.
Har du ikke andet at **bestille**, så kan du sætte dig til at gnave kjødet af dine egne ben. Sml. 457. E. T. K.
A har lige kjær, hvad a skal bestille, når a kan beholde hænderne i lommen. E. T. K.
Nu får vi **beter**. Når den givende taber kort. H. V. R.
91. Han er **betændt** med en skid. C. Sch.
Er dine **bi** flöjne hen, du ser så höjt? Se: 482. K. M. R.
Han **bider** på grimeskaftet. Se: 9701. E. T. K.
Nu bider den alt det, den ser, og lader være alt det, den kommer til. Om en döv sags eller kniv. Se: 491. K. M. R.
Bi, til godtår kommer til dig. Se: 509. E. T. K.
Bi lidt, til turen kommer til dig. K. M. R.
De kan **bilde** dem ind, te månen er gjort af en grön ost, og himlen er tækket med mel-pandekager. K. M. R.
Den er god at **binde** på katten for den kolde. K. P. D.
Bind pølse til hund, eller hund til pølse, det er lige fedt. C. A. Th.

Den, de **bliver med** i trækvind, kan de rende **fra** dem i rimfrost. E. T. K.

101. Hun **blusser** som et toskillingslys, der er tændt i begge ender. Ch. W.

Det **blæser** aldrig en vind så slem, den blæser nogen lykke hjem. H. Br.

Det blæser i dag, te hwånnen kan blæs' af höwderen. E. T. K.

Der blæser store bakker og bjærge sammen af intet, men der blæser ikke store röve sammen af intet. E. T. K.

Båjel å gilld de æ de hældst a willd, harre å plåww komer ålder i mi håww, sweeb å tæmm vel a så gjaar fagglæmm. C. Sch.

Hwær da **bold** å skien te kjærk. Se: 592. C. Sör.

Bonde. De æ strængt å væ boon (ɔ: bonde), di ska sjæl gye djæ bö*n*. K. M. R.

Han sidder for enden af **bordet** og skjærer brødet og kjører rejserne. Siges om forkarlen. S. D.

Gamle **brande** er rå tændt. Eller: . . . de tænder bedst. Se: 647. E. T. K.

Du sidder og **breder** dig, som vi kunde se en borgermester. P. J.

111. De skal tælle penge efter deres **broder.** C. Sch.

De kan få omvendelse i djer **brudeseng.** C. Sch.
Når de bliver gift, kommer deres rette sindelag frem.

Det er lige så ondt for en spurv at **bryde** sit lår som for en frisisk hest. H. V. R.

Når kvinderne skal til at **brygge,** skal de have Samson til at bære malt og Lazarus til at bære vand, så bliver der godt öl. E. T. K.

De skal bare have en sten bunden ved æ ben den dag de brygger, ellers kommer de til at rendes med Fanden om æ taphål. Sml. 684. E. T. K.
Sådan siges, når öllet ikke skal blive for tyndt, da det gjælder om, at der ikke hentes for meget vand.

Brynde lærer aldrig at bie. C. A. Th.

Her er **bryst,** og her er bring', og du kan tro, der er og noget her ind'. Sml. 696. E. T. K.
Siges, idet man slår sig for brystet.

Det brænder først, der er ilden nærmest. H. Br.

Der er aldrig så lille et brændt sted, at det jo gjör ondt. H. Br.

Brændevin for kuld det er ligesom at pisse i bugserne. Sml. 735. E. T. K.

121. Stå, brændevin. i morgen skal du ha' (får du) godt öl. K. M. R.
Du kommer til at give brændevin. Kommer for sildig. H. Br.
Jeg **bryder** mig lige så lidt om ham som om en tandløs hund. H. Br.
Han æder **brød** til grød for at spare på kosten. E. T. K.
Den, der har brød, den bydes brød. E. T. K.
Han har ikke mange hele brød i hans pose. E. T. K.
Taber modet, er forknyt.
Det kan ikke nytte, at de to får hinanden, de vilde spilde alt for meget brød i ringe. Om to tandløse. H. Br.
Enhver søger brød i sin egen næring. E. S.
Det er et godt stykke brød, der føder sin mand. H. Br.
Bageren er krøben i brødet. H. V. R.
Siges, når der er större huller i franskbrødet.
131. Det er der ingen **brøk** i. H. Br.
Han har hængt hans **bugser** ved bjælken i morges og så sprunget i dem. Siges, når ens bugser er for korte. Han er jo kommen for langt ned. Også om korte skjörter. E. T. K.
Han lader sin **buk** løbe med mellem den øvrige hjord. H. Br.
Bokblåer å hjöllekåål (ɔ: kragetæer) di gjör sölle kåål glåå, men katskæk å hoer æng dæær ska en kennd en kåel frå en dræng. E. T. K.
Når **buret** er færdigt, er fuglen flöjet. H. Br.
De, der går i **by** og binder hose, må gjærne gå hjem og trævle det op igjen. K. K. J.
Nu gjorde han dog sin kone til **byblæst**. H. Br.
Bygget kan gå til »Rajs markind« og endda komme igjen, og havren kan gå til »Wols markind« og endda komme. R. m. de første dage i Juli og Olufs m. sidst i Juli. K. M. R.
Den, der **bygger** ved vejen, får mange mestere. H. Br.
Bytteri er bedrageri. E. T. K. Eller: Bytten går ud på bedrageri. H. Br.
141. Du sidder og varmer **bænke.** E. T. K.
Om de piger, der ingen dans får.
Hun **bøder** to huller med én klud. H. Br.
Det er ikke let at være en god **bøde-skrædder**. H. Br.
En **bødker** uden syvvi å kriid, den er ikke bedre værd end at overbeskiid. E. T. K.
Der skal siv imellem bundfjælene, det tætter sammenföjningerne.
Både mel og malt, både so og galt. C. A. Th.
A blev både skjænket og bænket. H. Br.

Det kan ikke nytte både at være sulten og storho'det. E. S.
Han står der både kogt og södden (ɔ: altid). H. Br.
En kan ikke både varme sin röv og have sin vedkast hel. E. T. K.
Han er både en prygl og en tamp ligesom Kristen Værens gris. D. P. S.

D.

151. En ond **dag** har ikke flere timer eller minuter end en lykkelig. H. Br.
Den dag den sorg, den aften den fornöjelse. Chr. W.
Det er en rigtig **dagsladrer**. Chr. W.
De ka do **daww** po (ɔ: stole på). E. T. K.
Nu er du **dannemand**. H. Br.
Siges til manden, når hans tvende første börn er en dreng og en pige eller en pige og en dreng. Meningen om ordenen er forskjellig. Kommer to af ét kjön efter hinanden hedder det: Nu bliver du aldrig dannemand.
Ik håb så lange in Döjsland gevesen, te a kan et et **dansk** oer. E. T. K.
Dawri de æ dawsens ma, får vi mer', så se*j*er vi a. P. V. J.
Syv og ni det er fem, dem vil a ha', og to og tre det er andre fem, dem må du få, så er der én over, den vi a ha', for det a **delte** dem så viselig. E. T. K.
Vi deler et ad mæ æ monnd lissom di ander hunnd. E. T. K.
Derfra. A skal viss dig på, han er ikke derfræ, hur hans hosehæl er fræ. Han er ikke noget får. E. T. K.
161. Såfremt jeg har **diet** en dannekone. Om det, der er vist sikkert. Senere hed det: Så sandt jeg har diet en hore. Da begyndte man at bruge ammer. H. V. R.
Det er en **djævel** og ikke en dueunge. K. M. R.
Det er min sjæl **Dommedag**, gid jeg var hjemme hos min kone. H. Br.
Den **dovne** sved sidder yderlig. H. Br.
Dovenlars sad på sengekanten og ønskede, at han lå ned. C. Sör.
En **dram** i kusken hjælper bedre frem end en skjæppe havre i hestene. H. Br.
At **drikke** en dram det er ingen skam. C. Sch.
Det er ingen sag at sanse og drikke, men at drikke og sanse det er ikke så nemt. C. Sch.

De kan drik' vin, te de kan bliv' svin. C. Sch.
Hej, Kirsten, du kan nok drikke brændevin og ikke sige flaske. K. K. J.
171. Lad os drikke en gang, imens ryggen törres. P. J.
Å drek en dram de ær engen skam, å drek en *pæl* der æ *fæl*, å drek en påt de æ spåt, å drek en tønnd de æ sønnd. C. Sch.
Drik eller vær lavle. E. T. K.
Solskjæppen er **dröjere** end vandskjæppen. H. Br.
Drömm å fiis di hår liig møj å viis. E. T. K.
Drömmer man, at man pisser i sengen om natten, og det er der så om morgenen, så har drömme at betyde. E. T. K.
De siger »**du**« til dem. Eller: Hun vil sige »du« til hendes moder. K. M. R.
Når börnene ikke er flinke mod forældrene.
Det er en, der kan sige du til alle de andre. Chr. W.
Bonden skal flytte fårene, mens **duggen** er på græsset om morgenen. P. J.
Hun har det som i et **dukkeskab**. H. Br.
181. Han er så **dum**, at en kan rende döre op med ham, og så spörger han: hvordan er den dör kommen op? E. T. K.
Skulde du **dø**, så kan vi da få en kovring over dig. E. T. K.
Han døde af sig selv ligesom Zakarias-Jens, de havde ikke haft doktor. Chr. W.
Jeg gider ikke set på drengens død. H. Br.
I kortspil, når man går fra et spil, som må tabes, uden synderlig deltagelse.
Længe leve de **dødfødte**. J. P. B.
Du **dömmer** andre efter dit eget levnet, men det er ikke altid, det slår til. E. T. K.
Det er ingen sag at holde den **dör** lukket, ingen banker på. E. T. K.
Du foor nåk snaart o jaarna dina dörrataarskla (ɔ: dörtærskel). T. Kj.
Han er så **døv** som jorden. H. Br.

E.

Der er ej ret mange, der er meget for at tage op **efter** en anden. Gifte sig med et lokket kvindfolk. H. Br.
191. Det er godt, når en mand helst vil sove i sin **egen** seng og ligge hos sin egen kone. H. Br.

Vore egne hunde skulde gnave vore egne ben. H. Br.
Når du får fejet for din egen dör, er der rent i den hele gade. H. Br.
Hun er **egensindig** ligesom det grå øg. E. T. K.
Ellekonen koger sin grød. H. Br.
Ellekonen brygger. Når det røger i mosen. E. T. K.
Ellekone driver med sine geder. H. Br.
Når kornet bølger.
Der var kuns **én** gjord om den. H. Br.
Når potte eller glas går i stykker.
Han er ikke til at takke Gud for mere end én gang. H. Br.
Det er ikke værd at tage al ting op på én gang. H. Br.
Til den, der gjör så ubillig en fordring, at han intet får at fortjene en anden gang.
201. De søber af ét skår. H. Br.
Ene. Jænner båen stowrt skåen. C. Sör.
Det forkjæles gjærne.
Enkemand hår både kiel å kår, men ungkåel hår en röv så bår. E. T. K.
Enten skal du dø, heller græs bid'. E. T. K.
Det varer til **evige** tider og tre dage derefter. Ch. W.

F.

Sæt dig på jorden, så **falder** du ikke ned. E. T. K.
Ingen hest er så vel beslået, at den jo kan falde. H. Br.
Pas på, at du ikke falder bagover og støder dine knæer Eller: . . . brækker dine öjenbryn. J. P. B.
Mi fåer å di søsters mowers kowen war lisså møj i familie som wå kallgosdigger. E. T. K.
Fanden höster ikke sin sæd umoden. E. T. K.
211. Fanden kommer ikke altid ind ad den samme dör. H. Br.
Her er noget til Fanden at føre til bogs. H. Br.
Om kjæltringstreger.
Fanden kommer ej al tid ind, fordi dören står åben. H. Br.
Man behøver kuns at sidde til bords med Fanden i 40 år for at finde, at det er en meget skikkelig mand. H. Br.
Fanden kunde ikke fare til søs, for han kunde ikke se op ad. C. Sör.
Han er en af de syv, Fanden græd for og fik *et* af. C. Sch.

Han er ikke så ganske Fanden, som han er sort til. H. Br.

Vi **fanger** flere fluer med én drip honning end med ti tønder vineddike. E. T. K.

Den, der vil fange spurve, skal ej klappe i hænderne. H. Br.

Han **farer** af sted som en skold skid. E. T. K.

221. Han farer om som Fanden i et flynderskind. H. Br.

Smukke koner i vinduet og unge duer på taget står **fare** for pileskud. H. Br.

Har det haft en kommedag, får det vel og en **faredag**. H. Br.

Jaa, saa **faring** te hårring, skojlø jaa intø min bug fyjla, så konø jaa min ryjdj fårdjyjla. T. Kj.

Nu den **farve** ud igjen. H. V. R.
Efter at spilleren har vist sig renonce.

Hver tid har sin farve, det kommer kuns an på, om den klæder os. H. Br.

Farvel og tak for öl og tobak, brød og brændevin fik jeg ikke af, og det var dog det, jeg helst vilde ha'. K. K. J.

Farvel, fastelavn, på onsdag begynder vi på en frisk. Chr. W.

Det er större synd at bryde **faste** for harsk flæsk end for en kalvesteg. H. Br.

Pöj, faste, der er syv uger til påske. K. K. J.

231. Det kommer af, at det i år bliver **Fastelavnsmandag** om tirsdagen. Ch. W.

Fattigfolk må malke den sorte ko. Drikke vand. Ch. W.

Hun er god mod fattigfolk, når hun koger æg, så giver hun dem æ suppe. E. T. K.

Fattigmand må immer slide, så snart han har ædt, skal han ud at skide. Se: 1511. Ch. W.

Hun var så **fedtet**, te når en slog hende imod en væg, blev hun hængende. E. T. K.

Det er du **fejl** i, bitte Niels, harer ta'r ingen höns, det er Mikkel. Joh. N.

Vi har alle fejler så nær som Morten Skrædder, han havde en kroget næse. D. P. S.

Den, der lader **fem** være lige, har ej alle sine fem. H. Br.

Du er da en **fiddifut**. H. Br.

Hun er så **fin**, te hun har ikke særken til röven. E. T. K.

241. Han er fin i filten lissom Kræn Hows **hat**, den wa gjor ow swönnbøster. E. T. K.

Når først man **finder** reden, finder man let gåsen. K. E.

Det er en grov **fiol**. Ch. W.

Du kommer nok til at **fire af** for ham. H. Br.

No æ di **flis** kålld. E. T. K.

Fisen er en uvis skytte, den sigter efter jorden og rammer næsen. H. Br.

Når der kommer harver o æ huus, er der **fisk** i æ ruus. P. K. M.
Om stærk blæst.

Du kan tage fisk for pengene, du må tage dem så nær ved landet, som du kan, og pas på, at du ikke går så langt ud, at der er fare for dit liv. Eller: . . . pengene, du må gjærne tage dem på tört land. K. K. J.
Siges om en, der ikke vil betale, hvad han skylder.

Fjogestreger duer ikke, uden de bliver brugt. Ch. W.

Der er nok ikke mange ungkarle, hvor du er fra, du er så **flad** fortil. H. Br.

251. Han slår sig fra verden og til **flasken**. E. T. K.

Der kunde **flere** bjærge sig der end dem. H. Br.
Om et hus, hvor der herskede slemt svineri.

Han er ligesom folk er **flest**, ligesom Kræn Smut i Hjermind, han var så lille. E. T. K.

På en kone og et gammelt hus er der altid noget at **flikke**. H. Br.

Flue. Ded stekor oo såm flåwwer po kool. T. Kj.

Når vin **flyder** ned, flyder ordene op. C. A. Th.

Hun var ikke til at **flytte** med ligesom Jens Kuskes oldemo'r. E. T. K.
Hun sad på brændevinstöjet, da der spejdedes.

Han er snart **flyvefærdig.** Ch. W.
En mand, der ikke kan blive ved stedet.

Hen **flæsk**, i morgen skal vi have kjød. J. P. B.

Det er som at gå på en side flæsk. H. Br.

261. Du kan godt **flöjte.** Ch. W.

Du flöjter nok for fugl. Se: 1762. Ch. W.

Det er ikke godt at danne en flöjte af et svineøre. E. T. K.

Det kan ikke hjælpe, du spidser mule, du må flöjte. Se: 1763. E. T. K.

Han **flår** ålen fra halen af. H. Br.

Fnisegrød. Du har nåk fåd fnezagrøød te medda. T. Kj.
Til en, der ler og fniser.

Det er til én **fod** ligesom Slappes træsko. E. T. K.

Det er ret en **fod-i-hose**. Om den enfoldige. H. Br.
Der gives kun to slags **folk** i verden: dem, der har noget, og dem, der intet har; min salig bedstemoder holdt sig til de første, og så gjör jeg også. H. Br.
Foraf. Han er afor som krøblinger til marked. H. Br.
271. Man kan lige så snart **forholde** sig, som forsælge sig. Siges og om de piger, der er knibske for længe. H. Br.
Du skal være **forinden**, som du er foruden. H. Br.
Den, der forkaster alt nyt og vil have alt gammelt, skal man give skimlet brød og surt öl. H. Br.
Mange **forkerte** ting her i verden kunde være rigtige, når de kun var på rigtigt sted. H. Br.
Hun har fået en **forklædekrog**. E. T. K. Fået en stor mave, bleven frugtsommelig.
Om **forladelse**, om det kan forslå. Ch. W.
Man kan ikke **forlange** andet af en brygger end tyndt öl, og af en stud end et brøl. Ch. W.
Så måtte et skarn forlange mere. H. Br.
Lære og ikke forstå, bejle og ikke få, sejle foruden vind er tre **forlorne** ting. M. K. G.
Du har nok **forråd** og endda en pose fuld. J. G. P.
281. Han kan blive **forsanger** ved de fattiges ligvogn. Ch. W.
Han er **forsigtig**, han törrer sin röv, för han skider. Se: 1875. H. Br.
Det **forslår** som vand i bundløse stövler. Ch. W.
Hvad forslår et fjerdingspund smör i en stor husholdning. C. A. Th.
Forspörge. Ing kaang önte forspårra saj, mæn ing kaang fordjårra saj. T. Kj.
Han har lige så megen **forstand** i sin lille finger som de andre i deres store tå. Ch. W.
Der skal forstand til at skabe sig gal. C Sör.
Han har brugt så megen forstand, derfor har han så lidt. C. A. Th.
Forsynlig som hjordekonen i Felling, hun havde altid lak og signet med sig. H. Br.
Han **fortjener** ikke det salt, han æder. Chr. J.
291. Han har **fortrudt** det så tit, som der er hår på hans hoved. Til den skaldede. Ch. W.
Den som ikke kan gjøre andet, kan gjøre **fortræd**. C. Sör.
Jeg har mer fortræd af ham end af alle mine penge. H. Br.
Du vil aldrig komme i fortræd for et snildt påfund af dig selv. C. A. Th.

Den fortræd, folk volder dem selv, er gjærne den værste.
J. K. Kn.
En skal lægge æ pisk og æ dækken **forved** sine heste.
Give dem havre nok. E. T. K.
Man kommer aldrig vissere og længere **fra** hinanden, end når den ene går i öster og den anden i vester.
H. Br.
De æ nå **frages** (ↄ: duelige, livlige) kåål. E. T. K.
Den, der såer i **fred**, må og höste i fred. H. Br.
Det er godt at have fredsens jord at gå på. H. Br.
301. Han satte det höje hjul **fremmest**. C. A. Th.
Vil du **fri** til datteren, så se efter moderen. C. A. Th.
De går **fri** ligesom gammelmands sön. K. K. J.
Lad os blive fri for surt öl i sådant et mørke. E. T. K.
Den, der er fri og vil leve fri, skal ej gifte sig, om han så end kunde få kejserens datter af Rusland, og ej gjøre gjæld, om han så end kunde få kredit til Dommedag.
H. Br.
Det er sådan en **frost**, at det kan fryse mellem mand og og kone, når de ligger i sengen. I. K. J.
För skal frosten svigte haglen, för den ene broder skal svigte den anden. Eller: För svigter den ene broder den anden, end frosten svigter haglen. E. T. K.
Det **fryser** nok snart sin hals i stykker. H. Br.
Siges om en pludselig og stærk frost.
Når der er ingen andre **fugle** end kragen, så er den den bedste. C. A. Th.
Den må være kjær for fugle, der kan give så meget for en ugle. H. Br.
311. Førs (ↄ: drej til fjærmer), Maren, ejsen brækker du æ **fure**. Når noget går forkert. E. T. K.
Det **fylder** ikke mere end en svedske i en hest.
E. T. K.
Det fylder ikke mere end en skrædder i Helvede. P. J.
Han **fæster** med sine bagben ligesom hesten. C. A. Th.
Man kan minsæl ikke få æ **føde** ved at rende med en støvekost i den ene hånd og et viskestykke i den anden.
E. T. K.
Det er føden, der giver grøden. H. Br.
Det er én karls føde (eller: ét menneskes) føde at kjøre langvejs til mølle. H. Br.
Måske behandler mølleren sine langvejs gjæster bedre, for at de skal komme igjen.
føo ska jæn ha, om jæn ska så siel eed en. C. Sör.

Du må tage din føde, hvor du har gjort dit arbejde.
Til et legende barn, der vil have mad. E. T. K.
Sikke mennesker, Vorherre at føde. E. T. K.
321. Han **føler** sig til det, som den blinde mand til kone. E. T. K.
Man skal mand **følge** af gårde, som man ønsker skal komme igjen. E. T. K.
En skal **først** bygge rede, för en lægger unger. E. T. K.
Får du ondt, så glem ikke at gabe. E. T. K.
Når en er i færd med at blive vred.
Han kan få syv for én. H. Br.
Han fik et blindt øg for en döv mær. H. Br.
Vandt ej ved byttet.
Jeg fik ikke andet for det end skidne hænder og utak. H. Br.
Nu jeg har fået mig en ko og et får, siger hvermand godmorgen til mig. H. Br.
Den får nok noget, der gryden rører. N. E.
Den får e*t*, der ploven kjør, men den får nåt, der potten rør. Eller: Den får noget, gryden rører, hvad han får, som ploven kjører. Se: 2118. E. T. K.
331. Når en får det, der er, så er der ikke mere. K. P. D.
Når en so får to, så får höne sokker. C. A. Th.
Der kan også være **få** penge i en stor pung. C. A. Th.

G.

Gab, Klavs, i morgen skal du ha' klumper (kløser).
Se: 2156. Chr. W.
Du gaber, ligesom du vilde sluge os alle sammen. E. T. K.
Han er æpo hans **gaavstol.** C. Sch.
Nu må jeg nok om i en anden **gade.** H. V. R.
Spille en anden farve ud.
Der er ikke den ting så **gal,** den kan jo være god for noget. E. T. K.
Gale folk og börn gjör kun halvgjort arbejde. K. K. J.
Gamle huse falder ikke i blæst. H. Br.
Gamle folk overstår tit en farlig sygdom og pikker helt stille af siden uden egentlig sygdom.
341. Det er ikke nu som i gamle dage, da man stoppede pølse i torskemave, nu går verden så underlig omkring, nu stopper man pølse i åleskind. E. S.

Er han bleven gammel i det, bliver han nok og grå i det.
H. Br.

Det er ingen synd at narre en gammel en, ti de unge vil narre os, når vi bliver gamle. H. Br.

De ser så gamle ud, som om de var fra Peder Pårses tid. C. Sør.

Alt går sin ordentlige **gang** her som anden steds: høgen tager duen og ræven lammet. H. Br.

Jeg kunde ordentlig **gene** ham. P. V. J.

Når en har plaget en anden.

Det er ikke **gevinst** alt hvad der kommer i kassen. H. Br.

Op med **gibben**, mo'r, madammen har givet os en kalv i dag. E. T. K.

De **gifter** sig mere af kuld end af kjærlighed. K. P. D.

Nu skal hun i ovnen, hendes yngre søster bliver gift för hende. H. Br.

351. Når stodderen skal til **gilde**, kan han ikke sove til dag. K. P. D.

Gilder og mærkender dem skal en passe den dag, de er. E. T. K.

Den **giver** ej hen, som spör sig for. Se: 2298. K. P. D.

Det man giver hen, det har man tak for, men det man lader sig narre fra, det har man kun grin for. Kar. Br.

Jeg skal gi' dig på din tallerken. E. S.

Giv aldrig noget pr. honnør, för du betaler, hvad du bør. H. Br.

Du giver dig nok, når det krumme går til det hule.

Om et uböjeligt menneske. Joh. N.

Det er godt at **gjemme** et par for tørst. H. Br.

Du kan jo gjemme det, det spiser ikke brød. H. Br.

Harer og får de er ikke ensdan at **gjenne** i gård. E. T. K.

361. Man gjemmer uld, til det bliver til muld, og hör, til det bliver til guld. H. Br.

Uha, hvor du ser endda ringe ud, du ser jo ud som et **gjenskrig**. E. T. K.

Et barn skreg sådan over sin døde moder, at hun slog öjnene op igjen et öjeblik. Det er gjenskrig.

Det er en brav karl, der gjör en **gjerning**, men en skiidhund, der roser af det. E. T. K.

Sig mig din gjerning, så skal jeg sige dig din tro. H. Br.

Den **gjerrige** er som svinet og gavner ikke stort för sin død. H. Br.

Han véd nok, hvad han gjör, når han driver med **gjæs**. Ch. W.

Vore börn vogter **gjæslinger**. Har mæslinger. H. Br.

God **gjæst** gjör gavn i gårde. Ch. W.

Du skal ikke **gjøre** på mere, end du selv kan gabe over. Ch. W.

Gjör af æslen, så længe du bruger den, men væk så med den. H. Br.

371. Han er så **glad** som en skalle i en spand vand. E. T. K.

Han er så glad, som han var kildret i æ röv med en tællekniv. Sml. 2402. H. J.-H.

Han er så glad som segsten får i ét töjr. K. P. D.

Hun er så glad som en flået loppe. Eller: . . . som hun var flået til sin navle. H. Br.

De er så glade som syv sild i en saltpose. D. J.

Lad ham få det å **glat** i. C. Sch.

Siges, når man har givet en et rap.

Jeg er så **glat** i ansigtet som et gårdmandsbarn; kom, skal du føle. Ch. W.

Om hundrede år da er alting **glemt**, og om tusende år da er vi her igjen. E. T. K.

Den kan glemme, hvad det skal være, der kan glemme at lukke sin mund. H. Br.

Jeg har slået en knude på mit törklæde for ej at glemme det. Eller: . . . vendt mit ur omkring. H. Br.

381. Han glemmer ham det ikke, om han tör huske det. H. Br.

Nu **glider** vi med skabet. P. J.

Det **glimrer** som én bar ast i én dör. E. T. K.

De **glor** på hinanden som fastende katte. D. J.

Om forelskede.

Han glor på hende som et sultent barn på en krydderkringle. C. A. Th.

Når der er **glæde** i stuen, er der sorg i forstuen. E. T. K.

Der blev glæde over en lav sko. Ch. W.

Han glæder sig som glarmesteren, når der bliver slået ruder itu. H. Br.

Så længe stål og sten er hver for sig, kommer **gnisten** ikke frem. Ch. W.

2461 tilföjes: . . . som en af træ. Ch. W.

Han er snart god, snart gal og snart god igjen. K. K. J.

391. En god spinder gjör en god vinder. E. T. K.

Når kvindfolk bager og kjærner, er de ikke gode. E. T. K.

Han tager selv æ gode af det. E. T. K.
Om en, der ler af hans egen snak.

Lad nu godt være ærligt. H. Br.

Hun har det godt, hun kan rejse og lægge sig, når hun vil. det kommer ind ad dören til hende. H. Br.
Siges om aftægtskonen.

Det er så godt, te en kunde gjærne fede æ præst med det, når en kunde blot få ham til at æde det. H. J.-H.

Den har det godt, der kan slid' sig træt og æd' sig mæt og sov' om æ næt. M. M. Eller: Spise sig mæt, arbejde sig træt, sove sig let, det er det bedste. J. H.

Den sidste, han gjorde godt, slog han låret over på. E. T. K.

Af godt kommer godt, siger adelen. H. Br.

Tår a mæ gåt te, de wåer de ståend de kan, tår a mæ undt te, de ka wåår åldtiir. C. Sch.

401. Det er sagtens godt nok, når det ikke skal være bedre. K. P. D.

Godnat, sov vel, tænk på mig, hver gang du vender dig. Eller: . . . du falder af sengen. Ch. W.

2528 tilføjes: Godnat Ane (Mette), pengene . . . H. Br.

Hun vogser nok efter en lang **grav.** Kar B.
Om ranglevorne börn.

Ja, når han først kommer i kirkegården, vil de lade deres negle gro for at **grave** ham op igjen. H. Br.

Han **griner,** til hans mund går om til hans øren, derfor har han og des bedre flab at snakke med. H. Br.

Du kan **grinne** af al ting, om det så er af en lort, der står og røger. E. T. K.

Han griner som en gammel hövlebænk. E. T. K.
Om nødtvungen latter.

Vor **gris** døde, men Gudskelov vi beholdt endda truget. E. T. K.

En **gryyd** den er af ler, og når den først går i stykker, så duer den aldrig mer. E. T. K.

Han **græder** det bare blåler. Ch. W.

411. Hvad vil du have, når du græder igjen. H. Br.

Han græder tårer så store som små snapseglas. Ch. W.

Det er det små **græs,** der hjælper det store korn frem.
De store lever af de små. H. Br.

Det véd den søde **grød,** at der skal smör i. Ch. W.

Der kan nemt komme en hose i æ **grødgryde,** hvor der er mange börn. E. T. A.

Års **grøde** skal være års føde. Se: 2663. C. Sör.
Man skal ej gjemme rug mer end nødvendig.

Gud være med dig, til du kommer et stykke hen (lidt hen ad vejen), så vil a have min Gud igjen. E. T. K.

Det er ligesom med Anders Mads Kirstens **gulerödder**, hun fik kun ni i elleve rækker. Ch. W.

Lad **gå**, bare det ikke er i bugserne. Ch. W.

Når man holder en tilbage, får den lyst til at gå. H. Br.

421. Nu kan du kalde mig grå og lade mig gå. H. Br.

Man véd ej, hvordan det kan gå, förend de klapper efter med skovl og spade. H. Br.

Det er bedre at gå hen og betale end at kjøre hen og bede om dag (ɔ: henstand). Ch. W.

Nu skal det nok til at gå, ligesom da det stod al stille. K. P. D.

Han går til seng med æ höns og står op med æ svin. C. Sch.

Det går ikke alle tider, som æ præst præker, en skal også høre efter æ degns sang. E. T. K.

Han går som en kat på en varm kakkelovn. K. P. D.

Gården er for ham, porten for mig. P. J.

De to har en **gås** uplukket sammen. K. K. J.

Den ene rider på en gås, og den anden trækker med en so.
Når arbejdet ikke skrider for nogen af dem. C. A. Th.

H.

431. Hun ser så **hagefalden** ud. H. Br.

Koen vidste ej, hvortil **halen** var god, för da den var mistet, Se: 2777. C. Sör.

Hallöj, Kirsten, koen er i diget. K. K. J.

Han har en vid **hals**, han kan både vende og kjøre. Se: 2803. E. T. K.

Det er godt at have en hals så vid, at et ord kan vende i den uden at vælte. H. Br.

Man skal **halte** på begge ben. Se: 2809. Ch. W.

Det er **halv** hund, halv kat. E. S.

Sådan **handel** er der ikke gjort, siden Noa gik ud af arken. H. Br.

Hvad der kommer ved handel, går i lidkjøb. H. Br.

Det blev til en gammel **hat**. Ch. W.

441. Vi **har** det da sådan, at vi kan holde æ kuld og æ skam fra os. Har gode klæder. E. T. K.

Jeg har både ved og vand, jeg har både **skydsel og rage**, men aldrig mel til en kage, sagde konen. L. Fr.
Havren husker først at gro, når den hører leen. C. Sör.
Hedder du lige sådan, når dagene bliver korte? H. J.-H.
Til den, der har et langt navn.
Han hår it manne **hiel** brøi i hans pues. K. M. R.
Har ikke lang tid tilbage.
Der bliver ikke **helgen** uden jærtegn. E. T. K.
Det er en helgen, som man ikke beder til. H. Br.
Hellere en mand for mange til arbejdet, end en mand for mange til maden. N. E.
Man må hellere give bageren pengene end apothekeren. Ch. W.
Han er så **hellig**, at man kan hælde vand af ørerne på ham. Ch. W.
451. Han er så hellig, så han kan hænge sine vanter på et tjörnegjærde. Ch. W.
Når vi har vor **hællen** (ɔ: helsen) og sundhed, så må vi ikke rutte med dagen. E. T. K.
Du bliver nok hund (eller hest) i **Helvede**. H. Br.
Til dyrplagere.
Bliver han sådan ved **hen** ad i to dage, så kommer han ikke hjem den tredje. E. T. K.
Man skal både være **her** og der og strålemester tillige. E. S.
Du er ligesom **herredsfogdens** sön. Næsvis. E. T. K.
Det er nok af de **herremænd**, som hundene har ædt bønderne fra. H. Br.
Den, der ejer **heste**, kan befale, hvor vognen skal kjøre hen. H. Br.
Det er til at slå benene i stykker på en hest. H. Br.
Om stærk smørelse og medicin.
Hille den gloende ende af en frossen lort. Eller: . . . af en syl. Ch. W.
461. Du kan **hilsen** og sige, æ bud æ beskidt. E. T. K.
Man farer ikke til **himmels** på en blød pude. H. Br.
Det har du intet **himmelbrev** på. H. Br.
Dem, der ikke er gift, de kan godt komme i **Himmerig**, men de kommer til at hænge i en riskurv bag dören. E. T. K.
Her er Himmerig til døde grise. H. Br.
Han kan **hitte** på det, Djævelen vilde krympe sig ved at hitte på. J. K. Kra.
Man kan sagtens få befordring, når man skal **hjem**. H. Br.

Han er i hans faer, som han er **hjæmm** laer. H. Br.
Du er ret en **hjordeunge**. H. Br.
Meget uopdragen, altså et skjældsord. Hyrderne ansås for at stå på et lavt trin af udvikling.
Det er ingen skam at **hjælpe** en mand i sin kjole. H. Br.
471. Han er ringe hjulpen. Er mådelig gift. B. Br.
Hvor der er **hjærterum**, der er godt rum. N. E.
Jeg skal **holde** med dig, så længe du har et helt sideben. H. Br.
Hold ham i ørerne. E. S.
Man må nok holde af sit barn, men man må ej lade det vide det. H. Br.
Når man ej kan danse, skal man **hoppe**. H. Br.
Det er en slem **hoste**, du har. Det skulde vel ikke være for en snaps. Eller: . . . være brændevinshoste. Ch. W.
Deres **hoved** værker ikke, der har gjort det (f. ex. plantet de træer). Eller: De har ikke hovedpine, der . . . . Man siger også: De har ikke pibehoved . . . E. T. K.
Det er så længe siden.
Han har skomagerpinde (fluer) i hovedet. H. Br.
De tog hinanden ved hovedet ligesom fruentimmerne. Eller: . . . kalkunsk-hönsene. H. Br.
481. Han er godt glad med sit eget dårlige hoved, og det er endda skurvet. Ch. W.
Man véd jo aldrig, om man kan tage sit hoved der om morgenen, hvor man har lagt det om aftenen. H. Br.
Det er en herlig fyr, når blot hovedet var af ham. H. Br.
3243 tilföjes: Han bider fra sig.
Hu. Sto*w*e håww å le*l*e fåmoww di kan så illd tesammen dråww. E. T. K.
Hun har en **hud** så hvid som et røget ogsebryst. H. Br.
Hog no i-*d*e, Kjæld. K. M. R.
Du er kort i æ **hukommels** ligesom æ pottemands helmis. E. T. K.
Sy **hullerne** sammen, mens de er små, så får du dem åldrig store at bøde. H. Br.
Han har fået æ **hummel** i æ øør. E. T. K.
Er svirende.
Det er nok med dig som med Skovgårds hund, den er i ondt **humør**, når den har fået kål til middag. H. Br.
491. **Hund** er hund, hvor man så fører ham. C. Sör.
Når man er bund, må man gnave ben. Ch. W.
En god hund får ej altid et godt ben. H. Br.

Jeg var i det (ɔ: faren) som en hund på en keglebane. H. Br.
Jer hund holder nok sin egen kost. Eller: . . . får nok kostpenge. H. Br.
Dær ee flere brååâgna honga (ɔ: hunde) ing præææstens. T. Kj.
Du må ikke tale ilde om en hund, ti du véd ej, hvad du selv kan blive til. H. Br.
Hund, vil du bid æ båen? H. Br.
Det var en hund den. E. T. K.
Siges, når tærningerne ikke falder efter ønske.
Man skulde tro, det var i **hundedagene**. H. Br.
ɔ: Du er nok gal.
501. At male **hundemel**. Være gnaven. H. Br.
Han går og banker **hundesnuder**. Chr. W.
Går og tigger.
Kjærnemælks valle og mullent brød læsker så godt udi **hungerens** nød. C. Sør.
Hurra, vægter, de banker min mand, og mig skjælder de ud. H. Br.
Det er ingen skade at være **hurtig** til hatten og langsom til pungen. H. Br.
Den gård har fået sin **husbond**. E. S.
Gamle **huse** har rödder i jorden, derfor blæser de ikke omkuld. Ch. W.
Det er langt over mit **husnummer**. E. T. K.
Det vil jeg dog sige „**hvad**“ til. Ch. W.
Du kommer til at give Rasmus **hvedebrød** (ɔ: han så dine knæer). H. Br.
511. Det gjör han ikke selv, han **hverver** syne. H. Br.
Når noget sker, som man ikke ret tror en til.
Hyp, hest! — Hum dæ, bos! E. S.
Man kan ej træffe ham anden steds end i **hælene**. H. Br.
Hæld aldrig tilbage på en stol og aldrig forover ved et bord. K. K. J.
Skal det hælde, lad det så hælde til min side. J. K. Kra.
Til min fordel.
De ær en **hælldwand** imæld æ ææl. E. T. K.
Han skal **hænges** i en bjenngalli. E. T. K.
Han skulde hænges op ved hans ben, at han kunde pisse hans öwn ud. E. T. K.
·t er bedst at hænge det på den knag, hvor man har taget det. H. Br.

Det ene hænger i det andet, som leddene i porthundens lænke. H. Br.

521. Det skiver i sønder å naer, riv **høet**, imens det er taer. H. V. R.

Her er hårdt hø at hakke. Ch. W.

Så bad jeg ham lekke min mås, for den ene **höflighed** er den anden værd. H. Br.

Den, som er vel **höjt** på spil, må tit give tabt og sætte til. H. Br.

Enhver brav mand er höjere end den, der fornærmer ham. H. Br.

Du er ingen **höne**, det kan a se på dine æg. E. T. K.
Når en i mundhuggeri mener at kunne klare sig.

Ded flåj nåk åp me hönsøn. T. Kj.

Det er et sölle vejr for æ höns i dag. E. T. K.
Siges, når det er regnvejr; da bliver nemlig kvindfolk noget drathalede, når de er ude.

Der er meget at observere, når hönsene skal lukkes ud. Ch. W.

Neve høøn for knep føør kjaen. Se: 3625. H. J.-H.

531. Han står på hovedet og **hører** med röven. D. J.
Om den, der hører dårligt efter.

Nu skal vi høre spil. H. Br.

Hvad kan det nytte! hun hører det ikke, og Vorherre vil ikke høre. Når en fraværende bandes. H. Br.

Höster man meget, så går det til, höster man lidt, så slår det til. Ch. W.

Hånd. Vi haad entø aangeløns (ɔ: anderledes), ing vi mo taa dæng eena hån o vaska dæng 'andra me. T. Kj.

Her giver jeg dig min venstre hånd, ti den höjre giver jeg til alle og enhver, men den venstre giver jeg til dig, som jeg har kjær. K. K. J.

Han er rejst på **håndværket.** H. Br.

Han er **hård** i sværen. Ch. W.

I.

Han har været **i** folk för. H. Br.

I fjor — ja-a, det var i fjor. Ch. W.

541. I fjor talte vi om, hvem vi vilde have, i år tager vi, hvem vi kan få. Siges om gamle jomfruer. H. Br.

Lad mig komme **i lag** med ham, jeg skal snart gjøre ham i arbejde. H. Br.

Kommer du **i land** med det? H. Br.

God **ild** gjör hastig kok. H. Br.
Der er flere, der vil have ild, end der vil bære vand til. H. Br.
Der er ild på kvisten. H. V. R.
Siges om den, der har rödt hår.
Ilde regjerer ild, som ilde rögtes. Ch. W.
Han lægger ikke fingrene **imellem**, når han kommer til det. H. Br.
Vi fik næsen **imod** stuedören. H. Br.
Han hår 'et **inden** i sæ lissom æ rakkers liir. E. T. K.
3848 tilföjes: Om pebersvende.

J.

551. Nå, har **Jakob Låj** lejet dig? Til den dovne. E. T. K.
Jakob Låj han driver med sine får. E. T. K.
Siges, når det flimrer i luften.
Det er **jomfrutræsko** og hyrdefödder. N. E.
Han kunde ikke fise på æ **jord**, den gang den blev standet. E. T. K.
Den, der er ved jorden, er skabt til at træde på (den). H. Br.
Efter den gode **jul** kommer de tomme fade. E. S.
Du må ikke bære vor jul ud af dören. E. T. K.
Vi får gjemme vore nye sko til jul. E. T. K.
Det er jul, ihvad vi gjör. H. Br.
Det var dog ej værd at laste, dersom jul vild' være til faste. D. M.
År 1668 faldt Kyndelmissedag (som regnes for den sidste af julen) ind på Fastelavnssøndag, da de kunde slippe julen og strags begynde at løbe fastelavn.
561. Året er aldrig så langt, det bliver dog **juleaften** for trangt. C. Sör.
Du har vist smagt **juletønden**. E. T. K.
Du tror nok, du er (kommen) i en **jødesynagoge**.
Siges til barnet. når det kommer ind med hovedtöjet på. H. V. K.

K.

Nu skal vi strags ha' **kaffe**, vægteren er lige gået efter bollerne. Ch. W.
Det er en af hans **kanutter**. H. Br.
Der er lænds **kar** i alle lande. E. T. K.
Da min moder gav mig forklæde, gav hun mig også **karklud**. Ch. W.

Jo-o, det er to slige **karle**. Et par stympere. Ch. W.
At **kaste** efter en side flæsk med en spegepølse. H. Br.
Som **kat** ser på konge, ser jeg på dig, jordunge. C. Sör.
571. Å, katten til sorg, Eller: Lad katten sörge. H. Br.
Den, der kjøber katten i sækken, kan ikke forlange, at den skal fange mus. H. Br.
Han **kiger** i vejret, som om hans höns var flöjne hen. H. Br.
Han kan sagtens gå i **kirke**, han får penge for det. H. Br.
Å, a har fulgt sådan en kone i kirke för i dag. E. T. K.
Siger den fulde. Også om vanskeligt arbejde at udføre.
Det var ikke på din **kirkevej**. H. Br.
A **kjender** dig nok, Jens, din kone hedder Kristen.
Om den, der har en ræv bag øret. E. T. K.
Det er ingen sag at få en ny **kjole**, men det gjælder om at få den vendt. H. Br.
Det er en ærlig sag at hjælpe en mand i sin kjole. H. Br.
Han har det godt, han er bleven **kjældermand**. Ch. W.
Er død. Når der spörges til ham.
581. Havde der ingen **kjælling** talt, så var der heller ingen bleven nævnet. H. Br.
Den, der kalder sit barn en kjællingunge, kalder sig selv en kjælling. H. Br.
Han er en **kjæltring** og det i hans bedste klæder. H. Br.
Det kan du skyde en hvid **kjæp** efter. H. Br.
Anse for tabt.
Det går dig vel som manden, der så længe vragede kjæppe i skoven, til han måtte nöjes med en kroget. H. Br.
Kjært bliver snart kjærere, sidst vel endog kjærest. H. Br.
De **kjærester**, pigerne får om julen, fryser hen i faste. H. Br.
Det er godt at ha' tre kjærester, for skulde Fanden ta' én, og Vorherre én, så beholder a endda selv én. E. T. K.
Man skal se til at blive rigtig af med den første kjæreste, inden man tager sig en ny. H. Br.
Kjæresteri det er narreri, men at gifte sig og tæjj jen, det er der alvor i. E. T. K.
591. Knappenåål og knyww det kan **kjærlighed** fordryww, men silkekleer og søllskeer det kan kjærlighed formeer. E. T. K.
Kjærlighed går vel en sagte gang, men den går med syvmils-stövler. H. Br.

Det kan aldrig komme af **kjærven** med ham. H. Br.
Det er, ligesom kjærven har givet det. H. Br.
Han **kjører**, som han havde Fanden i hælene. Ch. W.
At **kjøre** i stakkelsrejse. H. Br.
Enhver barmhjærtigheds-kjørsel.
Kjörmus knuud, han holder her uud mæ hans broge stuud. E. T. K.
Du kommer til at **klappe** din moder på låret, så får du det nok. Om klæder, skillinger o. s v. H. Br.
Det **klinger**, som når man rorer i en lergryde med en træske. E. T. K.
Klendt å hæjer de gjö bunden bæjer, men kejek å koes de gjö bunden bröløes. E. T. K.
Køes er en slags hvene, der kommer i rugen, når man tager mange kjærve, og jorden er koldagtig.
601. Han **klipper** nok firskillinger. Glipper med öjnene. E. T. K.
Klog. Han ee so klågor såm sju gaalna, dæng åtøne levar bag æte. T. Kj.
Han er klog på himlens lov, men på jorden er han det störste fjov. K. P. D.
Han er klog på kattens død, når han står med hovedet i hånden. Ch. W.
En klog mand har altid til rette tid en snue eller en uopsættelig rejse. H. Br.
Det går os tit som ham, der først blev ret klog, når han var kommen på rådstuen. H. Br.
Man er altid klogere, når man kommer fra rådstuen, end man var, da man gik derhen. H. Br.
Hvis æ sön er *et* ti gång' kloger' end æ fåer, så kan han *et* besid' æ gård. E. T. K.
Hvad om nu **klokken** slog i Rom. H. Br.
Til börn, der gjör grimasser. Ansigtet skulde da blive i samme stilling.
Klokken er syv på sandkisten. Ch. W.
611. Deres klokke slår, som deres gryde koger. D. J.
Om et sted, hvor intet sker i rette tid. Ty.
Han er ikke ret kommen i hans **klæder** i morges.
Om den værkelige. E. T. K.
We do no go hæn å træk mæ i di klæ*j*er å ta mi di træskor *o*. E. T. K.
Hvad der klæder på gråt, klæder ikke på blåt. H. Br.
Datter sig klæder i moderens særk og sönnen i faderens skjorte. H. Br.
Klöjs du i **klumperne**, Klavs? Ch. W.

De æ liig mi ryww **klæm.** E. T. K.
ɔ: Noget, jeg kan lide.
Han spiller nok **klør fem** ud. Giver kindhest. Ch. W.
Man skal **kløve** eg fra rod og bøg fra top.
Slutningen af talemåden er udeladt. Se: 1188. P. V. J.
Det er knappe tider, vi lever i, bønderne gjör selv deres börn og deres studekalve. Se: 4397. H. J.-H.
621. Han **knejser** så höjt, han bilder sig nok ind, at hans fader har været tækkemand. Ch. W.
Han har fået en **knot** i æ kakkelovn. E. T. K.
Han måtte gjøre et **knæfald** for ham. H. Br.
Det er og et menneske ligesom Kræn Smeds **ko,** da hun var pige. E. T. K.
Det må koste en ko til tre mark, kan du skaffe den, skal a betale den. Se: 4471. M. Balle.
Hålt, Pææр, håwd djek o kowøn. T. Kj.
Dær e engøn koow po iizing, so længø rååmpan e po taagød. T. Kj.
Når een koo bezar, så beza di aajlø. T. Kj.
Haar ing koøn, foor ing nåk klaavneng. T. Kj.
Når gryden **koger** til to, koger den til den tredje med. Ch. W.
631. Det er at koge på ligesom Rebergs ærter, for de blev hårdere, jo længere han kogte dem. Ch. W.
Snedker Reberg i Præstø havde kjöbt ærter. Da sælgeren havde sagt, at de var at koge som en æggemad, lod han ham dette høre, men så fik han at vide, at æg bliver hårdere og hårdere, jo længere de koger.
A sidder ligesom en **kok** i en ville blår. E. T. K.
Mange kokke gjör suppen for salt. H. Br.
Koldsmedene skal til Helvede. E. S.
De ær en strænng **kom-ad** å kryyv å skiid. E. T. K.
Der **kom** du godt i by. Ch. W.
Hvad som kommer med floden, går gjærne bort med ebben. H. Br.
Du kom nok ridende ind. H. Br.
Til den, der glemmer at lukke dören efter sig.
Vulle vu kom sa, no kommer a. H. Br.
Er jeg kommen over hunden, kommer jeg vel over halen. H. Br.
641. Det kan lave sig, vi får hinanden, det kan også lave sig, vi får ikke hinanden, det kommer an på din moster i Borgergade og din farbroder oppe i Holsten og din broder, der sejler, og det kommer an på så mange ting. H. Br.

En lang og en smal kan komme, hvor han **skal**, en tyk og en bøve (ɔ: buget) han må tøve. P. I.

Når heden begynder at sagtes, så kommer de også med, der kjører med stude. E. T. K.

Han er af den slags, der siger: Kommer vi itte i daw, så kommer vi i måren, å kommer vi itte i måren, så kommer vi övermåren, å kommer vi itte övermåren, så kommer vi den næste daw, ded æ ganske bestemt, om Gud da vil, å vil han itte, så sætter vi de fire grå for, så ska vi nok komme dawen dærætter. Chr. W.

Det kommer af sig selv ligesom Sören Engels læsning, men der skulde hug til. N. E.

Let brød og tung ost, derpå kjendes en dygtig **kone**. H. Br.

Gjör ikke det, så får du hug af din kone. Eller: . . . så vinder hun lykken fra dig. H. Br.

En smuk kone og en gammel kjole kan man let blive hængende ved. H. Br.

Den, der først har en kone ved sin side, vil snart få nok at döje og lide. H. Br.

At miste en kone er et albuestød. H. Br.

651. Den, der slår sin kone, banker en djævel ud og syv ind. H. Br.

Det er Fanden til spil, når manden skal gjøre, hvad konen vil. H. Br.

Di hår **kårt** fååst, der ska betål pænng te poosk. E. T. K.

Kort hår er snart kjæmmet. H. Br.

Det må **koste** Kristiane Fort å hende roe skywt. Se: 4616. E. T. K.

Han véd, hvad alen koster af det töj. H. Br.

Det er ikke enhver so, **kragen** vil ride på. C. Sør.

De giver kragerne et gilde. H. Br.

Han er lige ved at gå om med **krageæg**. Ch. W.
Er næsten tiggefærdig.

Jeg kan have hans **kram**. H. Br.

661. Den **krig** man ej kommer i, bliver man ej skudt i. H. Br.

Ude af skud gjör gammel **krigsmand**. H. Br.

Der er lisse manne **kroog** i æ lov, som der er knååg i æ skov. Se: 4657. E. T. K.

Nilen er langt herfra, men **krokodiller** har vi nok af. H. Br.

Han har nu sine **kronede** dage. Eller: . . . gode dage og ingen ave. H. Br.

Hvad **kroppen** fortjener, det må kroppen fortære, det var synd at gjøre legemet uret. H. Br.
Jeg er i lag med at pikke mine **krummer** op. H. Br.
Samle kræfter igjen.
Det er ikke at **krybe** til det. Om stor bekostning. H. Br.
Tanker og ustampet töj kryber meget ind. H. Br.
Nu har jeg taget fat på **krykken**. H. Br.
Er gået ind i det 70. år.
671. Nu har jeg fået to krykker. Har fyldt 77 år. H. Br.
En hastig **kræmmer** og en doven tigger duer ikke. H. Br.
Möj **kræver** meer, å Fanden kræver fleer. E. T. K.
Han er æfor lissom **krövl** te markend. K. P. D.
Gud vidste nok, hvad han gjorde, da han skabte galt fæ **kullet**. H. Br.
Sy ikke **kulsække** med silketråde. H. Br.
Kunne. Ka, de ka di gye, lissom di vel. M. Kr.
Kunsten stiger i mange led. E. T. K.
Den, der giver mange **kurve**, bliver sjælden brud. H. Br.
Det er en sölle **kusk**, der kan ikke vende. H. J.-H.
681. Det er kuskene, som skal rose gildet. E. S.
Du skal it kalde mig en **kvind**, for a hår it fået syv horeunger endnu. H. Br.
Kvinderne skal man ej længe prutte med, jo mindre man er forpikket på dem, for desto bedre kjøb får man dem. H. Br.
Han har **kvinter** i hovedet. Listige planer. H. Br.
Du har nok ikke fået din **kværn** bildet for nys. H. Br.
Til den, der tægler over sin mad.
Han **kyder** (ɔ: praler, roser) af det, han er kommen af. E. T. K.
Du skal ikke kyde af gildet, inden det bliver holdt. E. T. K.
Du har **kyllinger** nok til de gryn, du har. P. J.
Et **kys** uden kjærlighed er en smagløs ret. K. K. J.
Han næsten åd hendes hånd op i kys. C. A. Th.
691. Du har nok kysset den rødnæbbede fugl. Ch. W.
Når en har en af kulde rød næse.
Han tror nok, at jeg skulde kysse ham i enden for det. H. Br.
Kyse. Sulten og frøsen er snart køsen. E. S.
En jammerlig **køter** er mennesket lige så vel som hunden. H. Br.
Om nu skjærtorsdag faldt ind på langfredag, skulde vi da og have kål? H. Br.
Kol te dåwwren! hwa ska di så ha sien epo dawen? K. M. R.

L.

Efter **lad** arm kommer tom tarm. C. Sv.
Han har sine egne **lader** ligesom smedens gris. K. P. D.
Han er ikke så **lam**, som han linker til. E. T. K.
Det er da en græsedynk med æ lam, di koster et. E. S.
701. Det unge lams skind kommer lige så snart til market som det gamle fårs. H. Br.
Lammet holder sig til fåret. H. Br.
Han er kjær for **lammekjød**, der spiser ulden på smörrebrød. H. Br.
Når **lampen** skal brænde, må man ej spare på tranen. H. Br.
Nu ser vi **land.** H. Br.
Der lå nok **landmåleren.** H. Br.
Siges om den gård i by eller sogn, der har bedst og störst mark.
Æ oer æ ålder så **lång,** te ywlawten jo kommer i trång. E. T. K.
Når dagen bliver lang, bliver spindetråden kort. N. E.
Han er så lang som et ondt år. Chr. W.
Lang vej tager en stor meldmad. H. Br.
711. Han er gået på de lange rejser. H. Br.
Har lagt sig til at dø.
Han fortalte historier så lange, at de kunde sætte skrukker i töjr ved dem. D. J.
Han hører til de **langansigtede.** Ch. W.
Langsomt kom Gjertrud, gesvindt kom Mathis. Ch. W.
Langvarig sygdom er den visse død. H. Br.
Den anden **last** er at lyve, den første er at gjøre guld. H. Br.
Du **ler** over æ hele hoved ligesom din moders flødegryde. E. T. K.
Nu kan du bare dig for at le. H. Br.
Hvor det var vittigt, du lo selv ad det. B. Br.
Som han, der lo ad det, de lo ad inde i den anden stue.
De lo ad, at der gik ild i hans vanter, som han havde lagt i kakkelovnen. H. Br.
721. Nu må min lomme le. Ch. W.
Nu må jeg le, så min lomme revner. Se: 4902. Chr. W.
Det var ligesom manden, han **ledte** om hesten, han red på. E. T. K.
Han ledte efter et sort og fik et hvidt. H. Br.
Han er som de skide **ledstolper,** man kan sætte ham ved hvad side man vil. H. Br.
Leg. Dær æ lieg i æ håål å ham. E. T. K.

Et **legeår** var det synd at nægte dem. H. Br.
Til unge folk, der ingen börn lægger til i det første år.

Som **lejen** er, så er plejen. H. Br.

Et lille menneske kan **lettere** tage en sten fra jorden, end en stor kan tage en stjærne fra himlen. K. K. J.

Leve. Jo længer en löver, jo mere en pröver, og jo vier en skröver. E. T. K.

731. Han lever ikke af ene vand og blade og Guds nåde. E. T. K.

En må hellere leve noget vel og så leve en snes år kortere. E. T. K.

Jeg vil leve og pisse på hans grav. H. Br.

Nu lever han ikke længe. H. Br.
Når en imod sin vane viser sig medgjørlig.

Han lever af flæsk og brændevin. H. Br.

Lide. A ka e*t* fo jæ*n* te å lii mæ, hæ*j*s ka a sajt fo jæ*n* te å tæjj mæ. E. T. K.

Stumle og ikke falde det **lider** godt ad æ vej. E. T. K.

Allemands hund og allemands ven skal man ikke lide på. Chr. W.

Lidt har også ret. Ch. W.

Lidt kan börn bedræww, men også lidt fånæww. C. Sör.

741. Lidt og tit og meget ad gangen. Se: 5008. Ch. W.

Vi har lidt at give, men intet at nøde bort. H. Br.

Lidt og godt og potten fuld. H. Br.

Lidt til lidt bliver noget omsider. H. Br.

Han er ham så **lig** som en kulsvier Fanden. H. Br.

Lige imellem gjör langt venskab. H. Br.

Jeg tror, de er lige höje, som manden sagde om sine katte. H. Br.

De er ej alle lige, der rider med kejseren. H. Br.

Man behøver kuns at lægge en lort på hovedet af en af dem, så er de lige gode. H. Br.

Man siger, at frem og tilbage er **lige** langt, det er ikke altid tilfældet, for der er ikke så langt fra påske til pintse, som fra pintse til påske. E. T. K.

751. Han lader 5 være lige og 19 en snes. D. P. S.
Om en ligegyldig mand.

Han er **lige glad** ligesom vildgjæssene. H. Br.

Lige kjær. Han hår et liikjær, enten Pæjers gjæs gor ud her ind. Om en ligegyldig sag. E. T. K.

Lige ud giver en god skytte. H. Br.

Nu har jeg det bedre, jeg kan da **ligge** uden kjæp. Ch. W.

Der lå vi den nat og gav fire skilling af sengen og havde ingen dyne. E. T. K.
Der lå Mads Fos von Dresden. Ch. W.
Når man har ligget sig træt på den ene side, skal man lægge sig på den anden. H. Br.
Du vil nok komme til at ligge over sengestokken. H. Br.
Læg dig dit **liglagen** til rette. H. Br.
761. Det **ligner** fjerde advents søndag. P. J.
Det ligner hverken hus eller hjem, hverken syv eller elleve. Ch. W.
De ligner hverandre i hud og hår, i hör og blår. C. A. Th.
Han ligner sin fader så nöje, som om han var skåren ud af hans öjne. Eller: . . . som om han havde spyttet ham ud af sin mund. H. Br.
Der er held ved, når datteren ligner faderen. H. Br.
Du må vist have været klog, da du var lille. H. Br.
Den, som lader sig **liste** til at stjæle, må lade sig true til at hænge. C. Sör.
Han listede sig som en hund, man har slået en spand vand over. H. Br.
Han listede sig bort som katten fra dueslaget. H. Br.
Mange anvender den første del af deres **liv** på at gjøre den anden kummerlig. H. Br.
771. Når det går på livet løs, finder man, det er for dyrt at give ti liv for sit eget. H. Br.
Vi får dage nok til det liv, vi har. H. Br.
Den, der har mange **lommer,** har mange sorger. E. T. K.
Har du en lomme ved dig? H. Br.
Et **lommeur** er en lommetyv. H. Br.
Han er så urolig som en **loppe** om flyttedagene. H. V. R.
Han ser andres lopper, men ej sine egne lus. H. Br.
Jo flere **love**, jo mindre ret. H. Br.
Når man går på sine **lovlige** veje, kan Fanden ikke gjøre en noget. H. Br.
Lue. Han får æ røø loww *o*. Er fuld. E. T. K.
781. Det **lugter** så svedent, her må vist være en brud her inde. H. Br.
De kan ej tåle at lugte ånden af hinanden. H. Br.
Man lugter efter det, man rager i. H. Br.
Han lugter efter skjødskindet. H. Br.
Lur ham, han er en gammel rotte. Ch. W.

Det gjenner **lusene** ud af knaphullerne. E. T. K.
Om en besk dram.
Lusene kommer altid som de polske fyrster til rigsdagen, omgivne af utallige drabanter. H. Br.
Han vilde flå en lus for at få skindet. H. Br.
Gid Fanden sætte lus i sin egen skjorte. H. Br.
Den, der ej vil **lyde** sin fader, skal lyde en stiffader. H. Br.
791. **Lykke** og held være i din hånd, ellevehundred er bedre end tusend. K. K. J.
Lykken giver meget til brug, men intet til ejendom. H. Br.
Lykken har et usikkert fodskifte. H. Br.
Min lykke har danset kehraus. H. Br.
Bosæt din lykke, hvor du vil, du får dog sorgen til nabo. H. Br.
Hvem véd, hvad lykke et drengebarn er født til. H. Br.
Når det regner lykke ned, er jeg gjærne under tag. H. Br.
Lykkelig den sön, hvis fader er i Helvede (Fanden har taget). F. ex. for en falsk bankerot. H. Br.
Man kan ej gjøre den lykkelig, der ej selv vil være det. H. Br.
Tre lykkelige huses ej godt under ét tag. H. Br.
Ti enighed er en datter af gjensidig trang.
801. Det er en **lykkenbringer.** H. Br.
Vorherre slukkede sit **lys** for tidlig. H. Br.
Dit lys ser så grædevornt. H. Br.
Når man tænder lyset i begge ender, får det snart udbrændt. H. Br.
Hej, **lystig** på det ene ben, syv huller i det andet. H. Br.
Han kommer aldrig ud af det, når han ikke vil enten **lyve** eller stjæle. H. Br.
Han vil gjærne lyve i sin egen pung. H. Br.
Den, der lyver én gang, skal lyve tyve gange. H. Br.
Det var kuns lidt löjet på så stor en hoben. H. Br.
Man finder bedre **læ** under en gammel hække end i en nysplantet skov. H. Br.
811. Hun er værd at **lægge** på sengen for et fremmed menneske. E. T. K.
Hvor man lægger en tønde malt, behøver man ikke at lægge en tønde rug. Ch. W.
Det var **lægtet** med svovlstikker og tækket med pandekager.
Om et faldefærdigt hus. E. T. K.

Jo **længere** her, jo senere der. H. Br.
Han **lærer** nok at spise brød. H. Br.
Jeg skal lære dig at kjende Christus uden salmebog. H. Br.
Den har ikke stjålet dine penge, der lærte dig det. H. Br.
Når man vil fange **lærker**, skal man ikke trække nættet til over spurve. H. Br.
De leder immer efter **lærkeæg**. E. T. K.
Om helmisser, der ser nederlig.
Det var Fanden til **læs** törv, der manglede nitten i æ snes. E. T. K.
821. De har spist uden at **læse** til bords. H. Br.
Kvier og piger skal holdes godt, så **løber** de tidlig. Chr. W.
Han løber fra visk og til disk. H. Br.
Løfte er ej tingbrev. H. Br.
Løfte er en vitterlig gjæld. H. Br.
Du lever nok af løfter. H. Br.
Til en **lögn** hører en munddask. H. Br.
Det er en god lögn, når den bliver gjemt. H. Br.
Der er ingen lögn så stor, man kan jo få en til at tro på den. H. Br.
Hvortil var lögnen, når den ej blev brugt? H. Br.
831. Jo længere lögnen rejser, jo mere vogser den. H. Br.
Han er så fuld af lögn, som en ko er fuld af skidt. H. Br.
Han kan nemt ryste en lögn af ærmet. H. Br.
Vil vinden ej la' **løvet** fare, bli'r vinteren stræng, tag dig i vare. H. V. B.
Vil du **låne** et brød? D. P. S.
Siges til den, der står og ikke kan få sit ærende udrettet.
Hvem der ikke vil læ (ɔ: låne) hus, de skal ikke vise vej. E. T. K.
Når luften er rigtig varm og flimrer, siger man: **Låkker** sor haver, eller: Låkker sor byg, for det er gjærne i sædetiden, og så retter snakken sig gjærne efter, om vi sår havre eller byg. E. T. K.

M.

Din moder fik **mad** hver løverdag aften og så ikke mere i den uge. C. A. Th.
A intø vare maad ing pølsa. T. Kj.
Når værtinden er mild, smager maden bedst. H. Br.

841. Du har sat af på maden, siden jeg så dig sidst. H. Br.
Som en er til hans mad, er han til sin æden. H. Br.
Man skal have **madro**, men ikke længere end katten vil. E. S.
Mus må have madro, sultne folk fadro. H. Br.
Fare i **mag** er en god sag. H. Br.
Det er mage til Brogi og søster til vor so. E. T. K.
Se: 5525.
Ugle og krage bliver aldrig mage. C. A. Th.
Magelig hund gjör mådelig jagt. E. T. K.
Maj måneds kulde gjorde bonden til herremand. J. R., S.
Maj måneds regn gi'r korn og græs i hver en egn. E. T. K.
851. Vi har de fem **Makkabæer**. H. V. R.
Matadorer i kortspil.
Møllen er min, men jeg **maler** ikke på den. H. Br.
Om man **malede** dig af på en kjøkkendör, kom der ingen hund ind ad den. H. Br.
Det har været ham en god **malkeko**. H. Br.
Det har ikke forsvoret **malt** eller humle eller slåedes med Fanden om taphullet. Om godt öl. E. T. K.
Du skal få en **mand** og være alene om. Se: 5553. E. T. K.
Når en vil takke en for en lille tjeneste.
Du er en sød pige, du skal have en mand for dig ene, når syv andre har haft ham. H. Br.
Det kan du bede den lille mand (eller Karen) ta' dig på. H. Br.
Der traf han sin mand. H. Br.
Det gjör ingen gode, når der er to mænd i én gård. H. Br.
861. En kone vælger sig altid sin anden mand så ulig den første som mulig. H. Br.
Det er en elendig mand, der må bære korte bugser for sin kones skyld. H. Br.
Mandas brest gir stakked trest. C. Sör.
Det er uheldigt at begynde arbejde en mandag.
Mandagen må tit græde over søndagen. H. Br.
Mange hænder, rask arbejde, mange hoveder, vilde råd. H. Br.
Ladefogdens hest og kokkepigens kjæreste de lider ingen **mangel**. E. T. K.
Hvor der er mangel, der er krangel (ɔ: trætte). C. Sör.
Vi har både vand og brænde, vi mangler ikke andet end malt. E. T. K.
Man skal kjøbe, når der er **marked**. H. Br.

Man må gjøre det bedste man **kan** af et slet **marked.** H. Br.

871. Ej alle markeder bliver lignede. H. Br.

Der kommer intet til marked uden hvad man har bragt derhen. H. Br.

Marts. Var sætte masses gree, blew mån ed hæwed ee (ɔ: var ikke marts's grøde, blev mangt et höved øde). C. Sör.

Der kunde træffe sig at springe en **maske.** E. T. K.
Der kunde en gå, når man bukker sig.

En **matros** har 99 tarme, og den mindste er som et störleskaft. C. Sör.

Det er en af de ridende matroser, man bærer på vagt i sække. H. Br.

Føl opå din **mave**, om du ikke har ædt det. E. T. K.
Til börn, når de går og leder om noget. Se: 5607.

Maven er en stræng kreditor, den giver aldrig 24 timers henstand. H. Br.

Vil du **med**, så hæng på, vil du ikke kjøre, så kan du gå. N. E.

Det er ikke **meget**, der ej er nok. H. Br.

881. Den, der sætter sig **mellem** to stole, får rumpen mod jorden. H. Br.

Han lægger fingeren mellem hammeren og ambolten. H. Br.

To **meninger** om én sag, det kan nok være, men to kvindfolk om én kag', det kan ikke vel gå an. C. Sch.

Du er da noget i **menneske**-lignelse ligesom smedens hvide höne. K. M. R.

Her er **mere** i kramboden, end som på vinduet står. H. Br.

Jo mere man giver, jo mere man får. H. Br.

Had der meer vånn, va der meer gånn. H. Br.

Man skal ikke sige mere, end man kan udrette, men udrette mere, end man kan sige. K. K. J.

De er it mier end ed slovver å ed hjap. K. M. R.

Han har mere af kaglen end af gjøren. C. A. Th.

891. Om man kunde **messing** forgylde, da kunde man al verden forvilde. E. T. K.

Her er hele kjællingens **middel.** Se: 5674. E. T. K.

Mikkel plejer at have en hale. H. Br.

Ja, lad ham så se sig imellem hans ben, til han bliver **mild.** Til en vred. E. T. K.

Et mildt svar er det bedste til en hidsig tale. H. Br.

Er det **min** höne, så er det også mine æg. H. Br.

Mistanke er en slem nabo. H. Br.
Du må kalde mig **mistmad**, når jeg kuns får nok at spise. H. Br.
Det var der en, der **misundte** mig. H. Br.
Siges, når en god mundfuld falder fra en.
Hvor der er ingen **misundere**, der er heller ingen lykke. H. Br.
901. **Modet** er den bedste våbenmester. H. Br.
Hun har ikke ret langt til modet. H. Br.
Den første og den sidste der bruger en **mode** er en nar. H. Br.
Når pæren bliver for **moden**, falder den i skarnet. H. Br.
Snart modent, snart råddent. H. Br.
Du vil nok komme din **moder** en kjön. H. Br.
Æ byg kan **modnes** i æ rade, og æ boget i æ lade. E. T. K.
Æ **mog** lægger æ brød på æ bord. C. Sch.
Hun hår fåt hende måånö*w*n (ɔ: **morgenöjne**) a*w*.
Siges op på formiddagen. E. T. K.
Han har **Moses** og alle profeterne. H. V. R.
De bedste trumfer.
911. Han er **muggen**, han skal bages om igjen. K. K. J.
Han sætter en **mund** som en hönerövv. E. T. K.
Lang sur mund.
Det var ej godt at stjæle med hende, hun kan ej holde sin mund. H. Br.
Jeg vil ikke gjøre min mund til en lögnpose. H. Br.
Gid jeg må dø, inden du kommer i ulykke for din munds skyld. H. Br.
Brug du kun munden, den holder nok. Ch. W.
Den, der har en let mund, skal have en stærk ryg. E. T. K.
Munden løber af dig som af æblekones röv. E. T. K.
Du sætter munden så lang, en kunde snøre den af med en overdyne. E. T. K.
Hvad munden gider haft, det skal maven tåle. K. P. D.
921. Er munden på honning rig, er gjerningen idel svig. C. A. Th.
Vorherre skaber aldrig så mange munde, han skaber ikke også mad til dem. K. M. R.
Gid jeg må dø, inden du kommer i ulykke for din munds skyld. H. Br.
Han har **munddiarrhee**. E. T. K.
Jeg må altid stå ved **munken**. M. i en börneleg. H. Br.
Der hører tre munke til et kloster. H. Br.

Det er ikke at **mure** på. Ikke at stole fast på. C. Sch.
Den, der ej har kalk, må mure i ler. H. Br.
De rotter kalder jeg **mus**. C. A. Th.
Der er ingen hus foruden mus. Chr. J.
931. Sæt dig ned på din ende, så går der ingen mus i den. E. T. K.
Når musen har smagt osten, kommer den snart igjen. C. A. Th.
Det er som at slå vand på en druknet mus. H. Br.
Enhver **myg** stikker. H. Br.
Det sidste ord skal vi **mærke**, en ko gjör mer som en lærke. R. Ch.
Du smager så længe, til du bliver **mæt** med det samme. E. T. K.
Når man er mæt, er det det samme, hvad man har ædt. Chr. W.
Hun var ikke god at **møde** på fastende hjærte. H. Br.
Det er i klattetal ligesom pigernes **mødom**. K. M. R.
Jeg skal ikke **mørkne** eders döre. P. J.
941. Ved röven var det **mørkt**, der brænder hverken lys eller lampe. C. Sch.
Det er så mørkt, en kan ikke se en sort fugl på hvid sne. C. A. Th.
Det er så mørkt, at man hverken kan se dag eller dör. E. S.
I **mørke** ser man en lille gnist. H. Br.
Der er **måde** med al ting, undtagen med at give stoddere penge. K. P. D.
Der skal være måde til al ting uden til at give gamle kjællinger brændevin. D. J.
Du kan jo **måle** det ligesom konen, der målte fløden i munden. E. T. K.
Du kan måle fra dig med en kort alen og klippe knapt af. Se: 5909. H. Br.
Man skal ej måle andres korn med sin egen skjæppe. H. Br.
Vi måtte holde **måltid** som fårene. Fik intet at drikke. H. Br.
951. **Månen** er allerede stået op hos ham. H. Br.
Jo længere månen er fra solen, des klarere skinner den. H. Br.

N.

Nadver. Det er med ham som Morten Soffi, der åd sin juleaftens natter en dag for tidlig. H. Br.
Man driver helst på de **nagler**, som lettest går. H. Br.
Se: 5924.
Enhver **nar** kan arve, men ej forhverve. H. Br.
Hver mand har en nar i sit ærme. H. Br.
Ethvert menneske har to narre, en, der narrer ham, og en, som han narrer. H. Br.
Når en nar har spildt på sig, holder han bestandig öje med pletten. H. Br.
Fiskeri og skytteri det er **narreri**. H. J.-H.
Narrer han dig, så tager han dig. K. K. J.
961. Det er noget, der kan drive **nidderne** fra hjærtet. E. T. K.
Du er en slem **nisse**. K. K. J.
Der er **noget** i al ting uden i Karens kjedel, den er der ingen bund i. D. J.
Har man noget, så hedder man noget. H. Br.
Man kan dog altid gjøre noget med noget. H. Br.
Han får ikke **nok**, inden de dækker ham til med skovl og greb. Se: 6023. E. T. K.
Nu har han fået nok, for nu ræbede han. H. Br.
Nok er lige så godt som et helt gilde. H. Br.
Den spinder til en **ny**. Om den forslidte kjole. H. Br.
I et nyt kar kan man komme, hvad det skal være. H. Br.
971. Man vil helst **nyde**, men ikke yde. K. K. J.
Svin og smede kan tage gammelt og gjøre til **nyt**, men skræddere og får de kan strø sig selv. K. L. V.
En smed og en so er lige dygtige, for de kan tage gammelt og gjøre nyt af. E. T. K.
Man spörger ej andet end nyt. H. Br.
Et glædeligt **nytår** og jul til påske. H. Br.
Det **nytter** ikke, at koen malker meget, når mælken lægges i grævningen. N. E.
Nyttig til al ting som kartofler og svipskræddere. H. Br.
A vel heller skylld ham et ålld di daww, a löwer, end **næjt** et en jænneste stäänd. H. Br.
Når myggen vover sig lyset for **nær**, brændes den. H. Br.
Jeg skal være dig så nær, som din særk er din rumpe. H. Br.

981. Hun var **nær ved** at få et føl. H. Br.
Om latterlig forfippelse eller forskrækkelse over en ringe ting.

Jo **nærmere** kirken, des længere fra Vorherre. E. S.

Han har en **næse** som en løbpregl. J. K. Kra.
ↄ: pr. til at lave halmløbe med.

Han griner ad næsen, for han kan ikke nå at bide den. Ch. W.

Jeg skjøtter ikke om at være lige i næsen af ham. H. Br.

Neesfisken er ikke god. Se: 6139. C. Sör.
Var den første fangst næsefisken, sagdes sådan. Det var dårligt varsel.

Vorherre har vendt vore **næsehuller** ned ad, for at kragerne skulde ikke skide i dem. E. T. K.

Han fik **næst** ved Sören Danielsen. H. V. R.
Siges i Framlev herred, når man bliver bêt i kortspil.

Han er så **nøgen**, at man kan sigte mel igjennem ham. H. Br.

Brugt **nøgle** bliver blank. H. Br.

991. Forrige gang a var her, da kunde a ikke **nå** din rör med en rage. E. T. K.
Om den, der slår lidt stort på i sine fordringer, som murmestere om efteråret.

Når man kan nå en pære, skal man ej lade den være. H. Br.

De hår ves frösen i næt, få de æ gråww som æ **Nåkkemand**[1]) driwer i da*w*. Nogle siger: Æ bjærgmand driver med hans gjedder. E. T. K.
Siges i forårstiden, når det flimrer i luften.

[1]) k uden stødtone.

Kan du bide spids på den, så kan du blive **nålemager**. E. T. K.

O.

Når **ogsen** kuns har noget i krybben, brøler den ikke. H. Br.

Tag ogsen ved hornene, når den rækker dig dem. H. Br.

Den, der går **ombord**, véd lidt af, hvad vande han skal sejle igjennem. H. Br.

Dagen skal gå, måltidet skal stå, når året er **omme**, putter jeg lönnen i min lomme. Tyendeprincip. H. Br.

En god **omvej** er ingen afvej. H. Br.

Han gjör det **onde**, han kan, så kan der ingen forlange mere af ham. E. T. K.

1001. Det er **ondt** at tigge havre af gjæs. C. Sör.

Hvor der er onde tunger, der er og onde rygter. H. Br.
Det er ondt, hvor man skal skrabe fadet. H. Br.
Det er altid ondt vejr, når de fugle er ude at flyve.
Om læger, brændevinsmænd, stævningsmænd o. s. v. H. Br.
Hvor der er intet andet end ondt inde, der kan ikke vel komme godt ud. E. T. K.
Op med hovedet og ingen skjæve ben. D. P. S.
Til en, der ser forknyt ud.
Enten du piber eller synger, skal du op. H. Br.
Op og ned er verdens løb. H. Br.
Dersom du gjör det, så får du Sövren **opkaldt**. Joh. N.
Bliver udskjældt.
Af et **ord** kom tit både sår og mord. C. A. Th.
1011. Du skal komme til at give mine ord magt. H. Br.
Skjönne ord kan man få for godt kjøb, men de er ej kjøbeskillingen værd. H. Br.
Et godt ord af en ond mund er som god vin af et skident glas. H. Br.
Store ord og varme postejer er lette at brække. H. Br.
Hun tager ikke penge for hvert ord, hun siger. H. Br.
Taler gjærne.
Han står ved sit ord, som haren ved trommen. H. Br.
Dine ord i øren og mine i rendestenen. H. Br.
En **ordentlig** mand han drikker lige mange snapse hver dag. H. Br.
Det gjör ikke noget, fordi **ornen** er stumphalet, når soen er vrå. N. E.
Der skal både en tosse og en klog til at skjære vel af en **ost**. H. Br.
1021. Han sidder **over** ligesom Per Tønde ved hvillinghovederne. K. K. J.
Man **overvurderer** altid det, man savner. C. A. Th.
Når **ovn** og ager trædes, så vinder gjærne ovnen. C. Sör.
Når man må bage den rug, man skulde så, for trang.
Man skal ikke lægge **ovnragen** op på bjælkehovederne, med det samme man har raget ild ud med den. Ch. W.
Når **owsen** æ væst, så æ isinden bæst. C. Sör.
Ogsen magrest, fiskemadding fedest.

P.

Det **pant**, man let stiller, skynder man sig ej med at indløse. H. Br.
Der kan ikke **pantes**, för der bliver bojet. J. K. Kra.

Par om par, kom i morgen igjen. E. T. K.
Vi er liig en par tow, lissom æ kat (ronvær) å æ sow. E. T. K.
Hugorme er tre til parret. Nik. Chr.
1031. N*æ*e di **pase** dje mad å dje mædesse*wn*, så æ dær engen dæ ka gye dem nååd. K. M. R.
Gilder og mærkender dem skal en passe den dag de er. K. M. R.
Om der så regnede kejserkroner ned, var der ingen, der passede til mit hoved. H. Br.
Det passer skidt for stoddere at vær' storagtige. K. P. D.
Slædeføre og giftermål må passes, når tid er. H. Br.
Påâles gik ej al tid i ét par sko. C. Sör.
Selv Paulus havde ej al tid samme mening om samme ting.
Det vil a sætte en kande **peber** på. E. T. K.
Jeg behøver intet peber. H. Br.
Hvor der har været **penge** för, der kommer nok penge igjen. E. T. K.
Den, der skal holde på penge, må have været med at tjene penge. H. Br.
1041. Den, som vil fremmede penge forvare, sætter sit eget hus i fare. H. Br.
Hvor der er penge, der er Fanden løs, hvor ingen er, der er han det tøøs. H. Br.
Den, der har penge, er from nok. H. Br.
Vil du vide, hvad penge betyder, da gå hen og lån dem.
Ti: borg giver sorg. H. Br.
Ja haar aldri set ænna po småpænga, mæn ja haar hæjler aldri manglad fæmdaalorsææedla. T. Kj.
Han har penge som skidt og skidt som ingen ting.
Den, der ikke står sig godt. E. T. K.
En kjöbmand uden penge er som en fiol uden strænge. M. M.
Fattigmands penge og rigmands dötre bliver ikke længe til huse. N. E.
Kristians pænng di wårer lænng, men Frederiks kluud æ snåer uud. E. T. K.
Sådan sagde folk, da de sölle rigsdalersedler på det grove papir kom ud under Fr. 6.
Det er en slem **Per Anstalt**. Ch. W.
1051. Det var den dag, **Per Degn** læste første gang i brigsdören. H. Br.
Der flöj **Per Kræmmers** vidner. Efter et folkesagn. H. Br.
Han er ligesom **Per Tot**, han gjör hverken ondt eller godt. E. T. K.

Nu har jeg fået en **pige**, som jeg kan være bekjendt at lægge på sengen til et fremmed menneske. H. Br.
Der blev en pige henne i kirken i dag. H. A. H.
Hun blev ægteviet.
Ost og brød det gjör pigerne godt. — Der er noget andet, der gjör dem bedre. K. M. R.
Sagdes, når vi længtes efter smör på brødet.
Af de milde piger bliver der tit onde koner. E. T. K.
Hun bruger sine piger til at spinde og sine höns til at gjøre æg. H. Br.
Medens pigen betænker sig, går hun af moden. H. Br.
Om smukke gamle piger flyver hvide svaler. H. Br.
1061. Det går med de piger, der har en gammel fa'r, som med den hest, der har en gammel mo'r, de bliver snart hulöjede. H. Br.
Når det sneer i åbent vand, bliver det et strængt år for pigerne. H. Br.
Hvor er der sådan en pige, som jeg er? jeg kan se og sy, og sove og sanse og puste og blinke og nyse og fise og læse og blæse på én gang. H. Br.
Hellere en pige med én fejl af vor egen by end én med tre af en fremmed. H. Br.
Der er ingen pige så skjön, hun har jo en rumpe. H. Br.
Pigedage, gode dage, konedage, mangen plage. H. Br.
Nu **pikkes** der for en død kywling. E. T. K.
Når en ventet kommer. Se: 530.
Den **pil** er ej kommen af hans kogger. H. Br.
Af **piletræer** falder ej egespån. H. Br.
Pil af, grönært, kom igjen som en gulerod. E. T. K.
1071. Verden er fuld af **piin**, og enhver føler (bedst) siin. N. E.
Jo mie di **pirker**, jo mier hænge pirk ve dem. K. M. R.
Man skal komme **pisken** i krybben. H. A. H.
Vil du ikke **pisse** til æ loft, når du har tre dyner på dig.
Til den, der er fordringsfuld. E. T. K.
At pisse uden at slå en skid er som at brygge öl uden humle. H. Br.
De tårer pisser du ej i din brudeseng. H. Br.
Pis ikke videre, end du kan skræve, så pisser du i dine træsko. H. Br.
Om du så ej kunde pisse! H. Br.
Til den, der ønsker et eller andet, hvorved han tror at kunne blive ret lykkelig. Se: 6372.
Det er at spilde suppe, når man retter den an i **pissepotter**. H. Br.

De gik til gallien lissom Per Smeds **plant'**. E. T. K.
1081. Det er så **plettet** som en ammes forklæde. H. Br.
Når **ploven** kan gå, så kan murskeen også, siger landsbymureren. P. J.
Den, der vil leve af ploven, må selv holde på den. H. Br.
En dårlig **plovmand** fik aldrig god plovkjører. H. Br.
Han har en slem krage at plukke. H. Br.
Politiken har sin egen katekismus. H. Br.
Der kan lige så snart komme tröst som sorg med **posten**. H. Br.
Hun har slået sin **potte** i stykker. H. Br.
Hun er potte og pande i præstens gård. H. Br.
Det er potte som låg. P. J.
1091. En skal ikke **prale** af sit byg, inden en har det i æ rade, og ikke af æ boget, inden en har det i sin lade. E. T. K.
Fanden er værre end en **prammand**. E. T. K.
Pr. kommer altså næst efter Fanden. Forhen havde prammændene et meget dårligt rygte på sig, der var næsten ikke et ordentligt menneske imellem dem.
Det er en mægtig **prakker**. C. A. Th.
Egentlig: en prægtig makker, men det vendes om.
For at komme i ord som sand **profet** behøver man kun at spå ondt. H. Br.
De gamle profeter er døde, og de ny tager Fanden. H. Br.
De gamle profeter skal æres, de ny skal tjæres. H. Br.
En god **prokurator** er en slem nabo. H. Br.
Nu vil jeg give kaldet op, lad så de andre se, om de kan **præke** bedre end jeg. H. Br.
Han kan holde en præken over en lort. H. Br.
Hun skal hen og **prøve**, hvordan andre folk bager brød.
Ud at tjene. E. T. K.
1101. Vi kan jo prøve; hjælper det ikke, skade kan det da ikke. Ch. W.
Prøven er fri. Ch. W.
Den, der **pudser** ved æ lys, skal præsentere i måneskin.
Se: 6630. N. E.
Præstebörn er gule om munden i påsken. H. Br.
En fuld **pung** er det femte element. H. Br.
Pyt, min stump, se, om du fik mig. H. Br.
Hun gjemmer sine **pærer**, til de bliver rådne. H. Br.
Den, der er kravlet op i træet, har ret til pærerne. H. Br.

Det er den bedste **pølse** i gryden. H. Br.
Han kaster en pølse efter en side flæsk. H. Br.
1111. Hvad naturen har nægtet **påfuglen** i hovedet, har den givet den i rumpen. H. Br.
Han har spist mange **påskeæg.** Er gammel. H. Br.

R.

Det gik **rabuntus** med ham. H. Br.
Det var i min **rad.** Efter spillet nitavl. H. Br.
Han **rakkede** ham til, at en ærlig mand ej skulde kunne tage et stykke brød af ham. H. Br.
Det er med dig som med æ **rakker,** han ledte efter hans kniv, og han stod med den i hans mund. Joh. N.
Hun hedder to gange **Rasmus.** H. Br.
Den, der har sort hår og blå öjne, kan man strags sende i **rasphuset.** H. Br.
Der skal noget til at **redde** en synder. H. Br.
Jeg skal **rede** dig således til, at fæ skal brøle ad dig. H. Br.
1121. Det er en **redelig** mand, han töjrer på sit eget. H. Br.
Der fik ikke en hund lov til at ligge på en tot halm, om han kom til at **regjere.** H. Br.
Sydöst-galm, kvinde-larm og fårebrægen tyder på **regn.** K. K. J.
Det stærkt jo regner og meget fryser, og solen skinner, og månen lyser. K. K. J.
Den, der lader det regne ned i sengen til sig, er ej at ynke. H. Br.
Det regner gjærne der, hvor der forhen har været vådt. H. Br.
Enhver har sin **regnbue.** Sin anskuelse. H. Br.
Regntø og kjöbstedmø det varer ikke over 24 timer. Se: 6741. E. T. K.
Mangen **rejser** langt efter det, som han kunde nået törskoet hjemme. H. Br.
Rejse. Løk opo reesen å Faanen i hææelen, så møe do ham it i hwollvæjen. E. T. K.
1131. Du har vist aldrig været længere bortrejst, end at du kunde se røgen af din moders skorsten. E. T. K.
Der kunde vi nemt have kommet til **rejsegilde.** H. Br.
Det er lige så **rele** som ruder otte. E. T. K.

Rem. Ing kang sajtøs sjæra bree rømmor o andrøs læær. T. Kj.

De gjör **rent** med æ lort i æ ajen håend. C. Sch.

Det er ikke rent smör til bunds. H. Br.

Han har **rendt** et slöv af sig. H. Br.
6790 tilföjes: at løbe med gal besked.

Renfærdig. Du er ligesom Reenfarre-Per, han törrede hans röv med hans madpose. K. M. R.

Når han står **ret** op, kan han se over en so. H. Br.

Ve do it lek skit å drek wand te, de æ tåw gjææw rata. E. T. K.

1141. Det er som skrædderen, der aldrig havde troet, at det gik så **retfærdigt** til på rådstuen, som da han selv var kommen der ind. H. Br.
Til dem, der gjör ophævelser, indtil de selv får en finger med i fadet.

Det er ikke sådan at **ride** på tyren som på det andet kvæg. Ch. W.

Du må ej ride ryggen i stykker på ham, inden du véd hvorfor. H. Br.

Den **rige** mand er gået i det. E. T. K.
Siges om mullent brød. •

Rig indtægt, rig udgift. H. Br.

Hvem er rigest, den, der mangler, eller den, der har tilovers? H. Br.

Gud fri mig fra de riges barmhjærtighed. H. Br.

Han **ringede** med soklokken. Førte rådden tale. H. Br.

Han ringer altid strags med den store klokke. H. Br.

Det er den **ringeste** mand, der kan gå i et par træsko. H. Br.

1151. **Ringeagt** ikke et lille sår, ej heller en fattig frænde. N. E.

Man finder let et **ris**, når man vil have en slagen. H. Br.

Den tager til rumpen, der fik ris. H. Br.

I en mild hånd kan man uden fare give et skarpt ris. H. Br.

Dersom hun havde et **riveskaft** i röven, så blev der jo ikke en hel vinduesrude. E. T. K.
Siges om et kvindfolk, der svajer og vrikker med enden.

Der gror ej **roser** på skarntyde. H. Br.

Rosen skinner så blussende röd, og dog er den så kold. H. Br.

Rosen er aldrig så kjön, den falmer jo. H. Br.

Man skal ej **rose** sig af gildet, för man har smagt suppen. H. Br.
Den, der roser sig selv, finder snart en, der dadler ham.
1161. **Roselus** har ædt ham op. Se: 6893. H. Br.
Rosiner med 24 ender. H. Br.
Sådanne **rotter** kalder vi mus. E. T. K.
Til den, der taler store ord.
To store kan ej **rummes** i én seng. Se: 6913. H. Br.
Tör din **rumpe**, eller den törrer sig selv. H. Br.
Nu er det ej for tidlig at rejse sig, for hvem der ej skal have i sin rumpe. H. Br.
Rumpen kan man da aldrig holde ren. H. Br.
Det render **rundt** ligesom et vindt vællingfad. D. P. S.
Han rendte rundt som en hund for et lukket vindue. H. Br.
Han skyder **ryg** som en aborre. H. Br.
1171. **Rygende** plov og drybende harvetand. H. Br.
Kommer der først rynker på en piges **rygte**, vil de ej let blive udstrøget. H. Br.
Lad dem **rykkes**, mens de tykkes. H. Br.
Når man **række**r sig, ser man, hvor lang dynen er. H. Br.
Gamle **ræve** er onde at fange. H. Br.
Ræven må bøde med pelsen. H. Br.
Flå ikke ræven, för du har fanget den. H. Br.
Når ræven kan fanges, er hunden gjærne borte. H. Br.
Når ræven slikker sin fod, må bonden tage sine gjæs i vare. H. Br.
Døer ræven, har vi dog pelsen. H. Br.
1181. Det er ej let at liste gammel ræv i fælden. H. Br.
Ræven ligger udenfor hönsehuset og er død, råber man ofte, men han lurer kun. H. Br.
Jeg har det som ræven, altid to huller. H. Br.
Han gik til skrifte hos ræven. H. Br.
Betroede sig til en skjælm.
Jo pyt, nu vil nok hunden have den skam, at ræven gjör i bondens brønd. H. Br.
Man finder overalt flere **rævebælge** end æselshuder. H. Br.
Han gav mig et rap af **rævehalen**. H. Br.
Den mand havde nogle af de **rødrammede**.. E. T. K.
o: Gamle hundreddalersedler.
Rödt hår og elletræ groer gjærne på en sur bund. E. S.
Se: 7033.

Der er **sådan** en slem **røg** i mit kjökken. H. Br.
1191. Han røg af skaftet. H. Br.
Lad ham æde af min **röv**, til han når mit hjærte.
Til den, der bagtaler. E. T. K.
Han fæk hans röv o en töre. Fik ris. H. J.-H.
En stakkel har en syvskarret röv. Sml.: 7058. H. J.-H.
Det kjendes på röven, hvem der fik ris. H. Br.
Gå til Helvede med din bare röv, så brænder du ej din skjorte. H. Br.
Råd. Hvem der tåer etter all djesses rå, di får djer hus kroget å stå. E. T. K.
Ringe mands råd skal man ej foragte. H. Br.
Et godt råd er guld værd, om så end rakkkeren gav det. H. Br.
Gode råd kan man nok give, men ikke god gjerning. H. Br.
1201. Det er et farligt råd, der ej tåler nogen forandring. H. Br.
Gjælder det om at give et ondt råd, er kvinden mandens mand. H. Br.
Det råd er godt for en skomager, men ikke for en skrædder.
Bemærkning på en recept. H. Br.
Han der **råder**, tier stille, og de andre véd det ikke. H. Br.

S.

Det er en dårlig hest, der ikke kan bære **sadlen**. P. J.
Det er ingen **sag** at liste sig til at kysse en ko i rumpen. H. Br.
Sagte ild gjör sød malt. H. Br.
Salt er det halve af alt. H. Br.
Når suppen ikke duer, gjör saltet den ikke federe. H. Br.
Lergulv og træsko hører **sammen**. H. Br.
1211. En tintet so og en skurvet orne trækker godt sammen. H. Br.
En nar og hans penge bliver ej længe sammen. H. Br.
Sådan går det, når brændevin og barmhjærtighed kommer sammen. H. Br.
De kan ej græsse deres heste sammen. H. Br.
Det er nok bundet sammen med lögn og latin. H. Br.
Du har nok ladet din **samvittighed** blive hjemme. H. Br.
Lykkes korn på **sandet**, bliver der dyrtid i landet. H. Br.
Hvem der lirer **sandhed**, ham slår man fjolbuen i hovedet. H. Br.

Sandheden må til sidst sidde på en sten. H. Br.
Sandhed får had i steden for mad. H. Br.
1221. At sige en sandheden er at sætte ham en brand i næsen. H. Br.
Det er **sandt** nok, men Gud bevare min mund. H. Br.
Det er så sandt, som om det stod i bibelen. H. Br.
Den, der siger sanden, slår man for panden. H. Br.
Å, a véd en **sang**, vil I hø'er opå de, a verden den æ, som en ta'er sæ en te. H. Br.
Når han får to törv at stå på, kan han **se** over en skillingspotte. H. Br.
Vorherre spare mine öjne, da forlanger jeg ikke at se ham mere. H. Br.
Havde jeg ikke set til dig, så var du falden. H. J.-H.
Lad os se, hvor langt der er til søndag. H. Br.
Det må der ingen se, når jeg løber stærkt. H. Br.
1231. Han **ser ud** ligesom udskidt æblegrød. E. T. K.
Til den forvågede, f. ex. den, der har været til legestue.
Han ser ud af öjnene ligesom rakkerens hund. E. T. K.
Han ser ud, som om han havde været puster i Helvede. H. Br.
Han ser ud, som han havde slugt en djævel og skulde i færd med syv andre. K. H.-H.
Du ser ud, som du havde været ude at brygge æddike. H. Br.
Han ser ud, som han havde tabt sin sag ved höjesteret. E. S.
Du ser ud, som om du skulde hen at spå. H. Br.
Er indhyllet.
Han ser ud, som om han havde bidt i et surt æble. H. Br.
Han ser ud som et afpillet kalvehoved. H. Br.
Det så det ej ud til den dag, han var i kirke. H. Br.
1241. Vi ser tit ud af vinduerne efter det, som vi kunde finde i vor egen stue. H. Br.
Det er en stram **seddel**. Joh. N.
Om kvindfolk, der er strunke og stivsindede.
Det går med en **sej** træk. Siges også: en trej sæk. Joh. N.
Han lader os **sejle** vor egen sø. H. Br.
Selv tyv. — Det skal du være, indtil du beviser, at jeg er det. H. Br.
Han har det godt, når han kun kunde holde det hos sig selv. H. Br.

Do æ it sjæ*l*, de æ Påle eki en gong, å han *hå* indda en hool. E. T. Kr.
At du selv skal sige. Til den, der roser sig selv. H. Br.
Den, der roser sig selv, må nok lægge noget til, ti der gives vel dem, der vil drage meget fra. H. Br.
Nu er det på de tide, man föjer sig til **seng**, husbonden med sin pige, madammen med sin dreng. H. Br.
1251. Han er selv **severin** (o: souverain). Ch. W.
Den, der **sidder** o æ bord, han bider i æ bænk. E. T. K.
Han sidder på fire og gjör på den femte. C. Sch.
Han sidder på æ øre og hører med æ röv. C. Sch.
Den, der sidder vel, skal ej lade sig lokke af sædet. H. Br.
Nu kunde hun siddet rolig på sin egen rumpe. H. Br.
Han sidder på sine penge, som hunden på høstakken. H. Br.
Når man venter en, ser man til den **side**, han skal komme fra. H. Br.
Han går o æ **sii** lissom æ hanhunnd fræ gilld. E. T. K.
Det kan være det samme, enten æselet går på höjre eller venstre side. Ti: bedste mand — bedste plads. H. Br.
1261. **Sidste** måned, sidste dag. H. Br.
Siges om frugtsommelige koner.
Skidt sidst, en skjelm, der kommer sidst. H. Br.
Nu **siger** jeg det samme som bispens paryk, der hængte på væggen i syv år uden at mæle et eneste ord. H. Br.
Ja, det siger jeg og lader endda min hat sidde på. H. J.-H.
Når du har sagt, hvad du vil, skal du høre, hvad du ikke vil. H. Br.
Han sagde ikke en gang så meget som lek min mås, for så kunde man dog hørt, der var liv i ham. H. Br.
Man kan sige det i ét minut, som man ej kan forsvare i tre måneder. H. Br.
Jeg tænker som manden, der mødte Fanden, har han intet at sige mig, så har jeg heller intet at sige ham. H. Br.
Silde gift kan og være ilde gift. C. A. Th.
Det er **for sildig** at sige kist kat, når flæsket er ædt. H. Br.
1271. Han er som **Simon Videkjendt**. H. Br.
Han er ikke længere ved et **sind** end en kat ved en pølse. N. E.

Hun skifter 15 gange sind over et dörtrin. H. Br.
Gid Vorherre havde hans **sjæl**, og a havde hans penge, så Fanden med, hvor hans legem blev af. E. T. K.
Der er mere fedt i æ **skab**. E. T. K.
Når Gud har **skabt** dem, må vi vel finde os i dem. H. Br.
Man kan ikke skabe noget uden at skabe (sig) ilde (ɔ: gal). E. S.
Den, der har **skaden**, behøver ej at klage sig for spotten. H. Br.
Hun er kommen for skade. H. Br.
Om den frugtsommelige pige.
Han er på **skafterne**. H. Br.
1281. **Skal** det er hovbud, vil det er fattigmands ret. K. K. J.
Den **skam** vil a æde i mig. C. Sch.
Den, der har bidt hovedet af skam, har opgivet al ærlighed. H. Br.
Skam få den, der gjör, og ligeså den, der begjærer. H. Br.
Den, der kan skamme sig, bör gjøre det, tit kan andre ikke. H. Br.
Du må skamme dig for alle de svin, der har stået faddere til dig. H. Br.
Skammer du dig ikke ved at forlange det, så skammer jeg mig heller ikke ved at nægte det. H. Br.
Den må have meget **skarn**, der altid spyer ondt af sig. H. Br.
Hans skarn hænger ikke ved. H. Br.
Man skåner ét skarn for ej at få et andet. H. Br.
Om den overbærenhed, husbonden viser et slet tyende, for ej at komme i ondt ord.
1291. Der vil skarp lud til et skurvet hoved og skarp salt til en vibesteg. H. Br.
Skellevip! hvor skal jeg sætte min stav? H. Br.
Blandt de enöjede er **skelevippen** en skjönhed. H. Br.
Én **skid** i æ seng er ligeså god som to törv i æ kakkelovn. Ch. W.
Der er en skid tvært i ham. H. Br.
Det er synd at slå en skid, det er galt nok at gjøre den husvild. H. Br.
I gamle dage kunde en gammel kjælling stå ret op ved et havegjærde og **skide**, men gå nu til og tag det.
Når der tales om gamle skikke. E. T. K.

Skid ej videre, end du kan skræve, ti ellers begjör du dine hæle. H. Br.
Skide være med dig, så dør du ej af **forstoppelse.** H. Br.
Dær hår a skidt i bødelens fåstoww. K. M. R.
Gjort dem vrede for alvor.
1301. Den, der har en **skiden** mund, må have en stærk ryg. H. Br.
Den, der er skiden, skal to sig. H. Br.
Sådan begyndte provst Rosenkilde i Astrup sin første skrifttale til hr. Almstrup og kone i Rold.
Frostvejr og uret har altid en skiden ende. H. Br.
Det ene er **skidt**, og det andet er skarn. H. Br.
Det er skidt det bedste af det. E. T. K.
To først skidtet af dig selv. H. Br.
Både er skidt: at kjøbe og at sælge på kridt. H. Br.
Man skal have syv pund skidt i sig om året; enten man så får det på én gang eller lidt efter lidt, er ligegyldigt. H. Br.
Jo skidnere, jo varmere. H. Br.
Verden er ulige **skift**, somme har to koner, og somme bliver aldrig gift. H. Br.
1311. Hver på jorden har sin **skik**. H. Br.
Narre bringer en skik i brug, og kloge folk tager den op efter dem. H. Br.
Ny herrer, ny skik, om ej med andet, så hænger vi leddet i den anden stolpe. H. Br.
Det **skilles** ad i midten ligesom degnens præken, og den fik aldrig ende. Ch. W.
Dreng, tag mig min taske, så skal a give stodderen en **skilling.** K. M. R.
Én skilling spart er to fortjent. H. Br.
Man skal vende skillingen tre gange, förend man giver den ud. H. Br.
Det er en sölle skilling, der er ingen mynt (ɔ: præg) a. Sml. 10323. H. J.-H.
Syv for skillingen, og skillingen igjen, om du græder. H. Br.
Hun river ikke **skindet** af grøden. K. M. R.
Den magelige.
1321. Det **skinner** som katteskidt på vægge. E. T. K.
No skjenner (ɔ: løber løbsk) Absalon mæ æ greesspåå. K. L. V.
Sönnen går gjærne i faderens **skjorte**, helst om den er skiden. H. Br.

Skjorten er nærmere end kjolen. H. Br.
A skal tage dit **skjæg** af, så du skal sige, du har aldrig fået det sådan taget af. E. T. K.
Den, der lader sig plukke skjægget, får snart på øret. H. Br.
Hvem der ej kan betale for at lade sit skjæg rage, skal ej heller lade det sæbe ind. H. Br.
Hår på tænderne og en **skjælm** bag øret. H. Br.
Enten han hænger ved sin nakke eller sine hæle, er han en skjælm. H. Br.
De **skjændes** (strides) ligesom Jakobs fire sönner. Th. J.
Denne talemåde stammer fra en præst på Anholt, hr. Jakob, hvis sönner, da han var død, skulde dele hans efterladenskaber, men ikke kunde komme til rette derom. Især var det galt med en kobberkjedel, som de alle vilde have, og da de en tid havde skjændtes om den, delte de den i fire stykker.
1331. Det **skjær**, hr. Stær! Ch. W.
Skjødesløs kjole, skjødesløs gjerning. H. Br.
Skjönhed er ej arvegods. H. Br.
Skjönhed uden penge er slet at gå til bords med. H. Br.
Dæ*j* ska manne **skow** opslii, som ska åånde*s* (åån mands) d*e*i opbii. C. Sör.
Hun har tabt en sko. H. Br.
Han løber gjennem **skolen** som soen gjennem kålhaven. H. Br.
De bliver ej alle præster, der går i den sorte skole. H. Br.
Var jeg bleven **skomager**, er jeg vis på, at folk blev fødte uden ben. H. Br.
Det er med ham som med skomageren, han lapper andres sko og går selv barfodet. H. Br.
1341. Han er **skovrider** på flåden. H. Br.
Du har nok været henne at spille **skrabnæse**. H. Br.
Det kan **skralre** af. H. Br.
Skreppen har vi nok af. H. Br.
A skal sådan læse for dig, te din sjæl skal **skrige** i dig ligesom en spæd gris i en stumphose. E. T. K.
Han skriger til Himlen for et loppestik. H. Br.
Han kan **skrive** 111 med en greb. E. T. K.
Om den, der ikke kan skrive.
Nu kan vi skrive hjem til vore forældre og sige, at vi har været der. H. Br.
Den **skrutryggede** ser ej sin egen pukkel. H. Br.
Han er en **skrædder** for Gud og syr töfler til gamle øg. K. K. J.

1351. En stående skrædder, en siddende kokkepige og en løbende tækkemand skal man bede Vorherre bevare sig for. Ch. W.
Der har aldrig nogen skrædder rådet en fra at lade sin kjole vende. H. Br.
Der hører tre skræddere til at gjøre en karl af. H. Br.
Han er som skrædderen, han syer for alle folk. H. Br.
Han må se ilde ud, som skal **skræmme** Fanden. H. Br.
En skal ikke **skræve** videre, end en hår bows til. H. J.-H.
Når man skræver for vidt, revner bugserne. H. Br.
På den ene **skulder** bærer han Gud, på den anden Fanden. H. Br.
Han er **skulderbred** som en tapstang og himmelhöj som en bikube. E. T. K.
Det er godt **skuldret** af en skarnbasse. J. K. N. G.
1361. Han **skultrer** sig som stakkel for kone. H. Br.
Ingen **skumper**, uden han ager. H. Br.
Skurvet barn vil ej gjærne kjæmmes. H. Br.
Det er ikke enhver **sky**, der giver vand. H. Br.
Lille mand gjör ofte stor **skygge**. H. Br.
Hun giver gryden **skylden** for, at suppen er forsaltet. H. Br.
Det er ej godt at **skylde** en stoddder noget. H. Br.
Det er ikke mere end min forbandede **skyldighed**. H. Br.
Skål, karle, har I stövler på? K. L. V.
Hårde knaster giver øgsen **skår**. Ch. W.
1371. Han må betale **skårene**. H. Br.
Hvisk og tisk er halvt **sladder**. H. Br.
Hvorfor kom Per Bødkers pige af sin tjeneste? — For sladders skyld. H. Br.
Har du givet din skilling med i **sladderbøssen**? H. Br.
Du skulde have en **sladderpose** at gjemme dine smörrebrød i. H. Br.
Det er ikke sandt, at fruentimmer **sladrer**, de skal kun fortælle det én gang for ej at glemme det selv. H. Br.
Slag. Smo slaaw, kåm hæjlørø idjæn. T. Kj.
Smo slaw i fåstningøn. T. Kj.
Han er ikke så **slem**, som han lader sit skjæg stå til. Ch. W.
Slette penge, slette varer. H. Br.
1381. Det er ikke værd at **slide** et par såler op over. H. Br.

Du slider til halvt med æ ronnvær. Se: 10342. H. J.-H.
Det vil han **slikke** sine fingre efter. H. Br.
Slog. Do æ en sloeg lissom Jakobs gassi, do ka pel katåfler mæ di tæer. J. G. P.
At **sluge** en edderkop. Drikke. H. Br.
Han blev så **slukøret** som en hund, man har taget stenene fra. H. Br.
Når halen begynder at **slæbe** i stubbene, er rævens pels tjenlig. H. Br.
Slædeføre er nok i dag slæbeføre. H. Br.
Gadelams **slægt** er halv ægt'. N. E.
Alle rige folk er i slægt sammen, ti de har alle det samme blod i deres — kister. H. Br.
1391. **Slå** i bordet, heller bid i bænken. E. T. K.
I kortspil.
Når bygget er i røde råå, skal du go å slå. Th. J.
Han har slået sig fra verden til flasken. E. T. K.
Det er, som de kunde slå det i et stövleskaft. C. Sch.
De er begge to slået med en svøbe. P. J.
Slå mig ihjel i dag og fortryd det i morgen. K. M. R.
En kan slå hende midt over med en skefuld tynd valle. E. T. K.
Höje tal slår ingen mand af hesten. H. Br.
Nu **slås** Fanden og hans oldemoder. H. Br.
Det **slog til** som smörret. H. Br.
1401. Om det så skal gå os som ham, der roste sig af, at han havde slåedes med syv og fået lige så mange hug, som de fik alle syv. H. Br.
Slå til er en god ting. H. Br.
Når det slår til i den ene ende, stumper det i det anden. H. Br.
Det slår til som til skrædderens barsel, de levnede et stykke brød, det gav de katten. H. Br.
Det **smager** som en ren særk. H. Br.
Det smager ligesom at række æ tunge ud ad æ vindue og få et skrald (smæk) over den. E. T. K.
Det er som en flok stude i en **smal** gade. C. A. Th.
Hun er nok i **smal-måneden.** H. Br.
Inden man bliver god **smed**, har man tit brændt sine fingre. H. Br.
Den, der kommer meget i **smedissen**, bliver let sværtet. H. Br.
1411. **Smukke** fjer — smukke fugle. H. Br.

Du kan vist kjende dit **smör** i de andre djer kål. E. T. K.

Sådan skal de ha' ed, de **smörtyve**, når de stjæler fedt. Ch. W.

Du kommer til at **smøre** dig i tålmodighed. Eller: . . få dig noget tålmodighedsfedt. Eller: . . . få den urt, der hedder tålmodighed. H. Br.

Han smører en god stræng. H. Br.

I år kan han smøre sin stræng, han har så meget byg at sælge. H. Br.

Smør dig ej på flæsket. H. Br.

Det er at smøre en fed so i rumpen. H. Br.
Give den, der ej behøver det.

At smøre en om munden med en harefod. H. Br.

Under smøren og smigren går det langsomt fremad. H. Br.

1421. **Små** reder, små fugle. H. Br.

Den, der vil **snakke** længe, skal enten lyve heller rende. E. T. K.

De mo vær nod gromme godt tysk, do **snakker**, for a ka fåsto hwæ jænle ord. H. Br.

Du snakker, som du var født i skoven. E. T. K.

Du snakker, som om du havde tobak ved dig. N. E.

Du snakker nok for tænder. I. K. J.

Han kan snakke Fanden et øre af. C. Sør.
Om den, der sleger.

Han snakker godt nok, men han peger som en skjælm. P. J.

Man snakker så længe efter andres mund, til man får skam for sin egen. H. Br.

Han véd det fra skriftestolen, derfor tör han ej snakke om det. Om den, der tier, fordi han intet véd. H. Br.

1431. Skipperen snakker gjærne om, hvad han er ladet med. H. Br.

Man véd ikke, hvem man snakker med. H. Br.

Do snakker, som æ skind var åå di röv. H. J.-H.

Der var sådan en snakken, at det halve kunde været nok. H. Br.

Pindeild og herregunst får **snart** ende. N. E.

Snedkeren har altid de sletteste trapper. H. Br.

Hun har fået **snevveren** på gang. H. Br.

Sno dig, Maren, nu er det dag. H. Br.

Han vilde slikke **snottet** af sin egen næse. H. Br.

Jo mere man **snyder** toldvæsenet, des höjere kommer man i Himmerige. Ch. W.

1441. Når man snyder næsen for hårdt, bløder den. H. Br.
Her er min **snylt**, her slap æ i dynd. E. T. K.
Hun **snærper** sin mund som en hönerövv. H. Br.
Det er strængt at have en **so** at fede år ud og år ind og aldrig kan få den slagtet. E. T. K.
Siger en mand om hans kone.
Dei jææn sow skal ætte kald dei-nån slugeer. C. Sör.
Soen dør ikke af et skident trug. H. Br.
Han tager den rette so ved øret. H. Br.
Det nytter ikke at hænge perler om soens hals. H. Br.
For en so er en lort lige så god som en pandekage. H. Br.
Var du ikke en skiden so, beholdt du vel dine tænder i ro. H. Br.
1451. Du er en so, Malén. Joh. N.
En skiden kvinde kaldes i Sydty: Malén.
Nu har du det nok som soen i ærteageren. Ch. W.
I en **sodet** kjedel kan man ej to sig hvid. H. Br.
Jeg hører ej her til **sognet.** H. Br.
Når **solen** er gået ned, har arbejderen tjent sin lön. K. K. J.
Solen skinner ej hver dag. H. Br.
Flere böjer sig for den opgående sol end for den nedgående sol. H. Br.
De drager vand op med et **sold.** H. Br.
Somm grine, å somm gåve, di æ ålld kjönn, Wåhærr skåve. E. T. K.
Der er **sommer** i den sorte dråbe. C. Sör.
Når det regner om vinteren.
1461. Den, der ingen **sorger** har, laver sig selv en. C. Sör.
Én lönlig sorg er to. H. Br.
Sorg er en ting, der nok lærer sig selv. H. Br.
For at blive skjærsant må man være **sort** i rumpen. E. T. K.
I aften er det ikke nemt at se at gjenne sorte svin over heden. K. M. R.
Di ka **såww** få djer dåwer å kwel få djer ojen å go nætterløs te sæng. C. Sch.
A har været, hvor de har **sovet** til middag og er endda kommet op. C. Sch.
Så **sov** vi ind i Herrens navn lissom Jesper Venners gris. E. T. K.
Når mennesket sover, våger Djævelen. H. Br.

De sover ej alle, som lukker öjnene. H. Br.

1471. Sov vel, dröm behageligt og tænk på mig, hver gang du vender dig. H. Br.

Du sover inden i ligesom Jeppes plov. H. Br.

Den, som bortsover sin tid i vår, han kan sove det hele år. C. Sör.

Han smider **spar to** til ham. H. Br.

At **spare** er bedre end en gevinst i lotteriet. H. Br.

En god **sparer**, en god skaffer. H. Br.

Efter en god sparer, kommer en god foreder. H. Br.

Man tager aldrig **sparsomt** til et stort forråd. H. Br.

Det er så **speget** som en aftærsket rugvippe, der har siddet ved hanebjælken i atten år. K. K. J.

Kan du bide **spids** på den, så kan du blive nålemagersvend. P. V. J.

1481. Hans **spil** lyder, ligesom når de ringer svin ved herregårde. E. T. K.

Spillet kan ej betale lyset. H. Br.

Hvad der går af næsen og i munden, det går ikke til **spilde**. E. T. K.

Det kan ikke hjælpe, koen er god, når den spilder mælken i græsningen. Se: 4489. H. Br.

Der spildes ikke andet end suppen, klumperne kan man samle op. H. A. H.

Han har **spillet** med grev Moltkes hane og vundet hans lægge. H. V. R.
Om en, som praler af at omgåes grevens på Bregentved.

Han spillede skidt til skarn. H. Br.

Spillemanden har det værst hjemme. H. Br.

Hun får snart **spundet** af sin rok. H. Br.

Spis, min gris, i morgen skal du slagtes. Ch. W.

1491. Spis, Mathis, det er gode ærter. Ch. W.

Hvad man **spiser** om dagen, løber man bort, men det sidste måltid giver kræfter. H. Br.

Han spiser det op til sin frokost. H. Br.

Man kan dog ikke mere end spise sig livet fuldt. H. Br.

Den, der ej spiser af formaden, får heller intet af eftermaden. H. Br.

Man kan lige så godt **springe** i det som krybe til det. Se: 8467. H. Br.

Den, der vil springe langt frem, må først gå langt tilbage. H. Br.

Han springer ej over to gjærder. H. Br.

Han kan tale alle **sprog.** H. Br.
Han **spytter** som en prokurator, der har tabt en sag. H. Br.
1501. Hun begynder at spytte i krogene. H. Br.
Den, der **spænder** tidlig **for**, kan gjøre lange bed. H. Br.
Det er tid at spænde for, når vognen kommer til hestene. H. Br.
Det var ikke godt, det skulde **spörges.** H. Br.
Hvem skal du spörge fra? H. Br.
Hvor træet falder, vanker de största **spån.** H. Br.
Det barn, hos hvem forældrene dør, får störst arvegods.
Det er en spån af det gamle træ. H. Br.
Der falder al tid spåner, når man hugger brænde. H. Br.
Han er en **stads** mand at skjære törv for, han står i mosen og drikker sit brændevin selv. K. P. D.
Der er måde med al ting uden med at give **stakler** brændevin, for enten får de for meget eller og slet intet. K. M. R.
1511. En stakkel, som ingen röv har, en kjælling, som ingen tænder har. H. Br
Stakket lort er snart afbidt. H. Br.
Han får **stank** for dank. H. Br.
Det kjendes på stanken, hvo der gjorde i bugserne. H. Br.
Han er ikke længere på et **sted**, end de binder en hund ved en pølse. K. M. R.
Der er blevet lagt et godt **stejl.** H. Br.
I ærbare selskaber har rumpen vel sæde, men ikke **stemme.** H. Br.
Dem, der sætter dem på en **sten**, de er tre gange glade; de er glade ved, at de kan sætte dem at få en hvile, de er glade ved, at de kan rejse dem igjen, og de er glade ved, at stenen ikke hænger ved rumpen.
Se: 2417. K. M. R.
Den sten, der tit bliver spyttet på, gror der nødigst mos på. H. Br.
Slå ikke stenen, for så slår du din hånd i smadder. H. Br.
Den, som **stiger** höjt og svömmer dybt, bliver sjælden gammel mand. H. Br.
A **stikker** til. H. Br.
Siges, når man tænder ved en andens lys, i steden for: med tilladelse.
Så **stiv** som en pind i en lort. H. Br.

Han **stjæler** læderet om natten og giver skoene bort i Guds navn om dagen. H. Br.
Han stjæler fra Peder for at betale Povl. H. Br.
Stjærnerne skinner ej, förend solen er gangen ned. H. Br.
Den ene **stodder** fortryder på, at den anden får en skilling. Se: 8640. H. Br.
Stolthed er ikke skabt for mennesket. H. Br.
Stop, skipper, skuden er min. Ch. W.
Når man stopper sækken for fuld, revner den. H. Br.
1531. **Store** fugle gjör store æg. K. L. V.
De store kjender altid hinanden, og de små er altid a' hinanden. N. E.
Han har mest været på store steder, hvor hundene har ædt deres kokkepige. E. T. K.
Store folk har store træsko. K. P. D.
De store kjender hverandre, de små spytter på hverandre. E. T. K.
De er så store, te en kan ikke nå deres næse med en rivestage. Om dem, der er store på det. E. T. K.
Når man spiser kirsebær med de store, får man de umodne. H. Br.
Han er ikke **storsnudet**, han er bare noget mundkåd. Ch. W.
Han er ikke **större** end en pris tobak. Ch. W.
Til Mortensdag, når **storkene** kommer. ɔ: aldrig. H. Br.
1541. Nu skal vi have **storvask** af en strippe. M. Kr.
Man skal **stramme** sådan i den ene ende, at det ej springer i den anden. H. Br.
Det er godt have to **strenge** til én bue. H. Br.
Når man spænder strengen for höjt, hører dansen op. H. Br.
Enhver mand har sin egen streng, som ingen uden ejeren tör spille på. H. Br.
Når man giver dig **strikken**, løber du strags med kalven. H. Br.
Man skal ej **strække** sig længere, end dynen langer. H. Br.
De rige **studenter** æder kongens kost, de fattige lider både hunger og frost. H. Br.
Det er en ringe studenter, der ej har papir hos sig til en fidibus. H. Br.
Han vender sine **stumphoser**. Eller: . . . . sit kallun. Kaster op. H. Br.
1551. Den onde **stund** følger gjærne den gode. H. Br.
Styg i vuggen kan gjærne blive smuk i saddelen. H. Br.

Sæt **styk** på stage og tag småt til det. H. Br.
I stille vejr kan enhver være **styrmand**. H. Br.
Jo **större** nar, jo större bjælder. H. Br.
Jo större æslet, jo större lovtaler. H. Br.
Vor gjæld og vor synd er altid större, end vi tror. H. Br.
Han er ikke större end Svend Feldings bugseknap. H. Br.
Kom det an på **störrelsen**, da løb koen fra haren. H. Br.
Sådanne **stød** giver krigen. Se: 8796. H. Br.
1561. **Stræb** nu, Sofie, nu er fadet fuldt. Nik. Chr.
Det var et stød i mit levned. H. A. H.
Der vil stå en **stöv**, hvis det ikke bliver regnvejr. K. P. D.
Den bedste **stöver** kan også komme på et fejlt spor. H. Br.
Stövlekarle går dristig frem, men træskokarle kommer også med. Ch. W.
Det er tid at være **stövlet**, når man skal gå mellem torne. H. Br.
Stövregn kan og gjøre våd. H. Br.
Det er til at **stå** op og sove ud. H. Br.
Du vil komme til at stå både rød og bleg for det. H. Br.
Han står der som smörret i solen. H. Br.
1571. Du står, som du var regnet ned. H. Br.
Når de har bælgen fuld, tænker de aldrig at kunne blive sultne mere. H. Br.
Det stod af ham som af en stumphose. C. Sch.
Ladefogdens hest og kokkepigens kjæreste kommer sjælden til at **sulte**. N. E.
Kan de ikke sulte mig herfra, så kan de heller ikke skatte mig herfra. Om ejendomme med lidt hartkorn. E. T. K.
De **sunde** kan sagtens råde de syge. H. Br.
Når man er sulten, lærer man nok at gabe. H. Br.
Du har en sulten ven på vejen. E. T. K.
Til den, der glemmer en bid brød.
Sundhed, hr. kapitain, skål, I andre. H. Br.
Han kan koge **suppe** på en svovlstikke. H. Br.
1581. Så **svarte** jeg det, som skomagerdrengen tænkte. H. Br.
Hun er lige så **sur** som Mettes æbler, for de kunde flöjte. E. T. K.
Du sveder vel ikke. Har ingen jag. H. Br.
Hun **sveder**, ligesom når de gamle hunde fiser. E. T. K.
Det har han ej svedet for. H. Br.
Den, der ikke har været **svend**, bliver aldrig mand. H. Br.

Svin er ikke gode at gjenne i gårde. Ch. W.
Han er et svin og det i sine bedste klæder. Ch. W.
Du må skamme dig for alle de svin, der har stået fadder til dig. H. Br.
Det går med dem som med svinene. H. Br.
Indbyrdes kan de ej forliges, men kommer der en fremmed imellem dem, samles de om ham.
1591. Han har en **svinelykke**. H. Br.
Det nytter ikke at forgylde et **svinetrug**. H. Br.
Det **svinder** som spinat i gryden. H. Br.
Svir för middag gjör kort eftermiddag. H. Br.
Den, der har fået et nyt **sværd**, iler med at drage det. H. Br.
Sikken en **sværdfisk**. Ch. W.
Den, der **sværger** meget, lyver meget. H. Br.
Han sværger til skikkelighed. H. Br.
Han sværger som en kjedelflikker. Eller: . . . . matros. H. Br.
Hun svor på hendes lille pinedød. H. Br.
1601. Hvad skal man **svøbe** om det? en klud er for lidt og et knippe ærtehalm er for meget. Ch. W.
Der skal en stærk svøbe til uvillige heste. H. Br.
Æ svøøb le*g*er i æ krøøb. C. Sch.
Der er mange, der vil gjærne lære at **svömme**, men de vil ikke gå i vand. E. T. K.
Når vandet går ind af ørerne, lærer man nok at svömme. H. Br.
Det er godt at svömme, når en anden holder hovedet op. H. Br.
I den **syges** kammer er lægen konge. H. Br.
Han er **syg** for 'et, som en so for en lort. H. J.-H.
En hård **sygdom** er lige så god som et strængt skriftemål. H. Br.
Var det ikke for et **syns** skyld, så var det det samme med öjnene. E. T. K.
1611. Det er aldrig **synd**, hvad man gjör i en god mening. H. Br.
Han **synger** som to orgelværker. H. Br.
Sytten og ni det er en mark og ti, og en snaps til madammen det er syv og tyve. E. T. K.
Syv spring og ét sting. H. Br.
Siges om figeværk og skjødesløs gjerning.
Når man ryster **sækken**, ser man, hvad der er i den. H. Br.
Jeg vil **sælge** det, som jeg har kjöbt det. H. Br.

Den, der tager på hånden er nødt til at sælge. H. Br.
Særken var kun ved rumpen ved hvert syvende spring.
Om en danselysten kvinde. D. J.
Hun har ej en gang en særk til sin rumpe. H. Br.
A vód ikke bedre, end du laver dig til i aften og går hen og **sætter** dig imellem et par sække i nat. E. T. K.
Til den, der er ræd for at sove over.
1621. **Søbe**. Vi t*ow* s*ø*ver it gue kol sa*m*el. K. M. R.
Jeg er **sød** nok — jeg behøver ikke peber. H. Br.
Når krydderier bydes om.
Det er at få sød mad og sur sovs. H. Br.
Intet södt uden sved. H. Br.
Sølv. De sø*l*, di skyre hunnd mæ. ɔ: Bly. M. Kr.
Det er gået op i **sömmene**. Om brudt venskab. H. Br.
Sönnen går helst i faderens skjorte, helst om den er skiden. H. Br.
Vód du ikke, hvad Anders Åmands sön sagde til sin fader: vil I it skidt ha'! H. Br.
Den, der vil drukne sin sön, kan gjærne få i sinde at brænde sin degn. H. Br.
Søndas ræjn te monnda mæja gir uugræjn te fræja. E. T. K.
1631. Lad den **sörge**, der længst lever, og lukke dören, der sidst går ud. N. E.
Man skal ej sörge for vuggen, för barnet er født. H. Br.
Der er mange slags **søstre** til. H. Br.
Han drikker for at få sine lopper i **søvn**. H. Br.
For at sove godt.
Kommer du mig **så**, da kommer jeg dig så. H. Br.
Enten vil a **så** syv skjæpper heller ingen. C. Sch.
De kan ikke så æ vinterrug for tyk, uden de falder med æ løb. C. Sch.
Han **såer** til halvs med Vorherre. H. Br.
Sådant noget kommer af sådant noget. H. Br.
Det **sår**, man ej kan hele, skal man ej pirre i. H. Br.
1641. Såret mand er öm at røre ved. H. Br.

T.

Den **tabte** daler går ej i lommen af sig selv igjen. J. K. Kra.
Det er ikke tabt, der kommer sidst. H. Br.
Hvo der holder åbent **taffel**, må have allehånde retter, ti smagen er forskjellig. H. Br.

Har han **taget** fisken, lad ham så **tage** dyppelsen med. E. T. K.
Der skal to stærke til at tage fra den tredje, hvad han ikke har. Kar. Br.
Man må hellere tage til skade end til skamme. N. E.
Af mangel på nr. 1 tager man nr. 2. N. E.
Klatgjæld og drivvand og skrede folk skal man tage sig i agt for. E. T. K.
Han tager både rub og stub. E. S.
1651. A hår wat mæj til å ta Pæjer *å* æ låwt. H. J.-H.
Været med, hvor det gik hårdt til.
Æ å vi, do tåer de i di mund, som a it vild ta i mi håend. H. Br.
Tag dig i agt, at du ej kommer til at rejse til din morbro'r. H. Br.
Man tjener sig sjælden **tak** ved at kjæmme et skurret hoved. H. Br.
En skal ikke **takke** for mad, förend en har spist. E. T. K.
Jeg takker så tört. H. Br.
At takke for tevand. H. Br.
Har Gud skabt det, kan vi vel **tale** om det. H. Br.
Penge taler mer end ti tingmænd. H. Br.
Du taler for mig, som bøddelen for en ung tyv. H. Br.
1661. Vi tåles, nær vi riges. V. Benn.
ɔ: Vi tales ved, når vi himle.
Vi skulde have talt om ham för, så var han vel og kommen.
Når man taler om Fanden o. s. v. H. Br.
Jeg talte blot til dig, for at du ej skulde længes. H. Br.
Nu kan man få ham i tale. H. Br.
De war en trend tåål, bååre dænd had wæt nöj længer. N. F.
Jeg kan gjærne en gang få det på min **tallerken.** H. Br.
Man kan og bryde **tand** i en hul nød. H. Br.
Der er ingen, der jo har en ormstukken tand, om han end ej har hele munden fuld. H. Br.
Hundens tænder er lige så hvide som dine. C. A. Th.
Jeg har ondt i mine tænder, så det værker i mine lænder, og havde jeg ikke haft mine hænder, så havde jeg ikke haft noget at tage med. Ch. W.
1671. Sikken et gebids, halvanden tænd i tre rækker. Ch. W.
Det kommer ham ej længere end til tænderne. H. Br.
De tænder, der knuser vissest, ses mindst. H. Br.

Han har det ligesom kjællingen, kun to tænder, og den ene er en pind. J. D. J.
Tanker er toldfri, bundløse sko er sålfri. H. Br.
Den første tanke hos kvindfolk og den anden hos mandfolk er altid de bedste. H. Br.
Han går i tanker som Jakob Holmblads gris, da den gik i kirke. H. Br.
Han har dybe tanker ligesom Ole Lund, kun har han ondt ved at føre dem frem. H. Br.
Du kan nok blæse **tarmen** op, men ikke fylde den. H. Br.
Et **tarveligt** måltid skjönner man bedst på dagen efter. H. Br.
1681. Det er bedst at lade **tavlen** gå, men folk er i kirke. H. Br.
A skal læse dig din **tegst**. E. T. K.
Den **tiende** véd ej, hvorledes den ellevte har det. H. Br.
Han taler om den **tid**, som om der da var hverken sol eller måne på himmelen. H. Br.
Tid vunden — meget vundet. H. Br.
Tiden bier ikke efter nogen. H. Br.
Vi roser de gamle tider og lever efter de nuværende. H. Br.
Du har nok ikke ligget tört i nat, siden du er kommen så **tidlig** op. H. Br.
Du skal stå tidlig op, om du skal narre den karl. H. Br.
Når fuglen flyver for tidlig af reden, tager katten den. H. Br.
1691. Han rejser tidlig om aftenen. H. Br.
Det er bedst at **tie** med den skade man har. H. Br.
Gid Fanden **tigge** en skid af en stodder, når man selv har röv at slå den med. H. Br.
Gud bedre den, der skal tigge sig i land. H. Br.
Det er ikke klogt at se for meget **tilbage**, når rejsen går fremad. H. Br.
At ville være alle **til måde** gjör tiere skade end både. C. A. Th.
Du bliver vist **til overs** ligesom smedens æbleskiver. N. E.
Det er lige **til pas**, som vællingen var til Mads. H. Br.
Hvor der er gammelt **tin**, plejer også at være gamle penge. K. K. J.
Der **tjente** jeg til en toppet hue. Ch. W.
1701. Jeg tjente ikke en gang til et par stövlestropper. Ch. W.

Hvem der vil have sig en **tjener**, får at stede sig en. H. Br.

A siger ikke mine ord **to** gange uden for kjællinger og døve folk. E. T. K.

To er noget, og tre er mange. C. Sch.

Toes råd er bedre end jenes, når de ikke begge to er skidt. E. T. K.

Hvor to kommer sammen, der er han i denne tid tredjemand. H. Br.

Om man kunde gjøre en ting to gange vilde alt blive klogt gjort. H. Br.

Han spinder **tobak.** E. T. K.

Siges i tjenesten om den, der ligger krum.

Dem, der ikke bruger tobak, de lugter af grøden til midnat og af moget til dag. E. T. K.

Ulykken er, I vil ikke spise brød til jer mad, nej, bi, til du bliver så klog, som jeg er, så vil du hellere se en kardus tobak sidde der. H. Br.

1711. Nej tak, den tobak røger jeg ikke. H. Br.

Tobaksskillingen kommer altid først. H. Br.

Tomhændet gjæst er ej velkommen. H. Br.

En **tomme** kan ej sige meget på så mange alen. H. Br.

Hold på din **tommelfinger** for mig. H. Br.

Det **tordner** i bugserne og slår ned i hælene. E. T. K.

I kommer til at kjøbe jer et læs **torne** at lægge uden for dören, så börnene kan smutte ind i dem, for at skaderne ej skal tage dem. H. Br.

Tosser får sjælden grå hår. H. Br.

Du har vist bryst for din **trang.** E. T. K.

Om den, der går og krokker, har krokhoste.

Når hesten er i stærkest **trav**, skal rytteren just vogte sig, at den ej snubler. H. Br.

1721. Du skal nok få at vide, hvad æ små byg gi'r af æ **trave.** E. T. K.

Om en, der går til et hårdt arbejde.

Di stoor skuld te å træk om æ agers-ennd, så fæk di a wed, hwa æ traww gir etter smo koer. C. Sch.

Alt, hvad der går i **tre**, er fuldt op. H. Br.

Alle gode ting er tre. H. Br.

Det gjör ikke noget, at der er **tretten** til bords, undtagen når der kun er mad til tolv. H. Br.

Han tager tre **trin** over en tallerken. H. Br.

Det er aflang og lykkelig **trind** ligesom Per Pallesens kommisbrød. K. M. R.

Hun er så trind som en stoppet fodersæk. H. Br.
Jeg vil ej **tro** ham længere, end jeg kan kyle til ham. H. Br.
Salig den, der ikke tror, ti han skal ikke blive beskjæmmet. H. Br.
1731. I tror mig vel ikke, men det kan også være det samme. C. A. Th.
Når man **trommer** for hestene hver dag, bryder de dem intet om det. H. Br.
Den, der dør af **trusler**, kan man begrave med æselsfjærter. H. Br.
Den sover **trygt**, som har intet at miste. H. Br.
Man hugger aldrig så godt et **træ** i skoven, der er jo et lige så godt tilbage. H. Br.
Man skal ej bære træ i skoven. H. Br.
Når træerne grönnes, flynderne skjönnes. H. Br.
Atter bliver flynderen god, når der begynder at blive kjærne i rugen.
Lisså manne træer i skoven, lisså manne kroog i loven. E. T. K.
Han er rede til at **træde** i hans nedermund. E. T. K.
Han er god til at træde kyvlinger ihjel. K. M. R.
Har fladbundede træsko.
1741. Har jærnstövlemanden trådt dig? D. P. S.
Siges på Tusse næs, når en er dvask og søn i vendingen. Der siges også: Om sommeren, når det er varmt, skal man vogte sig for jærnstövlemanden, at han ikke træder en over födderne, ti da bliver man doven.
Træd igjen, når du får træsko på. H. Br.
Træd an til flæsk. Soldaterudtryk. E. T. K.
Det kunde **træffe**, det kunde træffe, men det kunde også træffe, det kunde ikke træffe. H. J.-H.
Pas på, du bliver ikke med en i **trækvind.** E. T. K.
Siges, når en pige står i en port. Se: 9577.
Den fattige **trænger** til noget, den rige til mere. H. Br.
Der hører **træsko** til lergulv. H. Br.
En **træt** hest træder hårdt. H. Br.
Når to **trættes**, siger de ej begge det samme. H. Br.
At trættes med en tosse er som at slås med en kejthåndet. H. Br.
1751. Et **trösteligt** ord er så godt som et helt apothek. H. Br.
Han er kommen af **trådet** ligesom Villum Skrædder.
Er gået vild. H. Br.
Den, der kjøber ham for **tumpet**, giver sine penge skidt ud. H. J.-H.

Tungen ligger gjærne, hvor tanden gjör ondt. H. Br.
Pas din tunge, eller den passer sig selv. H. Br.
Ja, en kunde lige så godt række tungen ud ad vinduet og så lade tagskjægget drippe på den. E. T. K.
Tand for tungen, din hund. H. Br.
Munden fråder, når tungen er bunden. H. Br.
Turde. Jeg torde ikke, siger bonden, men han har taget torden på ryggen. H. Br.
Det er en **tvungen** sag at gå i andres fodspor. H. Br.
1761. Nyt **tyende** har nål i rumpen, gammelt tyende har torne i födderne. Møen. E. T. K.
Tygget mad er vammel. H. Br.
En **tyk** meldmad bander ingen. C. Sch.
En tyk meldmad gjenner ingen frisk karl af tjenesten. N. E.
Der er så tykt som sild i en tønde. E. S.
Enhver med sit **tykke,** a tykkes nu, min kone er den kjönneste. E. T. K.
Tynd hud er snart såret. H. Br.
Vorherres **tyremeje.** Således kaldtes ridefogden. H. Br.
A hår åsse wæt. hwar en **tysk** hund hår skidt. C. Sch.
Han snakker tysk, han er vist ikke sulten. E. T. K.
1771. Det nytter ikke at **tysse** på maven, den har ingen ører. H. Br.
Tyve stjæler fra tyve alt det, tyve har. E. T. K.
Se: 9682.
Når den ene tyv stjæler fra den anden, ler Djævelen. H. Br.
Man kan lige så vel blive en tyv for en fjer som for en guldskål. H. Br.
Slet lås gjör gode tyve. Eller: Onde gjemmer gjör mange tyve. H. Br.
Det er lige så vel en tyv, der holder sækken op, som den der stjæler melet. H. Br.
De store tyve hænger de små. H. Br.
For **tyverier** i skov eller hos fruentimmer behøver man hverken at hænges eller brændes. H. Br.
De ær tåw **tæjt** a jæn slæjt. J. D. J.
Han har været oppe at **tække.** H. Br.
1781. Den flyvende **tækkemand** har nok været her.
Når stormen har revet hul på taget. Ch. W.
Han sidder, som om han vilde **tælle** en maden i munden. H. Br

At tage en **tællekniv** op. H. Br.
ɔ: Snuble, mest om hestene.
Horer og harer er onde at **tæmme**. H. Br.
Det er ikke at **tærske** for langhalm, når konen knap 9—10 måneder efter brylluppet kommer i barselseng. H. Br.
Han gjör så meget af at tærske, som skjögen af at spinde. H. Br.
Nu kan vi snart komme til **töffels**. H. Br.
Det er for galt at **töjre** en hund i så meget fedt. E. T. K.
Jo slettere **tømmermand**, jo slettere spån. H. Br.
Hun er så mager og **tör**, at hun ej kan brande et lys med fingrene, uden at der går ild i dem. H. Br.
1791. Det er en tör fornöjelse. H. Br.
Du skal have det sådant, at du kan ligge tört. H. Br.
Når **tørsten** er slukket, vender man rumpen mod brønden. H. Br.
Den, der går tørstig til sengs, står sulten op. H. Br.
Han skal længe stå, der **tøver** en anden af sædet. H. Br.
Naturen kan **tåle** meget. H. Br.
Hanrejer og jægere må have **tålmodighed**. H. Br.
Tålmodigheds vogn brast endnu aldrig. H. Br.
Den **tår'**, du græder ud, pisser du ikke ud. H. J.-H.

U.

Ubekvemt som arts med østenvind. H. Br.
1801. Han har meget **ubestilt** og lidt ulevet. E. T. K.
Om natravnen og den, der arbejder på usædvanlig tid.
Der er ej dækket for **ubudne** gjæster. H. Br.
Ubåset stud har godt ved at slikke sig. H. Br.
Det render **ud og ind** ligesom noget vindt støwthywl. I. K. J.
Uden om er bedst plads. H. Br.
Fruentimmer og meloner er ej gode at kjende **uden på**. H. Br.
Vi får vist ikke vinter i år, for han sidder uden på hesten.
Havde han ventet vinter. havde han krøbet inden i den.
Se: 9812. 10246. E. T. K.
Uenighed er fjendens sejr. H. Br.
Ugjort gjerning er snart betalt. H. Br.
Uglen kalder også sin datter skjön Anna. H. Br.

1811. Det er **Uglspils** tro, som en god kristen gjorde han ikke mere, end ham var befalet. H. Br.
Nu er det gjort **ugrædt.** H. Br.
Når **uheld** være vil, kan ingen sig forvare, og der skal meget til sig altid fri at klare. C. Sör.
Der kommer ikke uden lidt godt **ukaglet** fra honeröv. Se: 9834. E. T. K.
Den, der opelsker **ukrud,** må ej undre sig, om nælden brænder, og tornen stikker ham. H. Br.
Mangen rejser hen for at hente **uld** og bliver selv klippet. H. Br.
De er hinanden så **ulige** som st. Peder og tyven. H. Br.
Hvad der er kommet af **ulv,** det tuder. E. T. K.
Man skal ikke gjøre ulven större, end den er. H. Br.
Når ulven bliver gammel, er kragen hans berider. H. Br.
1821. **Ulykken** har åbne ører, det er ej værd at råbe efter hende. H. Br.
Stor er den ulykke, som man ej kan tale om. H. Br.
Du skal blive så **ulykkelig** som kong Salomons kat, der åd sig ihjel i sød grød. H. Br.
De får intet uden **umag** uden lus og lange negle. C. Sch.
Eller: En får ikke andet uden **umage** end lus og lopper og lange negle. E. T. K.
Al **umulig** ting er aflagt. H. Br.
Når en spytter i en andens bag (röv), siger man: Nu bliver du gjort **umyndig.** E. T. K.
Hun er så **undselig,** at hun holder for sine öjne med sin særk. H. Br.
A er ikke undselig, for det a er ikke uden lidt anselig. Se: 9868. E. T. K.
De har mange **undskyldninger,** der ikke vil lade dem ligge hos, kan de ikke få andre, så siger de, deres lår er skurvede. E. T. K.
Ung kone og gammel mand giver visse börn. H. Br.
1831. **Ungt** blod, hedt blod. H. Br.
Ung hore, gammel nonne. H. Br.
Ung helgen, gammel djævel. H. r.
De **unge** kan danse uden spil. H. r.
De unge skal man lære, og de gamle skal man ære og smøre dem i röven med tjære. E. T. K.
Ungdom er en fejl, som retter sig hver dag. H. r.
Mennesket giver Satan sin ungdoms blomster og Gud sin alderdoms bærme. H. r.

Ravnen synes al tid, at hendes **unger** er de hvideste. H. Br.
Den, der gjör **uret**, er en skider, og den, der lader sin ret gå fra sig, er ligeså. H. Br.
Hundrede års uret er ingen times ret. H. Br.
1841. Der er ej vogset den **urt** så stærk, at den kan kurere dødens værk. H. Br.
Ussel er snart vred. H. Br.
Kvinden er **ustadig** som vejret i April. N. E.
Gå **ustraffet** hen gjör at synde igjen. H. Br.
Gjör nitten gange vel og den tyvende ilde, så får du **utak** for det altsammen. H. Br.
Man kan sætte ham ved **utalte** penge. H. Br.

V.

Man skal ej rose **vadestedet**, för man er kommen over det. H. Br.
Den, der er alt for **vammel** af sig, må undvære mangen en fed mundfuld. H. Br.
Hvor **vand** bliver stående, der kommer snart frøer. H. Br.
Der lister sig meget vand gjennem møllen, uden at Jens Møller véd det. H. Br.
1851. For meget vand gjör mølleren fattig. H. Br.
Han vil trække alt vand hen til sin mølle. H. Br.
Om jeg så skal drikke vand for det i morgen. H. Br.
Der kan løbe meget vand til stranden, för året er omme. H. Br.
Det meste er vand ligesom Mads Jespersens öl. K. P. D.
Kvindesladder og morgenbladder ender gjærne med vand. E. T. K.
Ja, han véd nok, hvad han gjör, når han **vander** hans höns. E. T. K.
Lang **vane** bider fast i skind. Er ej let aflagt. H. Br.
Dening o haanaing har sææelsama vaanaing. T. Kj.
Tobak å kwonn de ær ik un en wonn. C. Sch.
1861. Han er så **vant** som en æggesyg höne. H. Br.
Det er ej godt, når det, man spinder i Oktober, ej **varer** til længere end midten af November. H. Br.
Den kan vare hele skoven igjennem. P. J.
F. ex. om en historie.
Kapellan-tjenester har ej lang **varighed**. H. Br.

Gode **varer** gjör hurtigt marked. H. Br.
Hver **vare sig** kuns for gjerningen, der bliver gode råd til lögnen. H. Br.
Det er ikke godt at spise sin mad for **varm**. H. Br.
Du kjender (tror) dit eget **varsel**. L. K. J.
Det er ikke nok, du har barberet dig, du må også **vaske** dig, for du er skiden endnu. H. Br.
Man skulde helst lade sit skidne linned vaske hjemme.
Ej lade sin skam komme ud blandt folk. H. Br.
1871. Både den sorte og den hvide ko må holdes **vedlige**. H. Br.
Når hjærtet er let, er **vejen** kort. H. Br.
Han har en lang vej hjem. H. Br.
Siges ynksomt, når et ungt menneske tager noget ved, som dog ikke er dødeligt.
Han har lagt vejen om ad grædehuset hjem. H. Br.
Æ væj løber jæt sted til by. E. T. K.
Der er mange veje at komme til Helvede på. H. Br.
Vi får godt **vejr** i morgen, fårene gaber. H. Br.
Siges til den, der gaber uden at holde for munden.
Det er dejligt vejr i baggården, solen skinner på vandhuset. H. Br.
Det er et Himmerigs vejr .... når en havde en.
Se: 10046. H. J.-H.
Det er det bedste vejr, nogen mand kan ligge hos sin kone i. Se: 10046. H. Br.
1881. Det er et Himmeriges vejr at kjærne smör i, når en havde smör nok. Se: 10042. E. T. K.
Gid det gå ham **wal** så læng han löwer, å ino bæjer, nær han æ dø. H. Br.
En **velbekjendt**, men ubenævnet. H. Br.
Det er ej for hans dyds skyld, han bliver unævnet.
Han er så **velkommen** som vand i et skib eller so i et jødehus. H. Br.
Når datum kuns er rigtigt, er brevet velkomment. H. Br.
På hunden og barnet kan man se, om man er velkommen i gårde. H. Br.
Her er Guds **velsignelse** og lidt til. E. S.
En **ven** i nød, en ven i død, en ven bag rygge er trende faste brygge. H. Br.
Gode venner kommer ubudne. H. Br.
Vel er vi gode venner, men dog vil vi ej spytte hinanden i öjnene. H. Br.
1891. Det er godt at have venner til hove. H. Br.

Det går, som vennerne er flest. H. Br.
Venner hinker, når de skal hjælpe. H. Br.
Man skal ikke gå fra **vennehus**, så længe der er en kule (ɔ: regnæl) oppe. H. Br.
Når man **vender** det, kan man få en brystdug af det. H. Br.
Den farer ej meget vild, der vender om på halvvejen. H. Br.
Var du lige så god til at vende æg som at vende ord, så kunde du blive en god liggehöne. E. T. K.
Den, der skal **vente** efter en andens ske, må tit spise sin suppe kold. H. Br.
Ham skal du ej vente nu end dag. H. Br.
Ikke så snart, han lader bie på sig.
Verden bliver altid verden. H. Br.
1901. Det er nok al verden på en hjulbør. Ch. W.
Om noget dinglevornt på et svagt underlag.
Han har spist **vibeæg**. Er fregnet. Chr. W.
Han har en **vid** hals, han kan både vende og kjøre. E. T. K.
Mest **véd** den, som mest forsøger. C. A. Th.
Der kan skrives mange bøger om det, jeg ikke véd. H. Br.
Han véd nok, hvad han gjör, når han rører ved skidt, slikker han ej sine fingre. H. Br.
Hun véd, hvor mange alen lærred der hører til en skjorte.
Om den, der kun véd lidet. H. Br.
Der véd ingen anden det end hele byen. H. Br.
Hvad tre véd, véd hundrede. H. Br.
Det **vidste** jeg, förend du selv kunde binde dine bugser op. H. Br.
1911. Den ene klapper i buskene, den anden skyder **vildtet**. H. Br.
Nu **vil** jeg, nu vil jeg, siger barnet, når det ser riset. H. Br.
Do æ den **villest** pøls' i gryden. K. M. R.
10212 . . . der tilföjes og: den slemmest' ser til sig. H. J.-H.
Det er synd at ride en **villig** hest til skamme. H. Br.
Spar din **vind** til at blæse på din suppe med. H. Br.
Nu går det for en fuld vind. P. J.
Vind og vejr det går sin gang og agter hverken stand eller rang. C. Sör.
Man **vinder** al tid ved at smigre folks forfængelighed. H. Br.

At vinde til en ærtehalms paryk med **sangværk** i. [H. Br.
1921. Liden **vinding** gjör tunge punge. H. Br.
Gamle huse og gamle kjællinger har dumme **vinduer**. H. Br.
Tomas Vinter (ɔ: gjærdesmutten) maler blomster på vinduerne. Siges, når det fryser. M. Joh.
Vinteren kommer at spörge, hvad sommeren har fortjent. H. Br.
Tænk på, hvor lang vinteren er. H. Br.
Vil du nu være gjæv, så må du gå i gården i vinter. H. Br.
Ukrud fagoer it, dæ kommer ikk' dåvilt vendter. K. M. R.
Vinterdag er to mørke ender. C. Sör.
Elsk din Gud og lær din bog, så bliver du både **vis** og klog. C. A. Th.
En præst er ikke bedre end en vejviser, han **viser** andre den rette vej, men går den ikke selv. E. T. K.
1931. Nye **viser** synges gjærne. H. Br.
Kjender du pigernes vise: Gud lad os ej i dag os forhaste eller i morgen for tidlig opstå? Chr. W.
Bliver du hjemme i morgen, så vilde a gjærne lære den vise. Til et grædende barn. H. J.-H.
Det går **visk** og fej-af med hende. H. Br.
To ting er **viss'**, hvem der vil drikk', vil og piss', undtagen ænder og gjæs. E. T. K.
Det er så vist, som at ulven er grå. H. Br.
Det er så vist, som amen er i kirke. C. Sör.
Skal det være en **vittighed**, så er den tjæret. H. Br.
Min **vogn** er sådan indrettet, at der kan gå folk både ved siden og bag efter. E. T. K. Til en, der vil kjøre med.
Hvem der er gjort af **vogs**, må ej komme ilden nær. H. Br.
1941. At sætte en i vogs. H. Br. Rette en af, gjøre ham ydmyg.
Vogsen. Bælla-moda o kalla-moda ska vawsna fålk vedda. T. Kj.
Når man ej **vogter** fårene, tager ulven dem. H. Br.
Ingen vogter den hellige grav for intet. H. Br.
Både sommer og vinter skal man vogte sig for trækvind og forligte venner. H. Br.
Vorherre bor i Himmelen, og kongen er langt borte. H. Br.
·herre véd også, hvad der er godt. H. Br.

Vorherre skaber aldrig mund, han skaber jo brød til den.
Se: 10308. H. Br.
Hvor Vorherre har en kirke, bygger Djævelen sig snart et kapel. H. Br.
Hvad man stjæler fra Vorherre, det tager Fanden. H. Br.
1951. Jeg vil **vove** saddelen for at få hesten. H. Br.
Vovehalse-mod er dårligt gods. H. Br.
Vranten som såret röv. H. Br.
Ofte gjælder hors, at kjøresvend er **vred**. H. Br.
Er du vred? ja, da er gaden brød, og stenene er hårde, og du falder ned og slår din rumpe i skåre. H. Br.
Han bliver aldrig vred for, hvad han siger til folk.
H. Br.
Vræle. Dæng såm vel haa alt ded, hang iivnar, mo vræla, nor andra grinar. T. Kj.
Vrövl er god nok, især når det er det, der kan spises.
E. T. K.
Vædder. Gu bejr 'et få væjren, han kunde ikke følge fårene.
N. E.
Der er aldrig så bitte et **vædderlam**, det vil jo ride om efteråret. E. T. K.
1961. Hun er sådan, en kan slå hende op ad en **væg**.
Beskidt. Se: 10344. K. M. R.
Væk, skidt, lag mog komme frem (til)! K. M. R.
Væk mæ di bønder! læ borreren kom fram. K. M. R.
Den, der **vælger** længe, får gjærne det sletteste. H. Br.
Fattig kones **vælling** kunde snart blevet til grød.
K. M. R.
Der skal held til at **vælte**. H. Br.
Det var en kjön redelighed med det læs törv, der væltede uden for avetekeret. K. M. R.
Som man **vænner** folk i begyndelsen, har man dem.
H. Br.
Hånd gjör gjærne, hvad tilvant er. C. A. Th.
Han var ej bedre **værd** end at jage svinene ud over ham og træde ham ned. H. Br.
1971. Han er ikke værd at lange ham pispotten. H. Br.
Han er så meget værd som en rådden pære. H. Br.
Hun er lige så meget guld værd, som han er skidt værd.
H. Br.
Det er ikke værd at rejse sig ret op for. H. Br.
Det er ej værd at gjøre så meget af så lidt. H. Br.
Nu kan der ingen **være** her for kryds og kors og dingdang. H. Br.

Han er som den, der var i Rom og så ikke paven.
Om den uvidende. C. Sör.
Han har aldrig været fra sin moders rumpe. Eller: . . . sin faders kakkelovn. H. Br.
Ingen er **værre** end slaven, når han bliver herre. H. Br.
Det bliver værre og værre ligesom med skipperens mære. C. Sör.
1981. De værste er al tid de værste. H. Br.
De ringeste gjör al tid de störste fordringer.
Dær ska nuing te ded varsta: holforarna o fora-milkasjinød. T. Kj.
Stille regn, tyndskide og ingen tobak er det værste, man kan ønske en sømand. H. Br.
Når **værten** står i dören, er der ej mange gjæster inde.
Siges i l'hombre. H. Br.
Jo stadseligere **værtinden**, jo ubluere regningen. H. Br.
Er 'en **våd**, så vender vi 'en, er 'en tör, så brænder vi 'en. Om törv. J. D. J.
De ær bårre wår å koeld (ɔ: våd og kold). J. G. P.
Om noget ubehageligt.
Gå ud på landet og græd, der har bønderne længe bedt til vådt. Ch. W.

Æ.

Et smukt **æble** kan derfor gjære være surt. H. Br.
Man triller aldrig æblet så langt, det smager jo af roden. H. Br.
1991. Samle æbler op under en andens træ. H. Br.
De store fisk **æder** de små. H. Br.
Han æder brød til grød for at spare på kosten. E. T. K.
Han æder for to og står i vejen for tre. Ch. W.
De æder, som de havde akkord på det. E. T. K.
Se: 10436.
A er hverken sulten eller mæt, men ha'd a hat en par æbleskiver, dem kund' a gjænn ha' ædt. E. T. K.
Flere æder sig ihjel, end der dør i krig. H. Br.
Du må æde af, hvad du selv har brokket i. H. Br.
Det kommer han til at æde i sig igjen. H. Br.
Har Fanden ædt hesten, må han æde bidselet med. H. Br.
2001. Omsider ser man, hvem der har ædt flæsket. H. Br.

Den, der går ædende til kirke, skal gå grædende til Himmerig, men det er endda godt, en kan komme der. E. T. K.
Hun sælger kyllinger, för **ægget** bliver gjort. H. Br.
Ære den, som ære bør. — Fanden tage den, der gjör. H. Br.
Al verdens ære er forgjængelig, især når den blot stammer fra et fedesvin. J. R.
Det, der ærer, det nærer. E. T. K.
Vil man æres af andre, må man ære sig selv først. H. Br.
Ingen er værre end den, der kun har liden ære at give bort. H. Br.
Jeg har den ære at krumme mig. H. Br.
Den, der er ved æren skilt, skjælder mest på andres ære. H. Br.
2011. Megen ære er stor besvær. H. Br.
Han fik et **ærende**, som han ej kunde lade en anden rögte. H. Br.
Lad ham **ærgre** sig, til han bliver sort. H. Br.
Han kan ærgre sig over en flue på væggen. H. Br.
Hvi skal man udsætte sig for galgen, når man på en **ærlig** måde kan blive rig. H. Br.
Nu kan ingen ærlig mand være rakker længere. H. Br.
Nu skal du også lade godt være ærligt. H. Br.
Jeg har lange **ærmer**, og hænderne sidder endda udenfor. Når man nok kan hjælpe sig selv. H. J.-H.
Den, der har spildt **ærterne**, skal samle dem op igjen. H. Br.
Det er ikke så godt (nemt) for en ærlig karl at gå på loftet og stabler (stjæle) ærter i mørke. K. M. R.
2021. Ærter gi'r fjærter. D. P. S.
Det er ret en **ærtekjælling.** H. Br.
Når **æslet** er vel ved det, går det på isen og brækker benet. H. Br.
Der er flere æsler end dem, der bærer sække. H. Br.
Det ene æsel knubber det andet. H. Br.
Det ene æsel kalder det andet langøre. H. Br.
Det er dumt, når det ene æsel kalder det andet for sækkedrager. C. Sör.
Når to æsler lærer hinanden, bliver ingen af dem mester. H. Br.
Hvo der er født et æsel, beholder ørerne sin livstid. H. Br.

Ø.

Øde. Der er møj å øø udden å fo des bæjer en **føø.** E. T. K.
2031. En titel er et **øgenavn**, og ethvert øgenavn er en titel. H. Br.
Et surt **öje** og et skabet får gjör flere. H. Br.
Ét öje er kjært i hovedet. H. Br.
Tag lidt i öjnene og se nöje til. Se: 10544. H. Br.
Dine öjne ser videre end din mave. H. Br.
Er man af öjnene, glemmes man snart. H. Br.
Barnet ligger med et par öjne så store som nogen markilder. H. J.-H.
Du skulde have dine öjne brandede. H. Br.
Du kunde nemt have fået ondt i dine öjne. H. Br.
Øwn i! Siges i kortspil, når man er vis på at få stikket hjem. H. Br.
2041. Det **öl** har løbet om kap med Fanden gjennem taphullet. Se: 10568. E. T. K.
Du kan lægge din bærme, hvor du har drukket dit öl. E. T. K.
Öl til for næsens skyld. Når der drikkes brændevin. E. T. K.
Det **ömme** er altid i vejen. H. Br.
No ka do **ønnsk** i den jænn h*o*en å skiid i den åån, så ka 'o s*i*, hwiken do fo mjest *i*. K. M. R.
Ønske er i år det, fise var i fjor. H. Br.
Vide **ører** og en kort tunge har aldrig angret nogen. H. Br.
For at det ej skulde være lögn, gav han ham en på det andet øre. H. Br.
Hold ørene stive, om så blårene stikker ud af huen. H. Br.
Det koster altid mange penge at gå **ørkesløs**. H. Br.
2051. Man kan **øve sig** på stoddere til at slå stakler ihjel. H. Br.

Å.

Når man vil fange **ål**, skal man plumre vandet. H. Br.
Han blev snart gjort til **ålehoved**. Han blev tilovers. H. Br.
Han lader **ånden** prædike. Forbereder sig ikke. H. Br.
Når man har en hilsen at formælde til ånden, gjör man bedst i at mælde sig hos det kjære kjød. H. Br.
Hvor **årle** vil være herre, bliver silde svend. H. Br.

Skjæmtsprog.

a. Manden.

1. Vi skal jo **alle** sammen den vej, sagde manden, hans barn var druknet i brønden. E. T. K.

Man kan ej være for god ved det kjære **brød**, sagde manden, han bredte smör på begge sider af skiven. H. Br.

Lad **daske**, sagde manden, hans kåd slæbte på hjulet. H. Br.

Bor man nu kuns i en kjælder, vil man gjærne ved slig lejlighed have det lidt skikkeligt, sagde manden, han lod sit barn **døbe** i tysk kirke. H. Br.

Fanden **flyr** for korset, sagde manden, men jeg ikke. Herm. B.

Kortet er **forgivet**, sagde manden, han havde ingen trumfer. H V. R.

Forstanden er god, sagde manden, han havde drukket den op. H. Br.

Hver er **god** for sig, sagde manden, han gav præsten mjød og degnen brændevin. Herm. B.

Lad **gå** på én gang, sa' manden, han gav den sidste skilling ud. Ch. W.

Over **halvvejen**, sagde manden, han sad midt i bækken. H. Br.

11. Det **hjalp**, sagde manden. han bad Fanden fare i sig. Herm. B.

Jeg kjender vel **krudet**, sagde manden om nelden. Herm. B.

Kunsten stiger, sagde manden, han lagde sine kål i tagmönen. H. Br.

Nu vil jeg **liste** mig, sagde manden, han rejste sig fra bordet og tog dugen med sig. Herm. B.

Nu **narrede a** Vorherre, sagde manden, han kom i porten med sit sidste læs korn inden regnen, men tordenen slog ned og brændte al hans höst. H. Br.

Æ **omgang** går grov hastig om, sa' æ mand, han spilt' jenn (to) trekort med æ ölkande. H. J.-H.

Ondt skal ondt fordrive, sa' manden, han drak en pægl ovenpå en halv pot. H. Br.

Når du skal til bords, skal du **passe** at få det störste stykke, og når du ser andre sidde, skal du passe at komme til at ligge, så kommer du bedst gjennem verden, sa' manden til drengen, han skulde ud at tjene. Ch. W.

Hver laver sin **pølse** bedst, sagde manden, han tog tælle for ister. Herm. B.

Sådan skulde I have det en gang om året, sagde manden, han så **rotterne** spille på sit hus, da det brændte. H. Br.

21. Jeg vil ej altid være den **sidste**, sagde manden, han gik først ud af kirken. H. Br.

Jeg **siger**, og jeg siger intet, sagde manden, der sagde alt det, han vidste. Herm. B.

Mig **tilladelse**, sagde manden, han trådte björnen på foden. H. Br.

Vel **truffet**, sagde manden, da kusken ramte hans træben. Herm. B.

Det kan sku gjærne være, sagde manden, de kaldte ham en **tyv**. Herm. B.

Det var en **ulykke**, sagde manden, han skulde til alters. H. Br.

Der kunde mange **undværes**, når de bliver taget viseligt, sagde manden og kom selv først hen. H. Br.

Nu er vi over det **værste**, sagde manden, da vognen kjørte ham over benene. Herm. B.

Tak for **æresbevisningen**, sagde manden, de kyssede hans kone. H. Br.

Øder jeg, sagde manden, jeg brændte ej så meget lys som så, mens jeg drak en halv pot brændevin. H. Br.

31. Nu er det forbi, sagde manden, hans **öjne** var ude. Se: 263. H. Br.

---

b. Mandsnavne.

Om sommeren hugger **a** hus, og om vinteren gjær **jæ** ved urer, sagde Hans Pedersen i Gylling. Han sagde også: Når a er hjemme, og: når jæ er på Åkjær. H. Br.

Der skulde han **blevet**, min fa'er, sa' Sören Latiner til Tyskeren. H. Br.

S. L. var Severin Monrad, rector i Christiania.

Det var **den**! sa' Per Hund. H. Br.

Den Onde tordne i min **fa'er**, sagde Lamme-Johan, han skulde gjort mig til en sort puddelhund, så havde jeg haft det bedre, end jeg har det. H. Br.

To **friheder** skal du have, min dreng, du må æde så lidt, som du vil, og sove så lidt, som du vil, men for resten skal du gjøre, hvad skipperen siger, sagde Jens Monberg, når han hyrede en kokkedreng. H. Br.

Det er så favrt at **følges** ad, sagde Per til Mads, de fulgtes ad til galgen. H. Br.

For neden ka ed *et* rumm', å foroven må der *et* komm', sa' han Rasmus Drukkenmaas om de spids' **glaas.** J. D. J.

Hop, sagde Knud, han sked i finkerne. H. Br.

Der kom **humlen,** sa' Per Brask, han gjorde i de flöjels bugser. D. P. S.

41. Det er lige til det volmer, sagde Per Væver, han **höstede** byg, og der var tre neg over syv agre. S. P. J.

Jeg er snart færdig med **katekismus,** sagde Rasmus, da han kunde det første bud. Herm. B.

Kommer han, så kommer han, kommer han ikke, så kan han gjærne blive borte, som mester Jakob sagde om Svensken. H. Br.

Nu må det regne for mig så længe det vil, sagde Ole Hansen, for nu har a mit **korn** inde, men han måtte kjøre det ud igjen, det var ikke ret vejret. H. Br.

Haren har så mange **led** i rumpen som i ryggen, sagde Markolfus. Herm. B.

Lig du der! sagde W. til sin hue, han havde glemt at tage den af for kongen; nu smed han den på jorden og trådte på den. H. Br.

Refen lafen, sagde Per Degn, når han **löj** på sin egen regning. H. Br.

Det er også **mine** ord, Deres majestæt, sagde admiral Krieger til kongen, da denne ønskede de røde fjer Fanden i vold. H. Br.

Naturen går over optugtelsen, sagde Klavs Færgemand om sin kat, da den åd musen, skjönt den var afrettet til ikke at tage noget för efter tilladelse. Herm. B.

Mammam, sagde Per Fisker, han gav sine börn sildehoveder. Se: 318. H. Br.

51. Gud lad os have det i fred og ro, så er der **nok** til os begge to, sagde Morten Skrædder, han traf degnen hos sin kone. H. Br.

Er det af naturen, I **nyser,** så Gud velsigne jer, sagde hr. Celius, men er det af tobakken, så skulde Fanden annamme jer. Han var præst i Brorstrup. H. Br.

A **ryger,** sagde Store-Kristen, da røg han i æ tugthus. Se: 368. Mads J.

Det er det samme, sa' han Jörgen Arnum, da føg det i hans **röv.** J. F.

Det **smager** ma så syrligt, sa' Korrejæp, han drak af svinetønden. E. T. K.

Svup, sa' Villum, han **sked**. H. Br
Ja, a **skal** endda til Randers, sagde Rasmus Udby, hans kone havde befalet ham det. H. Br.
Med disse ord mældte han karlen, at han skulde afsted, skjønt han forhen ikke havde villet.
Svup, sa' Thomas, han **slugte** en flue. H. Br.
Spild mig ikke, din slubbert, sagde hr. Simon Århus, når pigen kjørte for ham, og vognen hældede. H. Br.
Han var præst på Samsø.
Sådanne **stød** giver verden, sagde Kræn Alstrup, han faldt af æ tromle. Joh. N.
Kr. A. boede i sin tid i Heltborg.
2161. Nu træde **stövle**-karlene frem, sagde Morten Skrædder, hans var der ingen bund i. H. Br.
Gud er en god Gud, madam Redsted, sagde kantor G., da han blev skyldt for et uægte barn, jeg tror, jeg **sværger**. H. Br.
De siger nok, der er ingen lykke ved **syndige** penge, men a véd sandt for Herren ikke, hvad a skal sige om den ting, sagde Knud Nielsen, for der har a nu en skuffe med syndige penge, og der er en med ærlige penge, og a synes, det går lige godt, ihvad for en a tager af.
K. N. var kjöbmand i Århus og noget rå i sin tale. H. Br.
Tjenesten går for al ting, sagde Jakob Væver, han gik til kroen. H. Br.
Det gi'er **tobak**, sa' Sören Færgemand, han kom af kirke. H. Br.
Ja, det **tænkt'** a nok, sa' Ole Mandix. H. Br.
Da der sagdes, at Fanden havde taget en ven af ham.
Det er **ude**, sagde Jens, han vandt en skilling fra Riber degn. Herm. B.
De **vrövler** (krasler) i æ land, sa' Jens Tolind, han spiste gåsefluer (oldenborrer). E. T. K.

---

c. Drengen.

Det var prægtigt, sagde drengen om det store **A**. H. Br.
Hvad der ikke er, kan der **blive**, sagde drengen, han ledte efter æbler på et hyldetræ. Eller: Hvo véd, hvad det kan blive til, sagde drengen, han ledte . . . Herm. B.
71. Mangen banker på den **dör**, han aldrig agter at gå ind ad, sagde drengen, han fik på rumpen. H. Br.
Moer, ta' mæ min **flamma**, sagde drengen den første dag han kom af latinskolen. H. Br.

A er endda lige **glad**, sagde han æ dreng, han rendte og græd. E. S.

Heraus med rundselet, sagde drengen, de dansede med hans moder. Se: 467. J. D. J.

Se, hvilken **jagt** der er, sagde drengen, han skulde have i sin röv. H. Br.

Nej, det er **knuden**, sagde drengen, de spurgte ham, om han ej kjendte bogstaver. H. Br.

Nu **lider** det godt, sagde drengen, da hestene løb løbsk. Herm. B.

Der **ligger** det, sagde drengen, han tabte grøden i mælken. Herm. B.

Lykken er bedre end forstanden, sagde drengen, han slog efter katten og ramte sin stifmoder. H. Br.

Når lysten bare var der, sagde drengen, han skulde lære at **læse**. H. Br.

81. I **mæ** åsse, fåer? sagde Anders Bødkers kjællingunge, da han sagde til hele flokken: Dæwlen skuld' gååi i jer alle sammen. H. Br.

Der er mange **møder** på det, sagde drengen, i dag var der noget i æ skole, de kaldte sanser. E. T. K.

Nej, det er imod min **natur**, sagde drengen, han skulde bede om forladelse. H. Br.

Sådan må man have sine **penge** igjen, sagde drengen, han solgte for en skilling svovlstikker og havde tabt en daler i trekort. H. Br.

Prosit, hr. provst, din fæhund, sagde drengen. H. Br.

I kan **prygle** mig snart i seng, men sent i søvn, sagde drengen, da hans moder bankede ham til at lægge sig. Herm. B.

De æ nöj **skildværk**, sa' drengen om hans röv. J. D. J.

Hvad man **skal**, det skal man, sagde drengen, han gav sig i lag med den störste meldmad. Herm. B.

Så **stort** skal det være, sagde drengen, han fik i sin rumpe, da der var fremmede. Se: 426. H. Br.

Tavshed gjör, at man frygtes og ansees, det er da slemt at sige alt det, man hører, sagde drengen, man spurgte ham, hvad han havde mærket af prækenen. Herm. B.

91. A **tvilld**, sagde drengen, han så de mange bare lår. H. Br.

Jaja, al ting med **varsomhed**, sagde drengen, han kjæmmede sin moders hår med en møggreb. Herm. B.

Der skal nogen til det værste, sagde drengen, han skulde i kirke hver fjerde søndag. Herm. B.

Det gjör ikke noget, så kan vi drikke öl, sagde drengen. han hørte, de klagede sig over, at de ikke kunde få vand. Ch. W.

---

d. Mand og kone.

Brug dine fingre, lille Ane, som du er vant, sagde Peder Vellejus til sin kone. H. Br.

De var nylig komne til velstand, og hun forstod sig da ej ret på de riges skikke, hvortil hørte at håndtere kniv og gaffel.

Det var ét, sagde manden, hans kone fik to. H. Br.

Det var net det, sagde manden, hans kone fik to börn. Herm. B.

Hold hånden for, sagde manden, da hans kone fik tvillinger. H. Br.

Det kommer med tiden, sagde manden om sin kones forstand. H. Br.

Nogen nåde er god, sagde manden, han så sin kones knæer. H. Br. Eller: . . . han fik lov at føle sin kones knæ. Herm. B.

101. Tiden skal forgå med noget, sagde kjællingen, hun bankede sin mand. Se: 561. H. Br.

Råddent er snart bråddent, sagde kjællingen, hun rev øret af sin mand. H. Br.

Det er bedst, du går, for nu er du våd, sagde konen til sin mand, men han tog en spand vand, som stod hos, hældte det over hovedet på hende og sagde: Nu kan du godt gå, for nu er du lige så våd som jeg. H. Br.

Det brede er tilbage, sagde manden, han jog sin kone skovlen i rumpen. H. Br.

Det er på ny regning, sagde manden, han bankede sin kone nytårsmorgen. H. Br.

Der faldt noget, sagde manden, han sked hans kone om på gulvet. Herm. B.

Husfred er en god ting, sagde manden, han bankede sin kone. Herm. B.

I Guds navn, sagde manden, han slog sin kone for panden med en øgse. Herm. B.

Præsten siger: den, der får en hustru, han får en god ting. nej, han skulde sige: den, der får en god hustru, han får en god ting, sagde manden, for hun er Fanden ikke god, den Djævel jeg har fået. H. Br.

Nu har jeg fået hævn over min fader, sagde konen, den mand, han tvang mig til, han prygler mig. Herm. B.

111. Gud ske lov den var ren, sagde konen, da manden fandt hendes karklud i kålgryden. H. Br.

De æ lissom mi mand, sagde kjællingen, få somm tier sidder han o kisten å somm tier po bowret å somm tier po en stowl, å de æ lissom de ka træff. H. Br.

Hun duer it mier å pirr ve end mi mands röv, sagde kjællingen. H. Br.

Det lysnet, så' æ mand, han kalket sin kuen i æ öest (ɔ: artsen). H. J.-H.

Der bliver nok råd, da vi har den gamle ostkop endnu, sagde manden, hans barn døde. H. Br.

A har så mænd tit takket Gud for, at hendes röv ej sad løs, for så havde hun givet den hen for lang tid siden, sagde manden om sin kone. H. Br.

No hår a it had så glaj en daw, sien a blöw gywt, sagde konen den dag, hendes mand døde. H. Br.

Den første dag den bedste, sagde manden om sin onde kone, ti strags bryllupsdagen havde ende, begyndte det onde. Herm. B.

I går døde min kone, og i dag faldt en stabel lægter ned og slog mig et fedt svin ihjel, sagde manden, jeg véd, hvad verden giver. H. Br.

Da min forrige kvinde døde, fik jeg en ny og penge til, da øget døde, måtte jeg give mange penge for et nyt, sagde manden, der var bleven gift igjen. Ch. W.

121. Det var en forvindelig skade at miste sin kone, sagde manden, da min kone døde, var a ti i bud inden tre dage var omme; men nu er det otte dage siden min ko døde, og der har aldrig været den, der har buden sig til at give mig en igjen. H. Br.

Å Herre Gud, gid du da var kommen den sidste dag, salig Jesper levede, så kunde han da have set, hvem der der skulde ha mæ, sagde enken til sin frier. H. Br.

Sådan en lykke skal somme have, sagde manden, a har aldrig været så lykkelig at se en død kone på min skive. H. Br.

---

e. Konen.

Der ligger det skidt, sagde konen om sit smör. H. Br.

Det har ingen nød, a fejede mit gulv i går, sagde konen, hun havde væltet sin grødgryde. H. Br.

Se, hvor klog katten har været, den har taget fadet og ladet stegen ligge, sagde konen, hun fandt stegen i ilden, og tinfadet, som den havde ligget på, var smeltet. Herm. B.

Der er langt til fremme, sagde konen, hun kjørte baglænds. H. Br.

Han er ligesom hans salig fader, sa' konen, han brød sig ingen kjællingsladder om, når han var ved hans mad. H. Br.

Det er mængden, der skal gi' profitten, sagde konen, hun tabte kun en halv skilling på hvert pund. J. D. J.

Det lakker ad, sagde konen, hun lagde det første æg under gåsen. H. Br.

131. Vi er alle knöve, mens vi er små, sagde konen om sine grise. H. Br.

Hvor den er naturlig, sagde madammen, da dækket blev taget af den sovende Venus. H. Br.

Sådan plejer du jo aldrig at være, sagde moderen til det forkjælede barn, når der er fremmede. H. Br.

Slid dem med helsen! siger moderen, når barnet får nye klæder. H. Br.

f. Kvindenavne.

Min mand må gjærne dø, om det er Guds vilje, sagde madam Job. H. Br.

A sæjer ålder nood, sagde Ma' Sladders, når hun havde sagt, både hvad hun vidste og ikke vidste. H. Br.

Drat, sa' Ma' Raskes, hun tabte sine offerpenge. H. Br.

Det var et strængt råd, sagde Sidsel Prinses, hun pissede i sin venstre træsko og drak det til omslag. H. Br.

Min fader snøvlede . . . men a snøvler Gud ske lov ikke, sagde Snøvle-Dorte. Sml. 8276. H. Br.

Amen i Himmelen, sagde Frossenröv, hun var i Helvede. H. Br.

141. Det hjalp, sagde Kjesten, de kyssede hende. J. D. J.

Skidt, sagde fru Mette, det var det eneste latinske ord, hun kunde, og det var endda en meget læg kone. Herm. B.

Om alle de andre tåler det, så tåler mafoi min broder Iver det ikke, sagde en frøken Rosenkrantz, da der blev talt om, at også småfolk kunde komme i Himmerig. H. Br.

Se der, Pasop, du skal også vide, at bispen er her, sagde

madam Hegelahr i Sunds, idet hun smed grisehovedet til hunden. H. Br.

Hun var præstekone der. Det er hende, St. Blicher omtaler i „E Bindstouw“.

Deres höjærværdighed kan få det endnu, sagde madam Hegelahr, idet hun satte foden på grisehovedet. H. Br.

Sådan en mand skulde a Fanden tage mig haft, så havde a været en anderledes kone, end a er, sagde madam Hegelahr, da Povl Östergård havde pryglet hende. H. Br.

Da véd a, hvem der kan gjøre med den, sagde madam Hegelahr, hun satte en pladderfuld tallerken for sin mand, da biskop Bloch havde sagt: Jeg kan ikke gjøre med den balje. H. Br.

---

g. Kjællingen.

Hårdt imod hårdt, sa' kjællingen, hun satte sin röv imod skorstenen. Se: 760. H. Br.

Man bruger det, man har, sagde kjællingen, hun kjærnede med sin rage. H. Br.

Det er en renlighed (hædelighed) at have en hund ved en kjærne, sa' kjællingen, hun undlod selv at vaske den. H. Br.

151. Nej, det er dog en klog kat, jeg har, sagde kjællingen, den har ædt tallerkenen og ladet kyllingen ligge.

Hun havde lagt kyllingen på en tin-tallerken og sat den på gloende emmer, tallerkenen var da løben, og kyllingen lå i asken. H. Br.

Det smager dog af fugl, sagde kjællingen, hun kogte suppe på den pind, hvor skaden havde siddet. N. K. M. Eller: Det smager dog af fuglen, sagde kjællingen, hun kogte sin potte ved pindene af en skaderede. H. Br.

Tiern æ tråång, å allemseren æ låång, så' kjællingen, hun gjow tow pusser å jet særkærrm. J. D. J.

Der var langt at gå imellem stederne for at få almisse.

Man skal jo have det, man kan slide, sagde kjællingen, hun kjöbte et kosteskaft. H. Br.

Det var op ad, sa' kjællingen, hun red baglænds ned ad bakken. H. Br.

Stakket dans er snart spungen, sagde kjællingen, hun sprang over et halmstrå. Herm. B.

Hej, lystig, sagde kjællingen, hun sprang over et halmstrå. Herm. B.

Det vil spörges, sagde pigen, da hun kom efter, at hun var frugtsommelig. Herm. B.

Man lægger de yngste börn først i sengen, sagde pigen, hendes yngre søster blev gift. H. Br.

Æ kjowl æ sku gowe nok te den mand, a foer, nej bi, te de gor om ijæn, sagde pigen, hun fik en enkemand. H. Br.

Vi skal alle den vej, sagde pigen, hun skulde hænges. H. Br.

På en anden manér, sagde pigen, hun blæste et lys ud med sin rumpe. H. Br.

Nu bliver det snart godt vejr igjen, sagde pigen i regnvejr, da hun skulde bort, nu begynder det at regne på tværs. Ch. W.

A fik den gamle, siger pigen, når hun bliver sidst færdig.
Med at binde neg eller ruske hör; det sidste neg, den sidste lok kaldes den gamle. H. Br.

201. Ja, det kan den le ad, som det ej vedkommer, sagde pigen, hun faldt med flødebøtten. H. Br.

---

i. Forskjellige næringsveje.

Det drog, sagde tömmermanden, han puttede sömmet i lommen. Se: 824. E. S.

Det er mængden, der skal gjøre det, sagde glarmesteren, han tabte to mark på hver karm vinduer. H. Br.

Sådan er han, sagde Per Maler, han ridsede Fanden af på væggen. H. Br.

Der skal bedre blæses, sagde smeden, han sked i essen. E. T. K.

Den var god, sagde barberen om fisen. H. Br.

Når det kommer, så kommer det på én gang, sa' skrædderen, han fik et par bugser at sy nytårsaften. Ch. W.

Alles mit maasz, sagde skrædderen, han drak af pæglemålet. H. Br.

Så du, jeg stod mig, sagde skrædderen, han trillede under bordet. D. P. S.

Der er ingen regler uden undtagelse, sagde skrædderen, han glemte sit agterspejl i bådsmandens bugser. E. T. K.

211. Det er rent skidt, sagde skrædderen, han åd en lort. H. Br.

Klip, klip, sagde skrædderkonen. H. Br.
Efter et vel kjendt skjæmtesagn.

Hold nu den streg, sagde Røde-møller, han oversked Skårup fælled. H. Br.

Galop, sagde grydemanden, begge hans heste var trætte. H. Br.

Gud nåde os alle tretten, sagde pottemageren, da faldt han ned af loftet med tolv potter. Se: 903. E. S.

Der er trange rumme i den vide verden, sagde jordemoderen. H. Br.

Alt varer sin tid, sagde natvægteren. H. Br.

Vi har en meget svær sag for i dag, vi véd knap selv, hvad vi skal dömme, sagde fyrbøderen i höjesteret. H. Br.

Nu er det ved den tid, da vaskekonerne plejer at få kaffe, siger spillerne for at minde om en snaps efter midnat. H. Br.

Det var farlig nær ved min næse, sagde stodderen, de skød ham i öjet. H. Br.

221. Det er snart forbi, sagde tyven, da han hørte, at han skulde hænges. H. Br.

Det kan jo træffe, at en kan tage fejl, sagde tyven, de greb ham med en fremmed hat. H. Br.

Per accidens, sagde tyven, han faldt i kålfadet. H. Br.

Når den svenske skipper haler strædet ind, siger han: Nu er jag mera end Gud i Himlen, og min styrmand er næsten lik så meget, som jag var i går. H. Br.

Månen ta'er 'et nok, sagde skipperen, da matrosen spurgte ham, om de ej skulde rebe sejlene, eftersom det så ud til storm. Stormen blev hårdere, da månen kom, og så gik det mindre sejl flöjten. Så råbte matrosen: Skipper, nu har månen taget det lille sejl, skal den også tage det store? H. Br.

Synker i Herrens fred, sagde skipperen til nogle Svenske, der var i havsnød, da han ej turde tage dem om bord. H. Br.

Hvor I har det godt, I har jeres helbred, sa' matrosen, han så drengene slås. H. Br.

Hvor det gjör godt at komme i rent, sagde matrosen, han vendte sin skjorte. H. Br.

Den streg tog jeg mig ej i agt for, sagde matrosen, han havde taget en stud for en ko, og man gjorde ham opmærksom på kjendemærkerne. H. Br.

Man kan vænne sig til al ting, sagde matrosen, da præsten talte med ham om det hede helvede. H. Br.

231. Rider alle i rad, sagde kongen til sine svende, han havde kun to. Herm. B.

Ære den, som ære bör, sagde narren, da han vendte kongen rumpen. H. Br.

Her har I den første ret, sagde kokken, han satte rumpen ind ad dören. H. Br.

Sådan en en har ikke bedre forstand, sagde kokkepigen om ålen, da hun flåede den. Herm. B.

Der vil lys til, mo'r, sagde studenten juleaften, han havde lovet præsten at præke for ham til påske. H. Br.

Onde hunde er de bedste vægtere, sagde bonden om sin kone. H. Br.

Enden er ikke endda, sagde bonden, han så sig tilbage. Herm. B.

Det havde jeg ikke troet, sagde bonden, han væltede med vognen. Se: 998. Herm. B.

Det var stærkt, sagde bonden, han fik sennep i steden for grød. H. Br.

Hille bitter død, hvor bræænd a mæ, sa' bonden, han greb i koghedt vand for at hjemmedøbe sit barn. H. Br.

241. Tal dansk, din tyske hund, sagde bonden til Franskmanden. Herm. B.

Det er öjenforblindelse, sagde bonden, da han så Roat gå op til kirketårnet, for enhver kan jo se, at han går ved siden af tovet. Herm. B.

---

k. Dovne, gamle o. s. v.

Ej, gjör de sådan endnu, sagde den gamle mand. Herm. B.

Led mig did, hvor der er noget, så får jeg noget, sagde den blinde mand til sin dreng. Herm. B.

Nu skal vi se, hvor den lamme kan danse, sa' den blinde. Chr. W.

Det gad jeg set, sagde den blinde, da hans datter dansede. Herm. B.

Der er kun to slags folk i verden, sagde min salig fader, dem, der er i rangen, og dem, der ønsker at komme der. H. Br.

Jaja, sagde jeg til mig selv, da jeg var ene inde. H. Br. Se: 1061.

Munden som salaten, sagde en, da han så' æselet æde tidsler. Herm. B.

---

1. Præst og degn.

Der skal noget for noget, sagde Sagsild præst til sine konfirmander, I fra Dyngby har betænkt mig tit og vel, I skal stå øverst. H. Br.

251. Når Gud taler, bör mennesket tie, sagde hr. Barhdt en gang under et tordenvejr, afbrød sin præken og gik ned af stolen. H. Br.

Man priste hans ærbødighed. men han reddede sig kun ud af sin forlegenhed, fordi han var gået fra koncepterne.

Det hjalp, profecto, sagde hr. Simon Århus, da kokkepigen lagde sig ovenpå dynerne. H. Br.

Han fik en gang feber, gik i seng for at komme til at svede og råbte: mere dyne. Pigen adlød, men det hed så længe: mere dyne, til der ej var mere dyne i huset. Da satte hun en stol til sengen, kravlede op på dynestabelen og klemte den sammen med sin hele tyngde. Nu sprak sveden ud af hr. Simon.

Gud det, Guds er, prækede den gale hr. Kastberg, det forstår sig, det var synd andet, kejsere, konger og store herrer, hvad deres er! ja — her tog hr. K. sin paryk og bukkede -- for ellers vil de sandt for Herren lære jer det. H. Br.

Græder ikke, mine elskelige, det turde måske være lögn, ti kan man lyve mellem Hue og Hjette, så kan man lyve mellem Jerusalem og dette. H. Br.

Sagde en svensk præst i en passions-præken.

Det er saligt hellere at give end at tage, sagde præsten, han gav degnen en på øret. Herm. B.

Begge dele er gode, sagde præsten, da man spurgte ham, om han vilde have mælken eller osten. Herm. B.

Men gjör, som du vil, sagde præsten, da han havde vist menigheden vejen til Vorherre. Herm. B.

De gir te pues (ɔ: pose), sa' Farsø degn, han fik to mark i offer ved et barsel. J. D. J.

Nu er a færdig, sagde Thomas Degn, han havde pisset med præstens kjæp i hånden, mens vandet løb i bugserne.

Præsten havde stukket kjæppen bagfra ind imellem hans ben. H. Br.

Notetur hac phrasis, rare accidens, sagde Per Degn, når de ofrede ham en krone. H. Br.

261. Det er der ræson i, sagde degnen, de kaldte ham en fæhund. H. Br.

Hastværk det er lastværk, sagde degnen, han havde været syv dage om at hente en pægl brændevin, og så faldt han ind ad dören og slog flasken i stykker. E. T. K.

Man må vide at gjøre forskjel, sagde David Skolemester, han pryglede drengen, der havde stjålet kirsebærrene, og bag efter spiste han dem selv. Herm. B.

Ren röv, sagde David Skolemester, ellers min sjæl ikke et slag længere. H. Br.

A vild heller ha med Vorherre at bestille end med præsten, sagde skolemesteren, da man bebrejdede ham at have svoret sig fra et uægte barn. H. Br.

Al ting er en videnskab, sagde klokkeren, da han blæste alterlyset ud med en skid. Herm. B.

---

m. Jyder, Fynboer o. s. v.

De blomster, vi helst holder af, siger de Vendsyssel-piger, er roser å forgjæsvosnigter å bittekonvaller. H. Br.

Hår vi bak op, så hår vi bak ned, sagde Molboen.

Da Fr. IV. tilbød dem en nåde for deres bakkers skyld. De mente vel, han vilde slöjfe dem, men han mente nogen lin i skatterne. Så bad de den nådige herre lave det således, at ålene kunde gå noget bedre til. H. Br.

Hør, hvor han skaber sig til, siger Fynboen om blæsten. H. Br.

Var jeg konge i London, sagde Fynboen, da vilde jeg kjøre omkring i gaden på et lag hø. K. L. V.

271. Ingen bedre syge end at foræde sig, siger den svenske bonde, for det bliver jo længere jo bedre. H. Br.

Jeg vil ikke føre nye skikke ind på mine gamle dage, sagde den svenske bonde, da man vilde lade ham slippe for pisk på grund af hans alderdom imod at betale en daler. H. Br.

Tro mig, börn, der er sne i luften, sagde Finnen, han havde skier at sælge. H. Br.

Bon fricassé, sagde Franskmanden, han sked i kasserollen. H. Br.

Nu må jeg le, sagde Franskmanden, da han græd. Herm. B.

Ich schwitze wahrhaftig, sagde Jøden, da han havde pisset i bugserne. Herm. B.

Jeg vil sku ha' rutler for min geld, sagde Jøden og blev siddende i vognen, til der gik frost i hans ben. H. Br.

---

n. Manden og hans husdyr,

De har godt, der kommer først hen, sagde manden, hans ko døde. H. Br.

Han tænker pudser op, sagde bonden om sin gris. H. Br.

Du skulde blevet hjemme, så havde du beholdt dine rædder hele, sagde Ole Lasse til sin kat. H. Br.

---

o. Dyr.

281. Det gjör mig ikke ondt at skilles fra dig, sagde hesten til vognen, da den gik i stykker. Se: 1181. H. Br.

Jo skidnere jo varmere, sagde soen, hun lå i vandhuset. H. Br.

Det er profiten, man skal leve af, sagde soen, hun åd en lort. H. Br.

Tal tysk, sagde brokken til ræven, at jeg kan forstå dig. H. Br.

Ære mod ære, sagde ræven, han satte sin rumpe mod ulvens. H. Br.

Âp å nie æ værdens gong, so ræwen, han lo i kjallen. M. K.

De hænger endda ikke så løse, som de dingler til, sagde ræven, da han i to dage havde gået efter en tyrs kåd. H. Br.

Du talte som en ærlig mand, sa' ræven, men pegte som en skjælm. H. Br.

Jeg kan ikke nå dem, jeg kan ikke få dem, jeg passer heller ikke om dem, sa' ræven om rönnebærrene. H. Br.

Det er ens bier, sagde gassen, han drak af 13 vandkjær. H. Br.

291. Mange herrer, ak, mange herrer, sagde tussen til harven, da alle tænderne gik over hende. H. Br.

Som man er klædt så er man hædt, . . . sagde tussen, hun sprang af flødebøtten. H. Br.

Det mere skal til det mere, sagde myren, hun pissede i stranden. Se: 1240. H. Br.

Glider det, så skrider det, sagde sneglen, den krøb over dörtærskelen, men faldt baglænds ned. H. Br.

---

r. Fanden.

Ham håwer a it, sagde trolden om st. Peder. H. Br.

Kjender nok krudtet, sagde Fanden, han skød til måls med törveaske. Se. 1294. H. Br.

Du er en vis mand, sagde Fanden, han tog herremander og lod forvalteren gå. H. Br.
Det er godt at være betroet, sagde Fanden, han fik en munddask. H. Br.
Nogen nåde er god, sagde Fanden, han fik degnens sjæl og vilde haft præstens. H. Br.
Den, der har meget af munden, har kuns lidt af ulden, sagde Fanden, han klippede svinene. H. Br.
301. Funtus, sagde Fanden, han traf sin moder pa et hors. H. Br.
Det går ud over de fromme, sagde Fanden, han stödte sit öje ud på en ledstolpe. H. Br.
Forandring fryder, sagde Fanden, han slog på en glastromme med en rævehale. H. Br.
Forandring fryder, sagde Fanden, han trommede på plankeværket. H. Br.

Stedlige talemåder.

a. Udlandet.

1. Har du lært at bie, kan du blive dronning i **Sverig**. H. Br.
Han vinder, ligesom de taber i **Skåne**. C. Sch.
De dråber, hvoraf de støber kejsere i **Tyskland**. H. Br.
Han kiger i vejret som en tysk orning-gris. H. Br.
Puds ham, det er en Tysker. H. Br.
At betale med **Kølns** vægt. Dröjt og grovt. H. Br.
I **Nürnberg** hænger de ej en mand, för de får fat pa ham. H. Br.
Nu bliver der godt kjøb på **holstenske** sild. H. Br.
Fanden slår **Hollænderen**, han har sine spioner alle vegne. Måske efter Holberg. H. Br.
Det går intet sted så galt som i verden og i **Polen**. H. Br.
11. Jo nærmere **Rom**, jo slettere Kristen. H. Br.
Man kan spörge sig frem til Rom. H. Br.
Det må en omskåren **Jøde** tro. H. Br.

b. Sjælland.

Danmark fremfor alt og så de fremmede, eftersom de skikker sig med os til. H. Br.

Dend skifting kommer her ve hanegoel å lawer en stoer bråker ued får vår havedyer, jæ ska sla hænne.
Sådan siges i Skovshoved. E. T. K.

Hun slikker til alle sider som et **kjöbenhavnsk** fruentimmer. H. Br.
Mester Morten Renberg lod i et kjöbenhavnsk kvindeselskab i molbohistorien om mavepølsen sognefogden sige: Men kan I da ikke se, at det er et kjöbenhavnsk fr . . . hun slikker . . . (i steden for at hunden tager den).

Det kunde en bonde på **Amager** gjøre. H. Br.

Det varer længere end **Kjøge** marked. Ch. W.

Oes hyrekald er lige så godt som Svallerup degnekald.
O. udløbet af Halleby å. E. S.

---

c. Fyen.

Han trækker til **Assens** med svin. Han snorker. H. J.-H.

21. A.: I **Kjærteminde** æder vi vore rådmænd. B.: Hvert sted sin skik, i **Odense** skider vi på vore borgemestre.
Se: 405. H. Br.

»Ligeledes«, som degnen i **Middelfart** begyndte sit brev til bispen. E. T. K.

Det ser så magert ud som **Bederslev** hede. E. T. K.

---

d. Jylland i almindelighed.

Da Jyden blev skabt, sprang han op og råbte: Her er a, der er nör, å hwar er mi madpues? K. H.-H.

Bind en Jyde for öjnene og snur ham syv gange rundt, tag så bindet fra, og han skal strags sige: Der er nör. K. H.-H.

Det er med de jyske piger, når de kommer til Kjöbenhavn, som med kattekillingerne, blinde i ni dage ser de siden des klarere. H. Br.

---

e. Ålborg stift.

I **Alstrup** siges: m*y*, sot, je*j*. I **Saltum**: m*øj*, swåt, jæ*n*. E. T. K.

I **Saltum** siges: å pl*øø*, såt, mi tr*øø*, en såtrenged ko*w*. I **Jetsmark**: å plöww, swåt, min tröjj, swåtbroged ko*w*. E. T. K.

I **Kollerup** siges: *få*er, m*u*er, æ*g*, skjæ*g*, ø*g*, h*y*, ljö*ng*. I **Torslev**: fåår, muur, *e*g, sk*e*g, *ø*eg, h*ø*e, l*eng*. E. T. K.
I **Kollerup** siges: d*a*ren, b*a*en, *u*en, *ow*n. I **Öster-Svendstrup** og **Torslev**: d*ö*ren, böen, w*u*en, *u*en. E. T. K.
31. I **Jetsmark** siger de: sønder ud og vester op, öster ned, nör til Hjörring. E. T. K.
Det er som at spörge i **Ty** og få svar på **Mors**. J. D. J.
At gå uden om et spörgsmål.
Når **Gjølboer** og **Skagboer** kysses, får **Vendelboerne** regn.
Når det trækker op fra sydvest og nordöst, og skyerne mødes.
K. H.-H.

---

g. Viborg stift.

Gid du sad på **Alheden**, syv mil fra by med et par trætte heste, en kort svøbe, et par smalle havere og et par ömme albuer. H. Br.
Han er så undselig som **Vannerup** vædder, han turde ej springe fårene. Farsø sogn, Himmerland. J. D. J.
Han kan stå i **Als** og høre hundene gjø i **Hals**. J. D. J.
Ordspil.

---

h. Århus stift.

I **Rude** siges: d*a*ren, låen, måen, spåen, en plæ*j*el, sne*j* (ɔ: sne), ææ̈vel, sæt jæ opo dæ*n* st*u*el. I **Hornslet** siges: D*æ*ren, lajen, måjen, spåjen, en plæ*j*er, sn*i*, ævvel, sæt jæ a dæn st*u*el. E. T. K.
I **Uglbølle** siges: ø, r, đ, o^{u}, e^{i}, töjj (tøde) dem, den nær og den fier sii af en vogn. E. T. K.
På **Mols**: A kjöft en ko*w* opo ham. *Æ* ke*n* komen, å hå do håwst å flet få*n*? Hwådan h*å*e do ed, Maaren, wet do te å d*e*? wet do et ha en smæ*r*ebr*e*? — To de wed do wal, a wel. Fjååt (ɔ: fjærte), uer b*e*n (ɔ: vore börn), pygeteeseren (ɔ: pigetøsene). E. T. K.
Når en er syg, siges på Mols: Ja, no mo do ha fåwal, a så vel a ønsk dæ en gowe fåbæjring. E. T. K.
41. I re æ ra no fåle nowe. (ɔ: Ii, det er da . . .)
Siges i Nörre herred. E. T. K.
Du glemmer nok at tælle dig selv med ligesom Molboerne. H. Br.
Hun er kommen for orde ligesom **Randers** handsker. H. Br.
A cinque, trej rest, siger de i **Skanderborg**. H. Br.

Hm, hm, sagde **Mellerup** hunde, de kunde ikke gjø.
Stövring herred. J. D. J.
Ka do it sì i **Mørki**, så ka do go te **Dawwstrup**. M. Kr.
Dem i Davstrup de laver djer börn i Mørke. E. T. K.
At rejse til **Rönde** kro. H. Br.
Et letsindigt udtryk i Århus-egnen for at dø.
Han skal til Rönde kro og have den sidste halve pægl.
Siges, når en ligger for døden. E. T. K.
De har skidt det hen ligesom de **Kåår** mænd, da de sked Kåårholm hen. K. i Randers fjord. E. T. K.
51. **Ustrup** er en herrestad, **Brørup** er en maver rad, **Hylke** er en kirkeby, **Båstrup** ligger lidt i ly. H. V. R.
Ved Skanderborg.
Han ser ud, som han havde slugt **Molgjer** og skulde til **Trebjærg**. H. Br.
Han er så redelig, som de er i **Barrit**. H. Br.
Det er en god stor lögn, fik vi den ind til Peder Trillemand i **Ørting**, kunde vi få den byttet og få mange små for den. H. Br.
Alrø katte, **Hjerne** sparre, **Rårup** rotte, **Glud** mus, **Endelave** gjæs, **Sams** prik-i-lorte. H. Br.
Du skulde bære dig ad som Jens Yding, der glemte sit tysk (ɔ: sin fornemme tale) i **Vedslet** (en halv mil fra sit hjem). H. Br.
Så hurtigt som **Siversted** hyrde slog sin kone. H. Br.
Törring kan ingen øde, og **Ildved** kan ingen føde. E. S.
I **Vonng** er dagene lonng. E. S.
Forsynlig som Hjordekonen i **Felling**, hun havde altid lak og signet med sig. H. Br.
61. De går en for en som de **Endelave** gjæs. H. Br.

---

i. Ribe stift.

Æ kjoor mæ æ wæjste wæj aj **Læwig**, så wældt a Fajen wældte mæ nejer i æ wæjste wajjsgroev. E. T. K.
Hun går for borde, ligesom de går i **Tranekjær**. J. D. J.
For mange år siden indtraf det der, at de spildte suppen over dörtrinet (i Tr., Vestervig s.); men talemåden har været kjendt helt oppe ved Kongeåen.
Harboøreboen tager et hvidlinghoved ind i munden på én gang, og så vrimler benene ud af mundkrogene. E. T. K.
Vandborg præstens piger de bær så höjen sturr. E. T. K.
Skynd jer og sæt æ kjedel over, nu kommer de store fra **Hennegård**. Sagdes, når nogen skulde skynde sig. E. T. K.

---

j. Sønderjylland.

De står op og sover ligesom de **Lynt** hunde. H. V. R.
Starup s. ved Haderslev.

Vær så god og tag sukker efter behag, sådan gjör de i **Kalslund**. E. T. K.

Di **Skustrup** wanndhaller, di **Skålldbårre** dønndtrækkere, di **Rödding** herrer å di **Kalslund** fådærrer. E. T. K.

At kjøre uden om **Gram** for de **Åkjær** hunde. H. Br.

71. Du ser ud som døden fra **Flensborg**. H. Br.

---

k. Opdigtede navne.

Du er nok fra det herred, som de kalder Fæmon-herredet.
Et höved, en tølper. H. Br.

Ordspil.

1. Nu glider vi med drætten, så sparer vi ydertöjet.
Drætten og drættet. P. J.

Far vel, så får du gode grise. Fare: føde. Ch. W.

Én grå gås er bedre end to hvide. Hvid: søsling. C. Sch.

Den ene skalk kan æde den anden. E. T. K.

Har du set en vædder med tow horn i æ pande og tow på æ ryg. J. A.

Kål er et hårdt mål, jeg vil hellere samle sten, end jeg vil æde dem. E. T. K.

Ja mi sæl blywe mi sön en dygtig snedker, han kan hug en swynntrow ud å hans æjen ho*w*e. E. T. K.

Min sön han bliver en dygtig hjulmand, han kan akkurat hugg' en hjulfel ud af hans egen pande. E. T. K.

Samtaler.

1. Hue? — Hue, v*e* do it, te de æ fåbåjen i bi*v*len. M. Kr.

Hwite? — N*æ* di kalke, så hwite di. M. Kr.

Hwæm? — Sleken fæm. M. Kr.

Hvor er du fra? — A er fra vor egen by. H. Br.

Du nøs! — Tak for din opmærksomhed. H. Br.
God morgen! — Sådan siger skalk om aftenen. H. Br.
Nu skal vi have tak. — For en glad dag. H. Br.
Hier er a. — Så er do it i mit röv. H. Br.
Slug mig ikke. — Nej, jeg spiser ej ogsekjöd. H. Br.
Ii a*w*s, do tra*j* mæ. — Træj ijen, når du får træsko på. H. Br.
11. De er e*t* sannd, du sæjer. — Er e da smoste*j*en. J. P. B.
Hold inde med dine vittigheder. — Det kan jeg ikke, jeg er trukken op på søgs timer. Ch. W.
De sloges så forskrækkelig. — Der blev vel mere møg end blod. A. E. J.
Drömme har ikke noget at vise. — Jo, når en drömmer, te en pisser i sengen om natten, og det er der om morgenen. E. T. K.
Hvad skal vi ha' til vor ojen? — Vi skal ha' finker i fåers hat og öllebrød i mowers luu. Eller: Opstuved murmesternæser og skold öl og pølls. Joh. N.
Hvad tygger du til? — Til min röv. E. T. K.
Hvad sagde du? — A siger ikke mine ord to gange andt end for kjællinger og døve folk. E. T. K.
Vil han ikke have en snaps? — Jo tak, og så kan jeg jo drikke en flaske vin, mens hun laver punsen. H. Br.
Hvi holder du bogen bagvendt? — Det kommer af, at jeg er kejthåndet. H. Br.
Hvad om du druknede? — Så havde jeg mit arvegods med mig. H. Br.
21. Hwo vil do hæn, knæjt? — A vil dennemand åp å ow mi skjowt å derind mæ mi hejle kråp. H. Br.
Hvor gik den störste vej? — Udenom. E. T. K.
Ved skydning.
Bi lidt. — Ja, Bilidt er brækket ned. E. T. K.
B.: en bygning.
Bi lidt. — Ja, Bilidt er brændt. Et sted i Ajt. E. T. K.
Da kjender du mig. — Ja, a kinder brå manne kjæltringer. H. Br.
De ler ad dig. — Det er bedre, end at de skulde græde over mig. H. Br.
Ii a*w*s, a stödte mig. — Ja, hvem bad dig det. H. Br.
A hår så undt i mi ho*w*e. — Å a hår så undt i mi röv, la wos læg di syyg sa*m*el. H. Br.
Du kan lekke min mås. — Ja, tak skal du have, det er

et kjönt rent kar, hverken hund eller kat har været i det. H. Br.

Træffer jeg dig et andet sted, får du prygl. — Da Gudskelov det kan ej ske, uden at jeg er selv ved. H. Br.

31. Han var ikke med at forråde Vorherre. — Å, der var nok med at forråde ham, ham foruden. H. Br.

Du ser ud, som du havde drukket for meget. — Og du ser ud, som om du havde spist for lidt. H. Br.

Jeg vil tidlig op i morgen. — Da kommer du til at lade din rumpe vide det først. H. Br.

Giv mig en nist ild til min pibe. — Nej, a vil låne dig den, man giver ild i Helvede. H. Br.

Herlige flynder, Jeppe. — Godt öl, Mons, skjænk igjen. H. Br.

Ny sko trykker al tid. — Ja, det gjör de gamle også, når de ej bliver smurte. Eller: — Ja, det gjorde de gamle også, inden de blev trådne til. H. Br.

Om ny og gamle forhold, ny øvrighed.

Nu går det, som det gik en gang. — Hvordan gik det da? — Det gik slet ikke. H. Br.

Hun er virkelig smuk. — Ja, da véd hun det også. — Det har hun jo godt ved, det står uden på. H. Br.

Hvem har gjort det? — Det har med tugt at mælde min egen broder. — Da har han og ret begjort sig. H. Br.

A kan åsse ræjn mæ i slæjt mæ gejstligheden. — Hvordan det? — Jåww, få mi fåer hår agt mog for en dæjn i manne oer. H. Br.

41 Du er en kjæltring. — Hvad siger du? — Du er en kjæltring. — Nu har du sagt det to gange. H. Br.

